יום ו' ט' חשון תשל"ה 25.10.74 גליון 9209 שנה כ"ז

מעריב — היום 100 עמודים — כולל 48 עמודים „ימים ולילות"

מייסד והעורך הראשון ד"ר ע. קרליבך ז"ל

העתון הנפוץ ביותר במדינה • MAARIV

האוצר דן באמצעי־ריסון נוספים לרבות קיצוץ בשרותים סוציאליים

התשלומים למעוטי יכולת לא ייפגעו ✶ הקפאת נפח האשראי תוארך בשלושה חודשים ✶

מאת סופר „מעריב"

בדיוני התקציב הנערכים באוצר, מתגבשת העמדה שהתמורת המצב הכלכלי מחייב אמצעים בחזית רחבה. נודע כי במסגרת זו צפויים גם קיצוצים דרסטיים בשירותים הסוציאליים, כמו בריאות והחינוך, אך לא יפגעו בתשלומים למעוטי יכולת.

הנהלת האוצר קיימה אתמול דיון נוסף בתקציב המדינה לשנה הבאה.

הוועדה המייעצת של בנק ישראל החליטה אתמול על צעדים לריסון האשראי.

על פי החלטתה של הוועדה תוארך הקפאת נפח האשראי לציבור לשלושה חודשים נוספים. ביולי השנה החליט על הקפאת האשראי עד ה־18 בנובמבר השנה. על פי ההחלטה אתמול תוארך ההקפאה עד 18 בפברואר 1975. תקרת האשראי תהיה ברמה הממוצעת של המחצית הראשונה של חודש יולי.

כן החליט על הגדלת הקנסות על גרעונות נזילות של הבנקים. קנסות אלה יותאמו לעליית שערי הריבית בשנה האחרונה.

קנסות הנזילות הם בשיעור של 15 אחוז, שאינם מוכרים לצורכי ניכוי ממס־הכנסה. בשנה האחרונה עלתה הריבית

(סוף בעמוד 11)

הפיסגה הערבית ברבאט נפתחת מחר: מחלוקת חריפה על הייצוג הפלשתיני

סערת רוחות בישיבת שרי החוץ הערביים אתמול – בעקבות דרישתו של אש"פ לתמוך במפורש בהקמת מדינה פלשתינית בגדה ★ סאדאת הודיע שיפעל אישית ליישב המחלוקת בין ירדן לאש"פ

מאת עודד גרנות, סופר „מעריב" לענייני ערביים

אחדים מבין עשרים ראשי המדינות הערביות, המשתתפים בפיסגת ראבאט, כבר הגיעו למארוקו לקראת הפתיחה מחר, ומשקיפים מעריכים כי תהיה „אחת הסוערות ביותר" בתולדות ועידות־הפיסגה הערביות.

אמש, לאחר שהועידה המכינה של שרי־החוץ הערביים נכשלה במאמציה לגבש נוסחת פשרה בין ירדן לבין המחבלים, בשאלת הייצוג הפלשתיני, הודיע נציג משלחת המחבלים סייד כמאל כי יסר ערפאת, ראש משלחת המחבלים לועידה, שוקל עתה פעם נוספת עניין השתתפותו בה.

התגובה הנרגזת של אירגוני המחבלים באה לאחר שבישיבת שרי החוץ אתמול, במסגרת „ועדת העבודה" המצומצמת לא התקבלה במלואה הצעת ההחלטה שהגיש אש"פ, הדורשת לתמוך במפורש בהקמת מדינה פלשתינית בגדה המערבית בהנהגתו של אש"פ.

כשהוסמו אחדים משרי החוץ הערביים אם לתמוך בהצעת ההחלטה כבר בשלב זה (מחשש לפרישתה של ירדן) ובהמלצת שר־החוץ הסעודי החליטו להשאיר את הנושא לטיפולם של ראשי המדינות בועידה בשבת.

„הנושא הפלשתיני" יהיה אפוא המכשול העיקרי שעליו תצטרך להתגבר ועידת הפיסגה הערבית. אולם במהלך הדיונים תבוא גם לידי ביטוי המחלוקת בין מצרים לבין סוריה לגבי אופי השלב הבא של המגעים להסדר באיזור.

הנשיא סאדאת מצפה מהפיסגה לאפשר למצרים חופש פעולה ותימרון במהלכיה המדיניים הבאים. המשלחת הסורית תובעת החלטה שתכבול את ידיה של מצרים.

סאדאת עומד להגיע היום לראבאט, בראש משלחת רמת דרג, שתכלול בין השאר את שר־החוץ והרמטכ"ל הצבא המצרי עבד אל גני גמאסי.

סאדאת הודיע אתמול, כי יפעל אישית — במאמצים של הרגע האחרון — ליישב את המחלוקת בין ירדן לבין אש"פ, כדי למנוע סערה דרמתית בועידה על רקע נושא זה.

קדאפי מחרים

נודע כי שליט לוב, מועמר קדאפי, יחרים את פיסגת ראבאט, כפי שהחרים את ועידת הפיסגה הקודמת באלג'יר. אך לא ישגר משלחת בדרג נמוך יותר לועידה. על פי התיכנון תימשך ועידת ראבאט כשלושה ימים.

שוק מעריב למען סבריה

סבריה למען כל המפרסמים ב' שוק מעריב

מבצע פרסים • ראה עמוד 6

חיילת יצאה לטייל ברחובות חיפה וגופתה נמצאה בחולות קיסריה

הנרצחת רחל הלר (19) מבת־ים, נחנקה בחוט ניילון שנכרך סביב צוארה

הנרצחת רחל הלר מבת־ים

מאת יוסף ולטר

שלשום בלילה הגיעה החיילת חמת השער וירוקת העין רחל הלר בת 19 מבת־ים לטרמפיאדה ברחוב ארלוזורוב בתל אביב, בדרכה לבסיסה בצפון הארץ. רחל לווחה על ידי חברה הקבוע והם נדברו להיפגש למחרת, (אתמול אחה"צ) לטכס סיום הקורס שבו השתתפה החיילת.

השעה היתה 7.30 כאשר נפרדה רחל מחברה. היא נעלמה אל תוך הלילה ולא זכתה להשתתף בטכס הסיום. אתמול בבוקר נמצאה גופתה עירומה, בצידי הכביש בדרך לחוף קיסריה, שליד קיסריה, כשחבל ניילון כרוך סביב צווארה. נקבע כי נרצחה בחניקה בידי אלמוני, אתמול לפנות בוקר.

גילוי הגופה

את הגופה גילה, ב־9 בבוקר, מוחמד ג'ורבאן מג'יסר זארקה המועסק כשומר מטעם החברה לפיתוח קיסריה. סיפר ג'ורבאן: „טיילתי באיזור על גבי סוסתי והגעתי לצידי הכביש המוליך אל חוף קיסריה. נבהלה לפתע הסוסה. הסתכלתי למטה וראיתי את הגופה. דהרתי אל הכביש הראשי והזעקתי את המשטרה".

למקום הגיע כוח של אנשי משטרה, בראשותו של מפקד משטרת חדרה, רב־פקד חיים

(סוף בעמוד 11)

רדיו קנדה: פטרישה הירסט נמצאה בווילה ליד הגבול

„גילוייה נעשה בעזרתו של מיקי כהן הגנגסטר לשעבר — שנעזר בקשריו עם העולם התחתון"

פטרישה הירסט, בתו של אייל העתונות, נמצאה אמש בווילה, מבודדת בקירבת הגבול של קנדה וארה"ב — מסר רדיו קנדה שלא ציין באיזו עיר בדיוק.

קודם לכן נודע, כי הגנגסטר לשעבר מיקי כהן נעזר בקשריו בעולם התחתון כדי למצוא את פטרישה הירסט — והוא שאיתר אותה. מר כהן מסר שהאף.בי.איי. אישר כי פטרישה הסתתרה באותה עיר בעשרת הימים האחרונים. הוא סירב לציין אם העיר נמצאת בקנדה או בארה"ב.

✶

„לפני ימים אחדים אמרו לי אנשי האף.בי.איי. שלדעתם פטי עברה לקנדה" — אמר והוסיף, כי מצא אותה בחברתם של עבריינים נמלטים אחרים — ביל ואמילי האריס. באמצעות חבריו הצליח כהן להיפגש עם פטרישה הירסט ושנים מחבריה לצבא השיחרור הסימביוני לפני 10 ימים. יעץ להם להמשיך לנוע, לבל יגלום השלטונות.

✶

„השיקאגו טריביון" מסר ממקורות מקורבים למשפחת הירסט, כי כהן הציע להשתמש בקשריו עם העולם התחתון כדי לאתר, להסתיר ולהחזיר את פטי להוריה. משפחת הירסט סירבה לעשות עיסקה עם כהן, מחשש שיהיה בכך מעשה פלילי. כהן אישר כי נפגש עם בני משפחת הירסט.

פטרישה הירסט נחטפה, מדירתה בברקלי, קליפורניה, בפברואר. היא לא נראתה מאז ה־16 במאי, כשנמלטה ממלכודת משטרה באיזור לוס אנג'לס, יחד עם הזוג האריס אחרי ששישה חברי ארגון אחרים נהרגו בחילופי יריות עם המשטרה ונלכדו בדליקה שפרצה בבנין. (יו.פי. וסוכנויות)

„אדיבות קרירה" יתקבל סובאניירג ע"י ירושלים

השגריר בן־נתן יבוא ביום ראשון — להתייעצויות

מאת סופרו המדיני של „מעריב"

שגריר ישראל בצרפת, מר [illegible] בן נתן, עומד להגיע ארצה ביום א' כדי להשתתף בהתייעצויות לקראת ביקור של שר החוץ הצרפתי [illegible] בשבוע הבא.

ההתייעצויות הראשונות [illegible] שלים, מסתבר כי ירושלים [illegible] לקבל את שר החוץ [illegible] ב„אדיבות קרירה" [illegible] הסתייגות נגד הקו [illegible] שהתגבש בפאריס בענין המזרח התיכון בכלל ובנושא הפלשתיני בפרט.

אין ספק, כי הכרזתו של נשיא צרפת מר ואלרי ז'יסקר ד'אסטן אתמול, בדבר הצורך במו"מ בינלאומי שיקבע „מולדת" לעם הפלשתיני, תעמוד במרכז השיחות עם שר החוץ האורח.

על אף התבטאויותיה המרגיזות של צרפת גוזרת על עצמה ירושלים הרשמית התאפקות מרעה, מתוך חשש שהתנגשות עם פאריס עלולה להביא לכך שצרפת תפריע למהלכים שונים של ישראל באירופה וביחוד בעניין השוק המשותף (ההסכם בין ישראל לבין השוק).

נושא יחסי ישראל צרפת ידון כנראה גם בישיבתה השבועית של הממשלה ביום א'. התכנית המפורסמת של ה־

יצחק רבין החל במגעים בנסיון להרחיב ממשלתו בשבוע הבא

מפ"ם ול"ע החליטו לברר ענין הסעיף בהחלטת המפד"ל, על „הצבעת שריה נגד ויתורים טריטוריאליים בא"י" ✶ ראשי המפד"ל: לא נפר המשמעת

מאת מ. שמוריהו

ראש הממשלה מר יצחק רבין, המבקש להציג את ממשלתו המורחבת עד אמצע השבוע הבא לפני הכנסת, יפתח היום במגעים עם סיעות הקואליציה, כדי להחיש את צירוף המפד"ל לממשלה.

מר רבין וראשי מפלגת העבודה אחרים הביעו סיפוק מהחלטת מרכז המפד"ל (ראה כתבה בעמוד 4) ואילו ראשי מפ"ם ול"ע הביעו תמיהה על החלטתו של המרכז, כי שרי המפד"ל יצביעו נגד ויתורים טריטוריאליים בא"י.

מזכ"ל מפ"ם ח"כ מאיר תלמי אמר, כי „החלטה זו עומדת בסתירה לסעיף המשמעת הקואליציונית ולכן היא מעוררת תמיהה. הדבר גם עומד בניגוד מוחלט לכל מה שידוע לי על המו"מ עם המפד"ל. נצטרך לברר סוגיה זו עם ראש הממשלה ונעלה הסתייגותנו לגבי החלטה זו בחומרה רבה".

מזכ"ל ל"ע יצחק ברקאי אמר, כי „אין להעלות על הדעת שהמפד"ל לא תקבל על עצמה עול המשמעת הקואליציונית ולא תצביע עם הקואליציה בעד עמדות הממשלה. אם אכן יתברר, שהמפד"ל מתכוונת ליהנות משני עולמות, נראה בכך הפרת הסכם שלפיו נתנו את הסכמתנו לצירוף המפד"ל".

ראשי המפד"ל הסבירו הבוקר, כי עם הצטרפותה לממשלה אין בדעת המפד"ל להפר משמעת קואליציונית. עמדתה של המפד"ל נגד ויתורים טריטוריאליים בא"י ידועה וברור שחברי המפד"ל בכנסת יצביעו נגד כל צעדים אופרטיביים בעניין. כרגע הדבר לא אקטואלי, ואין פירושה של ההחלטה, כי המפד"ל חייבת להצביע בכנסת בעד הצעות שיוגשו על־ידי האופוזיציה בענינים בלתי אקטואליים.

ועדת ה־19 של המפד"ל לניהול המו"מ על צירוף המפד"ל לממשלה תתכנס היום, כדי לקבוע עמדותיה לקראת המגעים הסופיים עם ראש הממשלה וסיעות הקואליציה.

ראשי הצעירים במפד"ל — ח"כ זבולון המר וח"כ ד"ר יהודה בן־מאיר, עומדים להיפגש הבוקר עם ראש הממשלה, מר יצחק רבין, כדי לשוחח אתו על החלטת המפד"ל להצטרף לממשלה.

הליכוד דורש דיון בכנסת על הודעת דיניץ

מאת סופר „מעריב" בכנסת

„סיעת הליכוד בכנסת פנתה אל יו"ר הכנסת בתביעה להעלות לדיון דחוף במליאת הכנסת את הצעתה לסדר היום בעניין הודעתו של השגריר שמחה דיניץ בדבר נכונות ישראלית לנסיגה נוספת בסיני תמורת מה שכונה כי הסכם אי־התקפה „דה פקטו" עם מצרים.

יערי: דיין [illegible] סוס טרויאני בתוך המערך"

מנהיג מפ"ם, מר מאיר יערי, הגדיר הבוקר את [illegible] משה דיין — במאמר [illegible] „על המשמר" — כ„סוס טרויאני בתוך המערך". [illegible] כי יערי טוען, כי מר דיין, היושב עדיין בכפל[illegible] העבודה, הושיט יד ל[illegible] ושם על עצומה נגד [illegible] הממשלה ובעד [illegible] שלטונו בגדה בכל [illegible]. „זוהי תתירה [illegible] קופה של ממשלה [illegible] סידפור המו"מ על [illegible] המתנהל בתיווכה של ארה"ב. דיין זרק עב[illegible] את הכפפה למפלגתו שותפיה בממשלה".

דיפלומטים ערביים באו"ם טוענים:

כל ארצות ה„שוק" יצביעו בעצרת בעד הצעת־החלטה פרו־ערבית

„ארה"ב אינה מנהלת באו"ם שום פעולה הנוגדת את האינטרסים הערביים" ✶ הרב ישראל מילר: יהודי ארצות הברית יערכו עצרות־הפגנה ענקיות ליד בנין או"ם ב־4 בנובמבר

מאת פליפ בן, סופר „מעריב" בארה"ב

דיפלומאטים ערביים באו"ם מוקנים, שעל פי חשבונם יצביעו כ־120 מדינות בעד הצעת־החלטה פרו־ערבית בתום הדיון הקרוב בשאלה הפלשתינית בעצרת.

עוד אומרים הערבים, כי תשע המדינות החברות בשוק המשותף האירופי כבר החליטו להצביע בעד הצעת החלטה פרו־ערבית זו. שש ממדינות אלה נמנעו כאשר הועמדה להצבעה הצעת ההחלטה להזמין את אש"פ לדיון.

הערבים אינם מוקנים שגם ארה"ב תצביע בעד הצעת ההחלטה, אך הם מבטיחים על העובדה, שארה"ב אינה מנהלת עתה באו"ם שום פעולה הנוגדת את מטרותיהם.

מאז יצא שר־החוץ האמריקני, ד"ר הנרי קיסינג'ר למוסקווה — אומרים הערבים — נותרה המשלחת האמריקנית באו"ם בלא הוראות על אופן ההצבעה בשאלה הפלשתינית.

הערבים אינם מגלים את נוסח הצעת ההחלטה שבדעתם להגיש, אך כל המשקיפים משוכנעים, כי הדגש העיקרי יושם ב„זכותו של העם הפלשתיני להגדרה עצמית ולמדינה עצמאית משלו", והשוב עוד יותר בהקשר הנוכחי — בתביעה ש„ארגון השחרור" יהיה צד לכל הסדר סופי של בעית המזרח התיכון.

הפגנות היהודים

הרב ישראל מילר, יו"ר מועצת הנשיאים של הארגונים היהודיים הגדולים בארה"ב, מסר אתמול על תכניות לעריכת עצרות ענקיות ליד בנין המטה של או"ם בניו־יורק ב־4 בנובמבר.

הרב מילר אמר, כי יהיה זה לא מפגן יהודי בלבד, אלא יביע את שאט הנפש של האנושות מן „ההחלטה המגוחכת" שקיבלה עצרת או"ם, להזמין את המחבלים באו"ם.

ישתתפו בעצרת פועלים, פקידים, תלמידי בתי־ספר ואוניברסיטאות, נשים וקשישים.

נוסף לזעם על שמעניקים פרס למרצחים, תביע העצרת ההמונית גם סולידאריות עם העם בישראל. אישים חשובים רבים, לרבות סנאטורים וצירי קונגרס, כבר ביקשו שתוענק להם הזכות להשמיע את דבריהם באותו מעמד.

המשתתפים בהפגנה יבואו מרחבי ארה"ב.

„ישראל תמכור רובה „גליל" לבריטניה"

כותב עתון צבאי אמריקני ✶ דובר התעשיה הצבאית מסרב להגיב

מאת יעקב ארז

דובר התעשיה הצבאית סירב הבוקר להגיב על ידיעה המגאזין הצבאי האמריקני „ארמד פורסס ז'ורנאל" אשר כתב, כי ישראל תמכור רובה „גליל" לצבא בריטניה.

דובר התעשיה הצבאית אמר: „אני לא מאשר ולא מכחיש". גורמים אחרים במשרד הבטחון אמרו הבוקר, כי רובה ה„גליל" לא יסופק לצבאות זרים, לפני שישלימו את אספקתו ליחידות צה"ל.

התעשיה הצבאית עוסקת עתה בייצור רובי ה„גליל", אך רובים אלה, שמכונים על־ידי מומחים כ„רובים הטובים בעולם", טרם סופקו לכל יחידות צה"ל.

✶ עוזי נרוה, ראש אגף היר(מ"ל.) יהודה רשף, התפטר אתמול מתפקידו והוא יחזור לשרת בצה"ל בתפקיד בכיר.

3549 מודעות מתפרסמות היום ב־ שוק מעריב
בעמודים: 7, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56
מודעות דרושים בעמודים: 7, 8, 9, 44, 45, 46, 47, 48, 53, 56, 57, 58, 59, 60

RCA
מוכנים מורשים לישראל לשמטרונות; מכבלאורים, לייזרים, מכשירי בקרה, מיקרופונים וכו'. כמו כן מכירה מהמלאי העשיר המפליא של סרטים, דיסקים, טרנזיסטורים, מעגלים משולבים, ספקים מקבלים, שרחלים, מתקבצים, חוטי ספלת, קבלים בגדים מדויקים וכוח, מערכות להרכבה לסטריאו, רמקולים של פיוניר, פיליפס ואחרים.
עיר אביב מוסמכים לאלקטרוניקה, כיסודה של חברת רדיו ישראלית. ת"א, נחלת בנימין 18, טלפון (03)50156 פתוח 8—16, ביום ו' 8—1.

צמיגים — הנצרת האדון/חוץ יבוא-שווק
מ.ל.צ. בע"מ רחוב התעשיה 4 ת"א טל. 37557
שרותי צמיגים בע"מ רחוב נחלת יצחק 42 ת"א טל. 264874
צמיגי רפי—חולון שד' קוגל, תחנת „כזי"-חולון טל. 840830

כבוד מלכים לאורחיך על שטיחים פרסיים
תוצרת קאשן במבחר גדול ומעולה במחיר סיטונאי
„דרגסטור" כבר המדינה 38 ת"א טל. 250287

דלתות בטחון לחדרי מדרגות
אפשרי עם מערכת פיקוד 04-711237 בערב

אריאלה וגיא חזרו הביתה
מצפה לכם באהבה
אהרליה (מ)

אבדנו את צילומי נישואינו (פילם) בתוך תיק, ביום ג' 22.10 בנוה שאנן ת"א (בחנות נעליים) אנא!!! השיבוהו רבה לנו! טל. 236058 ביום, 410655 בערב. המוצא הישר יבוא על שכרו.

מבחר גדול לחורף 1975!
חליפות לגברים, נשים וילדים
חולצות וסריגים ממיטב היצרנים בארץ ובחו"ל
בנ"י 2 קומות של אופנה
המלך ג'ורג' 51 תל־אביב

ליוסי גמזו (ארה"ב)
עם זכיית ספרך החדש בפרס אקו"ם תשל"ה
ברכות חמות!
מכל הידידים

מבצע החודש!!!
הנחות 10%—15%
מערכות סטריאו, טלויזיות, טייפרקורדרים, תקליטים, קסטות וכו'
„פוטרוניקס" אבן גבירול 95 ת"א. פתוח 16.00—19.00

תקרות דקורטיביות
צפוי קירות ותקרות בעורן ופורניר במחירי הפתעה של 95.— מ"ר
טל. 246834

האופנה לחורף
חולצות וסוודרים מובחרים
ENGLND, ITALY
לנשים ולגברים
שניידמן 3 קומות של אופנה
דיזנגוף 128 ת"א

هكذا من الأصل

משלחת ירדן לשיחות רבאט „במלטה" מהמלון בגלל השכנים: נציגי אש"ף...

מאת הארולד פיה, סופר „דיילי טלגראף" ברבאט מיוחד ל„מעריב"

מטעמי־בטחון הדוקה מקיפה מאתמול את ראבאט, עת התכונן המלך חסן השני לפגוש את עמיתיו המלכים וראשי המדינה, המגיעים לבירתו לקראת ועידת הפיסגה הערבית, שתיפתח מחר. לפני המנהיגים עומדת שאלת ייצוגם של הפלשתינים בעתיד, ומשום כך נראה, כי הוועידה נערכת בצל איום של התנקשות אפשרית בחייו של המלך חוסיין.

מלך ירדן מוסיף לטעון לשלטון על הפלשתינים, היושבים בגדה המערבית, אלא שיאסר ערפאת, מנהיג אש"פ, מתקדם במהירות לקראת הכרה בממשלה גולה בראשותו, ולקראת אפשרות להקים מדינה פלשתינית בגדה המערבית, במסגרת הסדר־שלום כולל במזה"ת.

האמצעים החמורים, שנוקטו כדי למנוע הפרעה אלימה של דיוני הפיסגה, הם בתוקף זה שבועיים כמעט. בתחילת השבוע נעצרו 12 פלשתינים, שנחשדו בהשתייכות לקבוצות־מחבלים קיצוניות.

פלשתיני ירדני, המתחזה לעתונאי, לא הורשה להיכנס למדינה, כשהבדיקה בשדה־התעופה של ראבאט הוכיחה כי הוא נוסע בדרכון מזוייף. כאמצעי בטחון העבירו 150 פלשתינים — מורים, סטודנטים ואחרים, המתגוררים בבירה, לטאנג'יר, ושיכנו אותם במלון מפואר.

המשלחת הירדנית, המלווה את שר־החוץ זייד אל־ריפאעי, עזבה במהירות את מלון „הילטון", בו נערכת הוועידה, כשנתגלה כי אנשי אש"פ הם שכניהם. הירדנים עברו למלון השוכן על החוף, ששמו „פירדוס" (גן עדן).

המכוניות שהביאו אותי מנמל־התעופה של קזבלנקה נעצרו ארבע פעמים במחסומי־דרכים, לצורך בדיקות זיהוי וחיפושים בידי ז'נדרמים החמושים בנשק אוטומטי. נסיעה של כ־90 קמ' ארכה כשעתיים וחצי.

יחידות ממוגנות של צבא מארוקו ערוכות בעמדות אסטרטגיות בכל מבואות ראבאט והצבא שומר על כמנות. חסן אינו רוצה להסתכן בנסיונות התנקשות — אשר שנחלץ מהם בדרך־פלא במשך שלוש שנים.

הבירה עצמה שורצת אנשי משטרה ובלשים לבושי אזרחית, מכל 20 המדינות המשתתפות.

לדברי פקידים בראבאט, צריכה הבירה עתה לשכן כ־6000 איש, שבאו במיוחד לצורך הפיסגה. כ־700 עד 800 מהם הם נציגי מדינות ו־500 עתונאים מכל רחבי העולם. את יתר הבאים מתארים כ„צוותי ניהול ובטחון".

ראבאט היא עיר המוגבלת בתפוסת המלונות שלה, והפיסגה מציגה בעיות ארגון חמורות. עתונאים שהגיעו בתחילת השבוע שוכנו במרכזים מרוחקים מן העיר, ואלה שבאו אתמול הופנו למלונות בקזבלנקה — והם חייבים בנסיעות יומיות בנות חמש שעות, דרך מחסומי הדרכים.

ראש־המדינה הראשון שהגיע לראבאט, לכינוס ועידת הפיסגה הערבית, הוא נשיא מאוריטניה, מוקטר אולד דאדא (משמאל), המתקבל עם בואו על־ידי המלך חסאן ממארוקו.

(צילום ראדיו של א.פ.)

מזכיר הליגה הערבית, מחמוד ריאד (משמאל) שר־החוץ המארוקני, אחמד לאראקי, וסגן המזכיר הכללי של הליגה, סעיד נופאל — בוועידת שרי־החוץ הערבים אתמול בראבאט.

(צילום ראדיו של א.פ.)

חברי „הליגה" שיבשו דיון בוועדת או"ם

שבעה חברי „הליגה להגנה יהודית" גרמו אתמול שיבושים במהלך עבודתה של הוועדה הכלכלית של עצרת האו"ם, כאשר מחו על השתתפות „הארגון לשחרור פלשתין" בדיוני העצרת.

כאשר התכנסה הוועדה הכלכלית, שבה משתתפים נציגי 130 מדינות, השמיעו שני צעירים וצעירה קריאה: „על האו"ם לומר לאו לארגון לשחרור פלשתין". המפגינים גורשו על ידי משמר האו"ם.

חברי „הליגה להגנה יהודית" התייצבו לאחר מכן על המדרכה ליד בנין האו"ם. הם סולקו מהמקום על ידי משטרה בדי'ינג, אך איש מהם לא נעצר. (עתי"ם).

שולות־המוקשים הבריטיות מסיימות תפקידן בתעלה

מאת סופר „דיילי טלגראף" בקאהיר

שולות־המוקשים הבריטיות, שהשתתפו במיהור תעלת־סואץ מאז אפריל, ישלימו בקרוב את תפקידן ויפליגו מאיסמעיליה ב־1 בנובמבר, לפי הודעה רשמית שפירסמה אתמול שגרירות בריטניה בקאהיר.

הספינות יעברו דרך פורט־סעיד ואלכסנדריה, וקודם שיוצאו את מצרים יערכו ביקור נימוסין בן ארבעה ימים. ביום הרביעי הבא תיערך מסיבת עתונאים, בהשתתפות מפקד הכוח, קומנדור דייויד האובנר, שגריר בריטניה בקאהיר סיר פיליפ אדאמס ויו"ר רשות תעלת סואץ משהור אחמד משהור.

צ'פמאן פינצ'ר ב„דיילי אכספרס" בריה"מ מוכרת לערבים דגם נחות של „מיג" 23

שירות „מעריב"

בריה"מ מסכימה בלא היסוס למכור לצבאות סוריה, עיראק ולוב, את מטוס הקרב החדיש שלה מדגם „מיג 23", משום שהיא מייצרת שני דגמים של מטוס זה ולערבים היא מציעה את הדגם, שביצועיו נחותים בהרבה מביצועי הדגם המשוכלל.

בעל הטור צ'פמאן פינצ'ר מוסר הבוקר ב„דיילי אכספרס" הלונדוני, מפי מקורות־בטחון, כי הדגם המשוכלל יותר, שהאמריקנים שואפים ללמוד את סודותיו, מיוצר לשימוש בלעדי של חיל־האוויר הסובייטי, ואילו את הדגם הנחות רק למטרות יצוא.

פינצ'ר מציין, כי הפיקוד הסובייטי הבכיר עדיין לא שכח כיצד ערק לישראל, ערב מלחמת ששת הימים, טייס עיראקי עם מטוס „מיג 21", דבר שאיפשר לישראלים ללמוד את סודותיו ולהשיג יתרון במלחמה. לקח זה מיושם עתה במניעת המטוס המשוכלל, בעל הביצועים המעולים, מבעלות בריתה הערביות של בריה"מ. מטוס זה זכה בנאט"ו בכינוי „פוקסבט".

השבוע נודע, כי בריה"מ תמכור ללוב כ־50 מטוסי „מיג 23", ופינצ'ר מדגיש, כי על מכירה זו הוסכם בלא חשש מפני האפשרות, שאחד המטוסים יפול שלם בידי ישראל.

התפטר ראש אגף תכנון במשרד הבריאות

עוזי גדור, ראש אגף התכנון במשרד הבריאות הודיע אתמול על התפטרותו.

נודע, כי גדור אינו שבע־רצון ממדיניות הגבלת הציוד במשרד הבריאות. כן נודע, כי איננו מרוצה מן העובדה, שמנכ"ל המשרד פרופ' ברוך פדה החליט השבוע להתפטר.

דוברת משרד הבריאות אמרה הבוקר בתשובה לשאלת סופר „מעריב", כי שר הבריאות שמע „על רגל אחת" את הודעתו של גדור שיש לו הכוונה להתפטר. השר איננו יודע את הסיבות לצעד זה, והחליט לתזמן את גדור לשיחה בנושא זה.

הבוקר אי־אפשר היה להשיג תגובתו של מר גדור.

משלחת חכמי דת מסעודיה תיפגש היום עם האפיפיור

מאת עדה לוציאני, סופרת „מעריב" ברומא

יומיים לאחר שהוותיקאן הודיע על החלטת האפיפיור לכונן שתי ועדות שיטפלו ביחסי הכנסיה עם היהדות ועם האיסלאם, הגיעו אתמול לרומא תשעה „עולמאי" — חכמי דת מוסלמים — מסעודיה. הבוקר יתקבלו לראיון אצל האפיפיור.

בראש הקבוצה עומד השיח' מוחמד אל חרקאן, שר המשפטים הסעודי. בנמל התעופה קיבל את פני המשלחת הקארדינאל סרג'ו פיניידולי, נשיא מזכירות הוותיקאן לענייני לא־נוצרים, העומד בראש הוועדה לקשרים עם האיסלאם. חברי המשלחת יהיו אורחי הוותיקאן ארבעה ימים. סדר יומם צפוף עבודה וביקורים והם יזכו ביחס חם. אמש ערך הקארדינאל פיניידולי קבלת פנים לכבודם. הבוקר יתקבלו לראיון פרטי אצל האפיפיור.

הביקור בא בעקבות שליחותו של הקארדינאל פיניידולי למלך פייצל שבה העביר „סדר פרטי" מהאפיפיור למלך. בשעתו נמסר, כי שליחותו של הקארדינאל היתה במסגרת מאמצי האפיפיור למצוא עמדה משותפת נוצרית־מוסלמית בענין ירושלים והמקומות הקדושים.

האורחים ידונו בוותיקאן בנושאי התרבות הדתית כאמצעי להתפתחות האדם, ובתרומתם של האיסלאם והנצרות לשלום ולזכויות האדם.

והג! „נשבר לך"! מציפויים מאיכות ירודה שדוהים ונקרעים? - קנה את הטוב ביותר

ציפוי „חן" למושבי רכב מבד מגבת סטרץ'

המלווה בתעודת אחריות

ותהנה מאיכות מעולה — ובנוסף יוענק לך שי חינם ציפוי להגה המונע התחממות ההגה וסופג את זיעת כף היד

מכירה ישירה מהיצרן לצרכן במחיר מוזל

* ציפויי חן מיפה ומהדר את מכוניתך
* ציפויי חן סופג את זיעתך ומונע התחממות מכוניתך — אידיאלי לאקלים החם של הארץ
* ציפויי חן בצבעים יציבים ומרהיבים

„לאיכות וחן — אין כציפויי חן"

המכירה הקמעונאית במחסן המפעל תל־אביב, בשיכון אצלנטיק

רח' מסלול (קודם רח' מרכז מסחרי) 61

(3 בניינים מזרחה מרח' העליה 21), בימים א—ה' בין השעות 9.00—19.00 — בימי שישי עד 13.00.

יריב דוחה השמועה כי יהיה שגריר בארה"ב במקום דיניץ

שר ההסברה אהרון יריב אמר אתמול בשיקאגו כי אינו יודע דבר על הידיעה שהוא אחד המועמדים הרציניים ביותר לבוא במקום שמחה דיניץ כשגריר ישראל בארה"ב.

„אין לי מושג מנין יכלה לצמוח ידיעה כזאת. יתכן שיש לראותה כשמועה בלבד. אם אכן זו שמועה, לא אני הוא שהפרחתי אותה ואיני יודע מי עשה זאת" — אמר יריב.

הידיעה על האפשרות שיריב יחליף את דיניץ פורסמה ב„שיקאגו סאן טיימס".

יריב אמר עוד: „בצבא נהגנו לומר, כי הדרך הטובה ביותר לזכות בהעלאה בדרגה היא להפריח שמועה שמקדמים להעלותך בדרגה. אך דבר אחד חייב להיות ברור: לא אני הוא שהפרחתי את השמועה האלה". (ית"פ).

יהודי מוסקווה מצפים לאישור הסכם ההגירה

מאת גבין מילר, סופר „דיילי טלגראף" במוסקווה

בקהילה היהודית במוסקווה קיוו עוד מבהילים לאישור כי ההסכם הסובייטי־אמריקני על ההגירה היהודית אכן יתבצע. מנהיגים יהודיים הביעו ספקנות רבה לגבי ההסכם, אך הכל ציינו כי בלבלי הבירוקרטיה הסובייטית [illegible].

הפעילים היהודיים מביעים עם זאת, כי נוכחותו של ד"ר קיסינג'ר במוסקווה תעורר נכונות סובייטית לשחרר מיד כמה מחבריהם האסירים.

פקיד בכיר במפלגתו של ד"ר קיסינג'ר מסר כי וואשינגטון אמרה לקרמלין כי [illegible] הגנה כל הפרה של ההסכם. אך הוא גם הוסיף: „אם יהיו עשר תלונות בדבר הפיסקה — זה דבר אחד. אך אם יהיו 100 או 1000 תלונות — זה דבר אחר לגמרי. עלינו להרגיל לסבלנות כי בבריה"מ, שלה בירוקרטיה מסובכת ומבולבלת, לא הכל הולך חלק".

דיניץ: לא אמרתי שישראל מוכנה לאי לוחמה דה פקטו

גם הרב מילר מכחיש הדברים שיוחסו לשגריר

מאת שמואל שגב, סופר „מעריב" בוואשינגטון

שגריר ישראל בוואשינגטון, שמחה דיניץ, ויו"ר מועצת הנשיאים של הארגונים היהודיים הגדולים בארה"ב, הרב ישראל מילר, הכחישו שניהם את הידיעה שפורסמה אתמול בעתונות הישראלית, לפיה מסר דיניץ להנהגה היהודית, שישראל תסכים להסתפק באי־לוחמה דה־פאקטו בתמורה לנסיגה ישראלית נוספת מסיני.

בתשובה על שאלות, אמר דיניץ, כי הידיעה אינה נכונה.

הרב מילר פירסם הודעה ארוכה יותר ואמר בה, כי בשום שלב מן השיחה לא אמר השגריר דיניץ, כי ישראל תהיה מוכנה לקבל, או תסתפק, בהסכם לאי־לוחמה דה־פאקטו עם מצרים.

עוד אמר מילר, כי בעת שיחתו להנהגה היהודית, חזר דיניץ והדגיש, כי חלפה תקופת ההסדרים הצבאיים וכל מו"מ עם מצרים חייב להתבסס על הסדרה פוליטית ממשית ומהותית. מילר אמר, כי השגריר לא נכנס לפרטים באשר להסדרים הצפויים והדגיש, כי שר החוץ האמריקני, הנרי קיסינג'ר, לא הביא עמו לישראל כל הצעה מצרית קונקרטית. גם ישראל לא נתבקשה לפרט את הצעותיה או להרכיב קוי גבול או מפות — אמר הרב מילר.

פיליפ בן, סופר „מעריב" בפאריס, מוסר:

הידיעה [illegible], שפורסמה אחרי שיחת־טלפון [illegible] בין ירושלים, [illegible], אישרה גם, כי בשיחותיו עם הנשיא אנואר סאדאת באלכסנדריה לא הצליח קיסינג'ר לשכנע אותו לעשות צעד כלשהו לקראת הסכם נפרד עם ישראל. כדברי [illegible] הסכימו גם, כי ישראל לא הציעה נסיגה נוספת כלשהי.

אשר לכוונת קיסינג'ר כי [illegible] מוסקווה [illegible] את תכניתו [illegible] ערפאת, אמר המנהיג היהודי: „קיסינג'ר [illegible] הוא להתך על ישראל [illegible] תעשה ויתורים נוספים".

„קדאפי יזם ההתנקשות במשתתפי פיסגת רבאט"

„דיילי טלגראף": המחבלים שנעצרו בבירת מארוקו סיפרו, שהוטל עליהם לרצוח המלכים חוסיין, חסן ופייצל

שרות „מעריב"

המחבלים הפלשתינים, שנעצרו על־ידי שלטונות הבטחון המארוקניים ברבאט, התכוונו להתנקש בחייהם של שלושה מלכים „מתונים", המלך חוסיין מירדן, המלך חסן ממארוקו והמלך פייצל מסעודיה — כך מוסר „דיילי טלגראף", במקורות מזרח־תיכוניים.

בחקירתם גילו, כי את ההתנקשויות יזם קולונל קדאפי. המשימה הוטלה על אנשי הקומנדו של „אל־פתח", בפיקודו של אבו איאד, אחד ממנהיגי „התזית העממית לשחרור פלשתין", שיש הסבורים כי היא סגני של ערפאת.

הידיעות מרבאט גורסות, כי הוכנה להתנקשים [illegible] אם הפעולה הצליחה.

[illegible] של קדאפי [illegible] כי ישתתף בפיסגה.

מעריב

העורך: שלום רוזנפלד
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס „מעריב" בע"מ

תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית „מעריב", רח' קרליבך 2 (מיקוד: 67132) ת.ד. 20010 טל. 287211. סניף ראשי לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 33 (מיקוד: 65123), טלפון 621994.

ירושלים: המערכת רח' הלל 14 (מיקוד: 94581), טל. 221151. הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 231769.

חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד: 33104), טלפון 666468 • 669020. הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 663254 ; 660051.

סובייטים מתאמנים בארה"ב לטיסת חלל עם אמריקנים

במרכז החלל ביוסטון, שבטכסס, הודיעו שהתאמנו 20 פקחי טיסה סובייטיים, לקראת טיסה [illegible] המשותפת לבריה"מ וארה"ב.

פקחי הטיסה האמריקניים בילו שבועיים בבריה"מ [illegible] שעבר לעבור שם אימון דומה.

לפי התוכנית תשוגר חללית סובייטית [illegible] בבייקונור בקאזאחסטאן, באמצע יולי בשנה הבאה, [illegible] מדגם „אפולו" תשוגר זמן קצר לאחר מכן ממרכז החלל על־שם קנדי בפלורידה.

לפי התוכנית ייפגשו „סאיוז" הסובייטית ו„אפולו" האמריקנית וינועו יומיים בחלל כשהן צמודות. לאחר [illegible] תישאר החללית האמריקנית בחלל כתשעה ימים, והסובייטית — כשישה. (אי.פי.)

מקורות בין בוושינגטון: סין מכינה ניסוי גרעיני

אפשר שסין קרובה לניסוי גרעיני [illegible] באטמוספירה — מסרו מקורות בוין בוושינגטון.

אם ייעשה הניסוי יהיה זה השני מסוגו בשנה [illegible] מקורות הבוין מסרו כי הוגברה [illegible] פעילות [illegible] הקשורה בניסויים גרעיניים, נתגלתה במרכז הגרעיני [illegible] סין, לופ נור, בצפון־מערב סין.

לא נמסר כיצד נתגלה הדבר, אך ידוע כי [illegible] מוקחת עין על הנעשה בסין, בצורת לווייני ריגול [illegible] (אי.פי.)

ניכסון הוכנס שוב לבי"ח

ריצ'ארד ניכסון, נשיאה הקודם של ארה"ב, [illegible] אתמול שוב לטיפול בבית־החולים בלונג־ביץ' [illegible] לטיפול בקריש הדם שברגלו.

מצבו של ניכסון החמיר אחרי שלא הועילו [illegible] שבלע עד כה. קרישים חדשים נתגלו ברגלו.

בעת שאושפז ניכסון בחודש שעבר, נמצא כי [illegible] מקריש הדם שברגלו השמאלית הגיע לריאתו. אולם [illegible] כי קריש זה אינו נייד.

ניכסון צעד לבית־החולים בלי תמיכה, ואחר־כך [illegible] בכסא־גלגלים לחדרו. (אי.פי.)

ניכסון כינה כינוי־גנאי את ראש ממשלת קנדה

שנים מן הנאשמים בפרשת ווטרגייט, מי שהיו [illegible] הבכירים של הנשיא־לשעבר ניכסון, הלדמן וארליכמן, טוענים כי ניכסון כינה את ראש ממשלת קנדה, פייר טרודו, „פי מבעת", שהוא אחד מכינויי [illegible] הגסים ביותר באנגלית.

כינוי זה נשמע באחת השיחות המוקלטות בבית הלבן. התביעה ייחסה אותו להלדמן. אולם פרקליטיהם של הלדמן וארליכמן הודיעו כי הקול הוא קולו של ניכסון. (יו.פי.)

צפוי ניצול שדה נפט עשיר ב„מדף היבשתי" של נורווג

המדף היבשתי של נורווגיה הוא אחד מבין השטחים המבטיחים ביותר בעולם — זאת אמר אתמול שר נורווגי.

בנאום, שהשמיע לפני ועידה של איגודים [illegible] השר [illegible] לאיזור השוכן צפונית לקו הרוחב ה־62, בין החוף המערבי של נורווגיה ואיי פארו.

[illegible] בהפקת נפט באיזור השוכן דרומית מקו הרוחב ה־62, [illegible] למעמד של יצואנית נפט מהגדולות בעולם [illegible] באיזור השוכן דרומית מקו הרוחב ה־62 כבר החלו להפיק נפט, ואילו האיזור השוכן צפונית לקו [illegible] כרם בתול. (יהפ"ע)

המון התפרע בקהיר בגלל הפסקת תנועת החשמליות

יותר מ־2000 איש התפרעו אתמול ליד [illegible] החשמלית בקהיר, בעקבות שמועות כי הופסקה [illegible] בקווי החשמלית שהיו להן — מסר אתמול [illegible] „אל־אהראם".

העתון מסר כי „עזרה ראשונה הוגשה לסובלים מפצעים קלים".

העתון מסר עוד כי במשך שעתיים השתולל ה[illegible] תקף פקידים בתחנה, שרף קיוסק־תנועה, ניפץ [illegible] והאבק באנשי הבטחון שנשלחו למקום להשתלט על־ה[illegible] (יו.פי.)

נלכד „הדוקר ממוסקווה"

משטרת מוסקווה לכדה רוצח שדקר באכזריות למוות שני אנשים — מסר אתמול העתון „וצ'רניאיה מוסקווה".

העתון מסר כי הרוצח — ששמו לא פורסם — [illegible] כשהוא מתחבא בתחנת רכבת, אחרי שנוסע נמצא בדקירה על הרציף.

ידיעה כזו נדירה מאוד בעתונות הסובייטית, המתעלמת בדרך־כלל מבעלי פשע, אלא אם כן יש בהם „מוסר השכל". מציינים כי הידיעה פורסמה בעת שאת מוסקווה [illegible] גל שמועות, כי רוצח נשים פסיכופאטי סובב בעיר, [illegible] על נשים בודדות. (יו.פי.)

צלפים גברו על מכסיקני שאיים להרוג דיילת בניצ[illegible]

צלפי המשטרה בניצה, צרפת, הצליחו להשתלט על אורח מכסיקני, שהחזיק בדיילת [illegible] כבת־ערובה ואיים להרוג אותה.

האיש, דניאל רקאלוסו, דרש, שאשתו תשוחרר מבית הסוהר באיטליה. המשטרה במילאנו, שם נראתה [illegible] בפעם האחרונה, אמרה, כי היא מופתעת נוכח דרישה מאחר שהאשה אינה כלואה.

המשטרה ציינה, כי הצלפים יכלו כמה פעמים [illegible] את רקאלוסו, אך לא ניתנה להם רשות לפתוח באש.

הדיילת של „אייר פרנס", דניאלה קריטיני, בת [illegible] אמרה קודם לכן לעתונאים בשיחה טלפונית: „הוא [illegible] אותי אם תנסה המשטרה להפעיל כוח".

הדרמה החלה בבוקר, כאשר רקאלוסו בא לשדה התעופה מצויד ברובה, כשהוא מחזיק בצעירה, אותה תפס [illegible]. צעירה זו הצליחה להימלט ואז תפס המכסיקני [illegible] קריטיני. הוא התבצר מאחורי דלפק חברת התעופה האיטלקית „אליטליה" וכיוון רובה לעבר ראשה. [illegible]

ט' בחשון תשל"ה

[illegible] צרפת: קים [illegible]
[illegible] עובדה וטבעי [illegible]
[illegible] — אמר ז'יסקאר ד'[illegible]

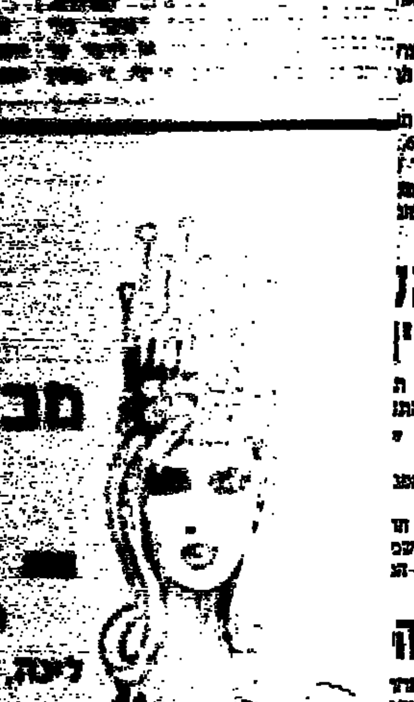

[illegible] שבא' אילת.

מלון מלכת [illegible]

SHEBA HOTEL

מת הכנר דוד אויסטראך

הנגן היהודי־הרוסי מת אתמול במלונו באמסטרדם ● היה אחד מגדולי הכנרים בעולם ● גופתו הוטסה למוסקווה

דויד אויסטראך, הכנר היהודי־רוסי, מגדולי הנגנים והמוסיקאים בעולם, מת אתמול במלונו ב־אמסטרדאם. בן 66 היה. הוא עמד בסופו של מסע קונצרטים בהולנד ואשתו היתה עמו במלון בעת מותו.

מניחים, כי התקף־לב היה הגורם למותו, משום שאויסטראך סבל בעבר מהתקפי־לב ובראשית שנה זו נאלץ לבטל משום כך קונצרטים. אולם, באמסטרדאם לא נעשתה בדיקה של־אחר המוות, וגופתו הוטסה למוסק־ווה: את גופתו ליוו אשתו תמרה, וסגן השר לענייני תרבות בבריה״מ, סולטאדנוב.

● „שם נרדף לשלימות"

המוסיקאי היהודי המהולל הגיע לאמסטרדאם כדי לנצח על סידרת קונצרטים של בראהמס, ובכמה מהם הופיע אף כסולן. תחת שרביטו ניגנה התזמורת הפילהרמונית של אמסטר־דאם, ה„קונצרטגבאו". הסידרה כללה שבעה קונצרטים, והאחרון שבהם עמד להערך הערב. הקונצרט בוטל. חברי התזמורת הודיעו בהיודע דבר מותו. „הוא לא רק ניצח עלינו, הוא גם לימד אותנו דברים, שנזכור אותם לעולם", אמר אחד הנגנים.

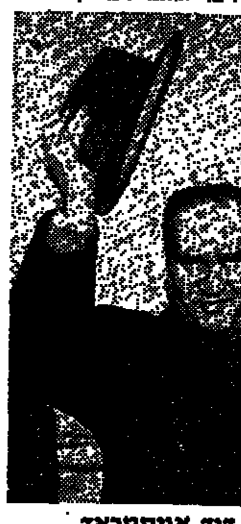
דוד אויסטראך

סוכנות הידיעות הסובייטית פירסמה הספד, שבו כינתה את אויסטראך „שם נרדף לשלימות בנגינת כינור".

● קונצרטים בחזיתות

אויסטראך נולד באודיסה ב־1908, החל לנגן בכינור בגיל 6. בגיל 20 עבר למוסקווה ועוד לפני פרוץ מל־חמת העולם השניה יצא שמו לתהילה בבריה״מ ובעולם.

בשנות המלחמה הופיע לפני חיילי בריה״מ בחזיתות, ואף ניגן בלנינ־גראד הנצורה. ב־1942 נעשה חבר של המפלגה הקומוניסטית הסוביי־טית.

תחביבו הגדול היה משחק השחמט ואמרו עליו, כי שיחק ברמה מקצו־עית. הוא היה חבר הקבוע למשחק של המלחין סרגיי פרוקופייף.

בעולם כולו נתקבל מותו בתדהמה ובצער. „הוא היה מגדולי הכנרים בעולם כולו", אמר ג׳והן דניסון, מנהל „פסטיוואל הולי". „הוא היה מייצגה של המסורת הקלאסית ה־גדולה במוסיקה".

קשת הפלאים נדמה לעד

מאת א. בן־דוד

אתמול, בגיל 66, נדם לבו של דוד פיודור אויסטראך — בנו ה־עילוי של פקיד יהודי קטן באודיסה, שהיה לחתן „פרס לנין", ל„חבר כבוד" של האקדמיה למוסיקה ב־תל־אביב — ולאחד מגדולי הכנ־רים במאה שלנו.

„הכנר הראשון של המדינה" — כך כונה אויסטראך בחוברת מיוחדת מ־טעם „המלחין הסובייטי", אשר יצאה לאור בברית־המועצות והוקדשה לו: „אמנותו הנפלאה — כתב עליו בטאון המפלגה הקומוניסטית, פראבדה — נמצאת בשורת ההישגים הראשונה של כל תרבותנו המוסיקלית".

אויסטראך לא נמנע מחיכוכים עם השלטונות כל אימת שהכתיבוהם נגדו את חוש הצדק שלו, או את תודעתו היהודית. יתכן, שעמדתו הבלתי־מעורערת, במשך קרוב ליובל־שנים, בצמרת חיי התרבות הסובייטית, וה־מוניטין העולמי שלו ככנר גאוני, צימצמו את תלותו הפוליטית ונתנו לו יותר חופש־פעולה. תיזכר עמדתו הגאה והתקיפה נגד נסיונות המשטר לגררו ולרתום את שמו ויוקרתו למערכת ה־שיסוי הרדיפות נגד פעילי תנועת־העליה בברית־המועצות בתקופתה הקשה ביותר.

אויסטראך יירשם בתולדות תנועת ההתעוררות היהודית: כאחד היהודים הבודדים בעלי עמדה בצמרת חיי ברית־המועצות, אשר סרבו, בהדירות וב־עיקביות, לחתום על פסיקיות נגד העליה לישראל, או ליטול חלק כלשהו במסע התעמולה הרשמי.

שלטונות בריה״מ נזהרו מלהעניש „קליבר" כאויסטראך, גם כאשר עצם הימנעותו העקבית מגינוי פעילי ה־עליה, נתפרשה, בברית־המועצות ומ־חוצה לה, כהפגנת הזדהות של יהודי גדול עם אחיו הנרדפים.

* * *

עקבות מצפונו היהודי של אויסטראך מוליכים אל ראשית הקריירה המזהי־רה שלו: בשנת 1936, בעת שהיו ה־נאצים בשיא עוצמתם בגרמניה, הוזמן הכנר לשגרירות הסובייטית ב־ברלין, כדי לנגן בקבלת־פנים חגיגית לצמרת המנהיגות הנאצית. היה זה כשלוש שנים לאחר ניתוץ האנדרטה של פליכס מנדלסון בדרזדן, והכרזת החרם על יצירותיו „הדסטרוקטיביות, המנוונות, בעלות האופי היהודי המובהק".

בקבלת הפנים החגיגית. אילץ אויס־טראך את הצמרת הנאצית, להאזין לקונצרט לכינור של מנדלסון, בביצועו.

השלטון הסובייטי, שנאלץ להשלים עם תודעתו היהודית של הכנר ניסה להצר את צעדיו, כאשר החיל את „טקטיקת ההימנעות" שלו גם על דיכוי החרות וחופש היצירה בברית־המוע־צות: בשנת 1971, משסירב להצטרף אל מסע השיסוי נגד סולז׳ניצין, בו־טל סיור הקונצרטים שלו במערב, בו עמדו ליטול חלק גם שני עמיתיו הגדולים — הצ׳לן רוסטרופוביץ׳ וה־פסנתרן ריכטר, שאף הם נענשו. אך, תגובות שליליות במערב אילצו את השלטונות לפתוח בפניו מחדש את שערי ברית־המועצות, וביוני 1972 חודשו הופעותיו במערב בקונצרט רב־תהודה בוינה, בו הופיע כמנצח, עם בנו, הכנר איגור, כסולן.

* * *

אויסטראך הופיע בישראל לראשונה בשנת 1958, ובשנית — ב־1966, כאשר פתח בטקס את בית־ההארחה החדש של התזמורת הפילהרמונית. מי שהאזין לנגינתו, בשני ביקוריו, בישראל, זכה בחוויה נדירה. הוירטואוז הגדול ניגן — מתוך להט פנימי והתרוממות־רוח, שהעבירו רטט בקרב מאזיניו. היה זה „כינורו של דוד", התבטא אז, אבא אבן, בנשאו דברי־ברכה.

„רציתי להביע בנגינתי את האהבה הגדולה שבלבי לעם ולמדינה", השיב אויסטראך לדברי מברכו.

בעקבות מלחמת ששת־הימים ניתקה ברית המועצות את קשריה הדיפ־לומטיים עם ישראל, והסכמי התרבות החתומים בין שתי המדינות בוטלו. בספטמבר 1971, ביקר מזכ״ל מק״י, מיקוניס, בבוקרשט, והביא דרישת שלום מאויסטראך: כששמע הכנר ה־מהולל כי מיקוניס נוכח בקונצרט שלו, ביקש להיפגש עמו. על הפגישה הנר־גשת סיפר אחר כך מיקוניס: אויס־טראך הרעיף עליו מחוות ידידותיים, והציף בשאלות על הנעשה בישראל וביקשו למסור ברכת שנה טובה לידידיו הרבים בארץ.

* * *

דוד אויסטראך דבק כל שנותיו, בגישה הקלאסית המסורתית. הוא לא גילה התלהבות למוסיקה מודרנית, נסיונית או אבנגרדית. מבחינה זו לפחות לא גרם אויסטראך טרדות או מבוכות יתרות לפוליטרוקים של האמ־נות בארצו. יתרה מזו, ה„אני מאמין" האמנותי שלו, אותו השמיע לפני כ־10 שנים, בסיבוב קונצרטים באיטליה, ודאי גרם נחת־רוח מרובה לפרופיסור אשר דיכא אז ביד־רמה את „סטיות האמנות המודרנית מצד הריאליזם ה־סוציאליסטי".

לשאלות כתבים השיב אז אויסטראך: „אני תמה אם אין הנתיב החדש, בו בוחרים האכספרימנטליסטים למיניהם, מוביל אותם הרחק מן האמנות עצמה... אני עוקב בענין מסויים אחר החידושים באמנות. אולם, אני יכול לחיות לבטח גם בלא ניסויים חדשים כאלה, בעוד שאינני יכול לתאר לעצמי את חיי מ־בלי הערכים של המסורת הגדולה. ה־חדש מעניין אותי במידה מסויימת, ו־אילו מעבר לנקודה זו, אין הדבר מעניין אותי כלל".

עם זאת לא נרתע אויסטראך מלה־טיף מוסר למנהיגות ברית־המועצות על יחסה לאמנות ולאמנים. בנאום שנשא בוועידת מלחינים במוסקווה, בשנת 1958, אמר, בין השאר:

„בעבר ראינו את התופעה, שדעו־תיהם האישיות של מנהיגים הכתיבו קו מוסיקלי למוסיקאים ולקהל כאחד. על המנהיגים להתחשב פחות בטעם האישי, שהוא לא תמיד לעילא, ולגלות יתר גמישות והשקפה רחבה חופשית... על המלחינים שלנו להתהלך ברעיונותיהם עד קצה הקיצוניות לגבי בחירת הל־שון המוסיקלית, הצורה, הסגנון ודרכי ביצועם. רק מטרה משותפת אחת חיי־בת לאגד את המלחינים שלנו, והיא — ליצור עבודות בעלות־ערך, שרוח האומה תנשב בהן"...

בעשור האחרון האט אויסטראך את קצב הופעותיו, מחמת מחלת לב. ב־התקף הלב הראשון לקה בשנת 1964, ערב הופעתו כמנצח וכסולן עם התז־מורת הפילהרמונית של לנינגראד. צירוף מקרים גרם אז, כי בעוד בנו איגור החליפו כסולן, עלה במקומו על דוכן המנצחים המנצח הישראלי, באורג דיגנר, ששהה אותה עת בסיור קונצר־טים בברית־המועצות.

אתמול הכריעו לבו. קשת־הפלאים נדמה לעד.

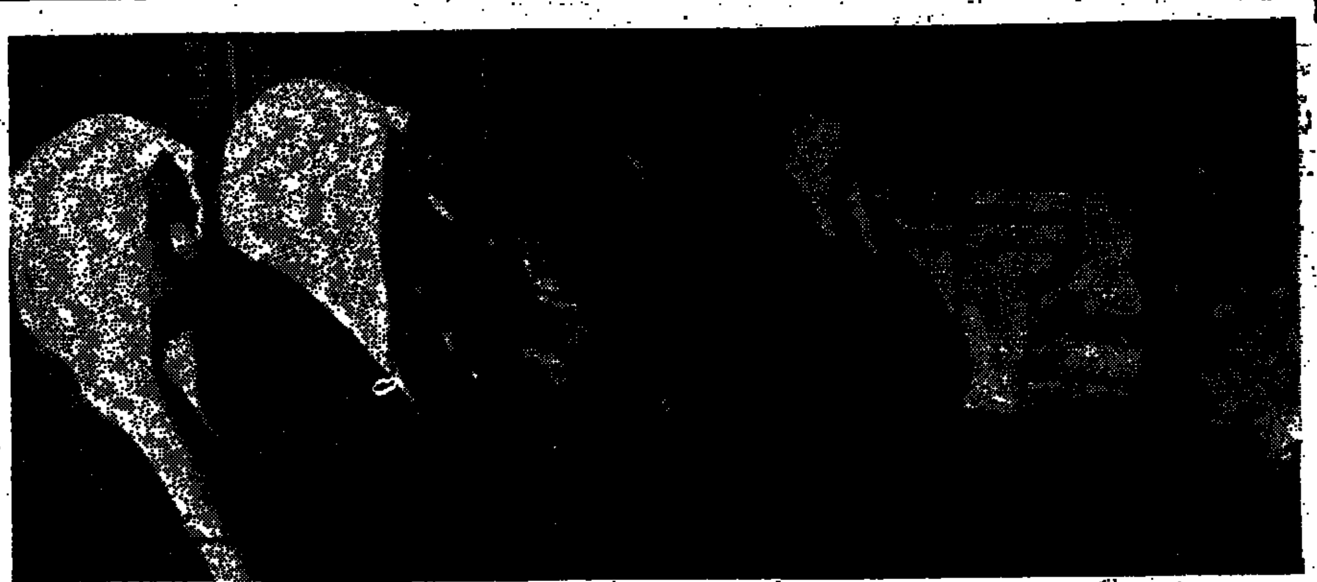
משלחת של כהני־דת מערב הסעודית, נתקבלה אתמול על־ידי נשיא צרפת, ואלרי ז׳יסקאר ד׳אסטן (מימין) בארמון אליזה בפאריס. (צילום ראדיו של א.פ.)

נשיא צרפת: קיומו של עם פלשתיני הוא עובדה וטבעי שתהיה לו מולדת

„פני העולם לקטסטרופה" — אמר ז׳יסקאר ד׳אסטן, בקוראו לוועידה של מפיקי הנפט ומדינות צורכות נפט כדי למצוא פתרון לבעיות האנרגיה

מאת תמר גולן, סופרת „מעריב" בפאריס

נשיא צרפת ואלרי ז׳יס־קאר ד׳אסטן הכריז אתמול בפאריס, כי קיומו של עם פלשתיני היא עובדה חדשה במזה״ת — „להבדיל מפלי־טים פלשתיניים, עליהם מ־דברת החלטת האו״ם 242 — ומבעית שאיפתו של עם שתהיה לו מולדת: „מה תהיה מולדת זו, מה יהיו יחסיה, כיצד תוגדר ליד ה־מדינות הקיימות כבר ב־איזור, שאוכלוסיות מהן כאו־כלוסות פלשתינים רבים — כל זה נושא למשא ומתן".

הכרזה זו של נשיא צרפת היא, ככל הנראה, המשך הגי־יוני למדיניות הצרפתית כלפי המזה״ת — וכך גם הסביר אותה ואלרי ז׳יסקאר ד׳אסטן לנאספים, במסיבת העתונאים שלו. מדיניות צרפת מבוססת על־האמונה, כי לא ייתכן הס־דר שלום במזה״ת בלא התח־שבות בעובדה הפלשתינית.

אולם, אם בעבר סברה צר־פת, כפי שהובטא הדבר ב־הצבעתה באו״ם ב־1967, כי מדובר רק בפליטים, הרי ש־היום היא סבורה כי חל שי־נוי. הנשיא הדגיש, כי גם נשיא ארה״ב הודה על שינוי כשדיבר על העם הפלשתיני, ואף ראש ממשלת ישראל התייחס באחרונה ל„ישות ה־פלשתינית", מאחר שהפלש־תינים לא נטמעו בארצות פזורתם.

היום ברור, לדברי נשיא צרפת, כי הפלשתינים הם „ישות, מציאות, עם". ולכן, שום פתרון העוסק רק בהח־זרת שטחים לא יהא מספיק.

תפקיד מוגבל

היה צליל מוזר לדברים ש־נשמעו באולם הגברשות ה־מפואר של ארמון אליזה. האם לא כך דובר פעם על היהו־דים, על שאיפתם למולדת, על רצונם לבית לאומי, בלי שאיש היה מוכן אז לדבר על מדינה? האם היתה זו מעין „הצהרת בלפור" צרפתית? — אך ההבדלים היו רבים מדי.

צרפת יודעת, שתפקידה ב־מזה״ת מוגבל. הנשיא הודה באומרו: „לאירופה אין ה־אמצעים הצבאיים להבטחת גבולות לאחר הסכם שלום, אבל לאירופה משאבים מסוי־מים — אפשרויות כלכליות מסויימות, לרשותה של אי־רופה סחורות מסויימות וגם נשק".

הנשיא דיסקאר לא הרחיק לכת עד כדי דיבור על מדי־נה פלשתינית, מה עוד ש־אפילו מדינות ערב לא עשו זאת, ובוועידת ראבאט ידובר אולי בממשלה פלשתינית גו־לה. הוא הסתפק ב„מולדת", והשאיר מקום לישוב בעיית המולדת בתוך התחומין של המדינות באיזור. בכך היה ללא ספק ביטוי להשפעתו של המלך חוסיין על ז׳אן סובני־ארג, ולידידי ישראל על ה־נשיא.

אולם, לצד ניסוח זהיר זה השמיע הנשיא שני איומים: האחד שצרפת — וכאן דיבר הנשיא בשם אירופה — תוכל לתרום את חלקה באמצעות מעורבות כלכלית, במכירת ציוד צבאי. השני היה איום כמעט מוסווה, ונכלל בפיס־קה אחרת בדבריו: אם תפ־רוץ מלחמה נוספת באיזור, עלולה להיות זו מלחמה טו־טאלית, שתשנה לגמרי את מאזן הכוחות באיזור. „חי־דוש מעשי האיבה יגרום ל־מדינות המעורבות לשנות את מטרתן; הן לא ישאפו רק להחזרת מספר מסויים של טריטוריות. קרוב לודאי שאז תהא שאיפתן למוות ארוך — חיסול האויב". בקיצור: ה־זמן פועל לרעת ישראל.

הגזר והשוט

אם שינתה צרפת דעתה ל־גבי הסעיף הדן בפליטים ב־החלטה 242, ובכך קיבלה את הטיעון הפלשתיני, הרי שנ־שיא צרפת חזר ואישר את תמיכתה של צרפת באותו ח־לק בהחלטה, המדבר על ז־כותה של ישראל ל„גבולות בטוחים ומוכרים", במסגרת הסדר שלום קבוע.

משקיף זר ציין: „הנשיא ניסה להגיש את הגזר והשוט בעונה ובעונה אחת". להיות י־דיד לערבים, מבלי לזנוח לחלוטין את ישראל. חוגים ישראליים בפאריס נמנעו מל־הגיב. נוסח הצהרת הנשיא הועבר לעיון לירושלים, ו־כיוון שביקורו של מר סוב־ארג, שר החוץ, יערך בשבוע הבא, אין זה הזמן לומר ד־בר. הנשיא עצמו אמר: „ד־ברים ברוח זו יאמר שר ה־חוץ של צרפת בישראל, ואני בטוח, כי ימצא אצל בני שי־חו הערכה נכונה של עמדת ישראל". גם בישראל הבטיחו, כי ידברו גלויות עם השר ה־צרפתי.

„זכות ראשונים"

בינתיים אין להתעלם מן העובדה, שצרפת החליטה שלא לוותר על „זכות ראשונים" שלה, ונשיא צרפת היה אתמול המנהיג הראשון בעולם המע־רבי שהתייחס ל„מולדת פלש־תינית".

„נשיא צרפת לא הפיג את הדאגות שגרמה הדיפלומטיה הצרפתית בתמיכה באש״ף" — כותב הבוקר „ל׳אורור" הליב־ראלי, המקורב למפלגתו של דיסקאר ד׳אסטן. „דעת ה־קהל אינה יכולה לשכוח את הפשעים והאלימות של ארגון זה". מאמר המערכת מסכם: בתחום ממוקש זה לא חל כל שינוי במדיניות צרפת.

בעיית האנרגיה

דוויד לודיי, סופר „רויטר" בפאריס מוסר:

הנשיא דיסקאר ד׳אסטן קרא אתמול לוועידה בינלאומית של מדינות מפיקות נפט, המדי־נות המתועשות ביותר ומדי־נות בלתי מתועשות הצורכות נפט, במטרה למצוא פתרון ל־בעיות האנרגיה בעולם. קרי־אתו של הנשיא לפגישות ב־דרג גבוה, במטרה לפתור את בעיית הנפט ולקדם את האח־דות האירופית, היו במרכז הערכתו העגומה של מצב הד־ברים בעולם כיום: „העולם אומלל. הוא אינו יודע לאן הוא הולך, ואילו ידע היה מג־לה כי פניו לקאטאסטרופה".

הנשיא ז׳יסקאר חזר על סי־רובה של צרפת להצטרף לק־בוצת 12 המדינות, שבהשראת ארה״ב יצרות חזית אחידה לנוכח הבעיות הבאות. דיס־קאר הבהיר, כי לדעתו מעו־ררת התוכנית האמריקנית סכ־נת עימות בין צרכני הנפט לבין יצרני הנפט, וטען, כי ארה״ב שולטת באותה קבו־צה: „צרפת אינה סובלת פי־קוח על החלטותיה" — אמר.

על הוועידה שהציע אמר, כי מטרותיה העיקריות יהיו, להמציא ליצרני הנפט ערובות על הכנסה מובטחת ולעבד שינויים באינדקסים של מחירי הנפט.

קו מסורתי

הנשיא נשאר נאמן באופן כללי לקו הצרפתי המסורתי במדיניות חוץ, אך הוא אי־שר, כי ברצונו לשנות את ה־מדיניות הגוליסטית כלפי ה־שוק המשותף, על ידי הקלת תהליכי קבלת ההחלטות במו־עצת המיניסטרים של הקהילה האירופית. הוא ציין, כי נו־שא זה יועלה בפסגה שתיע־רך בפאריס, בעוד שבועות א־חדים. כן רמז, כי המועצה צריכה להיות מסוגלת לקבל החלטות בהצבעת רוב, ולא בהצבעת פה אחד, מבלי ל־סכן אינטרסים לאומיים.

למרות מאמציו להחיות את השוק המשותף, חזה דיסקאר לאירופה תקופה קודרת. הוא ציין שאירופה המערבית נמ־צאת בירידה מבחינת עושרה ואוכלוסייתה, והיא מוציאה את כל רכושה לרכישת אנרגיה וחומרי גלם. „אנו עלולים לצפות למעין שקיעה של אי־רופה, בעוד שמדינות אחרות יעלו. זוהי מעין נקמה על המאה ה־19" — אמר.

לונדון אינה מבטיחה לתמוך באו״ם בעמדת ישראל נגד הפלשתינים

כך מסתבר משיחה שניהל אתמול שגריר ישראל עם שר החוץ קאלאהן

מאת צבי לביא, סופר „מעריב" בלונדון

שר החוץ הבריטי, ג׳יימס קאלאהאן, אינו מוכן להב־טיח תמיכה בעמדת ישראל נגד הפלשתינים בעת הדיון הקרוב בעצרת האו״ם.

נראה, שגם בריטניה אינה מוכנה בשלב זה להתחייב, ש־היא לא תכיר ב„ארגון השחרור הפלשתיני".

רושם זה קיבלו אמש מש־קיפים דיפלומטיים בלונדון בעקבות פגישת שגריר ישראל, מר גדעון רפאל, לפי בקשתו, עם קאלאהאן בלונדון.

מר רפאל ניסה לברר אצל ראש ממשלת בריטניה, הארולד וילסון, אם הסתמן שינוי ב־מדיניות הבריטית בשאלת ה־פלשתינים. הוא עשה זאת ב־סעודת יום הולדת ללורד שינ־ואל, שמלאו לו 90 שנה.

בפגישה עם שר החוץ הברי־טי הדגיש אתמול מר רפאל את הסכנות הנשקפות בהמשך הקו הבינלאומי הנוהג כלפי הפלשתינים, קו שהודגש ב־החלטה להזמינם להשתתף ב־דיון בבעייתם בעצרת האו״ם. קו זה אינו מכוון את עמדת הפלשתינים, אלא מעודד אותם לטירור נוסף.

השגריר ביקש שבריטניה תתנגד לקבלת כל החלטה ב־או״ם שתעניק ל„ארגון השח־רור" גושפנקה של ארגון מדי־ני מוכר. החלטה זו עלולה ל־סכל את הסיכוי להגיע להסדר שלום במזרח התיכון — אמר השגריר.

נראה כי בדברי תשובתו הבהיר שר החוץ הבריטי, כי בריטניה אינה יכולה לקבוע בשעה זו את עמדתה המחול־טת, כל עוד לא החל הדיון, וכל עוד אין לפניה טיוטה כל־שהי של הצעת החלטה. ברי־טניה ממתינה לראות כיצד יתפתחו הדברים בוועידת ה־פסגה הערבית בראבאט.

היה זה קאלאהאן שבנאום בפרלמנט לפני כחצי שנה הכ־ריז, כי בריטניה תומכת בהכ־רה ב„ישות" הפלשתינית. לפ־ני כמה שבועות אף דרכים משרד החוץ הבריטי לקיים פ־גישה בלתי־רשמית, במסגרת פרטית, בין אחד מאנשיו לבין נציג „ארגון השחרור" שבא ללונדון לגייס תמיכה לקראת הדיון באו״ם.

אולם בריטניה נמנעה מהצ־בעה בעצרת על הזמנת נציגי ארגון המחבלים להשתתף ב־דיונים ועמדה זו היתה הרע במיעוטו מבחינתה של ישראל, בעיקר כשאותה שעה היתה זו מכשלת מיעוט שניצבה ערב בחירות.

ידוע כי מתגבש בקרב ה־פקידות במשרד החוץ הבריטי לחץ חזק למען הכרה בפלש־תינים. מקורו בחוגים פינאנ־סיים בסיטי של לונדון המבק־שים להחניף לאילי־הנפט ה־ערביים כדי שיגדילו את הש־קעותיהם והפקדותיהם הגדו־לות באנגליה, המסייעות לאי־זון מאזן התשלומים הבריטי. לסיטי נשקף באחרונה איום סמוי מצד המפקידים הערביים לערער את המאזן אם לא ת־חדש בריטניה את מדיניותה הפרו־ערבית הגלויה מלפני שנה, כאשר היו השמרנים ב־שלטון.

מחיר הזהב עלה אתמול

מחיר הזהב עלה אתמול ב־6.50 דולר בלונדון ובציריך הגיע ל־164.25 דולר האונקיה.

משקיפים אומרים כי עליית מחיר הזהב נגרמה על ידי חולשת הדולר, הסיכויים לירידה נוספת בשערי הריבית וציפיה לקניית כמויות גדולות של זהב על ידי האמריקנים — עם ביטול האיסור על החזקת זהב על ידי פרטיים ב־ארה״ב. (יונייטד)

בהיפתח משפטו בבירת לבנון

אזרח צרפתי מכחיש שעזר לצה״ל ב„מבצע ביירות"

האזרח הצרפתי שהואשם בביירות, כי סייע לאנשי הכוח הישראלי שפשט לבי־רת לבנון לפני כשנה וחצי, טען בפתיחת משפטו, כי הוא חף מפשע.

משפטו של הצרפתי, פרנסו־אה פייר פרנו רונדייה, נפתח בבית משפט צבאי בביירות. מאשימים אותו, כי הוא ש־שכר את שש המכוניות שבהן השתלטו חיילי הכוח הישראלי כדי להגיע מחוף הים אל לב העיר, שם הרגו שלושה מנ־היגים פלשתינים בדירותיהם.

„לא היה לי שום קשר עם הפשיטה. אני חף מפשע", — אמר הנאשם אחרי שהוקרא כתב האשמה נגדו.

אחרי כן העידו אנשי חב־רה להשכרת מכוניות בשבת: כי רונדייה הוא ששכר את המכוניות שלושה ימים לפני הפשיטה.

המשך המשפט נדחה ל־14 בנובמבר. (אי.פי.)

מבצע נופש באילת

(עד ה־1 בפברואר, פרט לחגים)

45.- ל״י ליום

לינה, וארוחת בוקר כולל מיסים

„מלכת־שבא" אילת,

המלון המהודר והאלגנטי (4 כוכבים), מציע לאורחיו מכל קצות הארץ, תכנית נופש, שאי־אפשר לסרב לה...

- ★ —.45 ל״י ליום (לינה וארוחת בוקר, כולל מיסים).
- ★ חוף ים עם מעגן לסירות.
- ★ מסעדה לאנינֵי טעם (—.25 ל״י לארוחה).
- ★ בר אקסקלוסיבי
- ★ סנייק בר
- ★ בריכת שחייה
- ★ מגרשי טניס (היחידים באילת)
- ★ כל חדרי המלון פונים לים

פרטים והזמנת מקומות:

★ תל־אביב: טל. 03־52471, ★ חיפה: טל. 04־529406 ★ אילת: טל. 059־2111

ואצל סוכני הנסיעות בכל רחבי הארץ.

מלון מלכת שבא ★★★★

QUEEN OF SHEBA HOTEL

صكنا من الاصل

هكذا من الاصل

301 בעד 193 נגד - כך החליט מרכז מפד"ל על הצטרפות לממשלה

סעיף נוסף: „המפד"ל תצביע בכנסת נגד ויתורים טריטוריאליים בארץ־ישראל ההיסטורית" ✶ צעירי המפלגה ידונו ביום ראשון אם נציגם יסכים לקבל תיק בממשלה

מאת דניאל דגן

ועדת המשא ומתן הקואליציוני מטעם המפד"ל התכנס הבוקר בתל־אביב, כדי להחליט על הדרישות של המפלגה, לקראת הצטרפותה לממשלתו של יצחק רבין. ביום א' יתכנס בתל־אביב מרכז צעירי המפד"ל, כדי להחליט אם ח"כ זבולון המר יהיה אחד מנציגי המפד"ל בממשלה, כפי שמוצע לו.

40% למתנגדים

תוצאות ההצבעה במרכז המפד"ל מלמדות, כי המתנגדים להצטרפות המפד"ל לממשלה צברו כ־40 אחוזים מקולות חברי המרכז — מספר גדול יותר של קולות מכפי שהעריכו תחילה. עובדה זאת ראויה לציון מיוחד, בגלל צו המניעה של שופט בית המשפט המחוזי, שעורר זעם בקרב רבים מחברי המרכז, ובוודאי הניע אחדים מן המהססים לתמוך בהצטרפות לממשלה.

הצעת הרוב

את הצעת הרוב הביא אתמול למרכז ח"כ יצחק רפאל, בשם סיעות „למפנה", „ליכוד ותמורה" וסיעת המרשבים. הצעה זו קבעה, כי הצטרפות המפד"ל לממשלה תהיה על בסיס קווי היסוד הקיימים של הממשלה האחרונה בהשתתפות המפד"ל. בנוסף לכך יוטל על ועדת שרים למצוא תוך שלושה חודשים פתרון לשאלה „מיהו יהודי".

סעיפים אחרים של ההצעה קובעים, כי המפד"ל תצביע נגד ויתורים טריטוריאליים „מארץ ישראל ההיסטורית, נחלת אבותינו" — בכנסת ובממשלה, וכן שהמפלגה תפעל למען התנחלות מירבית בארץ־ישראל.

בנמקו את הצעת הרוב אמר ח"כ רפאל, כי אסור למפד"ל להיכנע לטרור מבחוץ, המנסה להכתיב לה את דרכה. הוא הוסיף: עלינו לחזק את בסיס הממשלה הקיימת, ולפעול בתוכה למען פתרון בעיית מיהו יהודי, ולהחדרת ההתנחלות.

נציג צעירי מפד"ל ח"כ יהודה בן מאיר טען, כי המפד"ל ויתרה על כל דרישותיה, ד רבין לא הבטיח לה דבר. הוא הציע, לדחות את ההחלטה בענין הצטרפות לממשלה למועד שבו יהיו קווי יסוד ברורים, ואפשר יהיה לדבר על הסכם קואליציוני חדש. בלגלוג הוסיף: „המפד"ל נראית עכשיו כמפלגה שרצה להצטרף לממשלה, וצריכה לקבל לשם כך הכשר ממפ"ם, מל"ע ומשולמית אלוני. ההבטחות של המפד"ל אינן אמינות עוד, וציבור גדול של חברים מאוכזב מאתנו".

„פרה בשרה"

ח"כ זרח ורהפטיג תמך בעמדה שלא להחליט על הצטרפות לממשלה ונימק זאת בכך, שיש להיכנס למשא ומתן קואליציוני „בקומה זקופה, ולא בזחילה". ח"כ יוסף בורג, נציג הסיעה המרכזית הגדולה ביותר במפד"ל, „למפנה", שאל: „מי המליך את השרה המדברת סרה באמנו שרה ? (רמז לכך שהשרה שולמית אלוני כינתה במאמר באחד העיתונים את שרה אמנו „מרשעת" ועוררה בכך את זעמם של חוגים דתיים). הוא טען, שאי הצטרפות המפד"ל לממשלה תחזק את היר־נים בתנועה, ותרחיק את המפלגה מן המטרות שלשמן היא פועלת.

ישיבת המרכז התנהלה בשקט יחסי, פרט לקריאות ביניים במהלך נאומו של ח"כ בן־מאיר. חברי המרכז קיבלו את החלטתם בהצבעה חשאית, שנמשכה שעות אחדות.

ח"כ יצחק רפאל (משמאל) עולה על הבמה כדי המפד"ל, צבי ברנשטיין, לפני תחילתה של ישי... מרכז המפלגה אתמול בתל־אביב. (צילום: עוזי ...)

סערת־רוחות באולם בעת נאומו של ח"כ יהודה בן־מאיר, מצעירי המפד"ל. (צילום: שעי...)

חברי־הכנסת יצחק רפאל (מימין) ויהודה בן־מאיר בוויכוח בישיבת מרכז המפד"ל אתמול בת... (צילום: שמואל רח...)

הקונסרבטיביים דוגלים בהפרדת הדת מהפוליטיקה

מאת יוסף וקסמן

כוונת המפד"ל לחזור לקואליציה הממשלתית, בלי לעמוד על תביעתה המקורית לשינוי חוק השבות, אינה יכולה להחשב כנצחון מלא של חופש הדת בישראל — אמר אתמול הרב ברנרד סגל, מנהל איגוד בתי־הכנסת באה"ב, בשם התנועה הקונסרבטיווית, העורכת את ועידתה העולמית בירושלים.

הרב סגל הוסיף, כי לכל היותר יש לראות בהצטרפות זו בלימת הנסיונות של הממסד האורתודוכסי בישראל להעביר את המונופול הדתי שלו גם לתפוצות. „אבל את המערכה האמיתית צריכה התנועה הקונסרבטיווית להמשיך ולנהל למען השגת הכרה מלאה לרבנים לא־אורתודוכסים בישראל ובתפוצות".

הרב סגל ציין עוד, כי הפתרון האמיתי הוא בהפרדה מוחלטת של הדת מעניני מימשל ופוליטיקה. „זו הדרך היחידה להבטיח חופש דתי וחופש פוליטי גם יחד", סיים.

מועצת מעלה־הגליל תיקרא מעתה מעלה־יוסף

טקס הסבת שמה של המועצה האזורית מעלה־הגליל, שתיקרא מעתה מעלה־יוסף, התקיים אתמול במשרדי המועצה האזורית, במושב מעונה בגליל המערבי.

הסבת השם נועדה להנציח את זכרו של יוסף וייץ ז"ל, שהיה מראשי הקק"ל עד יום מותו וזום פיתוח השטח שלאורך הגבול עם לבנון, הקמת כפרי־עבודה לעולים חדשים בגליל המערבי והעסקת אלפי עולים חסרי־מקצוע ביעור הרי הגליל המערבי.

בטקס השתתפו בני משפחת וייץ, חברי הדירקטוריון של הקק"ל, נציגי עשרות מושבי וקיבוצי המועצה האזורית וקהל של מאות ממוקירי זכרו של המנוח. קודם לדמותו העלו יצחק זיראב, חבר הדירקטוריון של הקק"ל, יעקב יעקב, יו"ר המועצה האזורית, ובנו של המנוח ד"ר רענן וייץ, ראש מחלקת ההתיישבות של הסוכנות היהודית.

„התרגיל המשפטי" של צעירי בר־אילן - שכמעט הצליח

מאת שאול הון

צעירי בר־אילן ערכו אתמול „תרגיל משפטי" להנהגת מפלגתם, בנסיון לטרפד את המושב המיוחד של מרכזם — והעצם כמעט עלה בידם.

בסיבוב הראשון, שנערך בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב הם קיבלו צו מניעה, שאסר על המפלגה להתכנס ולדון בהזמנתו של ראש־הממשלה. כינוס זה נועד להיערך אתמול בצהרים. לאחר שניתן הצו במעמד צד אחד בלבד, על־ידי השופט מר שלמה ה. לובנברג נערכה המפד"ל ל„סיבוב שני" — ושלוש שעות אחרי הצו הראשון נתן השופט צו שני, המבטל את קודמו.

את הבקשה בשם צעירי בר־אילן הגיש מר טוביה ארליך; סטודנט למשפטים באוניברסיטה בר־אילן ויו"ר הסתדרות הסטודנטים במכללה זו. הוא הגיש את בקשתו באמצעות עו"ד ד"ר יעקב נאמן, שהוא עצמו פרופ' למשפטים בבר־אילן. הבקשה הופנתה נגד המפד"ל ונגד ח"כ ד"ר יוסף בורג.

המבקש טען כי כוונתה של המפד"ל להצטרף לממשלה עומדת בניגוד להחלטת הועידה הארצית, שקבעה לפני כשנה, כי המפד"ל לא תוכל להיות שותפה לאחריות ממשלתית אם הממשלה תגיש תכנית שלום, לפיה תוותר על חלקים בארץ־ישראל. המבקש הוסיף, שכך נאמר גם במצע המפלגה לקראת הבחירות לכנסת השמינית.

לאחר שניתן צו זמני, פנתה המפד"ל בבקשה דחופה לבית־המשפט, באמצעות עו"ד ה.מ. בסוק, וטענה לביטול הצו. טענתה היתה שאין סמכות לבית־המשפט להיזקק לנושא זה, משום שהוא מדיני באופיו ואין בית המשפט יכול לפסוק בשאלות כאלה.

כן טען עו"ד בסוק שייגרמו נזקים חמורים למפלגה אם יבוטל הכינוס, משום שהגיעו צירים מכל הארץ.

✶

השופט מר לובנברג קבע בהחלטתו, כי אמנם אין סמכות לבית־המשפט לפסוק בשאלות מדיניות — וכאן אמנם מדובר בשאלה מדינית מובהקת. לפיכך ביטל את הצו הקודם וכתוצאה מכך יכלה הנהגת המפד"ל לכנס את המושב המיוחד אשר זימנה מראש.

דיין: אני מעדיף קואליציה עם מפד"ל מאשר עם ל"ע ור"צ

„חתימתי על עצומת הליכוד מחייבת אותי גם בכנסת"

מאת רחל פריבור

ח"כ משה דיין אמר אתמול, כי חתימתו על עצומת הליכוד, שלא למסור את יהודה ושומרון לשלטון זר, מחייבת אותו להצביע כך כאשר יובא הענין לפני הכנסת.

מר דיין הדגיש: „אינני מעלה על הדעת, כי חבר־כנסת, שחתם על עצומה כזאת, לא יצביע בעד הענין, אם אומנם יועלה בכנסת. בחתימתי על העצומה התחייבתי, שאם תובא לפני הכנסת דרישה, שלא למסור את יהודה ושומרון לשלטון זר, הרי כמו כל חבר־כנסת, שחתם עליה, גם אני אצביע כך".

מר דיין אמר דברים אלה בנמל התעופה בן־גוריון טרם המריאו לארה"ב, לשם הוזמן לקיים סידרת הרצאות באוניברסיטאות שונות ולהופעות למען המגבית היהודית המאוחדה.

בהבהירו את חתימתו על עצומת הליכוד הוסיף עוד מר דיין, כי איננו יודע אם הנושא יבוא לפני הכנסת. „אינני יודע אם הממשלה תתנגד ובוודאי שאינני יודע אם ישראל רוצה למסור שטח כלשהו לשלטון זר. אין פירוש הדבר, שהייתי תומך בטיפת הגדה, או אפילו בהחלת החוק הישראלי על השטח. הענין כולו איננו אקטואלי. איש איננו מציע לנו עדיין שלום, ובכך שאנחנו אומרים, כי אנו מוכנים לסגת, אנו רק מחלישים את עמדותינו".

על הצטרפות המפד"ל לממשלה אמר מר דיין, כי הוא „מעדיף קואליציה עם המפד"ל על השותפות עם ר"צ ועם ל"ע", וכן היה מעדיף קואליציה, שאינה צריכה להסתמך על קולות רק"ח ו„מוקד".

בענין חתימת הסכם של אי־לוחמה „דה פקטו" עם מצרים הסביר, כי למעשה קיים מצב כזה גם עתה, והיה קיים בין המלחמות השונות. „גם בעבר האמנתי, שלא צריך לשבת לאורך תעלת סואץ ושצריך לעשות לנורמליזאציה בסיני, כדי למנוע עילה למלחמה. אולם, אסור לסגת רק על מנת למסור שטחים נוספים למצרים, כדי שזו תוכל לנצל אותם להתקפה עלינו ממצב נוח וקל יותר" — אמר.

מר דיין הוסיף, כי במונח „אי לוחמה" הוא רואה התחייבות מצרית שלא לחדש את המלחמה ובמידה ויתגלו נקודות־מחלוקת, יש לפתור אותן במו"מ מדיני, ולא להשיג את המטרה באמצעים צבאיים.

כאשר נדרש להסביר את דבריו בענין האפשרות להחזיר את אבו־רודס אמר ח"כ דיין, כי בעד נפט אין צורך לנהל מלחמה חדשה, „אולם שאלת המיקוח בין ישראל למצרים היא מורכבת ומסובכת יותר".

אשר לספר שכותב עתה מר דיין, הוא ישלימו עד לחודש אוקטובר בשנה הבאה. הוא אמר, כי אין לצפות, שיכלול סנסאציות.

מר דיין ישהה בארה"ב כחודש ימים, ועליו להיות בישראל לקראת סוף נובמבר, כדי לקיים הבטחתו לשאת ב־28 בחודש הבא את הרצאתו הראשונה באוניברסיטת „בר־אילן", בנושא „יחסי ישראל־ערב". מר דיין יתן במסגרת החוג למדעי המדינה של אוניברסיטת „בר־אילן" שתי הרצאות בחודש.

הוסר הלוט מלוח חללי „גבעתי" ביום כיפור

מאת כותב „מעריב"

באנדרטה אחד הגדודים של חטיבת „גבעתי" המהוללת נוסף אתמול עוד לוח שיש קר ועליו חקוקים שמותיהם של עוד 30 חללים. בלוח זה שמות חללי הגדוד במלחמת יום הכיפורים. ארבעה לוחות השיש הקודמים החקוקים בגב האנדרטה מנציחים את 200 חללי הגדוד במלחמות ישראל.

אתמול אחר הצהרים התאספו מאות מבני משפחות החללים של הגדוד להסרת הלוט מעל ללוח השיש הנוסף. דומה, כי אין עוד מקום על קיר האבן לחקוק עוד לוחות שיש.

במרוצת הטקס הצבאי ציין נציג צה"ל, כי הגדוד השתתף בכל מלחמות ישראל. גדוד זה בלם את הצבא המצרי במלחמת יום הכיפורים כשם שבראשיה דרכו כבש את משלטי חוליקאת שנתפסו על ידי הצבא המצרי.

אלוף (מיל.) יעקב פרי, יו"ר האגודה למען החייל, שהיה גם מפקדו הראשון של הגדוד עמד על יחודו.

נאמר „קדיש", ו„יזכור" ונציג ההורים הדליק את נר הלפיד של האנדרטה.

עובדי עיריית צפת עומדים לשבות בשבוע הבא

מאת מנחם רהט

ועד עובדי עיריית צפת החליט אמש להשבית בשבוע הבא את עבודת העירייה לתקופה בלתי מוגבלת מראש. החלטת הוועד, המייצג 380 עובדים, לא אושרה על ידי מועצת הפועלים.

יו"ר ועד העובדים, יוסף אהובה, אמר אמש, כי על השביתה הכללית הוחלט בגלל „התעלמות ראש העירייה מקיומו של ועד העובדים ומזכויותיהם של עובדי העירייה". לדבריו, נתקבלו בשבועות האחרונים לעבודה בעירייה עשרות עובדים חדשים, מבלי שדבר קבלתם אושר ע"י הועד, או מבלי שפורסם תחילה מכרז פנימי בקרב העובדים. כן האשים מר אהובה את ראש העירייה, בניהול מו"מ עם עובדים ללא ידיעת הועד והענקת דירוג לעובדים, מבלי להיוועץ תחילה בועד.

בתגובה על כך אמר אמש ראש העירייה אהרון נחמיאס, כי גם אם היו צודקות טענות העובדים, הרי היה עליהם להעלותן לפני הגופים המוסמכים, כמו ההסתדרות והמועצה על יחסי עבודה — ורק אחר כך יוכלו להכריז על שביתה. „אם העירייה לא תיענה להחלטות גופים אלה". לדבריו, הרקע האמיתי לאיומי השביתה הוא סכסוך קולני ר נועם, שכמעט הגיע לידי תגרת ידיים, שאירע השבוע בין יו"ר האגף הסכני ומ"מ ראש העירייה איסק דן, לבין מנהל מדור הפיקוח, שהוא „במקרה" גם יו"ר ועד העובדים.

אתמול שיגר ראש העירייה בידי שליח מיוחד מכתב למר אהובה, ובו הודעה על הפסקת עבודתו בעירייה, עד לבירור התקרית שאירעה השבוע בינו לבין מר דן. שעות ספורות אחר שהגיע המכתב לידי מר אהובה, נתכנסו חברי הוועד והחליטו פה אחד על קיום שביתה בשבוע הבא.

לדברי מר אהובה, אין כל קשר בין מכתב זה לבין ההחלטה על השביתה.

מציע להקטין היטל העינוגים של הצגות בתל־אביב

מאת אברהם רותם

הנהלת עיריית תל־אביב תדון בשבוע הבא בהצעה, שנות באורח משמעותי את מיבנה חוק־העזר העירוני בדבר היטל עינוגים, להצגות שאינן הצגות־קולנוע.

מ"מ ראש העירייה וראש האגף לתרבות, עו"ד יצחק ארצי, שיזם את הצעת התיקונים, הביע דעתו, כי יהיה בתיקונים אלה כדי לענות על טענותיהם של האמרגנים. באחרונה, החרימו אמרגנים שונים את תל־אביב והעיר לא שובצה בלוח הופעותיהם, בטענה, כי היטל העינוגים מכביד עליהם.

בהתאם לתיקונים המוצעים, יהיה היטל העינוגים שווה לכל מופע של אמנים מקומיים, ותהיה שפתם אשר תהיה. שינוי זה יבטל את האפליה שהיתה בנוסח־החוק הנוכחי, בין אידיש לעברית. כמו כן יש בו משום סיוע להקות עולים חדשים, המציגות בשפות שונות.

בהתאם לחוק־העזר החדש, יהיה היטל העינוגים מכרטיס שמחירו עד 15 ל"י — 5 אחוזים, לעומת כ־20 אחוז כיום. אשר למופעים בהשתתפות אמנים מחוץ־לארץ, ישונה התעריף בהתאם למחירים הריאליים. היטל העינוגים מכרטיסים במופעים מסוג זה יהיה, בהתאם להצעה, 10 אחוז מכרטיס שמחירו עד 15 ל"י, לעומת 25 אחוז כיום בכרטיס שמחירו מ־6 ל"י ומעלה. בהתאם להצעה החדשה, ייגבה מס בגובה של 25 אחוז ממופעים בהשתתפות אמנים מחוץ־לארץ, רק מכרטיסים במחירים של 30 ל"י ומעלה.

אשר למופעי קירקס ובאלט על הקרח, או הצגות וקונצרטים של תיאטרונים ותזמורות מחוץ־לארץ, המוכלצות על־ידי שגרירויות או נציגויות זרות, תהיה „תיקרת" מס היטל העינוגים בגובה של 20 אחוז, בבקשת התיקרה הקודמת של 25 אחוז.

סניגור החשודים ברצח חייל ברמאללה מבקש להתפטר

סניגורם של שניים מהחשודים ברצח החייל אהרן אהרון — ביקש אתמול מבית־הדין הצבאי ברמאללה לשחררו מתפקידו.

הם נאשמים ברצח חייל משמר הגבול בדקירות סכין ובפציעת חברו קשה, ליד בנק „דיסקונט" ברמאללה, לפני כשנה.

הפרקליט, עו"ד אנטון ג'אמר מירושלים, טען, בהמשך משפטם של שלושת הנאשמים ברצח, כי אין הוא יכול להמשיך להגן על שולחיו, מכיון שאינו יכול לסבול את האווירה בבית הדין.

אתמול העיד הנאשם מוחמד גימאל ב„משפט זוטא", לאחר שטען, כי הודאתו נלקחה ממנו בלחץ, מכות ואיומים.

הוא סיפר, כי בתקופת הרצח עבד כבר בבת־ים, וכי על רצח החייל ברמאללה הוא שמע רק כשחזר הביתה להופעה. הנאשם הכחיש בהמשך עדותו כל שייכות למקרה.

המשפט יימשך בשבוע הבא.

לצלמנו **ישראל סימיונסקי**

ברכות מאליפות...

על הזכיה בפרס ראשון בתחרות „מבצע התצלום שלי תשל"ד" ב„מעריב"

וכן בפרס ראשון של סוכנות הידיעות האמריקנית U.P.I.

„ישראל - סאן" בע"מ

סוכנות לצלומי עתונות

ההנהלה, חבר הצלמים והעובדים

שרה ויובל עדנת

מודיעים בשמחה על הולדת

ב ת ם

אחות לליטל ודפני

נכדה

ליהודית ומשה דשא (דושניק) ולשרה ומרדכי אדלמן

תל־השומר ז' חשון תשל"ה (23.10.74)

תמי ומימי נגרי

חובקים תאומות

נ ט ע ו ש ר ו ן

אחיות ל י ר י ב

בולניה, ב' חשון תשל"ה, 18.10.74

לרבקה ופנחס ספיר

אושר והצלחה.

מאחלות משפחות:
רות וזאב בר־דוד
רעיה וישראל דוברי
שושנה ומשה עברי

ב"ה

לאספן המצוות **שמחה אריאלי** מדי־אליהו, ת"א

במוצ"ש הביא אותי חברי משה לביתו של שמחה. ידי השמאלית היתה ממש משותקת. היו לי כאבים ביד ובחלקו העליון של הגב. אע"פ ששמחה בעצמו נשען על מקל — לאחר שעבר ניתוח — הוא הסכים לבוא אלי הביתה. טפול אחד בלבד שלו — הצילני ממצבי. „הציל נפש אחת — כאילו עולם כולו". אין מילים בפי כדי להסביר ולהבין את הנס שקרה לי מידי שמחה. „המלאך מן השמים" — וכל זאת שלא על מנת לקבל פרס. ועל כך — שיהיה מבורך.

אברהם חיים, ר"ג, טל. 782470

הודאת אחד הנאשמים ברשלנות באסון סנטה־קתרינה

...יווח על הזנקת מסוק לחילוץ ...כודים בשלג „לא היה מדוייק"

מדוייק את ההתרחשות בשטח, כלומר — לא היה נכון.

התביעה הצבאית הראשית שמאשימה את מפקד הסיור, קצין בדרגת אל"ם, ברשלנות ופזיזות שהביאו למותם של הקצינים, העלתה אתמול ל־ דוכן העדים גם את מר יוליוס קסטלר, עובד בכיר בשירות המטאורולוגי.

מר קסטלר הסביר בבית־ הדין, כי רשת התחנות המט־ אורולוגיות באיזור סנטה־קת־ רינה אינה מאויישת, אלא מופעלת על־ידי מכשירי רי־ שום אוטומטיים, והנתונים נאספים רק אחת לחודש. מ־ שום כך, אמר העד, לא ניתן להשיג מרשת זו מידע מבצעי שוטף. הוא הוסיף, כי בגלל העובדה שהתחנה המטאורו־ לוגית בסנטה־קתרינה אינה מבצעית, אין השירות המטאו־ רולוגי הממשלתי מעביר הת־ זיות מזג־אוויר על איזור זה. מר קסטלר אמר, כי התחנה המטאורולוגית המבצעית ה־ יחידה באיזור דרום סיני, ה־ מעבירה דיווח שוטף על מזג־ האוויר, נמצאת בנמל התעופה באופירה. הוא ציין, כי בחו־ דש ינואר, הטמפרטורות באי־ זור סנטה־קתרינה נמוכות ב־ אופן יחסי וכבר נרשמו באי־ זור טמפרטורות של מינוס 14 מעלות צלזיוס.

בית־הדין הצבאי המיוחד ימשיך בשמיעת עדי התביעה בשבוע הבא.

...דק החבילות בדאר הודה: קיבלתי 60... אלף ל"י ממכירת יהלומים

...רת עבודתו כחבלן פתח חבילות חשודות בחדר הרנטגן — והוציא ...ן יהלומים ✶ ב־50 אלף ל"י קנה סיגריות לחיילים ברמת־הגולן

והוציא, להערכתו, כ־100 אלף לירות על האירוח במלון, כולל ה„טיפים". הוא סיפר, כי במלחמת יום הכיפורים ק־ נה סיגריות ב־50 אלף לירות כדי לחלק לחיילים ברמת ה־ גולן. בהודעות אחרות, שנגבו ממנו במשטרה, הוא מספר, כי רכש 40 אחוז בבוטיק ב־ רחוב דיזנגוף 101 בתל־אביב בסכום של כ־20 אלף ל"י, והוציא עוד 10—15 אלף ל"י על סחורה לבוטיק.

נסים בחניק, הנאשם כי השתתף בגניבת היהלומים ו־ עסק במכירתם, טען בחקירתו במשטרה, כי נתן למשה מלכה סכום של 250 אלף ל"י. לדב־ ריו זה כל הכסף שקיבל מ־ מכירת היהלומים. הרווח שלו — טען בחניק בחקירה, היה 41 יהלומים, שנמצאו על ידי השוטרים בחיפוש ועוד 9000 דולר, שצריך היה לשלם אחד מקוני היהלומים.

את ההודעות הגיש לבית המשפט התובע, עו"ד שמחה הקים.

התובע האשים את משה מלכה, כי בהיותו בודק חבי־ לות כחבלן במשרד התקשורת, פתח חבילות חשודות והוציא מתוכן יותר מ־5000 גרם יה־ לומים בשווי של חצי מיליון דולר. נסים בחניק האשם, כי השתתף עם משה מלכה בגניבות יהלומים ומכר את היהלומים הגנובים.

הסניגורים, עוה"ד צבי לי־ דסקי וד"ר דוד ליבאי כפרו באשמות בפני השופטים מ. קנת א. מני וא. שיינבוים.

משה מלכה טען, כי היה נכה והתקשה לשקם עצמו ב־ אמצעות משרד הבטחון. הוא מצא בעצמו עבודה כחבלן ב־ שירות משרד התקשורת. חבי־ לות חשודות הועברו אליו ו־ הוא בדק אותן בחדר הרנטגן והיה צריך לפתוח אותן כדי למנוע מעשי חבלה. כבר ב־ תחילת עבודתו הועברו אליו לבדיקה כמה חבילות חשודות והוא מצא בתוכן יהלומים. בחודשים הראשונים לא גנב יהלומים, אולם אחרי כן גנב מספר חפיסות, ומכיוון שלא היו כל חקירות בדואר — המ־ שיך במעשיו.

המשך המשפט נדחה. (ע.)

...קלאי הרעיל עדר בקר ...גרם נזקים למטעין

אשר גרם נזקים גדולים ל־ מטעי הפרי שלו ושל שכניו.

מן הרעלים שפיזר האיש, אברהם גולן, בן 30, בלילה אור לאתמול מתו 10 פרות ו־2 איילות. נבלותיהן של הפרות — ששוויין היה 30 אלף ל"י — נמצאו אתמול בבוקר ע"י בעלי העדר, אשר הגיעו למקום כ־ מנהגם מידי בוקר.

הסכסוך בין שתי קבוצות של חקלאים במושב עלמה, החל עוד לפני מספר חודשים. במושב מתגוררים כמה חקל־ אים המגדלים עדרי בקר לבשר מגזע „בראהמה", בשטחי ה־ מרעה הטבעי שליד המושב. מדי פעם היה העדר „פושט" על המטעים של תושבי המו־ שב, ולדבריהם היה „מכלה בו כל חלקה טובה". בדרך זו נפ־ געו מטעי אפרסק, תפוח, אגס וגפן ושטחי עגבניות של מתיי־ שבי עלמה — ולפי הערכת מו־ מחים עולה גובה הנזק שנגרם למתיישבים על מאה אלף ל"י.

משסירבו בעלי העדרים לגדר את שטחי המרעה, ולמנוע שוטטות העדר במטעי הפרי, ביקשו החקלאים את התערבות המשטרה. ואכן, כמה מבעלי העדרים הועמדו לדין — ויצאו בקנסות קלים בלבד. רק אחד מהם נדון ל־3 חודשי מאסר בפועל. מאחר שגם צעדים אלה לא נשאו פרי, החליט החשוד, אברהם גולן — לפי הודאתו אתמול בפני שופט השלום יהור אלמגור — לפזר חיטה מורע־ לת בשדות. להגנתו טען החש־ וד, כי הוא ניסה למנוע הרס מוחלט של המטעים, לאחר ש־ פניותיו למשטרה, למשרד ה־ חקלאות ולמועצה האזורית, לא הועילו. הסביר החשוד לשופט: „שום דבר לא עזר להצלת ה־ מטעים שלנו, שסבלו נזקים בביליוני לירות מההתנפלויות של עדרי הפרות. כשראיתי ש־ אין ברירה החלטתי לפזר רעל בשדות. אולי זה ילמד אותם לקח"...

...ע של מיליון דולאר — נת"ד נקלט בירידת 3 אג'

...שיפור בשערי המניות הנחשבות „נכסיות" ✶ עליות גם בשערי הצמודים למדד

אשנב לבורסה

חברת „מבצע" הודיעה אתמול על דיווידנד ביניים של 10 אחוז לשנת 73/74. חברת „ולי־ פסון" פירסמה אתמול מאזן ערוך זו הפעם הראשונה לפי שיטת ה„ערך המאוזן" (אקווי־ טי). התברר שהרווח הנקי לאחר מיסים על ההכנסה ו־ לפני סעיפים מיוחדים גדל־ מ־1.33 מיליון ל"י ל־2 מיליון ל"י בקירוב. הרווח ליעוד הגיע ל־5.4 מיליון ל"י, ל־ עומת 3.3 מיליון ל"י אשתקד.

המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

המדד הכללי	248.03	+0.40
כספים וביטוח	231.65	÷0.58
בנקים מסחריים	259.35	÷0.34
בנ. למשכנת.	212.00	+0.34
מוסדות מימון	177.20	—0.04
חברות השקעה	190.11	÷0.07
תעשיה	385.64	÷0.66
מסחר ושרותים	374.56	+1.18
מקרקעין ובינוי	189.16	÷0.12

מדד „פיא" ערך ההשקעה ב־20 מניות פעילות (מחושב על ידי „פיא") (100 = 31.12.72) ÷0.33 87.21

שבועי בשוק אגרות החוב ב־ מיליון ל"י הסתכם בחמשת ימי המסחר שחלפו ב־43 מיל־ יון ל"י. אתמול הופיעו ביקו־ שים שגרמו להנמכת התשואה המבוקשת, למוחזי ההשקעה המיוצגים בבורסה (4.5—5.5 שנים), ב־0.3 אחוזים בקירוב, ברוב ענפי הכשנה. ניתן היה להשקיע אתמול בתשואה צמו־ דה נטו של כ־4.5 אחוזים.

בנק לאומי לישראל

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
צמיד	165.70	161.64
גביש	150.10	146.41
בדולח	158.4	154.3
שמיר	108.10	105.56
פיא	202.3	197.0
יגדל	108.9	106.0

המנהל: פיא הון

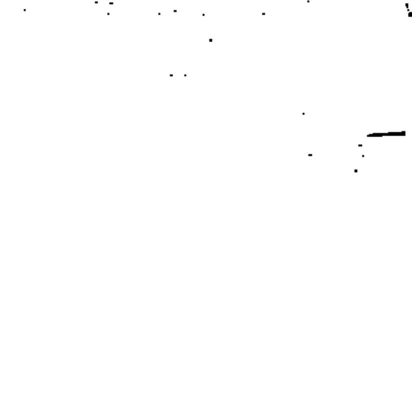

ההצלחה

[illegible]

נשיא המדינה, פרופ' אפרים קציר, ורעייתו, ערכו אתמול ביקור אבלים אצל משפחת החייל מרדכי חיים ז"ל שנספה בתאונת הדרכים שבה היתה מעורבת מכוניתו של הנשיא. המשפחה יושבת שבעה בבית סבו של המנוח, מר אליהו טווינה, באור יהודה.

המשטרה: הממצאים מוכיחים כי אורית בייטנר לא נרצחה

תמה החקירה בפרשת העלמותה של הנערה מכפר מל"ל

מאת אבי בטלהיים

ממלא מקום מפקד משט־ רת כפר־סבא, פקד אריה שטרומר, מסר אתמול כי תמה החקירה בפרשת העל־ מותה של אורית בייטנר, נערה בת 16 מכפר מל"ל, שיצאה לפני למעלה משלוש שנים את בית הוריה ומאז נעלמו עקבותיה. לדבריו, מוכיחים הממצאים כי אין יסוד לחשד שהיה כאן מקרה רצח.

פקד שטרומר סיפר, כי ה־ מכון הפתלוגי והמעבדות ש־ בדקו את השלד, חלקי הלבוש ודוגמאות השיער שנמצאו, העבירו את ממצאיהם ומסק־ נותיהם למשטרת כפר־סבא. הוא ציין, כי לא הוכח בוודאות שהשיער שנמצא אכן שייך ל־ אורית בייטנר. יחד עם זאת אמר כי אין כמעט צל של ספק שהשלד שנמצא באוגוסט השנה בצמחייה סבוכה בשדה ברמת־ הדר, ליד הוד־השרון, הוא של־ דה של הנעדרה. תיק החקי־ רה יועבר בקרוב לראש ענף חקירות במטה הארצי של ה־ משטרה בירושלים. „אם לא יחול מפנה בלתי צפוי מצד חוקרי המטה, יובא בקרוב שילדה של אורית בייטנר למ־ נוחת עולמים" — אמר פקד שטרומר.

מאז העלמה המיסתורי של אורית בייטנר, ביוני 1971, התחקתה משטרת ישראל אחר עיקבותיה בכל חלקי הארץ. חוקרי המשטרה הסתמכו על עדויות סותרות, מקורות אינ־ פורמציה מהימנים למחצה ו־ מודיעים אלמוניים רבים. ב־ מקביל השקיעה משפחה בייט־ נר מאמצים כבירים למצוא את בתם האובדת. האב, שמו־ אל בייטנר, בעל מאפיה ברע־ ננה, הבטיח פרס כספי בסך 50 אלף ל"י למי שיגלה לאן נעלמה בתו. גם האב שכר משרד חקירות פרטי, ועשרות בני־נוער מתנדבים מהוד הש־ רון עזרו למאמצי החיפוש של המשטרה.

באוגוסט 1974 נתגלו ברמת־ הדר שרידי שלד של נערה. משטרת כפר־סבא חקרה את האפשרות, כי השלד שנתגלה הוא של אורית בייטנר שנעל־ מה. שרידי השלד הועברו ל־ מכון הפתלוגי באבו־כביר וב־ גדים שנמצאו במקום נשלחו לבדיקה מעבדתית.

אתמול לאחר שלוש שנים, הושלם תיק החקירה בפרשה אורית בייטנר, אך הסתום בו מרובה מן הגלוי.

חברי פרלמנט מארגנטינה יגיעו כאורחי הכנסת

משלחת פרלמנטרית מארגנטינה, הכוללת 4 סנאטו־ רים, 5 חברי פרלמנט ועתונאים, אמורה להגיע בשבוע הבא כאורחת הכנסת.

במהלך בקורם יקבלו את חברי המשלחת נשיא המדינה, פרופ' אפרים א. קציר ושר החוץ מר יגאל אלון. הם ייפגשו גם עם נציגי ההסתדרות.

הבקור הרשמי בכנסת יתחיל ביום ב' בטקס קצר של הנחת זר על גל־עד לנופלים שברחבת הכנסת. לאחר מכן ייפגשו חברי המשלחת עם יו"ר הכנסת ויהיו אורחי הכנסת לסעודת צהריים, שתיערך לכבודם, בהשתתפות חברי כנסת ונציגי משרד החוץ.

קול: „חוק השבות" לא ישונה בלי אישור כל הזרמים הדתיים

„לא נרשה להכניס שי־ נויים ב„חוק השבות' ללא אישור מוקדם של כל הזר־ מים הדתיים" — אמר היום שר התיירות, מר משה קול, בהרצאתו בפני משתתפי ה־ ועידה העולמית של התנועה הקונסרבטיבית — הנערכת בירושלים.

מר קול ציין, כי הרוב המכ־ ריע של הנוער בארץ והעולים מארצות המערב ורוסיה, אינם בעלי נטיות דתיות אורתודוק־ סיות אלא קונסרבטיביות, ולכן, יש להקים יותר בתי־כנסת כ־ אלה בארץ וכך לקרבם לערכי הדת היהודית. אחדות העם היהודי במשך הדורות היתה מבוססת על הגישה הדתית ה־ פלורליסטית, וכך עלינו לנהוג גם בעתיד — אמר מר קול. הוא הוסיף, כי סולידריות בין ישראל ויהדות התפוצות יכולה להתקיים רק ע"י הכרה מלאה בזכות קיומם של הזרמים ה־ דתיים השונים ביהדות והענקת זכויות שוות לכל אחד מהן. מתן מונופול לזרם דתי אחד בישראל, אמר השר קול, מסכן את שלמות האחדות היהודית לה אנו זקוקים כיום ביותר.

שר התיירות קרא בסוף דב־ ריו למשתתפי הועידה לפעול בקצב מוגבר יותר בקרב קהי־ לותיהם למען עידוד התיירות לישראל.

תנועת המושבים בעד התנחלות „על פי החלטות הממשלה"

מזכירות תנועת המושבים הצביעה פה אחד בעד התנ־ חלות בכל חלקי הארץ, „אך ורק על פי החלטות ממשלת ישראל". ההחלטה ברוח זו נתקבלה בישיבת מזכירות תנועת המושבים שדנה ב־ ישיבתה שלשום בנושא ה־ התנחלות.

מר גרשון צוקר, חבר מזכי־ רות תנועת המושבים, ציין כי קיימת עתה תוכנית בהתנחלות מושבים חדשים בפתחת רפיח, ברמת הנגב, ברמת הגולן, ב־ בקעת הירדן ובגליל העליון. לדבריו, נרשמו במשרדי תנו־ עת המושבים מאות צעירים ש־ הציעו את מועמדותם להתנח־ לויות חדשות בקרב תנועת ה־ מושבים. מר צוקר הוסיף, כי בשנתיים הקרובות יעלו על הקרקע תקצה מושבים חדשים, שהקמתם אושרה על־ידי ועדת השרים לענייני התיישבות.

חפצים שכוחים

אם ראש מועצת רעננה לא פותר בעיות חינוך, עליו ועל מנהל מחלקת החינוך מר נבט להתפטר מתפקידים.

חזני חיים, רעננה (.מ)

חברה לשלטים מחפשת מבנה או סככה של 100 מ"ר לפחות בשכ"ת באזור ת"א טל. 249354.

28 מיליון ל"י יוקצבו לפיתוח יישובי הבדווים

מאת מנחם רהט

הממשלה תקצה סכום של 28 מיליון ל"י בתקציבה בשנת הכספים הבאה לפיתוח יישובי הקבע של הבדווים בישראל — נמסר אתמול (יום ה') לחברי הועדה הבין־ משרדית העליונה לענייני הבדווים בישראל, במהלך סיור במאהלי הכפרי הבדווים בגליל.

הועדה סיירה באזור המכונת בית־זרזיר בגליל, בו מתכננים יישוב הבדווים בכפרי קבע, ובדקה נושאים כמו חיבור השטח לרשתות החשמל והמים, לכבישים ראשיים, הקמת בתי״ס במקום ועוד. בדיון שהתקיים אחרי הסיור נמסר, כי בתקציב השנה הבאה יכלל סכום של 28 מיליון ל"י להקמת יישובי קבע לבדווים — ומסכום זה יוקצו 17 מיליון ל"י להסדרת היישובים בצפון.

בועדה הבין־משרדית העליונה מיוצגים מרבית משרדי הממשלה ומינהל המקרקעין, ובראשה עומד יועץ ראש הממשלה לענייני ערבים, מר שמואל טולידאנו. בישיבת הועדה אתמול השתתפו גם 2 החברים הערביים הראשונים שצורפו לועדה באחרונה: מוחמד חסיין נדיר, ראש השבט הבדווי ערב אל חג'יראת השוכן בכפר הבדווי ביר־אל־מקסור בגליל; וסאמי קאראמאן, תושב הכפר הבדווי איבטין שבעמק זבולון.

פקידי עיריה הפגינו במחאה על קיפוח זכויות חניה

בעלי רכב מבין עובדי העיריה, אשר הפגינו הבוקר כנגד שינויים, בסדרי החניה במגרש שליד בית העיריה, נענו לפניה ההנהלה להמתין עד לסיום עבודתה של ועדה הבודקת את השגותיהם על ההסדרים החדשים.

אתמול החנו בעלי רכב אלה את רכבם במגרש החניה, אע"פ שהועמד להם מגרש אחר בקרבת מקום. הם הניפו כרזות, בהן מחו על קיפוח בחלוקת מקומות החניה במגרש בין עובדי העיריה, לאחר שחלק מהמגרש הפך למגרש לחניה קצרת־מועד לציבור הרחב. ראש העיר ש. להט וסגנו, ד. שיפמן, ראש מחלקה התנועה, הסבירו להם, כי ועדה בודקת עתה את הנושא בכללותו, וביקשו מהם להמתין עד לסיום עבודת הועדה.

נעצר יהלומן החשוד בתלונת שוא על שוד

מאת יוסף ולמר

בית משפט השלום בנתניה, האריך אתמול בעשרה ימים את מעצרו של בעל בלטשת היהלומים בעיר. האיש חשוד, כי בדה סיפור כאילו נשדדו ממנו יהלומים בשווי של 340,000 ל"י לאור יום.

תחילת הפרשה ב־14 באוגוסט השנה. אותו יום התלונן בעל המלטשה כי שעה שיצא מבית העסק שלו, התנפל עליו אלמוני, הטיח ראשו בקיר והמם אותו. לדבריו, משך האלמוני מידיו מזוודה שהכילה יהלומים בשווי של 340,000 ל"י הנבלט.

משטרת מרחב השרון הקימה צוות חקירה מיוחד בראשותו של סנ"צ נתן שי ממטה המחוז הצפוני של המשטרה החל בחקירת הפרשה. לאחר חקירה מסועפת שבמהלכה נחקרו חשודים שונים, נתעורר חשד בלב החוקרים כי סיפורו של בעל הבלטשה הינו בדוי.

בבית המשפט הכחיש הנאשם מכל וכל את ההאשמות המיוחסות לו. נמסר כי צוות החקירה המיוחד יבדוק, אם החשוד ניסה להוציא כספים בחברת ביטוח כלשהי.

רוקח נקנס על רשלנות ברישום סמים מסוכנים

עונשו של קנס בסך 750 ל"י או 75 ימי מאסר הוטל על הרוקח פנחס נגבי מהדרה, לאחר שהורשע בבית משפט השלום בחדרה על ניהול רשלני של ספרים לסמים מסוכנים.

בדיקות שערכו אנשי משרד הבריאות בבית המרקחת שבבעלותו של מר נגבי, נמצאו הפרשים בכמויות הסמים ובין הרשום המלאי.

مكتا من الاهل

הקבלן גונן חזר לארץ: בעזרת ידידי אמלא התחייבויותי כלפי הדיירים

במסיבת עתונאים, שכינס שעות אחדות לאחר שחזר, אמר, כי יבקש היום מבית־המשפט לבטל מינויו של כונס־נכסים ✶ דיירים ובנק לאומי יבקשו מביהמ"ש למנות כונס־נכסים שני

מאת מנחם שמואל

הקבלן אברהם גונן, ש־עסקיו נמסרו שלשום ל־פיקוחו של כונס נכסים ב־פקודת שופט בית המשפט המחוזי בתל־אביב, חזר אתמול במפתיע ארצה. „לא נמלטתי מנושי. אני מוכן ורוצה למלא בעזרת ידידים את התחייבויותי כל־פי הדיירים", הכריז אמש ב־מסיבת עתונאים בתל־אביב, שעות אחדות לאחר שובו.

מר גונן המריא אתמול מ־גרמניה והגיע לנמל התעופה בן־גוריון בשעה 3.30 אחה"צ. עם הגיעו התייצב במשטרה ואחר־כך התקשר עם פרקליטו, עורך־הדין שלמה ירקוני, וזה החליט לזמן מסיבת־עתונאים.

מר גונן סיפר, שהוא טס לפני שבועיים לגרמניה במטרה לגייס כספים למניעת התמוטטותו הכספית. „קיבלתי שם תשובה ברורה משני גורמים פיננסיים, שבמצב הקיים היום אין בעלי הון בחו"ל מוכנים להשקיע כספים בישראל. בפגישות אלה נכח גם העו"ד ירקוני. הוא חזר ארצה לפני שבוע ואילו אנוכי נשארתי כדי לנסות ולגייס מקורות כספיים אחרים. אלא שבינתיים סופר לי שלשום בטלפון מתל־אביב, שהעתונות פירסמה, כי נמלטתי מ־הארץ. החלטתי, איפוא, ל־חזור מייד ולהזים את הסיפור", אמר מר גונן.

■ „נסיים את הפרשה"

מר גונן הוסיף שהוא מקווה לגייס מידידים ב־ארץ את הסכום הדרוש להמשך פעולתו. הוא לא היה מוכן לגלות מי הם ידידיו. „אעשה הכל כדי לסיים את הפרשה ולרשום בספרי האחוזה את ה־בתים הדירות על שמות הדיירים", אמר.

להלן צויין, כי הופתע מ־מינוי כונס נכסים לרכושו. ברור לו, שהמאבק עכשיו, לאחר מינוי הכונס, יהיה יותר קשה. אולם הוא מתכוון להופיע היום בבית המשפט המחוזי בתל־אביב, שם יחודש הדיון במינוי כונס נכ־סים נוסף, לבקשת ועד דיי־רים ובנק לאומי לישראל — ולבקש את ביטול המינוי. „אני מקווה שיאופשר לי ל־השלים את הבניינים בעצמי", אמר.

לדבריו, מסתכמים חובותיו בכארבע מיליונים ל"י, מזה שני מיליונים ושמונה מאות אלף ל"י לב.ל.ל., מיליון ל"י לבעלי חוב שונים ו־150 אלף ל"י לספקים.

■ ריבית גבוהה

בנכסיו היו כוללים, לדבריו, שני מגרשים, האחד ברח' בילו והשני ברח' דיזנגוף, ושני בניינים בבנייה — ב־רח' סוקולוב וברח' פינסקר.

אברהם גונן

לב.ל.ל. יש משכנתאות על המגרש ברח' בילו, בניינים גמורים, שהדיירים כבר נכ־נסו בהם, ברח' ארלוזורוב 153 ודיזנגוף 75, וכן על בית בלתי גמור ברח' סוקולוב 6.

מר גונן צופה משבר קשה לענף הבנייה בארץ. ערך ה־מגרשים שבידי הקבלנים ירד בשיעור ניכר ואילו הריבית הגבוהה, שהם מנאלצים לשלם על הלוואותיהם, מגדילה את החובות בשיעור מדהים.

לשאלה אם זו הסיבה להתמוטטותו הכספית השיב: „זה שנה עלתה הריבית על מילוות, ש־מקבלים מחברות ביטוח וחברות פיננסיות מקרנות בנקאיות, מ־16% ל־32%. על כך לוקחים ה־בנקים עוד 3% ריבית תמורת הערבות הבנקאית. סך־הכל 35%. אבל כיוון שהריבית מנוכה מראש עם קבלת ההלוואה יוצא, שלמעשה משלם הלווה ריבית של 55% לתקופה של שנה ואילו לתקופה של שנה וחצי משל־מים ריבית של 42%.

„אינני חושב, שיש קבלן בארץ שעומד עם הון של משקיעים מחו"ל, המסוגל לעמוד בריבית גבוהה כל־כך", הזהיר.

■ „הרווח — של הדייר"

עוד אמר, שהקבלנים מש־קיעים את רוב הכספים ש־קיבלו מן הדיירים בחומרים ובבנייה ואילו הרווחים מהע־לאת מחירי הדירות. נופלים בחיקם של הדיירים. „דירה, שאני מכרתי לפני שנתיים עם חתימת החוזה ב־180 אלף ל"י, עולה היום יותר כ־300 אלף ל"י. כל הרווח נשאר בידי הקונה", אמר.

כדי להמחיש את כובד עול הריבית אמר מר גונן, כי חובו לבנק לאומי, בסך 2.8 מיליונים ל"י, מתחלק ל־1.8 מיליון ל"י קרן החוב ומיליון ל"י ריבית, שהצטברה בתקו־פה של שנה אחת בלבד.

היום מתכוננים כ־30 דיירים, המתגוררים ב־בתים, שבנה הקבלן גונן ברחוב כהרשוב וארלו־זורוב, המיוצגים ע"י עורכי הדין ד"ר יוסף שגב והגבי שושנה שרות, לבקש מבית המשפט ה־מחוזי שימנה עוד כונס נכסים מטעמם, כדי ש־יאופשר להם לרשום את דירותיהם על שמם בספ־רי האחוזה. גם נציג ב.ל.ל. עומד להגיש בק־שה למינוי כונס נכסים.

■ התייעצות פרקליטים

עם שובו של מר גונן את־מול מחו"ל קיימו הפרקלי־טים ביניהם מגעים ובירורים. כן קיים מגע עם פרקליטו של מר גונן, עו"ד שלמה ירקוני.

יש להניח, שהפרקליטים, המייצגים את הדיירים וכן נציג ב.ל.ל., יעמדו על דע־תם שיש למנות כונס נכסים מטעמם, על אף שובו של הקבלן.

עו"ד שגב אמר אמש ל־„מעריב", כי הוא שוקל אפ־שרות לבקש צו עיכוב יציא־תו של אברהם גונן מן ה־ארץ, „שמא ינסה להמלט שוב לחו"ל".

ראש מועצת אור עקיבא נפצע קל בתאונת דרכים

ראש המועצה המקומית אור־עקיבא, מרדכי אמויאל, בן 28, נפצע קל בתאונת דרכים אור ליום אתמול. ה־תאונה אירעה בכביש המהיר חיפה—תל־אביב, ליד מכ־מורה.

המקרה אירע בשעה 1.30 לפנות בוקר. מכוניתו של ראש המועצה החליקה על הכביש, שהיה רטוב בשל הערפל ה־סמיך שכיסה את האיזור. המ־כונית התנגשה במעקה הבטיחות המפריד בין שני מסלולי הנסיעה. מכונית, בהגה בידי תושב חיפה, שנסעה בעקבותיה התנגשה בה.

בשל התאונה בוטלה מסיבת העתונאים, שעמדה להיערך אתמול בבוקר, ביוזמת ראש ה־מועצה בבית סוקולוב בתל־אביב. מר אמויאל עמד לדבר על מקרה הרצח הכפול שאירע ב־אור־עקיבא.

עובדי עירית ת"א ישבתו ביום ד' במשך 6 שעות

בתגובה להזמנת המשטרה ע"י הנהלת העיריה בעקבות סכסוך בין פקחי עיריה לסטודנטים

מאת אברהם רותם

ההתיחסות בין ארגון עוב־די עיריית תל־אביב, שב־ראשו אנשי המערך, לבין הנהלת העירייה, שבראשה אנשי הליכוד, הגיעה אתמול לשיא חדש. מזכירות ארגון עובדי העירייה, החליטה להשבית ביום ד' ב־שבוע הבא את עבודת כל עובדי העירייה למשך שש שעות.

החלטת השביתה נתקבלה ב־תום דיון מיוחד שקיימה אתמול מזכירות ארגון עובדי העירייה בו נידונה תקרית ש־אירעה שלשום במינהל ההנדסה העירוני של תל־אביב.

הנהלת העירייה הזעיקה אז את המשטרה, כדי לאפשר עבודתה של קבוצת סטודנטים הנכנית עם סיירת פיקוח על הבנייה. לכך התנגדו פקחי הבנייה הקבועים, והוחזקים, שמנעו את כניסת הסטודנטים לעבודה בהסכם את מיגרש החנייה שבחצר בניין מינהל ההנדסה.

העובדים קיבלו בחומרה את הזמנת המשטרה על־ידי הנה־לה העירייה. אתמול שלח יו"ר ארגון העובדים, מר ה. קאופ־מן, מברק אל מר להט, בו נאמר כי „בתגובה להזמנה ה־משטרה על ידך... החליטה מזכירות הארגון פה אחד להפסיק את כל שירותי ה־עירייה על כל עובדיה לשש שעות, החל משעה 6 בבוקר עד שעה 12 בצהרים ביום רבי־עי ה־30 לאוקטובר, ולקיים אסיפות הסברה". העתקים של המברק נשלחו למזכיר ההס־תדרות, מר ירוחם משל ול־מזכיר מועצת פועלי תל־אביב, מר אורי אלפרט.

דובר העירייה, מר עמיקם שפירא, אמר בתגובה להחל־טות ארגון העובדים, כי ה־עירייה הזמינה את המשטרה רק לאחר שהפקחים עצרו ב־מכבר בלתי־חוקי את הסטודנ־טים ולא נתנו להם לצאת ל־עבודה.

רבין הציע לסגור את „אות"

מאת מ. מייזלס

ראש הממשלה יצחק רבין הציע אמש בישיבת לשכת מפלגת העבודה לסגור את בטאון המפלגה „אות".

מר רבין טען, כי מוטב להקדיש את הכספים, שמו־ציאים בצבור „אות", לעניני הסברה, ולהוציא דפי־הסברה לחברים. „יש להעדיף פרסום באמצעי התקשורת הקיימים. היו חברים בכירים במפלגה, שהטלוויזיה פנתה אליהם ל־השתתף בדיונים והם סירבו" — אמר.

מזכ"ל המפלגה מאיר זרמי טען, כי המפלגה אינה יכולה לשאת בהוצאות וגרעונות של „אות". סגן המזכ"ל ח"כ אב־רהם גיבלבר גילה, כי הוצ־אות העתון הן כ־600 אלף ל"י בשנה. „אות" אינו מתא־ים לצרכי המפלגה. לא קו־נים אותו, והוא אינו דבר מיוחד ואין מופיע בו כה שלא מופיע בעתון אחר" — אמר.

חבר המערכת „אות" נתן רע־נן שאל, אם אין למפלגה דברים יותר חשובים לדון בהם, כמו ההנהלות בשטחים, החברה לישראל וכו' מאשר לדון בסגירת „אות". אם רו־צים לסגור את העתון, צריך להתייחס לתוכנו, ואין כוונת בהצעה הסגירה בשל צימו־קים כספיים. קו העתון עמד במבחן וקיבל גיבוי במוסדות המפלגה, אך ייתכן כי הלוה תפנית מרחיקה־לכת בקו ה־מדיני של המפלגה.

דוד קלדרון הציע אף הוא לסגור את „אות". הכוונה היה להוציא שבועון נוסח „טיים" — אמר. נכשלנו ב־ניסיון. „אות" לא מילא את תפקידו ולא קונים אותו.

בדיעה אחרת היו צדדי ב־דעם, מזכ"ל ההסתדרות ירוחם משל, אהרן בקר, דב בר־מאיר ואורי סבג. הם טענו, בלי להתייחס לתוכנו של „אות", כלא ייתכן כי המפ־לגה תיוותר בלי שבועון. גב' בבה אידלמן קבעה, כי כאשר קוראים את „אות", אין יוד־עים אם זה עתון מפלגתי, כי הוא נוהג בקרה חריפה על הממשלה וההסתדרות.

סוכם להמשיך בדיון בנושא זה בשבוע הבא ולהכריע בו.

הלשכה בחרה אמש ב־25 חברי ועדה מדינית, בראשותו של ראש הממשלה מר יצחק רבין. בוועדה יהיו חב־רים כל שרי מפלגת העבודה, יו"ר הסיעה בכנסת ח"כ משה ורכמן ו־8 חברי ועדת החוץ והבטחון בכנסת (אבא אבן, יוסף אלמוגי, יצחק בן־אהרן, מרדכי בן־פורת, אסתר הרליץ, משה כרמל, שלום לוין ויצ־חק נבון). הלשכה הסמיכה את ראש הממשלה, מזכ"ל המפל־גה וסגניו, להשלים את הר־כב הוועדה על ידי צירוף חב־רים נוספים כגון גולדה מאיר, פנחס ספיר, מאיר זרמי ואברהם גיבלבר.

אושרו העלאות מחירים

ועדת המחירים הציבורית, בראשות מר אלכסנדר גולדברג, אישרה באחרונה את העלאות המחירים ה־באות:

● מוצרי אספלט מתוצרת „אסקרפו אספלטיס" — העלאה בשעור 6.6 אחוזים (במקום 10.08 אחוזים כמבוקש ע"י החברה).

● תבלינים מתוצרת „טעם וריח" — העלאה בשעור 9.6 אחוזים (החברה ביקשה העלאה של 16.5 אחוז).

● מזון לתינוקות מתוצרת „רמדיה" — העלאה של 11 אחוז (במקום 15 אחוז).

● שרותים למזגני אוויר ב־בתים — העלאה של 10.4 אחוזים (במקום 14.1 אחוז).

● שירותי אחזקת מקררים — העלאה של 17.9 אחוז (במקום 25 אחוז).

● מוצרי יציקה מתוצרת „וולקן יציקה" — העלאה של 13.6 אחוז.

● אקסטרקטים, שעווה ושמן בסיסי מתוצרת „שמנים בסיסיים" בחיפה — העלאה של 28 אחוז.

רוצים להקים מסגרת למדיניות חוץ מתונה

ראשי ר"צ, שינוי, צעירי ל"ע וחברי החוג ללבון בעיות חברה ומדינה דנו אמש באפשרות של הקמת מסגרת פולי־טית, שתפעל למדיניות חוץ מתונה ולשינוי במדיניות החב־רתית והכלכלית.

סוכם להמליץ לפני מוסדות ר"צ ושינוי לזרז את תהליכי האיחוד בין שתי התנועות ולפעול להקמת מסגרת פוליטית אחת כגרעין למסגרת פוליטית רחבה — וליצור תנועה פוליטית לשינוי פני החברה הכלכלה.

יום תפילה יהיה בירושלים כמחאה על גיוס אברכים

ועד העדה החרדית בירושלים קבע את יום שני הבא כיום תפילה מיוחד, לאות מחאה על גיוס תלמידי ישיבות, שעד כה זכו בפטור שהוארך מזמן לזמן.

מטעם העדה החרדית נמסר אמש כי בשבועות האח־רונים קיבלו מאות תלמידי ישיבות מגילים שונים הודעות גיוס לשרות סדיר ולשרות מילואים.

לדברי ועד העדה החרדית, כל תלמידי הישיבות שנקראו עד כה להתיצב בלשכות הגיוס הגיעו לשם כאשר פנקסי השרות היו מוכנים לקראתם — וכל טענותיהם נדחו על הסף.

העולים לא יפונו בכוח ממלון „אור־גיל" בירושלים

מאת יוסף וקסמן

15 העולים הקשישים, שחוייבו לפנות היום את מלון „אור גיל", ששימש עד כה מעון לעולים קשישים, ומסרבים לצאת משם עד לקבלת דיור־קבע — לא יוצאו בכוח. תנועת נגדה הביעה משפטית והבקשה לצו פינוי באמצעות ההוצאה לפועל.

מנכ"ל המחלקה לעליה וקליטה של הסוכנות, מר עוזי נרקיס, אמר זאת אמש לסופר „מעריב". והוא הוסיף, כי למעשה, כל נושא שיכונם של העולים הקשישים הללו אינו צריך להימצא בטיפול הסוכנות, משום שעל חלוקת דירות אחראי משרד־הקליטה באורח בלעדי. במקרה הזה נקלעה הסוכנות ל„צרה", משום שלמשרד הקליטה אין דירות לעולים אלה, המבקשים להתגורר בירושלים.

הוחל ברישום מתיישבים למרכז האזורי שיוקם בגולן

מאת מאיר הראובני

משרד השיכון החל באחרונה ברישום מועמדים להתיישב בבתים הראשונים, שיוקמו במרכז האזורי עירוני שיוקם במרכז רמת־הגולן.

בראש פעולות ההרשמה היתה פנייה אל משפחות של חיילים, המשרתים בבסיס קבע במרחב פיקוד הצפון. מש־פחות אלה יהיו הראשונות בתור הזכאיות להיכנס לבתים הראשונים בעיירה החדשה.

בשטח הבנייה של העיירה, באיזור קצרין שמצפון לימת הירדן לכנרת, מתבצעות בימים אלה עבודות הכשרה קרקע להקמת תשתית לעיירה החדשה. בבניית הבתים יוחל כנראה רק לאחר החורף, ובשלב ראשון ייבנו כ־300 יחידות־דיור. בבנת הכספים השוטפת הוקצב סכום של כ־80 מיליוני לירות, המיועדים להכשרת הקרקע, לעבודות הפיתוח ולעבודות ה־תשתית להקמת העיירה.

יו"ר ההסתדרות הרפואית לפרופ' פדה

„מי הוא הרופא שסרח ומכהן כיו"ר ועדת אתיקה?"

ד"ר רם ישי מכחיש טענת המנכ"ל היוצא של משרד הבריאות

מאת סופר „מעריב"

ההסתדרות הרפואית שי־גרה אתמול מברק למנכ"ל היוצא של משרד הבריאות, פרופ' ברוך פדה, הדורשת מ־מנו להעביר אליה את שמו של הרופא שסרח ונענש ומ־משמש יו"ר של ועדת ה־אתיקה — כפי שטען מר פ־דה בדיון שנערך שלשום בוועדת השירותים הציבו־ריים של הכנסת.

במברק כתב יו"ר ההס־תדרות הרפואית, ד"ר רם ישי: „למדנו אתמול ב„מעריב", כי בעדות שמסרת לוועדת השירו־תים הציבוריים של הכנסת א־מרת, ש„רופא שסרח ונענש משמש יו"ר של ועדת אתי־קה". להווי ידוע לך, כי בהס־תדרות הרפואית אין ועדה מר־כזית לאתיקה, אלא יש ועדה לענייני אתיקה בכל סניף ו־סניף בערים הגדולות. לכיטב ידיעתנו, שום רופא המכהן יו"ר של ועדת אתיקה כל־שהי, כמצוטט בעתון, לא סרח ולא נענש. לפיכך אנו דורשים שתמסור לנו את שמו של ה־רופא שסרח והמשמש, לדב־ריך, יו"ר של ועדה לאתיקה".

ההסתדרות הרפואית הביעה בנוסף על כך, שפרופ' פדה „אילו היה להסתבכס בעובדות לא בדוקות" כדי לנמק את התפטרותו מתפקיד מנכ"ל מ־שרד הבריאות. „לא זו הדרך להביא דברים ולהציג בעיות לפני הציבור", אמר דובר ה־הסתדרות הרפואית.

תיקו נוסף בדוקרב השחמטי

המשחק ה־15 בין אנטולי קרפוב וויקטור קורצ'נוי הס־תיים אמש במוסקווה בתיקו.

קרפוב וקורצ'נוי מתמודדים בדו־קרב שהמנצח על הזכות ל־היאבק על התואר העולמי עם אלוף העולם בובי פישר, בשנה הבאה.

קרפוב מוביל בהתמודדות זו, לאחר שזכה בשני משחקים. 13 משחקים הסתיימו עד כה בתיקו. (יופי"א)

לוח מעריב לחשון טבריה
טבריה לחשון המפרסמים בלוח מעריב

מבצע פרסים

לקראת פתיחת העונה בטבריה, החליטה הנהלת „מעריב" בשיתוף עם התאחדות בתי מלון בטבריה וחברת חמי טבריה, להעניק לכל המפרסמים ב„לוח מעריב"

בכל שבוע
18 ימי נופש זוגי בטבריה
כולל אמבטיה מינרלית בחמי־טבריה

החל מיום שני, י"ב בחשון תשל"ה (28.10.74) תשותף כל מודעת־מלים, שתפורסם ב„לוח מעריב", בהגרלה יומית, אשר תיערך במשרדי „מעריב" בפיקוחו של רואה־החשבון של העתון.

בכל יום
יזכה מוסר־מודעה
ב־3 ימי נופש זוגי בטבריה
כולל אמבטיה מינרלית בחמי־טבריה

סך הכל זכיות בשבוע: 18 ימי נופש זוגי בבתי־מלון של טבריה

שם הזוכה והמודעה הזוכה יפורסמו ב„מעריב" למחרת יום־ההגרלה. ההגרלה תיערך בהתאם לתקנון הנמצא במשרדי הנהלת „מעריב" בת"א.

פרסום מודעת־מלים ב„לוח מעריב" יתן לך סיכוי להנפש באחד המלונות האלה בטבריה:

מלון גלי כנרת, טל. (067) 22331
מלון גני חמת, טל. (067) 21666
מלון גנתון, טל. (067) 21861
מלון גולן, טל. (067) 21901
מלון חן, טל. (067) 22270
מלון אסטוריה, טל. (067) 22351
מלון פאר, טל. (067) 21641
מלון דפנה, טל. (067) 22261
מלון גני מנורה, טל. (067) 22770
מלון עדן, טל. (067) 22461
מלון אריסטון, טל. (067) 22002
מלון גנוסר, טל. (067) 22575

כולל אמבטיה מינרלית בחמי־טבריה

מסור מודעתך ל„לוח מעריב" ותיכלל אוטומטית בהגרלה.

אין תחליף ללוח מעריב
הלוח הנפוץ ביותר במדינה
בעתון הנפוץ ביותר במדינה

לוח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 2.30 ל"י · בערבי־שבתות וחגים — 3. ל"י (מינימום 8 מילים)

קבלני בנין

(סוף מעמוד 50)

דירות למכירה

(סוף מעמוד 50)

1-1½ חדרים

(סוף מעמוד 50)

סרפר ירמיהו (מול ה...) ... הסרמוני, טל. 230592.

2 חדרים

(סוף מעמוד 50)

2½ חדרים

(סוף מעמוד 50)

3 חדרים

(סוף מעמוד 50)

בהזדמנות 3 חדרים חזית במרכז קומה ב' ... לא בשבת ...

חדרים ויותר

(סוף מעמוד 50)

למכירה 4 חדרים חדשה במרכז רמת־גן טלפון 446358.

דירה חדשה 4 חדרים ק"ב בגבעת סביון (כניסה מיידית) למכירה. מחיר הדירה המלא 195.000. 145.000 כל הקודם זוכה טל. 754336.

בהרצליה 4 135 מ"ר, מפוארת + תוספות 265.000 .982988

למכירה דירה נהדרת בת 4½ חדרים קומה 6 כניסה מיידית, רחוב יהודה הנשיא 31 — נווה אביבים טלפונים 474956 .228355

ברעננה 4 חדרים מפוארת — למסירה מיידית טלפון 936421.

בנאות אפקה בני־אפרים 269 (בנטול), 4 חדרים, מפוארים, חדישה, כניסה מיידית לראות בשבת מ־9.00—15.00 .415796

ברמת־גן 3½ + ארונות קיר קומה ב' 260,000 .780077

4 חדרים לוקסוס בארלוזורוב ליד דיזנגוף, הסקה, מעליות, ד' חניה, טלפון 236865 היום, ובי שבת אחרי 19.00.

וילות ובתים

(סוף מעמוד 50)

וילה בהרצליה פתוח 5 חדרי שינה 50 מ"ר סלון 3 חדרי שירותים. 100 מ"ר מרתף, מוסך, חצי דונם אדמה משקיף לים 900.000 ל"י טלפון: 753068 הנ"ל משכת.

בתל־אביב בית על קרקע פרטית למכירה 51820 (פרט ל־שבת).

למכירה בחולון בית משפחתי 3 — ½ דונם 280.000 .842653

בכפר־סבא דו משפחתי 4 חדרים וחדר ארונות, טל. 923845.

בית בכפר שמריהו + חצר יפה. במקום מצוין 950.000 — להתקשר 937742 בשעות 14.00—18.00.

למכירה בית פרטי במושב רמת ... 790261 אחה"צ ובערב.

בית בקרית אונו סלון 3 + הול + מוסך 700 מ"ר מגרש — .744544

מיידית! בית 4 חדרים, רחוב ... ליד ת"א. 736710.

דירות להשכרה

(סוף מעמוד 50)

ברמת אביב להשכרה — 3½ ריהוט, מול האוניברסיטה 417883.

ללא מתווכים 2½ בצפון קרוב לדיזנגוף 983492 .335107

בחולון 3 חדרים + ריהוט מ־.9 826423 מיום ראשון.

3 חדרים בנוה הסיכום תל־אביב חדשה טלפון 720490.

בבתים 2½ לא מרוהטת חדשה ... לפנות ... 69 (4.00) ... ממחר.

מנחם 2 — 2 חדרים יפים ומרוהטים חלקית. 447641 — אחה"צ.

2½ חדרים + סלון ברחוב ... 82 קומה ד' — לפנות: 260881 ביום שישי עד 2.00 ובבוקר ... בבוקר.

בשכר־חודשי

3 חדרים מרוהטת רק בלי ילדים טלפון 789346 בשכ"ח.

550 ! ! בחל כביר 3 חדרים — כניסה מיידית 32670 לוי.

בחולון דירת 1½ + מרינ"ד ונן לטלפון 761624 בערב.

בשכ"ח דירת 3 חדרים ברמת גן טלפון 302380.

בראשל"צ דירת 3 חדרים, — כניסה מיידית 945632 .946893

בחולון דירה 3½ חדרים ברח' הספליים. לפנות מגדלה 10 — חולון. מעונד.

בשכ"ח בתל־אביב דירת 3 חדרים חדשה, הסקה + חניה. — .918704

במרכז 3—2 חדרים ק"ב מעלית למבוגרים/למשרדים. 03-249653.

דירה 4 + מעלית + הסקה עוזיאל 6 בבלי 248579.

בשכ"ח בת 3 חדרים שקט במרכז ת"א טלפון 290628 פרט לשבת.

בת"א להשכיר דירה בשכ"ח פרטים טל' 865357.

בשכ"ח 2 חדרים והחיפים ב' ... 414627.

דירות פאר 4—5 בשכ"ח — מ־17.00 — 03-22789 בשבת כל היום.

ברמת גן 4 חדרים סלון + ארונות וחניה 760210.

בבבליים דירה 4 חדרים + 3½ חדרים. לפנות 725597.

בדמי מפתח

הול + מרפסת בחזית בצפון ק"ב, 236087 מ־10—2 ומ־4—7.

בדמ"פ 3 למבוגרים או למסרה אורת, כלב תל־אביב 625560.

בדמ"פ 3 בפואה"ה בסיוקין ובדיזנגוף ... 285376.

בדמ"פ בתל־אביב 2 (½2) אורה, המלך ג'ורג' 14 אחה"צ.

דירות מרוהטות

(סוף מעמוד 51)

בצפון שני חדרים + סלון מרוהטים קומפלט, מיידית — .451014

דירה 2 חדרים מרוהטת בתל אביב טלפון 53305.

דירה 2 חדרים מרוהטים להשכיר רמת גן ... 34 ק"ג. 445956 .821754

מרוהטת 2½ גז, בקרו קרוב לחלינגים 32866, ללא מתווכים.

דירה יפה במרכז בתים חד פה ומרוהטת + סלון 881240.

בחולון מרוהטת 2½ חדר עם כל ההזיות .828528

דרושה שותפה שלישית בצפון להתקשר מיום ראשון 224531.

להשכיר 3 מרוהטת בראשון לציון 233037 בין 16.00—21.00.

שותפה לדירה 3 בצפון רצוי מורה/סטודנטית/קיבוצניקית — .267228

שותפה רצינית לדירה יפה ומרוהטת בצפון 236664 בערב.

הצעות עבודה

(סוף מעמוד 49)

דרושים תיימים בעלי בית מלאכה להליפה ולקמים — לשיפ. עבודה בעילה 623957 "ליסימי" אלנבי 76.

לבגדיה דרוש פועל לעבודה ב־מכונות, ופועל להכנת שלדים לבגדים, תנאים טובים, להתקשר טלפון 822819.

280 ל"י בשעות הפנאי למטר־נים/ות ולבעלי יוזמה 39373 יוסף המעלה 40 בתחנה המרכזית.

דרושות לסלון קוסמטיקה — קוסמטיקאית בוגרת ב"ס לקוסמטיקה. פריקוריסטית א"א. אבן־גבירול 155 ת"א טל. 910847 .459515

דרוש מכנאי טלוויזיה מנוסה עם רכב טלפון כפר סבא — ויצמן 76 925721.

לנגריה דרוש נגר (עוזר לאחר ראיון) המתמצא בתכניות לטלפון מ־9 472969 21.00 גם בשבת.

לשפמצה דרושים רוכשי מבר־קות באזור הגדול (מלא/חלקי) ה־ל 11286.

סטודנטים/ות ומכבבילים/ות — לפנח"צ תעסוקה לפי שעות קבלן 13.

דרוש קב מהולו או מהסכיבה הצווי. נשוי 854520.

דרוש איש אחזקה לנקיון החדר זקת בית משותף לפנות 734930.

דרוש מפעל לתיקון ... 955 — להתקשר טל' 841650.

דרוש חשמלאי רכב מוסמך ביום 825242 בערב 875143.

דרושים פועלים לנגרות סוגר ... 828553.

דרושים מכונאי רכב מוסמך רמת השרון וסביבה למוסכים ל... 474900 בשעות העבודה.

דרוש פועל לא מקצועי לבית"ר לאריזה ... 784298.

מדפיס 1/8 אידלברג או מחלמר ... (13—15).

דרוש מנהל עבודה בענף הבניה שמתמצא בקונסטרוקציות ברזל, ... עבור "שווק זכוכית".

פקידים

בחברת מנוסה למשרד עו"ד עד שעה 15.00 טל. ... 15.00—16.00.

דרושה פקידה יוצאת צבא או משוחררת משירות לעבודה משרדית ידיעת הדפסה הכרחית. לטלפן בשעות 13—15 .35911

מזכירה מנוסה עם המלצות — למשרד הנדסי ת"א 457639.

דרוש פקיד להנהלת חשבונות, בעל נסיון, דייקן. פרומאבטבס, רוטשילד 106 ת"א.

דרושה פקידה בעלת ידע בהנה"ח ונעקטים ליום שלם טלפון 03—821372.

פקיד/ה דרוש/ה למחלקת חשבונות עם נסיון בעבודת חשבונות — ידע באנגלית — עליזה 622421.

למספר דרום יפו בעמ"ם דרושה פקידה בלילית לקבלת קהל שעות עבודה 7.30—16.30 .826969

דרושה עוזרת למנהל חשבונות, משרה מלאה. תנאים טובים. — לפנות טלפון 822372 15.00—8.00.

עוזרות ומטפלות

בגבעתיים דרושה עוזרת לעבודות בית עם המלצות 725410.

דרושה ביותר מטפלת לילדה 1½ לנבגת 872814 יפו.

דרושה מטפלת ל־6 שעות — בקרית גן ר"ג טל. 763332.

בגבעתיים דרושה מטפלת לחצי יום, תנאים טובים. אחה"צ וב־ערב 259330.

דרושה אשה אחראית לטיפו בית + בישול 909384 מתחד הקווה.

מטפלת לילדה בת שנה ובמשק בית פעמים בשבוע 8—14 380 לחודש במעוז־אביב 728050.

בראשל"צ דרושה מטפלת לילדה. ירושלים 20 משפחת עמיחי.

גזירה ותפירה

דרושות פועלות לביב"ל לתיקים ותפרים סוג א' שדרות חר ציון 108 ק"ה, 839664 — זלינגר דוד.

לקונפקציה דרוש מוכן מנוסה תוצרת מעולה בחורות לאוברלוק ועבודות יד, ומתלמדת 284098.

לאופנה "שי" דרושות תופרות במקום ובבית מעולות 613246.

דרושות תופרות מנוסות לוינגר לעבודה במקום במשרה מלאה "מוליד" נחמני 15 הל־אביב.

לבית האופנה "מוליד" דרושה מודליסטית — גזרנית בעלת רעיונות חדשים למשרה מלאה נחמני 15 תל־אביב.

עוזרת אוברלוק דרושה לעו־פקלה, אברמן לילינבלום 25 תל־אביב.

חרטים ומסגרים

דרושים חרטים — בתנאים מצוינים "אופרנים" פוריה 23 יפו 828493.

למפעל באזור התעשיה חולון דרושים חרטים לחריטת נלגלי רצועה, טלפון 826948.

שליחים

דרוש בחור לפנות מכשורי בחי־בה לרנר קרליבך 15.

זבנים

דרוש מוכר ברים מנוסה גם לחצי יום "פרפר" מזרחי 5. 826049

ביקוש עבודה

(סוף מעמוד 49)

אשף דיינמר + מרכזים חדשה בהצעות 294554 בשבת 285722.

חדרים מרוהטים

2 חדרים מרוהטים בגלנשת 58 גבעתיים בינרבוי בשבת — 11—16.

2½ מרוהטים יפים + טלפון צפון 790 "אכנוה" 720870.

מידי! דרושה שותפה לוילה לאה 9—17 613344.

חדרים מרוהטים

(סוף מעמוד 51)

בגבעתיים קרוב לגליה הדר גדול לבחורה 201695 בבוקר.

להשכיר חדר עם טבחון ללא לסבונר/ית בצפון 444029.

עסקים

(סוף מעמוד 52)

הפתעה! השקעה 10.000 ל"י ידרויח 2000 ל"י לחודש ויותר תמורת כתוה + זכות בלעדית להפצתה 841141 ת.ה. 943 תל־אביב.

עד 200.000 מעוניין להשקיע בשותף פעיל בעסק קיים — בפרטים בלאים ת.ד. 28288 תל־אביב.

וזלים — ציוד לייצור וזלים למכירה בהזדמנות לפנות 9.00—1700 320109 ליעקב.

למסירה זכויות, בתנאים טובים בדבר פרסים לפנות לפרטב קריי מהרל, הוד הכרמל, טלפון 04-942076.

עסק בדמי מפתח עם הלהונה ראוה בבנר מרכזית בתל־אביב להכשיטים, שעונים יצור בית חרושת זכוי ת.ד. 11144 למטור מסור טלפון.

לקוסמטיקאית: בשכ"ח חנות בי מרכז תלון פליאגטורה קבועה 857855.

למכירה בוטיק בפנג' דיזנ־גוף, טלפון 245801.

למכירה בצפון בוטיק מרוהט בשכ"ח לרציניים בלבד מ־16.00 .239330

מפעל לייצור מוצרי אלסמטיק בעיניין בקבלת עבודות. בדבר פרטים נא לפנות ת.ד. 6519 תל־אביב.

חנויות

(סוף מעמוד 52)

בדמ"פ חנות 4×5 מ' ברמת גן 50.000 ל"י 478900.

חנות חרשה ברעננה יחי אחוזה 40×40 מטר בהזדמנות 413264.

בדמ"פ חנות ורהיטים ביפו 80 מ"ר + גלריה + כח וטלפון .37118

בהזדמנות דירות חדר צמודה לשתי חנויות־מכירים, מכירה ביחד — 724402 אחה"צ.

למכירה בדמ"פ חנות פינתית חזיתית ברח' סלמה ת"א 40 מ"ר עם אפשרות לגלריה. טל. 727786 אחרי 7 בערב.

חנות למכירה במרכז בת ים 75 מ"ר — 888310 .867993

בשכ"ח 2½ חדרים + חצר למלאכה באזור התעשיה בני ברק. 285611 .444656

מגרשים

(סוף מעמוד 51)

ברמת השרון למכירה מגרש לבנית קוטג' מקום מצוין — .986752

בראשון־לציון בהזדמנות 550 מ' בגוש 3926 טל. 946858.

לקניה ולמכירה מגרשים בבתים חולון ראשל"צ וכו' זילברמן בתים 868995.

מבני תעשיה

(סוף מעמוד 51)

פרי־גב בונה למכירה ולהשכרה מבנה תעשיה באזורי התעשיה הרצליה פיתוח, ראשל"צ ואזור, טל. 941917 בין השעות 16.00—18.00.

משרדים

(סוף מעמוד 52)

להשכרה משרד במרכז רמת־גן + טלפון, לפנות 734930.

משרד 4 חדרים חזית + טלפון כביכת מוגרבי, 56752.

אולמות

(סוף מעמוד 51)

למכירה אולם לתעשיה 225 מ"ר אפשרי לחלוקה ע"י דרך יפו + כח וטלפון ומעלית משא. 855463 בערב 37118.

שידוכים

(סוף מעמוד 53)

משרד לשידוכים לרציניים/ות בלבה. חצי שנה חינם. 621334.

"כוכבה" למסרת נישואין וידי־דות. אצלנו ברמה אינטלקטואלית. 615360.

בת זוג

אקדמאית 38/160 מעונינת במתאים למטרת נישואין ת"ד 17216, רמת־אביב.

נאה 25/173 מעוניינת ברציני ת.ד. 20051 ת"א למספר 1460.

בן זוג

צעיר נחמד גבוה ושקט מעוניין בהיכרות. גיל לא משנה. ת.ד. 1403 תל־אביב. סודיות מובטחת.

רהיטים

(סוף מעמוד 53)

למכירה איון 4 דלתות פולי־אסטר. טלפון 915362 דחוף.

לבעלי יכולת ומעם ריהוט עוד אקסקלוסיבי מיבוא לאוכל ולי הסבה. 03-47629.

פינת נוער (בת 3 בל גילי) טלפון 457494.

חגים

(סוף מעמוד 53)

"כוכבה" מגלה עתידות ברמה בינלאומית. שחרור מסחה, אב־זבות ודכאונות. 615360.

מכוניות למכירה

(סוף מעמוד 52)

בהזדמנות פולקסואגן נוסעים במצב מכני מצוין, 8.000 ל"י 849333 .841141

קמר־שבר במצב נסיעה מצוין 7 הודשים סטם, הירשפלר 3 ראשל"צ 971333/543 בעבודה — אברי.

פורד אסקורט 1300/4 מסירת זכות מיידי, טל' 953853.

בריסקה למכירה — 4.200 ל"י מולארם, דב הוז 2 ת"א. טלפון 280969.

עד 1963

מיני מיינור סטיישן 1962 מצב מצויין. טל. 761553.

גוגומוביל 59, כטס 10 חודשים בבינת 3000 892163.

הפרטישה 1960 במצב טוב לטלפן 767429 משבת ב־10.00.

היפרטית 63 במצב מצוין טסם לשנה + תוספות טלפון 36176 .287683

בהזדמנות הוקסהול ויקטור 63' במצב מכני טוב 725716.

פולקסוגן תיפוזית 1962 שמורה במצב נויר + רדיו 765555.

פורד טלקון 1961 מצב מיוחד טסם טלפון 476674.

שבר־רובה 1963 8 הודשים מסם במצב מצויין, 447070 .918606

הילבר סופר ויקינג סוף 60 במצב מצויין 925809.

אופל 59, טסם, רדיו צמיגים רדיאליים 4 דלתות, 7.800 ל"י. 857038

רמבלר סטיישן אוטומטית 63 טסם לשנה טלפון 962731.

דודג' (פליימוס) 1953 יד ראשונה בלי טסט. לפירוק, מצוין, לא אוכל שמן, מצבר, דינמו, קרבורטור, סטרטר, במצב טוב מאוד. שני צמיגים חדשים. 6.700 בערב 443537.

סימקה 1000, 1963, אחרי אוברול, טל. 924987.

1964—1965

למכיר התלמה רמבלר קלסיק 65 במצב נהדר טסם לשנה — 48815 419040 רק בערב.

למכירה טוסיתא סטחרית 65 במצב טוב 051—91893.

בהזדמנות והשבו 1965 מצוינת טסם 4950 ל"י 741446.

בהזדמנות קונסטה 900 1965 מ־17.30 וכל השבת 720290.

ב.מ.וו. אל.אף. 65' במצב טוב אחרי אוברול 723282.

פורד אנגליה 65 במצב מכני טוב 12.000 ל"י 417577.

וולוו 121 1964 במצב יוצא מהכלל טלפון 063—22922 + 66 + אוברול בהזדמנות טל.

פריגץ 4 65 במצב טוב טסם רדיו 756326.

פלימוט 64 + רדיו מגוע 71, 7.500 — לפנות מלסימסם, כבר ויצמן 21, חולון.

8.300 ל"י מנור מנ'ו 403/65 במצב מצויין 768451 03-737033.

מוסקוויץ' סטיישן 64, במצב מצוין טסם, טל' 479835.

פולקסוגן 1500 וריאנט מסחרי 1965, בלי מנוע 932346.

אופל קדט סוף 1964 במצב מצויין טלפון 861382.

1966—1967

פיאט 66 אחרי שיפוץ גיר ומנוע. טסם לשנה 11000 749129.

לרגל נסיעה מכונית ברפורד 03—731767.

קורטינה 66, אוטומטית מנוע קורטינה גיר חדש טל' 821783.

קונסטה 1967 1300 שמורה, רדיו, טסם 9000.— .220349

פריגץ 1967 מנוע חדש ופחחות .232565 טלפון 6700.—

1968—1969

קורטינה 1968 + רדיו + טסם פברואר 75 260617 .624966

למכירה סוזוקי סטיישן 1968 404 מונית לשעבר טסם רדיו גנון טלפון 96198—055.

פיאט קרמולה 124 מסחרית 1969 אחרי אוברול 732574.

למכירה במחיר הזדמנותי קונטסה 1968 ומרגזים 1970. שניהם במצב טובות לפנות לחברת פז טלפון 399114 למוד לקת הרכב.

פריגץ 4 1968 במצב מצוין 03 879847.

קונטסה 1300/4 1968 + רדיו .825297 11300

פריגץ 4 1968 במצב מצוין 7500 ל"י 879847.

מאתוס מסחרי 12 אם 1966 מנוע 1971 ושיפוצים 063-22843.

פריגץ 1968 1000 במצב מצויין שנה טסם 477315.

וולוו 1968, מצב נדיר, יד ראשונה, אפשרות החלפה 799894 בעבודה, 919894 בבית.

גלכוע 1968, 4 דלתות 20.000 אחרי אוברול. 847196.

רנו 4, סוף 69 מנוע 74 בעבודה .255569 בבית 788129.

פורד טרנזיט מסחרי 1969 — טלפון 932346.

סימקה 1501 1968 80.000 ק"מ רדיו 16.500 לירות 913883.

סוקסאן סטיישן 69/1900 20.000 אחרי אוברול מצב כללי מצוין 476567.

פריגץ סטיישן 1969 רדיו טסם לשנה. 12.500 ל"י 726062.

מאתוס מסחרי 12 אס. 130,000 1968, טלפון 474329.

פרסי 68, בהזדמנות לרגל נסיעה. טלפון 252614.

1970—1971

וולוו 71 אוטומטי במצב מצוין טלפון 951285 החל במוצאי שבת.

למכירה רנו 16 טס' (70) — 757253 .7

אופל רקורד אוטומטית 1900 מודל 1970 רדיו צמיגים חדשים יד ראשונה 70.000 ק"מ טסם שנה מחיר בופי 36.000 419822.

פולקסואגן סטיישן 1600 1970 במצב מצוין + טסם לשנה 150.000 ק"מ 22.000 לירה — 92125—051. לא בשבת.

ב־21.000 פיאט 124 1970 מצב נהדר. 799069.

אסקורט ד.ה. 4 דלתות יד ראשונה + רדיו 795358.

ב.מ.וו. 1970 2000 טסם לשנה טלפון 28.500 258024.

בהזדמנות! פולקסואגן מסחרי סגור 1970 מצוין טל. 476180.

סובארו 204 סטיישן מודל 1971 במצב מצוין 795913.

פיאט 128 1971 + טסם + רדיו טלפון 471742 68.000.

פיאט 125 סטיישן 70 שנה טסם במצב מצויין. 23.500 39561 — 34669.

פולקסואגן 1500 מודל 1970 טסם 10 חודשים 62000 ק"מ 860468.

1972—1973

פולקסואגן דבל קבינה 1971 — 13000 טלפונים 259837 .729765

פולקסואגן דבל קבינה 71 — מנוע מחודש. לרגל נסיעה — .956229

מנ'ו 504 197, אוטומטית 20 בנזין סוס 56,500 ק"מ בבית 911022, בעבודה 901522.

אב.צי.בי. 1970 מעורפ להתקשר ביום ראשון 613957 מאיר.

למכירה דוהג' דייסון 500 מודל 70' עם מקום עבודה טלפון 780604, משעה 8—13 911917 אחר הצהריים.

אופל רקורד 1900 1970 אוטומטית 65.000 קלמ, טל' 269885.

מנ'ו 504 אוטומטית 1971 יד ראשונה. 417402 .53616

פיאט 127 1973 + רדיו + טסם לשנה 56216 אחה"צ.

ברסל שנה 1973 משופצת, בעבודה 255451—03 בשבת רהל זלמן ארן 40 חולון, בנ־ישתי.

פולקסואגן ברזיליה מסחרי 73 9000 ק"מ 745313.

פיאט 125/72 להתקשר ביום שישי משעה 6.00 עד 9 בערב ובשבת כל היום 856566.

אלפא רומיאו ג'י.טי.וי. 2000 1972 48.000 ק"מ 473554.

למכירה מכונית מנ'ו 404 72 לפנות במוצאי שבת מ־8—6 או ביום ראשון בערב 742294 03 מ־9—5.

מנ'ו מסחרית 204 סוף 72 בעבודה 928245 בבית 440397.

אודי קופה 1100 1972 ניתן להחלפה לאוטו זול יותר טל. 479852.

סובארו ג'י.אס.אר. 1973 — יד ראשונה טל. 611369 ,744155 .615914

פולקסואגן דבל קבינה מודל 72, יד ראשונה לפנות "פרג' אולפני צילום" רחוב דיזנגוף 195 — תל־אביב מ־8 עד 12.

אופל מנטה 1900, 1973, מיוחדת בהזדמנות לרציניים 201577.

פורד טרנזיט 72', דבל ג'נט — טל' 927394.

פאורגם איקסאל קופה 1972 55000 ק"מ טלפון 942337.

ב. מ. וו. 1602 מודל 1972 במצב מצוין! לפנות 97321—057.

פיאט 128 קופה 1973 רדיו טייפ סטריאו + תוספות בהזדמנות תכטיבי סוביאס, בצלאל 6 — אחרי הבורסה 16.30—7.30 רמת־גן.

מנור דודג' די 100 1973 — להתקשר בשעות העבודה 798880.

אופל קדט סטיישן 1973, מנוע 1100, טלפון 933346 ביום שישי עד 4, בשבת סירקין 31, הרצליה.

מכירות

(סוף מעמוד 51)

אמפליפייר פישר 210—110 ווט רמקולים סוני. 848597.

אוסף תקליטי אמנות מברונזה פורצלן נבסף תמונות ושטיחים עתיקים 262863.

מערכת סטראופונית משוכללת דואל 40 ווט 3750 ל"י. 252348.

בהזדמנות למכירה 300 כסאות ושולחנות במצב מצויין 857406.

פרווה צינית ומגבות חורפים אמריקאים ללא ניהוג שדרות מעממאות 46 א' בת ים סוניה.

חדש! למסעדות (ולפרטיים) — קרם "בוריה" "כרמל" ו"מוסר שוקולד" ברבע המחיר! 725961.

בהזדמנות מכונת כביסה ונבר־שת מורנו אימלקות 733948 — .728096

מסיטורים נרדר אס.סי. 25 מרק 4 כולל בסים ומכסה, תוצרת חוץ, 650.— ל"י. בי.אס.אר. 144, 128, במחירים — 550.— .480.— ישירות מהיבואן 235233.

מערכות סטריאו אס.די. מיוגר אמפליפייר 40 וואט, 2 רמקול לים, 2250.— ל"י ישירות מה יבואן. 238233.

מערכת "פישר", טייפדק, רדיו סוני, אופניים, מכונת תפירה, ליפוגרפיות, מכונת כתיבה עב־רית ואנגלית, קלקולטור, מכונת סיכום חשמלית. 447707.

חיות בית

(סוף מעמוד 51)

למכירה כלב זאב לבן מאומן 18 חודש. 740611.

קולי בן 10 חודשים עם תעודות 829995 בשעות הערב 872737.

למכירה גורי פודל מרייל מלאי חן טלפון 224097.

למכירה גורי דוברמן נוצעים + תעודות טל' 053-23234.

כלי נגינה

(סוף מעמוד 51)

גיטרה אלקטריק ניפמון אפטי תנאים מצוינים טל. 240452.

פסנתר, אקורדיון, הצוצרה, כל נוה. תופים בהזדמנות 945351 בערב.

מקררים

(סוף מעמוד 51)

למכירה פרידמן 13 אוטומטי 2400 ל"י 937287 אחה"צ.

מקרר אמקור 11 חצי אוטומטי טלפון 282868 17—19.

טלוויזיות

(סוף מעמוד 51)

"לטאופמוד" גידת בפריות + חשמל 1600 חדשה. שרגרוזוינר מן 46 א' בת ים סוניה.

סירות

(סוף מעמוד 51)

המרכז הימי הגדול בישראל מציע קורס שיט במחיר 200.— השכרה ומכירת ציוד ת"א — מרינה (חוף הילטון) טל. 224079.

הלבשה

(סוף מעמוד 51)

בגדי נשים, מחו"ל במידות — 42—40 בהזדמנות 223012.

שרותים

(סוף מעמוד 49)

הודעים ליצרש והבתקת מרצ־צות נקיון כללי ובאחריות 724612.

תריסים

(סוף מעמוד 51)

תקון כל סוגי התריסים ע"י מומחים ובאחריות 854213-03.

מסעדות

לאנינו הטעם! עוגות ועוגיות, מעדנים, סלטים ומאכלים שונים לפי הזמנה הכל מתוצרת בית. יאל — העגה — ותהנה. — 8.00—13.00 263421.

אופנועים וקטנועים

(סוף מעמוד 52)

למכירה לכברסמה עם סירה — 1969 מצוינת טלפון 875655.

קטנוע רביב 200 שנת 1970 בהזדמנות לטלפן 245152 בימי חול.

מרימקס 650 1965 מחודש מנסטמי + טסם ותוספות 751696.

הרה־אופנוע וליאנס 68, אחרי אוברול במצב טוב בעבודה — .053-53335

חקלאות

(סוף מעמוד 52)

טרקטור אינטרנציונל 434, ש.י.מ. 1967 051-91179.

דרוש דיינ לבריכות דגים — להתקשר 053-22187 בשעות ה־ערב.

ריכוז המכירה של סבי הינגר לנזי עמית מושב ביתהלוי — 053-98869 053-22535.

למכירה צינורות ברזל משומ־שים 6, 8, 10, 12 צול 053-91582.

טרקטורים

(סוף מעמוד 52)

למכירה פורדסון־מייג'ר + מהרשת דיסק. מעוניין לקנות טרקטור עם כף. טל. 475548.

מטבעות ומדליות

(סוף מעמוד 49)

קונה ומוכר מטבעות ומדליות. בריהודה 26 טלפון 285774.

לוח ירושלים

דירות להשכרה

1 או 2 דירות שלושה חדרים באותה קומה בדמי מפתח ב־מרכז. 224356 בערב.

דירה וילה 3 חדרים, הסקה + טלפון, פינת שמריהו לוין טל. 414174 .413350

מכוניות למכירה

מנ'ו 404 — 1966 — רדיו 610/02-30211 גם בשבת.

היפרטית 1300, 1970, רדיו, — 17.000 לירות טל. 34958.

(סוף מעמוד 54)

דירות למכירה

דירת שני חדרים ברחוב הפ"ג 24, ק"ע, להפוי.

בהזדמנות! בקרית־יובל, 3 חד־רים + פ"א, 164,000 ל"י שישי שבת: 02-255302 בימי חול: 03-693556

דירות מרוהטות

שלושה חדרים מוסקים מרפסת סגורה נוף. מה"ל 1/12 528235.

לוח חיפה

הצעות עבודה

דרושה פקידה למשרד עו"ד בחיפה, יום מפוצל לפנות בכתב לת.ד. 4720 חיפה.

מכוניות למכירה

פיאט 850 1969 מצוי יד ראשונה, טסם 5/74 עבודה — 539288 בערב 711326.

פולקסואגן היפושית מודל 64 מנוע אחרי טסט 667261.

אופל קדט אוטומטי 1972, 13 אם פרטים 80794.

סאאב מסחרית 69 מצב מצוין + טסם טל. 716919.

פיאט 600 ד' שנת 64 שנה טסם טל. 660147.

עסקים

הזדקות טלסמיות לתעשיה ול־מסחר ברשותנו מכונות וציוד לאמרים מיוחדים וכן תכנון — וייצור של תבניות למוצרים ודישים בקהלסם 713439.

מכירות

למכירה בהזדמנות ארון לקצב 4 מ' קוב נבוה חצי פריזר מקרר מתוח 2.60 מטר אורך חצי פריזר. המקררים חדשים לחלר טין. לפנות 04-666467.

(סוף מעמוד 55)

דירות למכירה

במגדל העמק, שכונה אשכול דירה 3½ חדרים, 82 מ"ר טל. 40549—065.

בהזדמנות בעפולה 3 חדרים קר"ד חייבת להימכר 80681.

ברמות רמז דירה 3 + הול + ארונות מתנה עוד שנה 150.000 223494.

3 חדרים + פינת אוכל בקרית חיים טל. 727242 120.000.

וילות ובתים

בדניה א' ברח' אוסליה 39, 43 בשלבי בניה קוטג'ים דו משפחתיים בסטנדרד גבוה — פרטים 86351 254227.

דירות מרוהטות

דירה מרוהטת בת שלושה חד־רים בדרך לגנה שאנן טל. — 80619 710681 פרט לשבת.

בשכ"ח דירת 3 מרוהטת + טלפון ברמות רמז לגוג 254005.

בשכ"ח 1 מרוהם + שירותים פרינג'ידר + בוילר לזוג/יחיד/ה 522596.

משרדים

משרד + טלפון ברח' הרצל כדבר פרטים טל. 81207.

...דרושים...

אמבא בע"מ
לסניף שרות חיפה והצפון
דרושים:
קבלני שרות
לביצוע תיקונים - למוצרי בית בבתי לקוחותיהם.
העבודה בהיקף אזורי
הנדרש מהמועמדים:
1. לספק, לארגן ולהפעיל צוותי בצוע טכני.
2. גמישות בהיקף בצוע ובהתאם לדרישות משתנות.
3. אחריות על מהימנות הצוותים.
4. הצוותים יהיו בעלי כשר טכני מתאים ובעלי רכב מסחרי.
5. חוש מפותח ליחסי ציבור.

העונים לדרישות יסוד אלו והמעוניינים בקבלת פרטים נוספים, מתבקשים לפנות למנהל סניף חיפה — מר חראל, לאחר תאום טלפוני מראש בטלפון: 04—527215.

למפעל תעשייתי בירושלים
דרושים
* **איש אחזקה טכני** — בדרגה א', בעל ידע ונסיון בניהול צוות אחזקה.
* **עובד אחזקה** — למכונות תעשיה.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב לת.ד. 8088 ירושלים בציון נסיון קודם ומשכורת מבוקשת.

חברה גדולה ליבוא רכב
מחפשת
אחראי
בענף המשאיות וחלקי החילוף
* איש מקצוע מעולה, בעל נסיון מסחרי וטכני.
* נסיון במכירות רצוי.
— תנאים טובים למתאים —
* סודיות מובטחת *

לצורך קביעת ראיון, לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1696 ת"א, עבור "אחראי".

מגאסון אלקטרוניקה בע"מ
דרושים
1. **טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה** — בעל ידע ונסיון רב בחצאי מוליכים. רשיון נהיגה הכרחי.
2. **עובדי התקנה** — בעלי ידע ונסיון בהתקנת מערכות אלקטרוניות. רשיון נהיגה הכרחי.
3. **עובדי ייצור** — לייצור מערכות אלקטרוניות.
4. **פקידה** — בעלת נסיון בניהול משרד — הדפסה עברית ואנגלית.
5. **פקיד טכני / מנהל חשבונות** — נסיון בהנה"ח, אדמיניסטרציה ויבוא.

לקביעת ראיון להתקשר בשעות העבודה טל. 726850, 723001 רמת־גן

שאר מדורי ה"לוח" בעמודים 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56

صكدا من الاهل

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • **דרושים** • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

לחברת בטוח נודעת דרוש:

מנהל לסניף חולון

בעל כישורים כדלקמן:

* נסיון בנהול צוות עובדים ובקורת על סוכנים
* ידע בחשבונאות
* השכלה על תיכונית
* ידע בבטוח — יתרון

— תנאים מצוינים ואתגר מקצועי למתאים —

על המעונינים לפנות בכתב לת.ד. 30580 ת"א בפירוט קורות חיים ונסיון קודם ולציין „עבור מנהל סניף"

דרושים עבור התכנון מפעל גדול לייצור מנועים

א. מהנדס תעשיה INDUSTRIAL ENGINEER

ב. מהנדס אינסטלציה INSTALLATIONS ENGINEER

הכישורים:

* נסיון רב שנתי בתכנון מבנים ומערכות בתעשית מתכת לעיבוד שבבי.
* ידיעת השפה האנגלית — הכרחית.

ג. מנהל חשבונות

בעלי נסיון. ידיעת השפות עברית ואנגלית.

מקום העבודה: תל־אביב

תנאי שכר בהתאם לכישורים

לקביעת ראיון, נא לפנות בכתב, בציון פרטים לחברת „סבקל" בע"מ, דרך פתח־תקוה 74, בית מעיא, תל־אביב

למפעל באזור ת"א

דרוש מומחה לעשיית תיקים וארנקים

מעור ומפלסטיק

המעוניינים מתבקשים לפנות לת.ד. 25034 ת"א עבור צ.מ. ולפרט קורות חיים, השכלה, נסיון קודם ומספר טלפון. **סודיות מובטחת**

למפעל גדול באזור תל־אביב

דרושה

מזכירה עצמאית

לעבודה כמזכירה של ראש אגף

בשעות אחה"צ מ־13.15 עד 17.30.

ידיעת אנגלית ועברית — הכרחית.

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 7154 תל־אביב

— סודיות מובטחת! —

לדוד קלעי חברה לקבלנות ולהנדסה בע"מ רח' אבן גבירול (גבירון) 17 ת"א

דרושים

★ מהנדס בנין

בעל נסיון בחישוב כמויות, הכנת מכרזים והתחשבנות עם מזמינים.

★ הנדסאי בנין

בעל נסיון של 3 שנים בעבודות בנין.

●

נא לפנות בכתב עם פרוט הנסיון לפי כתובת החברה.

סודיות מובטחת.

לבנק בת"א דרושים

א. מפעילות נשיונל 32

עם ידיעה בשפה האנגלית לעבודה בשעות רצופות.

ב. מזכירה אנגלית

עם ידיעה סבירה בשפה העברית שעות עבודה 16.30—9.00.

*

לפנות בכתב, בציון פרטים אישיים ונסיון קודם לת.ד. 30405, ת"א.

לבית מסחר בחיפה

דרושים

1. **מנהל/ת חשבונות עצמאי** בעל נסיון
2. **טכנאי למכונות משרד** בעל נסיון ידע באלקטרוניקה רשיון נהיגה יתרון
3. **סוכנים להפצת מכונות משרד**

לכתוב לת.ד. 7099 חיפה.

סודיות מובטחת

מינהלן

מתפנה בקרוב.

נסיון רב בניהול, מכירות, כח־אדם, יבוא ויצוא.

השכלה אקדמאית.

בהצעות נא לפנות: ת.ד. 37373 ת"א.

דרוש

איש אחראי

בעל טילון

לחצי יום עבודה

לשליחויות ועבודות פנים.

לטלפן לפנה"צ 287241

דרושה

פקידה כתבנית למשרה מלאה

עדיפות — לבעלת נסיון.

נא לפנות בפרטים מלאים לת.ד. 9670 חיפה

דרוש/ה

פקיד/ה מנוסה

בהנהלת חשבונות למפעל בתל־אביב עבודה קבועה

טל. 242949, 226754

הנדסאי או שרטט בכיר

דרוש לאדריכל

*

טל. 450596

דרושה מזכירה מנהלת חשבונות

לקביעת ראיון להתקשר למר טוכמן טלפון בעכו 04-911371 בין 18.00—7.00 ובערב 04-910971

למשרד מהנדסים

דרושות שרטטות

טל. 235757.

דרושות למפעל גדול לקונפקציה בתל־אביב

1. **פקידת ייצור** רצוי נסיון בחישוב פרמיות.
2. **פקידה כללית** עם השכלה תיכונית.

טלפונים 03-37730, 03-35804.

דרושה

מוכרת צעירה לבוטיק

בעלת הופעה נאה ליום שלם.

תנאים טובים.

טלפון 201028

דרוש סוכן

לחנויות ולבתי מרקחת

פעיל ומנוסה בגוש דן

טלפון 252307 מ־9—13, 17—19

חברה ישראלית לאוטומובילים בע"מ

מפיצי Ford בישראל

לחברתנו בתל־אביב

דרושה:

מזכירה־כתבנית

עברית־אנגלית

הכישורים הדרושים:

* נסיון בעבודות משרד שונות
* ידיעה מושלמת בעברית ובאנגלית
* הדפסה בעברית ובאנגלית

שעות העבודה בשלב זה:

10.00 — 18.00.

המעוניינות מתבקשות לפנות אישית למשרדנו בתל־אביב, רח' המסגר 43 — לאגף כח אדם.

דרושה לנו:

פקידה

למחלקת מכירת מכוניות

אחרי שרות צבאי

עם ידיעה במזכירות כללית, הדפסה וקבלת קהל.

על המועמדות בעלות הכישורים הנ"ל לפנות למר בני עפרי, מנהל מחלקת המכירות, טל. 33241 בין השעות 9.00—13.00 לקביעת ראיון

בני משה קרסו בע"מ

ת.ד. 991 ת"א מיקוד 61000

למפעל מזון ברמת־גן

דרושה

מפעילה למחשב

עם כרטיסים מגנטיים

לעבודה חלקית לפי שעות.

קיימת גם אפשרות לימוד המקצוע לקבנית או למפעילה מכונת הנה"ח.

נא לפנות בכתב יד בציון פרטים אישיים ונסיון קודם, כולל מספר טלפון לת.ד. 24081 תל־אביב.

לביה"ס תיכון בסביבות תל־אביב

דרושים

מורים להוראה בשעורי־עזר

* למתמטיקה
* לאנגלית וצרפתית

דרוש אחראי לתקונים ואחזקה.

המועמדים המתאימים (גם סטודנטים) יפנו לת.ד. 1334 ת"א, למס' 98047168.

למוסד חנוכי דתי לבנות בשרון

דרושים

1. מרכז מוסד
2. מדריכות חברתיות לקבוצות קטנות

בתנאים מצויינים

פרטים: טל. (03)921134

דרושים

לטש קרנקים (גלי ארכובה)

וחרט צילינדרים „סופרנוע"

עבודי — מנועים בע"מ

פוריה 23, יפו

טל. 828493.

למשרדנו

דרוש

מודד

לעבודת מדידה ותכנון

המעונינים יתקשרו לטל. 227550 בין השעות 8.00—15

דרושים

מדריכים לאלקטרוניקה

(אפשרי אנשי צבא)

להוראה בשעות הערב

בעלי נסיון בהדרכה יתקשרו בטלפון 03—30852 בשעות אחה"צ.

דרושים

מסגרים

לעבודה במפעל תעשיתי

תנאים טובים מובטחים.

על המעוניינים לפנות טל. 33941 ת"א.

סודיות מלאה מובטחת

למלון

כפר המכביה

דרושים

פקידי קבלה

לפנות להנהלה טלפון 749711

דרושים

מפעילים לטרקטור

D—8 ולשופל 955

לעבודה קבועה בהרך תל־אביב

טל. 242949, 226754

למשרד לעמילות מכס

דרושה מזכירה

היודעת כתיבה במכונה

למועמדת המתאימה תנאים טובים

ת.ד. 8476 תל־אביב

CONTROL DATA CORPORATION — A SUBSIDIARY OF

אלביט

מחשבים בע"מ

דרושים

1. מהנדס ייצור בכיר

לארגון וניהול צוות הנדסת ייצור, הכרחי נסיון קודם בתפקיד דומה במפעל ייצור אלקטרוני.

2. מהנדס רכיבים

בעל ידע והבנה בייצור ובדיקת רכיבים אלקטרוניים, עדיף במעגלים אינטגרלים.

3. מהנדס אלקטרוניקה

דרוש נסיון קודם במעגלים לוגיים וספרתיים.

4. מהנדס מכני־מהנדס מכונות או מהנדס ייצור

2—3 שנות נסיון בייצור מכשירים אלקטרוניים.

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כוח אדם.

סודיות מובטחת.

אם אתה מחפש אתגר

מוכן להתמודד עם תפקיד רציני ואחראי

בן 30 ומעלה

בעל השכלה אקדמאית

נסיון בכלכלה תעשיתית

ידע ונסיון בעבודה במחשב

מוצע לך

תפקיד בכיר

במסגרת מחלקת הכספים של חברה תעשיתית מתקדמת באזור ת"א.

תנאים מצויינים למועמד המתאים

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 7154 תל־אביב

סודיות מובטחת!

לחברה תעשיתית באזור תל־אביב

דרושים

ממונה על מחסנים

* הפעלה ופקוח על מחסני המפעל
* ניהול צוות עובדים
* נסיון קודם בתעשיה, הכרחי

ממונה על יבוא־יצוא

* ההמהות ונסיון בנושאי מכס, בנקים וכו'

■

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 7154 תל־אביב

— סודיות מובטחת! —

עירית קרית־שמונה

דרוש

מנהל חשבונות ראשי

בעל נסיון בהנהלת חשבונות וניהול צוות עובדים

דרגה: בהתאם לכישורים.

למועמד המתאים תנתן עזרה בדיור.

מועמדים בעלי כישורים מתאימים יפנו בכתב אל סגן ראש העיריה מר משה בנדלק.

אברהם אלוני — ראש העיריה

AEL **א.אי.ל. ישראל בע"מ**

תעשיות אלקטרוניקה

לבי"ח מכני משוכלל - דרושים:

מנהל עבודה ראשי

* לניהול צוות עובדים גדול בענף המתכת, בנושאי עיבוד שבבי, מבלטים ועבודות פח.
* הכרחי נסיון טכני וניהולי של יחידת ייצור מכני.

מסגר

1. לעבודות פח בציוד אלקטרוני.
2. מסגרות כללית.

כרסם

* לעבודות פיתוח אבי־טיפוס.

פקיד טכני

* לעבודה במשרד ייצור.
* מועמדים חסרי נסיון קודם יוכשרו במסגרת המפעל בשכר מלא.

■

נא לפנות טלפונית או אישית אל מח' כח אדם 782141, 787131, רחוב מבצע קדש 48 בני־ברק 51203.

סודיות מובטחת!

המשך דרושים בעמ': 44, 45, 46, 47, 48, 53, 57, 58, 59, 60

25.10 — ט' בחשון תשל"ה

דרושים

קרן קיימת לישראל

מינהל פיתוח הקרקע

מהנדס ראשי

מהנדס ביצוע מבני

מועמדות

קורס קובאית

מורה מנוסה

גרפיקאי

דרושים
מנהלים · פקידים · עובדים מקצועיים · טכנאים

קרן קיימת לישראל
מינהל פיתוח הקרקע

מודיעה בזה על המשרות הפנויות הבאות: —

מכרז מס' 11/74

המשרה : **מהנדס ראשי**

תאור התפקיד : ריכוז, פיקוח ואישור תוכניות הנדסיות בעבודות פיתוח קרקע, בחקלאות, דרכים, ניקוז ומאגרי מים, ובהכנת תשתית משקית ושיכונית בהתיישבות ; הזמנת תוכניות עבודה הנדסיות מגורמי חוץ ; אישור רמת הביצוע בהשוואה לתוכניות ההנדסיות ; יעוץ והדרכה לגורמי הביצוע השונים בתחומים הנדסיים מקצועיים.

דרישות המשרה : השכלה הנדסית אקדמאית מושלמת בתחום ה־עיסוק ; נסיון רב ומגוון בעבודות דומות.

דרישות נוספות : מגורים באזור הצפון רצויים.

מקום העבודה : חיפה — התפקיד בהיקף ארצי.

הדרגה : לפי הכישורים.

מכרז מס' 12/74

המשרה : **מהנדס ביצוע חבלי** (2 משרות)

תאור התפקיד : פיקוח הנדסי על ביצוע עבודות פיתוח קרקע, בחקלאות, דרכים, ניקוז ומאגרי מים, תשתית משקית ושיכונית בהתיישבות. ניתוח עלויות עבודה ועריכת מכרזים על עבודות קבלניות, בדק ואישור חשבונות קבלנים וגורמי חוץ, אחראי על שרותי מדידה המתבצעים ע"י עובדי החבל וגורמי חוץ. יעוץ והדרכת מנהלי העבודה האחראים לביצוע.

דרישות המשרה : השכלה הנדסית או טכנית גבוהה בתחום ה־עיסוק. נסיון בעבודות הנדסיות דומות, כושר ניהול מו"מ והדרכת עובדים.

מקום העבודה : משרה אחת — בחבל הצפון; משרה שניה — בחבל הדרום

הדרגה : לפי הכישורים.

על המעונינים והממלאים אחר אחת מהמשרות הנ"ל להגיש מועמדותם בכתב יד, בצירוף תולדות חיים לא יאוחר מיום 3.11.74, לפי המען: אגף האדמיניסטרציה, ת.ד. 283, ירושלים, ולציין על גבי המעטפה עבור מכרז מס'........

מועמדים מתאימים בלבד יוזמנו לראיון

חברה מסחרית ארצית — מתפשת

באזור חיפה ותל־אביב
מועמדות לקורס קופאית
לעבודה בחנויות בל־בו
עבודה במשמרות של 5—6 שעות ביום.
דרושה ידיעה טובה בעברית ובחשבון.
בתקופת ההדרכה תשולם משכורת.
*
מועמדות בגיל 20—40 מתבקשות לפנות בציון קורות חיים וגיל לת.ד. 8751, תל־אביב למס. 123 עד ליום 8.11.74.

לחברה ארצית להנדסה
דרושה
מזכירה מנוסה
למישרדה בחיפה
כישורים הדרושים:
- נסיון קודם במזכירות
- שליטה בהדפסה בעברית
- ידיעת אנגלית רצויה.

שעות העבודה 16.00 — 8.00.
פניות נא לפנות טלפונים: 85895—04, 04—85... בין השעות 12.00—8.00 בלבד, לת.ד. 36615 ת"א עבור מס' 37.
תנאים טובים למועמדת המתאימה.

דרושים
עורך טכני
שרטט/ת ★ גרפיקאי
גרפיקאי/ת־מונטג'יד/ית
המועמדים יפנו אל:
כתיבה טכנית בע"מ
... שד' ירושלים 34, טלפון 855308.

למוסד ציבורי
דרושה פקידת מזכירות
כישורים הדרושים: כתבנות עברית וידיעה אלמנטרית בהנה"ח.
הדרגה תיקבע בהתאם לכישורים.
טל' 283308 — 284835

רמלה — למקלטים דרושים
שפצנים בקבלנות, ב) אינסטלטורים
ג) שפצן ראשי
... "מלבדו" בע"מ, כורש 14 בין 14.30-9
טלפון 19.00—17.00 02—221998

דרוש:
זגג
לביצוע עבודות
תיקונים בת"א
ובגוש־דן.
תנאים מצוינים
*
טל. 03-296236

מזכירה בכירה
מנוסה בניהול ארגון
מסחרי של משרד
השולטת בעברית
ואנגלית
מעוניינת במשרה
הולמת הקשורה
עם קהל
טל. 615191, ת"א.

למוסד ציבורי
בתל־אביב
דרוש/ה
פקיד/ת חשבונות
נא לפנות: ת.ד. 33010, ת"א, (עבור מס' 103), בצרוף קורות חיים ונסיון מעשי.

לחברת בנין
גדולה
דרושה
מרכזנית
לפנות: טל. 265294 לחנה

דרושה פקידה
מתחילה
לפני צבא
לכתוב לת.ד. 20050
ת"א עבור ל/7

לבית־מסחר
לצילום
דרוש מוכר.
בעל ידע מקצועי.
תנאים טובים.
פוטו יהנר בן יהודה 5
ת"א. 54829, 56907.

דרושים בחיפה
שרטטים
וטכנאים מנוסים
לכבישים
טלפון: 04-89465

לרבקה צבי ואלה מנוסים

משתתפים באבלכם
עם הבאתו לקבורות של
סמל ידין הי"ד

חבריו

לשותפנו **ניסים פרץ ומשפחתו**

משתתפים באבלכם בהלקח ממך
אביך ז"ל

שלמה טאוס
שמעון האזר
ומשפחתם

לחברנו **הרצל רוזנבלום**

השתתפותנו בצערך על מות
רעיתך
צפורה רוזנבלום
ז"ל

מחבריך וכל עובדי
שרות מתנות ביאליק מוצקין בע"מ

האוניברסיטה העברית ירושלים
בית הספר לעבודה סוציאלית
ע"ש פאול ברוואלד
המורים והתלמידים

משתתפים בצער המשפחה על מותה
בתאונת דרכים של התלמידה
נעמי כהן ז"ל

לידידנו **דוד ציפרמן**
הבנים האחיות ובני ביתם

אתכם באבלכם הכבד במות
הרעיה, האם והאחות
אסתר ציפרמן ז"ל

"סברינה" חברה לשיווק

לטוביה בצנלסון

משתתפים בצערך על מות
אמך

חבריך לעבודה
שירות ההדרכה והמקצוע
לשכת הדרכה רחובות

למר ציפרמן

אתך אנחנו באבלך
בהלקח ממך
רעיתך ז"ל

כליל יופי מודל בע"מ

לנסים דדון ולמשפחתו

אתכם באבלכם על מות
האב

מדרשת שדה בוקר
ההנהלה והעובדים

לשושנה בן צור ומשפחתה

קבלו נא את תנחומי הכנים
באבלכם על פטירתו ללא עת של
ראובן ז"ל

שלמה אליהו

אליהו חברה לבטוח בע"מ

משתתפת באבל המשפחה
על פטירתו של
ראובן בן צור ז"ל

אנו מתאבלים על מותו
ללא עת של
ראובן בן־צור ז"ל
יועץ חברתנו לעניני בטוח

פז, חברת נפט בע"מ

אבלים על
ראובן בן־צור
ז"ל

ומשתתפים באבל המשפחה

שרות תעשיה בע"מ

לגב' שושנה בן־צור ומשפחתה

אתכם באבלכם על פטירתו
ללא עת של
ראובן בן־צור ז"ל

מפעלי ניר אמריקאים
ישראליים בע"מ

למשפחת בן־צור

אתכם באבלכם על מותו ללא עת
של
ראובן היקר ז"ל

בית "הסנה"

לנעמי להד

אתך באבלך הכבד
במות אחיך
ראובן

אתתת ילדים ויצ"ו

השותפים ואבלים על מותו הפתאומי של
ראובן בן־צור ז"ל
ומשתתפים באבל המשפחה

משרד נסיעות "אופיר תורס"

במלאת שנה לפטירתה של אמנו וסבתנו היקרה
רבקה לוי ז"ל
(מרדוכין — פולין)
האזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, י"א חשון תשל"ה (27.10.74), בשעה 4.00 אחה"צ, בקרית־שאול.

משפחות כהן, קרני, כרי"ע

במלאת שנה לפטירת
יקירתנו אמנו וסבתנו הבלתי נשכחת
מרת **יהודית גילצר**
ז"ל
בת ר' יעקב יהודה ז"ל
אשת ר' פנחס גילצר ז"ל

נעלה לקברה נתייחד עם זכרה ביום ראשון, י"א מרחשון תשל"ה (27.10.74), בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין קרית־שאול.
התכנסות בשעה 3.30 אחה"צ, בבית הכנסת קנטורוביץ, רח' יעל פינת רח' שלמה המלך, ת"א.

המשפחה

במלאת ארבע שנים לפטירת יקירנו
אשר בהט ז"ל
(פליקס אלבסטר)

תיערך אזכרה לזכרו ביום שלישי, י"ג חשון תשל"ה (29.10.74), בשעה 3.45 אחה"צ. נפגשים ע"י השער הראשי בבית הקברות חוף הכרמל, חיפה.

המשפחה המתאבלת

במלאת שנתיים לפטירתו של
בעלי, אבינו וסבנו היקר
יונה קליין ז"ל

נעלה לקברו בקיבוץ חצרים, ביום ג', י"ג חשון תשל"ה, 29.10.74, בשעה 15.30.
האוטובוס לקיבוץ חצרים יצא בשעה 14.15 מתחנת אגד באר שבע.

המשפחה

ביום ראשון י"א חשון תשל"ה 27.10.74
במלאת שלושים לפטירתו של בעלי ואבינו
משה בן־אריה ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה בבית הקברות בצופית בשעה 4.00
אוטובוס יצא מבית המנוח מושב גן חיים בשעה 15.45.

המשפחה
ומושב גן חיים

השתתפותנו הכנה של ידידתנו
דורה קליין
במות בעלה
מרדכי ז"ל

בוזמן כרמלה, גולומביבסקי אמה, זילברברג שרה, כגן זהבה ויוסף, כצנלסון רבקה והניה, לוינסון מרים, ניסנזון רו'ה ואיזיק, רוזנבלום לאה ויהושע, שופטקובסקי איפה וברוך

קרית־חיים

עם הכרנו
ד"ר שמחה דוידוביץ ומשפחתו
משתתפים באבלו הכבד במות עליו
אמו היקרה
שרה דוידוביץ

צוות הרופאים, האחיות והעובדים
מחלקת העצבים — בי"ח בילינסון

לשושטר שמואל

השתתפותנו הכנה בצערך
במות
אביך ז"ל

מיכלי כרמל
ההנהלה והעובדים

صكنا من الاهل

במלאת תשע שנים
למותו של בננו היקר והבלתי נשכח

גיורא רוכמן ז"ל

נתייחד עם זכרו

ביום שני, י"ב בחשון תשל"ה (28.10.74), בשעה 3.45 אחרי הצהרים. קרובים, ידידים ומוקירי זכרו נפגשים ליד השער הישן בבית-העלמין בחולון.

אוטובוס מיוחד יצא מבית רוכמן, שדרות דוד המלך 13, בשעה 3.

המשפחה

במלאת שלוש שנים לנפילתו של בננו ואחינו היקר והנערץ

משה חלואה ז"ל

נעלה לקברו ביום ה' ראשון, י"א חשון תשל"ה (27.10.74) בשעה 16.30 אחה"צ.

אוטובוס יצא מבית ההורים לחלקה הצבאית — קרית שאול.

הוריו, אחיו, אחיותיו והמשפחה

במלאת 6 שנים לפטירתו של בננו ואחי היקר

מרדכי אוסטריונג ז"ל

עברו 6 שנים מאז נקטפת מאיתנו. רק אבל ודמעות שורדים אצלנו. עזבת אך הנך אך דמותך תשאר לנגד עינינו וזכרך לא ימוש מליבנו.

נעלה לקברו לאזכרה ביום ראשון י"א חשון תשל"ה (27.10.74) בשעה 3.30 אחרי הצהרים בבית העלמין בחוף הכרמל חיפה ליד בית הקברות הצבאי.

הוריו, אחיו והמשפחה

בחיפה! קבלת מודעות דחופות בשעות לילה (מ-18—24) לכל העתונים טלפון 718018.

תרסינה
לקבלנים ולסוחרים
הגיע משלוח של חרסינות ספרדיות סוג א' במחיר 0.90 אג' היחידה (שנהב) חרסינה פרחונית 1.30 היחידה (ב-5 גוונים) אספקה מיידית, המכירה בסיטונאות בלבד.
טלפון 869379.

המשפץ
שפוצים כלליים בדירות ובתי-עסק. בניה — טיח — מרצפות — בידוד קירות וחיפוי גגות. מחירים נוחים.
טל. 795496
24 שעות ביממה ע"י מזכירה אלקטרונית.

למכירה
שופל H955
במצב טוב.
לפנות טל. 30446.

משה, השנים חולפות, אך דמותך, אישיותך, זכרך, עמנו לעד.

במלאת 4 שנים לפטירתו של יקירנו האהוב והבלתי נשכח

סמ"ק משה צינוביץ ז"ל

תתקיים אזכרה על קברו ביום ראשון, י"א בחשון תשל"ה (27.10.74), בשעה 3.45 אחה"צ, בבית העלמין הצבאי בקרית שאול.

תחבורה תצא מבית ההורים ברחוב פנקס 31, תל-אביב, בשעה 3.30 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שנה לנפילתם של בניני-חברינו

יורם אילון ז"ל
עומר גרינשטיין ז"ל

נתייחד עם זכרם ביום ה' 31.10.74.

העליה לקבר בשעה 16.00.

טקס האזכרה בשעה 21.00.

בית כסופים

במלאת שמונה שנים לפטירת אמנו וסבתנו הבלתי נשכחת

צפרה אופפר ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון 27.10.74, י"א חשון תשל"ה. מכריה ומוקירי זכרה נפגשים בבית העלמין בקרית שאול ליד השער, בשעה 3.30.

צבי אופפר ומשפחתו
והמשפחה

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

אברהם מליניאק ז"ל

התקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, י"א חשון תשל"ה, 27 באוקטובר, בשעה 15.00 בבית הקברות של קיבוץ בית-זרע.

המשפחה

אזכרה וגילוי מצבה
על קברו של בעלי, אבינו וסבנו היקר;
האי גברא יקירא

ד' אהרן שוורץ ז"ל

בר' מרדכי שלמה ז"ל

קאשויה — בני-ברק

תתקיים ביום שלישי, י"ג בחשון תשל"ה (29.10.1974) בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין פתיבני זכרון-מאיר, בני-ברק. מתאספים ע"י שער בית העלמין.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

אלברט רוזנטל ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ד', י"ד חשון תשל"ה (30.10.74) בחלקה הצבאית בבית העלמין בקרית שאול.

אוטובוס יצא מבית המנוח רח' ארנון 27, רמת-גן (גנה יהושע) בשעה 14.30.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

שפרלינג מאיר ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, י"א בחשון תשל"ה (27.10.74) בשעה 3 אחה"צ בבית העלמין בקרית-שאול. נפגשים ליד השער.

המשפחה

ביום השנה לנפילת

הטייס

סרן אורי פרנס

נתייחד עם זכרו בחלקת הנעדרים בהר הרצל ירושלים, ביום ראשון י"א בחשון תשל"ה (27.10.74) בשעה 4.00 אחה"צ.

אוטובוס יצא מבית הוריו, שדרות-המעפילים 24, תל-אביב, בשעה 2.30 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שנה לנפילת יקירנו

סרן עפר צידון

(צודקוביץ) ז"ל

נעלה לקברו ביום 30.10.74 י"ד בחשון תשל"ה בשעה 3 אחה"צ.

הפגישה בביתנו, רח' נגבה 91, באר-שבע, בשעה 2.30

במלאת חמש שנים לנפילתו של יקירנו

שלמה סבירסקי ז"ל

תערך אזכרה ליד קברו ביום שני, י"ב בחשון תשל"ה (28.10.74), בשעה 16.00, בבית הקברות הצבאי בכפר-סבא. מתאספים על-יד השער.

המשפחה

במלאת שנה לנפילת בננו היקר

סגן אהרון גולדמן (גולצמן)

ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון י"א בחשון תשל"ה 27.10.74 בשעה 3.00 אחה"צ בבית הקברות הצבאי בקרית-שאול.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת

מהנדס

יצחק קליגרמן

ז"ל

תערך האזכרה ביום שני י"ב בחשון תשל"ה (28.10.74), בשעה 3.30 אחה"צ.

נפגשים ליד השער החדש בבית העלמין, חולון.

אנו מודים לכל מנחמינו

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של בעלי,
אבי, חותני וסבנו היקר

הרוקח

יואל (יולק) גולדשטרן

ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שני י"ב חשון תשל"ה (28.10.74) בשעה 3.30 אחה"צ.

ידידיו ומוקירי זכרו נפגשים ליד השער החדש של בית העלמין בחולון.

המשפחה

ביום ראשון י"א חשון תשל"ה 27.10.74
בשעה 12.00 בצהריים
במלאת שלושים לפטירת אחינו היקר

רוזנר (אהרון) ארנולד ז"ל

נעלה לקברו לאזכרה וגלוי מצבה בבית העלמין גבעת-שאול הר המנוחות ירושלים.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת אבינו וסבנו

יוסף שאייר ז"ל

נעלה אל קברו לגילוי המצבה ביום שני י"ב חשון תשל"ה 28.10.74, בשעה 3.15 אחה"צ, בבית העלמין בתל-מונד.

כמו כן תתקיים באותו יום האזכרה של יקירתנו

לאה שאייר ז"ל

המשפחה

במלאות שלושים לפטירתו של
בעלי ואבינו היקר

ד' ליפא נוידרפר ז"ל

נעלה לקברו לגלוי מצבה ולכבד את זכרו.

האזכרה תתקיים ביום א', י"א חשון, 27.10.74 בשעה 15.30, בבית העלמין בקרית שאול.

נפגשים ליד השער בשעה 15.15.

המשפחה

במלאת 4 שנים לפטירת
אבי משפחתנו ומייסד חברתנו

משה שרמיסטר

ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון, י"א בחשון תשל"ה, 27.10.74, בשעה 16.00 בבית הקברות בקרית שאול.

נאספים ליד שער בית הקברות בשעה 15.50.

המשפחה

בית חברת „השמירה" בע"מ

עברה שנה מיום פטירתו של בעלי, אבי וסבנו היקר והבלתי נשכח

מתתיהו שורץ ז"ל

כתם היקר, היום בו נלקחת
הוא יום שחור יום אפל לאבחך ולבנך
צער ויגון הכארת בליבנו
זכרך לא ימוש מליבנו לנצח.

האזכרה תתקיים ביום ראשון, י"א בחשון תשל"ה (27.10.74), בבית העלמין בשכון ותיקים בנתניה, ב-3.30 אחה"צ.

המשפחה המתאבלת

אזכרה וגילוי מצבה
ליד קברה של

מינה ברגר (דולינסקי)

ז"ל

תערך ביום א' (27.10.74) י"א בחשון תשל"ה בשעה 4.00 אחה"צ בהר המנוחות גבעת שאול, ירושלים. נפגשים בכניסה לבית הקברות.

המשפחה ברעננה

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

יעקב מסיקה ז"ל

תתקיים אזכרה לזכרו ביום רביעי, י"ד חשון תשל"ה, 30.10.74, בשעה 14.00, בבית העלמין בבאר-שבע.

מוקיריו מתבקשים להשתתף.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

קלמן לינזן ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום ראשון, י"א בחשון תשל"ה (27.10.74), בשעה 3.00 אחה"צ, בבית העלמין בחולון.

נפגשים על-יד השער החדש.

המשפחה

במלאת חמש שנים בהלקחו מאתנו
יקירנו ילדנו

יורם קדר ז"ל

נתיחד עם זכרו.

שרה מרדכי שרון
ואורית קדר

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

חיים רובין ז"ל

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו ביום שני י"ב חשון תשל"ה (28.10.74) בבית העלמין בשיכון ותיקים בנתניה, בשעה 3.30 אחה"צ. אוטובוס יצא מהבית בשעה 3.00

המשפחה המתאבלת

בצער רב ובגיגון אנו מודיעים
על פטירת יקירנו

גיא תמרי

בן השלש

הלויה היום, יום ו', ט' חשון תשל"ה (25.10.74) בשעה 11.00 משער בית העלמין בחולון.

המשפחות המתאבלות:
גיטה ואמנון תמרי
ברמן חנה ויהודה
תמרי לאה
משפחת זקליס
משפחת גרנות

עובדי גאלופ ישראל

אבלים על מותו של הפעוט

גיא תמרי

לאמנון תמרי

אתך באבלך הכבד בהלקח בנך

ג'יא

בן השלש

פעילות תג"מ תדיראן אלקטרוניקה

יקירנו

שמואל מקוב

(בן מרדכי)

נלקח מאתנו

ההלויה תצא היום, יום ששי ט' בחשון תשל"ה (25.10.74) בשעה 1.00 בצהרים מבית הטהרה בחו' מנוחה ונחלה לבית העלמין החדש ברחובות.

אשתו: צפורה
בתו: אלה ועקיבא סער וב"ב
בתו: אהובה ועמיחי וגנר וב"ב
בנו: מרדכי (מוטי) ורנה מקוב וב"ב
אחיו, אחיותיו ומשפחותיהם

השבעה יושבים אצל אהובה וגנר, ויצמן 41, רחובות

קרן מילגות ופרסים על-שם הקדוש

דב אטינגר ז"ל

מזמינה את הציבור התורני ואת ידידי ומוקירי הנפטר הקדוש זצ"ל

לטקס חלוקת פרסים ומילגות

לתלמידים מצטיינים של גבוהי הישיבות בארץ

שיתקיים ביום השנה החמישי לנפילתו של דב (דב"לא הי"ד ביום שני, י"ב מרחשון תשל"ה (28.10.74), בשעה 4.30, באולם ישיבת קרית נוער התדשה, בית וגן, רח' הרב פרנק, ירושלים.

העליה לקברו בבית הקברות הצבאי בהר-הרצל בשעה 3.30, באותו יום.

אנו מודיעים בצער רב על פטירת אבינו וסבנו

ד' משה פוקס ז"ל

הלויה התקיימה ביום ג',
ד' בחשון תשל"ה (22.10.74).

בניו: אשר אב-שלום ומשפחתו
דן אב-שלום ומשפחתו

אזכרה וגילוי מצבה
לבעלי, אבינו, סבנו ואחינו היקר
הסופר האידי

ירחמיאל ברייקס ז"ל

(שנפטר בניו-יורק)

תתקיים בהר-הזיתים בירושלים ביום שני, י"ב חשון תשל"ה (28.10.74), בשעה 3.00 אחה"צ.

נפגשים בהר הזיתים בשער החדש ליד המסגד. אוטובוס יצא מרחבת היכל התרבות בתל-אביב בשעה 1.00 אחה"צ.

המשפחה

מעריב לספורטאים

מפקד משטרת מרחב השרון:
נבדוק האפשרות שמשחק בית"ר ירושלים ייערך בכל זאת בחדרה

שרון, ניצב משנה בנימין מפקד משטרת מרחב ה־ גלעד, יבדוק הבוקר את האפשרות להתיר בכל זאת את קיום משחק הכדורגל בין בית"ר ירושלים להפו־ על באר־שבע, במגרש מכ־ בי חדרה.

מר גלעד הודיע הלילה כי יזמן לזמן הבוקר למשרדו את ראשי קבוצת בית"ר ירו־ שלים, על מנת לחפש דרך לקיום המשחק.

קצין המשטרה הדגיש כי מגרש מכבי חדרה איננו עו־ מד בתנאים הנחוצים לקיום משחק כגון זה — למרות השיפוצים שנעשו בו. במשך יום אתמול ההקצרו גורמים שונים, לניצב משנה גלעד לרבות ח"כ חיים קורפו ו־ ביקשו אותו להתיר קיום ה־ משחק בשבת. ח"כ קורפו ביק־ קש ממר גלעד לגלות אומץ ולפתוח את מגרש מכבי חד־ רה בשבת".

קצין המשטרה אמר עוד כי הוא מבין את מצבה של הקבוצה הירושלמית הנמצאת בעונש האוסר עליה לארח משחקים במגרשה הביתי וכי הוא יעשה כל שביכולתו ל־ בוא לקראתה.

אמש הודיעו נציגי בית"ר ירושלים, כי במידה שלא יאפשרו את קיום המשחק בחדרה, יפנו בעניין זה לשר המשטרה וגם למפכ"ל ואף ישקלו אפשרות של הוצאת צו מניעה נגד קיום משחקי הליגה כולה.

„מעריב לספורטאים" גם בעמ' 29

בפעם השלישית החמיצה אליצור סיכוי לסנסציה

הפועל ת"א — אליצור ת"א 86—84

מאת ב. רוזנבלום

קבוצת הכדורסל של ה־ פועל תל־אביב ניצחה אמש את אליצור ת"א 86—84 (44—49) במשחק במסגרת מחזור ו' בליגה הלאומית. שאר משחקי מחזור זה ייערכו הערב כשבמרכזם הד־ רבי „הרמת־גני" שייערך במגרש הפועל בגבעתיים.

הפועל ת"א הוליכה ב־ דקה ה־33 ביתרון של 15 נקודות 69—54, אך אז החלו המאורעות, שחקני אליצור, ל־ חילום על כל כדור; נצלו טעויות של יריביהם ו־30 שניות מן הסיום צימקו את הפער להורתם כדי נקודה אחת בלבד.

כאן נטל בארי לייבוביץ יוזמה, החזיק בכדור; „משך" את שחקני אליצור ת"א ל־ בצע עליו עבירות. סטיוארט קופס קלע נקודת עונשין מכש לפני שריקת הסיום כדי להעניק להפועל ת"א נצחון ב„דרבי" זוטא" 86—84.

היתה זו הפעם השלי־ שית בליגה השנה, שקבו־ צת אליצור ת"א קרובה להשגת נצחון סנסציוני — ובשלושתם סיכוי זה מידיה בשניות האחרונות. (קודם לכן גבר מכבי ר"ג הפועל חיפה).

● קלעו להפועל ת"א: קו־ פס 18, טורבשיין 16, לייבו־ ביץ 14, ברכה 10, נחמיאס 10, דדר 6, דקל 2.

● לאליצור: פול כהן 18, וולצ'ק 16, כהן־מינץ 12, יב־ לון 12, סנגלר 10, זקס 8, זוכמן 8.

● שפטו: טורס הרמן. 2000 צופים ביד־אליהו.

★ יפאן, כמעט שהבטיחה לעצמה אמש את אליפות ה־ עולם בכדורעף, גברים, כש־ ניצחה במכסיקו את מזרח־גר־ מניה, אלופת העולם היוצאת, 1—3 במשחק שנמשך למעלה משעתיים (12—15, 15—9, 16—14, 15—12). בריה"מ — רומניה 3—1 (נצחון ראשון לרוסים בשלב הגמר בטור־ ניר).

★ בגביע אירופה לאלופות בכדורגל: ביירן מינכן — מאגדבורג (מזרח גרמניה) 3—2 (0—2!) (שני שערים — גרד מילר); אנדרלכט — אולימפיאקוס 5—1; בגביע־ הגביעים: דינמו קייב — איינטרכט פרנקפורט 3—2; ריאל מאדריד — אוסטריה וינה 3—0; קארל צייס יינה (מזרח גרמניה) — בנפיקה 1—1; מאלמו — לאטי (פינ־ לנד) 3—1; בגביע אופא: פ.ס. אכסטרדם — אינטר 2—2 (במילאנו); דינמו בוקרשט — קלן 1—1; אייאקס — אנטוורפן 1—1.

★ קבוצת הכדורסל של מכ־ בי ר"ג מנהלת מו"מ עם דייב ביזמארק להופעה בגביע אי־ רופה, אחר שהשחקן הכושי של ר"ג סירל בפסיסט חזר לארה"ב.

★ במשחק רעים בכדורגל הפתיעה הפועל נתניה (ליגה א', צפון) כשניצחה את הפו־ על כפר־סבא 5—3 (0—3!).

קנס 100 ל"י על תקיפת שופט כדורגל

מאת יהודה גורן

קבוצת הכדורגל של הפועל נהריה מליגה א' צפון, נק־ נסה אמש על־ידי ועדת ה־ משמעת של ההתאחדות ל־ כדורגל בהרכב עורכי הדין אלחדיף ויתקון בסך 100 ל"י. כמו כן הוטל על ה־ אגודה הנהריינית עונש על תנאי, לקיים משחק ליגה ביתי בריחוק של 50 קי"מ מביתה, במקרה של הישנות עבירה דומה במשך שנה.

הפועל נהריה הואשמה ע"י שופט הכדורגל אהרון שמר־ יהו בכך שאוהדיה תקפו אותו ואת שופטי הקו אברמוביץ ובק בתום משחק הליגה עם הפועל הרצליה (1—1).

דוד שוקרי ממכבי שעריים הורחק ע"י ועדת המשמעת לחודשיים, מהם חודש על תנאי ויוסף אלגריסי מהפועל שדה נחום ל־3 חודשים ב־ פועל.

אורנה ברדייר סובלת מכאבים אך הפגיעה בחולייה איננה רצינית

פרשה מתחרויות אליפות ההתעמלות

שירות „מעריב לספורטאים"

המתעמלת הישראלית אור־ נה ברדייר, שנפלה שלשום כמקבילים מדורגים בעת תחרויות אליפות העולם בוורנה בולגריה ומשום כך לא המשיכה בהופעתה בתרגילי החובה, נבדקה אתמול על־ידי רופא מ־ קומי, שקבע כי הפגיעה איננה רצינית אם כי היא סובלת עדיין מכאבים בחו־ ליה של עמוד השדרה ב־ חלק התחתון של הגב. צי־ לום שנעשה לה גילה כי לא נגרמו פגיעות חמורות.

אורלי בלום צברה בסיכום הכללי של תרגילי החובה הרשות 62.70 נקודות ש־ דירג אותה בסיכום הכללי במקום ה־140 מתוך 148 מש־ תתפות.

דב לופי דורג במקום ה־ 60 אחרי שנכשל בסוס סמו־ כות וצבר בסיכום הכללי של תרגילי הרשות והחובה 103.80 נקודות. יוהנן מוראל, שהוא הצעיר בין המתעמלים באליפות, התרגש מאד ו־ צבר רק 91.15 נקודות וירד לכן במקומות האחרונים.

בריה"מ בין הנשים ויפאן בין הגברים, צועדות בראש צוברי הנקודות ומועמדות ל־ תארים העולמיים. היום יסי־ תיימו התחרויות בתרגילי ה־ רשות ורק בסיכומן ייערך חישוב ממוצע של ההישגים על מנת להכתיר את אלופי העולם.

בקרב־שמונה מוליכה טו־ רישבה מבריה"מ עם 78.30 נקודות לפני אולגה קורבוט מבריה"מ 77.90 ואילו בין הגברים קאצמוטסו מיפאן 116.10 לפני אנדריאנוב מ־ בריה"מ 114.95.

המשתתפים באליפות מצוי־ נים את השיפוט, שהוא עדיין באותן מיוחד לכל המתעמלים המערביים.

משאית עמוסה כורכר התנגשה בעוצמה רבה בגורר של מע"צ והתהפכה. בתאונה, שאירעה על כביש חיפה ליד הסיבוב לקיסריה, ניצל נהג המשאית ויצא בשריטות קלות.
(צילום: ישראל סימיונסקי, „ישראל סאן")

חיילת יצאה לטייל ברחובות חיפה

(סוף מעמוד ראשון)

מלך ההול סורק את האיזור. בחיפוש ראשוני לא נמצא דבר הסבירה היא שהחיילת נרצחה במקום אחר, או בתוך מכונית וגופתה הושלכה מתוך רכב אל צידי הכביש. מן הכביש קשה היה להבחין בגופה, ש־ כן צבע עורה אתמזג בסביבה התנלית והיא הוסתרה על ידי שיחים הצומחים באיזור. על צוואר הגופה היה כרוך חוט לבן מניילון ועל שפתיה נראו בבירור סימני כחלון המעי־ דים על חנק. ליד הגופה נמ־ צאה נעל גבוהת עקב, אותה נעלה המנוחה. הנעל האחרת וכן שאר בגדיה — לא נמצ־ או. רופא שהוזעק למקום קבע כי הצעירה מתה סמוך ל־4 לפנות בוקר.

זיהוי הגופה

במהלך החקירה, בדקו אנ־ שי המשטרה עשרות כלי רכב שנסעו לכיוון חוף קיס רשיש. במקביל הובאה לזירת הפשע המעבדה הניידת של המחלקה לזיהוי פלילי. הגופה צולמה ונאספו ממצאים שונים. ל־ אחר שהגופה הועברה למכון הפתולוגי באבו־כביר, הורכב צוות חקירה מיוחד, בראשותו של סגן ניצב חנא חזד. ה־ בעייה העיקרית שעמדה לפני הצוות, היתה בעיית זיהוי ה־ גופה ומציאת נקודות אחיזה שיאפשרו חקירה במשיה של הרצח.

כדי להקל על הזיהוי, החלי־ טו בשלב מסוים להפיץ את תצלום הגופה. אולם, תוך כך ולה התפתחות שהחלה בבסי־ סה של רחל, בשעות הבוקר: חברותיה לקורס של רחל, לרבות המנוחה עצמה, יצאו אתמול לחופשה של כמה ש־ עות, לרגל סיום קורס הכש־ רה למורות שבו השתתפו. כל בנות הקורס עמדו לחזור ל־ בסיסן עד שלשום בלילה. אתמול בבוקר הבחינו חב־ רותיה לחדר של רחל כי היא נעדרת. ליד מיטתה נמצאו בגדים חופשים שאותם הבי־ אה מביתה. תחילה לא ייחסו חשיבות להיעדרה אולם מש־ חלפו שעות ורחל לא נראתה — הודיעו חברותיה למפקדה.

החבר לא ידע דבר

„תחילה פתחנו בחקירה שקטה, אולם מאוחר יותר, התחלנו לדאוג יותר ויותר. בשעות הבוקר המאוחרות הגי־ עו לבסיס אמה ואחותה של רחל. הן לא ידעו אלא זאת, שרחל יצאה מן הבית יחד עם החבר שלה. בשלב זה גברה החרדה אולם קיוינו, שהנע־ דרת תגיע לקראת פתיחת טכס הסיום בשעה שלוש, עם החבר שלה. לקראת השעה ה־ יעודה, הגיע החבר, להדהמת הכל, לבדו. גם הוא לא ידע מאום, אלא זאת שנפרד מ־ חברתו ערב קודם לכן בטרמ־ פיאדה בתל אביב וציפה לפ־ גוש אותה אצלנו" — סיפרה מפקדת של רחל.

עתה התגבר החשש ללב כל. מפקדיה של רחל מיהרו להו־ דיע למשטרה. בשלב זה הצ־ טלבו שני המקרים: תיאורה של רחל הנעדרת הגיע גם לידי חוליית החוקרים המיו־ חדת. תיאור הגופה דמה ל־ תיאורה של הנעדרת. המפק־ דות של רחל, קרובי משפחה והחבר, זומנו למשטרת חדרה ולאחר תחקיר קצר ידעו הכל, אל נכון, כי הנרצחת היא רחל הלר. מאוחר יותר זיהו קרובי המשפחה את הגופה במכון הפתולוגי באבו־כביר. הבוקר, בשעה 6.30 עמדה חוליה מיוחדת מטעם שלטו־ נות צה"ל להודיע לאמה של המנוחה על מות בתה.

„יצאה לטייל במירי"

לפי שעה ברור, כי רחל הגיעה לחיפה, הניחה את המ־ צוה בחדרה ונראה כי כאשר ראתה שחברותיה אינן נמצ־ אות במקום, התלבשה ויצאה לטייל ברחובות העיר. משע־ רים כי לאחר שעזבה את ה־ חדר, קרה המקרה אשר הו־ ביל למותה.

המנוחה היתה ידועה כנע־ רה חיננית ובעלת מזג נוח. היא יצאה עם החבר שלה זה זמן וכבר דיברו על נישואים. בתמונה אחרונה שנתנה רחל לחבר, למזכרת, היא כתבה: „קח את תמונתי, כדי שתוכל להסתכל בה, כאשר יהיה לך עצוב...".

חטוף גם אתה ★ חטפי גם את

חאפ לאפ
החטיף העולמי הנחטף ביותר

חאפ לאפ חטיף נהדר
לילד ולמבוגר, למסיבות
ולטיולים, ליד הטלויזיה,
בכל מקום ובכל זמן.

חאפ לאפ פיקנטי
בטעמים: פלפל, בר־בקיו,
בצל, בוטנים ועוד...
להשיג בחנויות המזון
בכל הארץ

מיוצר בישראל בידע הולנדי
על־ידי
יצרני חטיפים
בע"מ
רמלה, איזור
התעשיה
טל: 965654

כשר פרווה

אחרי 10 שנים טיהרו ההורים את שמו של בנם שנפל

צה"ל חשבו שהתאבד ★ עתה נקבע שנספה באסון

מאת מרדכי אלקן

מעשר שנים נאבקו השכולים, הנה ד־ ולצר, ממושב בני־ לטיהור שמו של ירם, חיים ז"ל, חייל שנסיבות מותו הוג־ התאבדות.

...א' תסיר המחלקה ל־ ...חייל במשרד הבטחון, ...בה הצבאית מעל קב־ ...חייל חיים ולצר ז"ל, ...ברות במושב בני־ ...שעליה כתוב: „נפטר ...יותר". במקומה תונח מצבה, שעליה כתוב: משמרתו". זאת, ל־ אחר שוועדת ערעורים הגדי־ רה לאחרונה את המוות כ־ מקרה אסון.

ביום ב' בשבוע הבא, יוסר הלוח מעל המצבה והדשה ב־ טקס, שמארגן ארגון „יד־ לבנים".

נסיבות מותו של החייל הו־ גדרו כהתאבדות, בדו"ח, ש־ שיגר מדור נפגעים בשלישות הראשית של צה"ל ב־12 ב־ אוגוסט 1964, למחלקה להנ־ צחת החייל במשרד הבטחון.

ההורים השכולים קבלו ב־ משך יותר מעשר שנים, כי נגרם להם עוול בכך, שמותו של בנם נקבע, ללא ביסוס כ„התאבדות".

בסיוע יו"ר מרכז „יד ל־ בנים", אברהם יהל, הגישו ההורים השכולים, ערעור ל־ ועדת ערעורים בראשות שופט בית־המשפט המחוזי בתל־ אביב, מקס צירנובילסקי.

הערעור נידון ונתקבל ב־ז ביולי השנה.

ועדת הערעורים ציינה: „עיינו בחומר שלפנינו והגע־ נו למסקנה, כי לא הוכחה הה־ תאבדות. על כן נותרה רק ה־ אפשרות השניה, כי היה כאן מקרה אסון. יתכן, כי הכדור נפלט תוך כדי טיפול ברובה או מסיבה אחרת כלשהי, אך

אוצר דן באמצעי־ריסון

(המשך מעמוד ראשון)

ביותר משלושה בימים הקרובים יק־ ...ישראל בהתאם את שיעורי הקנסות. אמ־ ...חייב את הבנקים ל־ ...תר בחריגה משיעורי המותרים.

אגרת המילווה

...ע נגיד בנק ישראל ...זנבר לוועדה ה־ ...ל המלווה להנפיק ...ה קצר מועד בתנ־ ...ים כדי לספוג כס־ ...בה. הוא הודיע ש־ ...כללי באוצר, מר ...אל, ומנכ"ל בנק יש־ ...אליעזר שפר, יקב־ ...את תנאי האגרה ...ימים.

בישיבת הוועדה המייעצת הוסבר הצורך בהפעלת אמ־ צעים לריסון האשראי לאחר שבחודש האחרון התחדש גי־ דול האשראי בהיקף של יותר מ־200 מיליון ל"י. כמה מה־ בנקים נכנסו שוב לגרעונות נזילות. כן יש צורך באמצעי ריסון זה בגלל ההזרמה ה־ מוגברת של כספים על ידי הממשלה.

זכר הקונגרס הווינאי

בצמרת האוצר השאירו רו־ שם קשה דברי האזהרה שה־ שמיע ד"ר יעקב ארנון, המנ־ כ"ל הקודם של האוצר, ב„יום עיון" של אגף התקציבים. ב־ אותו מעמד אמר ד"ר י. אר־ נון כי קברניטי המדינה מז־ כירים את שליטי אירופה ש־ התכנסו בקונגרס וינה בשנה 1915, ויקוד הצר בעולם שלא היה קיים עוד. בדיונים על התקציב החדש, יאמר, דנים בעולם שאיננו קיים. מה ש־ מתרחש במשק העולמי וב־ מערב אירופה ישפיע עלינו באופן קטלני. הוויכוח הוא על קיומה או אי־קיומה של ישר־ אל. אם רוצים אנו לחיות עלינו לשנות את כל אורח החיים שלנו".

להלן קרא לגלות לעם את האמת עתה ולא להמתין עד למצב שבו ייראה. שכעבור שלושה חדשים לא נוכל למנוע ייבוא חמרי גלם.

בעת השמעת הדברים הם התקבלו במחיאות כפיים של הסכמה על ידי אנשי האוצר. פרופ' ח. ברקאי אמר שהוא מצטער כי שר האוצר לא שמע את הדברים.

„הדברים קולעים למצב"

נודע כי אתמול נמסר תוכן הדברים לשר האוצר מר יהו־ שע רבינוביץ. פקידים בכי־ רים באוצר אמרו כי הדברים קולעים למצב ואסור להתעלם מהם.

הממונה על התקציבים ב־ אוצר מר ארנון גפני אמר אף הוא, כי יש לו ספיקות אם הממשלה תוכל לעמוד בהוצ־ אות סוציאליות ברמה הקיי־ מת בשנה זו. לפי הערכתו לא יהיה מנוס מביצוע קיצוצים דרסטיים בשירותים.

תקציב פחות גמיש

אנשי האוצר אמרו לסופר „מעריב" כי תקציב השנה ה־ באה יהיה פחות גמיש מזה של השנה הנוכחית. באוצר רואים חשיבות מיוחדת בבי־ צוע הקיצוצים בתקציב השנה השוטפת, מכיוון שזה יהיה בסיס לשנה הבאה. מציינים כי התחלה לקצץ מיליארד ל"י נוספים השנה, כמוה כ־ קיצוץ של שני מיליארד ל"י בתחילת השנה, שכן נותרו פחות מחצי שנה להקציב ה־ נוכחי.

נגיד בנק ישראל עומד ל־ הופיע היום בהרצאה במועד־ דון המסחרי בתל־אביב. מחו־ גי בנק ישראל נודע כי נוסף להודעה בעניין הצעדים המו־ ניטריים, בתחום האשראי ר־ הנפקת אגרת המלווה החד־ שה, צפויה התייחסות של ה־ נגיד למצב המשק.

„גילי" עומדות למכירה

...„גילי" ...קופה הקרובה ל־ ...חיר. בימים האח־ ...קבלו הצעות־מחיר ...ות־המעבורות של ...ים קווי נוסעים", שפורקה אחרי המלחמה. שתי האניות הושבתו בנמל חיפה; הן מפריעות לתמרון חופשי בנמל ויהוו מקור של כסף בעונת הפרי ב־ חורף.

אחרי פירוק חברת התפעול „צים קווי נוסעים", מחוסר כ־ דאיות — בין היתר בגלל הא־ מרת מחירי הדלק ההוצאות לסבר — הועברו שתי האניות לחברה „קווים" הממשלתית. מכירתן התעכבה כמה חודשים, בגלל מחלוקת על המחיר ש־ ניתן לקבל בעבורן.

המנהל לשעבר של אגף ה־ ספנות, יוחנן כהן, מוקן, כי ניתן לקבל בעבור שתי האניות כ־9 מיליון דולר. אך הדבר אינו עומד במבחן ההצעות ה־ ממשיות המתקבלות בחברת „קווים".

שתי האניות המשותקות ב־ נמל חיפה עולות, בהחזקה ר־ הספדיה־הון, כמיליון לירות ב־ חודש. באחרונה כונס דירק־ טוריון החברה והחליט למכור את שתיהן בהקדם. הצעת ה־ מכירה הועברה לסוכני מכירה ברחבי העולם, הגיעו כמה ה־ צעות קנייה, כולן במחיר נמוך מההערכה של 9 מיליון דולר.

...יות חדשות ...רו לטייסי ...יל האויר ...חיל פרימור

קולק לא שוחח עם הבארון על רוזנבאום

דובר עיריית ירושלים, מר יונה יהב, הכחיש אתמול ידיעה, שהתפרסמה בעתונות, כאילו נתקיימה שיחה טלפונית בין ראש העיריה, מר טדי קולק, לבין הברון בעניין פרשת טיבור רוזנבאום.

„לא היו דברים מעולם", אמר מר יהב והוסיף גם לא הגיע הבארון כפי שתואר בידיעה — בשיחה טלפונית.

זכו בהגרלת הפיס

בהגרלת מפעל הפיס, ש־ התקיימה אתמול, זכו המס־ פרים הבאים:

בסך 500,000 ל"י זכה המס־ פר: 754250.

בסך 250,000 ל"י זכה ה־ מספר: 083479.

בסך 100,000 ל"י זכה המס־ פר: 411838.

בסך 50,000 ל"י זכו המס־ פרים: 082545 349273.

בסך 12,500 ל"י זכו המס־ פרים: 615827 763184.

בסך 6,250 ל"י זכו המס־ פרים: 192133 599699 696314 750152.

בסך 5,000 ל"י זכו המס־ פרים הבאים: 006183 022774
030080 038479 044116 074835
085486 090202 099693 134660
141370 154655 189841 197508
206449 210500 214920 218172
230771 286690 289056 308562
342634 371677 385831 396621
409339 414370 469575 468032
489900 579214 583931 594298
697473 734817 743555 749728
764069 783479.

בסך 1,000 ל"י זכו הכרטי־ סים שמספריהם מסתיימים ב־ 1270 1903 4469 8975 9507.

בסך 600 ל"י זכו הכרטי־ סים שמספריהם מסתיימים ב־
00386 04325 08908 13852
17703 20251 60438 72895
81251 91033.

בסך 250 ל"י זכו הכרטי־ סים שמספריהם מסתיימים ב־
06513 11832 12483 16349
17644 18169 19052 21205
28759 32296 43311 43546
48903 56405 65420 78158
79262 79655 81941 93713
90280 90531 92404 95094
97062.

בסך 100 ל"י זכו הכרטי־ סים שמספריהם מסתיימים ב־ 1153 3415 5383 5801 5928 5930 8612.

בסך —.50 ל"י זכו הכרטי־ סים שמספריהם מסתיימים ב־
0357 0528 0529 0616 0797
0891 1367 1541 1752 1882
1897 2369 2593 2960 3205
3213 4220 4287 5130 5374
5451 5700 5857 6135 6367
6429 6495 6550 6932 7082
7328 7518 7763 8023 8305
8372 8384 8605 8697 8784
8805 9964.

בסך —.6 ל"י זכו כל הכר־ טיסים שמספריהם מסתיימים בספרות: 0, 5.

תודתנו נתונה

לכל ששיתפו עצמם, בע"פ, בכתב ובמעשים, בצערנו על נפילתו בקרב של בננו הגדול

בננו ואחינו היקר

גד (גדי) רז הי"ד

...אל קברו בבית העלמין הצבאי בקרית ...ביום שני, י"ב בחשון תשל"ה (28.10.74), בשעה 4.00 אחה"צ. ...מרח' המלך ג'ורג' 9, ת"א, ב־3.30 אחה"צ.

המשפחה

כואבים על פטירת יקירנו

...אל וינברג ז"ל

בן האדמו"ר מסלונים זצ"ל

...הלוויה פרטים בטל. 248084, 782002.

המשפחה

...ער רב אנו מודיעים על פטירת יקירנו

...בתאי קיכלר

ב"ר ישעיהו ז"ל

...תצא היום, יום ששי, ט' בחשון תשל"ה (...), בשעה 12 בצהרים, מבית התלויות ...רח' דפנה 5, ת"א, ותעבור ליד בית הכנסת ...רח' בן־יהודה 159, ת"א ומשם לבית העלמין בקרית־שאול.

המתאבלים:
אשתו: חנה קיכלר
בנו וכלתו: יהודה וחיה קיכלר
הנכדים: אורית ודוד אולומוצקי
דרור ותמר
וכל בני המשפחה

...עות אבל גם בעמוד 9.

صكنا من الاصل

صكذا من الاصل

מעריב

שמעון פרס: יוקמו ישובים חדשים סביב ירושלים

„לקראת המערכות הצפויות לנו" ✶ „ההתנחלות ביהודה ושומרון — רק באישור ✶ „נסיגה — רק תמורת הסדר"

מאת יהושע ביצור

„אנו מתכננים עתה הקמ־ת ישובים חדשים סביב ירושלים, כדי לחזק את הע־ירה לקראת המערכות ה־צפויות, באשר מעמד ירו־שלים מהווה מוקד בסכסוך עם הערבים" — אמר אמש שר־הבטחון, מר שמעון פרס, בהשיבו על שאלות צירי הוועידה של התנועה הקונסרבטיבית, שהתכנסו למיפגש הזה במשכן ה־כנסת.

שר הבטחון אמר זאת ב־תשובה על שאלה בנושא ה־התנחלות. הוא הסביר, כי ה־התנחלות ביהודה ושומרון צריכה להתנהל לפי תכנית מסויימת ולפי סולם עדיפויות הנקבע על־ידי הממשלה.

בנושא הויתורים הטריטו־ריאליים אמר, כי פעמיים כבר פינינו את סיני בלי ל־השיג הסדר, לכן בפעם ה־שלישית נהיה זהירים יותר ונפנה שטחים רק תמורת הסדר מדיני.

אשר לגבולנו עם ירדן, קבע מר פרס, כי לא נו־כל עוד לחזור למצב ש־בו יהיה רוחב המדינה 18 ק"מ בלבד. מלבד זאת: חייב הירדן להיות גבול הבטחון להגנת ישראל, ויש לשמור על זכותם של יהודים להתנחל ביהודה ושומרון ממגבלות כל ספ־דר.

אשר ליחסי הכוחות בין ישראל וארצות ערב קבע שר הבטחון כי במירוץ החימוש יש לערבים עתה עליונות של 1:3 על ישראל. יש לנו תשו־בות לרוב סוגי הנשק שבידי המצרים, אם כי לא לכולם — אמר.

אשר ליחסים עם צרפת לקראת ביקורו של שר־החוץ הצרפתי, אמר שר־הבטחון כי דעת הקהל ב־צרפת אוהדת אותנו, אך הממשלה הצרפתית עויינת אותנו מפי פעם יותר.

כל הליכה לקראת ארגוני המחבלים, כפי שעושה זאת עכשיו ממשלת צרפת, רק מעודדת את הטרור הערבי וגורמת לפורענות נוספת.

שינויים בהנהלת „צים": טיבור פורש — „דדו" מצטרף

מאת שמעון רפפורט

רב־אלוף (מיל.) דוד אל־עזר צורף אתמול לדירק־טוריון חברת „צים", ב־המלצת „החברה לישראל" — מסר אתמול דובר החב־רה.

בישיבת הדירקטוריון נר־שמה הודעתו של טיבור רוזנבאום על התפטרותו מ־דירקטוריון החברה.

דוד אלעזר הצטרף לחברת „צים" בתחילת יוני השנה. יו"ר דירקטוריון „צים" לשע־בר, מיכאל צור, שהודיע על כך במסיבת עתונאים בחיפה, הסביר, כי דוד אלעזר הצ־טרף לחברה כמיועד לתפקיד היו"ר בשכר של חברת „צים". נמסר אז, כי מינוי טעון אישור הדירקטוריון, ש־יכונס לדיון במנוי רק אחרי „תקופת התמחות" בת תשעה חודשים, שבה יעשה הרמטכ"ל לשעבר הכרות עם בעיות ה־יסוד של חברת הספנות. מיכ־אל צור מסר אז, כי האישו־רים של הדירקטוריון למינוי של „דדו" כיו"ר בשכר של החברה ישאו אופי פורמלי, באשר בשיחות עם בעלי ה־מניות הושגה הסכמה עקרונית.

בתשובה לשאלה אמר ה־מנכ"ל, שלא התנגד למינויו של „דדו" ליו"ר בשכר, אלא למנויו למנכ"ל „צים", משום שלדעתו „אי אפשר לעבור בהנהלה ... מטנקים לטנקרים (מיכליות)". צור אמר אז, כי נאלץ „לעמוד בלחצים" ב־דרג גבוה, שהופעלו עליו ל־מינוי דוד אלעזר כמנכ"ל „צים".

לאחרונה הועלה שמו של דוד אלעזר כמועמד לתפקיד יו"ר הדירקטוריון. כמה מבעלי המניות המהססים בדבר מינוי זה סבורים, כי יש למנות ל־תפקיד אדם בעל נסיון עסקי, ולא מי שזה עתה החל להת־מחות בנושא הספנות והמסח־ר.

הדלקת נרות

שבת פרשת לך לך

	ערש"ק	מוצ"ש
ירושלים	16.28	17.39
תל־אביב	16.48	17.41
חיפה	16.47	17.39
באר־שבע	16.47	17.39
אילת	16.45	17.42

שר־החוץ האמריקני, הנרי קיסינג'ר, ורעייתו ננסי, לוגמים כוסית בחברתו של שר־החוץ הסובייטי, אנדריי גרומיקו (עם גבו למצלמה) בארוחת־צהרים שנערכה אתמול במוסקווה. (צילום רדיו של א.פ.)

קיסינג'ר במוסקווה: ארה"ב תמשיך במאמציה להרפיית המתיחות

מדיניות הדטאנט תימשך, למרות חילופי הנשיאים בוושינגטון ✶ ברז'נייב: המנהיגים הסובייטיים „שואבים עידוד" מהמשך הקו שיזמו שתי המעצמות

מאת מארי מארדר
כתב „וושינגטון פוסט" במוסקווה

ארה"ב ובריה"מ התחיי־בו אתמול להרחיב בשנות כהונתו של ממשל הנשיא ג'ראלד פורד את הדטאנט, שהופעל בשנות הממשל של ריצ'ארד ניכסון.

בפגישה הדיפלומטית רמת־הדרג הראשונה שנערכה ב־מוסקווה, מאז החל פורד ב־תפקידו כנשיא ארה"ב, דיבר ליאוניד ברז'נייב בנעימה אופ־טימיסטית מודגשת, בשיחתו עם שר החוץ האמריקני הנרי קיסינג'ר.

נושא דבריו — שעל מהרה הושמע באזני הציבור מפי שר החוץ הסובייטי אנדריי גרומי־קו — היה, כי המנהיגים ה־סובייטיים „שואבים עידוד" מן הסיכויים „להמשך הקו שיזמו שתי המעצמות", והם נכונים לשתף פעולה ב„מאמץ נמרץ" להרחיב ולפתח מדיניות זו.

בהתחייבות־גומלין, בעת חי־לופי־ברכות בסעודת־צהרים בקרמלין, אמר קיסינג'ר, כי לא נחלשה החלטתה הנחושה של ארה"ב לפעול להרפיית ה־מתיחות, למרות חילופי ה־נשיאים בוושינגטון.

שתי ההצהרות נועדו, ככל הנראה, לסייע להכשיר את הקרקע לפרסום הודעה על פגישה, שתיערך בחודש הבא בין הנשיא פורד ובין ברז'־נייב, כדי לקשור בהקדם ה־אפשרי קשרים ויחסים אי־שיים, וזאת כדי להדק את ע־ין המשכיות.

ינהגו זהירות

אומנם נותרה בעינה ההת־חייבות לפעול למען הדטאנט, אך אף אחד מן הצדדים עד איננו בקי בסגנון הפעולה של הצד השני. בעוד קיסינג'ר מס־פק את הקשר האישי, עד אשר ייפגשו ברז'נייב ופורד פנים אל פנים ויוכלו למוד איש את רעהו מקרוב, ינהגו שני הצדדים בזהירות רבה ב־כל הנוגע לנקיטת מדיניות ספציפית לחיזוק הדטאנט — אומרים דיפלומטים של שני הצדדים.

בפגישה הראשונה בקרמלין, שהחלה בשעה 11 לפני־הצה־רים ונסתיימה בשעה 2 אחר־הצהרים, דנו שתי המשלחות ביחסים ההדדיים שבין ארה"ב לבין בריה"מ — מסרו פקידי רשות. בשיחות מוקדמות אלה אתמול אפילו לא הועלו הבע־יות החשובות, כגון המזרח התיכון, מדיניות הסחר, הועי־דה לבטחון אירופה — והנו־שא החשוב ביותר שעל סדר יומם של ברז'נייב וקיסינג'ר: מציאת נוסחה להפשרת הקפ־און, שנוצר במו"מ על עריכת הסכם חדש להגבלת הנשק ה־גרעיני, במקום ההסכם הזמני הנוכחי, שתוקפו יפקע ב־1977.

הדיון נמשך אחה"צ

בשעה 5.30 אחר־הצהרים נפגשו ברז'נייב וקיסינג'ר ו־יועציהם הבכירים שנית, להמ־שך הדיון בנושא היחסים ה־דו־צדדיים וכן להתחלת הדיון בשאלה המרכזית — שאלת ה־הסכם הגרעיני. בעיית הנשק הגרעיני תגזול את רוב זמנם, עד אשר יצא קיסינג'ר במוס־קווה, ביום א', לשיחות בב־ירות מדינות אחרות.

בדרך כלל נוהגים הדיפלו־מאטים מפני השמעת הכרזות אופטימיות מרחיקות־לכת ב־פומבי, בשלב כה מוקדם של שיחות רמות־דרג, אך הפעם, בסעודת הצהרים הרשמית ש־ערך גרומיקו לכבוד עמיתו ה־אמריקני, נהגה בריה"מ במי־דה מאוד לא רגילה של רו־חב־לב בכל הנוגע להבעת אופ־טימיות ביחס לעתיד היחסים בינה לבין הממשל של הנשיא פורד.

גרומיקו אמר, כי ברז'נייב הביע את קורת־רוחו מן ה־הצהרות שהשמיע הנשיא פורד, המצדד בטפחת היחסים הסובייטיים־האמריקניים ו„ה־דבר תואם להחלטתנו את קו המדיניות שלנו".

פחתה סכנת המלחמה

בדברי תשובתו אמר קיסינ־ג'ר, כי הוא מסכים בהחלט ששיחות הבוקר „היו פוריות" והיוו „התחלה טובה מאוד". „כאשר באתי לוושינגטון — המשיך שר החוץ האמרי־קני — „נחשבה בריה"מ ל־יריבה נצחית. כיום כבר אפ־שר לומר, כי הסכנה שתתחולל מלחמה בין שתי ארצותינו פח־תה למידה זעומה מאוד, וה־מתיחויות שהיו כה אופייניות בתקופות קודמות כבר הוסרו ברובן. עתה מטרתנו היא ל־השתית מצב זה על בסיס של קבע, בסיס שאי אפשר לע־רערו".

רשמית אין בריה"מ מודה שחל שינוי במדיניותה. ב־15 באוקטובר אמר ברז'נייב, ש־ידחה כל נסיון להתנות את הסחר בענינים, שהם עניניה הפנימיים של בריה"מ. בדב־רים שהשמיע גרומיקו את־מול לא היה כל רמז לענין זה, או לכל נושא אחר שלגביו רגישה בריה"מ ושעלול לה־ביאה במבוכה.

(רויטר) הודעה סובייטית רשמית מסרה אמש, כי בישי־בת אחר־הצהרים דנו ברז'נייב וקיסינג'ר בנושא המזרח־התי־כון ובוועידה לבטחון אירופה.

עזר וייצמן מכר ממניותיו לנציגי „נשיונל" בישראל

מאת שאול אברון

האלוף במילואים עזר ויי־צמן מכר שלושה רבעים מ־מניותיו בחברת „סוכנויות אלולי" לבעלי סוכנות ה־חברה היפנית „נשיונל" ב־ישראל.

„אלולי" מייצגת בארץ חב־רות אמריקניות לייצור נשק, שהגדולה בהן היא „אירומ־ריטיים" אשר באמצעותה קו־נה ישראל מנועי מטוסים ומע־רכות אלקטרוניות לחיל ה־אויר במיליוני דולר בשנה.

בעבר היתה סוכנות „אירו־מריטיים" בידי חברת „סידבי", שבבעלות ד"ר פוקה הירש. לאחר שניתקה את קשריה עם „סידבי" העבירה „אירו־מריטיים" את ייצוגה בארץ לחברת „אלולי", שבראש מו־עצת מנהליה עמד עזר וייצמן.

בידי מר וייצמן היו 20 אחוז ממניות „אלולי". אל"מ (מיל.) יצחק אלמוג (שהיה ב־עבר ראש מנהל הרכש במשרד הבטחון) ומר חנניה נאמן הח־זיקו גם הם ב־20 אחוז כל אחד, ו־40 האחוזים הנותרים היו בידי ה"ה מיכאל אלבין, מגנום עצמון וחזה קוליץ.

בעלי סוכנות „נשיונל", ה"ה יורם גיל מישראל ומר ... קמחי משווייץ, רכשו ... אחוז ממניות „אלולי" מי... מן, אלמוג, אלבין, עצמון ... באמן.

נודע כי הקונים לחצו על וייצמן לשמור בידיו חלק ... ניות החברה כדי לשמור המוניטין שלו, הנחשבים בעלי ערך רב בתחום זה ייצוג יצרני נשק בארץ.

מר וייצמן לא היה מוכן אשר או להכחיש את דבר ... רת מניותיו.

הושלם שיפוץ הרכבל בחרמון

באתר הגלישה בחרמון שלמו השבוע עבודות שי־פוץ המתקנים והרכבל, שניזוק ימי הקרבות של מלחמת הכיפורים.

אנשי מושב נוה אטי"ב מפעילים את האתר, בנו מקום מתקן רכבל נוסף, אורך 270 מטר, המשמש העלאת המתליקים לראש לול הגלישה. כמו כן נבנ[ה] מקום מרפאה מזנון ומבנ[ה] שירותים.

ההסתדרות תקבע את מדיניותה לאחר הממשלה

ההסתדרות תקבע את מדיניותה המקצועית לשנת ... רק לאחר שהממשלה תקבע מדיניותה לגבי המיסוי, ... רים ומלוות החובה לאותה ... — זאת אמר אתמול ... ההסתדרות, ירוחם משל, ועדי העובדים באשדוד.

הוא הוסיף, כי ההסת... תעמוד בתוקף על קיום תשלום תוספת היוקר במ... ובמועדה ולא תסכים עיקור בה.

פגישת עובדי „פוריה" — שם־טוב הסתיי... ללא תוצאות

בפגישת ועד עובדי בית החולים „פוריה" בטבריה עם שר הבריאות, מר ויקטו[ר שם־]טוב, שהתקיימה אתמול [בתל־]אביב לא הושג כל ... משרד הבריאות הודיע, ... עומד על ביצוע תכני[ת] הכנים שינויים באופי בית החולים. ואילו ועד ... בדים הודיע, כי לא יק... התכנית ויפעלו באמצע... לחץ לביטולה.

אוזיל ציפרין גולדסבר[ג]
תל־אביב, ככר מלכי ישראל 5, טל. 224514
בין השעות 8—1, 4—7
למכירה דירות יוקרה
◀ **בכיכר המדינה**
וכן חנויות ומחסנים
◀ **אחד העם 112**
דירות בנות 3—3½ חדרים
להשכרה
דירה בת 4 או 5 חדרים
במקום היפה ביותר בת"א
ליד „שיכון הצמרת".

דרוש
קבלן שלד
עם 15 מ³ עץ
ורגלי ברזל
לפנות — רח' הלבנון 293/8, קרית שמו[אל]

הגיע הזמן!
מרטיבי לילה
לטובתכם פנו מיד אל:
תל־אביב: „נדורי", טל. 747704, 3—8 בערב
ירושלים והדרום: טל. 02־31418, 2—5 אחה"צ „נדורי", ת.ד. 257.
חיפה: „נדורי", טלפון 242302, 5—8 בערב.

בבוטיק ...
ככר מאירהוף, קרית אליעזר חיפ[ה]
מכירת חיסו[ל]
עודפי יצוא
במחירי באר ללא תח...
בואו והוכחו!

ביח"ר למוצרי פלסטיק
במרכז ת"א
מעוניין לקבל הזמנות
עם המבלט של הקונה
לפנות 889355 בשעות העבודה.

בבזר כרמלית
רחוב המלך ג'ורג' 6 תל־אביב
נמשך מבצע זיל הזול
אלפי דגמי הלבשה בזיל הזול
הלבשת חורף
במחירים ללא תקדים

מלון „שלום" ירושלים
אולמות מפוארים ומודרניים
לחתונות בר־מצוות
ושאר שמחות.
מחירים מיוחדים
כשר בהשגחה
בדבר פרטים והזמנות
טל. 02-533[illegible]
לאן

חדרי שינה ✶ חדרי נוער
ממבחר תוצרת אירופה 1975
חדרי שינה קומפלט 3,875 ל"י
חדרי נוער קומפלט 2,355 ל"י
כולל ארון קיר
אספקה מיידית ✶ תנאי תשלום נוחים
יזרוף דהיע בע"מ
רח' בורשוב 66 ת"א. טלפון 224973

בירושלים
דירות־חלום נוף תלפיות
✶ 3½ חדרים + הול ✶ מעליות
✶ ברי דשא ✶ חניה פרטית
✶ חימום וגז מרכזי
עובדיה לוי
בדבר פרטים נא לפנות:
עובדיה לוי שמאי 8 ירושלים טל. 02-228860 בשעות 8־1 4־7

רנו ירושלים
RENAULT
מוסך חדש
ומשוכלל, עם מירב הציוד המיוחד לרנו
כל השרותים במכוניות:
• פחחות • חשמל
• צבע • פוליש
• סיכה • רחיצה
• חלקי חילוף
ביצוע תיקונים תוך 24 שעות
אזור התעשיה תלפיות, רח' מעשה חושב טל. 61117.

לבעלי מכוניות?
• אטימת שמשות
• תיקון מרימי שמשות
• מסגרות הזזה למכוניות מסחריות
• סגרים לחלונות רוח
• החלפת גומיות
„בני־גלס" זוג מכוניות
מפרץ חיפה
(ע"י אחים נחלי)
כביש ראשי חיפה—עכו
ליד בתי הזיקוק

בית האופנה „ריאו"
מודיע על
מכירת חיסול מיוחדת
של
המלאי הקיים לרגל השיפוצים הנערכים בחנות לאחר השריפה
עם לקוחותינו הסליחה
על העיכובים הבלתי צפויים,
שנגרמו בעקבות השריפה.
„ריאו" אלנבי 82 ת"א.

אחים אלעזר
בצפון תל־אביב
למכירה
ברחובות מובחרים ושקטים
דירות אקסקלוסיביות
בנות 2—2½—3—4—5 חדרים
וכן
מבחר פנטהאוזים
בכל הגדלים
לפנות למשרד ברחוב יהודה המכבי 37 ת"א, בין 1—8, 7—4.

בצפון תל־אביב
דירות בנות
2—2½—3—4 חדרים
ופנטהאוז
„קבלנים אלעזר"
יהודה המכבי 37 ת"א

בגדרה
למכירה — להשכרה
שותפות 20 חדר
וציוד — בנין מפואר
מ־8—16 טל. 055-91101

מעונות לשיקום הורים רמת־רחל
בית מרגוע להחלמה ושיקום פנסיונרים
שמחים להודיע על פתיחת המעון
ברמה מעולה
עם צוות עובדים בעלי נסיון
✶ השגחה וטיפול רפואי 24 שעות ביממה
✶ אוירה ביתית חמה
✶ מזוג וחימום מלא
✶ בריכת שחיה במקום
✶ מטבח כשר ודיאטטי
לרגל הפתיחה מחירים מיוחדים
פרטים: טלפון 769229, 746800 בשעות 7.00—19.00, ומשעה 19.00 טל. 905087.
רח' אלכסנדרוני 30, רמת־חן ורח' מיכה 15, רמת־חן.

„מיטה אחת של אושר..."
חדרי־שינה
בואו למיגוון היבוא הרחב של „אירופה"!
חדרי־שינה מושלמים
החל מ־5,900 ל"י
מיטות ✶ ארונות־קיר ✶ שידות ✶ שולחנות־טואלט
אירופה europa
רהיטים לעידן החדש new fashion furniture
תל אביב, רחוב אלנבי 74
למשפחות מערכת הבטחון־הנחות מיוחדות!

ש. קובלנץ - מוסך מומחים
למכוניות פיאט
מבצע מיוחד לקראת החורף
סיכה והעברת טסט חינם
מגרשי התערוכה — סוף רחוב דיזנגוף
טלפון 445408.

מעריב

שמואל שניצר

...טן מלאה והגדרה עצמית

...י הערבי המכה את ירושלים — מה ...ולל בנפשו? הוא מחשל חישוק־ ...הובק את שני חלקי העיר ויוצר ...תרשה שכמשמעותה הפוליטית הדא־ ...גלמת ממנו. האם כליותיו מייסרות ...האם הלחם שהוא אוכל טעמו כר...

...המורי טוב לאין ערוך משהיה לפני ...עיה. הוא הגיע לרווחה שלפני 1967 ...אשר היה לחלום עליה. אולי איננו ...צריך את התמורה, אבל היא ישנה: ...את הגבול המפריד בין אותו חלק ...האנושי השרוי בדוחקות כתבדת ד־ ...צב לבין החלק שהשובע הוא בעיניו ...ן מאליו. הוא השתלב במשק שאין ...ה, וכל הרוצה לעבוד בו — מוצא ...הוא גילה עולם חדש שבו אין ...כדי למלא את הקיבה, אלא כדי ...בלבוש, לשפר תנאי דיור, לרכוש ...יות, לקנות נכסים, להיטיב תנאים ...ב, ליהנות ממנעמי החיים.

...ה את כל אלה במחיר יקר: כל אבן ...על נבדך שהגית, ביצרו את ישראל; ...היא, מבחינה אמוציונלית, האויב. ...לבו משהובהר לו שהרווחה המפתה ...תשבגן השאיפות הלאומיות, כמפני ...אר ליישב את השתיים. ואולם הנבי־ ...עליו בחירה, והוא בחר. הוא — ...צים אלף כמוהו.

...ועובדי תעשיה ופועלים חקלאיים, ...בעלי מסעדות ואומנים זעירים, בע־ ...ש מלצרים ונהגים. ארבעים אחוז ...תושבים ביהודה ושומרון ועזה, ש־ ...ידה ההכנסה הלאומית עלה בהרבה ...ורים באוכלוסיה, והכסף שהם מש־ ...מד מציאות חדשה בכל רחבי הארץ ...לירדן.

...דרך להזכיר כאן — כי אנו נוטים ...ת העובדות הפשוטות ביותר — ש־ ...תולת הכלכלית הזאת של יהודה ...ועזה בישראל, לא היתה חלק ממ־ ...כוונת, או מתכנית גאונית. התהליך ...התנגדות נמרצת בישראל — הן מט־ ...כליים והן מטעמים אידיאולוגיים. ...שנים הראשונות נעשה נסיון מכוון ...את מספר הפועלים הערביים שהועס־ ...שק היהודי. הגדלת כוח העבודה ...יה כעין אישור ממשלתי. סקטורים ...משק שלנו הביעו את החששה ה־ ...ביותר מפני התחרות לא הוגנת. ...פים לא נדמו הסערה עד עתה.

...המציאות היתה חזקה מן המדיניות. ...היהודי שרוי במחסור בידיים עובדות. ...ערבי היה צורך במקורות מחיה. כי ...שאפשר יהיה, על ידי צווים ומיקוח, ...את הבלתי־נמנע, נוכח לדעת עד ...אין לאל־ידו. מי שחשש כי הרחבה ...שק היהודי, התהוור לו ששני ה־ ...שיים להפיק תועלת מן הקשרים ...המצוקים. כי שפקן כי שנהל גר־ ...ילות מפני שצפויה סכנה להתער־ ...ל עקרון ,,העבודה העברית", נסכבר ...מציאות כלכלית מנצחה גם עקרונות.

...ת הזאת הועמדה עכשיו בסימן ד־ ...ם נוספת אוסרת הפוליטיקה מלחמה ...דות הכלכליה. קיימת מדיניות מוצ־ ...ממשלת ישראל הבוליטה להפרדה. ...ם, ימתח בקרוב קו־גבול בין שמור ...העובדים הערביים ובין מקורות ...ההשתלבות הכלכלית, שהלכה ד־ ...הרף כל המכשולים הפוליטיים, ...תושבי יהודה, שומרון ועזה אין ...דות פרנסה אלטרנטיביים. הם יהיו ...לעשיה של אבטלה חמורה.

...; — ימים אחדים, ואולי שבועות — ...הסיח את דעתם מבעיות הפרנסה ...לשכחת השחרור. אחר כך יהלוך ...א תור המצוקה.

...א — יש לה כוח משלה. סופה ש־ ...מליכים פוליטיים חמורים ומסוכנים.

בדרך כלל הסיכון הוא שאין זה מעניננו מה יקרה עם אחר הנסיגה; עניננו של הי־ שליטים החדשים הוא. ואולם אליבא דאמת אין כאן לא־איכפתיות; יש כאן סירוב להכיר במציאות. מי שחותר לשיבה אל הקו של תחילת יוני 1967 (עם או בלי תיקוני גבו־ לות), מאמין בדרך כלל בנס אשר יתבטא בכך שערביי יהודה ושומרון ועזה יחזרו אל התנאים והמגורים שבהם היו שרויים בשנות השישים — ויאהבו אותם. ה־ פועל הערבי שנטש את כפרו וגילה שהוא יכול להשתכר בשבוע אחד של עבודת בניין יותר מכהשתכר בשנה תמימה של עבודת אדמה, ישוב ויגדל ירקות וקטניות — וגם ישמח בחלקו. מי שטעם טעם נוחות ורווחה, ישוב ויסתפק בלחם, גרעינים והיתים ירוקים ויהיה מאושר. החנוני שלקוחותיו ייעלמו בבת אחת, יאמר בלבו שאין זה מחיר יקר מדי תמורת הגדרה עצמית. האומן שסדנתו תהיה שוממה, יראה בכך הוצאה טבעית ור־ צויה של סוף הכיבוש הישראלי. המובטלים והשרויים במחסור ישובו ויהגרו לעבר הירדן המזרחי, או יחפשו עבודה ארעית במרחבי העולם הערבי.

וכל השינוי הזה יתחולל בשקט, בשלווה, בהשלמה־עם־הגורל. עשרות אלף מקומות עבודה יאבדו (בשעה שיש בו כמאה ושישים אלף מפרנסים) והכל יברכו את אללה. מדינה חדשה תבוא לעולם תוך כדי התמוטטות גמו־ רה של משקה והתרוששות כללית של תוש־ ביה — וזאת תהיה ההגשמה הטובה של תקוות התחיה הפלשתינית.

השכל הבריא אומר, שכאשר ישורטט הגבול החדש, הוא יהיה, בשלב הראשון ל־ פחות, סגור באופן הרמטי. אנחנו בעצמנו נעמוד על כך שהמהומה אשר תתלווה לכינון השלטון לא תתפשט גם לשטחינו. ואם גם יתפתחו במרוצת הזמן יחסים שיאפשרו את פתיחת הגבול, התוצאה המיידית של הי־ נסיגה תהיה — ניתוק הקשרים הכלכליים שצמחו במרוצת השנים על אפנו ועל חמתנו, מפני שהחיים ניצחו את חכמתנו.

לפתע פתאום נמצא את עצמנו יושבים על פצצת־זמן, פוליטית אבל גם כלכלית.

כי אם השובע סולל נתיבים בכיוונים שו־ נים, הרעב יודע רק כיוון אחד — זה שמו־ ליך אל האלימות.

●

הגדרה עצמית היא בעלת חשיבות עצומה לעם. אולי חשיבותה רבה כמו של בטן מלאה, ואולי לא — הדבר לא הוכרע עדיין. על פי ההגיון צריך היה לשאול את הנוגעים בדבר; אבל במקרה דנן ההגיון איננו מורה דרך מהימן.

ההגיון אומר, שהגדרה עצמית פירושה ש־ אנשים המשתייכים לקבוצה אתנית אחת, או היושבים בחבל־ארץ אחד, מחליטים הם עצמם באיזו מסגרת מדינית יחיו, ואיזה משטר ישלוט בארצם, ומי ידבר בשמם, ומה יעשה למענם.

אם יש אומה פלשתינית, היא מגדירה את עצמה בבחירה אחרת לגמרי. היא יושבת ד־ בהרוחה; ואי־שם במרחקים, בראבאט בירת מרוקו, מתכנסים שליטיהן של עשרים מדי־ נות ערביות, והם המחליטים בשביל הפלש־ תינים מה יהיה עליהם, ומי ייצג אותם, ומי ישמך למשול בהם.

ואין איש קם ומהריע על השקר שבדבר.

●

אפשר, כמובן, להשתעשע בפתרונות דמ־ יוניים שונים של הבעיה התמורה הזאת, ולהבליח הנחה שאין לה שחר, שהגבול החד־ הישן ייאסר פתוח, ושמונים אלף העוב־ דים יוסיפו להתייצב יום־יום במקומות העבו־ דה שלהם. יש אנשים לא מעטים בקרב ה־ פלשתינים עצמם המדמים בנפשם שדבר כזה אפשרי — שבבוקר ייצאו לעבוד בישראל ובערב יחזרו לאסור צרפאת (או להוסיין).

המתונים שבמנהיגים הערביים אומרים ש־ אפילו ייחתם חוזה שלום, עוד יעברו שנים רבות עד שאפשר יהיה להגיע לנורמליזציה של היחסים במובנים כגון קשירת יחסים דיפ־ לומטיים, קיום קשרי מסחר, פתיחת הגבולות למבקרים ותיירים וכיוצא באלה. אבל כאן אנחנו מתבקשים להאמין שתיכף עם הנסי־ גה, בעיצומם של ימי הסדר הזמני, בלי חוזה שלום ובלי תקופת הסתגלות, יוחזרו קשרים כגון אלה הקיימים, במקרה הטוב ביותר, בין מדינות שיש להן מסורת של שכנות טובה במשך דורות, והגבולות יהיו פתוחים בפני הכיוונים, הרבבות יעלו ויבואו, יומ־ יום, לאלתר.

אולי יש נסים כאלה בעולם, ואולי אפשר לסמוך עליהם וגם לבסס עליהם מדיניות. ואולם קצת אמצעי זהירות בכל זאת דרו־ שים יהיו, בתוך האידיליה הפאסטורלית ה־ זאת. בשאלת השאלה: איך זה יראה מן הבחינה הבטחונית, כשלא יהיה עוד פיקוח ישראלי על מעשיהם של הפועלים הערביים במקומות מגוריהם? מי יבדוק את שמונים אלף תרמילי הצד, כדי להיווכח אם רק לחם ועגבניות יש בהם, או גם חומרי נפץ ורימו־ נים?

ובאיזה מטבע ישלמו את שכרם של הפוע־ לים שמעבר לגבול? האם כל מי שמעסיק אותם יקבל רשיון מאת המפקח על מטבע חוץ לשלם להם במטבע זר־לסוחר? או יסירו את ההגבלות הקיימות על הוצאת לי־ רות ישראליות מן הארץ, ויאפשרו להם לשלם בכסף מקומי? ואולי ישכנעו את הפלשתינים שלא להנהיג מטבע משלהם אלא להשתמש בלירה שלנו?

●

...הזה של הבעיה איננו ממלא, ...ש מה, כל תפקיד בשיקוליהם של ...המעצמות שברחבי העולם. וכל ל־ ...וע באורים, ובבירות השונות של ה־ ...ין נותנים את הדעת עליו.

...בשום אין יודעים על המיבט ...של הבעיה. שם נפלו קרבן לשטיפת ...מוחות המשכת זה שבע שנים. שנה ...ה מתקבלות במוסדות העתים של אר־ ...ומות המאוחדות החלטות המוקיעות ...י הגזל, הנישול והדיכוי של ישראל. ...ה מוליסים שעל ישראל לשים לאל ...מה ששינתה, ולהחזיר את המצב ..., כדרך שהיה ב־1967. כמה הנה ...החלט לשגר ועדת חקירה לאזור, ...שתחשוף את צפונות משטר האוקופצ־ ...יאלים.

...בית הרושה לכובים שטמו אוזן, ...את כל סיכוי. אם מישהו יבוא ויספר ...שאוקופציה הישראלית הביאה לחם ...כלכלית למיליון ערבים, ועתודה ...ת שלא היה כמותה; אם יבוא ...שהיבולים גדלו במידה ניכרת, והשכר ...ה מוגים, וארץ שהיתה פולטת תוש־ ...שנה עכשיו אבן שואבת לאלפים ה־ ...לבוא וליהנות משגשוגה, הוא יקבל, ...הטוב ביותר, ארבעה קולות, ד־ ...כולו של הארגון יחליט שאין דבר ...וקיע את השעבוד הקולוניאליסטי ה־ ...בשטחים, הבוצץ את לשדם של ...ם האומללים.

...לעומת זאת, מקום להמוה על יש־ ...ב לא כעסים, שהאמת מוזקרת לעי־ ...הם מסרבים לראותה. יש בהם אנשים ...מאד ומשכילים מאד; קצתם מצטיי־ ...קראות לא מעטה בתורת מארכס. לגבי ...ן אחרת בעולם הם תופסים בלי קושי ...קשר ההדוק הקיים בין גורמים פולי־ ...כלכלים. ואילו כאן, בארץ, הם נתפסים ...הילדותית שאפשר לבטל את התמורה ...ה הגדולה ולהחזיר את מחוגי השעון ...ה — ולבנות על התרוששה הכללית ...יציב ובארץ־ימים.

אצלנו...

● מאת שלום רוזנפלד

בין שתי הברירות: להתנגד לוויתורים ביהודה ושומרון או להצטרף לממשלה ש־ מוכנה להם, בחרה המפד"ל בשתיהן.

♥

הטראגדיה הפדאגוגית שלנו היא שער־ כים רבים התמוטטו בארץ לפני שס. יזהר גילה שאינם קיימים.

♥

הרבה שטרות פרענו לאומות העולם מחמת היות ,,ישראל — ערבים זה לזה". ...אבל באנק צריך לדרוש חתימה על גבי בול.

♥

לא כל הידוע כנדיב הוא גם הנדיב הידוע.

♥

,,פרשיות" שונות במדינה הן תוצאה של העובדה שאנשים רבים מדי הדרדרו ב־ מהירות רבה מדי אל פיסגת־הצמרת.

על חבר־כנסת הערבי זיאד: מיטב כזבו — השיר.

♥

קבוצת אישים בעלי חוש חברתי מפותח התארגנה לתנועה הדורשת חלוקה צודקת של העורות מכל הפרות הקדושות שנשחטו לאחרונה.

♥

האקדמיה ללשון העברית נקמה את נקמתה של אשת אברהם אבינו, בקבעה ש־ חברת־הממשלה צריכה להקרא ,,שרה" ולא ,,שר".

♥

מפנקס ההגדרות

רולטה רוסית בימינו מבוססת על כך שמעולם אינך יודע איזה ראש מועד להיות ניצב מול האקדח הטעון תמיד.

♥

אדם שעבר את גיל המאה הוא פלא־ הבריאה או — סתם שקרן.

יהושע א. גלבוע

עורקי־המצפון וצינורות־הנפט

פעם — מה רחוקים נראים אותם הימים! — העיר שר־החוץ של צ'כוסלובאקיה, יאן מאסאריק, בנו של מייסד הרפובליקה, בקשר לשאלת ארץ־ישראל שנדונה באומות המאוחדות (לפני הקמת ישראל): ,,איני יודע הרבה על צינורות־נפט, אך ידוע לי על צינור אחד שזה דורות נוזל בו הדם היהודי".

אבל מאסאריק־הבן ירד במהרה לא רק מהזירה המדינית, אלא גם מבמת החיים, בקבלו סיוע נדיב להתאבדותו... ושנה, בי־ צבית השבעים, דומה, כי כל עורקי־המצפון העולמיים נהפכים לצינורות־נפט. טראנספ־ פורמציה הזאת מתבלטת בצרפת.

ההצגה הפוליטית של הימים האחרונים, שבה — כמו ב,,ביקור הגברת הזקנה" מחזהו של פרידריך דירנמאט המוצגת כעת בקאמרי — ,,ההומאניזם מתבקש לשבת": אהבת סובאניארג־ערפאת. מי צריך לדעה, כי האיש שבא לסעוד עם שר־החוץ הצרפתי בשגרירות של המדינה הנאורה־שבנאורה בביירות הוא ,,קבלן" אחראי לג'ינוסייד עולמי, למירוד מש־ תולל בלא אבחנה, לדמם הנשפך של ילדים?

תוך ,,מגעים מועילים" וארוחה חביבה דוק־ קא נצטייר מנהיג המחבלים בעיני מארחיו כ,,מדינאי בעל שיעור־קומה, ריאליסטי ו־ מתון". צרפת, הנודעת בהיסטוריה כחלוצה של רעיונות חירות וקידמה, הוכיחה עכשיו עצמה כחלוצת המערב בהפגנת הכרה לאש"ף כ,,תנועת שיחרור בדרך לכינון השלום ב־ מזרח התיכון". בעימות־לווי למוסיקה הבירוד־ תית הזאת נשמעה בפאריס עצמה: נשיא צרפת, ז'יסקאר ד'סטאן, אשר אי היה (לפי תקוה שרווחה בתוכנו) לפתוח?, הש...

ביחסים עם ישראל, טרח באורח אישי — בביסוס האלגבזיה הצרפתית — להורות ל־ שרים בממשלתו לא להשתתף בקבלת־הפנים לשר שלמה הלל, שאליה הוזמנו על־ידי שגרירותנו. הטואט הצרפתי־הפלשתינאי הוא מושלם. בעת ובעונה אחת עם מחוות־התנופה הצרפתיות, לאחר ,,הפגישה ההיסטורית", ידע ערפאת להעריף שבחים על אהבת־נפשו ולגלות, כי ,,ממשלת צרפת תרחיקה לכת בהתחייבותה למען הזכויות הצודקות של העם הפלשתיני".

אכן, מי יכחיש שהצרפתי יודע לאהוב? אהבה שאינה תלויה בדבר — פרט לשחקים (ביחוד לתעשיה הצבאית), פרט לנפט.

■

צרפת האצילה! מציינות־האהבה שלה לתנועת־השיחרור הפלשתינאית כרוכה גם ביומרתה שלא לנגן ,,כינור שני" בקונ־ צרט־המעצמות. היא אינה יכולה להשלים עם דחיקתה ממרכז הזירה על־ידי רוסיה ואמריקה. קשה לה להודות בסטאטוס של מעצמה שניה־במעלה.

העקשנות הזאת באה לידי ביטוי מובהק בהליכותיו של הגנראל דה־גול. אבל לאמיתו של דבר גם הענק הזה לא היה מסוגל להחזיר את צרפת למעמדה המעצמתי הישן. בכוח אישיותו הצליח להסוות מעט את המציאות הבינלאומית החדשה. הוא לא היד־ פה ממשחק־הגדולה. יש להניח שאמנם הא־ מין בעמקי־לבו, כי ,,אין צרפת מה שהיא אלא כאשר היא עומדת בשורה הראשונה".

אולם אל ,,השורה הראשונה" לא חזרה צרפת. לא הועילה הכאריזמה של דה־גול, ועדיין לא הוכתרו בהצלחה מאמציהם של יורשיו. ה,,גדולה" היא פונקציה של כוח — ולא הספיק לה לצרפת הכוח להשתוות עם שתי מעצמות־העל.

אבל אין צרפת מוותרת בנקל. מכל מקום, בעולם הערבי היא נכונה — זה הרושם — להיכנס לתחרות־בלא־מעצורים עם רוסיה ו־ אמריקה. והדרך כבר סלולה: להתרחק יותר ויותר מישראל ולאמץ את התביעות הער־ ביות. פגישת־האוהבים סובאניארג־ערפאת לא היתה אלא צעד דראמאטי בכיוון הזה. במלים אחרות: מדוע לא תשלם ישראל את המחיר הנתבע למען דמיון־גדולתה ולמען האינט־ רסים של צרפת?

■

כאן עלי להודות, כי הנני חושש קצת שמא כחטיאים דברי את מטרתם. כי אינני מתכוון באמור זה להוסיף מוסר לאו־ מות תבל. אדרבה, אני מבקש להוכיח, כי אין טעם להתרגש יתר על המידה מגילויי אנוכיות, צביעות או ,,בגידה" של מדינות שונות. כבר היו דברים מעולם — ועוד יהיו לרוב.

ניתן אמנם להבין את הקושי הפסיכולוגי של אומה קטנה, כישראל, להסתגל לאמת אכזרית, שבזירה הבינלאומית עלולים גור־ לות עמים להיחתך בלא כל אמות־מידה של צדק ומוסר, אלא רק על־פי התגוששות של כוחות ואינטרסים גסים. אולי אינסטינקט־ קיום הוא שמניע אומה קטנה, אשר משקלה במאבק־כוחות גלובאלי הוא בהכרח מיזערי, לשאת עינים לזיקי מצפון עולמי.

אולם דווקא אומה קטנה תיטיב לעשות עם עצמה אם לא תתכחש לעובדה, כי ערכי מוסר ויושר אינם מטבעות עוברים לסוחר בזירה הבינלאומית. כך תלמד לראות תהלי־ כים ביחסי־חוץ ראייה ריאלית. או תחדל ,,להזדעזע" כמעט כל יום מחדש — ולעומת זאת תרכוש יתר־גמישות בקשריה עם העולם החיצוני.

כן, הדבר עגום, אבל ראוי לנו להיגמל מבחינת כל צעד וכל מעשה בזירה הבינ־ לאומית בקריטריונים של צדק והגינות. מתי, פרט למקרים נדירים, היו הקריטריונים האלה נר לרגליהם של מדינאים, ביחוד אדירי־ עולם?

כדאי לסקור קצת את הנוף הפוליטי מסביב, אף להפליג מעט אל העבר הלא־ רחוק, על מנת שנסגל לעצמנו ראייה פחות רגשנית, יותר ריאליסטית, של מצבים שלנו והתפתחויות הנוגעות לנו. הסקירה תהיה כאוטית, בלי סדר של מוקדם ומאוחר. אולם גם בצירבוביה עשויה להצטייר תמונה ,,של־ מה" של עולם אדיש לסבל־הזולת, עולם גדוש אנוכיות, נוהג בציניות, בז לעקרונות ופועל לפי חישובים אינטרסנטיים ברוטאל־ ליים.

■

פעמים רבות אתה שומע בימינו — במקו־ מות שונים — קריאת־אנחה־וגעגועים: אילו היה כיום מנהיג בשיעור־קומתו של צ'רצ'יל. אבל ההערצה לצ'רצ'יל אינה צריכה להשכיח את העובדה, דרך משל, כי המנהיג הגדול הזה היה בהחלט אדריכל של מסירת פולין וארצות אחרות של מזרח־אירופה ל־ השפעתה — קרי: שליטתה — של ברית־ המועצות בשלהי מלחמת־העולם השניה.

קיראו זכרונות־המלחמה של צ'רצ'יל ש־ ודאי כבר גיפו וקישטו לא מעט את אשר היה זכור לו: כיצד ,,התחלק" עם סטאלין, לפי אחוזים, ברישום על פיסת־נייר, בהשפ־ עה בארצות הבאלקאן! ברומניה — 90 אחוז לרוסיה, 10 אחוזים לאחרים; בבולגריה — 75 אחוז לרוסיה, 25 אחוז לאחרים; ביוגוסלאביה — חמישים אחוז לצד אחד חמישים לצד אחר; בהונגריה — גם־כן פיפטי־פיפטי; ביוון — 90 אחוז לבריטניה (בהסכמה עם ארצות־הברית), 10 אחוזים לרוסיה... וצ'רצ'יל מספר, כי ה,,פתק" שלו אושר מיד על־ידי סטאלין, בפגישתם ב־ קרמלין באוקטובר 1944 — וכל ה,,עניין" הזה הוסדר בפחות זמן שמנדרש לתאר אותו...

כך אירע בימי מלחמה, שבה נפלו מיל־ יונים — מלחמה שיחד עם מחיר־הדמים האיום שלה נשאה גם את התקווה לעולם צודק יותר שיקום בסיומה. על רקע כזה ודאי יכול להחוויר מעט הצלבון בהערה הצינית שנשמעה באנגליה בתקופת־מינכן על ארץ רחוקה — מי יודע היכן היא? — כצ'כוסלובקיה שנמסרה להיטלר.

צ'רצ'יל הגדול הוא שפעל במרץ בלתי־ גדלה למען קו־קרזון, לפיו הפסידה פולין שטחים לטובת בריה"מ במזרח. מגילויים שונים — מהם חדשים, שפורסמו זה לא כבר — מתבררת לפניך אווירה של סחרי־ סוסים ששררה בסופה של המלחמה בעיסקה המערביות־הסובייטיות לגבי פולין, שכדי לשמור על שלימותה נכנסה, כמוצהר, ברי־ טניה למלחמה בספטמבר 1939.

העיסקות הללו בוצעו תוך חילופי־בדיחות. פולין היתה — אם נשתמש במלה המתגל־ גלת אצלנו כיום הרבה — ,,מיטרד" לתקיפי־ העולם. רוזבלט — האינטלקטואל, הליבראל, הדמוקראט יפה־הנפש! — העדיף, כי בשא־ לת פולין יטפל צ'רצ'יל, כדי לא לקלקל לעצמו את סיכויי־הבחירות שלו בקרב הבוח־ רים האמריקניים ממוצא פולני. ומסתבר, אפשר היה לסמוך על צ'רצ'יל. הוא אפילו הירשה לעצמו להתלוצץ, כי ביחס לקשיים הצפויים כלפי ההסדר מצד הגנראל בור־ קומארובסקי, מפקד ההתקוממות הפולנית בוארשה הכבושה — ידאגו כבר הגרמנים...

■

אתה מחפש מוסר... כפי הנראה, ה,,מוסר" הוא שהכריע, כי לבוב חדלה להיות עיר פולנית ונמסרה לבריה"מ, ואילו ברסלאו נעשתה עיר פולנית מקדמת־דנא — ובשובה מגרמניה לחיק־הורתה חזרה ונקראה בשמה המקורי: ורוצלאב. וקניגסברג — האם אי־ נה רוסית מדורי־דורות, ורק חסר היה לה כל השנים השם הנכון: קאלינינגראד?...

המוסר! אתה נזכר בעיסקה כמעט־גמורה בין סטאלין לטיטו — זמן לא רב לפני הקרע ביניהם. לא היה למוסקבה כל עניין באלבניה הקטנה — שתבלע אותה יוגוס־ לאביה! כן, זה היה הביטוי הדיפלומאטי להיתר שניתן על־ידי גדולי־הקרמלין ליוגוס־ לאבים: לבלוע את אלבניה! מילובאן דז'י־ לאס היה מתווך — ילד אידיאליסטי כמוהו! אבל העיסקה — בלא לשאול את המועמדת־ לבליעה — הוגשה בכל הרצינות.

אתה מפלפל בפרקי־היסטוריה מסופה של המלחמה ונתקל בפרשה רבת־חן על כניסתה של בריה"מ — ברגע האחרון — למלחמה נגד יפאן. מה טוען סטאלין באוזני רוזבלט? בערך כך: לנו אין, בעצם, שום סכסוך עם יפאן. אבל הבודה נתחים אלה ואלה מגופה בצטרף אליכם! ואכן, העסק היה עסק.

וכלום עוד צריך להזכיר את כל הברית הגרמנית־הסובייטית — במשך כשנתיים עד לפלישה הנאצית לבריה"מ? דפים אלה נוט־ פים מוסר עד היום!

■

אנו צריכים לשקול ולהתחכם ולהת־ ייסר: יחסינו עם דרום־אמריקה; קשרינו עם רודזיה; גישתנו לממשלת־הקולונלים (ש־ נפלה כבר) ביוון; מגעינו עם פורטוגאל הדיקטאטורית הקולוניאלית (הקודמת)... כיצד להתגבר על הבושה שבקשרים — או בהשתדלות לפתוח קשרים — עם ספרד?

(המשך בעמוד הבא)

קפוץ!...

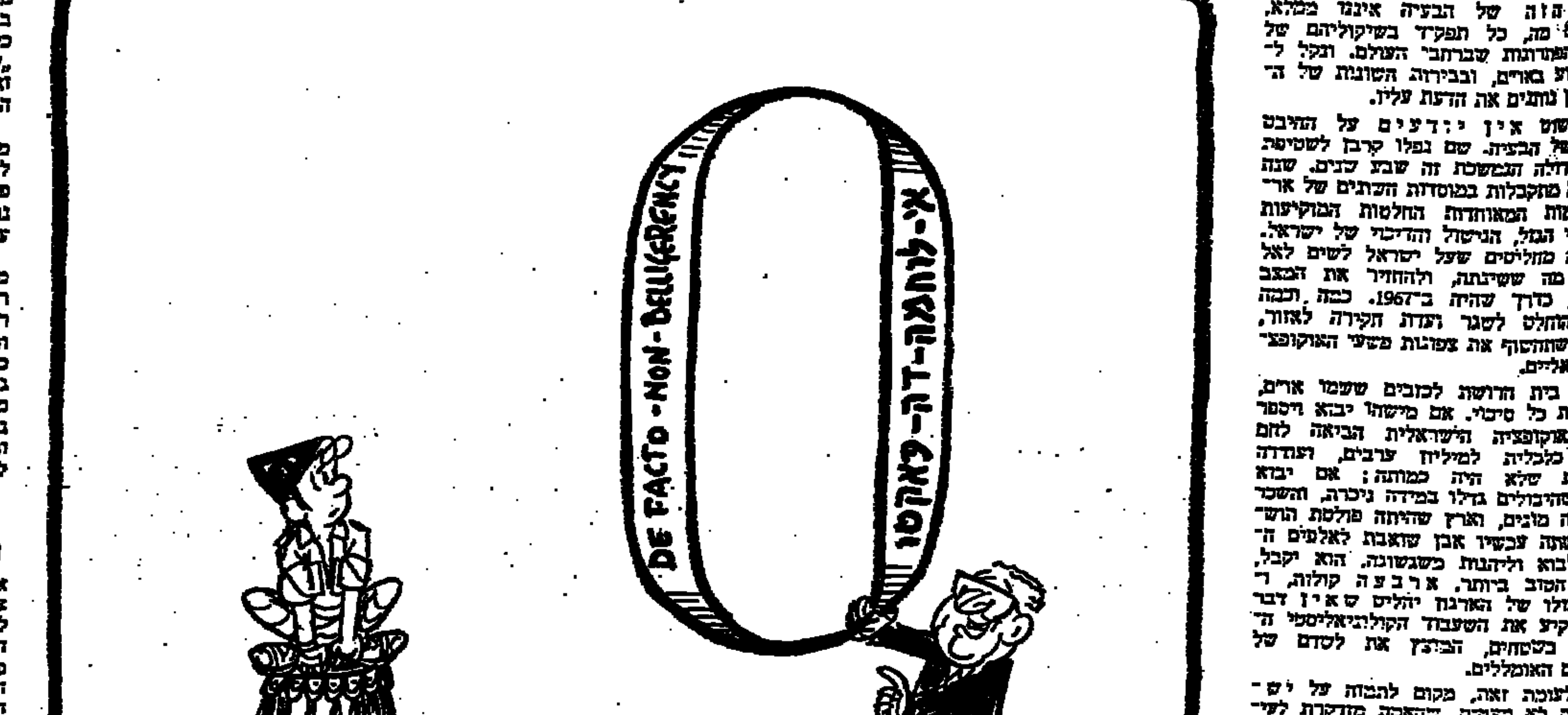

בעל שם טוב

על קצה המזלג

אינני יודע כמה שחק פרופיסור רובינשטיין בעקביו ואם שחק אותו כאן, או בבואו למסעיו, אך כיוון שחזר הביתה, ברך את נעליו כנגד מפתנו וריח שם הדוקטור, שאינו טוב כשמן טוב, עלה למרחוק.

פרופיסור רובינשטיין דרך עליו, אולי, באמסטרדאם, שבה עבר בביקור לפני התיבה בשבע פלשתין. לי היתה אי־הנעימות להציג עליו את רגלי בימים שחבר כהב־שמנה על גזל זכויות האדם בתכנו. אוהב־בריות שבבגדאד הפיצוהו כציר־עבודה, שנתקרא „מסמך עירקי" ואני דימיתיו לפאסקויל ישן של ספרקרון, יהודי כומר, דומיניקני יותר מן הדומיניקנים. תבע לשרוף בשעתו את התלמוד ולסתום בכך את בארות הטומאה היהודית, שנאת־האדם. דרש בכנסיות נוצרים, הרבה להעביר באצבעותיו אותות־צלב על ראשי מאזיניו ושידלם להאמין, חרף כל בוזם אליו, כי אחיו בני־עמו נולדו נבלים וגורשו, בנוליהם, מעם פני האלוהים.

אך יותר מבדוקטור, הקרוי כמדומני ישראל, מבקש אני לצעוק באהדת־מרעיו. אפשר היה לצפות כי דברי אדם, חפשי בדעותיו, כפרופיסור רובינשטיין, ייכנסו ללבם. אפילו נאמר שאין חרפת רבי ישראל, בעל־שם־טוב, כרובה כל־כך, כבוד מיוחד ודאי שאינם מתכבדים בו.

אך פלאי פלאים! שלושה פרופיסורים, בתוכם הרקטור עצמו, טורחים להשיב לו תשובה ושלושתם כנוזפים. חובבים, בעצם, את עלבון הדוקטור, שהוא כמעט אשה־בכלי־גבר, או גבר־בכלי־אשה, בארץ ההיפך של הטרנסווסטיזם האינטלקטואלי.

על מכתב ששיגר פרופיסור זכס למערכת, אינך תמה. שני גופים, אוברים הריסים, זוג, סוסים מאורוה אחת. אך פרופיסור רבין? אף מלת גנאי, או רתיצה! אדרבא, מרבה בשבחיו. חיפאי מצולה, מקובל על תלמידיו ולא עוד אלא שאינו מערבב את משנתו במדע במשנת מתקני־עולם שבידו. בעל לכל, אינו מסתייע בכספי האוניברסיטה, כפי שסבור, אולי, פרופיסור רובינשטיין, בקוצר השגתו.

בכבודי הרקטור! יש אנשים החולמים רק חלומות זהב, אך בקומם במשכבם, מובלות אצבעותיהם בזהב של ממש. איני אומר על דוקטור שחק כי עושה מה שעושה על מנת לקבל פרס, אך ספק בידי אם לו, בשבע פלשטין, תחת גשרים באמסטרדאם, הבקיש לאינטלקטואלים בסוגו רב שתה באירופה. איני מניח כי ממשלה, כיוצא נאמר בסעודית, שאלפים אומר לנו כי ביקשה להשקיע השבוע מיליארד בקבוצה כדורגל, אינה יכולה לסבסד ארגונים הכנסייתיים, שכספם בזיפוס להסבת פרופיסורים בעלי רצון טוב. מה צורך יש לדוקטור בכספי האוניברסיטה? כמוסרו על מפרוניו!

מכתב ל„טיים"

כ״ב:

הסיפור על נערי־הדייגים, יאן אמיק־הלב, שתקע אצבע קטנה להיך פרצה שבסכר והציל את ארצו משטפה, חוזר על עצמו. הולנד הכריזה, בימים אלה, כי הסייע לנצרים במס"ע ואני מצטער לי כי הניחה לאצבע קטנה זו פשויה למלא את חלל הפרצה, שבעדה כמיך עזה הים העירבי את אדמתה.

אך קורא אני בגליונכם האחרון סיפור אחר, רחוק מרזה אגדות ההולנדים וקרוב יותר לטעם המזרח.

ערב אחד, כותב אני כותב, נכנסו שלושה נסיכים סעודיים, בהולם שרי־הפנים, מאחר אבן עבדול עזיז, לקאסינו־במונטה־קארלו. ישבו לשולחן־ההימורים, שקעו בבהוק ולא זזו ממנו עד שאבדו עליו מישה מיליון.

כי אנחנו עומדים על כה, על כי דעל כמה אפשר היה להוציא דברים אשר כאלה, אך ההולנדים! מדוע חייבים ההולנדים, אומה של אכרים חרוצים, דייגים אוהבי־עבודה, לסייע במצות־חלב־ביצים שלהם, תמאה שבאה בבבל ופרחים שגדלו באהבה יעשים בכספם נפט, בין אצבעות שליטיהם, בגידה בבבש הופי־הרחצה?

אינני בא להטיף מוסר, אך שמה מיליון, דולר או גילדר, על משחק־לחק־הבוקר, הם יותר במיליון הספטריצית שבהם־ניעום אמר לנו בכתבי כי נרון, קיסר מטורף, הוציא בלילה אחד על משהו־ורדים לאהובו!

בדברי על מיליונים, חייב אני להזכיר לך את הצרוכה משפחת־האדם שראינו, לפני ימים רבים, בפרוזדורי משכן האומות־המאוחדות. בצד בדי־שאגאל, פסל רואו ושאר המצי־המדה שבאבנדרה, הוצגו שם לראווה העתקי ביגאר־דן־לייף של צליבי פליטים ערביים: אם נושאת את עוללה יבזרחת. אב בעפר, בוכה. סב גוהן על גוויית נבדהו. „מצבים בחיי־אדם", הכריזו איגוית עדותי־לבנה.

אילו היתה לנו הסברה — לא ש"ר, שספק אם מסמנים לו, בוקר־בוקר, בעפרון אדום, את הנכתב עלינו בעתונים — היתה מקדיבה עקביה, בספה אחת, לפתוח את כוכבות אמ"ם למרפדון־העמים. כותבו להערוכה דומה, אך אמיתית יותר. צלומי כותל־אליכהל של כבה־מעלות, טבח אולימפיאק־פארק במינכן, טבח רומא, טבח לוד, טבח אתונה. לא בפרוזדורי פלצת־העמים — כי אם על סיפור רה הנפץ של כל גיגית שכורה, בטענן קבה פירמי־סתנת־ספרים! מיליון תיירים, הטובבים יום־יום בחוצות ניו־יורק ובוצאים, במחיר דולאר שבעים־וחמישה סנט, לסייר בהיכל האומות, היו רואים אילו, בדרך זו, את פניהם האכזריות של זורשי כיבת הפליטים, שכספם מספיק לכל — רולטה, צילומי כפל קופת־אדם, כדורגל, קלאציקובים — אך לא ליציקים מצפחה אחת!

הסורים מתלבטים — צה"ל מתכונן

מאת **יעקב ארז**
סופרו הצבאי של „מעריב"

ביום רביעי בלילה הארוכה מועצת הבטחון את מנדאט כוח האו"ם בסיני ב־6 חודשים נוספים. במחצית השניה של החודש הבא תדון המועצה בהארכת מנדאט כוח האו"ם בחזית הצפון, אך עד עתה לא ברורה עמדת ממשלת דמשק לגביה, וכל עוד מרחף סימן־שאלה על כוח זה תעמוד ישראל לפני „מועד קריטי" שבו עלולה לחול החרפה צבאית, ואפילו לפרוץ מלחמה.

ועידת הפיסגה הערבית המתכנסת עתה ברבאט מחייבת אף היא את צה"ל להיערך לקראת אפשרות של החרפה בקרים.

מאז מלחמת יום הכיפורים היו כמה וכמה מועדים, שבהם עלולה היתה לפרוץ מלחמה. שר הבטחון, שמעון פרס, כינה אותם „מועדים קריטיים", ולקראת כל אחד מהם נעשו הכנות לאורך הגבולות ובצירוף לקראת הלקחות אפשריות.

לא ככבר, בשבועות האחרונים, חלף אחד המועדים האלה. מלחמה לא פרצה, אך מצבי הבהיחות שנשתררו פעם בפעם, מאז סוף אוקטובר 1973 בחזיתות הצפון והדרום הבחישו את צעדי הכוננות שנקט צה"ל כדי למנוע מהאויב יכולת להפתיע.

צה"ל רגיש עתה מאוד לכל תמורה אצל האויב, המתבטאת בשטחו בהיערכויות או בתנועות מאייכות, ואין פלא כי בדרגי הפיקוד הגבוהים נראים השבועות הקרובים כ„מועד קריטי" שבו עלולה להיפתח אש בצפון, מה גם שהסורים עלולים למקוף לפני רדת השלגים.

אבן־הבוחן האכזבה ביותר היה המשך קיומו של כוח האו"ם בצפון, אף שהסכמת הסורים להארכת המנדאט אינה חייבת להיות כרוכה בהרפיה בסחוניה גבורה. תמיד, אפילו בחזית הדרום, עלול האויב לנצל רפיון במתח הבטחוני ולנסות להפתיע שוב.

■ סוריה עדיין מתלבטת

לפני הסוריה שלוש אפשרויות: לחדש את מנדאט כוח האו"ם לששה חדשים נוספים, כפי שעשתה מצרים השבוע; להתנגד לחידוש מנדאט האו"ם ולגרום לסילוק חיילי הכוכבות הכחולות מן הגולן; לחדש את מנדאט כוח האו"ם לשלושה חודשים בלבד.

אחרי סיבוב שיחותיו האחרון של שר החוץ האמריקני נתחזקו ההנחות, כי הסורים יבקשו לחדש את מנדאט האו"ם לתקופה מוגבלת של שלושה חדשים בלבד. בימים הקרובים, בדיוני רבאט, התברר העמדה הסורית לאשורה.

אבל אין ספק שסוריה מתלבטת. יסודות קיצוניים במפלגת הבעת' בדמשק שוללים את חידוש מנדאט כוח האו"ם ומעוניינים להשאיר בידי סוריה אופציות פתוחות. מאידך גיסא, הצבא הסורי טרם סיים את אימוניו, את היערכותו, ואת קליטת הציוד הרב המתוחכם שקיבל באחרונה מבריה"מ.

הסורים משקיעים מאמצים רבים במערך ביצורים נרחב המופקד מבורה לקוי ההפרדה ברמת הגולן. אלה הן פעולות הגנתיות. אך הן נועדו לאפשר קיום מלחמת התשה.

הסורים אינם מתעלמים מהתעצמות צה"ל וכפעולות ההתבצרות הנרחבות שלו ברמת הגולן, ולכן הם עשויים ליזום ההרפה בסתר־ניה, בשיתוף עם מצרים וירדן, ובינתיים תרבנים להקים מפקדה ערבית משותפת, להחיות את החזית המזרחית, להדק את הקשרים הצבאיים עם ירדן.

■ למצרים אין עניין

שליטי דמשק יודעים היטב, כי אי־הארכת מנדאט כוח האו"ם בצפון תגרום כהיתות לאורך קווי הגבול. אפילו לא תיפתח מלחמה ולא תתלקח מלחמת התשה, יהפוך כל האזור הזה לחזית. התרפה בטהורנית בצפון תגרור אחריה התרפה בדרום, אך נראה כי היום אין למצרים עניין בכך. הצבא המצרי עדיין לא סיים את אימוניו. נשק סובייטי חדש בכמויות גדולות טרם נקלט במצרים, בחיל האוויר המצרי ובהילית אחרים שם מורגש מחסור בציוד לחימה שאבד במלחמה האחרונה. נוצר מצב, שבו עלול לחול משבר או מחלוקת בין מצרים לסוריה.

בצה"ל נשקלת אפשרות, שוועידת רבאט והשיחות שיתקיימו אחריה עם שר החוץ האמריקני יוכיחו לערבים שאין להם כוצא בלבד כלחמה עכשיו. בסתיו, ולא באביב הקרוב. צה"ל חייב איפוא להתכונן בכל ההתרכים, ולהכין תוכניות הגנתיות והתקפיות למקרה שכוח החירום יאלץ לארוז חפציו ולרדת מן הגולן, למקרה שתיפתח מלחמת התשה, למקרה שהסורים יכנסו לאזור החיץ המוחזק עכשיו בידי האו"ם ויפרו בכך את הסכם ההפרדה.

המפקדים על מערכת הבטחון של ישראל פועלים מתוך התחושה שהזמן קצר, ובקרוב עלול להידרש לעמוד במבחן עליה. שר הבטחון שמעון פרס נוקט עתה קונספציה אופרטיבית ולא אנטי־קטסטרופית. הוא גורס, כי את מעט הזמן אין צורך להשקיע בשינויי מבנות, אלא בהגמת כל האמצעים, המשאבים והכוחות כדי להכין את צה"ל למלחמה — לשקם ציוד, לבנות עוצבות חדשות, להרבות באימונים, להקים מערך איתן של ביצורים.

מאמץ התבצרות עליון נעשה ברמת הגולן נוכח האפשרות של אי־חידוש מנדאט כוח החירום של האו"ם על־ידי הסורים ✶ הישובים האזרחיים שולבו במערכת ההגנה וצויידו בנשק כבד

התקופה שהחלה לפני למעלה משלושה חודשים, בתום מלחמת ההתשה בצפון, היא תקופה של בניה והכרעה, קליטת רכש ויישום לקחי המלחמה. בנייתו צה"ל, בעוצבותיו, במוצבים הקדמיים, ובמחנות העורפיים ניתן לחוש בסיסמה הבולטים של „התקופה" הזאת — הכל אחוזים בלהט של עשיה ונתונים בבירוץ מתמיד עם הזמן.

עוד הרבה יש לשפר, יש נושאים שלא קידמו די צורכם, יש תחומים שבהם לא חלו תמורות בולטות, אבל באופן כללי עומד צה"ל בסימן תנופה.

■ האזור המבוצר ביותר

אחד התחומים שנעשה בהם מאמץ מוגבר הוא נושא ההתבצרות לאורך כל הגבולות, אבל בעיקר ברמת הגולן. מזג האוויר הוא גורם שני. יש להשלים את העבודות עד רדת הגשמים והשלגים.

סיור ברמת הגולן מגלה את העבודה הגדולה הנעשית שם, ההופכת את הרמה לאזור המבוצר ביותר של ישראל. העבודות הנרחבות כוללות הקמת מוצבים בקווי החזית, כריית תעלות נ.ט., זריעת אלפי מוקשים, ובניית מחנות.

בקווי החזית ניבנים מוצבים במקומות שחשיבותם הוכחה במלחמת יום הכיפורים, שבה לא הצליחו הסורים לכבוש אף אחד ממוצבי הגולן, להוציא מוצב החרמון. אך המוצבים לא עצרו את זרימת השריון הסורי ביניהם. מוקמת מערכת של „קיפודים" השולטים על השטחים החשובים, במטרה למנוע מן האויב אפשרות של פריצה פנימה.

הדגש המושם על עבודת ההתבצרות אינו צריך להפנות את שימת־הלב מתוכניות התקפיות. אם תפרוץ מלחמה בין ישראל לסוריה, תהיה מטרתו של צה"ל להשמיד את הצבא הסורי באופן שיעבור זמן רב עד שיהיה מסוגל להיבנות מחדש ולהוות סכנה התקפית בעתיד הקרוב.

החידוש במערכת ההגנה הניבנית עתה ברמת הגולן הוא בכך שאינה פוסחת על היישובים האזרחיים. במלחמת יום הכיפורים פונו ישובי הרמה. עכשיו משולבים יישובי רמת הגולן הקדמיים והעורפיים במערכת ההגנה החדשה. לקיבוצים ולמושבים נוספו תותחי נ"ט, תותחי לא־רתע, וכלי־נשק כבדים. הישובים ברמת הגולן יכולים לסייע לצה"ל בפעולות הגנתיות, ולסייע כמשענה ליחידות צבאיות.

■ בחורף או באביב

למראה הנעשה היום בישובי הרמה בולטת אי־הצדקה שיש בהתעם זה בהקיפה בין מלחמה צעת היכים ובלחמת יום הכיפורים. אכן, באותה עת היו מפקדי צה"ל בטוחים שבעיקר כי יש להרחיק את הישובים ברמת־הגולן מן החזית, ולהקים שם ישובים רק בשטחים עורפיים, ואילו הישובים הכבולים שכיזו במערכת ההגנה נאלצו לנהל את מערכה הבברה נגדיה.

ברמת הגולן ובחזיתות האחרות של ישראל נערכות עתה הכנות יסודיות, שאפשר כי יעמדו במבחן בתקופה הקרובה, וככל הנראה — על פי הערכות שונות — באביב.

עורקי־המצפון

(המשך מן העמוד הקודם)

איך לנהוג עם המשטר הצבאי שהטיל את אימתו בצ'ילי?

אבל אין ספק, כי למוסקבה — אף לא לפקין — אין התחבטויות — המדובר בהתחבטויות מוסריות — כאלו. ודאי לא שיקולי־מצפון מעכבים חילופי שגרירים בין מוסקבה למאדריד. בריה"מ — נראתה לא אחת — סוחרת עם מדינות ה„אפארטהייד". תחרות עזה התנהלה בין מוסקבה לפקין על זכיונות ועסקים ומפעלי פיתוח ביוון כאשר זו היתה בשליטת הכת הצבאית. בעיצומן של ההפצצות האמריקניות על וייטנאם הצפונית היתה פולין מייצאת בשר לסייגון.

פרופיסור־ידיד בארצות־הברית, ליבראל ושוחר־מצפון, הביע לפני, בעת ביקורו השנה בארץ, מורת־רוחו על „התנהגו המלחינה" לניקסון — מתוך נימוקים ישראליים אינטרסיסטים, כדבריו. ואהה גוכר באילו כמפתי־עשי טיפלה בנשיא לשעבר העתונות הסובייטית. עניין ודרגיש כמעט שלא הוזכר על־ידי כלי־התקשורת של בריה"מ. בבוגד־קבה אולי היו לניקסון הדרגיים־האיבבים האחרונים...

והיתה זאת, כמובן, ידידות מתוך חשבון מפוכח, שאין לו דבר עם אינטרסנא פקיון, אלא מושתת כולו על אריתמטיקה של כדאיות. אבל דווקא אנחנו — כך גלחה באוזני מבחוץ וגם מבית — צריכים היו לאתחיהם לניקסון באמת־מידה של מוסרות צרופה. לנו לא יפה לעשות חשבון מה, מה נתן ניקסון לישראל, הוך ההעליה בווטרגייט שלו.

כידוע, העולם הסוציאליסטי שחסר בגיגיה נגד באפרה האומללה — פעל כאלה־צדק שעיניה מכוסות: הצדק, והצדק בלבד! הרי האהדה והתמיכה במלחמה הודו־פקיסטן בעניין באנגלה־דש. לבד זה אי אחר, נתלגו רק לפי מצפן עילאי. ואם אבחין בדוגמאות של המוסר הקובע במדיניות — דוגמאות מן העבר ומן הימים הנוכחיים — לא יהיה, אני חושש, קץ לבאמר...

אנשים איפוא רק בתפלה לעצמנו: להסיתהרר כהדיגינה בחיפוש הקשר בין פוליטיקה ומוסר. הדבר גם יקל עלינו קצת לשאת את בדידותנו בין האומות. כבין או כי אין כלל קורלציה בין בדידות זאת לבין צדק. ובעולם שבו אנו חיים אל נבהייב להיות אגוצנטריים ולשאול בכל עת, לגבי כל עניין, את השאלה האגבית: מה טוב ליהודים?

יהושע א. גלבוע

בעת ביקורו של קיסינג'ר במוסקבה

הסובייטים תוהים: מיהו פורד

השיחות נועדו להכשיר פגישת נשיא ארה"ב עם ברז'נייב ולפרוץ את הקפאון בשאלת הגבלת הטילים הגרעיניים

מאת **רוברט טות**
סופר „לוס אנג'לס" במוסקווה
מיוחד ל„מעריב"

שר החוץ האמריקני, ד"ר הנרי קיסינג'ר, הגיע שלשום למוסקווה, לשיחות עם המנהיגים הסובייטים, לראשונה מאז אירעו חילופי הנשיאים בבית הלבן בוושינגטון ותוך דאגה מסויימת לעתיד הדטאנט.

דאגה זו נובעת מן הביטול הפתאומי מצד ארה"ב של העיסקה עם בריה"מ למכור לה תבואה ב־500 מיליון דולאר, ומקוצר־רוחם הגובר של ליאוניד ברז'נייב ואנשיו. לנוכח העיכובים שהיו באישור חוק הסחר בקונגרס האמריקני, בגלל „תיקון ג'קסון" בשאלת מתן חופש להגירה לבני המיעוטים ברוסיה.

בכל אלה עדיין אין לראות אותות סכנה מובהקים לדטאנט, אך יש להניח שהמנהיגים הסובייטים יקשיבו קשב־רב, במאמץ להבחין בכל מיפנה בקיבת הדגשים, בדברים שישמיע באוזניהם קיסינג'ר; מיפנה העשוי לשקף הבדלי השקפה בין הנשיא הנוכחי, ג'ראלד פורד, לבין קודמו, ריצ'ארד ניכסון.

כשני־שלישים מעיסקת התבואה יכומשו בעקבות שיחות גלויות שהיו לברז'נייב עם שר האוצר האמריקני, ויליאם סימון, אך נראה בעליל, שהסובייטים מעוניינים בעבורה נלהבות יותר להתמכנותה של ארה"ב, כשוהפה־יותר, בעקבות פרשת עיסקת התבואה.

נראה, כי הסובייטים מעוניינים מאד בפגישת פיסגה קרובה בין ברז'נייב לבין פורד בוולדיווסטוק בחלקו נובמבר, כאשר יסיים פורד ביקור ביפאן, וברז'נייב יסיים ביקור במונגוליה החיצונה. זאת, על מנת לאפשר למנהיג הסובייטי פגישת פנים־אל־פנים עם נשיאה החדש של ארה"ב, לבטן ייטיב לעמוד על טיבו ולהוות על קנקנו.

במקורות הדיפלומטיים מאמינים, כי פגישת הפיסגה אכן נקבעה, ועתה ממתינים רק לסיום ביקור קיסינג'ר, לפני פירסום ההודעה הרשמית על כך. פקידי רשות אמריקנים במוסקווה שיתפים בעניין זה שהידיה גבורה, אך בודים כי הסובייטים מגלים עניין רב בפגישה.

אחד הנושאים הראשונים בהדיבורים ברשימת הנושאים שבהם ידון קיסינג'ר עם מנהיגי בריה"מ הוא הסבורה הקיפאון הנוכחי שחל במשא־ומתן להגבלת החימוש האסטרטגי. דיפלומאטים מערביים במוסקווה בהשיחה מאמינים, כי בנודע זה תהיה פגישה מכריעת, שתקבע אם מעצמות־על אכן יתגברו על עיסקה נוספת להגבלת הנשק הגרעיני. במך 18 החדשים שקבע לכך קיסינג'ר בוועידת הפיסגה הסובייטית־האמריקאית בחודש ביולי.

„יש לנו תהיות על ב־18 החדשים להשלמת עניין זה, על טילים בעלי ראשי־חץ מרובלים" — אמר אז קיסינג'ר. „באומרו „להשלים", אין אני מתכוון להיסול הנשק הזה, אלא להתייצבות ברמה בטיפולו ובאופן מצבי. כל דהיית של ששה חודשים (בהשגת הסכם חדש), גורמת לכך שתבציעה נעשית קשה יותר", הסיף קיסינג'ר. ואם לא יושג הסכם חדש עד סוף 1975, יתהפך הדבר בכלל הדרך לבלתי נמנע" — הזהיר שר החוץ האמריקני.

כבר לפני אמר, כי בא אז במארס, כשעיבי הצעה להסכם הקיבע בהסכם הביניים הנוכחי, המגביל את הסובייטים ל־2360 טילים ביבשה ובים, ואת ארה"ב ל־1710 טילים ובכל זאת בניסיון להאריך הסכם־ביניים זה בשתיים או שלוש. ההסכם נחתם בידי הנשיא ניכסון ב־1972, ותוקפו נקבע לחמש שנים.

הצעת קיסינג'ר היתה אז, להעלות את תיקרה המיספרית של כלי־הנשק על־ידי תוספת להסכם של מערכות־נשק גרעיניות שטווח ארוך, כגון מפציצים.

חשוב מכך. קיסינג'ר הציע גם „פ־חודש", שמטרתו לטפל בבעיית הטילים בעלי ראשי־חץ המתפצלים. בלא הגבלת הטילים מסוגלת ארה"ב לצייד את טיליה ב־1980 ב־10 אלפים ראשי חץ נפרדים, כך גם למטרות שונות, והבריה"מ מסוגלת לצייד את טיליה־היא עד 1985 ב־17 אלף ראשי כאלה.

אך למרבה מבוכתו של קיסינג'ר, סירבו הסובייטים להגיע ל„הסכם עקרוני" חדש, לי משום שחששו בניכסון כי לא יעלה להשיג את אישור הקונגרס לעיסקה חדשה. סירובם של הסובייטים חרץ לשבט את גורל ועידת־הפיסגה של 1974, שהוגבלה רק לחתום על נשק אסטרטגי. ניכסון וברז'נייב הסכימו רק, לחזור במשך שנה או שנתיים להשגת הסכם לעשר שנים, שיקבע תקרה מיספרית ואיכותית גם יחד, לנשק גרעיני ארוך־טווח.

עתה שוב מנסה קיסינג'ר להשיג „הבי־תפיסתית" בהצעות חדשות, שיכללו במסגרת החלטות הפיסגה. לפי שעה אין תשובה לשאלה, אם הסובייטים מוכנים לעשות עיסקות עם נשיאה החדש של ארה"ב, יותר היו נכונים לעשות עם הנשיא הקודם. לפי שעה, אין סימנים שיעידו על חוסר אמון סובייטי, אך כפי שהמדיניות האמריקנית להתחייבות סובייטית לפני שישה חודשים, עלולה היא לגרום לכך פעם נוספת.

אפילו יושג הסכם עקרוני בשיחות הנוכחיות במוסקווה, חידוש שהות של כשנה הפיכת הסכם זה לאמנה כתובה כשם הסכם הראשון על הגבלת החימוש האסטרטגי שהותו של שנה להשלמתו, אחרי שג הסכם עקרוני — כך ברור, שכל עי־חדשה הנוגע לאישורו של הקונגרס האמריקאני, לקראת הבחירות הבאות לנשיאות... הסובייטים ינסו לכדוד את השפעת פורד על הקונגרס. על־פי הזמן שיידרש לו לאחר הבחר, ועל פי הצלחת הרפובליקאים או כישלונם, בבחירות לקונגרס בחודש ובמסקנותיהם בעניין זה, ישפיעו השפעה על עמדתם.

על־פי כל הסימנים, עדיין לא גיבשו הסובייטים דיעה ברורה די הצורך בדבר של המנהיג האמריקני החדש ומהותו. ידינו כל הנתונים הסטאטיסטיים על השבו הצבית כאשר היה חבר הקונגרס, השבע „מקור סובייטי רשמי למוחמה. בעינינו. לא לבש עדיין פורד צורה „נראה לנו, שאין לו עניין רב בביחון עניני חוץ. למרות שאנו מבינים כי הוא עתה להתרכז בבעיותיה הכלכליות של ה־ב" — אמר המקור הסובייטי.

הוסיף המקור: „האם אתה סבור מסוגל לנצח ב־1976? אני — איני־כן, אך כוונתו שזו רק דעתי האישית.

השקפה זו נועדה לשמש כנראה אות ניכיוש, יותר מאשר להביע בסכנה ובהוכחה בעניין פורד, אך יש בה כדי עיד כי האופן שבו יעריכו הסובייטים המערכים הפוליטיים הנוכחים בארה"ב. פיע על בחינת הצעותיו של קיסינג'ר שיחות הנוכחיות, כפי שהשפיע עליהם לו את הצעותיו הקודמות.

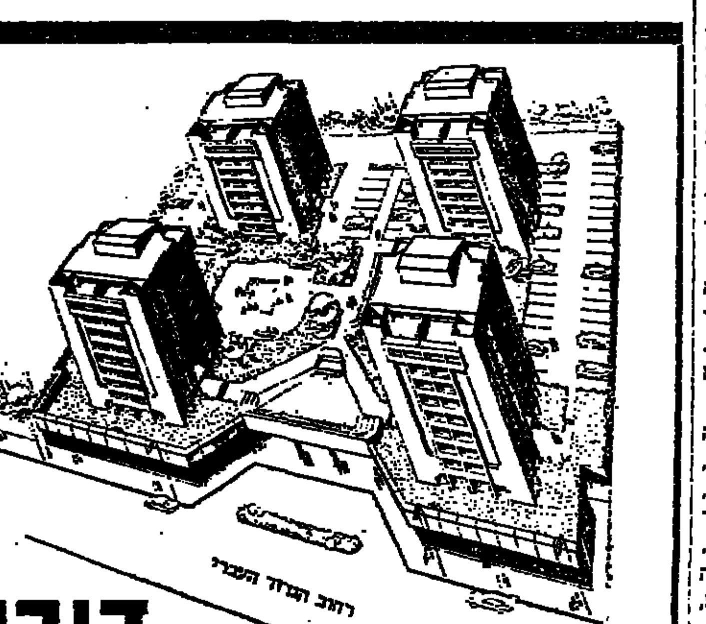

דירות רווחה בראשון־לציון

במרכז מגורים חדיש באיזור שקט במרכז ראשון־לציון, רח' הגדוד העברי — פינת רח' מרגולין, בבניינים בני 8 קומות עם מעליות.

דירות 3½ - 3 חדרים

- ✶ תכנון מעולה ועיצוב חדיש
- ✶ רמת בניה גבוהה
- ✶ 2 חדרי ארונות
- ✶ גז מרכזי
- ✶ מטבחים מפוארים
- ✶ טלפון פנים, הכנה לטלפון חוץ
- ✶ מגרשי חניה
- ✶ אנטנה מרכזית לטלויזיה
- ✶ מרכז קניות במקום

פרטים והרשמה:

צל אלונים

טלפונית: 03-265286, 9—1 לפנה"צ; 16.00—19.00 אחה"צ.
במקום: רח' הגדוד העברי פינת מרגולין בשעות 15.30—19.00 אחה"צ.

לקנות דירה ולדעת שמחירה ישאר תמיד גבוה מכל האחרות...

בת־ים

במרכז המגורים של בת־ים, מוקמים מגדלי רוטשילד של פאן־לון. במגדלים בני 11 הקומות — נותרו דירות מודרניות בנות 4 חדרים. חניה תת־קרקעית, נוף פתוח לכל הכיוונים, הסקה מרכזית, מרכז קניות ושרותים.
פרטים — רח' רוטשילד 22, בת־ים, טל. 863395.

חולון

באיזור הצמרת של חולון, בונה פאן־לון, נבנות דירות מגורים מודרניות מרווחות תוך שילוב באוירה השכונתית המיוחדת. דירות נוה פאן־לון הן בנות 3½ או 4 חדרים, בכל דירה מטבח מפואר, גז מרכזי והסקה מרכזית.
פרטים — רח' שנקר 47, חולון, טל. 845264.

ראשון לציון

ברחוב ירושלים, באחת השכונות המרכזיות, הנאות והמטופחות, בונה פאן־לון דירות איכות בנות 3, 3½ ו־4 חדרים, מעלית, מים חמים מרכזיים, מטבחים מפוארים ועוד. פרטים — פאן־לון, רח' רוטשילד 50, ראשל"צ, טל. 947043.

פאן־לון

פרטים: בכל משרדי המכירות וביועצי השקעות חוץ: פרישמן 10, טל 240224/5 ת"א

עדן־יועבים ופרסום

קיסינג׳ר רוצה לתווך בין חוסיין לערפאת

לפי ה„הסדר החלקי" עם ירדן המתבשל בוושינגטון, תיסוג ישראל מחלק מסויים של יהודה ושומרון ותמסור אותו לחוסיין ואילו ארה״ב תשתדל להביא לשיתוף פעולה בין ירדן לאש״פ ✶ אנשי הממשל האמריקני משדלים גם את ישראל „לגלות דמיון ולהגיע להסכם עם עראפאת" ✶ קיסינג׳ר אמר בירושלים כי אינו יודע מה טיב ההבטחות שנתן ניקסון לסאדאת בקאהיר ✶ סאדאת אינו מוכן ל„אי־לוחמה" ✶ כאשר נמתחה ביקורת על ראש הממשלה יצחק רבין, מה ראה להשמיע „רעיונות פרטיים" (בענין ההסדר החלקי עם ירדן), הזכיר כי בשעתו שלחה ממשלת הליכוד הלאומי שר אל חוסיין שיביא בפניו את „רעיונו הפרטי" (תוכנית אלון) ✶ גולדה מזהירה מפני „התחכמויות מיותרות" ✶ בגין הראה השבוע לדיין „התחייבות" בחתימת ידו שלא לסגת מיהודה ומשומרון

מאת יוסף חריף

ב **אחת הישיבות האחרונות של הממשלה שאל אחד ה־שרים את ראש הממשלה מה ידוע לישראל על טיב ההבטחות שנתנה וושינגטון למצ־רים. אותו שר הסתמך על פירסום בעתונות, שלפיו התבטא נשיא מצ־רים, אנואר סאדאת, כי הוא מצפה מוושינגטון למימוש ה ה ב ט ח ו ת, שקיבל מהנשיא ניכסון.**

התשובה שניתנה לשר היתה: לא ידוע לנו דבר!

שאילתא זו הוגשה לראש הממשלה ל פ נ י ביקורו האחרון של שר־החוץ האמריקני, ד״ר הנרי קיסינג׳ר בירושלים. כשהיה כאן בחודש נשאל ד״ר קיסינג׳ר לגבי ההבטחה שנשיא מצרים טען, כי ניתנו לו על־ידי ה־נשיא לשעבר — בעת ביקורו של ניקסון ב־קהיר בחודש יוני — אך ד״ר קיסינג׳ר השיב, ש ל א ידוע לו אם ומה הבטיח ניקסון ל־סאדאת.

אמנם בעת הביקור בקהיר התקיימה גם שיחה בארבע־עינים בין הנשיא האמריקני והנשיא המצרי, אך קשה להניח, כי הנשיא ניקסון הסתיר משר־החוץ שלו דברים שאמר אותם לסאדאת. הנסיון מלמד, שלא אחת השכיל נשיא מצרים את ממשלת ישראל ב־ענינים שלא ידעה עליהם. פעמים שבראיון או בהתבטאות פומבית היה סאדאת מצביע „סהם־כך" על איזו איגרת שקיבל מנשיא ארה״ב, או על מהלך שיחה שניהל עמו שר־החוץ האמריקני (בראיון ב„ניוזוויק" תאר פעם סאדאת מהלך שיחה עם ויליאם רוג׳רס לכל פרטיה ודקדוקיה). לכן, יעבור זמן עד אשר יתברר לממשלת ישראל באילו הבטחות אמריקניות הכתוב מדבר. „משהו", כנראה, התרקם שם, בחודש יוני, בקהיר.

לגבי ירדן, או ביתר דיוק לגבי הנושא הירדני־פלשתיני, היה לישראל הרושם, כי היא בתבונה. לא אחת דיווחו שרים שחזרו כמסעות לארה״ב, כי בנושא הפלשתיני יש הבנה יסודית עם וושינגטון: ארה״ב כישראל — כך שיננו באזנינו — היא נגד הקמת „מדינה שלישית", פלשתינית. והא ראייה — אישים בממשל האמריקני, לרבות ד״ר קי־סינג׳ר, מבקשים לשכנע את ממשלת ישראל ללא הרף, כי תיכנס לשיחות עם ירדן, כי על־ידי כך תיחסם הדרך בפני הפלשתינים של אש״ף.

● „לדבר עם אש״ף"

אפשר לומר כמעט בוודאות, כי גם כיום ע ד י י ן אין ארה״ב מצדדת במדינה פלש־תינית עצמאית, אבל לומר, כי ישראל יודעת מה מתבשל בממשל האמריקני ביחס לטיב הפתרון של הבעייה הפלשתינית — תהיה זו הונאה עצמית. על כל פנים, אף כי בעת הביקור האחרון של ד״ר קיסינג׳ר נאמר לו בבירור על־ידי ראש הממשלה, כי ישראל לא תסכים בשום פנים לשבת ולהתדיין עם הפלשתינים, מצייצים אנשי הממשל בוושינג־טון לישראלים שונים להשלים עם הרעיון בדבר הצורך ל ד ב ר ע ם א ש ״ ף ! בדבר זה כשלעצמו אין חידוש גמור, שכן ד״ר קיסינג׳ר עצמו אמר בראשית יוני בחוג־סגור בוושינגטון, כי בפני ישראל עומדות למעשה רק שתי אפשרויות באשר לפלשתינים: להת־עלם מהם, או — ל ה י ד ב ר עמם, כפי ש־מתדיינים עם מנהיגי ערב, תוך נסיון מה־כיר לבתן אותם. לא היה צורך לנחש על איזו אפשרות ממליץ קיסינג׳ר. ואולם, מאז, במרוצת החודשים האחרונים, נתחזקה, כנר־אה, הכרה זו בממשל האמריקני. אישיות מדינית פעילה בממשל בוושינגטון אמרה ב־אלה הימים לח״כ שמואל תמיר דברים ברו־רים למדי: אתם, הישראלים, חייבים להיות בעלי דמיון ולבוא לידי ה ס כ ם ע ם ע ר א ־ פ א ת !

אמנם כן, הדרג הראשון — קיסינג׳ר, סי־סקו, אתרטון, עדיין נמנע מלדבר בענין זה ברורות. אבל אין להניח, כי אותה אישיות אשר אמרה את הדברים לח״כ הישראלי מב־טא „דעה פרטית". אין זאת, אלא שהממשל האמריקני ינסה לרכך את ממשלת ישראל בהדרגה. משהו כעין „ניתוח עם הרדמה", ש־לא תחוש בכאבים, אבל כבר מסתמנת המג־מה של „בעלי־הדמיון" האמריקניים. אגב, לא כמפי איש אחד שמע מר תמיר את אותה עצה. אישיות אחרת, הקשורה במועצה לבטחון לאומי בוושינגטון התנבאה גם כן באותו סג־נון: ישראל צריכה לבקש דרכים להידברות עם אש״ף!

ובכן, בענין הירדני־פלשתיני כמו בענין המצרי, אפשר שוושינגטון לא נתנה „הבט־חות", אבל מתרקמים דברים במקצב יוצר.

● „המהלך הטקטי" של רבין

המבוכה שבה שרויה הממשלה איננה רק בשל אי־הבהירות סביב ועידת הפיסגה הער־בית ברבאט — אם תגבר יד הקיצוניים כסו־ריה, עיראק ואש״ף השוללים הסדרי־ביניים או יד „המתונים" כמצרים וסעודיה המחיי־בים אותם. המבוכה מקורה בערפל המכסה את מ ג מ ו ת י ה ה א מ י ת י ו ת של ארה״ב. ראש הממשלה, יצחק רבין, עשה אמנם „מה־לך טאקטי" (זו הגדרתו של ראש הממשלה) כאשר הכריז, שישראל מוכנה להיכנס לשי־חות עם ירדן על הסדר־ביניים ובתמורה ל־אי־לוחמה יהיה מוכן לשקול בחיוב „ל ת ת מ ש ה ו בגדה המערבית". אבל ספק אם ארה״ב תסתפק בהבעת נכונות סתם, בלי שישראל תהיה מוכנה לתרגם את ה„משהו" הזה לנסיגה של ממש. בימים שיצחק רבין שימש כשגריר ישראל בוושינגטון היה נוהג לומר, כי במשרד־החוץ בירושלים יש מי ש־חושבים שאם מצאו איזו נוסחה מחוכמת הם פתרו בזה את הבעייה. נראה, כי נוסחתו של מר רבין בדבר נכונות להיכנס להסדר־ביניים גם עם ירדן, תמורת א י ־ ל ו ח מ ה, ככל שתהיה מחוכמת — לא תפתור את הבעייה. ראשית, האמריקנים מבחינתם לא יוכלו לע־מוד מן הצד בחיבוק־ידיים, אם יתברר להם כי מושג זה, שהוא תנאי לנסיגה ישראלית חלקית, משמעו התחייבות ברורה ומפורשה — אם מצד מצרים ואם מצד ירדן — ל„הפ־סקת מצב הלוחמה". שכן לוושינגטון ברור כבר עכשיו, שקהיר לא תסכים לכך וממילא לא תוכל ירדן שלא ללכת בעקבותיה של מצרים. מכאן שה„נוסחה", כהגדרתו השנונה של רבין עצמו ל א תפתור את הבעייה.

אלא שבעיה זו: בעיית הסדרי־הביניים עם ירדן איננה כיום בעיני וושינגטון הבעייה היחידה. מכרחים למצוא, לדעתה, דרך ל־ענות על „האינטרסים הלגיטימיים" של ה־פלשתינים. ככל שניתן להתחקות אחר מג־מותיה של וושינגטון בשאלה יסודית זו מת־קבל הרושם, שכמה מושגים, שהיו משות־פים לישראל ולארה״ב שוב אינם מקובלים על הממשל בוושינגטון. כך, למשל, משוכנעת וושינגטון — והיא מבקשת לשכנע גם את ישראל — שיהיה הכרח להידבר גם עם אש״ף ולא רק עם ירדן.

● ה„מודל" הוושינגטוני

אם וושינגטון עודה מחזיקה בדעה, שאין מקום למדינה פלשתינית עצמאית מה טעם היא רוצה לשכנע את ישראל בצורך להידבר גם עם עראפת ולא רק עם חוסיין?

מסתבר, כי המוצא שוושינגטון חושבת עליו הוא בערך זה: ישראל תיסוג מחלק מסויים של הגדה — במסגרת הסדר־ביניים; במס־גרת הסדר כולל תצטרך ישראל, לדעת וושי־נגטון, לוותר כמעט על כל יהודה ושומרון — ותמסור אותו לידיו של חוסיין. אש״ף — שיצטרך להיכנס לתמונה כדי שלא ישבש ביחד עם סוריה וגורמים ערביים אחרים את המהלכים המדיניים שארה״ב הוגה בהם — יהיה בעתיד היורש של שטחים אלה מתוך הידברות עם חוסיין. כלומר, על פי תיאוריה זו תיטול על עצמה וושינגטון את התפקיד לשכנע את חוסיין שירכך עמדתו כלפי אש״ף ומן הצד השני תנסה לשכנע את עראפאת, ש־יסכים לשתף פעולה עם חוסיין. המגמה היא, איפוא, ליצור מצב ביניים, שיהיה מקובל על חוסיין ועראפאת, מתוך שאיפה ליצור במרוצת הזמן כעין פדרציה בין שתי הגדות שתיחשב למדינה אחת, אף שהפלשתינים בתחום ש־מיועד להם יהנו כמעמד ע צ מ א י. אפשר שוושינגטון בונה על כך שחוסיין עצמו, לבד מן העובדה שהגה בשעתו את רעיון הפדר־ציה, הכריז אך לפני זמן קצר בראיון ל־„ניוזוויק", כי ירדן מוכנה לראות את אש״ף כמייצגת של הפלשתינים — אם גם לא כ־מייצג יחיד. ראוי לזכור, כי בהודעה המשו־תפת עם סאדאת הסכים חוסיין בבירור ש־אש״ף ייצג את הפלשתינים, להוציא את אלה הגרים בירדן.

הדים על מגמה זו הגיעו לירושלים אם כי במישור הרשמי לא דובר על „מודל" זה עם ישראל. אבל בין שמדובר באמת בתוכנית זו או בדומה לה ברור לממשלת ישראל, כי ה־מטרה המתמדת של וושינגטון לשלב את ה־פלשתינים „באווירה יציבה וקונסטרוקטיבית" — כדברי קיסינג׳ר — בתהליך המשא־ומתן, תו־ביל בסופו של דבר להצעות מ ע ש י ו ת.

סגן־שר החוץ האמריקני, ג׳וזף סיסקו, הוא זה שמבקש לעשות נפשות לרעיון כי בניגוד לטענתה התורה של ישראל (בהסתמך על האמנה הפלשתינית) שאש״ף אינו מתכוון, אלא למדינה, שתבוא במקום ישראל ובמקום ירדן — הגיע חלק ניכר של הפלשתינים לכלל מסקנה שיש לנצל את האופציה הדיפ־לומטית וכי עראפאת מוכן לקחת חלק בוע־דת דיון, אם גם לא על בסיס החלטת מוע־צת־הבטחון 242 (כדברים האלה השמיע סי־סקו בועדת החוץ של בית הנבחרים האמ־ריקני).

● „הרעיונות הפרטיים" הללו

כשאתה פוגש בימים אלה חברי ממשלה — מבין אלה שמקובל לראותם כבעלי השק־פה על התחיה הקו המדיני — הם מודים באוזניך, שהם מודאגים, אין זאת אלא משום שהם משוכנעים, שעמדתה איננה על הפק־רונות שהיו מקובלים עד כה על ישראל — שאין מקום להידברות עם הפלשתינים וש־הזהות הלאומית צריכה לבוא לידי ביטוי ב־מסגרת ירדן, והשהסדר עם ירדן על בסיס של נסיגה ייתכן ר ק במסגרת של שלום — פי־רושה עימות אפשרי עם וושינגטון; ומה שגרוע מזה — מלחמה בלתי נמנעת!

על רקע זה באה, כאמור, הצהרתו של ראש הממשלה, כי תמורת אי־לוחמה הוא ישקול בחיוב הסדר־ביניים עם ירדן ואף שלא דיבר מפורשות על ויתור טריטוריאלי נתפרשו כך הדברים שאמר.

השבוע נמתחה על ראש הממשלה בקורת בפורום ממלכתי מסויים — מה ראה להש־מיע „רעיונות פרטיים" בנושא כה רגיש, בה בשעה, שהממשלה לא דנה וממילא לא החלי־טה בענין זה.

מר רבין טען להגנתו, כי אין כל פסול בכך, שהרי כבר אירע, שאפילו הממשלה הסכימה פעם לשלוח שר עם „רעיון פרטי" כדי שיעבירוהו לידיעת מלך ירדן. והכל — לרבות מנחם בגין — הסכימו לכך.

הכוונה היתה לדיון שנתקיים בשנת 1968 בממשלת הליכוד הלאומי על יוזמה ירדנית לבחון דרך להסדר. עמדה אז שאלה אם יש להיענות ליוזמה זו, שהרי ברור היה כי מדובר ב נ ס י ג ה ישראלית אם גם „ת מ ו ־ ר ת ש ל ו ם". הרוב הגדול בממשלה היה בדעה שעל השר המסויים, לצאת לפגישה (אותו שר היתה לו תכנית משלו). מנחם בגין ויוסף ספיר הצנוח הודיעו בו במקום, שאין להסתפק בכך, שהשר הישראלי יכען, כי זהו רעיונו הפרטי, אלא — דרשו בגין וספיר — שעליו להודיע לאיש־שיחו מפור־שות, שהממשלה ל א סמכה ידה על תכנית זו. מר בגין הזהיר, שאם לא יתקבל תנאי זה לא זו בלבד שלא יסכים לשליחות, אלא יפרוש ביחד עם חברו מן הממשלה. השבוע העיר מר בגין למר רבין, שאין המשל שלו דומה לנמשל. אותו שר לא נסע להציג רעיון פרטי על דעת הממשלה, אלא הוטל עליו להדגיש, כי הממשלה ל א סמכה ידה על „הרעיון הפרטי" הזה...

● צירופה של מפד״ל והבחירות הקרובות

בין כה וכה, באשר לרעיונו ה„פרטי" של מר רבין ספק אם תצטרך הממשלה להכריע, שכן אם הוא אמנם כרוך בנסיגה חלקית — על כורחו יצטרך יצחק רבין ללכת לבחירות חדשות. ראש הממשלה נתון, איפוא, בכבבת של שני עימותים אפשריים: עם וושינגטון — ועם חלק חשוב במפלגתו שלו.

צירופה של המפד״ל יכול להאריך את ימיה של ממשלת־רבין כל עוד אין מדובר בעתיד יהודה ושומרון (אם כי עד מהרה יתברר כי גם בכמה עניני פ נ י ם, לרבות בנושא אחד בעל אופי דתי, הנוגע לנשרות אלמנות של מלחמת יום־הכפורים — לא יוכל רבין למ־צוא משענת בטוחה במפד״ל) — אבל אין כמעט ספק, ששאלה מכרעת זו לא תרד מ־סדר־יומנו והבחירות הן בלתי נמנעות ב ש נ ה זו. מעניין יהיה לראות את המבחן הראשון בכנסת עם שובו של משה דיין מארה״ב. בשאלה זו של יהודה ושומרון מגלה עתה דיין קיצוניות גדולה אף יותר מאלה מבין חבריו הנמנים עם אנשי ארץ ישראל ה־שלימה.

אגב, כדי להוכיח ל...דיין שהוא היה תמיד נגד החזרת יהודה ושומרון הציג בפניו ה־שבוע מנחם בגין „התחייבות בכתב" החתו־מה על ידי דיין. באחד הימים נתעורר במב־שלה ויכוח סביב התבטאותו הגורעת של משה דיין בראיון טלוויזיה בארה״ב על כך שתמורת שלום הוא מוכן לוותר „הרבה, הרבה" (בשטחים). בפתק שהעביר בעת ישי־בת הממשלה למר בגין הבהיר לו דיין כי לא נתכוון ליהודה ושומרון אלא לסיני!...

ממשלת־רבין מוטרדת בכך שהיא איננה נרתעת מלמצות את „כל האפשרויות" על מנת להגיע להסדרי־ביניים ולו גם כתוך הכרה, שאם ייגזר על ישראל לעמוד שוב במלחמה, ייאמר על הממשלה, כי היא מצידה עשתה הכל למונעה.

איש אינו חולק על כך שיש למצות כל דרך מדינית אפשרית. והלא גם הממשלה הקודמת נהגה כך שהרי היא היגה על עקרון המשא־ומתן הישיר ועל העקרון שאין זזים משום שטח אלא במסגרת הסכם שלום וחוזה שלום (עמדה זו מקובלת היתה על הממשלה עוד לפני מלחמת יום־הכפורים) ו־בלבד שאפשר יהיה להתקדם לקראת שלום. לכן, הנכונות להיכנס להסדרי־ביניים עם מצ־רים אין בה חידוש. החידוש הוא בכוונתה של ממשלת־רבין להיכנס להסדר־ביניים עם ירדן א ם — וזאת לא שמענו בבירור מפי ראש הממשלה — הוא נכון להסדר כזה שיהיה כרוך בנסיגה חלקית. ואין זה חשוב לענין זה אם בשל כך יהיה מוכן ללכת לבחירות. מצד מ ה ו ת ו של ההסדר — האם ה ו א מוכן לנסיגה חלקית ביהודה ושומרון „על החשבון" של הנסיגה, אשר תתחייב גם לדעתו במסגרת הסכם השלום הסופי? יגאל אלון, למשל, לא הסתיר את דעתו. תשובתו היא חד־משמעית: כ ן. כמובן, אלון מסייג את הסכמתו במרכיבים מוגדרים, שהוא רוצה כי ייכללו בהסדרי־ביניים, שבהצטרפם יחד יעניקו מצב של הפסקת לוחמה דה־פאקטו, אבל מן הצד העקרוני עמדתו ברורה. לא כן רבין. כשנתפרשה נכונותו „לתת משהו" לירדן — כפי שהתבטא בראיון טלוויזיה — תמורת אי־לוחמה (דובר על אפשרות של נסיגה ב־איזור יריחו) הסביר לשר אחד, כי „משהו" אין פירושו בהכרח ויתור טריטוריאלי.

● „הסכנה היא בביצוע"

נדמה, כי זוהי ח ו ל ש ת ה של הממשלה, המתיימרת „למצות את כל האפשרויות" כדי שיוכלו להביט במצפון נקי בעיני ההורים, שבניהם ייקראו לקרב במקרה של מלחמה, שאין היא מדברת ברורות. יש והטאקטיקה סוחפת אותך למצבים, שאתה מוצא עצמך מסתבך בהם ללא תקנה. מבחינה זו הולך ראש הממשלה בעיניים פקוחות אחר הקונצ־פציה של קיסינג׳ר, הגורס כי מכיוון שאין אפשרות להתקדם בבת־אחת לשלום, אין דרך אחרת אלא להתקדם בשלבים ואם יש ניגודים — כפי שאמר באחת השיחות בוושי־נגטון למדינאי ישראלי: „יש הכרח לגשר על פני הפערים... העיקר לפתוח בתהליך של משא־ומתן ובתוך זה כבר „יסתדר" משהו..."

עובדה היא — וראש הממשלה עצמו עמד על כך באחת ההזדמנויות — שהקונצפציה של קיסינג׳ר נתקבלה על דעת ישראל. אבל לזכותו של מר רבין ייאמר, כי באחד הדיו־נים בממשלה העיר בענין זה: „ה ס כ נ ה היא בביצוע..."

אבל ביסודו של דבר נאמן ראש הממשלה לדעה כי „יש לבחון דברים בתהליך של מו״מ". אבל מה הדין אם המצב שקבע ראש הממ־שלה — „אי־לוחמה" במובן זה שהשלב הבא הן עם מצרים והן עם ירדן, חייב להיות בעל אופי מדיני ומצרים אומרת ברורות שאין היא רוצה אלא במהדורה נוספת של „הפרדת כוחות"?

אחד הדברים ש נ ב ח ן בעצם הימים האלה היא בפירוש דבר זה — מצרים איננה מוכנה ל„אי לוחמה". ואשר למרכיבי ההסדר? סא־דאת, שלא לקיצוניים בועידת רבאט, מוכן גם להסדרי־ביניים עם ישראל, אבל לא מפני שהוא כבר בשל לשלום, או שלום דה־פאקטו, אלא מפני שזה מהווה „תנועה קדימה" — כלומר, יש להשיג מישראל נסיגה בכל דרך שהיא. יימצא מי שיאמר, כי כ ך חייב הוא לדבר על מנת להפיס דעתם של הקיצוניים ברבאט, אבל למעשה הוא חושב אחרת. אין כל הוכחה לכך, כל עוד אין הוא מוכן לדון על הסדר שאחד ממרכיביו, ובעצם המרכיב ה ע י ק ר י, יהיה אי לוחמה (הנוסחה ה־משפטית באמת פחות חשובה מן התוכן, כפי שגורס יגאל אלון).

● לא יהיה דיון בלי מימוש ההסכמים הקודמים

רבין מיטיב להכיר במציאות זו ועל כן אמר השבוע באחת ההתייעצויות כי ישראל לא תיגש לשום דיון מעשי כל עוד לא ית־ממשו ההסכמים הקודמים עם מצרים עד תום בצד מימוש ההסכמים שבתחום הבילטראלי עם ארה״ב. אם לקבל דברים אלה כפשוטם הרי מימוש „ההסכמים הקודמים" כולל גם את פתיחת התעלה לשיט בינלאומי ומהן חופש שיט לאניות ישראליות בה.

מכאן, שהדאגה שהובעה על ידי כמה אי־שים — לאו דוקא מן האופוזיציה — מפני הסתבכותה של ממשלת־רבין, יותר משהיא נוגעת למצרים היא נוגעת לחזית הירדנית. יש אומרים, כי גם גולדה מאיר איננה נלה־בת — אם לנקוט לשון המעטה — מן הטאק־טיקות של ממשלת רבין, כפי שהן מתבט־אות בהצהרותיהם של ראש הממשלה ושל שר החוץ (האמת היא, שלגבי אלון אין ה־דברים שהוא משמיע רק בחוקת טאקטיקה). ולזכותה של ממשלת גולדה ייאמר, כי הצ־טיינה בקו עקבי, ועמל גדול עושים למבש־לתה כשבאים ואומרים, כי היא היתה נ ו ק ־ ש ה, בעוד אשר ממשלת־רבין מצטיינת ב־„פתיחות". ראשית, ניתן להוכיח, כי מאמצי השלום של ממשלת גולדה (ולא כולם ידועים עדיין) היו רבים מני ספור. שנית, עדיין אין לדעת לאן תוביל „הטאקטיקה" הברוכה של ממשלת־רבין. ההתקרבות האמריקנית בצע־דים נמרצים לעבר התפיסה, שמוכרחים להידבר עם הפלשתינים, איננה מבשרת סו־בות אפילו מנקודת מבטה של הממשלה. על כל פנים, כל התרגילים והתרוצים של ממ־שלת־רבין עדיין לא הוכיחו סיכויי ההקד־מות כלשהם. איך אמרה פעם גולדה מאיר: „...היינו ועודנו עדים לתרגילים מתרגילים שונים להמציא תחליפים לחוזי שלום כפשו־טם, נמצאו מדברים על „הסדרי שלום". יש מציעים להתפתק בכך, שכל מדינה תצהיר על כוונות שלום, יש מסתפקים ב„הפסקת לוחמות", בשמעך מחשבות על פירוזים, על ערבויות ועל כל מיני הסדרים המצאות — וכל זה בלא לתבוע ממנהיגי ערב לעשות שלום עם ישראל. פשוט שלום, ללא ה ת ח ־ כ מ ו י ו ת מ י ו ת ר ו ת".

● כלפי הגויים וכלפי היהודים

גולדה מאיר אמרה את הדברים כלפי „ה־גויים", לרבות כלפי ארה״ב. לא נתפלא אם תאמר כדברים האלה גם כלפי ה„המצאות" הישראליות. גולדה מאיר היתה בנחלט בעד פשרה טריטוריאלית ביהודה ושומרון (דיב־רה על כך בגלוי — אם כי פעם אמרה, שהיא

(סוף בעמוד 39)

משבצת

● מסע 14 הארצות

...ראל היא אחת מתוך 14 המדינות, אשר ד״ר הנרי קיסינג׳ר יפקוד במסעו ...נוכחי. אחר מוסקווה יטוס להודו ולפאקיסטאן, לבנגלה־דש, לאפגניסטאן, ...אן ולאנקרה, לרומניה וליוגוסלאוויה, הוא ינאם בועידת המזון הבינלאומית ...א ומשם לישראל ולארצות ערב.

...סכסוך הישראלי־ערבי הוא, איפוא, רק אחת מן הבעיות המרובות המעסיקות את ...חוץ האמריקני, והמו״מ אתו עדיין לא הוחל. עדיין מחכה שר־החוץ האמריקני ...זות של ועידת ראבאט, הנפתחת מחר. עדיין אין הוא יודע את המהלכים הסובייי־ ...וכבר הודיע שגריר ישראל בוואשינגטון להודיע (אמנם בישיבה סגורה של ראשי ...ים היהודים) על פיזות בתביעה הישראלית. עד כה דיבר ראש הממשלה בנאומיו ...ים על נכונות לנסיגה ישראלית נוספת בשינוי תמורה. ה צ ה ר ה מצרית על אי־ ...; והנה מודיע השגריר, כי ישראל תתבע רק שמצרים תסכים ל„אי־לוחמה למעשה". ...ה בעצם קרה מאז הצהרתו הפומבית של ראש הממשלה, לאן רץ השגריר?

● שלש דעות

...לכה עדיין לא החליטה הממשלה על התביעה של „אי־לוחמה", הוו רק ...ברזות של ראש הממשלה.

...ממשלה רק החלה בבירור המוקדם של הנושא תוך שמיעת חוות דעתו של ...המשפטי.

...ש הממשלה הוא שתובע את ההצהרה המצרית ל„אי־לוחמה", אך שר־החוץ גורס ...ן של „אי־לוחמה למעשה". כלומר, כמה הבטחות מעשיות בלא לעמוד על הכותרת ...צהרה. לעומתו טוענים ראש הממשלה, וכמה מעוזריו, ש„אי־לוחמה למעשה" ...על בסיס הסכם ההפרדה, ובהתחייבויות המצריות שלא להפריע לשיט בכניסה ...ף ושל ההבטחה לעתיד הרחוק יותר ביחס לתעלת־סואץ.

...נך ויכוח זה יש לשר הבטחון דעה שונה לגמרי. הוא רואה את התביעה להצהרה ...כבלתי־מציאותית. לא שהוא מתנגד חלילה לעצם התביעה, לאי־לוחמה, אלא ...ת התביעה לאי־לוחמה אנו חייבים להציע מיד מחיר יותר גדול, ואילו תמורת ...יותר מצומצמת, יותר מציאותית אפשר להציע מחיר יותר מתקבל על הדעה, ...ר התקדמות במשא ומתן.

...ן הכרח לחכות לקיסינג׳ר ולהחלטות ראבאט, כדי לגבש דעה של הממשלה כולה, ...להם בהכרזות על אי־לוחמה.

● היהודים שמסביב

...ם מן הסינאטורים שהשתתפו במערכה על „תיקון ג׳קסון", המערכה ש־ ...תיימה עתה בהסכם בין הנשיא פורד לקונגרס, הם יהודים: אברהם ...ף ויעקב יעבץ.

...אין אלה היהודים היחידים בדראמה: היהודים היו משני צדי המיתרס: בראש ...ם היה הנרי קיסינג׳ר, אשר בחודש מארס הזהיר בצורה החריפה ביותר את ...כי הלחץ של ג׳קסון בענין ההגירה היהודית, ההפרעות לחוק הסחר עלול ...משו של דבר להפסקת העליה. התחזיותיו אלה של קיסינג׳ר לא נתגשמו. אלה ...צות שנועדו ליצור לחץ, להתיש את הצד שכנגד. בדרך שהוא עושה בכל ...מתן.

...יש השני שטיפל בבעיה זו מטעם הממשל היה הלמוט זוננפלד, ידידו האישי ...סינג׳ר, המטפל במו״מ עם ברית־המועצות.

...ן הצד השני, מלבד שני הסינאטורים הרי לכל אחד מן הגיבורים הראשיים של ...ה, ג׳קסון, ריביקוף וציר בית־הנבחרים ואניק יש עוזר יהודי, פרל של ג׳קסון, ...של ריביקוף וסליתמן של ואניק.

...צוות שהיתה זו מלחמה של יהודי ביהודי — הענין היהודי ניצח.

...עם, ראדיו בודאפשט, בדברי פרשנותו השבוע טען, כי הנשיא פורד גבר על ...הזות את הלחץ היהודי, בענין ההגירה. בדרך זו הרחיקו הסובייטים את עדותם. ...הר שלחצו על הבית הלבן, להקן את הרושם כאילו ברית־המועצות נוהגת במדי־ ...ניות יותר ליבראלית — יכלו הסובייטים להשיג תיקון ביחס למספר — 60 אלף ...וש של ענין.

...ממשל האמריקני והממשלה הסובייטית למדו בדרך זו, דרך המערכה על „תיקון ...שלא קל לגבור על ידידי ישראל בקונגרס, אפילו באווירת לחצים של אנשי ...הגדולים שנפשם יצאה להגברת הסחר עם ברית־המועצות.

● „קוו וואדוז"

...האוצר הושיט קצה חוט לנושים הישראליים של חברות טיבור רוזנבאום. ...צה הנוס נמצאת הצעה להלוות לקונסורציום של נושים ישראליים סך 20 עד 25 ...דולאר לחמש שנים. בתנאי שהנושים יתאגדו יחד ויקחו בידיהם את הבנק וה־ ...לקונסורציום זה מובטח סכום נוסף של עד 60 מיליון דולאר מן הבנק של הסן, ...שותף לבנק של טיבור רוזנבאום, ובעזרת שני סכומים אלה — יוכל הקונסורציום ...את כספי הנושים.

...כנראה, שהנושים הישראליים, החברות והבנקים שהם מייצגים אינם יכולים ...לכלל הידברות ביניהם. הזעזוע הקשה שעבר על המבנה הכלכלי שלנו איננו ...ל„סמי" להיות בהוהא עם ה„סמך" ה„סמך" עם ה„דלת".

...האוצר בטוח, שהוא יוכל לשכנע את הממשלה ואת ועדת הכספים של הכנסת ...ן זו, אבל אין הוא רוצה להיות היזם. אם יפנו אליו הנושים הוא מוכן אף למלווה ...בית לחמש שנים, מלווה, כזה כמוהו כמעט כמו מענק של סכום זה לקונסורציום ...ושים.

● ישראל במלחמת בחירות

...עני חייב להיות יהודי כדי לאהוב את ישראל" — כך הכריז ראמזי ...קלארק, המועמד של המפלגה הדימוקראטית באסיפת בחירות בניו־יורק, ...נגד הסינאטור יעקב יעבץ.

...ץ, שעבר מירוצים רבים, תמיד כמנצח, נמצא עתה במצוקת־מה, שהרי הוא ...של המפלגה הריפובליקאנית, אשר הוכתם בכתם ווטרגייט.

...מאחר שמאבק הקולות נערך במדינת ניו־יורק, שבה חיים מיליוני יהודים, ...ציותיה של ישראל לחלק מן המצע של שני המועמדים.

...בץ חיפש ומצא, כי קלארק הביע פעם דעתו בעד מדינה פלשתינית ואילו קלארק ...בתוקף, שהוא רוצה במדינה פלשתינית שתחוצץ בין ישראל לירדן.

...כוחים הפומביים, אשר ה„ניו־יורק טיימס" מקדיש להם טורים שלמים, הם על ...בטחון של ישראל, על הפלשתינים, על הזמנת עראפאת לאו״ם. ושני המועמדים, ...ה„אי־יהודי כאחד, הולכים לבתי הכנסת, לנאומי בחירות על ייצוגה של מדינה ...ך בגבעת הקפיטול על פי הבטחותיהם לנאמנות למדינת ישראל.

● ההזמנה מפקין

...נץ יוזף שטראוס, מי שהיה שר ההגנה הגרמני, וכעת מראשי האופוזיציה ...בן הוזמן לביקור רשמי בפקין.

...שר הוזמן שטראוס לביקור בישראל, רעשו אמות הסיפים. לא רק אלה המתנגדים ... עם גרמניה מחו, אלא ובעיקר אלה שראו אותו כנציג של גרמניה הריוואנ־ ...ה, כמה הפגנות נערכו, כמה נאומים נואמו נגד האיש שטראוס, אשר מערכה ...הישראלית נסתייעה בו בתקופות קשות.

... יש לביקור הצפוי של שטראוס בפקין לא רק כדי לעורר בנו הרהורים ביחס ...אלא גם כדי ללמד ביחס לעתיד.

...מריץ את ציו־אן־לאי להזמין את שטראוס?

...ראוס מתנגד להתקרבות הגרמנית־סובייטית של הקאנצלר שמידט, למדיניות ...בראנדט. סין אינה מעוניינת בהפשרה סובייטית־אירופית. היא מעוניינת בחיזוק ...ם באירופה המתנגדים לברית־המועצות. היריב של אוייבך — אומרים הסינים — ...ידך. שטראוס הופך, איפוא, ידידם של הסינים.

...שירצה יוכל להפיק מכך גם מוסר־השכל ישראלי.

● הגנת הטבע והגנת האדם

...ת בשם „החברה להגנת הטבע" שנתפרסמו השבוע מזמינות את היש־ ...ולים להירשם לטיול לקניה וטאנזניה.

...שר פרצה המלחמה בקפריסין נחלצו שלטונות ישראל, השגרירות בניקוסיה ...ירות בלונדון לטפל בדחיפות להצלתם של המטיילים הישראליים בטיול „החברה ...הטבע" שנקלעו לאי. כולנו חרדנו לגורלם, ונעשה מאמץ לאומי כביר כדי להצילם.

...שיו מתכוננת „החברה" להוציא אזרחים ישראליים לשתי ארצות שניתקו את ...שי הדיפלומאטיים עם ישראל. באחת מהן, בגבול טאנזניה נפלו פעם שני מטיילים ...ים מידות שומרי הגבול. מדינות מקיימות רשת של קונסוליות בארצות חוץ, ...גן על אזרחיהן בעת מצוקה. בטאנזניה אין הישראלי יכול לצפות להגנה כזו של ... ישראל.

...הגנת הטבע היא מטרה יפה, אך הגנת האדם בישראל גדולה הימנה. הממשלה ...להגן על אזרחיה.

● חידת פרויד

...ן מידלוויק, בת 25, היא צירת הפרלמנט הצעירה ביותר בבריטניה. ...צעירה היפה, שמקום הקודם היה הלן מיטחף, נבחרה בשבוע שעבר מטעם מפלגת ...ור", היא אחת מתוך 45 חברי פרלמנט יהודיים — 35 „ליבור" ועשרה שמרנים. ...נעשה יש עוד ציר פרלמנט יהודי צעיר, והוא ד״ר קלמנט פרויד, נכדו של פרופ׳ ...׳ פרויד בעל תורת הפסיכואנליזה. אך הוא ביקש מן ה„ג׳ואיש כרוניקל" לא ...ל ברשימת חברי הפרלמנט היהודיים.

...מה? לספר פתרונים.

„תיקון ג'קסון": הסיפור המלא

סנאטור הנרי ג'קסון, שאך לפני חודשים מספר עשה אותו השבועון הסאטירי הסובייטי „קרוקודיל" ללעג ולקלס, הכניע את הקרמל בעזרת תמיכתם האיתנה של יהודי ארה"ב, אשר לא התרשמו מאיומי נציגים סובייטיים כי ה„תיקון" יגביר את האנטישמיות בבריה"מ, ולא הלכו שולל אחרי תמרוני־הנגד של שר החוץ האמריקני קיסינג'ר ✶ תפקיד־מפתח במאבק על קבלת התיקון היה לשלושת מנהיגי יהדות ארה"ב, מאכס פישר, ג'ק סטיין וריצ'ארד מאס, ולעו"ד מארי אמיתי, יועצו של הסנאטור אברהם ריביקוף, שאביו יליד טבריה

מאת שמואל שגב סופר „מעריב" בוושינגטון

פרצופו של הנרי ג'קסון הסנאטור האמריקני השנוא ביותר על ברית־המועצות, הופיע לפני חודשים אחדים בקריקטורה צבעונית על פני עמוד שלם בשבועון הסאטירי הסובייטי „קרוקודיל", בצורת ראש נפץ של טיל המכוון אל הדטאנט הסובייטי־האמריקני.

זה היה בשבועות האחרונים לנשיאותו של ריצ'ארד ניקסון, בעת שהמאמצים להגיע לכלל פשרה בענין הצעת חוק הסחר האמריקני, שיעניק לברית־המועצות הקלות שונות בתחום הסחר, נכשלו שוב.

הסנאטור ממדינת וושינגטון (בחוף הצפוני־מערבי של ארה"ב), איש המפלגה הדמוקרטית, הנחשב כעת כבעל הסיכויים הטובים ביותר לזכות במועמדות לנשיאות מטעם הדמוקרטים בבחירות 1976, לא חלק על הדימוי ההוא. זה שנתיים ומעלה הוא טוען, כי עניינם של הסובייטים בסחר עם ארה"ב — כעניינם בהסכם הגבלת חימוש — הוא יוזמה מאקסית שתכליתה להשיג מארה"ב את הטכנולוגיה והסיוע הכספי, הדרושים להם לקראת העימות הגלובאלי בשנות השמונים.

סנאטור ג'קסון טען, כי ארה"ב אינה מקבלת שום תמורה בעד הוויתורים שהיא מוכנה לעשות, ולכל הפחות יש צורך, בתמורה, בהרחבת זכויות ההגירה של יהודים ובני מיעוטים אחרים שאינם מרוצים מן המשטר הסובייטי.

כאשר שאלת־ההגירה מבריה"מ הועלתה בפומבי בפעם הראשונה, הוכתה מוסקווה בתדהמה, ואילו כמעט כל הסובייטולוגים התנבאו כי מנהיגיה לעולם לא יסכימו להתערבות כזאת בענייניהם, ולדרישה לשינוי כה עקרוני במדיניותם, העשוי לתת אותותיו בכל החברה הסובייטית.

פקידי מימשל אמריקניים אף טענו, שאפילו ירצו להתערב עד כדי כך בענייניה הפנימיים של ברית־המועצות, אין עוד בידי ארה"ב „אלה" לנופף בה. אם לא יוכלו הרוסים לקנות את הדרוש להם בארה"ב — טענו — תמיד יוכלו לפנות לאירופה ולארצות אחרות.

ג'קסון ניצח

שגיאה היא — הרוסים לא פנו לארצות אחרות, ובשבוע שעבר חגג סנאטור הנרי ג'קסון את נצחונו הגדול על המימשל האמריקני ועל ברית־המועצות.

בחילופי־מכתבים, שפורסמו מטעם הבית הלבן, הובטח לקונגרס האמריקני שתמורת הקלות־סחר שונות הנזה ברית־המועצות את דעתה של ארה"ב, שתחדל מהטרדת יהודים המבקשים לעלות לישראל, ותתחייב להתיר הגירה שנתית הרבה מעל לשיעור של 1973 (שהיה 35 אלף נפש ומעלה).

במסיבת־עתונאים אמר סנאטור ג'קסון, כי הוא מבין שהמספר השנתי יהיה כ־60 אלף נפש, אף שעם זאת הבהיר כי ברית־המועצות לא הבטיחה שום „מיכסה", והוא גם לא ביקש התחייבות רשמית כזאת מצד הסובייטים.

זוהי זו שעתו הגדולה של הנרי ג'קסון, שעת נצחונו של איש הקונגרס האמריקני, שבמשך שנתיים ומעלה עמד כסלע איתן מול התנגדותו של המימשל. היה זה גם נצחונם הגדול של יהודי אמריקה, שבלעדי תמיכתם המתמדת לא היה מתגשם ההסכם ההיסטורי.

משום גורם זה ומשום חשיבותו למאבקים בענייני ישראל ויהדות העולם בעתיד, הגיעה השעה לספר את מלוא הסיפור — הסיפור שביסודו של הסיפור — כיצד נולד „תיקון ג'קסון" וכיצד הגיע לנצחון.

פניות ולחצים

במשך עשר שנים בקירוב התמקדה התנועה למען יהודי ברית־המועצות בארה"ב בטיפוח שימת־לב כלל־ארצית לנושא זה. לעיתים קרובות בא הדבר לכלל ביטוי בפניות אל ממשלת ארה"ב מצד יחידים וארגונים רבים ושונים, ומצד חברים של הקונגרס. היו פניות כאלה, למשל, כאשר הפיצה ברית־המועצות את כתבי הפלסתר האנטישמיי של האקדמאי הסובייטי־אוקראיני טרופים קיצ'קו בסוף שנת 1964, המחאות החריפות של היהודים בארה"ב — ופנייה חריפה בעקבותיהן מצד ממשלת ארה"ב — גרמו לממשלת בריה"מ לגנוז את ה„יצירה".

פעולת יהודי אמריקה למען יהדות ברית־המועצות נעשתה מאורגנת ונמרצת הרבה יותר מאז הוקמה „הועידה הארצית למען יהודי ברית־המועצות", ובה נציגים מכל הארגונים היהודיים הגדולים באמריקה. תנועה נמרצת זו היא ששיכנעה את הנשיא ניקסון במאי 1972, שעליו לעורר את בעית יהודי ברית־המועצות בפגישת הפיסגה ההיסטורית עם מנהיג המפלגה הקומוניסטית הסובייטית ליאוניד ברז'נייב במוסקווה.

בעת ועידה זו הבטיחו הנשיא ניקסון וד"ר הנרי קיסינג'ר — אז יועץ הנשיא לענייני בטחון לאומי — לברית־המועצות הרחבת הסחר ומתן אשראי גדול תמורת ביצור ה„דאטנט" והגבלת מירוץ החימוש. המימסד היהודי האמריקני לא פיקפק, שנוכח ברירה כזאת תעדיף ההנהגה הסובייטית לקיים את הדו־שיח הדו־מעצמתי, ולא תסכן את אהדתה של ארה"ב על־ידי הטרדת היהודים הסובייטיים וסירוב מתמיד להעניק להם היתרי־יציאה.

עד מהרה באה האכזבה. בקיץ 1972, בה בעת שפתחה ברית־המועצות בדיונים על ביצוע ההבטחות של ועידת הפסגה המוסקוואית, לא חששה ההנהגה הסובייטית להטיל את „כופר ההשכלה" על יהודים שביקשו לעלות לישראל.

סטירת לחי

זו היתה סטירת־לחי ליהדות אמריקה ולדעת הקהל העולמית. ההגבלה החדשה, שנתוספה על שאר הצעדים החריפים והבלתי־הומאניים שנועדו לבלום את העליה מבריה"מ, חישמלה את הנהגת יהודי אמריקה, ועוררה תגובה מיידית בקונגרס האמריקני.

ב־11 בספטמבר 1972 זומנה קבוצה של עוזרי אנשי הסנאט ובית־הנבחרים מטעם מארי אמיתי, עורך־דין צעיר ורב־כשרון, בוגר בית־הספר למשפטים, של אוניברסיטת הרווארד, שהוא עכשיו היועץ המשפטי הראשי של סנאטור אברהם ריביקוף, והועמד לרשות את מר סיי קנן כיו"ר שב־ראש „אגודת הידידות אמריקה־ישראל".

הם נתבקשו לעיין באפשרות של ניסוח הצעת־חוק, שימנע מתן אשראי והקלות סחר אחרות לברית־המועצות, אלא אם כן תבטל מוסקווה את „כופר היציאה" ליהודים המבקשים לעלות לישראל.

מארי אמיתי, שאביו יליד טבריה, היה אפוא ל„מוח" של תנועת החקיקה, שהתפתחה תוך זמן קצר ונתגבשה ב„תיקון ג'קסון". הוא וריצ'ארד פרל, ראש עוזריו של סנאטור ג'קסון, תיכננו את האסטראטגיה לסידרת נאומים בסנאט ובבית־הנבחרים, שתקפו את נוהל האשרות בברית־המועצות וקראו להתנאת התפתחות הסחר הרוסי־אמריקני בעתיד בביטולה.

בלשכתו של מארי אמיתי נתכנסו אז ריצ'ארד פרל ועוזריהם של הסנאטורים יוברט האמפרי, יעקב יעבץ, ריצ'ארד שוייקר, בריץ' באי, וולטר מונדייל, ועוזריהם של חברי בית־הנבחרים אדוארד קוך, ברטראם פודל, סידני ייטס, רוברט דריינן ופיטר פייזר.

המימשל חשש

כל המשתתפים בפגישה זו היו תמימי־דעים, שיש צורך בפעולה דחופה, כיון שברית־המועצות עמדה לאשר את „כופר ההשכלה" אישור חוקי ב־19 בספטמבר, ובלא קביעת עמדה נמרצת מצד הקונגרס עד אותו מועד היה מקיץ הקץ על יציאה מברית־המועצות.

ואמנם, ב־12 בספטמבר נאם סנאטור אברהם ריביקוף, כראשון חברי הסנאט האמריקני, נאום שבו תבע להתנות את קבלת הצעת חוק הסחר עם בריה"מ ביציאת יהודים חופשית מארץ זאת. במליאת הסנאט קרא מר ריביקוף לקונגרס להתנגד למתן הקלות סחר כלשהן לברית־המועצות כל עוד לא יבוטל „כופר ההשכלה". הוא אמר, כי כופר זה מוכיח בצורה כחודה את התקופה הנאצית. והוסיף: „יהודים סובייטיים תמורת כופר הם סחורת־היצוא הסובייטית היחידה שכל אדם מהגון חייב לסרב לחלוטין לקבלה, ומשום כך ראוי בהחלט לקשר בין בעיית המסחר (ובין הבעיה המוסרית הניצבת לפנינו".

בעקבות נאומו של מר ריביקוף באו נאומי ששה סנאטורים אחרים, וביניהם תומאס איגלטון, שעתיד היה להיות — זמן קצר מאוד — שותף לסנאטור ג'ורג' מקגאוורן במערכת הבחירות לנשיאות מטעם הדמוקרטים.

סנאטור ריביקוף הוא יושב־ראש של ועדת־משנה לענייני סחר בינלאומי, ובזמן האחרון תמך בהרחבת יחסי־המסחר בין שתי מעצמות־העל. נוכח יוקרתו בחוגי הקונגרס חשש מימשל־ניקסון מפני צעדו, וב־21 בספטמבר בא שר־המסחר האמריקני פיטר פיטרסון אל לשכתו של ריביקוף כדי לנסות לשדלו, שיחדל מהתנגדותו להקלות־הסחר לברית־המועצות ולא יקשר מדיניות בכלכלה.

פיטר פיטרסון הוא ידיד ומקורב של ד"ר קיסינג'ר, וברור היה שהוא בא בשמו. אבל שליחותו נכשלה. סנאטור ריביקוף לא זז מעמדתו.

מימשל ניקסון חשש מפני השפעת „כופר־ההשכלה" על צבור הבוחרים היהודי בבחירות לנשיאות, ועל כן פעל במהירות כדי להשיג את ביטולו. הנושא הועלה בלי הרף באיגרות שהוחלפו בין הנשיא ניקסון ובין ליאוניד ברז'נייב, ובמגעים כמעט יום־יומיים בין קיסינג'ר ובין השגריר הסובייטי בוושינגטון, אנאטולי דוברינין — ללא כל תוצאות.

לא להטוט

עתה ניסחו הסנאטורים ריביקוף וג'קסון הצעת תיקון להצעת חוק־הסחר, וביקשו את תמיכת חבריהם בסנאט. כדי שהתמיכה תהיה דו־מפלגתית וכדי להדגיש את חשיבותה בעיני העם האמריקני כולו, יושבו חילוקי־דעות בענייני הניסוח בפגישות עם הסנאטורים יעבץ והאמפרי.

מתוך הסכמה גמורה עם סנאטור ריביקוף הגיש סנאטור ג'קסון ב־4 באוקטובר את „הצעת תיקון ג'קסון" הנודעה. את תפקיד הגשתה הטילו על מר ג'קסון לבדו, כדי לא לעורר תגובות מצד גורמים אנטי־יהודים, אם כי רוב חברי הקונגרס היהודים הצטרפו מייד לתומכיו.

זמן קצר לפני הגשת ההצעה, עוד בספטמבר, נאם סנאטור ג'קסון לפני „הועידה הארצית למען יהודי ברית־המועצות" והודיע על כוונתו להגיש את הצעת התיקון. כל המימסד היהודי האמריקני קידם את צעדו בברכה, כאמצעי שיחזק את ידי המינהל באמציו להשיג חופש ליהודי ברית־המועצות.

זמן־מה היה המינהל סבור, ש„תיקון ג'קסון" הוא רק „לתצוגה בחירות" — וכך היו סבורים גם בברית־המועצות. לכן לא ריככה מוסקווה את מדיניותה — על אף התנגדותה השלילית של דעת הצבור העולמית — ולא ביטלה את „כופר ההשכלה".

עד מהרה נתברר למימשל האמריקני ולברית־המועצות, שטעות בידם. ב־7 בפברואר 1973, אחרי ש… עם הסנאטורים ג'קסון וריביקוף הצטרף חבר בית־הנבחרים וילבור מילס אל צ'ארלס ואניק, אף הוא חבר בית־הנבחרים, במאמץ לגיוס תמיכת בית־הנבחרים בתיקון ג'קסון. וילבור מילס הוא רב־השפעה בתור יושב ראש הועדה … של בית־הנבחרים.

ההיענות היתה מוחצת.

„יגביר אנטישמיות"

ב־21 בפברואר פנו הסנאטור ג'קסון, ריביקוף ויעבץ במכתבים כל חבריהם בסנאט וביקשו תמיכ… בהצעת התיקון. 74 סנאטורים הצ…פו כתומכים בהצעה.

ראש המכון הסובייטי ללימו… אמריקניים, ארבאטוב, אמר בהרצ… פומבית בארה"ב ב־28 בפברואר, „תיקון ג'קסון" רק יגביר את האנ…שמיות בברית המועצות. סנאטור …ביקוף לא היסס לגנותו במליאת …סנאט, ודרש מן הממשלה האמריק… להכריז עליו כעל „אישיות …רצויה".

התפתחות חשובה בענייני „תי… ג'קסון" חלה במארס 1973. נוכח …בנותם של הסובייטים בדבר בי… „כופר ההשכלה", הודיעו הסנאטו… ג'קסון וריביקוף במליאת הסנאט 15 במארס, שיש בדעתם להצמיד תיקון ג'קסון לכל הצעה של המימ… להעניק לבריה"מ מעמד של „מד… מועדפת ביותר".

המימשל האמריקני העמיד בריה"מ על התוצאות, שהצמתות צעד כזה והפציר בה לבטל „כופר השכלה". ואכן, כעבור …בעה ימים — ב־19 במארס — …עו השלטונות הסובייטיים את גב… הכופר.

אלא שזה היה מעט מדי ומא… מדי. אמנם הסובייטים שוב לא … את כופר ההשכלה — אך הב… כי לא הכופר עיקר, אלא הגב… היציאה והטרדת המבקשים הית… יציאה. לכן הודיע סנאטור ג'ק… כי אין בדעתו לבטל את הצעת ה…

(סוף בעמוד 30)

ילד יהודי בן 4 נכלא לשנה בכלא דמשק

סנטור ברוק מטנסי אימץ את הטיפול בבעיית יהודי סוריה ויוזם תיקון בהצעת־חוק, כדוגמת „תיקון ג'קסון" שיתנה את הסיוע האמריקני לדמשק במתן היתרי יציאה לכל היהודים

מאת א. גזית

מה שאומר שמו של הסנטור הנרי ג'קסון ליהודי ברית המועצות, אולי יאמר גם שמו של הסנטור ביל ברוק ליהודי סוריה. מה שתיקון ג'קסון עשה למען יהודי רוסיה אולי יעשה „תיקון ברוק" למען יהודי ערב.

מכל מקום, יעילותו של תיקון ג'קסון שהודגמה השבוע בחליפת המכתבים בין הסנטור לבין שר החוץ האמריקני עשוייה היתה לפתות את הסנטור הרפובליקני מטנסי ליטול על עצמו את השושבינות להתניית סיוע חוץ אמריקני לסוריה עם מתן חופש יציאה ליהודים החיים בה ועם הפסקת ההשפלות והסיוסים בשלוש הקהילות בהן נותרו יהודים: דמשק, חלב, קאמישלי.

אם אכן הסנטור ביל ברוק יעורר מכאן ואילך את בעיית יהודי סוריה בקונגרס, תוכל פליטה יהודיה מעיראק לזקוף זאת לזכות צירוף־מקרים בר־מזל. חברת הכנסת נזהת קצב מן המערך, שברחה ב־1951 מעיראק הגיעה לוושינגטון לפני זמן קצר לטפל בענייני צרכנות, הנוגעות נשים, ואינטגרציה ומצאה עצמה משכנעת סנטור לא כל־כך ידוע בישראל וחסר ציבור בוחרים יהודי לאמץ את נושא יהודי סוריה.

● „כתובת" בסנאט

חברת הכנסת קצב באה לארה"ב כאורחת הסטייט דיפרטמנט וטעימת הסנטורים שהוצעה לה בחירה להיפגש עם החדשים יחסית כדי לשאול אותם שאלות כחברת כנסת חדשה. ביניהם היה וויליאם (ביל) ברוק ששמו נזכר בין ארבעת המועמדים להתמנות למועמד לסגן נשיא (לפני שהפור על הנשיא פורד נפל על נלסון רוקפלר). כל מה שידעה גבי קצב על ברוק היה כי חתם על תיקון ג'קסון וכי פעם התעניין משהו בנושא יהודי ערב. ברוק, במקום לספר ולהדריך את נזהת קצב, היה למאזין קשוב לסיפור טרגדית יהודי סוריה, שאל שאלות, חקר לפרטים וגילה אהדה. לבסוף הבטיח להעלות את הנושא בפגישתו הקרובה עם הנשיא פורד והעיר כי הדרך הבדוקה לטפל בזה היא באמצעות השגריר האמריקני החדש בדמשק. בשלב זה הסכים לשמש „כתובת" בסנט לנושא זה. כעבור שלושה שבועות חזרה נזהת קצב לשכתו בוושינגטון בתום סיור לימודים ברחבי ארה"ב ואז הסכים הסנטור מטנסי לאמץ את הטיפול בענין יהודי סוריה בסנט, זימן את עוזריו וכבר הטיל על אחד מהם, לייל ריישר, משימות בקשר לכך. כאשר הועלה רעיון לכרוך את 100 מיליון הדולרים שהבטיח הנרי קיסינג'ר לחאפז אסאד עם היתר יציאה ליהודי סוריה, הזהיר הסנטור והשיב: כן.

בהיותו פוליטיקאי אמריקני אפשר להסיק מצעד זה כי ביל ברוק מטנסי נושא עיניו למישרה במישור הלאומי־ארצי, ושושבינות על נושא הומניטרי כזה יכולה לעשות לו שם טוב בקרב חוגים שונים ובמיוחד בקרב הקהילה היהודית ברחבי ארה"ב. מסתבר כי מעט ציבורי מסוג זה יכול לתת תנופה לפוליטיקאים בעלי שאיפות ואספירציות לעלות מן הדרג המדינתי לדרג הלאומי. אין ספק שהצלחתו של ג'קסון בזכות דבקותו ביעד היא שער טוב וראוי לחיקוי לסנטורים רבים.

● עדויות עתונאים זרים

עד כמה מבקש ברוק להיות מעשי ותכליתי מעידה התקשרותו עם חבר בית הנבחרים הרמן בדילו שהגיש כבר חוק לחופש יציאה של יהודי ערב בכלל. כמו שתיקון ג'קסון קיבל בבית הנבחרים את השושבינות של הציר ואניק (כפי שנדרש) כך פעילותו של ברוק (אם כתיקון ואם כחוק) תקבל לפעילותו של בדילו בבית הנבחרים. ברוק כבר נועץ עם ארגונים יהודיים בארה"ב ועם הלובי הפרו־ישראלי בו. יצוין, כי בכל פרשת יהודי סוריה אין מועלית התביעה להתיר עלייתם לישראל (בנוסח של המאבק למען יהודי בריה"מ) אלא תביעה להתיר להם לצאת מסוריה לכל מקום שירצו בו ושיתקבלו בו. שכן, כה שאומר אסאד לקיסינג'ר בארבע עיניים אמר בפומבי סגן שר החוץ הסורי עבדולה קאגי: „סוריה נמצאת במלחמה עם ישראל ואין אנו יכולים להרשות לאזרחינו לצאת כדי לחזק את הצבא הישראלי". כל מי שמכיר את היהודים שנותרו בסוריה מבין כי זו טענה מגוחכת. אחד מן היהודים שהצליחו להימלט מסוריה והגיע לניו יורק סיפר לכתב ה„ניוזוויק" על ילד בן ארבע שנכלא במשך שנה עם אמו בבית הסוהר והשוטרים שיהדו את הפעוט כדי ש„ילשין" על אמו.

סנטור ביל ברוק
„תיקון ברוק" להצלת יהודי סוריה

העדויות המגיעות על חיי שלוש הקהילות בסוריה הן מזעזעות. עתונאית הולנדית כתבה בעתון „הרוטרדם ניוזבלד" על הפחד הנשקף מן העיניים ואף סיכמה כי אחרי ביקורה בגיטו היהודי ובמחנות הפליטים הפלשתינים ליד בירות „אני מוכרחה להודות כי חיי האנשים במחנות הפליטים טובים הרבה יותר ולאין ערוך מחיי האנשים בגיטו של דמשק". העתונאית ההולנדית שגילתה אומץ־לב מול האיסורים של המשטרה החשאית הסורית היא המקור לידיעה כי הבתים של היהודים סומנו במגן דוד בצבע אדום למען יבחינו ביניהם לבין בתים אחרים.

העתונאי האיטלקי ליווי קאפוטו מ„אפוקה" נתן ביטוי נרגש לפחד בו שרויים היהודים: „לפתע, מהשתקרבנו למכונית (בעת הסיור בגיטו) הופיעה צעירה על אחד מגגות הבתים והחלה צועקת לעבר מלווינו בקריאות נרגשות הגוברות והולכות. היא היתה כבת עשרים, בעלת פנים יפות עגולות שחותם הצער ניכר בהן היטב. שערותיה החומות היו אסופות כלפי מעלה והאפודה השחורה שלבשה עוד הבליטה את חיוורון פניה. לרוע המזל היא מדברת ערבית ואיננו מבינים את דבריה. אך משאנו קוראים לעברה לדבר אנגלית או צרפתית היא משיבה בתנועת יד המדברת יותר מכל המילים: באצבעות חזקות היא מצביעה על השוטרים ובידה היא עושה כאילו החזיקה סכין ומשפשפת בכוח את צווארה כדי שנבין שהיא והיהודים חסרי המזל עלולים להישחט.

„הגיהנום נפער לפני. שנים מן „הגורילות" (הכינוי לשוטרי החרש שנילוו לעתונאי) מושכים בזרועותי ומנסים לגרור אותי למכונית. שני האחרים מנסים להסתיר את המראה בפני מאורו גאליני (הצלם האיטלקי שנילווה אליו) כדי שלא יצליח לצלם. בעודי מנסה להחלץ משני מלוויי מופיעות שתי נשים ליד הצעירה — ואחת סטודנטית במדי חאקי והשניה גברת כבת שישים — ומתחילות לקלל את השוטרים כשהן עושות בידיהן תנועות של שחיטה. אשה רביעית, בפינת המרפסת, מליטה פניה בידיה מתוך פחד לתוצאות העלולות להיות מנת חלקה של כל השכונה בשל העוזן של שלוש חברותיה.

„אינני יודע מי היו נשים אלה. הן הוסיפו לצעוק כשמלווינו הצליחו לגרור אותנו מכם. אני רק יכול להניח שהצעירה בבגדי אבלות היתה קרובה של שרה, לורה ותוני זבה ושל בת דודתם חוה סעד אשר חודשיים לפני כן נאנסו ונרצחו כשניסו לחצות בחשאי את גבול הלבנון.

„ברור לנו, שמיד אחרי שעזבנו את המקום היו שלוש היהודיות המסכנות נתונות לחסדי השוטרים שליוו אותנו. היססנו זמן רב לפרסם את הצילום „הנגוב", המנציח את התקרית. החלטנו לפרסם אותו, כדי שדעת הקהל תדע על שלושה קרבנות חפים מפשע של הסכסוך המזרח תיכוני, שהיה להם האומץ להתנגד לזיכוי שהם חיים בו".

● איסורים והשפלות

מבקרים בסוריה שהגיעו עד לקהילה הקטנה בקאמישלי מספרים על טרור, רעב והשפלות. תלמיד יהודי אינו רשאי ללמוד מעל 6 שנות בית ספר יסודי ואינו זכאי לקבל תעודת־גמר כיתר הילדים בני הדתות האחרות. נודע גם על טבע נערות יהודיות שנחטפו על ידי גברים מוסלמים והושאו להם נגד רצונן.

גם ה„ניוזוויק" כתב באחרונה על ההגבלות הנהוגות על היהודים בסוריה.

✶ הגבלת תנועה ל־2.5 מילין מבית המגורים.

✶ איסור עבודה במישרות ממשלתיות או בבנקים.

✶ איסור אחזקת טלפון, מקלטי טלוויזיה ומכוניות.

✶ איסור ירושה אלא העברת רכוש הנפטר היהודי למדינה.

איסורים אחרים הם על לימוד עברית, ועל התכתבות. יהודי לא יוכל לקבל רשיון ליצוא או יבוא ולכן הם נכנסים לשותפות עם ערבי כדי לעשות עסקות בכמני והללו גובים סכומים גבוהים על־כך. לצעירות בקהילה המצומצמת והמדולדלת אין בני זוג להינשא ולפי עדויות בני המשפחה של ארבע הצעירות שנאנסו ונרצחו, הן ביקשו לברוח כדי למצוא חתנים יהודיים בחוץ לארץ. לכל אודות הטרור על ידי הסורים נוסף גם נופך פלשתיני. פלשתינים הוכנסו לגור בגיטו והם מטילים אימה על היהודים ובמיוחד על הנערות היהודיות המסתגרות בבתים.

עם כל תייר או עתונאי שמצליח לבקר בגיטאות או לראות יהודים בסוריה, נוספים סיפורי בלהות. למעשה טרגדית יהודי ערב נוהגת היום בסוריה ובעיראק. בעיראק נותרו 400 יהודים ובסוריה קצת יותר מ־4,500 (מהם 3,500 בגיטו בדמשק, 1,000 בחלב, וכ־350 בקאמישלי).

אלה הם אנשים אומללים הנתונים לחסדי משטר נוקשה ואכזרי אשר עוטף את שיטת האפליה תחת מעטה במחובה הלאומי של סוריה. הסורים מצוא מכחישים שקיימת אפליה והשגריר הסורי בארה"ב היסאם קילאני הצהיר כי היהודים בסוריה „חיים כאחים לסורים הנוצרים והסורים המוסלמים. יש להם זכויות שוות בדיוק כמו לכל האזרחים". בספרו „סוריה החדשה" גוזר פרופ' משה מעוז את היחסים בין המיעוט היהודי למוסלמים ולנוצרים ומדגיש כי בתולדות סוריה בלטה העוינות הנוצרית־יהודית אף יותר מזו של המוסלמית־יהודית (שהגיעה לשיאה בעלילת דמשק ב־1840). היהודים, לפי מעוז, ניהלו את חייהם כביטחה זהירה קטן, ללא שאיפות פוליטיות כשלו. צמיחתה של התנועה הלאומית הערבית בסוריה הרע את יחס המוסלמים כלפי יהודי סוריה, שזוהו עם התנועה הלאומית היהודית בא"י.

● לחץ בינלאומי

הדוגמה שישראל יכולה להציג ביהם ליהודי ערב היא זו של מצרים שבגלל הגירה ליהודיה לצאת כדי להיפטר כאלמנט שהמשטר המצרי לא רצה לשאתו במצרים. אך סוריה — אולי אפילו יותר מעיראק — נדחה בנוקשה ובקשיחות בידה ליהודיה. היה נסיון לכרוך את מצב יהודי סוריה עם השבויים, אבל הסורים היו עקשים והרבו לדחך בקטר כזה. קיסינג'ר העלה את הנושא בשיחותיו עם הנשיא אסאד אבל כפי שכותב ה„ניוזוויק" לא היקשה שר החוץ האמריקני יותר מדי על מארחו הסורי ואחד מעוזריו של קיסינג'ר טען כי „לחץ נוסף בשלב זה (יוני 1974) היה גובל בהסתבכות־יתר". נראה כי כדי לא להשאיר את גורל יהודי סוריה רק לחסדי הזהירות הדיפלומטית של קיסינג'ר יש ערך לועד הבינלאומי להצלת יהודי ערב בראשותו של נשיא הסנט הצרפתי אלן פוהר. אין ספק שבמידה שיהיה לצפות לתפנית או לריכוך במדיניות הסורית כלפי היהודים, יהיה זה, בעיקר, הודות ללחץ אמריקני. אבל גם לחץ אמריקני זקוק לגידוד על דעת הקהל. לכן נערך לפני כמה חדשים כנס של הועד הבינלאומי בפאריס; לכן קידמו את שר החוץ הסורי עבדול חלים חדאם בבריסל־דק הפגנות וקריאות בעניין מצב יהודי סוריה; ולכן פוליטיקאים ואנשי ציבור שמאליים וליברלים פותחים עתה בבטע פניות לנציגי סוריה. ככלות הכל, בענין הומניטרי מובהק זה מתקשה סוריה, אף שהיא עושה זאת, להסיב בנימוקים מדיניים ובטחוניים. עובדה היא שדמשק, אחרי תקופה ארוכה בכלל לא הגיבה על הביקורת נגדה, נאלצה להתחיל לוכר בשהו כדי „להכביד" את דעת הקהל הבינלאומית. שר הענים הסורי הכחיש בזמנו שיד הממשלה ברצח הצעירות היהודיות; השגריר הסורי בלונדון נאלץ „להכביד" את הרקע לחוקים הסורים ואנשי יהודיים בפגישה עם חברי פרלמנט אנגליים; רדיו דמשק דיבר על התעמולה הארסית הציונית המנצלת את יהודי סוריה למטרותיה.

נשים יהודיות מאותתות מאחד הגגות לעתונאים האיטלקיים שנ… להשחט אם לא תבוא עזרה.

● סימנים מעוררי תקווה

סימנים עמומים מעוררים תקווה. הלחץ הבינלאומי, ובמיוחד פניות אמריקניות, עשויים להבהיר לסוריה כי מדיניותה האנטי ישראלית הקיצונית לא תיפגע אם ינהגו לפי הדוגמה המצרית ויניחו לשרידים שבורים לצאת כדי לחיות את שאר חייהם מחוץ לסוריה. המימשל האמריקני הודיע כי יקלוט יהודים מסוריה שיש להם קרובי משפחה בארה"ב (יש 10 אלפים משפחות יהודיות ממוצא סורי בארה"ב); … הלכה בעקבות ארה"ב ו… לסיוע אמריקנית מתכוונת להודיע היא על נכונותה לקלוט יהודים מסוריה במסגרת איחוד משפחות. שום פנייה לממשלה הסורית אין בה התיחסות לעליותם של יהודי סוריה לישראל, אלא רק להיתר יציאה מסוריה והשתקעותם במקום שיבחרו לעצמם.

היה זה סימן מעודד לסולידריות היהודית שסילבה זלמנסון, אסירת ציון שהגיעה מברית המועצות, אמרה השבוע לחברי הכנסת במסיבה שערכו לכבודה, כי נדמה לה שאין עושים די למען הצלת היהודים בארצות ערב, ובמיוחד למען יהודי סוריה.

סטודנט יהודי מהאוניברסיטה העברית שוחח עם סטודנטים מאוניברסיטת קהיר

קנת מאן, סטודנט יהודי אמריקני באוניברסיטה העברית, ביקר לפני שבועיים בקאהיר ומספר על שיחות עם סטודנטים מצריים, המכירים בקיום ישראל כעובדה מוגמרת, אך צופים סיבוב נוסף של מלחמה...

מאת קנת מאן

[ב]בואי לקאהיר ב־5 באוקטובר, לביקור של כשבוע, כבר ... הכרך בחגיגות „נצ־... לחמת אוקטובר". ה־... היו מקושטים ב־... מזרחיים, כרזות ... הצלחות בקרבות ..., ותהלוכות ילדים ו־... צעדו ברחובות ושרו על „כוחם ועוצמתם ... ערב".

תצלומי דיוקנים גדולים של סאדאת, פייסל או נאצר, או ... ארד ניכסון. בחלונות ה־... צגו מצבי קרב באמצעות ... ב־6 באוקטובר בערך כמצעד ... יוך מאוד, שכלל ציוד סר־... תותחים ותותחים ישראליים ... שלל.

...וירת החגיגות, מעניקים לך ... סביבתו של הכרך הרג־... הסכסוך הערבי־ישראלי רחוק ... חשבתם של המצרים. קאהיר ... תולין רחבת ידיים של 7.5 ... נפש. אין רואים שם הרבה ... מדים ומדבר האין־סוף, ה־... קצה העיר ממש, מגודר הר־... גבולות רחוקים מאוד.

...שם זה נמחה, כאשר אתה ... זה. כמעט כל מצרי שיכול־... באנגלית סיפר לי על ... הערבים הכבושים, על מד־... על זכויות הפלשתינים ועל ... שלום — והדגיש שהם צד־... מלחמה.

...ה של לוחמנות — אך בצי־... אימה כנה (בעיני המצרים) ... למצוא פתרונות, לשים קץ ... מלחמה. „פשרה", על דעת ... פירושה שהם מוכנים בראש־... אולי בראשונה בפומבי — ... עם קיום ישראל „בתנאים ..., ולא להמשיך במלחמה הר־... עד „החזרת כל פלש־... הערבים". תנאים אלה הם ... ראליה אל גבולות 1967 ו־... הנה פלשתינית ביהודה, ב־... וברצועת עזה, וכמובן, הם ... פסימיות וגורמים למצרים ... תהיה עוד מלחמה.

...סיטת קאהיר היא קריה גוד־... את חומה, ובה חמש פא־... שלומדים בהן 65 אלף סטו־... בייניה העלובים והמרופטים ... צים את טעמם המודרני של ... ם בלבוש מערבי מטופח. ב־... קיה שאלתי שאלות ישי־

...דעתך על סיכויי הסדר שלום ... אל?

האשם (בן 25, סטודנט ל־... בנו של מנהל־בנק): „עלי ... נות, שעד 1967 רצינו שיש־... ומר. ישראל קמה בכוח וב־... בלב ארצות ערב, בגירוש ... שתיו מבתיו. רק אחרי מל־... 1, אחרי שנחלנו תבוסה כב־... ילה המציאות של קיום יש־... את רשומה אצלנו. מאז ... יאים יותר את המציאות. ... ובדות שאי־אפשר להתעלם ... ראל קיימת, גם אם הדבר ... ית לנו. במובן מוגבל זה ... להסדר שלום. השאלה היא ... נאים".

...ב דביב (בן 24, סטודנט ... בנו של מהנדס): „ישראל ... בצורה הזמן אינה לרצון ... ואני ישבו בשלום עם ... שהיו צורפי זהב ומוכרי חלב ... אני שואל אותך, מדוע היו ... צריכים לקחת את אדמות ... נים, כדי לכונן מדינה? בלבי ... קבל זאת. אבל אם אינני ... ונות דבר, אני מוכרח להש־... . כיום רובנו — נדמה לי ... חבר בשם הרוב — מוכנים ... ם המשך הכיבוש של אדמה ... — סיני, גולן, ירושלים, ה־... מערב לירדן".

...ד לאחר הנקם

...ה הסרה הזה במצרים, הב־... ל מה שאתם מגדירים כ־... להשלים עם ישראל?

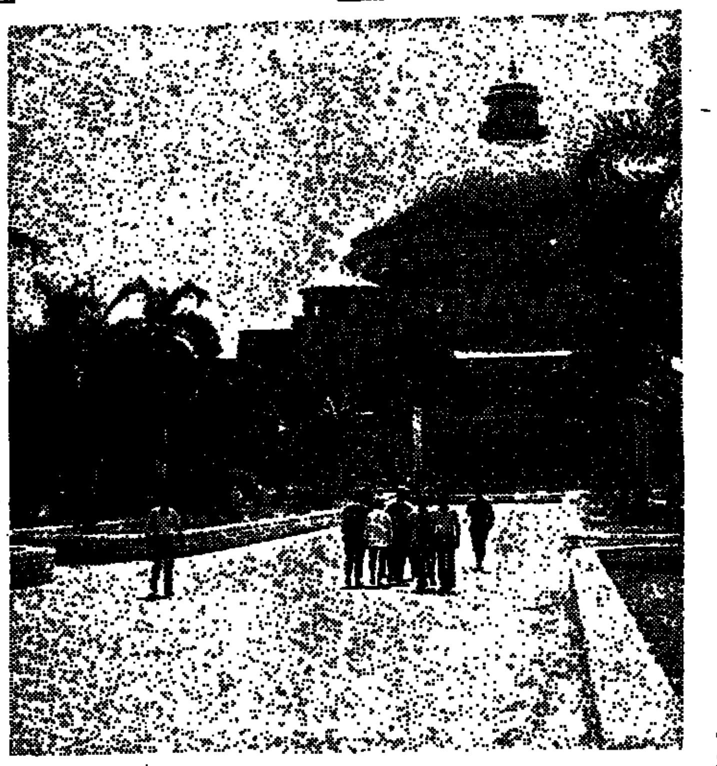

סטודנטים מצריים בשערי אוניברסיטת קהיר

מחמד ג'ירג'יס (בן 32, פקיד דר־אר, לומד בקורס ערב, יליד כפר ליד לוקסור): „קודם כל אני רוצה ש־תבין, שאנו באמת מוכנים לחיות עם ישראל. היה זמן שרצינו להטיל את הישראלים לים. זו היתה טעות, כה התמורה. נדמה לי, שאחרי המל־חמה ב־1967 התחלנו להבין, שמטרו־תינו בלתי מציאותיות כלל. כל העו־לם שנא אותנו באומרנו שאנו רו־צים להשמיד את ישראל. זה היה רע בשבילנו. עכשיו נשתנה הדבר, וזה טוב".

זיינאב שריף (בת 29, אסיסטנטית בפקולטה לפיסיולוגיה, אם לשני יל־דים): „גם מלחמה 1973 השפיעה. אתה יודע, על פי הקוראן אין ה־מוסלמים מתפללים לעילוי נשמות הרוגיהם, עד לאחר שנקמו את נק־מתם. כעת אנו חשים בעצמנו כבה־הדע. אנו יכולים לשאת עינינו ל־עתיד, כיוון ששמנו קץ להבוסה 1967. כאן, במצרים, יש לנו בעיות רבות הטעונות טיפול. רק כשתהיה אפש־רות של שלום נוכל להרשות לעצ־מנו לעסוק בעבודת בניין בתוך מצ־רים. לזאת אנו מקווים כעת".

— כלום פירוש הדבר בעיניכם, ש־יש לישראל זכות קיום? ואם כן, מדוע לא היתה לפני שנת 1967?

ג'ירג'יס: „כן, לישראל יש זכות קיום כיום. כשדבר קיים, איך אנו יכולים להזיז אותו? יש שלושה מי־ליוני נפש בישראל. לו היינו כשמי־דים אותה, היתה נוצרת בעיה חד־שה, בעיה גדולה מאוד".

■ די ב־4 מלחמות

שריף: „נכונותנו להכיר בישראל כיום משקפת גם את תרדתנו למ־צב הפנימי של מצרים. הבט, די לבריות בארבע מלחמות! המלחמה הורסת את ארצנו. אתה רואה כיתות דחוסות בבתי־ספר, תנאי השיכון קשים, בעיית התחבורה בלתי נסב־לנה, והביורוקרטיה! פשוט אי־אפשר להמשיך ולחיות כך. את הכס־פים שאנו משקיעים בציוד למלחמה יש להפנות לצרכים מקומיים".

הליל איפלאן (בן 27, סטודנט של מדעי המדינה, איש אלכסנדריה): „זה התחום שסאדאת הולל בו תמו־רה רבה כל כך. הוא — להבדיל כנאצר — רוצה להתרכז בפיתוח פני־מי של מצרים, בגיוס השקעות חוץ הדרושות מאוד, ולא רק כסף ערבי, אלא טכנולוגיה מערבית, שבלעדיה הכסף נבזבז. זה עניינה של מדי־ניות „הדלת הפתוחה". סאדאת פתח גם פתח לביקורת ולחופש הביטוי, ש־לא ידענו בימי נאצר".

— המסבירים אתם, שישראל מוכנה ברצינות לעשות שלום?

האשם: „אנו סבורים, שישראל אי־נה מתכוונת להסדר. זה 25 שנים נלחמים הישראלים על תוספת שט־חים. הם היו רוצים לכונן מדינה שתקיף את כל ירדן, סוריה ועיראק ואת רובה של מצרים. זו היתה תוכ־נית ההתפשטות שלהם, ואינני רואה שום סיבה שיחדלו ממנה, אלא אם יכריחו אותם".

איפלאן: „מספר הבאים לישראל גדל כל הזמן והשטח לא יספיק ל־כלכל את האוכלוסיה. ישראל תחזיק בכל שטח שתוכל. זה עניין של כוח. תמיד היה כך ואינני רואה שום תמו־רה אצל הנהגה של ישראל כיום".

■ קרובה עוד מלחמה

דביב: „אני סבור שקרובה עוד מלחמה. לא שמעתי מראש הממשלה רבין שום דבר המרמז שישראל חד־לה מרצונה להחזיק בשטחים ערביים. אנו רואים ישראלים מתיישבים ב־שטחים ערביים כבושים. מדוע הממ־שלה איננה מסוגלת למנוע ישראלים בייסוד ישובים חדשים ממערב לירד־ן? איך תסביר זאת? ואיך תס־ביר, שישראל לוקחת את הנפט של־נו מסיני? הם אומרים, שפניהם ל־שלום, אבל הם מחזיקים באדמתנו. מה שאנו רוצים שונה מאוד ממה שרוצים הישראלים".

— ומה אתם רוצים?

דביב: „אנו מקווים, שישראל תס־תלק מן הגולן, מירדן ומסיני ותתן לפלשתינים את זכויותיהם. זאת אומ־רת, תנית לפלשתינים לכונן מדינה במערב הירדן וברצועת עזה, לד־בוה ירושלים הערבית, והסכים לחיות בשלום עמם".

ג'ירג'יס: „אני רוצה להזכיר, ש־פלשתין היא הבעיה העיקרית. לא יהיה שלום בלא נסיגה גמורה בסיני, אבל הבעיה המרכזית היא בעיית פלשתין. זה המפתח לחיסול הסיכ־סוך בין ישראל ובין מדינות ערב. מצרים לא תסכים לשלום נפרד עם ישראל".

שריף: „כדי להבין זאת, עליך לע־מוד על חשיבות הקשר, שאנו חשים אל אחינו הערבים הפלשתינאים, ו־לא פחותה כאן חשיבותה של האד־מה במחשבת הערבים. עד שתהיה לפלשתינים אדמתם שלהם, לא ימצא אף פאטריוט מצרי אחד, שישלים עם קיומה של ישראל".

ארסלאן: „אנו רואים, שהישרא־לים מתנגדים למדינה פלשתינית, ו־לכן אנו פסימיים לסיכויי השלום. זה תנאי בל־יעבור לכל הסדר. ה־תקווה היחידה, לדעתי, היא שהאמרי־קנים יצליחו להוציא מישראל את הויתורים, שאיננה מוכנה לעשות או־תם במישרים. כאן יש חשיבות מכ־רעת לעוצמת הנפט הערבי. האמרי־קנים לא יבינו את הבעיה, עד ש־ייפגעו במישרין. אולי זה המשקל ה־אמיתי של הנפט — כמאיץ לשבירת סירובה של ישראל לשנות עצמה".

■ חוסיין לא מייצג

— אם אינכם סבורים שישראל מת־כוונת ברצינות לשלום, מה ערך יש, לדעתכם, בהתפתחות בוועידת השלום בז'נבה?

האשם: „יש במצרים קבוצות ה־קוראות למלחמה עם ישראל כבר עכשיו, אם כי הן במיעוט. עלינו ללכת לז'נבה, כדי להוכיח לעולם ש־ישראל רק משחקת, ואיננה מוכנה לתמורות הדרושות. יהיה מר, אך אני צופה עוד מלחמה, בעוד שנתיים, ואז העם יהיה מוכן לקראתה. כיום המצרים מוכנים הכנה פסיכולוגית ל־מלחמה".

— ראש ממשלת ישראל רבין אמר, כי הוא מוכן לנסיגת ישראל מרוב יהודה ושומרון לטובת שכנו של הב־לך הזמין, שהבטיח להעניק לפלש־תינים ממערב לירדן אזרח כלשהו של שמשל אוטונומי. כלום לא תספק זאת את תביעת היסוד של מצרים?

ג'ירג'יס: „לא. למלך חוסיין אין זכות לייצג את הפלשתינים. אין די בנסיגת ישראל, בלי לשים לב למה שיקרה באזור. שובו של חוסיין לא „יישב" את הבעיות הפלשתיניות, ש־ישראל אחראית להן. לפלשתינים יש מאבק גם עם חוסיין".

ארסלאן: „אנו, בעולם הערבי, צריכים להחליט יחדיו מי ייצג את הפלשתינים. זאת קבעה הליגה ה־ערבית. חוסיין איננו מסוגל למשול בפלשתינים או לייצג אותם. נסיגת ישראל לטובת חוסיין לא תיישב את התחייבויות המצרים כלפי הפלשתי־נים".

שריף: „בעיני השאלה היא עד כמה מוכנה מצרים לצאת למלחמה. אם תפנה ישראל את כל השטחים הערביים, אינני בטוחה שהייתי רו־צה לראות את מצרים מסתבכת בעוד מאבק בגלל הפלשתינים. די לנו ב־מלחמות, יותר מדי שילמנו. יש לנו התחייבות כלפי הפלשתינים, אבל אי־נני יודעת מה גבולותיה".

■ זכות למדינת פלשתין

דביב: „יש לנו בני־אדם רבים. אתה יודע, שאנו יכולים לצאת למל־חמה בכל עת. אם יישארו הפלשתי־נים בלא אדמה — מה השאלה? בעיני פירוש הדבר עוד מלחמה".

— חלק מן המנהיגים הפלשתינים דוחים את הרעיון של קבלת ישראל בכל צורה שהיא, גם לאחר שתיכון מדינה פלשתינית. מדוע צריכה יש־ראל לשוחח עם מנהיגים כאלה, או להסכים להקמת מדינה, העלולה להיות בסיס חדש של פעולות טרור נגד ישראל?

דביב: „עליך להבין את מצב ה־פלשתינים. אין להם מה להפסיד. מדוע איפוא לא יילחמו על הכל? אני מבין נקודת־ראות זו, אם כי אינני תומך בה. לדעתי, יש לפלש־תינים זכות לכונן מדינה בחלק מ־פלשתין. אם ישיגו זאת, המלחמה שלי

(סוף בעמוד 28)

הסקאנדל האמיתי

„אני חושב שזה לא יכול להמ־שך ככה" — אמר לי גרינ־בוים.

„מה לא יכול להמשך ככה?" — שאלתי. יש כל כך הרבה דברים שלא יכו־לים להמשך ככה, עד שלא ידעתי לאיזה מהם גרינ־בוים מתכוון.

„אתה עוד שואל?" — הוא שאל. „אתה לא קורא עתונים? גנבות. ומה עוד? בזיונות. ו־מה עוד? שערוריות. זה הרי נורא. זה אוכל כל חלקה טובה. זה הורס את המוראל. מה יא־מר הנוער? איזו מדינה יש לנו?"

גרינבוים הוא אזרח טוב, יהודי יקר ואדם ותיק מאד.

„אתה לא חושב, שהיו כבר דברים מעולם?" — ניסיתי ל־הרגיע אותו.

„דברים כאלה?" — הוא סירב להרגע. „תראה את ה־עתון, בבקשה, תראה! תראה מה כתוב פה: המנהלים חשו־דים בזיוף המאזן של חברת ‚ורד'. ופה: ‚לא ניתן עוד ל־הציל את כספי ארץ ישראל בריטניה'. ומה כתוב פה, הנ־ה: ‚מיליוני דולארים של יהו־דים ירדו לטמיון בזיגזה'. הרי אפשר להשתגע! אסור לקחת עתון ביד! שמע, שמע מה ש־כתוב כאן: ‚פקיד בכיר בחו־מה חשוד שסיפר במכוניות שנפגעו במלחמת יום הכיפו־רים'. הרי זה לא יאומן! ממש לא יאומן!"

גרינבוים היה נרגש מאד.

„אתה צודק" — אמרתי. „אבל מה לעשות?"

„אני דווקא עשיתי" — ה־שיב גרינבוים, — „וזה לא עזר".

„מה עשית?" — שאלתי.

„כתבתי לראש הממשלה, ל־שר המשטרה, למבקר המדינה, לכולם".

„ומה הם ענו לך?"

„הם ענו, שהם מסכימים אתי מאה אחוז ושזו באמת תופעה מצערת, אבל אי אפשר לאסור את העתונאים שכותבים ככה. יש לנו מדינה חופשית והעתו־נות רשאית לכתוב מה שהיא רוצה. סקאנדל, אני אומר לך, סקאנדל".

דמשק מאיימת, אש"ף תובע

ועידת הפיסגה בראבאט נפתחת בצל האיום הסורי לא לחדש את מנדט כוח־החירום של האו"ם ברמה, ותביעת אש"ף להקמת „ישות לאומית פלשתינאית בכל שטח שישוחרר"

מאת עודד גרנות

ועידת הפיסגה הער־בית השביעית, שתי־פתח מחר ברבאט, אולי לא היתה מת־כנסת כלל אילמלא הצליחו שירותי הבטחון המרוקאיים ללכוד בעוד מועד חוליית־מחבלים, שזממה להתנקש מחר בחיי המלך חוסיין ו־לגרום ברציחתו גם את „פי־צוצה" של הוועידה.

נקל לשער, כי פירסום הידיעה ב־דבר חשיפת הקשר ולכידת המחבלים, חרף מאמצי המרוקאים לשמור את הדבר בסוד, הלהיט עוד יותר את האווירה בפרוזדורי הוועידה, שהיתה מתוחה מכילא. למשתתפי הפיסגה הערבית נהיר, כי אמצעי הביטחון חסרי־התקדים שנוקטים השלטונות המרוקאיים יוכלו, אולי, להבטיח את הוועידה מפני „פיצוץ" מבחוץ. אבל ברור, כי שום כוח לא יוכל למנוע את פיצוצה מבפנים, אם לכך יתגלגלו הדברים.

משום כך, בכל שקרב מועד פתי־חתה של הוועידה, גברו והלכו ה־מגעים וההתייעצויות בין המשלחות השונות, במטרה למנוע את ה„פי־צוץ" מבפנים. ואכן, ועידת הפיסגה הערבית השביעית, שנועדה לגבש אסטרטגיה ערבית לגבי „השלב הבא" בדרך ליישוב המשבר במזרח־התיכון, מתכנסת בצילם של שני איומים.

הראשון הוא איומו של המלך חו־סיין לפרוש ממעגל ההסדר המדיני, אם תחזור ועידת הפיסגה ותאשר את החלטת פיסגת אלג'יר מנובמבר אש־תקד, שלפיה הוכר „הארגון לשחרור פלשתין" כבציג הלגיטימי היחיד של העם הפלשתיני.

החלטתו של המלך לסכן את בט־חונו האישי ולעמוד בראש משלחת ארצו לפיסגת רבאט נועדה להמחיש, כי רבת־עמון אכן מוכנה להוציא את איומה מן הכוח אל הפועל.

נכון, רבים כבין ראשי המדינות הערביות לא יניד עפעף ולא יתרגשו כלל אם הקום המשלחת הירדנית והעזוב את אולם המליאה, כאשר זו תחדש את ההכרה באש"ף כנציג יחיד של הפלשתינים, אבל, שונה ה־דבר לגבי מצרים, ובמידה מסויימת גם לגבי סוריה.

● גובר בטחון עראפאת

סאדאת מודע היטב, שהסתלקותה של ירדן ממאמצי ההסדר המדיני כמוה כאובדן הסיכוי להחזרת הגדה המערבית, נוכח סירובה התקיף של ישראל לשאת ולתת בנושא זה עם „הארגון לשחרור פלשתין". כן יג־רום הדבר הוצאתה של ירדן מ„מדי־נות העימות", במקרה של התחדשות המלחמה בישראל.

סאדאת חייב להודות, כי עד כה נכ־של במאמציו לגבש נוסחת פשרה ב־שאלה „חלוקת הייצוג הפלשתיני" בין ירדן לבין „הארגון לשחרור פלש־תין", למרות שהצליח לדחות לשם כך את כינוס הפיסגה מספטמבר ל־אוקטובר.

החלטה המעצרת הכללית של האו"ם לזמן את אש"ף כמשקיף במהלך ה־דיון בבעיית פלשתין העבירה את בט־חונו העצמי של עראפאת.

פארוק אל קאדומי, חבר משלחת אש"ף לוועידת הפיסגה, כבר הודיע השבוע כי יעמוד על כך שפיסגת רבאט לא רק תחדש את ההכרה ב־אש"ף, אלא גם תתמוך חד־משמעית בתביעת המחבלים להקים „ישות לאו־מית פלשתינית עצמאית, „בכל שטח של פלשתין שישוחרר", כלומר, תת־מוך בהקמת מדינה פלשתינית ביהו־דה ושומרון ורצועת עזה.

● כושר תמרון מוגבל

נציגים ערביים, שהתמוגגו השבוע לרגע מן העובדה שראש ממשלת יר־דן, זייד אל־ריפאעי, ונציג המחבלים, פארוק אל־קדומי, הסבו סביב שולחן אחד, במסגרת „ועדת העבודה" של שרי החוץ הערביים, התפכחו חיש־מהר, כאשר הויכוח בין השניים ב־עניין עתיד הגדה התלהט והסיכומו הכריז מנהיג המחבלים, כי „הארגון לשיחרור פלשתין" ימשיך להלחם ב־מלך חוסיין אם יוסיף לדרוש מסירת ה־גדה המערבית לידיו.

בצדק טוענים רבים, כי כשלונו של סאדאת ביישוב המחלוקת בין חוסיין ועראפאת קודם כינוס פיסגת רבאט, ממחיש היטב מה מוגבל כושר התימרון של מצרים בעולם הערבי. והראיה — מרגע שהכריז סאדאת, ב־18 ביולי, כי הוא מכיר בירדן כמייצגת הפלשתינים בשתי הגדות, הצליחו סוריה והמחבלים לשתק את מאמצי התיווך שלו ובסופו של דבר נאלץ לחזור בו בספטמבר, בפירסום „ההודעה המשולשת", המכירה באש"ף כבנציג יחיד.

שעות אחדות לפני פתיחת ועידת ראשי המדינות הערביות, עמלו נצי־גי המשלחות השונות ברבאט למנוע „התפוצצות" הפיסגה על רקע הנושא הפלשתיני ולנסות לגבש נוסחת פש־רה, שתאפשר להשיג את הבלתי־אפשרי כמעט — חידוש ההכרה ב־אש"ף כבנציג לגיטימי אחיד של ה־פלשתינים, ובו־בזמן השארת יר־דן במסגרת „השורה הערבית".

האיום האחר הכרוך באווירה של ועידת רבאט הוא איומה של סו־ריה שלא להאריך את המנדט של כוח החירום של האו"ם ברמת־הגולן, העומד לפוג בחודש הבא. לאיום זה קשר הדוק למטרה העיקרית, שמב־קש סאדאת להשיג בפיסגה — קבלת החלטה שלא תכבול את ידיה של מצרים להמשיך ב„דרך השלבית" של פתרון המשבר באיזור ולהשיג נסיגה נוספת בסיני. אך את זאת בדיוק מבקשים הסורים למנוע.

כאשר ירד השבוע שר החוץ הסו־רי עבד אל חלים חדאם מכבש המטוס שהביאו אותו לרבאט, התברר כי הוא נושא עמו הצעת החלטה המתנגדת ל„התקדמות בשלבים" ותובעת מן ה־פיסגה הערבית שלוש הכרזות מפור־שות:

הכרזה מפורשת, הקובעת כי שום מדינה ערבית לא תסכים למשא־ומתן נפרד או להסדר חלקי עם ישראל.

● תפקיד־מפתח לפייצל

המחלוקת בין סוריה ומצרים לגבי אופי השלב הבא של המגעים עם ישראל נתגלעה עוד בוועידה המכינה של שרי החוץ הערביים, כאשר מול מיסמך סורי, הקורא לערבים לזרז את ההכנות לחידוש המלחמה ביש־ראל ולא לבטוח יותר על המידה במא־מצי ד"ר קיסינג'ר, הגישה מצרים מיסמך התואם את הסיכום שהושג בין סאדאת וקיסינג'ר בעניין התקדמות בשלבים, תוך מתן קדימות להסדר ישראלי־מצרי על נסיגה נוספת ב־סיני.

אם תתקבל ההצעה הסורית כמו־שהיא בפיסגת רבאט, יכביד הדבר על מצרים להצדיק הסדר נוסף עם ישראל לנסיגה בסיני, שלא במסגרת ועידת ז'נבה ותוך התחייבות בתיווכו של ד"ר קיסינג'ר. האיום של דמשק שלא להאריך את תוקף המנדט בגולן נועד לפעול את פעולתו לא רק על ישראל וארה"ב, כדי לאלצן להס־כים לנסיגה נוספת בגולן ולהחזיק כהיר של ועידת ז'נבה, אלא גם על המצרים, כדי לאלצם לשמור על „אח־דות השורה" ועל סולידאריות עם עמדתה של דמשק.

משום כך טרח איפוא הנשיא סא־דאת להבהיר בנאומו שלשום בפרלמנט המצרי, כי מצרים תמשיך לחתור להסדר נוסף, בלי להתחשב בקולות המתנגדים בעולם הערבי, והיה בכך רמז ברור לעמדה שתנקוט המשל־חת המצרית בדיוני הפיסגה ברבאט.

כמו בוועידת הפיסגה הקודמת, ימ־לא גם הפעם פייצל מלך סעודיה את תפקיד המפתח, הן במאמציו ל„ריכוך הסורים", הן במאמצים למנוע פרי־צת חוסיין מ„השורה הערבית", הן בדיון על השימוש בנשק הנפט והפ־עלת הנשק הנוסף — נשק הממון ה־ערבי בשרות האינטרסים הערביים.

חרף איומי הירדנים מזה ואיומי הסורים מזה, ברור כבר עתה, כי בכוח שיתוף־הפעולה בין סאדאת ו־פייצל תכריע ועידת הפיסגה ברבאט בזכות המשך המאמצים המדיניים, תוך „הערכות למלחמה אפשרית" (כפי שהמליץ מזכיר הליגה הערבית, מחמוד ריאד, בוועידת הפתיחה של ועידת שרי החוץ השבוע).

בוועידת אלג'יר הוסכם לפעול ב־כיוון זה לא מעט בזכות הצדדין של שתי המדינות הערביות הקיצוניות — עיראק ולוב — המתנגדות להסדר מדיני עם ישראל ותובעות חידוש ה־מלחמה בה.

● קדאפי עשוי להפתיע

הפעם החליט נשיא עיראק, אחמד חסן אל־בכר, להשתתף בפיסגה, אבל ברבאט מקווים כי עמדת ארצו בדיון תהיה „קולנית פחות", אולי בזכות ההתקרבות אחלה לאחרונה ביחסי קא־היר־בגדאד. ההפתעה יכולה לבוא מצידו של קדאפי שליט לוב, ש־שומר את ההודעה על השתתפותו או החרמתו את הוועידה עד לרגע האחרון.

מצרים תהיה הראשונה שתברך על העדרו של השליט הלובי, שהפר של־שום את הסכם „שביתת הנשק" ב־מלחמת התעמולה בין שתי המדי־נות ותקף את המימסד המצרי בחרי־פות רבה, בראיון שהעניק לשבועון לבנוני.

מול שני הנושאים העיקריים העומ־דים להכרעת הפיסגה ברבאט — ה־התקדמות לקראת ההסדר במזרח ה־תיכון וההכרעה בשאלת „חלוקת ה־ייצוג הפלשתיני" — כמו „מתגמדים" הנושאים האחרים העומדים על סדר היום, כגון הרחבת שיתוף־הפעולה ה־ערבי־אירופי והערבי־אפריקני, ש־בהם לא חלה כל התקדמות ממשית מאז נדונו בוועידת הפיסגה הקודמת באלג'יר.

...ח' חשון התשל"ה

...ל הנאמנים
...ל
...בוגדים

...ם כולם כולם כולם פורשים ...אט־נפש ובזועה מן היצור הזה, ...ולו — המכונה עוד „מפד"ל".

... הפרישה השלילית מן הרקבון ...זכנה אל הבניה החיובית הישרה ...משית.

... תקרי אלא בוניך, ורב שלום ואין ...שול, אך מלוא עוז ועצה של תורה, ...יוסן ברכת ד' ושלמות ישועתו על ...קומת עמו ונחלתו.

צבי יהודה הכהן קוק

هكذا من الاصل

صكا من الاهل

מתתיהו פלד

היש חדש ביחסינו עם רוסיה?

רבים שואלים עצמם בימים אלה, אם לא הגיע הזמן לבחון מחדש את יחסינו לרוסיה הסובייטית בעקבות ההתפתחויות שחלו באזורנו במהלך השנה האחרונה. לפני ימים אחדים פירסם פרופ' א.א. אורבך מעל דפי „מעריב" (13.10.74) קריאה להערכה מחודשת של עמדתנו כלפי רוסיה.

ההנחה שהסכמתה של רוסיה להתיר עליה ניכרת של יהודים לישראל אף היא מסמנת תחילתו של עידן חדש ביחסיה של ישראל לרוסיה, מחזקת את ההדגשה כי אמנם הגיעה השעה לבחינה מחודשת של כל פרשת היחסים המבצעים שבינינו לבין ממשלת רוסיה. אמנם אין התחייבות רוסית לגבי מספר היהודים שעלייתם תותרת בעתיד, ואף לא ברור אם כל אותם 60.000 רשיונות יציאה מרוסיה הנזכרים במכתבו של סנטור ג'קסון חייבים להנתן דוקא ליהודים, שכן תיקון ג'קסון מדבר על רשות הגירה בכלל ולא ליהודים באופן מיוחד. וכבר מתחילים להשמע דיבורים על כך שבמסגרת זו מותר גם הגירתם של בני עמים אחרים. אך אולי אין זה בלתי סביר להניח כי רוב המהגרים שיציאתם תותר יהיו יהודים, ויש בכך משום עדות נוספת לנכונותה של רוסיה להפגין את הודאה בזכותה של ישראל להתקיים ולהתפתח כמדינה יהודית.

כל אלה הם שיקולים כבדי משקל, וברור כי יהיה זה משגה שלא לבחון מחדש, לאור כל המתרחש, את מעמדה של רוסיה במזרח התיכון. השאלה הגדולה היא עד כמה ניתן להבחין בשינויים לטובה בעמדות של ממשלת רוסיה לעומת התקופה שחלפה, והאם יש בשינויים אלה כדי להניח את דעתה של ישראל ולהביאה לכלל השלמה עם מגמותיה של רוסיה ולכלל שכחה של מה שנעשה על ידיה בעבר הלא רחוק. דומה כי השינויים החיוביים שחלו בעמדות הרוסיות אינם עולים על שנים: ראשית, קביעתה המפורשת שגבולות יוני 1967 הם הגבולות להם זכאית ישראל במסגרת הסדר השלום בינה לבין המדינות הערביות ושנית, נכונותה להתחייב להתרת עליה של יהודים לישראל מתוך השטחים שבשלטונה.

אשר לשינוי השני, הרי כבר צויין שמשמעותו מבחינה מספרית איננה ברורה לחלוטין, וסביר שעל מנת להפיס דעתם של הערבים תעשה רוסיה כמיטב יכולתה לצמצם ככל האפשר את מספר היהודים שיהנו מתיקון ג'קסון. אשר לשאלת הגבולות של ישראל במסגרת הסכם שלום, אין ספק כי הסתלקותה של רוסיה באורח עקרוני מגבולות תכנית החלוקה של 1947 מהווה התקדמות חשובה בבחינתה של ישראל, אלא שבכך עדיין לא נפתרו כל השאלות המעסיקות את ישראל בענין זה. ביחוד אין בכך כדי להשיב על שאלת יחסה להקמת המדינה הפלשתינית בשטחים שיפונו על ידי ישראל עם שובה לגבולות 1967. מן הידיעות הנגיעות בהתמדה מעורר החשד כי כוונתה של הממשלה הרוסית היא להקים בשטחים המפונים על ידי ישראל מדינה פלשתינית מהפכנית, בהנהגתו של אש"ף, שתהוה באורח אובייקטיבי משען נוסף לנוכחות הרוסית באזור.

●

משתמע מכל הדברים הללו הוא כי על ישראל להוסיף ולבחון את שאלת יחסיה עם רוסיה לפני שתגיע למסקנה שאכן הגיעה העת לחידוש היחסים, כפי שרוסיה היתה רוצה כנראה. גם מי ששאלת העליה של יהודים מרוסיה יקרה לו מאד, לא יוכל לברך על הגומר כל עוד לא יתברר למעשה שאמנם מתכוונת רוסיה להתיר עליה כזו במימדים ההולמים את שאיפתם של יהודי רוסיה להגר ממנה. ולגבי מי שהקמתה של מדינה פלשתינית בגדה המערבית וברצועת עזה נראית בעיניו כפתרון רצוי ומעשי גם יחד מבחינתה של ישראל, חייב הדבר לבוא כרוך עם הגדרה מפורשת לגבי טיבה ומגמותיה של מדינה כזאת, ואחד המאפיינים שלה צריך להיות שאין היא משמשת נקודת משענת נוספת למעמדה של רוסיה באזור. ההכנות שנעשות ברוסיה עכשיו, באמצעות מתן הדרכה לאנשי אש"ף, להקמת השלטון במדינה הפלשתינית לכשתקום, דיין לרוקן את „ויתורה" של רוסיה על גבולות החלוקה של 1947 מכל משמעות חיובית לישראל.

הנסיון של מעורבותה של רוסיה באירועי המזרח התיכון מזה כעשרים שנה מעיד על כך שגדול כוחה להפריע ולשבש את יחסי העמים בו מכוחה להנהיג כיוון של התנהגות אחראית מצד הממשלות הנתמכות על ידה, גם כשהדבר רצוי לה לכאורה. את מידת אי־הצלחתה של רוסיה במזרח התיכון הגדיר לא מכבר פרופסור אלוין ז. רובינשטיין במאמר שפירסם בדו־ירחון „בעיות הקומוניזם" היוצא בוואשינגטון. באותו מאמר מציין פרופ' רובינשטיין כי לגבי גרורותיה במזרח אירופה היתה המדיניות הרוסית כל הזמן לאפשר להן להתחזק די הצורך לעמוד על רגליהן, אך לקיימן חלשות דיין לציית להוראותיה של רוסיה. אך משבוחנים אנו את התפתחות יחסיה של רוסיה עם מצרים מוצאים אנו להפתעתנו כי מצרים היתה תמיד חזקה דיה לסרב להוראותיה של רוסיה, אף כי מעולם לא היתה חזקה דיה לעמוד על רגליה לבדה. תופעה זו „בלי ספק, מאפיינת גם את יחסיה של רוסיה עם שאר הממשלות הערביות הקשורות עימה, שאין היא מסוגלת להכתיב להן את מדיניותן, למרות שאין בכוחן לעמוד על רגליהן לבדן אפילו שעה אחת בלא סיועה הנמרץ של רוסיה.

מצב זה פירושו שאין למדוד כלל את מידת ההשפעה של הממשלה הרוסית על הממשלות הערביות הנתמכות על ידה לפי מידת התמיכה הניתנת להן. בדרך הטבע נוטים בני אדם למצוא מעין שוויון בין מידת התמיכה לבין מידת ההשפעה של מעצמה גדולה ביחס למדינה נתמכת. אך בחינה מדוקדקת של התפתחות היחסים בין רוסיה למדינות הערביות איננה מאשרת הנחה זו. כלומר, יחסים אלה שבין רוסיה למדינות הערביות הנתמכות על ידה יוצרים מצב שבו „הזנב מנענע את הכלב". מדינות ערב מקבלות מרוסיה את האמצעים הדרושים להן למדיניות שהן מחליטות עליה, אך אינן מוכנות לקבל הכתבים רוסיים לגבי השימוש באמצעים אלה. היקף ההשקעות הרוסיות במדינות הערביות, שרובן הן השקעות של ציוד צבאי, יוצר מחוייבות רוסית כלפיהן, אך אינו יוצר מידה מקבילה של נכונות מצידן לבטל את רצונן מפני רצונה של רוסיה במקרה של ניגוד ביניהן.

●

עכשיו כבר ברור שעצמאותן של הממשלות הערביות ביחס לרוסיה היתה תמיד גדולה הרבה יותר מאשר משקיפים מן הצד נטו להעריך. כמעט וניתן לאמר כי יחסי רוסיה עם המדינות הערביות יצרו מחוייבות חד צדדית בלבד. הדבר מפתיע כי הוא מצמצם את ההשפעה הרוסית במזרח התיכון רק לאפשרות לעודד את הממשלות הערביות לפעול כרצונן. אך אין בו כדי להבטיח שהממשלה הרוסית מסוגלת לזנות אמצעי להשפעה משמעותית על הממשלות הערביות. הנשק השמור להן בכל עת הוא שעל כל „התערבות" רוסית בענייניהן הן יכולות להגיב בהתרחקות, ובצמצום הנוכחות הרוסית, בעוד שלממשלה הרוסית אין כל יכולת להגיב מצידה באורח יעיל.

אם נבחן לדוגמה את התפתחות הענינים לקראת מלחמת יום הכיפורים, ניווכח, כי הרוסים כנראה חששו מהתלקחות חדשה באזור. הדבר לא תאם את לוח הזמנים שלהם, בגלל התפתחות יחסיהם עם ארה"ב ובגלל תכניותיהם למזרח הרחוק יותר כלפי סיני. אך בכל זאת עלה בידי מצרים וסוריה לכפות על רוסיה לציידן ולהכין למלחמה ולשמור את סודן בנאמנות רבה. עכשיו כבר ידוע כי במאי 1973, בעת שנערכה התירגולת הראשונה של צבאות מצרים וסוריה למלחמה, עמדו הסורים על כך שהמערך הצבאי שלהם יתגבר בציוד מיוחד. ורוסיה, שכל המהלך היה כצנינים בעיניה, הושיטה למרות זאת רכבת אווירית כיוונית במשך חודש אוגוסט על מנת להיענות לתביעותיה של סוריה. יותר על כן, מתוך הערכה שהמלחמה הממשמשת ובאה תחייב את רוסיה הזרמת ציוד צבאי בכמויות גדולות הן למצרים הן לסוריה, אורגן המבצע הלוגיסטי שבסופו של דבר התגלה מיד לאחר שהחלה המלחמה, כשציוד צבאי רוסי החל זורם בכמויות עצומות אל המזרח התיכון.

במלים אחרות, ניתן לאמר שרוסיה הסתבכה במידה חמורה על ידי מעורבותה, שכן אין היא מסוגלת להחליט להסתלק מכל העניין על מנת שלא להחליש את מעמדה הגלובאלי, אך אין היא מסוגלת להשפיע על מהלך העניינים, במידה שמדובר בבנות זוגותה, אפילו באותה מידה שהדבר אפשרי כיום לארה"ב. זה אינו מצב זמני, או מצב הנכון לגבי מדינה ערבית אחת, אלא הוא מאפיין את כל מערכת היחסים שבין רוסיה לנתמכותיה הערביות. יש להניח כי הוא נתגלה לרוסים עצמם לראשונה במלחמת ששת הימים, כשהם נוכחו לדעת שהיה בכוחם להסית את מצרים להרפתקה צבאית־מדינית, אולם לא היה בכוחם להשתלט על מצרים לאחר שעשתה את הצעד הראשון.

במצב זה נשאלת השאלה מה מסוגלת ישראל להרויח ממתן חיזוק למעמדה של רוסיה באיזור על ידי חידוש היחסים איתה. אין להניח כי מהלך כזה יגדיל את השפעתה של רוסיה על המדינות הערביות; להיפך, יתכן שהוא יחליש אותה. לעומת זאת, רוסיה לעולם תחשוש מפני הרפתקת היחסים עם המדינות הערביות, שכן ארה"ב תמיד אורבת לרגע כזה על מנת לנצלו לטובתה. מכאן, שעל חידוש היחסים בין ישראל לרוסיה תיאלץ רוסיה לכפר בכך שהיא תהפוך עצמה לשליחתן של הממשלות הערביות בישראל, על ידי הגברת הלחץ על ישראל להתחשב יותר ברצונה של הממשלות הערביות. לחץ כזה עכשיו בודאי שאינו דרוש לנו.

●

אפשר אולי להניח כי מבחינת הויתורים הטריטוריאליים שרוסיה תתבע מישראל לטובת הערבים, לא יהיה הבדל מהותי בינה לבין ארה"ב. אולם יש ענין אחד שלישראל הוא חמור הרבה יותר, והוא התמיכה הרוסית באש"ף; תמיכה זו בלי ספק תקבל ממדים נוספים על ידי עצם הנוכחות של שגריר רוסי בישראל.

כרגע נראה, כי העמדות של המעצמות כלפי בעיית אש"ף מתפצלות לשלוש מגמות. המגמה הרוסית היא לאפשר לאש"ף להקים מדינה פלסטינית בסיועה של רוסיה, על מנת להעמיד לרשותה של רוסיה בסיס נוסף באיזור. בכך עדיין לא מובטחת השפעה מכרעת רוסית, אך מובטח סיוע רב כבדים בנשק למדינה החדשה. המגמה הצרפתית, המנסה להסות את אש"ף מעל רוסיה לצדה, מתוך הנחה כי הדבר ישרת יפה את צרפת עצמה וגם את האינטרס המערבי בכלל. המגמה השלישית היא זו שעדיין מבקשת למצוא פתרון לבעייה הפלשתינית בלא להזדקק לאש"ף. אילו היתה ממשלת ישראל מסוגלת להחליט על התמיכה בנציגות פלשתינית בתוך השטחים היה בכך אולי כדי להכריע את הכף אחת ולתמיד נגד אש"ף והפטרונות הרוסית שלו. אך ישראל מהססת, ועדיין תולה תקוותיה במלך חוסיין. במצב זה כל הגמשה של העמדה הישראלית כלפי רוסיה, עלולה להביא להכרעה חד משמעית לטובת פתרון פלשתיני על יסוד ממשלה שתוקם על ידי אש"ף בחסותה של רוסיה, וזה סיכון שאין ישראל יכולה להתיר לעצמה.

יעקב שרת

מהפכות ומעשים

אולי אני טועה, אולי זו רק התרשמות שטחית ● אולי הרגשתי היא הרגשת אחד ויחיד ● אבל נדמה לי משום מה שנעשינו אדישים ואטומים ● למהפכות המתחוללות לנגד עינינו ממש באלה הימים ● וכשאני אומר „אנחנו" אני מתכוון בראש ובראשונה ● לא ל„איש שלנו ברחוב" אלא להנהגה העליונה.

סלו למשל את עליית יהודי ברית־המועצות הנרחשים ● אשר בוטות כאיש ג'קסון תלבש אופי וממדים חדשים ● איך, איך נוכח ההישג הכביר הזה לגביהם ולגבינו ● הישג שאולי בו טמונה ההכרעה החיובית בעתידנו ובעתיד בנינו ● לא עברה בנו שום רוח גדולה ● לא נסחפנו ולו לרגע בשמחה ובצהלת ● נהפוך הוא, מכל עבר ומכל פינה ● נשמעים אמרי כפר של פיחות והקטנה: ● „ההמונים בכלל לא יבואו"; „כל מה שהם רוצים זה להיפלט" ● „היהודים ברוסיה אינם ציונים"; „לעזאזל מי שלא ייקלט" ● הממשלה והעבודת שאר־רוח ולחלוציות ● מניחה לדברים להתגלגל במין מה־שיהיה־יהיה מפחיד ● ועשויה להחמיץ רגע מיוחד וחד־פעמי ● לרתום את העם למאמץ אדירים של קליטת התיישבות וגיוס פנימי ● היכן, היכן חסידי ישוב הנגב והגליל ● אשר אך זה תמול, כנגד ה„התנחלות" בגדה קוננו על ריקותם בגליל? ● מדוע לא יעלו על גם תוכניות רבות מעוף וחזון אמיתי ● של הכוונת עולים וותיקים למפעל ישובי חדש, הרחק מתל־אביב רבתי?

אך טלו, למשל, את ענין הפלשתינים העקמנים ● אשר היטב למדו לקח מהצלחות הציונים ● הודות לצירוף של סידור, כסף ושתדלנות ● הגיעו לעצרת האו"ם והתקבלו שם ברצינות ● רבותי השרים, לא יעזור דיבורים על „כנופיות הרצח" ● „העולם" מקבל אותם כלוחמי שחרור לאומי עזי־מצח ● ומכיון שהגורם המכריע הוא גורם הכוח ● לשווא יסתייעו נציגי ישראל בפלפולים ובחידודי מוח ● „העולם" צריך לדעת שערפאת יכול לסעוד עם שרי חוץ ולשבת באונסקו ובעצרת ● אבל ביהודה ובשומרון לא ינקוף אפילו זרת ● וידיעה זו תיחרת עמוק בלבם של ידידינו כאויבינו ● לא בכוח נאומים והכרזות, אלא במעשה — שעוד איננו.

ובלי כל קשר לנ"ל, אך בעניין אלוף (מיל.) הדיסהרמוניה המגונה ● אוי לכם הבודקים בשעת סכנה ● אם המלחמה באמת מוכה מעבר לפינה!

בציבור אין שואלים אם יהיה פיחות כי־אם מתי יהיה

דאגה באוצר על „התרחשויות הבהלה" שבהאמרת הדולאר השחור והנת"ד ★ כדאי היום לקנות מטבע זר בשוק השחור ולומר שהוא הושג ביצוא, כדי לקבל הטבות ★ „לא רוצים פיחות על גבה של האינפלציה"

מאת אריאל וינשטיין

מומחים, פקידי ממשלה ועתונאים המטפלים בנושאי משק הבחינו בשבועיים האחרונים, כי „מבקשי העצה" חדלו לשאול במה להשקיע. מ ת י (ולא א ם) יהיה פיחות בשער הל"י — זו היתה שאלתם, אשר גם לוותה במעשים, בעיקר בימי ששי האחרונים. בחשש פן ביום ראשון תימצא הלירה הישראלית בשער חדש, עשו רבים דרכם לרחוב ליליגבלום וגרמו להקפצת ערך הדולר השחור לשיא של 5.20 ל"י.

הנתי"ד — מדחום אחר לציפיות הציבור לפיחות — גם הוא התקרב ל־5 ל"י, לאחר שהוסכים רבים הופנו אליו על־ידי „יודעי דבר". עד כה עברו ימי השטי „בשלום", ושר האוצר יהושע רבינוביץ הכריז השבוע, בשיחה עבי, שהוא איננו חושב על פיחות, משום שאיננו חסיד צעד זה.

משיכת פקדונות כוואצת מבנקים, שניזונה מלכפיעות על קשיי נזילות בהם, הרצה את גורלם, למרות שבבחינה אובייקטיבית לא היתה הצדקה להתבוססות. בהלת הקניות ביולי, שבאה שברבות מעטים אחר מינויו של מר יהושע רבינוביץ כשר האוצר, אילצה את בשורה להקדים בביצוע מדיניות־הספיגה, בטרם הושלמה התוכנית. דומה, שצמצום הסובסידיות לסוכר, שמן, אורז ובצרים בסיכיים אחרים, אף הוא הוקדם אשתקד, כשום שהסיטונאים והצרכנים הריקו את מחסני המכולת, בגלל השמועות בדבר „ההייקרות צפויה".

פקידי אוצר בכירים, שציינו השבוע, כל אחד בנפרד, כי בשעה זו אין דיונים על פיחות, הביעו דאגה רבה נוכח „התרחשויות הבהלה". שהאמרת הדולר השחור והנת"ד לא היו תוצאותיהן היחידות.

כסתבר, שיבואנים הזדרזו לשחרר מסעניהם מן הנבלים, החישו הזמנות, ויחד עם ישראלים אחרים, שכיהרו לפרוע חובות לחו"ל ולרכוש כמטבע זר לנסיעות ולהברות אחרות, גרמו צמצום נוסף ברזרבות. גם מן הצד השני של המאזן נוצרו לחצים על מאגר הרזרבות. משום שיצואנים יבעבירי הון אחרים צברו הצברה לישראל והמרת המטבע הזר שברשותם ללירו, בתקוה שבעתיד הקרוב יזכו בשער חדש.

מנקודת ראות כלל־משקית מסייע הפיחות לצמצום הגרעון במאזן המסחרי, אך אם מבטלים את הגורם הזה, החשוב לעצמו, מסתבר, שמנקודת־ראות אישית של „חשבון הכיס" מצויה עתה במשק קבוצה רחבה של אינטרסנטים. שהיו מקבלים צעד כזה בחיוב ואולי אף היו מוכנים לסייע להחשתו.

בכלל אלה אפשר למנות קבלנים, סוחרים, יבואנים וסוכנים, שהבהינו בצמצום שוק במכירות מכשירי טלויזיה, רהיטים, מכוניות, וילונות, חליפים, אבזרי חשמל, דירות ומקררים, מחמת המחנק באשראי, הסרון הכיס תורדות להכנסות ולעסקים שציבור הצרכנים לוקה בהן באחרונה. עליהם אפשר להוסיף את בעלי המשכנתאות והחובות הבלתי־צמודים, את בעלי הנכסים, ובמובן את אלה שכבר הספיקו ברכישת נתיד ודולרים ידוקים.

● הפער — 2 מיליארד

אינטרסנטים אלה, מדעת ושלא מדעת, ובכללם יצואנים המתקשים לשווק את תוצרתם, למרות התוספה הניתנת להם לשער הרשמי, תרמו כנראה לגיבושה של האווירה, להחרשת הנהייה לדולר הכהור ולצבצום הרזרבה במטבע־חוץ.

מאחר שהתשובה לשאלה מ ת י יהיה הפיחות נוגעה גם בהתנהגותו של הציבור, מטגלים כקבלי השכר הקבוע, הצלולים להיות הנפגעים העיקריים מצעד כזה, לסייע בציבורי או בהחשתו. אם „הרוב הדומם" של מאות אלפי השכירים (כשבגהים האחרונות היו להם הזדמנויות רבות להחליף מכוניות, מקררים וכדומה, ל פ נ י ההתייקרויות) יגבש האפשרית ברכישות, הוא יאזן בכך את ההלוך הנגדי, ויאפשר לאוצר להבהיר את המועד הנוח ביותר לביצועו של הניתוח, הנעשה חיוני מיום ליום, עד שנראה שהאוצר לא יוכל להמנע מעשותו בעתיד הקרוב.

תוכנית מצבו של המשק באה לידי ביטוי בדבריו של המנהל הכללי של משרד האוצר, אברהם אגמון, על הפער של 2 מיליארד דולר, בין [illegible] הקרובות בין ההוצאות של המשק במטבע זר לבין ההכנסות. [illegible]

להו של המשק זה כבר. גם התרופות הבסיסיות שיש להמציא מוכרות היטב לכל המעורבים בהנהגה הכלכלית ובכל הממשלות, שהרי מניעת ב ז ב ו ז בהשקעות, הקטנת השימוש במשאבים אחרים המצריכים מטבע זר, כגון יבוא וצריכה, עריכה מחודשת של המיבנה של המשק הממלכתי־ציבורי, ומעל לכל הגדלת הפריון, הן „תרופות" ידועות.

כל אלה אינן סיסמאות נבובות תוכן ממשי ומעשי. כמסתבר, לדוגמה, שהקונצרנים התעשייתיים אינם מצליחים לארגן משמרת שניה. כדאי להם להרחיב כפעלים (משום שהם זוכים למלוות בריבית נמוכה) יותר מאשר לשלם שכר כפול לעובדים, ובבחינת המשק זהו בזבוז אדיר.

[illegible]

● פיחות ניצב בשער

„נוצר מצב, שבו היה כדאי לקנות מטבע זר בשוק־השחור ולומר שהוא הושג כתוצאה ביצוא, כדי לקבל את ההטבות", אומר פרופסור חיים ברקאי. [illegible]

● איחרו את המו[עד]

[illegible]

קנה דירתך בדירות גינדי
ראשון־לציון, רח' הרצל 59
רחובות, רח' הרצל 187
פתח־תקוה — רח' חיים עוזר 28
מבצע מיוחד
בראשון־לציון
עד 31.10.74
זוגות צעירים
3 חדרים — לוקסוס מלא, תרסינה צבענית, אזור שקט וירוק.
140,000.— ל"י בלבד!
דירה למשפחה
דירת רווחה 4 חדרים, באזור מגורים מרכזי ושקט, לוקסוס מלא, מעלית, טלפון פנים.
185,000.— ל"י בלבד!
קנה דירה היום והבטח ערך כספך.

מטבעות
כסף וזהב
קונים במחירים טובים
מי"ל — מרכז ישראלי למטבעות
רחוב הר סיני 5, ת"א (פינת אלנבי 108), בין השעות: 9.00—12.00 לפנה"צ; 5.00—7.00 אחה"צ.

למכירה
מפעל מתכת פעיל
במפעל יש: מכבש אקסצנטרי 180 טון, 2 מכבשים אקסצנטריים 25 טון, וכן אביזרים שונים לליטוש הברקה ועירגול.
טלפון 235833 מ־8.00 עד 14.00

הלכה נטאשה לרמת־הגולן

נטאשה יבלונסקייה. ילידת מוסקווה. בת לקומוניסטים ומתבוללים. בוגרת אוניברסיטת מוסקווה בספרות ובהיסטוריה. מצאה מקומה בקשת. צעיר ישובי הרמה

את אהרן דולב

ויכוח התנהל ב־אחד מימי השבוע שעבר, בין חייל מי־לואים, בחושניה, ב־...ז רמת־הגולן, ובין נטשה ...נסקייה, עולה מברית ה־...צות, חברת הישוב החדש ...:

...יל — מי צריך אתכם כאן, ...?

...זה — המדינה.

...ל — בגללכם לוקחים אותנו בלי־ למילואים.

...זה — דבריך ילדותיים.

...ל — בגללכם מחזיקים אותנו לשמור על הגבול המחורבן הזה.

...זה — שטויות. אם הגבול יע־...תל־אביב, תצטרך לשמור עליו

...ל — לפחות אהיה קרוב לבית.

...זה — וגם הפגזים והערבים קרובים לבית. אז מה אתה מע־...

...י מבינה אותו — אומרת נט־... — ,,קשה לו. הוא רוצה להיות עם האשה והילדים. למזלנו ...בלם בגיעה שלו. רגע חיילי ...ים אומרים לנו: ,כל הכבוד ...

...זה נמשך בינתיים ניסוי חברתי ...א יחיד בסוגו בתולדות ההתיישב־...קמץ מתנחלים חילוני, שאי־...רגל בקיום מצוות ההלכה, מת־...בהתנחלות מלאה ברוב דתי, ...ל,,גוש אמונים". הסובלנות ...הוגנת כאן נבחנת יומיומי ...מבחן מאליו.

...אמה האידיאלית של ,,גור דתי ...חלוני" רווחת בקשת מיומו ה־...הגולן המלכד הוא רעיון יישו־...הגולן הניסוי המעניין כבר ...תוצאות התנהגות, שעיקרן הת־...ן ברגשות הזולת.

נטשה והדתיים

...כם על הכל, כי ישוב הכולל ...מכל המגזרות והשכבות הוא ...אידיאלי. אלא שהכל מבינים, ...מתקיים כמציאות ולא כאי־...ישוב מורכב מבני־אדם, על ...יהם חולשותיהם. בקשת יש ...לפתיחות מירבית לקליטת לא־...לשמירת צביון דתי ללא־...אך לפי שעה חלוקת הדעות ...תוכן התפתחות הומוגנית של ...מעורבים לאורך ימים. ,,יתו־...תגלגלה לנו הזכות לאחד את ...לקי העם במסגרת ישוב אחד", ...ה בקשת. יתכן.

...ה החילונית מאמינה באפשרות ...שכן היא ,,אידיאליסטית צרו־...ה".

...שה יבלונסקיה, זהובת־שיער, ...ת־עיניים, בת שלושים, עברה ...ת משוני הישר מאולפן־הקליטה ...יה אל מרום־הגולן בצפון ה־...ועברה בו את מלחמות ימי־...ים הנוראים. כאשר החל מז־כיר־המדינה האמריקני בסידרת סב־בין בין דמשק לירושלים, וסכנת בי־תור ריחפה על פני עמק קונייטרה, פתח ועד ישובי הגולן במיתקפת־נגד והקים ישוב ,,רביעי", ,,בלתי־חוקי", בצלע גבעה בעמק קונייטרה, קשת שמו. נטשה היתה מראשוני ה־מתנדבים למבצע.

בסופה של אותה פרשת התנחלות ,,בלתי־חוקית" החזו גם בחוגי הממש־לה, כי ,,הלחץ־כלמטה" בצורת הבונ־קר המיושב בעמק קונייטרה חיזק את ידיה בשעת ההכרעה. הממשלה נמ־נעה מליצור תקדים של פינוי נקודת ישוב, וקו־ההפרדה, שאמור היה לח־תוך את בונקר קשת באמצעיתו, הוזז כמאה מטרים מזרחה. שלוש הגבעות המזרחיות, לרבות ,,גבעה קשה", ה־חולשות על עמק קונייטרה ממערב ו־צופות על־פני המובלעה הסורית ב־מזרח, נשארו, הודות להתנחלות, בידי ישראל.

אחר ביצוע הסכם־ההפרדה הפחתת הסיכון הבטחוני לעמק קונייטרה ול־שלומם של הישובים, עברו מתיישבי הבונקר, על־פי הסכמה־אילמת, למע־מד ,,חצי־חוקי" וקיבלו לשימוש זמ־ני את מיבני משולת הקקי"ל בצידו המערבי של כביש קונייטרה. קשת התקדם כדי מחצית־הדרך להכרה מוס־דית בזכותו להתנחל בגולן, אולם ישובי הגולן, ש,,תרמו" עשרות חברים חיוניים ל,,מבצע עובדה", לא יכלו לוותר עליהם לאורך־זמן, מחמת ה־מחסור בכוח־אדם. ועד ישובי הגולן, שפעל למניעת פירוקו של קשת, הצ־ליח בפניותיו לגורמי ההתיישבות לאייש את הגרעין. ההיענות מצד חו־גי ,,גוש־אמונים", שאיננו גוף מיי־שב אלא תנועה רוחנית דתית־לאו־מית, היתה נלהבת.

היחידה מבין מתנדבי ישובי הגו־לן לקשת, שלא חזרה לקיבוצה מרום־גולן, היתה נטשה יבלונסקיה. היא נשארה כחברה חילונית יחידה בישוב־דתי־בהדר, שאליו הצטרפו אחר־כך שלושה מתיישבים חילונים נוספים. נטשה אמרה בפשטות: ,,מרום־גולן עלה על דרך־המלך ויסתדר בלעדי. בקשת כל זוג־ידיים חיוני. חוץ מזה, התקשרתי אל החבר'ה האידיאליס־טים האלה. מצאתי את מקומי ביני־הם. אני מאושרת כאן".

עבודה גופנית

משנתקבלה הסכמת — עדיין ,,איל־מת" — להעתיק את קשת לסתימת פירצת חושניה, במרכז השומם של הגולן, יצאה נטשה עם חלוץ הגרעין אל הקסרקטין הסורי, לשעבר, בחו־שניה. במשך חודשיים עבדה בסילוק הריסות ובשיפוצים, סיידה וצבעה. ידיה של בוגרת החוגים לספרות ול־היסטוריה באוניברסיטת מוסקווה בצ־רבל בסיד, חפרו בורות, עירבלו מלט. והיא נשארה בסידור־העבודה כפוע־לת־בניין, גם לאחר שהסתיים שלב השיפוצים הראשון וגרעין קשת עבר, בשבוע שעבר, לשיכון במיבני הבסיס הסורי לשעבר.

החתונה הראשונה בקשת: ישי ורבקה ברפוי, שהכירו בבונקר בקונייטרה, והתארסו במשולת הקקי"ל, נישאו השבוע בחושניה. ברוב־עם: מאות אורחים הגיעו, מכל ישובי הגולן ומרחבי הארץ, להשתתף בשמחתו של הצעיר בישובי רמת־הגולן.

המאמץ הגופני אינו מעיק עליה. ,,נוכחתי לדעת — אומרת נטשה — כי מבחינה אינטלקטואלית עבודה גו־פנית רק מוסיפה כוח. הראש נשאר פנוי, ותוך כדי עבודה גופנית אני מסוגלת לחשוב צלול מתמיד. וגם הסיפוק מוסיף".

אחר שתים־עשרה שעות עבודה מפ־רכת מתכתבת נטשה עם ידידים רבים, יוצאי רוסיה, שנשרו בדרך ולא הגיעו לישראל. ,,אני מספרת להם על ה־ארץ, על החיים בגולן, על יצירת ישוב חדש וביצור עוצמת המדינה בגבול הסורי". על ידידים אלה, רו־בם ככולם מאנשי הבוהמה המוסקוו־אית האמנותית — סופרים, ציירים, מוסיקאים — אומרת נטשה:

,,בשבילם היציאה מרוסיה היתה ה־עיקר. הם נתקו באווירת דיכוי ה־מחשבה והיצירה העצמאית. הם אי־נם ציונים. הם מתבוללים. אבל ה־ארץ חשובה להם ומכתביהם מלאי התעניינות ודאגה". נטשה מאמינה, כי בסופו של נתיב נדודים גלותי יגיעו כולם אלינו.

,,אני מכירה את ידידי. כולם אי־דיאליסטים, בבואה אחרים. ברוסיה לא הניחו להם לשכוח את יהדותם. הם עדיין משלים את עצמם, כי באירופה ובאמריקה יתקבלו וייקלטו בהתאם לערכם הסגולי והאנושי. הם טועים טעות מרה. אך, אפילו ייקלטו בכס, גם אז לא יוכלו להסתגל לתרבות ה־חומרנית של המערב, שאין לה דבר להציע לאנשים אידיאליסטים".

רווחה וערכים

נטשה מרבה בכתיבה ומתארת ב־הרחבה את התוכן החדש הממלא את חייה, את חוויותיה העמוקות ואת תחושת השליחות המפעמת בה: ,,אני מכירה אותם — היא חוזרת ואומרת — בלי ערכים רוחניים וללא אידיא־לים זה ,לא ילך' אצל רבים מהם. יתכן שישיגו רווחה יחסית. אך, עד מהרה תנקע נפשם ממנה".

במכתביה, אין היא נושאת בשורת רווחה חומרית. היא מנסה להמחיש טעמה של ציונות חלוצית, מספרת על מיטת הברזל בעלת המזרן הקשה, על ארגז־התחמושת המכיל את מיטלטליה האישיים, על הנשק האישי התורנה, ששטחו מטר וחצי על שניים, כל רכושה עלי אדמות, אבל גם על תחושת הסיפוק, האושר והנשמה ה־עצבית.

בספר שהיא כותבת היא מגוללת את המסלול שהביאה, בת מתבוללת למשפחה יהודית־קומוניסטית אדוקה, אל הארץ, אל רמת הגולן, אל קשת. ידיד המבין רוסית, שקרא את דפי־הווידוי האישי, אמר: ,,רק עכשיו, לאחר קריאת פרקי ספרה, הבינותי את פשר כמיהת יהודי בריה"מ ל־ארץ־ישראל".

נטשה יושבת בקשת זה ששה חוד־שים מתוך הרמוניה חברתית מלאה עם הרוב הדתי המכריע. אל תנסה לשאול אותה ,,איך היא מסתדרת עם הדתיים", שכן תשובותיה יביכו אותך ושאלתך תיראה טפשית בעיניה. ,,מס־תכלים עלי כמו על עיוות של ה־טבעי", הפטירה נטשה, שאי־סובלנות מכעיסה אותה ומעכירה את רוחה. בסוגייה זו נזקקה למלוא כושר־הביטוי שלה, אמרה דברים לדרבונה ועברה מעברית של עולה לרוסית.

,,בכל מקום — התריסה — בדרך, אצל חברים, ברגע שנודע שאני מ־קשת, הדבר הראשון ששואלים אותי הוא — ,איך אתם מסתדרים?' בהתח־לה הייתי ממהרת בכל פעם לראי, כדי לבחון אם פרצופי מגלה בצורה כה בולטת את הסרגנותי, עד שקשה ל־תאר כיצד יכול אדם להתקיים ב־מחיצתי...

סובלנות ותירוצים

,,לאחר זמן הבינותי, שמדובר בדבר אחר: איך זה אני, ,הלא־דתית', מס־תדרת עם חברי ה,דתיים'. ובכן, לא ברורה לי כלל גישה כזאת לשאלת ה,דו־קיום'. אני יכולה להבין תמיהות מסוג ,כולם שם ברקונים ושתיינים! איך את נמצאת אתם?' אבל מדוע אסור לי להסתדר עם האידיאליסטים הסימפטיים והטובים ביותר שלנו?

,,כאשר שואלים אותי את השאלה הזאת, שאינה מעידה על חוכמה רבה, כוונת השואל היא ,דתיים — אלה חבריה לא־סובלניים, לא מרשים לל־בוש מיני, לעשן ולראות טלוויזיה בשבת'... ברצוני להעיד, בהסתמך על נסיון חדשי קיומנו המשותף, כי אנ־שים מה,אתאיסטים' שלנו נתגלו לי הרבה פחות סובלניים.

,,הנסיון מלמד, כי בתחילת התאר־גנותו של ישוב חדש חולף זמן רב עד שמתגבשת בו קבוצת אנשים קבועה. כך גם אצלנו. אנשים רבים היו כאן, ורק מובן שלא כולם נשארו. כאשר ,דתיים' הולכים מאתנו, הם אינם מחפשים ,בסיס אידיאולוגי', אלא פשוט אומרים שאין בכוחם לע־זוב עבודה, לימודים, משפחה וכו'. לעומת זאת, שניים מה,לא־דתיים' שלנו, לאחר שסיימו את ,משחק ההת־להבות' שלהם, רצו לחזור לנוחות ו־לחברה, וגם זה מובן. אבל לומר זאת סתם ככה זה, כנראה, לא פשוט, ואז יש תירוץ: ,קשה לנו להיות עם דתיים'".

נטשה דוחה תירוץ זה מכל וכל. ,,מדוע? — היא שואלת — אין מני־חים להם לנהוג כרצונם? אמר להם פעם מישהו משהו? כאשר דוח־קים אותם לקרן זווית, יוצא המרצע מן השק: ,לא', הם אומרים, ,איש לא אמר לנו דבר, אבל אנחנו מרגי־שים לא בנוח'.

,,רגישות כזאת יפה מאוד, אם ו־כאשר היא מעוררת שאיפה לוותר על משהו למען כבוד החברים. אבל במקרה שלפנינו ה,עדינות' הזאת אי־נה אלא גילוי של אי־סובלנות אל־מנטרית, של אי־רצון אפילו להתנ־סות בדו־קיום עם אנשים אשר אי־נם דומים לך במשהו — אף שהדו־קיום הזה בא למען עניין חשוב ו־רציני".

לא סוקלים

קובעת נטשה: ,,עד כה לא סקלני איש על המכנסיים הקצרים שלי, ו־איש לא טען כלפי על שאני כותבת ונוסעת בשבת, או מעשנת בחדרי ב־שבת. ובנוגע לאוכל כשר, ההנהלות שלנו מבשלות ארוחות טעימות ואני אוכלת בתיאבון. הטלוויזיה נמצאת, בינתיים, בחדר־האוכל, ואין זה אסון לוותר על שידורי־שבת בלילות שבת, כל זמן שלא נמצא למכשיר מקום אחר".

,,לי, למשל, חשוב הרבה יותר ש־אני חיה בין אנשים טובים, בלי קטנות ורכילות, בין אנשים שעזבו את עבודתם, לימודיהם ודירותיהם למען עניין שאינו מקנה להם שום טובות־הנאה חומריות, בין אנשים המאמינים בחשיבות המפעל הזה ומו־כנים לוותר על הרבה מאוד למען הצלחתו. ולבסוף, בין אנשים בעלי יחס טוב לזולת.

,,כאשר חוקרים אותי כיצד אני יכולה להסתדר עם ,הדתיים האלה', על־פי־רוב בתוספת ה,איחול': ,בין כך וכך לא ייצא מזה דבר', מכש נדמה לי, שעולים באוזני הדים רחו־קים משם, ועוד רגע אשמע: ,הרי הם שותים דם תינוקות נוצריים! הם צלבו את ישו!'...

,,רבותי היהודים — היא אומרת — שמא נשאיר כל זאת לאנטישמים? כלום לא נעשינו דומים מדי לאלה שהוכרחנו לחיות ביניהם זמן כה רב, ומהם נטלנו גם את היחס השלי־לי לעצמנו אנו?"

ומכאן אל המסקנה: ,,אנו מע־טים, ואויבינו רבים מכדי שנרשה לעצמנו להביט איש ברעהו מעמדות מפלגתיות, סוציאליות, אידיאולוגיות, ולהתנגד איש ברעהו במחיצות טפ־שיות שאין בהן צורך. האם נעדיף גלות שלישית, מחוסר היכולת ,להס־תדר' בינינו??

,,אי־הסובלנות בתקופתנו איננה דווקא נחלתם של דתיים. די להז־כיר את היטלר וסטאלין, ואת מאו, אדירי המשטרים האתאיסטים במא־תנו, כדי שנקבל מושג על אי־סוב־לנות, שכמותה לא ידעה האנושות מאז ימי האינקוויזיציה הקדושה".

התפכחות איטית

כל ימיה, אומרת נטשה, היתה ב־ברית־המועצות בין אתאיסטים: ,,אף הטוב ביותר בחוברי, מכרי וסתם אנ־שים שפגשתי, לא מחלו בנקל לזולתם אפילו על הסטיות הזעירות ביותר מ־השקפותיהם הם. לא האידיאולוגיה קובעת, אלא אופיו האישי של כל אדם האדם.

,,קשת שלנו — אני מאוד מקווה שכך יהיה — צריכה להיות דוגמה של סובלנות מכל הסוגים, הן הרע־יונית, הן זו שבחיי יומיום, דוגמה ליכולת היהודים לחיות, לעבוד ולב־נות ביחד.

,,אנא, חושבני היטב בטרם תציגו את השאלה הנפסדת ,איך אתם מס־תדרים שם, ביחד?' כי התמיהה ה־זאת חושפת אי־יכולת של השואל להתפשר עם חברו, את מוגבלותו של האתאיסט הפאנאטי — חברו הטוב ביותר של הקנאי הדתי".

עניין זה של היכולת לחיות, לע־בוד ולבנות ביחד, מתוך סובלנות־הדדית הגונה, חשוב לנטשה מאוד, כשום שבעלותה ארצה איבדה כל שהיה לה — משפחה, בית, ידידים־בנפש — כדי לזכות בגולה. היא נפרדה, כנראה לעד, מאמה ומשתי אחיותיה: ,,אבא עליו השלום ואמא השתתפו במהפכה הבולשביקית, ו־אמא נשארה קומוניסטית אדוקה ו־עקבית עד היום.

,,כן, הם אידיאליסטים במאה אחו־זים, רק האידיאה אחרת: הם מא־מינים במהפכה הקומוניסטית, אני מאמינה במהפכה הציונית".

עד לפני שנים אחדות האמינה גם נטשה, כי רוסיה היא מולדתה. תהליך ההתפכחות היה איטי. אך החריף ב־התבגרה. ,,מצבה של האינטליגנציה ה־רוסית איננו קל במשטר טוטליטארי — אומרת נטשה — כשמכתיבים אומרים לך איך לחשוב, כיצד לעשות, ומה לא לעשות. מצב האינטליגנציה ה־יהודית קשה שבעתיים. פוגרומים אין ברוסיה של היום, אך האנטישמיות רוחשת מתחת לפני השטח וצפה ועולה בכל חברה, ליד שולחן־הסעודה, לאחר כוסית או שתיים: ,יהודי הוא ,זידי' ו,זידי' הוא נושא שלילי לשי־חה, החביב על כל שכבות האוכלו־סייה".

נטשה יבלונסקייה, עולה מברית־המועצות: חילונית בין דתיים ו,,אידיאליסטית צרופה".

המשטרה החרימה

בגמר לימודיה נשלחה נטשה לעיי־רת דייגים בקמצ'אטקה, ושנתיים לימדה שם היסטוריה בבית־ספר תי־כון. ,,היו אלה שתי שנות זיכו־כים מתמידים ביני ובין שיטת החי־נוך הסובייטית. במערב קשה להבין זאת, אבל ברוסיה אי־אפשר לתת שיעור אחד בהיסטוריה בלי לשכתב את העובדות ולהתאימן לאידיאולוגיה הפוליטית. אדם נזקק לחוש הומור מעוות כדי ללמד בני־נוער, שכבר ב־ימי פטר הגדול, למשל, פעלה ברו־סיה מחתרת קומוניסטית גדולה...".

חוש ההומור של נטשה היה בשבי־רה וכשלונה כמורה, מוסמכת אוני־ברסיטה בהיסטוריה, ולה מתולם. בשובה למוסקווה נתקבלה ככתבת ב־אחד העתונים היומיים הגדולים. על הקריירה העתונאית קצרת־הימים שלה, היא מספרת:

,,נשלחתי להכין כתבה על בית־ספר חדש למינהל תעשייתי, שהשקיעו ב־הקמתו ממון רב וריכזו בו צוות מהנ־דסים בכירים. גיליתי ,באלאגן' גדול, בטלנות ואי־סדרים משוועים, וכתב־תי על־כך. הכתבה נפסלה, ובמקומה נדרשתי ,להתרשם' מהבניין הנאה ולספיה את הבזיון בשמן־זית תוצרת יזום המפעל".

משימתה העתונאית השנית — וה־אחרונה — היתה תיאור מועדוני תר־בות חדשים, שהקימה הממשלה ב־קולחוזים באזור מוסקווה: ,,נסעתי, בדקתי, ומצאתי בנייני פאר ריקים מתוכן ופעילות. סיפרתי על כך ב־כתבתי ונקראתי אל העורך. הוא שאל אותי אם יצאתי מדעתי, לפ־תוח, כך, ביקורת על הממשלה, ו־שלחני חזרה אל הקולחוזים, כדי למ־צוא אנשים נחמדים ולכתוב עליהם".

נטשה ,,התפטרה" ונתמנתה מארג־נת־תערוכות מטעם אגודת הציירים הצעירים במוסקווה. בחוגי הציירים החלו אז ניצני המאבק של האוואנ־גרדיסטים, ונטשה, שהתקוממה נגד דיכוי חופש היצירה, ניסתה בתוקף תפקידה לסייע ל,,אויבי התרבות הסו־בייטית", בהגנבה יצירות של ,,אמ־נים מתקדמים" לתערוכות רשמיות, ולבסוף אף ערכה תערוכה אוואנגר־דית שלמה במחתרת.

התערוכה נתקיימה בחדר אחד ה־ציירים. למחרת פרצה המשטרה ו־החרימה את התמונות.

,,אנדרי ז'יד"

אירגון קונצרט מיצירות ,,מלחינים אסורים" — היוצרים בהשפעת ,,ה־אסכולות הבורגניות של המערב" — היה מפעלה ה,,חתרני" האחרון של נטשה בברית־המועצות. הקונצרט לא נתקיים, באשר דבר עריכתו נתגלה לשלטונות בעוד מועד, ונטשה פוט־רה ממשרתה באגודת־הציירים.

בקונצרט זה אמור היה להשמיע אחת מיצירותיו מוסיקאי צעיר, אנ־דרי וולקונסקי, ששמו הולך לפניו ב־בריה"מ, כמייסדה ומנצחה של לה־קת ,,אנסמבל מדריגאל" המפורסמת, אך יצירותיו הכתובות בשיטת שנים־עשר הטונים של ארנולד שיינברג אסורות בהשמעה.

כך פגשה נטשה בבעלה לעתיד: אנדרי וולקונסקי, צאצא למשפחת אצילים עתיקת־יומין — אחד מאבות אבותיה שימש את טולסטוי כאב־טיפוס (הרוזן בולקונסקי) ב,,מלחמה ושלום" — נולד בשנת 1933 בשווייץ, שאליה נמלטו הוריו בפרוץ ,,המהפכה אוקטובר", ולמד קומפוזיציה ופסנ־תר בקונסרוואטוריון בפאריס.

בשנת 1948 הכריזה ממשלת בריה"מ על חנינה ל,,אמיגרנטים", והציתה שביב פטריוטי בלב אלפי ,,רוסים לבנים". משפחת וולקונסקי היתה בי־ניהם. לאלפי החוזרים למולדת הת־ברר חיש, כי פירוש החנינה — גלות בסיביר. האב, האם והבן וולקונסקי

(המשך בעמוד 28)

هكذا من الاصل

כופרים - או שיודעים לשאול

מאת אלי איל

מה רבה היתה התדהמה ומה עמוק הזעזוע בקרב מחנכים ואנשי רוח, כאשר תיכוניסטיים וחיילים פתחו בסידרת שאלות, כמו: מדוע חשוב בכלל הרעיון הציוני? אחרי מלחמת יום הכיפורים נדבק לשאלה מימד חדש, קרוב, ממשי: האם קיומה של מדינת ישראל ראוי להקרבת חיים? ובעלי התודעה ההיסטורית בקרב הצעירים שאלו: מדוע דווקא זהו גורלו של העם היהודי?

סופרים ומרצים, שעברו בבסיסי צה"ל או בגימנסיות, חזרו מבוהלים משאלות הכפירה. מחנכים היכו על חטא ב„כשלונם להעביר ערכים ציוניים לנוער".

פוליטיקאים דתיים — להבדיל מרבנים והוגי דעות — מיהרו להסיק כי הספקות מעידים על כשלון החינוך החילוני. הצעירים הדתיים אימצו גירסה זו. „שדדו מהם את התשובות", אמר תניך ישיבת מרכז הרב, אהרן כהן, שהתנחל בקרית ארבע ולומד בישיבתה. „לא חינכו אותם ולא לימדו אותם", הוא מדבר בגוף שלישי על „הצעירים האחרים". „אנו הדתיים לומדים היסטוריה יהודית ובנוסף היסטוריה כללית. הם לומדים היסטוריה כללית ובנוספה היסטוריה יהודית".

ואכן בתחום היהדות — ואפילו בתחום הציונות — מגמגם הנוער החילוני ליד הנוער הדתי עד כדי חוסר בטחון ותסביך נחיתות. „אינני יודע להגדיר לעצמי את שייכותי היהודית", אומר שמואל שמטוב הצעיר המפ"מי. „אני מוטרד בשאלות הפילוסופיה של הדת. אני מרגיש שיהודי מברוקלין שייך לעם שלי. אני רוצה שכל יהודי נרדף יוכל לבוא להתיישב בישראל. אני שייך לעם היהודי. קשה לי להגדיר אם זה לאום או דת או עם או כולם יחד. אני רוגז על הדת היהודית, יותר נכון על הפולחן שלה, שעשה פלסתר מעקרונות מוסריים נעלים".

העבר הרחוק חזק מהעבר הקרוב

בדבריהם של אהרן כהן ושמואל שמטוב בולטת הבעיה היסודית של החינוך החילוני. הד"ר דן רונן, יועצו של שר החינוך, טוען, כי קרוב לשליש (!) מן הלימודים מוקדש לנושאים הקשורים לתרבות היהודית (תנ"ך, שפה עברית, ספרות עברית, היסטוריה ישראלית, קצה מחשבת ישראל ועוד), אלא שהבעיה היא לימוד „חילוני" של עולם ההלכה ומחשבת ישראל הדתית. אבל מפתיע להיווכח מן המחקר על הנוער של פרופ' לואיס גוטמן וגב' שולמית לוי כי גורם „ההיסטוריה היהודית של למעלה משלושת אלפים שנים" מדורג כבעל השפעה על גורמי הרצון להשתייך לעם היהודי. אכן הערכתה הסובייקטיבית של הצעירים מדורגת גורם זה בסוף הסולם, אבל בדיקה אובייקטיבית מדעית מגלה כי גורמי העבר הרחוק והשרשים ההיסטוריים (מורשה, מוסר, דת והיסטוריה קדומה) חזקים מגורמי העבר הקרוב והארועים האקטואליים (הקמת המדינה והשואה). לא פחות מפתיע הממצא כי רוב מכריע של הנוער רואה עצמו ציוני ובהצדקת הציונות לא נמצאו כמעט הבדלים בין תלמידים חילוניים לדתיים.

האמת היא שיש הבדלים בין הצעירים לבין עצמם בתפיסת המושג ציונות. יש המבינים מושג זה כקשר בין העם היהודי לארץ ישראל, אך יש גם פירושים אחרים. שמואל שמטוב, שניסח לפני ארבע שנים את „מכתב השמיניסטים", מאמין כי הציונות היום היא להשיג שלום למדינת ישראל; ואילו אהרן כהן הדתי מקרית ארבע, רואה בהתנחלות את הגשמת בנין הארץ והציונות. גם הוא מדבר על אהבת הארץ במרגנים של שלום, אבל מאחורי מילותיו ניצבת כוונה אחרת מזו של שמטוב. „אנו עם השלום ואנו מגינים על חיינו כאן. אינני מבין איך יצחק רבין אומר כי הוא מנהל מדיניות (אנטי התנחלות) כדי שיוכל להסתכל בעיני האמהות והאבות. במה הוא מאמין? אני מאזין לו ואינני מבין אותו".

בסיסמתה של ממשלת רבין „המשך ושינוי" נתבקעת הדילמה הציונית, בה מתלבט — בדרכו ובסגנונו — גם הדור הצעיר. המורשה היהודית והציונות תובעות המשכיות. אך הגשמת הציונות תובעת תסיסה, מהפכה מתמדת. אהרן כהן הדתי מדבר אפילו על „מרידה רוחנית בארץ ישראל" ועל „פתיחת פרק התחייה וההתעוררות של הנשמה נגד ההתלטשות הדורמנות".

דע מה שתשיב

בכל מקום, אחרי ששקעה קצת הבהלה משאלות הכפירה הציוניות של הדור הצעיר, ניתן להיפנות להערכה שקולה שלהן ולמסקנה כי בעצם מתחילתו היה הפתרון הציוני שנוי במחלוקת. זרמים אדירים כמו הבונד, הסוציאליסטים, הכתבוליים והחרדים הקיצוניים חלקו על הציונות והיא עסוקה מראשיתה בהתמודדות עם הזרמים האלה ובהצלחה כרשימה משיבה התשובות על שתי השאלות היסודיות שהופנו אליה: א. האם זה אפשרי? ב. האם זה כדאי?

הסופר עמוס עוז אומר, כי „לא ויצמן ולא ז'בוטינסקי היו נכנסים להיסטוריה כשנשאלו אותם את השאלות האלה, אלא היו משיבים תשובות מנומקות ומשכנעות להוכיח שזה כדאי ושזה אפשרי". שר החינוך והתרבות אהרן ידלין נזכר לפני זמן קצר כי ב־1944 ניהל ברל כצנלסון שיחות עם הנוער של הימים ההם על תהיות ומבוכות ושאלות המועלות על־ידי הנוער ביחס הימים האלה. ותיקים מכנו בספרים כי ב־1936 באלק כשה ביילינסון לכתוב „עד מתי?" כדי להשיב על ספקות הצעירים בקשר לסכסוך הישראלי־ערבי ולקבוע כי ה„עד מתי" יקבל תשובה כשגיבור החיל בקרב הערבים לא יצליח להכניע את היהודים.

הבן הרביעי

אבל לסופר עמוס עוז הסבר מכלל מדוע זעזעו שאלות הכפירה את דור האבות המייסדים. „הדור הזה של מייסדים שאף לא רק לתת תשובות פרגמאטיות. אלא גם להיות דור מתוקן, זאת אומרת: לתת תשובות אחת ולתמיד. הם מרדו בהורים, התקוממו נגד סביבתם, שברו מסגרות חברתיות והיות בתקוה להנחיל לבניהם ולנכדיהם את אותו בטחון אנושי עצמו של ספקות ושאלות. זה לא ניתן לעשות! איך נאמר: בכל דור ודור חייב אדם לראות עצמו כאילו יצא ממצרים. העבודה שנים יעברו דורות, עד שהציונות תהפוך מאידיאולוגיה מורכבת לפטריוטיות שורשית ופשוטה, שאינה שואלת שאלות".

אבל עמוס עוז אינו בטוח כי הוא מתגעגע ליום הזה. „איני בטוח שתכלית הציונות היתה להפוך את העם היהודי לבולגריה או ניו־זילנד. עברנו דרך אירופה, דרך העולם המערבי. השפענו עליו השפעה עצומה. הוא השפיע עלינו. למדנו את תורת ההוויה. למדנו לתפוס מציאות במדע, באמונות ובפוליטיקה תפיסה ספקנית ומורכבת, לפעמים אמביוואלנטית. זה יפה, זה צלם אדם. בין ארבעת הבנים בהגדה־של־פסח הסימפטי לי הוא זה שאינו יודע לשאול. לא הרשע. לא במקרה החכם עומד לא רק בניגודו של הרשע אלא גם של שאינו יודע לשאול. הצלחנו לגדל דור שיודע לשאול".

האמת היא כי רק מיעוט נבחר „יודע לשאול". שמואל שמטוב המפ"מי מודה כי „רוב הנוער הוא כמו רוב הציבור ומעטים כאחד הצעירים ששאלות (הכפירה) מעניינות אותם. יש, כמובן, כפירה אופנתית שעמוס עוז מכנה אותה „בקיעת צמדה להבעיס". קם תלמיד בן 16 וזורק כלפי מחנך בן 70, או פוליטיקאי בן 60, או אלוף בן 50: „גזלנו ארץ ערבית". הוא אומר זאת, סבור עוז, לא מפני שהוא חושב כך, אלא מפני שמנחש הוא מראש כי המרצה יסמיק ויכחיל ויתפוצץ מזעם. אין זאת אלא שהכפירה האופנתית היא תוצאה ישירה של הדוגמתיות הנוקשה של כמה ותיקים. „זהו מכאניזם מובהק של גיל ההתבגרות והיא (הכפירה) תהיה נפוצה יותר ככל שהקצף על השפתיים והעורקים התופחים על המצח יהיו יותר קובעים".

ההגיון מציע, איפוא, לעשות בשנות השבעים מה שעשו לפני חמישים שנה: להשיב מחדש על אותן שאלות ישנות. כה שברור הוא כי לא תמיד התשובות הישנות בספקות. אדרבה, תשובות ישנות מזמינות לעתים „צירים מזועזעים".

עד כמה „שאלות הכפירה" מעידות לא רק על רגישות כנה של צעירים לערכים מוחלטים (צדק, אמת, אהבת אדם) אלא גם על רמת תיחכום גבוהה, רואה עמוס עוז, שהשתתף במלחמת יום הכיפורים בקרבות רמת הגולן, בהקבלה בין החייל הישראלי לחייל הסורי. לאותם חיילים סוריים שמוחם נשטף באידיאולוגיה קנאית ופטריוטית היו יותר תשובות משאלות. זכור כיצד התפלאו צופי הטלוויזיה כאן מן הקצין הסורי קטוע הרגליים שמישנתו היתה כה סדורה בהשיבו על שאלותיו של הכתב ויקטור נחמיאס. הקנאה הנסתרת בחינוך הדוקטרינרי, שאולי נתגבה או לריבות כמה ותיקים קנאים, עשויה להתבטל לשמע פסק הדין המעודד של עמוס עוז: „חיילים אלה (הסורים) נידונים להיות מנוצחים בשדה הקרב — אפילו כשיש להם יתרון חומרי ומספרי — על־ידי לוחמים שיודעים לשאול".

האם באמת אין ברירה?

השאלות על קיום זכות על הארץ ועל עתיד גורלו של העם היהודי, לימדו את הסגן בן העשרים או הסרן בן עשרים וחמש להבין, שהמציאות היא מורכבת. הם אומנו לא רק לתפעל טנק אלא גם לבחור בזהירות ותוך אחריות באפשרות הבשלה ביותר מבין מיגוון אפשרויות סבירות במצב נתון.

אבל מכל השאלות שמציג הדור הצעיר אחרי מלחמת יום הכיפורים גורלית התשובה בענין האם באמת אין ברירה. עמוס עוז מבקש לברור. „אנשים הלכו וילכו לשדות קרב, אם יהיה צורך, וילחמו כשדים, כל זמן שיהיו משוכנעים שאין ברירה. אבל אם חלילה ייווצר מצב שבו יעבור הרהור, באנשים אלה שבא היתה ברירה והחמצנו אותה, או שיחשדו שתחת כסות זה של „אין ברירה" מנסים להעביר גם כמה עניינים של חיים יבואה, אז לא יעזור לנו שום דבר. כי בסופו של דבר אדם חופשי שאינו כסומא פיסית כחיילים הכצריים, או אידיאולוגית כחיילים הסוריים, יודע שיש שני דברים שבגללם מותר ובודאי להרוג ובגללם כדאי למות. זה החיים עצמם שיקרים לך וזה החופש".

יבנה או מצדה

אם גיבורי מצדה מסמלים את ה־אין־ברירה, הרי טוען עמוס עוז כי אנו צאצאיהם של יבנה והחכמה ולא של גיבורי מצדה. העובדה הפיסית ביולוגית שאלה הרגו את ילדיהם והתאבדו ולכן אינם יכולים להיות מצאצאיהם היא, לדידו של עוז, גם עובדה סימבולית.

המציאות שלנו טעונה סמליות ופרכנות מלאה סתירות וניגודים. האם אותו חייל שאמר במכשיר הקשר „יותר טוב להישרף חיים בטנק מאשר להיהרג בתא גאוים", מסמל התאבדות הירואית של גיבורי מצדה? התנועה הציונית ראתה במצדה סמל חיובי. מהו סמלו של מיטב הנוער היום? המתנחלים? או קציני צבא הקבע? להם ואמונה יש בבניהם ואיך זה מנוגד לזה. עמוס עוז רואה עם זאת את המחלוקת בין הציונות המדינית האומרת זה היה כדאי עכשיו אפשרי לבין הציונות המשיחית האומרת כך אנו מצווים וכך נגזר עלינו. „זוהי שאלה דמגוגית אם בוחר ליהודים להתיישב ביריחו, השאלה היא אם כדאי עכשיו. אני יודע שיש נימוקים רציניים כבדי משקל למיצון „כן, כדאי עכשיו". אבל כשאומרים: ביהדותנו, אין ברירה, זה גורלנו ואם לא נכבוש ביריחו לא נכבוש בת"א, זוהי אסכולה של עלי הגרדים, של „בדם ואש יהודה נפלה — בדם ואש יהודה תקום", של צו ההיסטוריה. מולה ניצבת האסכולה של עוד דונם, עוד טנק, וכה אפשר וכה אי־אפשר וכה הבדר ואין צד אחד יותר ציוני מן הצד השני. רבים מן הצעירים שאני פוגש הם וייצמניסטים במובן של מכוון. כי ללומד פיסיקה וכימיה והיסטוריה לא כאוקפ סיסמאות וקליקאות אלא כרבבור עובדה ורציונות, יודע שהמציאות מסוגלת להיענות לרצוננו עד נקודה מסויימת, ויודע שבחיי היחיד, בחיי משפחה ובחיי נשואים כמו בחיי תנועה, מדינה ואומה, רק לעתים רחוקות הברירה היא בין טוב לרע. לרוב היא בין רע לרע מאוד או בין לא־כל־כך טוב לכמעט־טוב. יודע זאת כל מפקד פלוגת טנקים בשדה. למזלנו המפקד הסורי אינו יודע זאת. מותר לנו להיות גאים שבעשרים ושש השנים הצליחה החברה הישראלית לחנך אנשים לפתיחות ולברירה מכאיבה בין אלטרנטיבות מכאיבות".

בעד ונגד

היינו במיעוט

דוד לאזר

בצהרי יום שרב אחד, עוד לפני החגים, מצאנו עצמנו לפתע — במיעוט. המהר עבדבר היה, שהיינו מיעוט בתוך מיעוט — ומיד אסביר את הענין.

יצאנו מתל־אביב — חמשה סופרים ומבקרים ספרותיים — לחיפה, לפגישה עם קבוצה של עשרים סופרים ערביים בענין הקמת החטיבה הערבית במסגרת ההתאחדות של סופרי ישראל, — ענין שעורר באחרונה קצת רעש מיותר, קצת רוגז לא־מוצדק, עם דברי קיטרוג ושנאה שהביאו בכעס אל סף הפילוג באגודת הסופרים. רק בימים אלה נסתיימה הפרשה בכי־טוב, עם פירסום הידיעה על ביצוע התכנית של המיבנה החטיבתי החדש של ארגון הסופרים. החטיבה הערבית היא עובדה קיימת, יחד עם החטיבה של סופרים ישראליים כותבי אידיש, רוסית, פולנית וכו', — הכל תחת „גג" אחד של אגודת הסופרים הישראליים המאוחדים, גם אם השם הוא אחר.

בחיפה הצטרף אלינו סופר ירושלמי אחד, — וכך היינו מיעוט של ששה מול פני עשרים סופרים ערביים, ביניהם סופרה אחת, אגב, צעירה ואלגנטית מאד, — ולעומת מאסטיק. שכה — כתואר, וגירסה דינקותא הזכירה לי את ה„קצידה" המפורסמת של המשורר הערבי מתקופת ה„ג'אהליה", הוא תקופת ה„בורות" שמלפני הופעת הנביא מוחמד, — כעב איבן זוהייר. פראימה הפותחת במלים „באנאת סועאד" — „הלכה סועאד ולבי כלא יגון", או משהו כזה. הגב' סועאד הלכה גם היא לקראת סוף הפגישה, כנראה בעקבות הבגיה כעקרת־בית, כשהיא מבקשת סליחה על שהיא עוזבת את המסיבה. סלחנו לה. נשארנו איפוא בחברת גברים בלבד, — וכאמור, ששה כנגד עשרים או תשעה־עשר, כשאנחנו במיעוט.

■

אפשר היה לספר משהו על הצד ה„מקסי" שבפגישה: רצים ראשונה זו ועל „הפכים הקטנים", קצת כשעכביש, יצה מביכים. למה להכחיד? היו דברים קטנים — שלא „דפקו". כך למשל, עמדו בקבוקי מים קר ליום שרב כזה, אך בבית ההסתדרות בציר ההפתה של חיפה — לא היו כוסות לשתיה. ברגע מסויים הופיע השמש הזקן בשמחה גדולה, כשהוא מחזיק בידו שני גביעי פלאסטיק שהביא לארגן באיזה מקום. ותודה בפיו, בקול רם, — שהמחיר הוא שמונים גרוש הגביע. קצת הומור טוב לא יזיק גם לפגישה כה רצינית, אך בכל זאת לא השתכנעו בני הערבים להוציא צפאנם על כל הכבוכים. היהודים והערבים כאחד. הדברים הסתדרו איך־שהוא בסופו של דבר: איזה עביה זקן יצא שוב להביא מספר מספיק של גביעי קארטה, הכל בא על מקומו בשלום.

„כי בז ליום קטנות ד'" — אומר המשורר, אך הן היו דברים הרבה יותר חשובים מאותו חלק „ייצוגי" שלא עלה כל כך יפה. התגברנו על כך. מוטב איפוא לדבר — למשל, על שפת הדיונים. ובכן, היא היתה עברית, כמובן, ובסיפוק רב יש לזכור, שהעברית של הנואמים הערביים היתה לא רק ללא דופי, אלא היתה מצויינת ממש. היו כאלה, — למשל, המשורר מחמד חחד —, עזה עתה נתבשרנו שנבחר לדובר החטיבה כולה — שהפליאו בעברית הספרותית העשירה שלהם, בלי לדבר כבר על ההיגוי המדויק הנאה, הערב לאוזן, אך הנוגנת בדרך כלל ב„סקטורי" האשכנזי, גם בקרב הסופרים.

■

זאת — ביחס ללשון. אולי היתה זו מחווה נאה מצדנו — המיעוט היהודי — אילו היה אחד מאתנו לפחות פונה אל החברים הערביים בלשונם הם. אלא שפרט לסופר הירושלמי לא שלט איש מאתנו במידה מספקת לא בשפה הערבית הספרותית ולא במדוברת, וכידוע, אלה הם שני דברים שונים. אלא שלא שמענו שום דברי תרעומת מצד הרוב הערבי — על כך ששפת הדיונים היתה עברית. ברוח טובה נתקבל נוהל זה, וכאמור, דיברו רוב נציגי הסופרים הערבים בעברית, שאבא אבן לא היה מתבייש בה לחלוטין. תענוג היה לשמוע.

ובכלל, — התנהלו השיחות והדיונים על מי־מנוחות, ללא אידיליה, אך גם ללא שום הקריות, ללא שום דיסונאנסים. היה בהרכבנו — בצד המיעוט — סופר כותב אידיש, עולה חדש מברית המועצות, אשר גם הוא דיבר עברית — אם גם עדיין עברית קצת אולפנית, — אך עורר רושם רב בהדעתו, כהוא בא ממדינה אשר העצה הרשמית הולכת בה היא, — שלא קיימת בכלל בישראל ספרות ערבית, כיוון שהמיעוט הערבי בישראל נרדף על צואר, לפי הגירסה המקובלת, ואינו בא לידי ביטוי, לא בספרות, לא בעתונות. בחיוך אירוני נתקבלו הדברים בין עשרים הסופרים הערביים — איש מהם לא היה חבר רק"ח — ובכניסתם לאולם שנתקיימה בו הפגישה אפשר היה לראות בצד שמאל שלט גדול של הסניף החיפאי של מערכת העתון הערבי היומי „אל־אנבאא" המופיע בירושלים. הסניף הוא באותו בית.

■

אם אומר, שאוירה טובה היתה בדיונים. באווירה של אבזן הכבוד ההדדי, — לא היה בקר כל גחמה. נציגי ה„מיעוט" הציגו את פרטי התכנית של המיבנה החטיבתי של אגודת סופרי ישראל, — ולא נשמע אף קול אחד שידרוש, למשל, את צירופם של סופרי רק"ח לאגודה, — אשר על אי־צירופם יצא הרוגז רק מצד כמה סופרים ומשוררים עברים, שדרשו להכניס לאגודת הסופרים את כל הסופרים הערביים „אן־בלוק", לרבות חברי רק"ח, — הכל בשם קדושת הדימוקרטיה הגרועה וההתנגדות לאפליה וקיפוח. השם יסתהמו כעת המעצות וייפסקו דברי הקיטרוג, כאשר קמה החטיבה העצמאית של הסופרים הערבים, אם גם ב ל י אנשי רק"ח? זאת נראה בקרוב.

מישהו מן הנואמים — נציג ה„מיעוט" היהודי, — הזכיר באיזה־שהוא הקשר, שבאחד מימי החגים היהודיים נפתחים השמיים — לפי האמונה הקיימת בקרב העם — ובאותו רגע, אם יביע מישהו משאלה כלשהי, היא תתקיים... על כך באה מניה וביה התגובה מצד ה„רוב" — הערבי — „אצלנו יש אותו דבר, בימי הרמאדאן. גם אצלנו מאמינים שנפתחים השמיים ומתמלאות המשאלות". אין זאת כי שני הצדדים גם יחד הביעו את משאלתם בשעת פתיחת השמיים ברגע הנכון — ונסללה הדרך להקמת ההתאחדות המאוחדת של סופרי ישראל, על חטיבותיה השונות.

ברגע מסויים נתבקשנו לצאת לחדר הסמוך. הסופרים הערביים רצו לערוך התייעצות בינם לבין עצמם. מילאנו, כמובן, את הבקשה — מיעוט מציית לרוב, לפי כל חוקי הדימוקרטיה, — ושעה ארוכה בילינו ביחידות, תוך ציפיה איך יפול דבר. לכשנקראנו לחזור לאולם הדיונים כדי לשמוע את ההחלטה שנתקבלה, — לא הופתענו לשמע הבשורה כי עקרונית אושרה ההצעה בדבר הקמת החטיבה הערבית. אלא שעוד דרוש קצת זמן לערוך דיונים פנימיים וגם כדי לבחור את המוסדות של החטיבה.

חיכינו איפוא בסבלנות חודש או חודשיים. עתה נתקבלה בשעה טובה ההחלטה הסופית וידוע גם הרכב המוסדות של החטיבה החדשה. סלמאן נאטור, הדרוזי מדלית אל כרמל, כוסטאסא מורר איש גליליה שליד כפר סבא, מחמד חחד — שנבחר כדובר החטיבה — ג'ורג' נגיב חליל, עירפאן אבו־חמד..

אני חושב על פגישה נוספת עם עמיתינו הערבים, אולי הפעם אצלנו, בבית טשרניחובסקי. ולא רק כדי לדבר על ענינים טכניים ואירגוניים, אלא כדי לשמוע יותר על דרכי יצירתם, על בעיותיהם המקצועיות, — כיצד הם מסתדרים, למשל, עם המו"לים שלהם, אם ישנם כאלה. אולי יתברר לשני הצדדים, שצרת רבים חצי־נחמה. בתקווה, אגב, שהפעם לא יחסרו גם כוסות לשתיה — לחיים ולשלום!

מכתבים וסימפטיה

הצד הרגשי של המקצוע

מאת יהונתן גפן

יש כל מיני דברים טובים בעולם. מגנו זה דבר טוב. כשאין מלחמה ואישה אוהבת אותך, אפילו אחת, אפילו איזשהי — זה דבר טוב. ובכלל, טוב לקום בבוקר ולראות כי עוד תאריך מתחיל ואתה עוד נושם מהחמצן המתוק הזה. יש הרבה דברים טובים בחיים, אבל הדבר הטוב ביותר הוא להיות אהוב. זה שאוהבים אותך, זה הדבר הכי נפלא בעולם.

למשל, כשאני הולך לעתון וניגש אל תיבת הדואר שלי, פלא איך מכל האנשים ששולחים אותי לחו"ל אין אף אחד שמצרף כרטיס. אבל כולם רוצים שאני אסע, בעזרת השם או בלעדיה, וזה מחמיא מאוד לבחור כמוני, שמגיל צעיר רצה להיות דיילת, אבל ההורים התנגדו והפכו לצנחנים. אני פותח מכתב נוסף, וזהבה ניצן, מפתח־תקוה, מהורה אחרי באהבה כמוסה:

„יונתן גפן! אני חושבת שמישהו חייב לסתום לך את הפה. אתה נוסך רעל בנוער שלנו. לא הייתי רוצה שבני ילך לצבא בעוד כמה שנים למען אנשים כמוך...".

וזו כבר אהבה ממבט ראשון. היא כל כך אוהבת אותי, זהבה, והיא ממלאת אותי באהדה מקצה אל קצה, עד שחם לי קצת. אני מסיר את החולצה

אני שמח לראות שיש שם המון מכתבים סגורים לגמרי. עם בולים ועם כל זה. ולמעלה, לקישוט, שתי גלויות. והאנשים שאוהבים אותי כותבים לי מכל הארץ וגם מהשטחים המוחזקים.

הגלויה הראשונה, של הגברת החסודה, בת ציון ברוינר בק"ק ירושלים, ממיסה את הלב:

„ליונתן שלום רב. אני יודעת שאתה לא שווה את הגלויה הזאת, אבל מדוע שלא תקח את החיפושית הגרמנית שלך ותסע קצת לגרמניה ותשאר שם...".

גלים קצרים של אהדה פוקדים אותי, אני מביט מעל הגלויה ורואה שכתוב שם „בעזרת השם", אנשים מאמינים תמיד וצריכים שמישהו למעלה יעזור להם לאהוב אותי. מכתב האהבה הבא הוא על נייר צהוב, ובלי עזרת השם, אפילו בלי חתימה:

„זה שמגיע לאחד כמוך לחיות בקנדה זה ברור. תפסיק לבלבל לאנשים את המוח...".

אני מתעטף בסימפטיה, ומתבאר עם עוד מכתב. גם גברים אוהבים אותי עם כל הלב. אבי ברק, מרחוב מרים החשמונאית מה"א, הוא מעריץ אלמוני שלי ומכיוון כך, כדי לא להחביא לאגו שלי יותר מדי, הוא מפנה מכתבו למערכת, עם העתק אלי:

„הרשוני לברך אתכם לשובו של הגאון יאונתן גפן (השגיאה במקור — י.ג.), שימצוץ אגודלו בתיאבון ויהנה ממהפרשתו כאוות נפשו...".

א. ב.

זו אהבה ממבט ראשון, וחבל שלמכתבים אין ריח. לא תיארתי לי שמעריצים אותי עד כדי כך, ומאגודל לאגודל כוחנו גדל. מהמכתב הבא מציץ בינגו הזה ואני מפרק אותו בגאוה ומבקבק את הפצצה. כי זה נפלא להיות אהוד ואהוב, ואני לא יודע מה הייתי עושה בלעדיכם, מעריצים יקרים.

ובאמת, רק אנשים כמוכם נותנים לי עידוד ומרץ לכתוב על אותם הדברים שוב ושוב.

לאלה שרוצים להבין יותר בנושאי האמנות העכשווית

לא אחת התעורר בך הרצון להרחיב את ידיעותיך, להעמיק את השקפותיך וחוויותיך ולפתח את רגישויותיך בתחומי אומנות שונים. "המרכז למפגש עכשווי עם האומנויות" בא לסייע ולתת לך את הכלים לסיפוק רצונות אלה.
סדרות ההרצאות והשיחות תהיינה אקדמיות מבחינת רמתן. אך תנסינה להשתחרר ממקשות שמרנות אקדמיות.
כלים ודרכי גישה אשר כה היו נחלתם הבלעדית של מתמחים באוניברסיטאות יוקנו כאן לקהל מתעניין ופתוח. הדגש במרכז יושם על יצירות בנות זמננו. שנוצרו למען אדם בן דורנו.
המרכז מבקש לשקף את התמורות שחלו בעת האחרונה באומנויות השונות ובחקר האומנויות.
השיחות וההרצאות מופנות לקהל כגון: שוחרי אמנות אשר מעוניינים בהתעסקות סדירה ועניינית בתחומי האמנות, אולם אינם פונים ללימודים אוניברסיטאיים כי עיקר זמנם מוקדש לעיסוק אחר.
תלמידי בתי ספר תיכוניים וסטודנטים המתעניינים גם בתחומים אחרים בנוסף לתחום לימודיהם הספציפיים.

הנושאים והמרצים:
מהמופשט למציאות: קוי התפתחות באמנות הפלסטית של מאות הי"ט - בן שמחוני.
אופני התבוננות באמנות עכשווית - יאיר גרבוז.
דמויות ומגמות במוסיקה החדישה - א. ארליך.
עקרונות יסוד בלשון המוסיקה - דן אוסטרובסקי.
אספקטים עכשוויים של הספרות - מנחם פרי.
גישות מודרניות לעלילה - יעל רנן.
ז'אנר וביטוי בקולנוע האמריקאי - נחמן אינגבר.
טקסט דראמטי ותיאטרון - מיכאל הנדלזלץ.
12 הפגישות שתהיינה בכל סדרה תתקיימנה פעם בשבוע בשעות 18.30 עד 20.00.

שיחות
מרכז למפגש עכשווי עם האמנויות

מקום הלימוד והכתובת להרשמה: תיכון חדש, דרך חיפה 84, טל. 453317 תל־אביב.
המשרד פתוח בימים א' עד ה' בין השעות 14.00 עד 20.00.
לקבלת פרוספקט נא לכתוב אל ת.ד. 17054 תל־אביב.

„היכל התרבות" של חיפה בלע עוד מיליונים רבים

[...]ד מפואר, שהקמתו נמשכה עשר שנים, בהשקעה של 20 מיליון ל"י, [...] סידורים שיכשירוהו לייעודו ✱ נועד לכינוסים בינלאומיים ולכן אין [...]זידורי בימת־תיאטרון — אבל אין בו מערכת תרגום סימולטאני ✱ אולם 163[...] מקומות — פואייה למחצית המספר הזה ✱ דרושות השקעות נוספות כדי לעשותו מ„פיל לבן" לנכס בעל ערך

[...] ראובן בן־צבי

[ש]ני עתונאים צרפתים מפאריס, ברנאר בר־טרייה ודניאל קור־טייה, השוהים ב[...]אורחי משרד־התיירות, השבוע בחיפה. כמומ[חים] לתיירות של כינוסים [בינל]אומיים, המוציאים לאור [...]ן מיוחד לבעיות אלו, [...] ב־45 מדינות בעולם, [...] לבקר בין השאר ב[...]וריום החדש שעל ה־[...] שאחד מיעדיו הוא [...]כנסים כאלה.

[...]טוריום החדש, המכונה בפי [...]כל התרבות של חיפה", הקי[...]ת האורחים כפי שמוקסמים [...]ל הבאים בשעריו. הוא רחב [...]ים, שורות בו אווירה תר[...]מבודת, ולכאורה יש בו כדי [...] את כל הדרישות, שאפשר [...]מוסד כזה.

[...]השבוע, שוב התברר כי ב[...]ה, שעד היום כבר השקיעה [...]ת חיפה 20 מיליון ל"י ומעי[...]ה צורך להשקיע עוד מיליו[נ]ים, כדי שאמנם יוכל לשמש [...]ן המטרות, שלשמן הוקם ול[...] כינוסים בינלאומיים. בינ[...]א משמש בעיקר אכסניה ל[...] מוסיקליים, ויעבור עוד זמן [...] שיהיה מוכן כפי שאמור היה [...]בר לפני שנים.

[...]תרומות לא [...]ספיקו

[...] האודיטוריום בחיפה ההלה [...]ר שנים ומעלה. יעקב מל[...]ם המרכזים הקהילתיים ב[...] אל ראש העיר אבא חושי [...]הציע לו להקים ליד בית[...] בנין־קבע רב־תכליתי במ[...]ם־תיאטרון הפתוח, שהוקם [...] מצומצמים ושימש מקור[...]טב למרכז הקהילתי שלידו. [...]לכין שיכנע את אבא חושי, [...]הציע על מקורות־מימון מוב[...] האחים דאראוף מפילדלפיה [...] לו לתרום סכום גדול למ[...], ואת הנותר תממן קרן יד [...]ה רוטשילד. אבא חושי ה[...]כים, וב־25 לאוקטובר 1965 [...] החגיגות לבנות, בערך טקס [...]נת־הפינה, בכל הגינונים ה[...] שחיפה מומחית בהם. החזו [...] בסכום שלא עלה על כ־3 [...] לירות הצליחו להקים את [...]עזל.

[...] שנים לאחר הנחת אבן[...] נתגלו הקשיים הראשונים. [...] של קרן יד ג'יימס דה[...] ושל האחים דאראוף לא [...] כבר אז לכסות יותר מכ[...]ן ההשקעה. לעירייה עצמה, [...] בעיצומה של הקמת האונ[...] לא היו משאבים מספיקים, [...]בנית הענקית לא נותר לפי

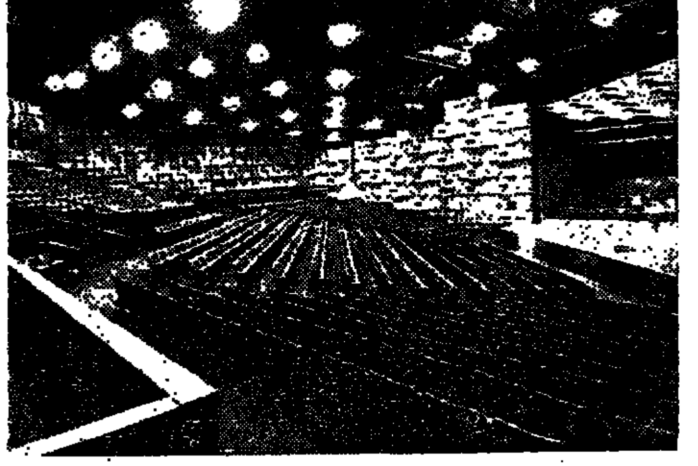

פנים האודיטוריום: ללא סידורי־במה, ללא מערכות תאורה ורמקולים

שעה אלא שלד בלתי גמור, שכיער את אזור מרכז הכרמל. יעקב מל־כין עצמו, יוזם הרעיון, התנער מ־הענין והעביר את הנושא אל ה־עירייה.

כשנבחר משה פלימן לראש עיריית חיפה בשנת 1969, שוב הועלתה בעיית ההיכל הבלתי גמור. מר פלימן, איש זהיר בעניני כספים, שלא מיהר לאשר תקציבים גדולים, הסכים כשלב־ביניים, להביא לסיומה רק את בניית התיאטרון הקטן בן 200 מקומות, השוכן במרתף הבנין המרכזי הגדול. לצורך זה הוקצב הכסף הדרוש, והעירייה נעזרה גם ב־תרומה ממשפחת יעקב מישלי ה־מנוח, מראשוני חיפה.

בשנת 1970, חמש שנים לאחר התחלת הבנייה, הוטל על חבר מו־עצת העירייה ד"ר ש. וייס — ש־שימש אז יושב ראש הוועדה למר־כזים קהילתיים בחיפה — לחזור ולבדוק את הנושא. במסקנות שה־גיש, לראש העיר היו שתי המלצות עיקריות:

● היכל — בלי חניה

✱ לסיים את העבודה בהקדם, תוך הפיכת הבנין להיכל תרבות גדול ומפואר לחיפה.

✱ להוציאו מבעלות המרכז ה־קהילתי שבבית רוטשילד ולעשותו נכס עירוני כללי שישמש, בין ה־שאר, מכשיר מרכזי של האגף לתר־בות, לחברה, לנוער ולספורט ב־עירייה, שבראשו שמואל ביאליק.

ראש העיר קיבל את ההמלצה בנוגע לשינוי־הבעלות — שגררה בין השאר להתפטרותו של יעקב מלכין מניהול המרכז הקהילתי בבית רוטשילד. אך הבנייה חודשה רק כעבור שנה, בסוף דצמבר 1971, אחרי שהחליטה ועדת הכספים העי־רונית להקציב כ־4.5 מיליונים ל"י לסיום הבנייה.

בזאת לא תמו הבעיות. אמנם ה־בנייה נמשכה, אבל עד מהרה נת־ברר כי המחירים תופחים והולכים מעל לאומדנות. באין ברירה הש־קיעה העירייה מיליונים נוספים. ה־השקעות כבר הגיעו ל־14 מיליון ל"י, והבנין עמד להפתח — ואז נת־עוררה פרשה חדשה: אצל הבנין הגדול והמרכזי הזה, במרכז הכרמל, לא דאגה העירייה לסדרי חניה, כפי שהיא תובעת בתקיפות מרובה מכל מי שמבקש לבנות בעיר. כאן התע־רבה המשטרה, שלזכותה ייאמר כי הודיעה בפירוש, כי לא תתן את הרשיון להפעלת האודיטוריום ללא מגרש חנייה מסודר. מר יוסף אל־מוגי, שכבר כיהן כראש העירייה, הנוהג ביד רחבה מאד במיליונים מהקציב העירייה, החליט לרכוש מג־רש סמוך ולהכשירו לחנייה, ובלבד שסוף־סוף אפשר יהיה לחנוך את ההיכל. רכישה זו עלתה לעירייה בכ־5 מיליונים ל"י, והקפיצה את מחיר האודיטוריום לכ־20 מיליון ל"י.

בטקסי פתיחה חגיגיים, כשהאיזור כולו מקושט ומואר בתאורה ססגו־נית, הגישה העירייה לאורחיה היכל מפואר, ובו אולם עם 1198 מקומות ישיבה, שני אגפים צדדיים שבכל אחד 170 מקומות, ועוד מאה מקומות על הבימה — 1638 מקומות בסך הכל. האקוסטיקה טובה, ויש חדרי־שחקנים מפוארים ותחום בשני מרג־דונים, שם יכולים לבלות מוסיקאים ושחקנים בשעות ההפסקה.

● אין סידורים לכינוסים

את האודיטוריום החדש צירפה העירייה, בשלב הראשון, לאגף לתר־בות, לחברה, לנוער ולספורט, וכ־מנהלו הכללי הראשון מונה יואל שגיא, סגן־אלוף (מיל.) שהשתחרר רק לפני חודשים אחדים משירותו בצה"ל, בוגר אוניברסיטת בר־אילן בסוציולוגיה ובמדעי המדינה, המש־שיך לימודיו בכלכלה באוניברסיטת

(סוף בעמוד 28)

בוקר חמסין עם קאפוצ'י

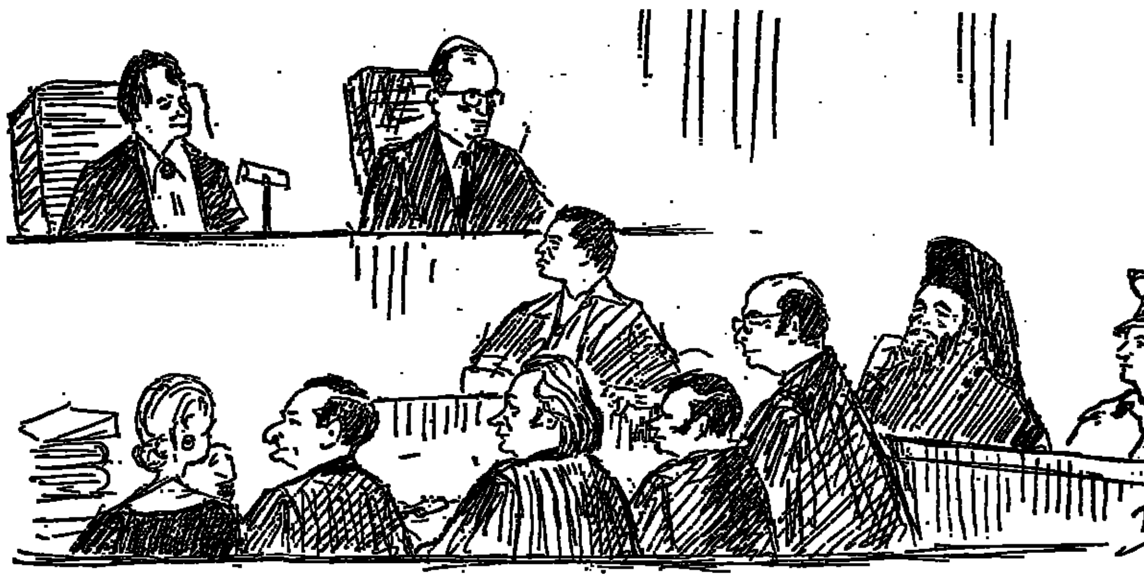

בבית המשפט: מימין לשמאל: שוטר, הנאשם קפוצ'י, סנגורו עו"ד ע. שהאדי ועוזריו ה"ה מוגרבי ורולן דומאס, התובע גבריאל בך ומזכירה. למעלה: השופט יהודה וייס והשופטת מרים בן־פורת

אורח לרגע

מאת עפרה אליגון

„להיכנס פנימה. לא ל־עמוד במעבר, להיכנס פנימה"...

„אני רוצה לאולם בו יתקיים משפטו של קפוצ'י"... „צריך לחכות לקפוצ'י עד ש־הוא לא יבוא לא נכנסים לאו־לם", מודיעים השוטרים בנעימה של דרך ארץ.

כמאה איש ואשה (הרבה נשים יפות) מצטופפים בפרוזדור שבקומה השניה של בית המשפט המחוזי בירושלים — ב־מזרחה של העיר. רק „מיוחסים" ש־נצטיידו בהיתר מראש, יורשו להכנס גם לאולם בית המשפט. היתר יתבקשו להכות בחוץ.

ובחוץ — מחסומים בקטע הרחוב בו מצוי בית המשפט, אין תנועה ואין עוב־רים ושבים. ואלה שעוברים מתבקשים לעבור למדרכה שממול. לא ליד בית המשפט. שוטרים מפנים את התנועה לד־רכים סמוכות. גם האוטובוס הציבורי אינו עובר ברחוב. לבד מזאת אין שום סימן שכאן מתקיים משפט ריגול וחבלה של איש כמורה בכיר. משפט שהדיו מגיעים רחוק מחוץ לגבולות הארץ. מש־פט שיש לו השלכות המטילות צל על מעמדו של איש הדת, כאדם נעלה העומד בין אדם לאלוהיו.

בתוך הבנין מבקשים השוטרים לא לעמוד במעבר. אבל חם. ואם זה החום הממיס משמעת ודרך ארץ, ואם זו קלות ראש הנובעת מן הידיעה שלא יעשו לך בעצם מאום, איש לא נשמע להוראות השוטרים. לרגע סרים פניהם, משנהו שוב מצויים במעבר. כל אחד רוצה לזרוק מבט ב„גיבור" שעומד להופיע הנה. כל אחד רוצה להיות קרוב אל ה„הפנינג".

☐ נשיקות, הרבה נשיקות

והוא בא. גלימה שחורה ממשי שחור, הנופלת באלגנטיות מכתפיו אל נעליו המצוחצחות, תרבוש שחור שיורדת ממנו „הינומה" שחורה, חולצה לבנה בוהקת, מדליון זהב גדול, מטה שחור בעל גולת כסף מרוקע (ואולי היה זה זהב...) ד־חיוך רחב של אדם שבא אל המנוחה ואל הנחלה, המארח בביתו את יקיריו — מרחוק באו.

אך דרכו רגליו במשטח של הקומה השניה — מיד הוקף באוהדים. ואתם צעד קדימה, במבצע הקפות משלו. כחתן המובל אל החופה — הגיע אל ספסל הנאשמים. אך בטרם ישב — „הלכו שם נשיקות". לא נוסח צרפת של נגיעת לחי בלחי — אלא ישר על השפתיים. מוזר מאוד לראות גברים חבוקים, נושקים זה לזה בפה — מתרחקים כשהזרועות עדיין כרוכות, ושוב נצמדים בנשיקה ארוכה. קפוצ'י מתנשק עם גברים בלבוש אירופי, קפוצ'י מתנשק עם לובשי גלי־מות כמורה שחורות, אפורות. לנשים הוא אינו נושק בפה. הוא מטריח בעיקה. הוא נושק בעיניים שזבבות.

הנשים בולטות מאוד בקהל הזה. בן במספרן היחסי הרב וכן במראיהן. נשים בשנות השלושים־ארבעים, טובות מראה וטובות גוף, עמיסות, עגלגלות, רובן, זה עתה יצאו ממספרה, לבושות ב„צעקות האחרונות" של האופנה, טבעות, צמידים, יהלומים. הרבה זהב, הרבה אבנים יק־רות.

צריך לראות את המעמד הזה כדי להאמין — לראות בית משפט ישראלי, הדן באשמה של חבלה במדינה, של ריגול, הטמנת מלכודות תופת — ואם תשכח לרגע קט היכן אתה בגוי — תוכל להישבע שזהו קוקטייל פרטי אצל הג'ט־סט. פרט לקולות של כוסיות ומשר־קת חריף — יש כאן הכל. השיחה הקטנה הבינלאומית: „מה שלומך, ואיך ה־דירה החדשה, ומה שלום בעלך, ואיך הבריאות שלך, והבגד הזה יפה — ואיך היתה הנסיעה לחו"ל. הבגד התגיני, ה־שמלה של הפגישה, סדור עניבה... ומעל לכל — מצב רוח מרומם. כאילו לא נת־קיים המשפט אלא לצורך של פגישה.

„אף פעם בחיים שלי לא ראיתי מין תהונה כזו בבית המשפט", לוחש שוטר לחברו.

בנימוס רב, אולי קצת רב מדי, מבקש הסמל מ„אבינו" שיואיל לעבור ולשבת אל שולחן הנאשמים.

☐ אורך רוחם של השופטים

„שמעתי" — מסנן קפוצ'י מבין שיניו וממשיך בשלו. לזה חיבוק. לזה שאלה, לזו לטיפה וקריצת עין... לבסוף הלך אל „תאר" — בעצם שולחנו — ואז החלו לבוא אליו, דורשי שלומו המיוחדים. עתים לחוד ועתים ביחד. עמדו עמו מעבר למחיצה המבדילה בין בית המשפט לבין הקהל, מתנודדים ולוחשים על האוזן, נותנים עצות, מתהוכחים — מעשנים סי־גריות. מונסניור עישן „קנט קינג סייז". (אני מציינת זאת כי ה„קנט" היא עם פילטר — ופילטר אסור על אסירים וע־צירים).

מועצת הידידים נתבקשה לשוב למ־קומה. בית המשפט הגיע. השופטים תופסים את מקומם. הגברת מרים בן פורת באמצע, עזרא חדייה ויהודה וייס — משני צדיה. יש לשער שהעובדה כי שופטת יריד במשפטו נעמה לנאשם. לפי שמעידים עליו מכרים ולפי הנוכחות ב־אולם, חביב הוא על נשים ונשים חביבות עליו.

השופט וייס שותק משך כל המשפט. השופט חדייה עוזר לעתים למתרגם. התובע, מר גבריאל בך, חוקר את העד הראשון. קולו צרוד, פניו להוטות. העד הוא צעיר ערבי בן שמונה עשרה בשם זוהיר מלעבי. כשהוא עומד על דוכן ה־עדים, מראה פניו טוב מאוד, לבוש בקפידה — ומעיד — קשה להאמין כי

הנאשם מונסניור קאפוצ'י
נשיקות, נשיקות

הוא צעיר ונאשם בשורה ארוכה של ע־בירות פליליות שיש ביניהן אשמת רצח, חבלה, מזוודות עם תת מקלעים, שעונים, נפצים, רימונים, קטיושות.

זוהיר מלעבי הוא אחד משלושת ה־אחים שהואשמו ברצח נהג המונית ציון אבריאל, שגופתו נמצאה בתא המטען של מונית ברחוב ביריהודה בירושלים כ־שהיא ממולכדת. הוא מואשם גם בהנחת שלושה מטילי קטיושות ליד ארמון הנציב כשהם מכוונים לעבר ירושלים ובפיצוץ מטען חבלה ברחוב החומה השלישית בירושלים בליל ה־14 במאי 1973. הוא הודה בכל. אינו מודה שלקח מזוודות בבית ספר לפרר — טוען שלקח אותן מתוגת לגשר בכפר מיזמה. הפרקליטות מנסה להוכיח שאלה אותן המזוודות.

בקול שקט ובלי התרגשות הוא טוען, שאת ההודאות הוציאו ממנו במכות. כש־הוא נשאל למה לא חזר בו בבית המש־פט, הוא משיב „מה אגיד לשופט — ששוטים אותנו — בוא תראה... שמכים בחקירה ד־".

„מי מסר אותך ד"

„משמר הגבולי", הוא אומר וזורק מבט אל קפוצ'י.

„שנים עשר חוקרים היו מכים אותי" הוא אומר בשקט. המתרגם מתרגם לעב־רית „היו מכים אותי בידיים ובמקלות והשקו אותי מי מלח. אחר כך הביאו את האבא ואת האמא שלי ואת ה־קטן שלי תלו בחבל. ולאבא שלי סטרו על פניו. הייתי מודה בכל חיי".

„אבל — הוא נזכר — התאוננתי לפני השופט. סיפרתי לו שביקשתי לעשות אמ־בטיה ולא נתנו", הוא אומר ומראה את ראשו מגודל השיער הסמיך.

עומד בחור צעיר — ועד כמה שניתן לראות — אינו נרגש במיוחד, ועד שלא מביאים את משפחתו אל האולם — מודיע שלא יעמוד עדות. בעמידה הזאת של הנאשם הצעיר אין שום רכו נור־מאלי לעתיד, להודאה מתוך עינויים. משהו לא מתיישב פה עם האכזי התובע אומר לו בפה מלא שהוא משקר. וכולם יושבים בנחת, גם הנאשם, גם המאשים, גם ה־קהל, גם המשפחה — כאילו לא דובר במשפט אלא בחזרה כללית לאיזו הצגה.

ובינתיים סיים העד את עדותו, החקירה נסתיימה — ושעה שהיו עינינו עסוקות במשפחתו של הנער, שיצאה מן האולם אחריו — מוכנים למרות הכל לרחום על משפחה שבנה מצוי בצרה צרורה — קמה מהומה.

☐ מעשה במחברת

הופיע סיפור ששמו „מחברת" — יומן שרשם קפוצ'י בבית הסוהר ואשר מצא דרכו אל מפקד בית הסוהר.

הסניגור, מר שהאדי, קם לטעון, את שהיה עמו, שאין לקבל את המחברת כראיה — מר בסאט התחיל לתרגם וקפוצ'י — שעד כה ישב כאילו כל ה־ענין אינו נוגע לו — שינה את טעמו. ה־מונסניור צלעק, דופק באגרופיו, נוטל את המקל ועומד ללכת. כמו ילד נעלב שנמאס לו המשחק.

מר שהאדי רץ אליו להרגיעו — הוא מרים את קולו עוד יותר ובו במקום מודיע לו שהוא מפטר אותו. אי אפשר להרגיע את הוד קדושתו. עד לפני רגע קט ישב שליו, עיין בדפים כתובים צפוף שנראו כמו תלושים ממחברת, ידיו מסר פחות, שעון הזהב מבריק למרחוק. השו־פטת מודיעה שאם הנאשם לא יירגע ולא יבקש סליחה על עלבון בית המשפט — המשפט יופסק. קפוצ'י תוקע סיגריה בפיו. לבקשת עורכי הדין, מכריזים על הפסקה כדי להירגע. הפסקה לעשר דקות.

תחילה נשאר המונסיניור באולם — וראנו סביבו. אחרי כן יצא גם הוא עם עורכי הדין שלו. אחרי כן חזר ועמד לפני צאנו, מישהו הביאה שקופית כן הכנסיה שלו — והוא הסתכל בהן בצורת מכשיר, מישהו הביאה לו צפרנים — לקח ושלח נשיקה. בדרך כלל, נמנעים הערבים לבוא למשפטי חבלה וריגול — לא כן כאן. או שאינם חוששים או שהם גאים להזדהות — או שהאווירה שנשת־רוה אחרי המלחמה עשתה את שלה — הרגשה שהנה הנה השינוי הגדול עומד לבוא. קפוצ'י מרגיש מצויין. הוא מנהל את כל המחזה והוא גם הבמאי וגם השחקן הראשי. בין השאר יש בטקסט שלו נאום קטן של ברכות. הוא אומר שכאשר הוא יושב בבית הסוהר יש לו פנאי לחשוב הרבה. עשרים ושתים שעות ביממה הוא זוכר את כל הדברים היפים שהיו ביניהם. הוא חי מחדש כל פגישה וכל שמחה וכל צער — בערך כך הוא אומר. הוא מאחל להם הרבה שמחות בחייהם ולמשפחותיהם.

כשחזר קפוצ'י אחרי „ההתייצבות", היה סיגאר עבה מצוי בין שפתיו. ועם הסיגאר ניהל את שיחות הנועם. העיר לו שוטר, שיואיל לשוב למקומו. אמר לו קפוצ'י: „אני עומד פה". אמר ולא יסף והמשיך בשלו. הערה אחרת — נופף אותה כמו שמגרשים זבוב.

אי אפשר לדעת אם להעריך את השקט שלו — ואם לכעוס. אם יש בזה גאווה ובטחון עצמי ואם זלזול במשפט.

☐ „התרחשות משפחתית"

ההפסקה לעשר דקות ארכה יותר מ־שעה. ובזמן זה שוחחנו עם השוטרים, ועם איש הצלב האדום. אמר איש הצלב האדום: „אכן זה משפט מוזר. זה לא כמו באנגליה, או בצרפת או בשוויצריה. זו מין התרחשות ים תיכונית, גלבבת, הייתי אומר — משפחתית. ואולי בשל כך — אנושית יותר. זה בכל אופן שמח מאוד".

כשחזר בית המשפט — קם עורך הדין שהאדי, שהמונסיניור החליט כנראה לא לפטרו מתוך חסד, והודיע — ששולחו „תפס עצבים". המחברת הזאת — שהיא ענין אישי אינטימי — והדבר הבאתה כראיה — הוציאה אותו מכליו והוא אינו נמצא בכושר. הוא מבקש בשם שולחו — לדחות המשפט. בקשת הסליחה — אינבנה. אורך הרוח של השופטים — קשה פשוט לתארו. הכוהן העליון — זכה בשלו — דחו את המשפט לימים אחדים. לשעה 8.30 בבוקר.

„לא בשמונה ושלושים", אמר קפוצ'י לעורך הדין שלו וזה הביא את הבקשה לשופטים. „לא בשמונה ושלושים כיוון שהמונסיניור בא מרחוק".

„טוב. יהיה בתשע".

„תודה רבה", אמרו המלווים, אנשי הבטחון.

ההצגה נגמרה. מונסיניור קפוצ'י יצא כמנצח. אבל הגיע זמן רב למלוויו ל־המתין — עד אשר ייפרד מכל ידידיו. בחוץ המתינה לו מכונית קטנה, פורד אסקורט, עם מספר פרטי, ושוטרים בל־בוש אזרחי גלוו אל הוד קדושתו — לחברה.

[...]שועה ישראלית לאוניה סינית

[...] ברוך מאירי

[ה]זדמנות טובה להציץ [מ]קרוב בעקבה ניתנה בשבוע שעבר ל־קבוצה של עובדים [...] אילת, שהוחשו לעזרת „שאי צ'אנג", אוניה [...] הנושאת דגל פנאמי, [...] לחברה המעסיקה [...] אוניות ישנות נושנות [...] פוספטים מירדן למז־רחוק.

[...] כשבועיים יצאה האוניה מ[...] עמוסת פוספטים, ועשתה [...]רומה. בהיותה מעט דרומית [...]אן עלתה „שאי צ'אנג" על [...] וקברניטה נאלץ לשדר [...] לעזרה. ומן המפורסמות, ש[...] אוניות משדרים קריאות [...]לק במצב חמור באמת.

[...] הגיעו ספינות „דבורי" של [...]ם, ואנשיהן הגישו לאוניה [...] „עזרה ראשונה" למניעת ט[...] אחר כך סייעו בהבאת ה[...]צ'אנג" לקירבת החוף הירדני, [...]ק מעקבה.

[...] האוניה בעקבה היה ברור, [...] עזרת הישראלים יתמיד מצב [...] עד כדי טביעה, שכן ב[...]רדנים אין כלים לתיקון ה־

[...] האוניה פנו איפוא אל ישר[...] באמצעות האו"ם — לסייע [...] „שאי צ'אנג" הטובעת. ה[...]יפנה את הבקשה אל „הצלב [...], וזה העביר אותה לישראל. [...]ל נענתה לבוא לעזרת ה[...] הסינית, ושר הבטחון ושר התחבורה נתנו אישית את אישורם למבצע. הועמד רק תנאי אחד — העבודה לא תיעשה בקירבת הגבול האילתי, מחשש שהאוניה תטבע ו־„תסתום" את הנמל. לפיכך הוסכם כי העבודה תיעשה בלב ים, סמוך לחוף עקבה.

○ „עלינו על שירטון"

מנמל אילת הפליגה מזרחה הגו־ררת „צאלה", ובה שמונה אנשי צוות, כולם עובדים ותיקים בנמל, אשר ששו לקראת העבודה יוצאת הדופן.

„כאשר הגעתי אל ה„שאי צ'אנג'" סיפר אחד מאנשי הצוות, „נדהמתי. ברוטאה מעין זו לא ראיתי שנים רבות. הכל היה רקוב שם. הסיכוי להצליח בעבודה שבאנו להצילם מט־ביעה, התייחסו אלינו בקירזות רבה.

„קברניט האוניה מיאן תחילה ל־ספר מה אירע. הוא הכחיש ש־אוניתו עלתה על שירטון, לבל ידי ערכו כקברניט, וטען בתוקף: „אי־נני יודע כיצד קרה הדבר". אך אחר כך, כשהקרח בינינו הפשיר, סיפר את האמת: „בקירבת מיצרי טיראן עלתה האוניה על שירטון. קרקעי־תה, המחוברת במסמרות, נקרעה, ו־מים רבים החלו חודרים פנימה. אך בקושי הצלחנו להיחלץ, ומחשש טביעה הזעקנו „עזרה".

„בעלותנו על סיפון האוניה — המשיך איש הנמל בסיפורו — „נטתה כולה על צידה, וסכנה ממ־שית של טביעה איימה עליה. עם תחילת העבודה, כאשר הסינים נו־כחו לדעת שאכן רק העזרה שלנו תציל את אונייתם, שינו את יחסם אלינו והשירו. הם החלו לחייך אלינו, והקברניט שלהם אף עלה לגוררת שלנו ונתכבד במשקה צונן.

העובדים הישראליים גילו, כי מים שגובהם הגיע לכמטר אחד חדרו ל־חדר המכונות, המנוע הראשי יצא מכלל פעולה וגם הגנראטור ומשא־בות השירותים גיתוקו. לילה שלם הופעלו משאבות הגוררת „צאלה" כדי להוציא את המים מהאוניה. ה־פגועה, ולמחרת ירדו צוללנים יש־ראלים מתחת לפני המים, וסתמו את השקע הרחב שנפער בתחתית האוניה.

○ מפרשיות, סקי, גמלים

שאלתי את איש־שיחי כיצד נר־אית עקבה מקרוב.

„החוף הירדני נראה יפה הרבה יותר מהחוף שלנו — אמר — הוא מלא ירק, ויכולתי להבחין בקלות במטיילים רבים ובסככות נופש רבות לאורכו. ראיתי גם מפרשיות רבות, ספינות־מירוץ העוסקות בסקי־מים, ובידואים המרכיבים תיירים על גמ־ליהם. כן נראו היטב רחובות עקבה ובתי המלון שלה. התחשק לי לקפוץ ל־חוף, לאכול חומוס בפיתה. הכל נראה בהישג יד..."

אולם בכל ימי תיקון „שאי צ'אנג" לא היה כל מגע בין היש־ראלים לירדנים. האחרונים אף הק־פידו לא להתקרב אפילו למקום ה־עגינה של „שאי צ'אנג" ו„צאלה".

לבסוף העמידו הישראלים את ה־אוניה הסינית „על רגליה". הקבר־ניט הסיני חתם על „שטר הצלה", ומסר לצוות ה„צאלה" מכתב תודה חם. „שאי צ'אנג" הוצאה מסכנת טביעה, אך להפליג אין היא יכולה. דרושה עוד עבודה רבה בתיקון מנועיה ומשאבותיה.

האוניה הסינית עוגנת לה בסמוך לחוף הירדני, ועדיין מצפה לישועה.

[...]ו במיעוט[...]

[...]שרוצים להפ[...]
[...]ר בנושאי
[...]ת העכשווי[...]

صكنا من الاهل

هكذا من الاصل

הקאנצלר היורש שונא ויכוחים

רמ"ש גרמניה המערבית הלמוט שמידט מצטיין בתכליתיות ובמהירות החלטה, ובהעדפת שיקולים מעשיים על פני עקרונות אידיאולוגיים

מאת **אינגה דויטשקרון**

בזכות ה,,אוסטפוליטיק" שלו ייכתב ווילי בראנדט בדברי הימים, אבל מאז התפטר במאי, אחרי שהתגלה כי איש־סודו גינטר גיום הוא מרגל מזרח גרמני, נשתכח כמו לא היה קאנצלר מעולם. חברו למפלגה, הלמוט שמידט נטל את רסן השלטון ביד תקיפה, ומאז נבחר קאנצלר — חמישי בגרמניה המערבית משנת 1949 — נתחדש אמונו של האזרח הגרמני בממשלתו ובשלטון בכלל.

אכן, בשנתיים האחרונות, מאז הוענק לווילי בראנדט פרס נובל לשלום, היה רושם שאבד עניינו בפוליטיקה היומיומית, שהוא עייף, על כל פנים, במאי נראה פעם ראשונה כמי שרווח לו.

שמידט, איש תקיף והחלטי, השליט סדר, — שאת תחושתו חסרו האזרחים בשנתיים האחרונות של מימשל בראנדט.

הדבר השתקף בבירור בתוצאות משאלי דעת הציבור. המפלגה הסוציאל דמוקרטית בימי בראנדט ירדה לשפל בהערכת הציבור, עד שהיה רושם שאיש לא יהפוך את התהליך. בא הלמוט שמידט, ותוך זמן קצר חזרה ההערכה ועלתה.

לכאורה קשה היה להצליח יותר מבראנדט, המצטיין בסגולות הגינות ויושר. אולם שמידט הצליח לא רק משום ששלט היטב, אלא גם משום שהוא עומד לימין האזרח.

ווילי בראנדט היה בראש ובראשונה איש מדיניות־החוץ, שלא התמצא בבעיות כלכלה. הלמוט שמידט, כלכלן מיקצועי, שימש בממשלת בנן שר הכספים ולא זו בלבד שהוא יכול לטפל בנושאים אלה בקלות רבה יותר מבראנדט, אלא שהוא יודע להסביר אותם לאזרח במלים פשוטות. וכיום חשוב הטיפול בבעיות אלה יותר מאי־פעם.

● מהירות ותכליתיות

שמידט מודע את העובדה הזאת, וראיה לכך המקום הנכבד שהעניק לשר הכספים ולשר הכלכלה שלו — ולא רק ליד שולחן הממשלה. להבדיל מבראנדט, שהיה מכנס סביבו אישים שבחרו בהם אחרים, ואף לעתים רחוקות הוא עצמו, בזכות סגולות המקובלות על המפלגה או בזכות התמיכה של ידידים אישיים, נהג שמידט לבחון כל אדם זמן ממושך, לפני שהוא מצרף אותו אל סגל עוזריו.

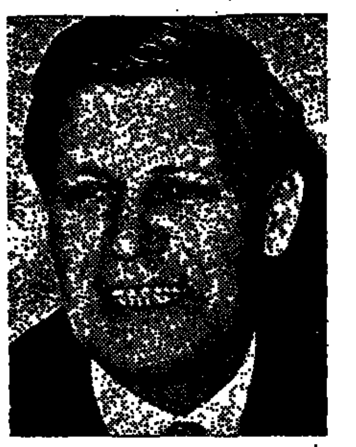

הלמוט שמידט
טיפול בעיני האזרח

ישיבות הממשלה כיום מהירות ו־תכליתיות, בזכות הקאנצלר שתמיד מנהה את הדיונים. בימי בראנדט היו ישיבות הממשלה רב־שיח ממושך, וכל אחד דיבר כעולה על רוחו והקאנצלר היה מאזין ומהנהן, ומסכם ב,,אם" וב,,כאשר". לא אחת היה בראנדט מחליט החלטות בהשפעת אינטרסים מפלגתיים, מושרשים בקשרו הרומאנטי במקצת עם הסוציאליזם, במאבקו בנאציזם, ובסבל שסבל למען השקפותיו.

שמידט הוא איש פרגמאטי, שבוודאי לא יבגוד במפלגתו הסוציאל־דמוקרטית ובאידיאלים שלה, אבל יעדיף מעשה על הלכה. לעולם לא יימנע מלעשות מעשה נבון במצב נתון רק משום שאינו תואם את האידיאולוגיה של מפלגתו.

בראנדט נהג להתחשב בהשקפות הראדיקאליות של הנוער הסוציאליסטי, אפילו היה בהן להזיק במדיניותו, אולי משום שידע בנסיונו שהצעירים שמאלנים, אבל בנים, ואין לדחות אותם.

בא שמידט והוכיח, שבכוחו לטפל גם באנשי השמאל, בצורה שונה ויעילה יותר. לא כבכר, בוועידה של המפלגה בהאמבורג, האזין בסבלנות לפטפוטי תיאוריה, ואחר־כך קם ונזף בשמאלנים: ,,מה, סבורים אתם, יחשבו הבוחרים שלי בשטיינהודה (רובע פועלים בהאמבורג) כאשר ישמעו דיבורים כאלה, שאינם מובנים להם כלל?"

הוא גם האשים את הנוער הסוציאליסטי בהפגנת ,,משברי המחות של עצמה", בלי שים לב לקולות הבוחרים שיש לגייס כדי להביא סוציאליזם לגרמניה. וזוהי זו פעם ראשונה, שאנשי ,,הנוער הסוציאליסטי", שומן רב נטל מחדש על מנהיגי המפלגה, בלמו פיותיהם.

● רוה"מ כן, יו"ר לא

לפני שנה לא שיער איש שהלמוט שמידט, פראגמאטיסט שאין דעתו נתונה לסוציאליזם העיוני, יוכל להיות יושב־ראש המפלגה. כיום אין איש מפקפק בכך. ווילי בראנדט עודו יושב־ראש, ונראה כי הוא רוצה להישאר בתפקיד זה. אך לא ירחק היום ותישאל שאלה, אם יתכן ששמידט יחזיק ברסן המדיניות ובראנדט בהגה המפלגה.

ויש גם שאלה לגבי עתיד הקואליציה. בראנדט ויושב־ראש המפלגה הדמוקרטית החופשית ואלטר של, ששימש סגן ראש הממשלה ומיניסטר החוץ, היו ידידים, ובלי ספק מסוגל היה של להשפיע הרבה על הקאנצלר, במסגרת ,,שליחות מפלגתי". להיות גורם מתקן בתוך הקואליציה.

שמידט והאנס־דיטריך גנשר, יורשו של ואלטר של בכל תפקידיו, הם נצלמים. איש מהם אינו רומאנטיקן או טיפוס קליל כשל, שבינתיים נבחר לנשיא הרפובליקה. יש יסוד לחששותיהם של ,,הדמוקרטים החופשיים" לעתידם, כיוון שמשטרו של שמידט עדיין לא הניח להם סיכוי ,,לזהות" את עצמם, ובלעדי זה לא יהיה קיום למפלגתם.

● אין סיכוי לרוב

בעצם זו גם בעייתו של הלמוט שמידט, שכן על אף הפופולריות שלו אין לו סיכוי לזכות ברוב מוחלט בבחירות ב־1976, ועדיין יזדקק לשותף בקואליציה. יתר על כן, שמידט — שהוא ידידו של נשיא צרפת ואלרי ז'יסקאר ד'סטאן — כבר הוכיח את יכולתו בתחום מדיניות החוץ, בצד גנשר, ששנים רבות היה שר פנים מצויין, עדיין צריך ללמוד מלאכה זו.

אלה כמה מהבעיות המעסיקות את הלמוט שמידט, שהבדיל כבראנדט שונא הוויכוחים להלכה.

על כל פנים, יעילות העבודה ויעילות הסגנון, העובדה שאין עוסקים בממשלה בוויכוחים פילוסופיים אלא מחליטים החלטות, כל אלה יצרו תוך פחות מארבעה חודשים דמות של הלמוט שמידט כקאנצלר הטוב ביותר ושל ממשלתו כממשלה הטובה ביותר, ,,שהיו לנו מעולם", כפי שאומרים עתה בבון.

מיזוג־גזעי בבוסטון

מאת **חיים גיל**
(בוסטון)

כך נראית שנת הלימודים באחד מבתי הספר התיכוניים של העיר:

מאות שוטרים מקיפים את בית הספר סביב סביב. מאות, אמרתי, ולא היתה זו טעות. השוטרים ניצבים בשתי שורות ישרות מצדי הכביש המוליך אל בית הספר, משוטטים במסדרונות שבין חדרי הלימוד ובכניסה לבית הספר נבדק כל תלמיד שבא אל יום לימודים חדש. עד היום הסתפקו בבדיקת תיקי האוכל והספרים של הילדים. היום החלו לחפש גם על גופם של הילדים. הסיבה — אתמול בשעת ויכוח שפרץ באחת הכיתות, נדקר בסכין תלמיד לבן בן חמש־עשרה ושבעה אחרים נפצעו עתם כך — ביניהם גם אחת המורות.

פציעות, מכות, התנפלויות, הפגנות וסקילה באבנים — כך נראית שנת הלימודים בכמה מבתי הספר של בוסטון. איני יודע מה שמעתם בארץ על ההמהומה הזאת, אבל בארצות הברית מעוררת שנת הלימודים של בוסטון העיר בעיה כלל־אמריקנית.

באמת, כאן בעיר התרגלו האנשים להופעה, עד כי כל הענין כולו נראה כמעט פשוט ויום־יומי. אינך יכול להציץ בטלוויזיה כאן בלי לראות נערים מוכים, אוטובוסים הנסקלים באבנים, שוטרים הפורצים בכעסה אל תוך קהל כפגיונים — חובטים על ימין ועל שמאל. הסיבה — נסיון שפושה כאן העירה למזג בבית ספר אחד, תחת קורת גג אחת, נערים לבנים ושחורים. יש כי שטוען כאן כי אמצעי התיקשורת, שמדווחים בהרחבה על כל מקרה של התנפלות, רק מנפחים את הענין מעבר למסגרת האמיתיים. אך עובדה היא כי הסיפור הזה נמשך כבר יותר מחודש ימים וכי המשטרה גייסה את כל כוחה המקומי בנסיון להשתלט על ההמהומות. השוטרים הוצבו סביב בתי הספר כדי להבטיח את שלומם של נערים שחורים שבאו ללמוד בבית הספר אשר נקבע להם בחוק. המוני הורים לבנים וכמה פרחחים לבנים, מתקהלים בפתחי בתי הספר כדי למחות ולסקול באבנים את הילדים השחורים שבאו ללמוד בחברה אחת עם בניהם שלהם. השוטרים פורצים קדימה, הקהל מתפזר בבהלה, כמה לבנים נגררים אל תוך הניידת והתלמידים השחורים נכנסים פנימה, למרות הכל. בתוך הכיתות מתחילים להתפתח ויכוחים ומטיחים עלבונות זה בזה והמהומה פורצת גם בתוך הכיתות. אחר כך נראה תלמיד קטן, פרוע כזה — פעמים שחור ופעמים לבן — נגרר על ידי השוטרים ישר אל תוך הניידת.

זהו פרצופה של הדעה הקדומה, השנאה הגזעית ההדדית, במלוא כיעורה.

★

כל העניין כולו החל כאשר שופט מקומי חייב בהחלטה משפטית את עיריית בוסטון ואת ממשלת המדינה לבטל את ההפרדה הגזעית בבתי הספר של בוסטון. עד שהחלה שנת הלימודים הנוכחית בבוסטון, יכול היה כל הורה לשלוח את בניו לבית הספר הקרוב ביותר למקום מגוריו. כך קרה, כמובן, שבתי הספר של בוסטון היו בנויים כל השנים על טהרת הגזע. כיון שהעיר כולה בנויה על מערכת של ,,גיטאות" של מיעוטים — היו גם בתי הספר בנויים במקביל. אין צורך לומר כי השחורים מרוכזים בשכונות משלהם. כך גם האירים וכך גם האיטלקים ואפילו הסינים הקימו להם כאן ,,צ'יינה טאון" — עיירה סינית משלהם. במאמר מוסגר כדאי לזכור שהיהודים אינם בתמונה, או, לכל הפחות, בינתיים אינם בתמונה. מרבית היהודים של בוסטון נטשו את העיר עצמה ועברו להתגורר בפרבריה. כיון שהחלטת השופט נוגעת אך ורק לעיר עצמה — אין היהודים מעורבים בענין. גם לא האמריקנים בעלי יכולת ואנשי המעמד הבינוני. גם אלה עברו לפרבריה של בוסטון. בעיר עצמה נותרו, אם כן, בני מיעוטים שונים ומאבק על ביטול ההפרדה הגזעית בבתי הספר נהפך למאבק אכזרי ועיקש בין מה שקוראים כאן ,,בני המיעוטים". עיקר הקושי הוא בעירובם של אירים לשחורים. השחורים עומדים על כך שהחלטת ביטול ההפרדה תתבצע. האירים הם הלוחמים החריפים ביותר נגד ביטול ההפרדה. אלה מדברים בשם החוק — הרי יש החלטה ברורה של בית המשפט — והללו מדברים בשם חופש הפרט — שהרי מכריחים את האירים לשלוח את בניהם לבתי ספר בשכונות השחורות. הם אומרים — ,,אמריקה היא ארץ שבה חופש הפרט מקודש. לאן יובילו אותנו בשליטות הללו. תחילה יכתיבו לנו היכן ילמדו בנינו ואחר כך יכתיבו לנו גם מה לחשוב וכיצד להגיב".

★

זהו — בצורה שטחית מאוד — הרקע שעליו מתנהל כאן המאבק. ואולי אין בהסבר הזה שום שטחיות. שהרי בסופו של דבר כל המהומה נובעת פשוט מכך, שאנשים לבנים אינם מוכנים בשום אופן שבניהם שלהם ילמדו בבית ספר אחד עם ילדים כושים. המטרה היתה — כמובן — להעלות את רמת הלימודים של הילדים בבתי הספר השחורים, אך בשלב זה המטרה נראית רחוקה מאוד. שוטרים בבתי הספר, והמהומות דמים אינם רקע נוח להעלאת רמת החינוך של הנוער. ומכל מקום — כל ההליך מלווה תופעות של שנאה גזעית בהתגלמותה. נערים כושים מידים אבנים במכוניות המונעות על ידי לבנים. קהל לבן זועם גורר איש שחור מתוך מכונית פרטית וחובט בו במקלות מול המוני המוטוריים ומצלמות הטלוויזיה. הסנאטור קנדי שבא כדי לדבר על ליבם של הלבנים המתנגדים לביטול ההפרדה, ברח מפני ההמון שהחל להכותו בעגבניות רקובות. הנשיא פורד אומר במסיבת עיתונאים כי אזרחי בוסטון חייבים לקיים את החלטת השופט, אך מוסיף הערה בלתי מכוונת ואומר כי הוא חושב שהיתה זו החלטה מוטעית. אמהות גורמות בזעם מכוער מול מצלמות הטלוויזיה ושחורים שאינם מבינים מדוע בניהם, ההולכים לבית הספר על פי החוק, נרגמים באבנים. במקביל מתארגנות קבוצות הנושאות סיסמאות של החרמת הלימודים בבתי הספר וקבוצות אחרות, הקוראות להחרמת החנויות שבמרכז העיר כדי להביא שהקהילה המסחרית בבוסטון תתמוך בביטול ההפרדה.

★

בסופו של דבר, מדובר כאן במיזוג בתי ספר והלמידים מן העיר בוסטון עצמה. הפרברים נמצאים, בשלב זה, מחוץ לתמונה. ובין כה וכה — מיזוג תלמידים בני עדות עניות בתלמידים אחרים שגם הם בני עדות עניות — שהרי רק אלה גרים בעיר עצמה — נראה קצת לא סביר. אין פלא, אם כן, שבימים האחרונים החלו להישמע הצעות כי את המיזוג יש לעשות לא רק בתוך העיר לבדה, אלא להקיף במיזוג את כל פרברי העיר. מאליו מובן, כי באופן כזה יוכלו נערים שחורים להגיע לבתי הספר הטובים ביותר, הנמצאים בדרך כלל בפרברים ומספרם בכל בית ספר יהיה קטן יותר ואולי גם בעייתי פחות. ראש העיר של בוסטון המבקש איכשהו לצאת מן הבוץ הזה מציע ותחר ומציע כי גם הפרברים יטלו חלק במעמסת ביטול ההפרדה. אם אכן יקום הענין — תהיה גם הקהילה היהודית מעורבת בענין. מעניין כיצד יגיבו הורים יהודים על הסיכוי שבניהם ילמדו יחד עם נערים שחורים.

★

לסיום עוד הערה. — נראה כי דווקא בני הנוער אינם מתרגשים כל כך מן החינוך המשותף. הרבה פעמים אתה שומע אותם אומרים כי לוא לא היו ההורים מתערבים, היה הכל עובר בשלום. יכול להיות.

עכשיו, בשעה שאני כותב את הדברים אני שומע כי יום הלימודים הנוכחי עבר בשלום יחסי. היו אמנם פה ושם הפגנות קטנות וכשישה אנשים נפצעו, אבל דם לא נשפך ולא היו פצועים. יום שקט יחסית.

אידי אמין הציל הדמוקראטיה השווייצית

שליט אוגאנדה שידר שבחים למפלגה השווייצית שהציעה לגרש חצי מיליון זרים — והעמיד את אזרחי־שווייץ על טיבו המחריד של מעשה כזה ● בעייה של ידים עובדות

מאת **שרי דובר**
סופרת ,,מעריב" בז'נווה

תודות לאידי אמין ולשווייצי ממוצא תוניסי ניצלה הדמוקראטיה בשווייץ — כך אומרים בז'נווה, ספק בהלצה, ספק בכובד־ראש. הכוונה למשאל־העם, שבו דחו אזרחי־שווייץ ברוב של שני שלישים את ההצעה לגרש תוך שלוש שנים מחצית מכוח־העבודה הזר שבמדינה — יותר מחצי מיליון פועלים זרים ובני משפחותיהם.

בשווייץ יכולה להגיע למשאל־עם כל הצעה, שחתומים עליה 50 אלף אזרחים. את ההצעה לקצץ במספר הזרים המתגוררים בשווייץ הגישה הפעם מפלגת־ימין קטנה, הקרויה ,,תנועת הפעולה הלאומית נגד ניכור־יתר של המולדת".

אף שהכל יצאו נגד הצעתה של תנועה זו — הממשלה, הכנסיה, האיגודים המקצועיים וארגוני־העסקים — בהצביעם על הפגיעה החמורה במשק ועל הנזק המדיני, שיצמח מאישור ההצעה, לא הוגשה ההצעה בחלל ריק.

בצד המסורת הדימוקראטית ההומאנית, ששוקדת שווייץ לטפח, קיימת בה גם שנאת־זרים. שנאה זו והגבירה באחרונה, עם ההתפתחות הכלכלית, שבעקבותיה זרמו לשווייץ זרים רבים. שווייצים לא מעטים נאנחים היום בגעגועים לזכר ,,הימים הטובים" שלפני הגיאות הכלכלית.

■ לא אדונים בביתם

נוסף על רבבות הפועלים הזרים — רובם איטלקים וספרדים — רכשו גרמנים אמידים וילות נאות; צרפתים העדיפו עבודה בשווייץ על תשלום־מסים בצרפת; אנגלים ואמריקנים בעלי־העבודה באו לשווייץ השלווה, כדי לשמור על בריאותם, או כדי ליהנות מחוקי־המיסוי שלה. שווייצים רבים החלו לרטון, ששוב אינם אדונים בביתם. בנקאי מהוגן מברן התלונן: ,,מסביב לעיר ציבנו כפרים שלמים, שבהם מתגוררים רק פועלים איטלקים וספרדים. רשת הכבישים, התעבורה, החשמל, הטיפול הרפואי והחינוך — כל הנטל הזה מוטל על כתפיו של משלם המסים השווייצי. מצב זה אינו יכול להימשך".

בז'נווה, שבה רב במיוחד שיעור הזרים, רוטנים דיירים שווייצים נגד שרוטב־הספאגטי מפיץ את ריחו בחדר־המדרגות ויבוקע מן החלונות.

הפועל השווייצי במפעל רוגז על עמיתו הספרדי, משום שמן הטראנזיסטור שלו בוקעים בלי הרף צלילי פלאמנקו.

שווייצי אחר מתרעם על זר, שגזל כביכול את הנערה שחיזר אחריה.

אף שהכל חזו, שבמשאל־העם תידחה ההצעה לגרש את הזרים, בכל זאת היה חשש שמא תתקבל. נודע, כי הממשלה הפדראלית בברן אף הכינה מסמך סודי, שבו נקבעו אמצעים והדרכים שלא לבצע את הגירוש, אם חס וחלילה היה מתקבלה.

■ אמין השיג ההיפך

על הענין, שיש בשווייץ בנושא הזרים במדינה, יעיד שיעור ההשתתפות במשאל־העם — כמעט 70 אחוזים. בשביל שווייץ זהו שיא.

השכל הבריא, הטבוע בדרך כלל בראשי השווייצים, ניצח — אך תרומה להצבעה הריעו שני זרים, ובראשם גנראל אידי אמין, שליט אוגאנדה. כדרכו, בלי שנתבקש, שידר אידי אמין דאדה, באמצעות רדיו־אוגאנדה, ברכה לשווייצים על שהם משכילים ללכת בדרכו ולגרש ,,מנצלים זרים".

דבריו זכו בפרסום רב בשווייץ, וכפי שהיה צפוי, השיגו את ההיפך ממה שהתכוון הגנראל. אם היה צל של סיכוי להצעת הגירוש, הרי דבריו של אידי אמין חתמו את גורלה.

ל,,תנועת הפעולה הלאומית" רק ארבעה מאנדאטים בפארלמנט הפדראלי של שווייץ, ובראשה עומד ואלנטין אהן, בן 45, הנשען בעיקר על סוחרים זעירים ובעלי מלאכה. סגנו בשווייץ הצרפתית הוא ז'ורז' ברני, לשעבר עובד התעבורה הציבורית, כיום חבר הפארלמנט.

■ התחשבו באו"ם

הוא הקוריוז השני של המשאל: בתכנית־טלוויזיה, שהוכנה לקראת המשאל, נתברר כי שמו האמיתי של ברני הוא עלי אבן עבדאללה, יליד תוניסיה, בן לאב ערבי ולאם שווייצית. הוא התאזרח בשווייץ רק לפני 30 שנה.

הדבר נהפך לבדיחה. קריינית בתכנית עקרת־הבית הגישה למאזינים מירשם של עוגה תוניסית לכבוד מר ברני — שלא ישכח את מוצאו...

אפילו אנשי־ימין מובהקים בשווייץ יצאו נגד הצעתה של ,,הפעולה הלאומית". אחד מהם הוא ד"ר ג'יימס שוארצנבאך מציריך, שגם הוא ידוע כמתנגד לקליטת זרים בשיעור מופרז, ובהצעתו כבר הגיש פעמיים הצעה דומה, אם כי מתונה יותר. זמן־מה היה שווארצנבאך חבר במפלגתו של אהן — אולם פרש ממנה, כיוון שההצעה לגרש חצי מיליון זרים נראתה לו קיצונית יותר מדי: היא הייתה הופכת את שווייץ, כדברי שווארצנבאך, ל,,מדינה־משטרה בלתי־נסבלת".

אגב, בהצעה של מפלגתו של אהן היה משום מתן מעמד מיוחד לזרים: בצד המפלגה רצתה לצמצם את כלל הזרים בשווייץ עד כדי 12 אחוזים לכל היותר מכלל האוכלוסיה, היתה מוכנה להסכים לשיעור של 25 אחוזים בז'נווה. אחרת היו צריכים לגרש משם גם את העובדים והנציגים של מוסדות האו"ם השוכנים שם.

הדימוקראטיה של שווייץ גברה על שנאת הזרים שבה. אך הבעיה בעינה עומדת. ה,,סכיזופרניה" השווייצית: מצד אחד — המסורת הדימוקראטית והצורך בעובדים זרים — אומרים שלו היו מגרשים את הזרים, היתה נפסקת סלילת־דרכים בשווייץ, חנויות כל־בו היו נשארות בלי סגל, תעשיית המלונאות והתיירות היו נפגעים פגיעה חמורה.

■ להתפנק פחות

מצד שני, ככל שגדל הצורך בזרים מכבידה העוינות בתחומים שונים. מן המניעים החיצוניים אין לזלזל גם בהבדלים העצומים בין אופי השווייצי, בעיקר השווייצי דובר־גרמנית, לבין אופיים של בני הים התיכון הספרדיים והאיטלקים. שווייצים רבים נראים מסתגרים כלפי זרים. אמר על כך ספרדי תושב־שווייץ ,,אצלנו, סובלים מהיעדר חופש אישי. אך נהנים מחופש חברתי. בשווייץ — להיפך".

ממשלת שווייץ לא יכלה להתעלם מביקורתם של שונאי־הזרים, וכנראה החלה להפעיל תוכנית להגביל את ההגירה ולהפחית את מספר־הזרים.

המצב קשה. יש מחסור בעובדות במפעלים, בענף התיירות ובבתי־החולים. עקרת־הבית השווייצית צריכה להתחיל להתרגל להיות עוזרת ובלי מטפלת...

חיים קשים צפויים לשווייצים המפונקים.

מכירת ציוד ומכונות חדישים (משומשים מעט) **של ביח"ר לארנקים**
במחירים סבירים
כיחידה כוללת או כפריטים בודדים

מכונות מודרניות לייצור ארנקים, מוצרי עור, ואפשרי גם בגדים. הציוד מיועד גם לייצור בכמויות גדולות.

המעוניינים יוכלו לבדוק את הציוד המותקן בביהח"ר
ארנקי ישראל בע"מ, יבנה (הסמטה על־יד תחנת הדלק ,,פז"),
בתאריכים: **3, 4, 5 בנובמבר 1974 בשעות 16.00 — 09.00.**
המכירה הסופית ביום רביעי, 6 בנובמבר 1974 ב־10.00 בבוקר.

פרטים נוספים: פלסר בע"מ רח' החשמל 12, ת"א טל. 623171, 613854.

אם השתתפת בהגרלת מפעל הפיס ונדמה לך שלא זכית...

אם בדקת היטב את פרסומי המספרים שזכו בהגרלת מפעל הפיס, ולא מצאת ביניהם את מספר הכרטיס שלך, אם מוכר הפיס הניע את ראשו בשלילה לאחר שבדק את כרטיסך, ואם אתה חושב: "לא זכיתי" כדאי

שתדע: אתה כן זכית!
זכית במאבק על חייו של חולה במחלקת הלב בבית החולים איכילוב, זכית בבכי ראשון של תינוק ומבט אם מאושרת במחלקת היולדות בבית חולים השרון, זכית בשחוק וחדוות חיים של אלפי תלמידי בתי ספר הלומדים בתנאי רווחה ונהנים מפעילות חברתית וספורטיבית במועדונים ובתי נוער, זכית במילת תודה מעשרות אנשי מחקר, הרכונים על עבודותיהם, בתקוה להביא לעתיד טוב יותר.

אתה השקעת השבוע מכספך בכל אותן תכניות שבדרך, בכל אותן מטרות שמפעל הפיס הציב לעצמו כחוליות בשרשרת של קידום ורווחה סוציאלית.
בשבוע הבא שוב פתוחה בפניך הדרך, והפעם - גם אל תכניותיך שלך. מי יודע?

מפעל הפיס - לשיפור איכות החיים

שעודי HSM צילום גבראי

פולמוס אורי גלר נתחדש באירופה

העתונות העממית של בריטניה ניפחה "מכתב", שעמד להתפרסם בכתב־העת המכובד "נייצ'ר", והציגתו כמאמר מדעי ✶ גלר התחמק מניסוי מדעי במכון וייצמן, ומתחמק גם בחו"ל ✶ פיסיקאים במכון סטנפורד רחוקים מלראות את ניסוייהם בגלר כמכריעים ✶ חוקר בריטי במאמר מתועד: גלר מכתיב את תנאי הניסויים, ומסרב להיבדק בידי קוסמים מקצועיים ✶ הפטרון שלו מתקין מקלטי־ראדיו זעירים

ת צבי לביא
צר "מעריב" בלונדון

ירופה גילתה את אורי גלר שנתיים אחרי שירד מעל בי־מות ישראל כמו ברק בחשיכה. כל הופעה ת שלו מעל מסכי הט־ היכתה בתדהמה את חיבשת התמימים, ש־קרן אור להתחמם ל־באותם לילות אפלים מחוסר דלק אחרי ת יום הכיפורים.

ארבים בתוכם רומנטיקנים ש־תקנה, ובמיוחד האנגלים ש־ברמיסתורין ורוחות רפאים, שראלי התמהוני כמו באליל העולם הזה. עד כדי כך — זרות בעתונים התחילו לד־ישראל נכשלה בימי המלחמה ג, כפני שלא השכילה לשמור ת "הנשק הסודי" הזה, שיכנו

זה, כי בישראל הכרתי רק זהו הטלפאתיות, ולא התור־מה שריתק את דמיונם של רופה: כשרונו לשתק שעו־ף מזלגות וכפיות בכוחם של נסתרים. מפקפק יותר מבני ה־הטלוויזיה הפופולארי של דויד דימבלבי, שהזמין ופעה עומבית בצידור זה.

פילו מפאריס

במסיבת עתונאים, שזימנה ב־השידור — והבוה יותר א דימבלבי עצמו, שנאלץ לחנות הקרובה כדי להזמין חש לדירתו: המפתח ש־פוף לתצייסהר. בעיני ראיתי תף וכתעגל, כמו הותך ב־יה, הפלא הזה התרחש ב־טיסטרים מבקום שעמדנו שני תריסרים עתונאים צי־הלילו לבדוק את שפיות־רי המסיבה.

בערב ובימים שלאחר־כך ק מלאי הסכרים והשעונים באים הבריטיים כל איכות פוצו של גלר על מסכי־כוחו היה רב כל כך, עד התעקמו גם כאשר היו ו לפאריס לסדר כשב ב־

ק כל עבי אירופה המע־קו לשני מחנות. בבריטניה, אותם ימים ערב־בחירות ב־צ־הירום מציק שהביא אור־מלחמת־מעבדות, ואפילו ההתגבהויות בין חסידיו בין המפקפקים שטעני, כי הו עיניים, על המאבק בין ליבור ובין השמרנים. הד־צילה גם את עתוני־הבדיתה

פתו את הפרסום

מדעי של "סאנדי טיימס" ה נכל את גלר לסידרת נישים, רק אחרי שהסתכן ים כנסיעה בבכוניה, שבה את הישראלי בעיגים מכו־ב, שוכב הכתב ופירסם ר־תהילה. לפני צוות־מומ־מערכת "גארדיין" הרציני פתחות בלא מגע־יד. "דיי־יסי" פירסם, לצומת זאת, צים פרי עטו של עושה־חושף שורה של תחבולות מיות שבעזרתן הוא מסוגל בהצלחה עם הבחור הפלא־

נה חיפש בגרות אסמכתא מטס או תסתור את כנוהו לפעמים עד כדי הגזמה גבהי. לכשל, מצדדיו ביש־יום אי הבריטיים הרצי־שית השבוע שעבר, כי ה־ק לגלר גושפנקא של אמה. הה כאן בידה לא מבוהלת ה־עיניים. העתונאים נאחזו עתיד היה להתפרסם בסוף ע בירחון המדעי רב ה־ייצ'ר, הנחשב לכתב־העת תר בתחום מדעי־הטבע. בר־ר היה: מימצאי הבדיקות ת המדעיות שנערכו לגלר חקר של סטנפורד בקליפור־מוסד מכובד, שמוסדות ממ־יב — ואף סיבבות החלל ת בתוכם — נעזרו בעבד־המכון הגיעו למסקנה, בעל כשרון שאין לזלזל

של המכון הופץ בכל מסי־ים, ותלונתה אליו הקרנת לם במכון במהלך הניסויים. סביב בחזו הטלפאתי של ו ניסו כלל לבדוק את "מהר־המיסתורי" המשתק שעו־ק מתכה. בנקודה זו טישי־נגב את התומכים מדעת בורות: כי אחרי שרקחו כשפים סביב גלר, קשה ת בזרנה ולטעון, כי צמד מקאליפורניה, שבדק את מבא אסמכתא רק לכתו־שנה שלכות הרציני, ה־המרתק באמת של כפיפת באצבעות הציבים אין כ־מדעי. נה היה לחבר יהודין התכונות — כי בה מבין ה־מדע?

נייצ'ר" פרסם "מכתב"

רסום בעתונים עממיים רב־ואפילו בעתונים המיועדים האינטלקטואלית — הוא דבר רסום ב"נייצ'ר" — דבר אחר.

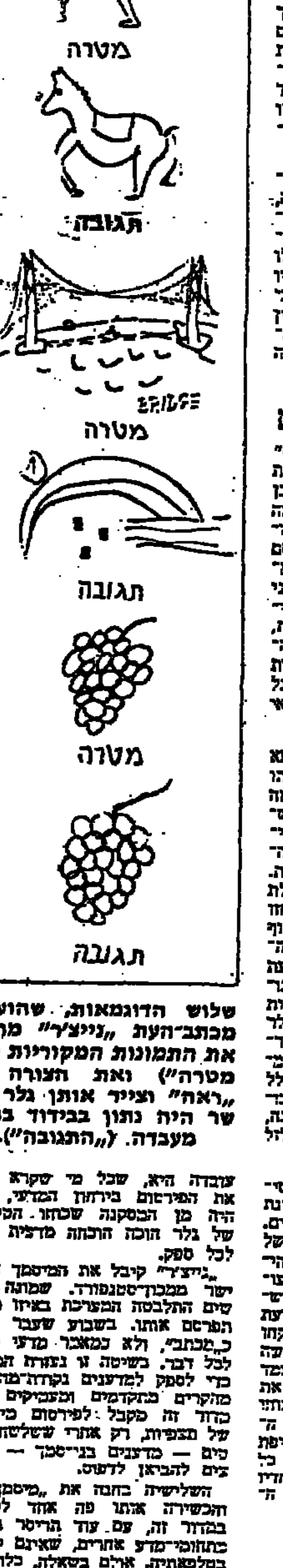

שלוש הדוגמאות, שהועתקו מכתב־העת "נייצ'ר" מראות את התמונות המקוריות ("ה־מטרה") ואת הצורה בה "ראה" וצייר אותן גלר כאש־ר היה נתון בבידוד בתנאי מעבדה. ("התגובה").

עובדה היא, שכל מי שקרא בעיון את הפירסום בירחון המדעי, רחוק היה מן המסקנה שכחו הטלפאתי של גלר הוכח הוכחה מדעית מעבר לכל ספק.

"נייצ'ר" קיבל את המיסמך המדעי ישר ממכון־סטנפורד. שמונה חוד־שים התלבטה המערכת באיזו מסגרת תפרסם אותו. בשבוע שעבר פורסם כ"מכתב", ולא כמאמר מדעי מבוסס לכל דבר. בשיטה זו נצרת המערכת כדי לספק למדענים נקודת־מוצא ל־מחקרים מתקדמים ומעמיקים יותר. כדור זה מקבל לפירסום מימצאים של תצפיות, רק אחרי ששלשה שופ־טים — מדענים בני־סמך — ממלי־צים להביאן לדפוס.

השלישית בחנה את "מיסמך־גלר" והכשירה אותו פה אחד לפירסום בהדור זה, עם עוד הריסר תצפיות מתחומי־מדע אחרים, שאינם קשורים בטלפאתיה. אולם בשאלה, כלום ניחן גלר בכוח, שאין להסבירו לפי חוקי־הטבע הקיימים, נחלקו השלשה: אחד מאמין בקיומו, השני כופר בו, וה־שלישי נבנע מלהכריע. עורך כתב־העת, ד"ר דויד דייוויס, גילה שכל השופטים התייחסו בבקורת רבה לכל

ההליכים, שנעזרו בהם חוקרי מכון־סטנפורד בניסוייהם. לכולם היתה הר־גשה כי אמצעי־הבטחון שננקטו נגד אפשרות של תרמיה או תחבולה מצד אורי גלר היו — כדברי אחד מהם — "מפוקפקים עד כדי אי־נחות". ד"ר דייוויס הגדיר את המימצאים כ"ערב־רב של ניירות", אך התגבר על היסוסיו ופירסם אותם פירסום בגוע תרחוק מסנסציה, "כדי להציב את הפרשה בפרספקטיבה מתקבלת יותר על הדעת", כפי שהסביר ב־מאמר ראשי. לכל המעונין הוסיף העיתון והירץ, שהתחשב גם במוניטין של מכון־סטנפורד.

● הצלחה מעט וכשלונות הרבה

יתר על כן, לדעת ד"ר דייוויס יש צורך בבקור נוסף של התופעה, גם אם המדע מתייחס אליה כיום כבלתי־מתקבלת על הדעת. צריך גם להעמיד דברים על מקומם נוכח הפירסומת האוצמת שנעשתה "לגלר ולעצמותיו, כי הוא עמד במבחן המחקר המדעי. על כן צריך פירסומו של מיסמך, הניצב על הגבול מבחינה מדעית, על המשך ההתעלמות מן הנושא.

מה טוענים שני הפיסיקאים, שבדקו את גלר? ד"ר ראסל טארג וה"ר הרולד פוטהוף מצאו, כי גלר מסוגל לקיים קשר אל־חושי מבוחק. לצורך ניסויים כלאו אותו בחיבות מסוגים שונים, המכנה המשותף לכולן: אמ־צעי־בידוד המונעים מעבר גלי־קול או גלים אלקטרו־מגנטיים. בסידרת ניסויים אחת "שידרו" לו ציורים פשוטים, והוא נתבקש לשחזר אותם. שמונה "ציורי־מטרה" העביר לו ה־בוחן בגלי־מחשבתו. שלשה הצליח גלר לשחזר פחות או יותר בדייקנות: אשכול־ענבים, יונה מעופפת, וגמל (אמנם ה"תגובה" נראית כמו סוס — מכל מקום: בהמת־רכיבה). ציור של גשר תלוי (שאפיינית לו הקשת הקעורה) נהפך אצלו לקשת קעורה סתם. מצירוף של כדור־הארץ, לחות הברית והרבות עקומות "ראה" רק כדור ואי־אלו יצורים בדמות אפ־רוחים. בשלושת הניסויים הנותרים קלט רשמים שונים בתכלית מן ה־מקור.

בסידרת ניסויים שניה נחתמו במע־טפות אטומות — 100 במספר — רי־שומים של חפצים יום־יומיים, והוא נתבקש "לראות" את תוכן המעטפות ולציירן. התוצאה היתה עלובה, כדברי החוקרים: "הציורים אינם שונים ב־מידה ניכרת ממה שניתן היה לצפות על דרך המקרה". אבל כאשר חזר על הנסיון ברישומים פשוטים יותר, היו השינויים ניכרים יותר אף שבחוניו אמדו את סיכויו לנחש נכונה באחד למיליון. כאן נבחן בלא עזרה אילמת של מדיום. בסידרה שלישית נצורו בקפין משטרה בדימוס.

מקץ חדשים אחדים סיכמו התוק־רים את תצפיותיהם במסקנה, שיש אנשים, המסוגלים לראות מעבר ל־תחום־הראייה הפיסי, ולקרוא את מח־שבות־עולמם מכרוקים. בנקודה אחת לא התיימרו שני הפיסיקאים: הם לא ניסו להסביר את התופעה או לרדת לשורשיה.

● מי כשר לשפוט?

הפירסום ב"נייצ'ר" הלם איפוא את מגמתם הצנועה של החוקרים לספק המריץ למחקר מעמיק יותר של תו־פעת־גלר. למדענים בבריטניה, על כל פנים, ברור כעת שלשם כך דרו־שים מכשירים מתוחכמים מעבר ל־מכשירי המעבדות הבסיסיות שחוקרי מכון־סטנפורד השתמשו בהם, כדי להכריע סופית, אם גלר הוא מחו־שמים או רמאי המוליך שולל את הבריות, ובתוכן מדענים לא־מעט.

מכל מקום, הפירסום האחרון חזר ופתח את הויכוח והעלה על סדר־היום מוקשים חדשים. למשל: איזהו איש־המדע האובייקטיבי, שפסק־דינו יתקבל ללא ערעור? אם מדובר ב־תופעה על־טבעית, פסיכולוגית מיסטר דה, יש משקל סגולי לא מבוטל ל־תחושותיו ולאמונותיו של המדען.

אורי גלר מכפוף מזלגות: כוחות בלתי נודעים או קסמים ולהטים?

ד"ר כריסטופר אוואנס, פסיכולוג וחוקר כחברי חבר השופטים שבחן את מימצאי מכון־סטנפורד לפני פיר־סומם ב"נייצ'ר", הרשו דווקא מפני הבדענים המבוססים. לדבריו, צבהדים חוקרים מסוג זה, שהוא נפוץ, לפרהב הבוגבל של תחום ידיעותיהם, ובי־עבודתם המדעית אינם גמישים ובעלי מעוף, אלא דבקים בהיפותזה שרי־רותית. מצד אחר בשקפת הסכנה, שבהדרנים עושי־להטים ומאחזי־עיניים, הבודעים היטב את החולשה האנושית הזאת, ינצלו אותה כדי להוליך שולל את הבריות ולשכנע אותן בקיום כו־חות על־טבעיים.

● גלר מתחמק

היסכים אורי גלר לשתף פעולה כדי לרדת לשורש־האמת מעבר ל־תצפיות השטחיות בתחום הטלפאתיה, ובעיקר כדי לבדוק את כוח השפעתו המאגית על מתכת הנמסות תחת כפי־ו, תכונה שטרם נבדקה? בנקודה זו רב הספק על הוודאי.

גלר אמנם הכריז לא אחת על נכונותו לשמש שפן־ניסוי מעבדתי — אך מעולם לא עמד בדיבורו. ידוע לי מקרה אחד, שנענה תחילה להצעת עתונאי ישראלי להיבדק במכון וייצ־מן, ואחר־כך התחמק בתירוצים קלו־שים (לאחר זמן נמלט מישראל, כאשר נחשפה התרמית ביסודו של תעלול־הפירסומת שהראה אותו מצולם בחב־רת סופיה לורן) — ולא שינה מ־מינהג זה גם כאשר דרך כוכבו בברי־טניה.

כתב־העת "ניו סיינטיסט" הציע לו להיבדק אצל צוות־מומחים בסוף ה־שנה שעברה. עם אנשי־הצוות עמד להימנות גם לורד רוטשילד שהוא ביאו־פיסיקאי. גלר הסכים — וברגע האחרון נסוג. מערכת כתב־העת חש־שה שמא הוא נרתע מפני נוכחותם של עתונאי ושל קוסם בצוות, אך ליתר בטחון פתחה בחקירה עצמאית.

● לא קונה חתול בשק

החקירה היתה מתעפנת הכתרצה על פני ארה"ב כולה, התוקרים הה־לכו על עקבות גלר מיום שהגיע ל־יבשת, פקד את מכוני־המחקר שפל־פתחם חיור, התבוננו בעיון רב ב־סרטים של הופעותיו בטלוויזיה, ובי־עזרת שבדי האולפנים ביקשו לשחזר את אורח־התנהגותו לפני המצלמה ומאחוריה.

את תוצאות החקירה אפשר היה לקרוא בסוף השבוע שעבר בפירסום כקביל למאמר ב"נייצ'ר". במאמר ארוך ומתועד היטב הגיע מרכז ה־חקירה, ד"ר ג'ו הנלון, למסקנה כי אורי גלר בוחר את חוקריו המד־עיים, ואינו קונה חתול בשק. הוא מסכים לשתף פעולה עם מדענים ב־תנאים, שהוא מכתיב מראש — ואחד התנאים הוא, שלא ייבדק בידי עושי־להטים.

● פולהאריך: "לא יסכים"

אולם הפרט המעניין, שנתגלה ב־חקירה, קשור דווקא באיש־המדע ש־פרש חסותו על גלר, נעשה לו פטרון והיבר ספר על אודות נפלאותיו: ה־רופא הצעיר ממוצא הונגרי ד"ר אנד־ריאה פולהריך. ד"ר הנלון גילה, כי בתחום האלקטרוניקה המתוחכמת פט־נט ד"ר פולהריך לא פחות — ו־אולי יותר — מבשדה הרפואה. למשל, הוא המציא מקלטי־ראדיו זעירים ש־אפשר להתקינם בתוך סתימה או כתר של שן ולחברם אל עצב השן, כדי להעביר איתות השמעי ישר אל המוח.

ד"ר הנלון טוען, כי לאור מימצאים אלה הוטקה מלהיות מסקנת העובדה, שבמכון־סטנפורד סגרו את גלר ב־תוך תא חסום כביכול מפני תדירות גלי־ראדיו: אין זאת אומרת, שדפנות התא היו אטומים מפני תדירת גלי־חשמל מכל הסוגים. כיוון שלולת אמצעי־קשר אלקטרוניים מן הסוג, שהמציא ד"ר פולהריך, אין קיימים שום נתיבי תקשורת הגיוניים אחרים היכולים לשרת את גלר (אם אכן הוא רק מעמיד־פנים), מציע "ניו־סיינטיסט", שהפטנטן הישראלי יעבור לקראת הבחנים הבאים גם בדיקה יסודית מוקדמת, ושיוודאו באמצעות קרני־רנטגן אם לא חבוי או מושתל בגופו איזה מקלט־רדיו זעיר.

ד"ר הנלון שאל את ד"ר פולהריך, היסכים אורי גלר לבדיקה כזאת. "אני מבטיח לך, שהוא לא יסכים", היתה תשובת הרופא־האלקטרונאי. ה־תשובה חיזקה ידי המפקפקים, והג־בירה את המבוכה במחנה המאמינים.

דבר אחר מובטח לעתיד ההוו־כמו בישראל לפני המלחמה כן באיר־רופה ובאמריקה ישמשו תעלולות אורי גלר ושעשועי־פתרונותיו אמצעי מל־היב "להרגיז" כל דקה משעממה ב־סדר יומם של ההושבים.

האמריקנית, השד והסרטן

סרטן השד, שנתגלה אצל אשת נשיא ארה"ב ואשת סגן־הנשיא, עלול לפגוע בכל אמריקנית שנייה

מאת פיליפ בן
סופר "מעריב" בארה"ב

ב ימים אלה כמעט אי־נך יכול לפתוח מק־לט רדיו או טלוויזיה בארה"ב בלא לשמוע הרצאה, או רב־שיח, או סתם עצות בפרשת סרטן השד, ה־דרכים היעילות ביותר לגילויו ושיטות ניתוחו.

מהדורות הערב של חדשות הטל־וויזיה, שממנה לומדים עשרות מיליו־ני אמריקנים מה מתרחש בעולם ומה צפוי להתרחש, גדושות כעת אזהרים וגברות ממושקפים והמודי־סבר, עטו־פים חלוקים לבנים, העוסקים בניי־תוח שדי נשים צעירות, צעירות פחות וקשישות, לבנות, שחורות ובנות שאר כל הגזעים.

ומה הפלא? אחרי מה שקרה לבטי פורד ול"הפי" רוקפלר, מטריד נושא זה את הציבור האמריקני יותר מכש־בר האנרגיה.

יש בעולם אי־אלו ארצות, ש"הטעם הטוב" ו"המקובל" בהן מונע הרחבת ה־דיבור על ניתוחים למיניהם. באמריקה ניתוח וכל דבר אחר שנחשב פרטי — או צריך להיחשב כך — לגבי האז־רח הממוצע, אינו פרטי לגבי א־שיות ציבוריות.

אך טבעי הדבר, שאחרי פרסום מה שקרה למרת פורד ולמרת רוקפלר, רוצות מיליוני נשים אמריקניות לדעת הכל על אודות סרטן־השד, שלדברי חוקרים הוא גורם־המיתה הראשון ב־מעלה אצל נשים.

● כל אשה שניה

אלפי נשים ברחבי אמריקה נוהרות להרצאות — בבתי־חולים, במרפאות־יום, בבתי־ספר ובמועדונים — כדי ללמוד את שיטת בדיקת השדיים. אמרה לי מרצה, אחות ותיקה, בבית־חולים ניו־יורקי: "לפני חודשים אח־דים מעולם לא באו יותר מ־40 מא־זינות להרצאות היומיות על סרטן השד. כיום יש יום יום מאה ומע־לה".

לשומעות ההרצאה מקרינים תחילה סרט תיעודי קצר, שהפיק "הצלב הא־דום" האמריקני, המדגים בדיקת שד עצמית. לפי מימצאי "הצלב הא־דום" צפויות כ־40 מיליון נשים ב־ארה"ב ללקות בסרטן השד (אחת מכל שתי נשים, אם נכנה את מספר הילדות). אין כל אפשרות לבדוק את כולן במרכזים לגילוי סרטן, ולכן ממליצים לכל הנשים לבדוק את עצמן.

אחרי הקרנת הסרט עולה המרצה־האחות על הבימה. "זו בטסי" — מציגה האחות בובת־גומי בגודל טבעי של אשה — "ויש לה בעיה. בבדי־קה עצמית של שדיה גילתה שלוש נקודות רגישות, ועל כן הזמינה תור אצל רופא המשפחה שלה".

בהמשך ההרצאה מסבירה האחות, שאת השדיים יש לבדוק אחת לחו־דש, ימים אחדים אחרי גמר הווסת. זהו המועד המתאים ביותר לבדי־קה, כיוון שאז השדיים מוגדלים ואפ־שר להוש היטב את הגבשושיות ה־בלוטיות שבתוכן. נשים בתקופת ה־בלות גם הן צריכות לבדוק את ה־שדיים אחת לחודש, בכל עת שהיא.

המרצה נעזרת בבובה ומסבירה: "הבדיקה העצמית מתחילה בהסתכ־לות בשדיים בראי. אם יש התעבות בעור באיזה מקום שהוא, או שי־נוי בצורת הפטמות, יש להיוועץ ב־רופא". אחר־כך היא מניחה ידיה על שדי הבובה ולוחצת אותן, תוך הס־ברה:

● במשך עשר דקות

"אשה צריכה לבדוק את שדיה במשך כ־10 דקות, בשכיבה. יד ימין מונחת תחת הראש, ואצבעות יד שמאל ממששות את כל השד הימני ומחפשות נקודות רגישות. אחר־כך יש להחליף את הידיים, ולבדוק ביד ימין את השד השמאלי.

"כדי לבטוח שלא יהיה דילוג על שום שטח, תיעשה הבדיקה בכיוון מחוגי השעון, או תתחיל בפטמה ותמשש סביב במעגלים אחדים".

האחות־המרצה איננה חדלה להד־גיש, שבעת המישוש אין לדלג על שום חלק של השד, והיא מדגימה את השיטה היטב על שדיה של "בטסי".

"בדיקה ראשונה — אומרת המרצה — צריכה להיעשות אצל הרופא, ב־עת בדיקה כללית. אחרי־כן יכולה האשה המומחית לסמוך על עצמה ו־לגלות שינויים שלא היו קיימים ב־עת בדיקתו של הרופא".

בצאת מסתיימת ההרצאה, ומתחי־לות השאלות והתשובות. על השא־לה בדבר תכיפות המאמוגראמה — צילום רנטגן של השד — עונה הא־חות, שבדרך כלל אין להרבות בצי־לומים כאלה יותר מפעם אחת בשנה.

"לעתים קרובות נתפסות נשים לבה־לה — היא אומרת — למשל אחרי ששומעות כי פלונית חלתה ונותחה, ושנים אחדות אחרי הניתוח חלתה שוב, ואינן רוצות לסמוך יותר על הבדיקה העצמית. הן דורשות צילום רנטגן פעם בחודש, ואינן מבינות, שבכך הן יחשפו עצמן לקרינת־יתר, העלולה לחבל בגוף ולהגביר את סכ־נת התהוות הסרטן".

הוואטיקן כונן "ועדה למען היחסים עם היהדות"

הוועדה החדשה, צמודה ל"מזכירות למען אחדות הנצרות", תעסוק בתיאום הוראת עיקרי האמונה הקאתולית ללא משפטים קדומים נגד יהודים

מאת עדה לוצ'אני
סופרת "מעריב" ברומא

ב יחסי הכנסיה הקא־תולית עם היהדות ברומא חלה השבוע התפתחות חשובה. הוואטיקן כונן שתי "ועדות מיוחדות" לטיפוח ההבנה ו־שיתוף־הפעולה בין שלוש ה־דתות המונותאיסטיות הגדו־לות.

ההודעה הרשמית אומרת, כי "ה־ועדה ליחסים עם היהדות" תהיה "גוף נבדל, הצמוד למזכירות למען אחדות הנצרות". האב הקדוש כונן אותה לשם טיפוח ועידוד של היח־סים הדתיים בין יהודים לקאתולים".

"על הוועדה להתוד לפיתוח פעילו־תה למען ביצוע צודק ומכשי של ההנחיות מאת המועצה האקומנית ה־וותיקנית השניה, ביחוד בסעיף 4 של ההכרזה "נוסטרה אטאטה" (ב־ימינו אלה) מ־28 באוקטובר 1965 — היא ההכרזה הידועה כ"המסמך היהודי".

בצד טיפוח "היחסים עם היהדות בקנה־מידה עולמי", הוטל על הוע־דה "לעצור, בגבולות סמכויותיה, ל־רשות כל הארגונים המעוניינים ב־יחסי יהודים ונוצרים, לקבל מהם ולמסור להם מידע, ולסייע להם ב־תפקידיהם בהתאם להנחיות הכס ה־קדוש".

ההודעה הרשמית של שלטונות ה־וואטיקן מדגישה, כי מינוי הוועדה צומח מפיתוח היחסים בין הכנסיה הקאתולית ובין היהדות "במישור ה־דתי". היא מזכירה את "ההשתתפות רבת החשיבות של קאתולים בארגו־נים מקומיים לידידות יהודית־נוצ־רית, ודוגמאות מסויימות של שיתוף־פעולה מצד קאתולים ויהודים.

במישור המקומי היא עומדת על עיון וחקר לשם התאמת ההוראה על עיקרי־האמונה (הנוצרית) בכלוא ה־נאמנות אל העקרונות האמורים וה־מוגדרים בטעם המועצה האקומנית השניה" (כלומר, שירוש משפטים קדומים נגד יהודים, וביחוד סילוק רעיון "רצח האל" מהוראת האמונה הקאתולית).

● "חוגים יהודיים" מברכים

כדי להדגים את המשמעות של הוועדה ליחסים עם היהדות" ניתחו מקורות הוואטיקן את ההתפתחויות גם במישור כללי יותר. הם מזכירים כי "בעקבות מגעים עם שלטונות ה־קוריה" (חצר האפיפיור) ונציגי אר־גונים יהודיים גדולים, נערכה ב־דצמבר 1970 פגישה רשמית ברומא, ובה הוחלט לכונן "ועדת קישור בינ־לאומית בין הכנסיה הקאתולית ובין היהדות". חברי ועדת קישור זו אושרו מן הצד היהודי מטעם "הוועד היהודי הבינלאומי להתייעצויות בין־דתיות", שמיוצגים בו כל המגמות העיקריות של היהדות בת־זמננו וכל מיגזוריה הגיאוגראפיים.

מאז נכונה "ועדת־הקישור הבינ־לאומית בין הכנסיה הקאתולית ובין היהדות", קיימה שלושה מושבים שנ־תיים: בדצמבר 1971 בפאריס, ב־דצמבר 1972 במארסיי ובראשית דצמ־בר אשתקד באנטוורפן.

מקורות הוואטיקן מטעימים, כי בעיקר מוועדה משתתפת זו באה ה־הצעה לכונן את "ועדת הוואטיקן למען היחסים עם היהדות".

חוגים יהודיים מברכים על מינוי הוועדה. יש בכך משום מיסוד היח־סים בין הכנסיה הקאתולית ובין היהדות, שעד כה היו נתונים ב־טיפול בלתי־רשמי של "הלשכה ל־יחסים קאתולים יהודיים", בתוך ה־מזכירות לאחדות הנוצרים.

אף שהוועדה "צמודה" למזכירות זו, היא תהיה גוף "נבדל" — כלומר, אוטונומי יותר. בראשה יעמוד קאר־דינאל יאן ווילבראנדס, שהוא גם ראש "המזכירות לאחדות הנצרות". עדיין לא כונו שמותם "היועצים", מומחים לענייני היהדות וליחסים קא־תוליים־יהודיים, אנשי כמורה והדיו־טות.

משקיפים מטעימים, כי ההודעה על מינוי הוועדה מדגישה, שתטפל את היחסים "עם היהדות בקנה מידה עולמי", ואין היא מזכירה ציונות, ישראל, ירושלים, המקומות הקדו־שים וכו'.

מינוי הוועדה שם קץ לשמועות חוזרות ונישנות, כי התפקיד של קיום המגעים בין הכנסיה הקאתולית ובין היהדות יועבר מידי "המזכירות ל־אחדות הנצרות" אל "המזכירות ללא־נוצרים", הכוללת גם את האיסלאם, הבודהיזם וכו'. הדבר מלמד, שבדעת הוואטיקן לקיים את "האופי המיוחד" של יחסיו עם היהדות, הצומחים מן המורשת התנ"כית המשותפת.

בו בזמן פורסמה הודעה, שתיכון "ועדה לענייני האיסלאם", צמודה אל "המזכירות לענייני לא־נוצרים" שכבר יש בה לשכה מיוחדת לענייני ה־איסלאם. זה סימן, שבמישור הדתי, על כל פנים, מתכוון הוואטיקן לשמור על "איזון" בין שתי הדתות ובאמ־ניהן.

● מסגד גדול ברומא

הודעת הוואטיקן בעניין מינוי ה־וועדה לענייני האיסלאם מונה ומפר־טת אף היא את ההתפתחויות השונות שחלו ביחסי הקאתולים והמוסלמים, ובכלל זה את "הפגישה הלבבית" של ראש "המזכירות לענייני לא־נוצרים", קארדינאל סרג'ו פיניידולי עם פייצל מלך סעודיה באפריל השנה, וביקורם העתיד של ראשי חכמי ה־דת הסעודיים ברומא, לשיחות עם אנשי המזכירות.

חוגים מוסלמים ברומא, ביחוד ב־"מרכז התרבות המוסלמית", שבראשו עומד האיראני קאסם אמיני, בירכו על ההודעה כמבשרת התפתחות יחי־סות ומוסדות מוסלמיים בבירת אי־טליה.

השבוע נודע, כי כוויית תרמה מיל־יון דולר לבניית המסגד הגדול ב־רומא — הראשון בעיר זו — ועיריית רומא הקצתה חלקה קרקע לבית־קברות מוסלמי.

מחיר פינת ישיבה זו — 600 ל"י
מודל FE

המשרד לקליטת העליה
עליה וקליטה
מכרז להפצת חומר מידע ופרסום
מתבקשות בזה הצעות להפצת חומר פר־סומי במחוזות ובסניפי המשרד, מרכזי הקליטה, אולפנים, מעונות עולים וכו'.
התפקיד כולל פיקוח על קבלת חומר דפוס, מעקב הפצה ודיווח וניהול מלאי.
על הקבלן להיות בעל רכב פרטי.
פרטים נוספים: מר לוי, היחידה למידע ופרסום. רח' בני ברית 22 ירושלים טל' 231241.
את ההצעות יש להגיש עד 15.11.74 למנהל מח' בטו"ם, רח' בני ברית 22, ירושלים.

هكذا من الاصل

صكنا من الأمل

דב גולדשטין ראיון השבוע עם פרופ' ברוך פדה, מנכ"ל משרד הבריאות שהתפטר השבוע

במו ידנו השחתנו את הרופאים שלנו והרסנו את השרותים הרפואיים וסילפנו סולם־הערכים הרפואי

הרפואה שלנו נעשתה בלתי־אנושית, מתועשת, ממוסחרת ובלתי־יעילה ● הרופאים הצעירים מוכנים לעבוד רק בבתי־החולים, שם הם רודפים אחרי יוקרה מדומה ומתנכרים לצורכי הציבור ● בית־החולים צריך להיות קטע מתוך מערכת כוללת של טיפול באזרחים והוא חייב לרדת מגדולתו ולהיות יותר צנוע ● אצלנו כל בית־חולים קטן רוצה להיות „בילינסון" או „הדסה" בירושלים, ואם מבוקשו לא ניתן לו, המנהל והרופאים מרעישים את כל כלי התקשורת ● הרופאים, כאזרחים אחרים, להוטים מדי אחרי רווחתם האישית ושוכחים את הרווחה של החולים ● יש לצעירים שלנו תכונות טובות וצריך להחזיר להם את תחושת האידיאל ברפואה ובבריאות ● צריך לשפר את הטיפול באשה ההרה, להשקיע סכומים גדולים בשיפור חדרי הלידה, כדי למנוע מומים במות מלידה ומחלות תורשתיות ● אני הולך להיות רופא־משפחה במרפאה, בעיירת פיתוח, כשדרות, או בישוב ברמת הגולן.

יש לפרופסור ברוך פדה, מנכ"ל משרד הבריאות, שהודיע השבוע סופית על התפטרותו, עבר חלוצי־התנדבותי, משובץ מעשים ראשונים וסלילת דרכים חדשות וקשות. יש לו גם מוניטין כרופא טוב וכאיש בעל לב חם. אף על פי כן לא ראה הרופא הוותיק אפשרות להמשיך בתפקידו. אולי מפני שלא יכול להסתגל אל הרוחות החדשות, החמרניות, המנשבות היום בשדה הרפואה? אולי מפני שלא השכיל להסתגל אל החידושים הרפואיים ומול אוירת החדשנות הציב בעקשנות את האופנה המיושנת שלו?

— פרופסור, אולי מפני ש...

אני אגיד לך: ניסיתי. באמת ניסיתי. כבר אינני צעיר. אדם בן ששים ושש... לא, לא שאני עייף. אינני דווקא מן המתעייפים. יש לי הרבה כוח. אבל כל הרוח החדשה הזאת בארץ, עיקרה הראוותנות, היוקרה המדומה, הרדיפה אחרי פרסום, ההשתקפות בהשגת כסף, יותר כסף — כל זה לא לרוחי.

אני לא יכול להיות עם זה. אולי החינוך שלי שונה. אולי הרקע. אולי התקופה. אני אומר ללא היסוס, שאני בן דור המדבר. אז במקום להמשיך ולהאבק, כאשר האוירה סביבי הולכת ונעכרת והמלחמה נגדי מתחזקת ומתרבים הסודנים, כי אני „אלט־מודישר", מיושן ולא מתאים לדור הרופאים החדש, מוטב שיבוא תחתי איש צעיר, משולב בכל האופנות החדישות. הרי זו תקופה מיועדת לאנשים צעירים, אז מה צריך „איש זקן" כמוני לחסום בפניהם את הדרך?

— אבל מה, בכל אופן, קרה לאחרונה, שבגללו החלטת על פרישתך? איזה מאורע אקטואלי?

לא, אינני יכול להצביע על מאורע אחד, בודד, הקובע בעצמו. היתה הצטברות של דברים. תקפו אותי בכלי ביני שאלות ונתבקשה אצלי איזו מחאה, איזו „התמרדות" כזאת. לכן התפטרתי. אינני שבע־רצון מכל התפתחות הרפואה שלנו. זה מקומם אותי. כל המשאבים וכל ההעדפויות זרמו אצלנו אל בתי החולים. הם נעשו גולת־הכותרת, שיא־היוקרה. כל היתר — הוזנח, נדחק אל הפינה.

בריאות הציבור, הרפואה המונעת, הייעוץ, הרפואה הקהילתית, המרפאה, הרפואה המשפחתית — הכל נפל קורבן לשיטה שלנו, המעדיפה רק את בתי־החולים ומציבה אותם בראש הכאבים ליכול בתקופה. ובכוחן שכך, ירשה הטכנולוגיה את הרופא. מישהו אמר — ובצדק — ש„הטכנולוגיה עשתה אותנו לאלוהים, עוד בטרם הספקנו להיות בני־אדם".

■ טכנולוגיה במקום חושים

הרפואה השתנתה. בעבר היתה הרפואה יותר, דרמאטית יותר, כרוכות בנושאי הצלה אנושית. כאשר אדם אושפז בכל דלקת־ריאות, לדוגמה, היה כל בית־החולים מתרכז סביב הטיפול בו, בימים שלא היתה עדיין אנטי־ביוטיקה. כל בית־החולים היה חי ונושם סביב האיש היחיד הזה — להציל אותו. ההתקדמות הרפואית ירשה את הכוננות הדרמאטי הזה, לפעם במקרים של הטיפול בחולי לב, ביחידות לטיפול נמרץ, או בכשל בכליות.

בכל יתר הענינים גרמה הטכנולוגיה להזנחת האלמנטים האישיים בעבודת הרופא: הדיבור, ההקשבה, פיתוח ההסתכלות, התצפית. ההקשבה, כל זה נעלם. עבר מן העולם. כמו שהגדיר רופא בפריס אחד: „כל מה שאי־אפשר להוכיח בצורה אלקטרונית או היסטולוגית (על־ידי המיקרוסקופ) אינו מכובד ברפואה". הרופא, בכל העולם, אבל בהדגשה מיוחדת ובמובלטת בישראל, הורגל ולומד לחשוב, שהמקצוע הוא בה היא, הרופא, חושב סביב להחולה, בלי להתחשב כלל בכך שהחולה מרגיש, חרד וכואב.

התוצאה של הלך־רוח זה, של החינוך הזה של הרופא הצעיר, היתה בלתי־נמנעת: ישנה התגברות של הרופא כלפי החולה ושל התרחקות של הרופא מן החולה. אנחנו נמצאים עכשיו בעיצומו של התהליך של דה־הומאניזציה של הרפואה. הרפואה מתועשת וממוסחרת, ולכן היא בלתי־אנושית, מעוותת. הרפואה נעשתה מקצועית מאוד, מפוצלת מאוד, בלי יחס אישי אל החולה.

— מה עולה בגורלו של החולה? איך המערכת המתועשת הזאת פוגעת בו?

החולה אינו מאושר. הוא לא בא על סיפוקו. הוא שואף באופן טבעי להגיע לבית־החולים, כאשר הוא נתון במצוקה פיסית או נפשית, כי גם הוא, כמו שרותי הרפואה והרופאים והעובדים הרפואיים, חי בהרגשה כי רק בית־החולים יכול לעזור לו. זוהי, איפוא, התקוה האחרונה שלו. גם הזמן הממושך שהוא מחויב להמתין עד שמגיע תור האישפוז שלו — אם אין בינתיים שביתה של אחיות, רופאים, עובדי משק, מינהלה וכל המיגוון הרחב של אפשרויות — מוסיף לציפיה שלו.

■ החולה — מספר סידורי

סוף־סוף, מרוט־עצבים, אבל מלא־תקוה, הוא מגיע לבית־החולים, רק כדי להיוכח, עד מהרה, שהבעיה שלו, ברוב המקרים לפחות, לא באה על פתרונה. „המבצר הטכנולוגי" — זה התואר הראוי ביותר לבית־החולים הישראלי של ימינו — אינו בנוי לפתור את הבעיה. הוא מגיש לו את הטיפול בתקופת שהותו בבית־החולים. בגלל היוקר הנורא של יום אישפוז — 163 לירות ליום בבית־חולים ממשלתי, 200 לירות ליום בבית־חולים של קופת־חולים, 250 לירות ליום בבית־חולים „הדסה" בירושלים — וגם בגלל הדחיסות, המחסור במיטות והתור הארוך, הכרח הוא, שהתקופה הזאת תהיה קצרה ככל האפשר.

בית־החולים אינו מכיר את החולה ואת בעיותיו, לא לפני האישפוז ולא אחריו, כאשר מחזירים אותו הביתה. הוא אינו יודע את מצבו הסוציאלי, מקום עבודתו וסביבתו, מצבו המשפחתי, בעיותיו החברתיות — כלום! החולה הוא אצלו מספר סידורי כך וכך, שמעבירים את דמו ואת הפרשותיו דרך המכונות הטכנולוגיות. הוא אינו א ד ם, עם בעיות מורכבות, נפשיות ואנושיות.

גם המכתב המלווה את החולה בחזרה הביתה, המיועד אל הרופא המשפחתי שלו, הוא נטול־ערך. הוא קר, מכאני — כמו הטיפול. הוא אינו מביא בחשבון את ייחודו של החולה, הוא ממליץ על דרך־טיפול בהכללה, כאילו כל המקרים שווים ולכולם ראוי אותו טיפול. הוא מתעלם מכך, שלאדם אחד, בגלל עבודתו, הרקע הסוציאלי, המשפחתי והנפשי שלו, יכולה צורת טיפול אחת להיות טובה, תביא לו רווחה ממצוקתו ותאפשר לו להשתלב מחדש במעגל התעסוקתי, המשפחתי והחברתי, שעה שלאחר — לא תביא אותה צורת־טיפול שום רווחה.

בית־החולים, היוקרתי, היקר, המתנכר, המרוחק מן החולה, השוקד על יוקרתו ונלחם כאריה, שהחולה לא יפרוך ממנו את כתר־העדיפות, אינו מסוגל לפתור את כל הבעיות. אין לו טיפול שלו בחולה המשוגע כאשר החולה עוזב את בית־החולים.

כעבור זמן קצר מתברר לחולה, כי התקוה שלו, ה י ח י ד ה, היא שוב בסיכוי שלו להחזק בתור הארוך והמייאש ולחזור לבית־החולים. גם הוא, החולה, מרגיש ויודע, שהמרפאה הקהילתית שלו חדלת־אונים. גם הוא יודע, כי הפער בין רמת הרופא בבית־החולים לבין רמת הרופא במרפאה, ברוב המקרים, הוא כה גדול, כה בולט, עד שהסיכוי היחיד שלו טמון בשובו לבית־החולים. הוא רואה בבית־החולים, ר ק ב־ב י ת־ה ח ו ל י ם, איזה מקום־קסמים, עוגן־הצלה, והוא מתחיל ללחוץ על הרופא במרפאה, שיחזור ויקבלו אותו לבית־החולים.

■ בתי־הספר נכשלו

— והרופא נכנע לו?

נכנע ברוב המקרים. גם מפני שאינו מסוגל לעמוד בלחץ. גם מפני שאינו ערוך לטפל בחולה, בלי לשלוח אותו לבית־החולים וגם מפני שנוח לו יותר להתפרק מן האחריות ומן העול ולשלוח את החולה לבית־החולים, בתקוה ששם כבר ימצאו מה לעשות בו.

— כיצד קרה, שהפער בין רופא בית־החולים לבין הרופא המשפחתי, העמיק כל־כך, עד שהחולה הגיע לסמוך על רופאו הוא משליך את כל יהבו רק על בית־החולים?

בתי־הספר לרפואה — נכשלו. החינוך של הרופא הצעיר — נכשל, הכשיל והשחית את המידות. המוסדות לחינוך הרופאים יצרו אצל התלמידים, הרופאים הצעירים, סולם־ערכים מסולף, שהם משועבדים לו: רק בית־החולים הוא מקום יוקרתי, רק בו כדאי לרופא להשקיע מאמץ; רק בין כתלי בית־החולים טמונים סיכויי־ההתקדמות; חשוב הוא לקבל מינוי אקדמי בהוראה, לקבל פרסום, לעסוק במחקר ובהוראה.

זה סולם־הערכים. כל היתר — אינו די בכבוד. מהם לטפל בחולים, ללמוד את בעיותיהם, להתחקות אחרי מצוקותיהם, להקל, לרכך, להפיג תחושת קשה, לאבחן נכון ולהציע את הטיפול הראוי — זו פחיתות־כבוד. זה, כביכול, מיועד לרופאים הלא־יוצלחים, שאינם מוצאים את מקומם במבצרי־היוקרה, בבתי־החולים.

בסולם הערכים הזה, כסדר השאיפות הזה, ידע הרופא יותר ויותר על פחות ופחות. כה יוקרתי ומכובד בעיניו הוא לאבחן לו איזה שטח התמחות צר ככל האפשר, ולהעמיק בו את ידיעותיו. על דרך האבסורד אפשר להגיד, כי אם המהלך הזה יימשך, באיזו נקודת־התמחות יהיה לנו רופא, היודע הכל — על שום דבר.

■ איוולת זועקת לשמים

הדברים מגיעים לאבסורדים, שהדעת אינה סובלת עוד. באחרונה הגיע לארץ רופא אורולוג מבריה"מ. האמין לי, ר ו פ א במדרגה ראשונה, באמת במדרגה ראשונה. אבל אין לו כל סיכוי להשתלב בבית־חולים שלנו ב־אין לו גם אפשרות, לפי הכללים המקובלים בישראל, לקבל תעודת־מומחה באורולוגיה. מדוע? מפני ששלחו אותו לבית־החולים, לבחון אותו... איך הוא מנתח. והוא פשוט אינו מנתח! מעולם לא ניתח.

הוא היה בבריה"מ אורולוג במרפאה, ועשה גדולות, ויש לו נסיון מצויין והוא יכול להשתלב כאורולוג נפלא במרפאה, אבל כיוון שאינו יודע לנתח, אסור לתת לו משרה בבית־חולים במקצועו ואסור להכשיר אותו כאורולוג במרפאה. כי אי־אפשר, לפי הגישה המסולפת והמעוותת הזאת, לתת לו תעודת מומחה באורולוגיה.

האיוולת הזאת זועקת לשמים כשתי זוויות ההסתכלות: לרופא העולה נגרם עוול מזעזע והוא מסתובב מיואש ומתוסכל. מצד שני, באותה המרפאות שלנו יכול לעבוד אורולוג נפלא ולהגיש סיוע וטיפול כבריה"מ — אבל „אסור" לו.

סולם הערכים הזה, המעלה את בית־החולים מעלה־מעלה ומשפיל את כל יתר החוליות במערכת הבריאותית מטה־מטה, גרם שהרופא משיא את עצמו בבית־החולים ומסרב לצאת מן הסביבה המדעית הזאת ולעסוק ברפואה ציבורית, במרפאות, ברפואה משפחתית.

הרופא שלנו עוסק ב ר פ ו א ה, אבל אינו עוסק ב ב ר י א ו ת. כך הסתלף אצלנו עוד ענין אחד: הבריאות היא מושג הרבה יותר רחב מאשר הרפואה ועניינה פרוש על פני שטחים הרבה יותר גדולים. לפי הגדרת ארגון הבריאות הבינלאומי הבריאות משמעותה הרגשת רווחה של כל פרט ופרט מבחינה גופנית, נפשית וסוציאלית.

כדי להציג רווחה במובן רחב זה, לא די לטפל ולהצטמצם בטיפול במחלה. יש לראות את המכלול הרחב של חיי האדם, מתוך בחינת מצבו הסוציאלי, צורת הדיור שלו, איך הוא מתפקד במשפחה ובחברה, יחסיו עם ילדיו, מצב־רוחו. איש אחד, מומחה ככל שיהיה, אינו יכול לטפל בכל אלה ולהבין אותם. דרוש לנו צוות משולב, שיטפל במסגרת הקהילה, בסביבתו הטבעית. זוהי הרפואה הקהילתית הנכונה.

■ אטומים במגדל־שן

— ואת הקשר ההדדי הזה בין בריאותו של האיש לבין אורח־חייו וצורת התיפקוד שלו, אין הרופא בישראל מבין?

אולי בלבו הוא מבין זאת, אבל בחייו המקצועיים הוא התרגל לחיות ב„מבצר הטכנולוגי". הוא כסתוגר לו באיזה מגדל־שן מדעי־רפואי ואינו יכול לצאת ממנו. הוא מנוכר לצרכים הרבים של האוכלוסיה. הוא מכיר אותה בכלל, על מצוקותיה וטרדותיה ולבטיה ומחסורה, רק דרך המגע המצומצם בבית־החולים, או במרפאה הפרטית שלו, ששם הוא מקבל, בדרך כלל תמורת תשלום גבוה, חולים פרטיים.

אילו הצלחנו לשנות את המערכת המסולפת של הערכים ולהחזיר ללב הרופאים את האידיאל הגדול של טיפול באנשים, של הגשת סיוע, של שיפור הרווחה, לא רק בבית־החולים, אלא במרפאה, בביתו של החולה, בשכונה, בקהילה, בסביבה הטבעית של האזרח ושל המשפחה — הכל היה נראה אחרת.

— אבל בדרך הטבע היא, שמעדיפים לעבוד במקום שאליו גם הרופא להמצא מבוך אל המרכז הרפואי הגדול, שיש בידיו האמצעים לחקור ולחפש ולהתקדם. האם זה פסול בעיקרו? האם הרופא צריך להסתפק רק במטען הבסיסי, שהוא נוטל עמו מבית־הספר לרפואה ולסמוך על נסיונו המצטבר בעבודתו המעשית?

לא, זה לא פסול ואין הוא צריך לסמוך רק על המטען של בית־הספר ועל נסיונו. המערכת שמחוץ לבית־החולים צריכה להיות בנויה באופן שלא תקפח את סיכויי ההתפתחות של הרופא. בתי־החולים צריכים לסנף אליהם מרכזים קהילתיים, או מרפאות. הרופאים, הקשורים עם המרכז הקהילתי, צריכים להיות קשורים גם עם בתי־החולים. הרופאים האלה צריכים להיות בעלי מעמדים של מורים כלאים בבתי־הספר לרפואה, כדי לא לקפח את מעמדם האקדמאי ולא ליצור פער לרעתם, ביחס לרופאים, הקבועים רק לבתי־החולים.

הכיה היא שהרופא שבמקביל לבית־החולים, יהיה שותף בלא לבל השיקולים של רופא בית־החולים, כאשר מדובר בחולה שהוא מכיר אותו על כל צדדיו והוא שלח אותו לבית־החולים. רק השותפות הזאת בין רופא בית־החולים והרופא המשפחתי יכולה לקדם את עניינו של החולה.

■ רופא המירפאה — נחות

הרופא במירפאה אסור לו להיות נחות בהשואה לעמיתו שבבית־החולים. הוא צריך להיות ברמה ידיעה גבוהה, המאפשרת לו לעקוב אחרי ההתפתחות במצב בריאותו של החולה לאחר צאתו מבית־החולים. יש להבין זה חשיבות מכרעת: רופא משפחתי, או רופא המרפאה, שהוא בעל ידיעות ובטחון, יכול להמנע מלשלוח את החולה בחזרה לבית־החולים. הוא יעשה את הטיפול במרפאה או בבית. הוא יידע מתי נגרם אצל החולה שינוי בהתפתחות המחלה, או במצב בריאותו, ויהיה מסוגל להתאים את הטיפול אל המתחייב מן השינוי, בלי להעמיס על בית־החולים חולה, שאין צורך לאשפז אותו.

באותו כוח יקבל החולה את הטיפול הראוי למחלתו ולמצבו והתור לבית־החולים יקטן והמרכז הרפואי היקר יוכל, באמת, לטפל במקרים היותר קשים והיותר מסובכים, שבהם נדרשת מומחיות ודרושים המכשירים והאמצעים הטכנולוגיים לסוגיהם. יחזור החולה מבית־החולים לביתו — שוב יימצא בידיו הטובות של רופא המשפחה.

זו הדרך היחידה ליצור מצב, שבו בית־החולים הוא רק קטע, חשוב כשלעצמו, בתוך המערכת הטיפולית והכבסית, שתפקידה להביא רווחה אמיתית לאזרחים. אם במקום להיות קטע משולב בתוך המערכת, נעשה בית־החולים כל־יכול, כביכול, בלי שותפות עם חלקים אחרים של המערכה, בלי לדעת מה נעשה אצל החולה לפני האישפוז ולאחריו — הרי שאנחנו מחטיאים את המטרה, מעמיקים את אי־שביעות־הרצון ומספקים לציבור שרותים יקרים מאוד ג ר ו ע י ם מאוד.

הטיפול בחולה ובאזרח הזקוק צריך להיות מעשה של שרשרת, שבו כלולים בית־החולים, המרפאה, הקהילה, הרופא המשפחתי. בתוך השרשרת הזאת אסור שבית־החולים יהיה הדומינאנטי. הוא, מטבעו, בעל אינטרסים משלו והאינטרסים האלה צריכים כפוף שבית־החולים יתחשב הרבה במרכיבים האחרים של השרשרת הזאת.

■ מעגל קסמים שלילי

כאשר בית־החולים הוא דומינאנטי בצורה כזאת נוצר מעגל קסמים, שאין מוצא ממנו: רמת המרפאה יורדת ובבית לבית־החולים יורדים כל הכבן, החולה אינו סומך על הרופא המשפחתי והרופא אינו סומך על עצמו. הוא לחץ מתגביר משלח הרופא לבית־החולים גם את אלה, שאין כל הצדקה לשלוח אותם שמה.

בתי־החולים דחוסים ומלאים. התור הולך ומתארך. ההוצאות עצומות (בהדסה, למשל, חושבו כימה"ם, שבצעד עד שנים, העלה להם הרופאה ב א ה אחת כהתגבר הלאומי הכולל!) ואני לך איך זה יתראה בארץ עם בעיות במקום כמו שלנו?) — ואחרי כל אלה אין רווחה ואין בתודה בקרב האזרחים בשרותים הרפואיים שלנו, הביקורת החמריבוררית הולכת וגוברת בכל החוגים.

— אבל ישנם בבתי־החולים רופאים הקשורים באמצבם בשמירה נפש לבריאת התנאים הקשים? אני עצמי יכול לנהוג בשמותו הנוגע...

כן, בלי שום ספק, יש רופאים מסורים מאוד בבתי־החולים. מספרם אינו קטן. אף על פי כן בשאלת הביעה סכולה בעיקרה. בגללה אין בית־החולים יכול למלא את תפקידו אפילו יש בו רופאים מצויינים.

פעם היה הכל אחרת. וה„פעם" הזה חביב על פרופ' ברוך פדה. הוא מתרפק על השנים שעברו, על אנשים מן השנים ההן ועל המעשים של התקופה הרחוקה ההיא, וכאשר הוא משווה את השנים ההן ואת האווירה של אז — ואנחנו הרי נוהגים תמיד ליפות את העבר ולהקדיר את ההווה — נוצר לו הפער הזה, שבגללו שוב אינו מוצא את מקומו בשרות הציבורי.

יליד עיירה קטנה, על גבול רוסיה ופולין, ספג בילדותו הרבה יהדות, הרבה מסורה והרבה עבריה. אבא היה חקלאי, עיסוק יהודי נדיר באותם ימים; אמא — בתו של רב.

את לימודי הרפואה גמר בצ'כוסלובקיה וב־1933 עלה ארצה ופתח מסלול ארוך של התנדבות וחיים קשים: לפלוגת הקיבוץ המאוחד הצטרף כרופא ועלה אתם להתיישב בדרום ים המלח; ב־1935 עבר לבית החולים של העמק בעפולה, במסגרת של... לירה אחת לחודש ואוכל. בתקופת המאורעות של 1936 היה הפאר"ש של בית־החולים והתקרב לבעיות הבטחון ו„ההגנה". התגייס כנוטר. חזר לבית־החולים. עלה עם מסדה ושער הגולן להתיישבות. יצא לאוה"ב להשתלמות בהמטולוגיה. חזר לארץ. עבד בבתי־החולים „בילינסון" ובטבריה. פעל בדגניה. במגרות בפוריה, בבית־זרע, שוב חזר לעפולה. נתמנה ערב מלחמת השחרור כרופא מחוזי בדרום ובנגב. היה רופא חנפה מטעם ה„הגנה". עם פרוץ מלחמת השחרור עסק, יחד עם ד"ר שיבא המנוח, בארגון שרותי הרפואה בנגב המצור. השיג אהלים ראשונים לבית־חולים קטן בשדה.

פעם, הוא אהב את אורח־החיים הזה, את קשייו, את הצורך לעשות הרבה תמורה שבי מעט ובתנאים בלתי נוחים: לנתח במגדל מים של ניר־עם, לאור פנסי מכוניות. לצאת עם כוחות לוחמים ליעדי הפעולה ולהניח את היחידות הראשונות להצמדת רופאים אל הלוחמים.

עם תום מלחמת השחרור יש בצה"ל החדש גם שרות רפואי מסודר: 16 בתי־חולים צבאיים, העוברים בהדרגה לידי משרד הבריאות.

משתחרר כסגן אלוף ב־1955 כעבור זמן קצר קורא לו משה לחזור לשרות הצבאי — כקצין אה ראשי, תפקיד שהוא ממלא סוף 1962.

שבע שנים בתפקיד זה הוא לעצמו שיטה מיוחדת: כל יום, שמגיע למפקדתו, הוא מתייצב מחלקה הפנימית שלו בבית־החולים „תל־השומר" — בהתנדבות.

כשנה לפני השחרור הוא להתמחות בשטח רפואי חדש הציטוגנטיקה, תורת הכרומוזומ... כמתנת־פרידה מעניק לו צה"ל ישן ורעוע. פרופ' פדה מעניק חיים, הופך אותו למעבדה ל... גנטיקה עד שבאה השעה לעקור המכון החדש, מעל בית הח... ליולדות ב„תל־השומר".

ב־1971 הוא נענה לקריאת הבריאות, ומתמנה למנכ"ל הבריאות, עם פרישתו של ד"ר ...

— „מפני שלדור שלי, אותו המדבר המיושן, ישנה תחושה דית של הצורך לשרת, לשרת, — תמיד ובכל תפקיד קשה. אין ברירה. קוראים לי — הולך".

שנים, כל בוקר, משכים פדה לפני ארבע, מתעמל, מת... מתלבש — ונוסע אל המעבדה מחמש בבוקר — עת ללמוד ולו רק אחר־כך, בשעה שכל הצ... מתייצבים לעבודתם, מתיישב ה... ליד שולחן עבודתו במשרד אות. „בלי זה, בלי העבודה איה, אי־אפשר להתחיל את העבודה".

— פרופסור, אף בלא לשנות הדברים כאין, יהיע כל אורח שרותי הרפואה שלנו לקויים ההולים עמוסים והמרפאה אינה רת בעיות. יש איזה פתרון אלה?

לדעתי — יש. הפתרון בבתי־הספר לרפואה. זהו בית ה... לרופאים. יש לנו בני נוער מצו... עם המון רצון טוב. אבל אנחנו חותים אותם ועושים אותם לטכנולוגיה ולבית־החולים ו... את סולם הערכים שלהם. ב... לרפואה שיחזור את עצמו מן ריות לשרותים הרפואיים. א... להתפקס בהכשרת הרופאים.

■ הפקת צלילים נקיים

פרופ' פריבס הולך בדרך זו האמיתית: הפקולטה לרפואה ב... שבע מקבלת על עצמה את המ... לשרותים המשולבים באזור. הר... ברפואות ובמרכזים הקהילתיים בכעמד שווה עם מורי בית־ לרפואה ובית־החולים בבאר־שבע סטודנט יתחיל להיות כבר הראשונה במרכז הקהילתי. הספר יחנך אותו לראות את ה... את האורח, את הקהילה, את ה... זה. חינוך כזה יחזיר לרופא המימד האנושי.

— האם יש קשר בין הניגוד הרופא לבין הריפוי אחרי ה... בבעית גבוהה?

מובן שיש. יש אצל הרופאים פרקה מערכים. יש אצלם התב... של האידיאלים. הרופאים הולד... ית חמי לב, קרובים אל ה... הזקוק להם.

— בכך אינם שונים מקבוצות לוסייה אחרות...

כן, אבל מהם מצפים ליותר, ו... לצפות ליותר. אם נדע לנצל את האידיאליזם הטבעי של ה... הצעירים, אפשר להפיק מן הר... צלילים נקיים מאוד בשרותי ה... רפואי.

— איך אתה מתייחס אל הת... של הפראקטיקה הפרטית של בתי החולים?

בשלילה מוחלטת! זה גאיון שאפשר למנוע זאת. המציאות כלית היא כזאת, שהעבודה ה... היא,) כביכול, בלתי־נמנעת. ישנם רופאים שנאחזים קרוב כאשר עליהם להקדיש עוד שע... הולה בבית־החולים, כי זה קום הפראקטיקה הפרטית. זה ...

הרסנו במו ידינו את הרפואה עד התחלנו לשלם השלומים ביה... בצד כוננות ותורנות. הדרך צריכה להיות, שהרופא וזמנו ש... לבית־החולים 24 שעות ביממה, תמורת זה מקבל הרופא כשכ... שהוא יכול להתפרנס ממנה, פראקטיקה פרטית. ישנם היום צורות רפואיים שבהם אין כלל נות או כתנות, אבל הרופאים גם כאן תורנויות — ובלבד ש... יותר כסף.

■ הטיפול מתחיל במשפחה

כל השיטה הזאת משחיתה המידות והרופאים הולכים כדרך האחרים ומשחיתים את מידותי... הכמו כל העם גם הרופאים נוש... את עיניהם אל הרווחה האישית, פרטית — ותוך כדי המרוץ הזמ... הבלתי פוסקים אחרי אלה, שוכ... את רווחתם של החולים ושל הזקו... להם.

— בשלוש השנים שעמדת בראש ...

(סוף בעמוד 28)

ט' בחשון תשל"ה — 25.10
ק הסובייטי
החלה לכנות את המו
ים סובייטים מפציצ
רית לנדס

הנשק הסובייטי—נגד ידידי האתמול

מוסקבה החלה לכנות את המורדים הכורדים „אוטונומיסטים" טייסים סובייטים מפציצים את אנשי ה„פש־מרגה"

מאת דורית לנדס

קשיים והנסיגות ביחסי בריה"מ ומצרים העיבו על הישג סובייטי גדול, אם זופנם — הידידות הסובייטית־עיראקית. הצלחתה של בריה"מ לייצב את קשריה עם עיראק ולמסדם בחוזה הידידות מ־1972, הוכיחה כי האסטרטגיה הסובייטית לקניית ידידים ו־ז השפעה במזרח התיכונה בלתי־מותאמת לאיזור.

של בריה"מ עם עיראק הם פח סבלני ומתמיד, אך כפי בויוגים שלא נכתבו בשכים צימים נבונים להקריב קודמען ידידותה של עיראק, ו־והיקר בהם היה נאמנותם ל־

אחר שמוגרה המלוכה בעיראק ילה בריה"מ לגלות התעניינות. כאשר הפנו הלאומנים אליים עורף לבאבדיסטים ו־אות עם הקומוניסטים, שיבקמה את קאסם כשליט דמושתי; במחי־יד אחד היתה ב־1958 למדינה דמוקרטית ידצים, המהפכה העיראקית בעלת דרגה ההפתחות גבוהה

נדעה כשנת „הסדר הא־זוטה היה כי עיראק עובדת השלולות הקומוניסטים, אלא השכיל להשתמש בקומוניסטים עיראקיים ולא הניח להם לש־בכל שהתגבש מיכאל קאסם צים התוצאות להורג בקרב הקומוניסטית, ועד 1960 שהיבי הקומוניסטים מהממשלה. זה נתאכזבה מירידת כוחם של טים, אך לא חדלה מטיפות עם עיראק. הקצב לה מיליך 500 מיליון דולר לשש עזר לפיתוח 14 מפעלי תעשור החקלאות והשיט בנהעת כור גרעיני. הסיוע המגישה בריה"מ לעיראק עד עד ב־120 מיליון דולר. מסיים לסש קאסם עיניו זאולי בבריה"מ בשמצה ביאל מתוך הדמים שערך נגד טים, על נסיונותיו לפיים את יתל הרפובלה הכלכלית, שוסה אינו מניח את הדעת. המעריב לא נענו לעיראק. ה ידידותה של בריה"מ יותר. ה שתהלה הבעת' לא גילחדגות של בריה"מ, כל שר־. הסובייטים ראו בעין יפה יטת התעשיה, ואת הגבלה היין של חברת „אי.פי.סי.", שלחתימת הסכם נפט בין עיבריה"מ.

טיפוח חלומות

מדיני הרשמי שנקטה בריה"מ יראק לא האם את שאיפושל מנהיגי המפלגה הקומוניסעיראקית, שנהגו להכריז ב־, כי יעשו כל שביכולתם לשטח של עארף. בריה"מ סעאין היא אחראית למעשימפלגות קומוניסטיות, אך אין המצע שתלומותיהם הגלויים ומוניסטים העיראקיים כופתו על־ידי בריה"מ, המסיבה לדעת מערכה והבבה בינה לבין גורומים באותו אזור כן תגדל ה.

עו ולה פעולתה של תחנת „קול העם העיראקי", שפעבולגריה, והקודות סובייטיים זאת בכך, שמפלגה הבעת' ה התגברה, קבו מנהיגים הדמסקה הלוחמה בכורדים. בד עסקות הכלכליות וסוגי השונים שמגישה בריה"מ לעיהשתולה להוכיח, כי המשטר ראוי לכך, ופרסומים אילים רבים מונים את עיראק, יה, סרי־לנקה ובנגלה־דש, כשבה יש עתיד מבטיח ל„חזית אנטי־אימפריאליסטית של מתקדמים ופטריוטיים". ם אלה — מסבירים מומחי ולוגיה — הכשירו את הדרך של חוזה הידידות ושיתוף בין עיראק לבריה"מ, באפ־. למעשה השתלב החוזה במשלמת בתוכנית מדינית רבשבריה"מ מבצעת ועיקריה את הניסרול המוחלט של כה פעם החוליה הצפונית של ההכנת עתודות נפט באמצעות עם עיראק ואיראן, והיאחשית בקירבת המפרץ הפרסי. ממיליון כורדים חיים בעיאזורי סולימאניה, ארביל, בר קירקוק, אך עיראק מסרבת בייקות הלאומית הנפרדת שלכורדים התכרדו בראשונה ב־ומנהיגם כאז כן היום היה מולה ה ברזאני, ראש המולה באשר בשלהי 1945 עבר לכורה הפרסית והקים בשאהאבאד ליקה כורדית עצמית, בחסותה ריה"מ.

יחסים מצויינים

יה של ברזאני עם בריה"מ היו נים, אף שלא נטה לקומוניזם, ם הפוליטי של התנועה הכורהיה המפלגה הדמוקרטית הכורשבה חברו שמאלנים וקומום, לאחר נסיגת הכוחות הסובייטים מאיראן התמוטטה הרפובליקה, וברזאני עשה בגלות בבריה"מ אחת־עשרה שנה. רק לאחר המהפכה 1958 שב לעיראק והתקבל בחמימות על־ידי קאסם, שנהג להשתמש דווקא את בריטניה בחירתור המריבה בין הכורדים לעיראק.

קאסם לא נטה לממש את הקנות הנגדה העצמית הלאומית שתלו בו הכורדים, וטיפח את מתנגדיו של ברזאני בתנועה הלאומית הכורדית, אלא שברזאני גבר על יריביו וב־1961 פרץ שוב המרד. עיראק הפציצה את כפרי הכורדים, אך לא הצליחה להשתלט על מעוזיהם ההרריים, ולמעשה נמשך המאבק מאז בלא הכרעה ומפסיק לעתים עד שני שלישים מכוחו של צבא עיראק.

תחילה לא דחה על המרד הכורדי בעתונות הסובייטית, אך ב־1963, לאחר נפילת קאסם ודיכוי הקומוניסטים, יצאה בריה"מ בחריפות להגנת הכורדים והכותרות בעתונים גרסו „רצח עם ע"י הכת הפאשיסטית של בגדד". אמצעי התקשורת הסובייטים הסעיכה, שברזאני אינו מעוניין לפרוש מעיראק ולאורך כל הפסקת־האש ונסיונות התיווך ליישוב הסכסוך הבליטה את התביעה הכורדית להכרה בזכויות הלאומיות.

אלא שלמאבדים הבוסים לא היה הד בצורת פעולה החלטית לטובת הכורדים: שנים אחדות ניסתה בריה"מ להבטיח את נהוותה בהתעלמה מכך שהבעיה הכורדית נבצאת בתחום שליטתו של הכשטר העיראקי, שיש לה מהלכים אצלו, ונזהרה מלהעניק תמיכה בלעדית לאחד הצדדים, למרות שברור היה, כי רק התייצבות מלאה לצד אחד מהיריבים הישא גבול פוליטי ממשי.

■ הקומוניסטים תמכו

המפלגה הקומוניסטית העיראקית הביעה תמיכתה בכורדים ב־1966, אך בעיניה היתה המטרה הסופית של המרד הגדרה עצמית לצורך הקמת מדינה כורדית עצמאית בכל כורדיסטאן האתנית, בעוד שמוסקווה הדגישה, עדי לכורדים במימשל עצמי. הקומוניסטים העיראקיים מבקשים פתרון שיהא נוח ומתאים לעיראק, ובהעלאת הרעיון להקים מדינה כורדית כרכו גם את איראן ובריה"מ בבעיה הכורדית; שיקולים של יוקרה בסלים מאליהם כשלהסדר עם הכורדים שותפות איראן ובריה"מ.

בריה"מ חרדה במיוחד מכל מעשה שעלול לעורר את המיעוט הכורדי המתגורר בתחומיה, שכן היא מודעת לבעיות הלאומים, לנוכח התעוררותם הבלתי־צפויה של בני לאומים שונים בשנות השבעים.

אפשר שזו אחת הסיבות לכך שבריה"מ תומכת מאז 1966 בנסיונותיה התחורים של הבעת' להגיע לכלל הסכם עם הכורדים ולהרחיב את בסיס־הכוח שלהם בצורה „קואליציה של כוחות מתקדמים". ב־11 במארס 1970 נחתמה אמנה בין הנשיא באקר לבין ברזאני ובה הוסכם על מתן אוטונומיה לכורדים באזור הצפוני שבו הם יושבים, בתוך שלוש שנים — האזור הכורדי ימשיך להוות חלק בלתי נפרד מעיראק, והקשר יחוזק עם מינוי של כורדי כסגן נשיא.

הארץ שקטה, יחסית, עד שהתברר כי לעיראקים לא היתה כל כוונה להניח לכורדים את הצפון העשיר־בנפט: כדי לבטל את טענתם של הכורדים לרוב אתני באזור פתחו במיבצע רב־היקף של פינוי כורדים ויישוב ערבים במקומם. הכורדים שבו והעלו את טענותיהם, אך נראה היה כי זה היה דו־שיח של חרשים.

בנובמבר 1973 נראה כי הסכסוך קרב לנקודת־רתיחה חדשה, ובריה"מ, המעוניינת בקיום יציבות המשטר בעיראק, נחלצה לפעולה. ביולי 1973 הצטרפו הקומוניסטים העיראקיים לחזית העממית הלאומית — סיעון שגור בפיהם קבע, כי רק מימשל שבו ישותפו גם הם יהיה מסוגל לפתור את הבעיה הכורדית.

החיכוכים בקרב התנועה הדמוקרטית הכורדית גברו. היו שטענו, כי אינם מוכנים לדחות את הסדר הבעיות המעכבות את ביצועו של הסדר האוטונומיה עד לאחר שיצטרפו למימשל המדינה המשותף, ולעצמם התחיל הפלג הקומוניסטי בתנועה הכורדית הכן קצר לאחר מלחמת יום הכיפור להצטרף לחזית העממית הלאומית.

■ ברז'נייב נזף

מוסקווה ניסתה לתווך בשקט בין הכורדים לקומוניסטים העיראקיים, שהזדהו עמם אבוחה להיות קהה כאשר עם אנשי מפלגת הבעת'. בוריס פונומאריוב, איש מזכירות הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית, עמד בראש משלחת שביקרה בבגדד בנובמבר 1973, ומקורות מערביים אחדים מסרו, כי העביר איגרת מברז'נייב לברזאני.

המנהיג הסובייטי נזף בברזאני על גישתו השלילית לממשלת בגדד ומבצעי החיסול שנעשו בקומוניסטים בצפון־עיראק על־ידי אנשי החזית הכורדית. רשמית ביטא פונומאריוב את תקוות בריה"מ, שהמגעים עם הכורדים יוכתרו בהצלחה: „התנאים האובייקטיביים לפתרון של דמוקרטיה ושלום לבעיה הכורדית בעיראק טובים עתה — ויש ליישם את מנשר מארס 1971".

מדברים אלה אפשר ללמוד, כי בריה"מ תתמך על הצד העיראקי, שהמשיך לטעון כי הכורדים הפרו את האמנה, בעוד שהכורדים טענו כי האמנה פוצצה בידי העיראקים, שהוכיחו כי מלכתחילה לא נתכוונו לעמוד בכל התחייבויותיהם. מוסקווה תמכה בעמדתן של מפלגות הבעת' והקומוניסטים, כי על הכורדים להשתתף בחזית הלאומית, כיוון שרק כך יוכלו לפתור את בעיית האוטונומיה הלאומית ולהפיג דעות קדומות ורגשות עויינים שנצטברו.

רדיו מוסקווה בערבית סיפר בינואר 1974, כי בנובמבר הוחלט לשים קץ למריבות ולהתנכלויות בין המפלגה הקומוניסטית העיראקית והתנועה הכורדית, ולהכבע כמעשי איבה נגד עיראקים. בין מנהיגים משני הצדדים ארגנה פגישה בבריה"מ, שבה נדון מנשר 1971. עמדתה של בריה"מ היותה חד־משמעית: על אנשי ברזאני והקומוניסטים העיראקיים להתלכד למען האינטרסים הכלליים, להניח להאשמות ההדדיות ולנסיונות לברר מי אשם בהתלקחות — „עליהם להשלים לצורך מאבק משותף באימפריאליזם ובריאקציה".

כסיסמה, מצלצלת קריאה זו כקריאות־הצבולה סובייטיות אחרות, ואפשר להניח כי בקרב המהגות הניצים בעיראק אין התנגדות לעצם המאבק באימפריאליזם, אך תרגיליה של בריה"מ נועד במקרה זה לרודתהה שלה. ההידרדרות יחסיה של בריה"מ עם מצרים העלתה עוד יותר את ערך המאחז בעיראק; מלחמת יום הכיפור הבהירה לסובייטים, כי עמדתה הנוקשה מאוד של עיראק לגבי הסכסוך הישראלי־ערבי עשויה לשרת אותם; משבר הנפט וחרם הנפט הצביעו שוב על חשיבות האספקה הסדירה של נפט וקיום יחסים הקיניים עם המדינות היצרניות; בצררבותה של ארה"ב במאמצי השלום במזה"ת העלתה את קרנה ולבריה"מ היה חשוב יותר מאי פעם שלא להזדקק לשולי התמונה.

■ בנימה מעורפלת

שיקולים אלה גרמו לכך, שבריה"מ היתה מוכנה לגמול יותר לעיראק בעבור ידידותה ולהביע תמיכתה בנוסח הכרזת האוטונומיה הכורדית מה־11 במארס 1974. גישתה של מוסקווה היותה אופטימית ועם זאת מעורפלת: „כפלגות מהפכניות לא יפריעו בעד חיזוקם של הכוחות המתקדמים במדינה". „כורדים וערבים אינם שונאים", קבע רדיו מוסקווה בפרשנות שהובאה בשידור הערבי לרגל יום השנה למנשר 11 במארס.

שר ההגנה הסובייטי, המרשל אנדריי גרצ'קו, ביקר בעיראק בסוף מארס, והיו שסברו כי הוא עוסק למעשה בנסיונות תיווך בין הכורדים לעיראקים. קרוב לוודאי שגרצ'קו לא התייחס ישירות לבעיה הכורדית ובמילא היה סדר היום שלו גדוש: עיראק תבעה כמויות נוספות של נשק סובייטי, ובריה"מ גילתה התעניינות ברכישת נפט נוסף, אך עיראק יישבה את סכסוכה עם חברות הנפט ויכלה לקבל תנאים משופרים המנוות הנפט, בעוד שבריה"מ הציעה עסקת חליפין בלא מטבע קשה.

במארס לא היה נסיון תיווך סובייטי, העניינים הידרדרו עד שב־19 באפריל קרא ברזאני לשוב אל הנשק והכריז מלחמה כוללת בממשלת בגדד. לדבריו, נכשל נסיון האוטונומיה הכורדית, מכיוון שהעיראקים הקצו סמכויות באגדה שרירותי ושיתפו בשלטון רק אותם כורדים ששיתפו עמם פעולה בעבר. ברזאני תבע חלק הולם בעושרה הטבעי של המדינה לכורדים, המהווים 10 אחוזים מכלל אוכלוסייתה, ואת אזורות הנפט של קירקוק, שבסביבתה יושבים כורדים מדורי דורות.

■ טייסים סובייטיים

שוב הלקחו קרבות מרים: בשלב מסויים עלה בידי העיראקים לשלוט בכל ישוב חשוב באזור הכורדי, ואחר־כך יצאו הכורדים למיתקפת־נגד והשיבו לעצמם את כל השטח שנלקח, תוך גרימת אבידות כבדות ביותר לכוחות עיראק.

ביטויה הרשמיים של מוסקווה הסגירו את עמדתה: הכורדים נתכנו „אוטונומיסטים כורדים" על דרך הגנאי — לא עוד לוחמי חירות — וזה תריע מאלף בתמיכה הקבועה של בריה"מ בתנועות שיחרור לאומיות.

בריה"מ האשימה את תורכיה בהירתור בלחמה, על־ידי אספקת נשק לכורדים, אך למעשה מוגנה הנשק הסובייטי לעבר ידידי האתמול, וטייסים סובייטיים מפציצים את מעוזיהם ההרריים של אנשי „פש־מרגה" („המפנים פניהם למוות").

ההחלטה לצדד בעיראקים לא היתה קלה לבריה"מ וככל הנראה גם אינה נוחה ביותר, גלומים בה סיכונים: אם יצליחו העיראקים להכל את תנועת ההתנגדות הכורדית, ישתחררו במידה רבה מתלותם בבריה"מ. דומה שהמופקדים על המדיניות הסובייטית שמים מבטחם בעת רוחם של הכורדים, הגם שנהיר להם, כי הכורדים הם קורבן קטן, אולי מינמאלי, לצומה הטובות הגלומות לבריה"מ בהשפעה על איזור המפרץ הפרסי.

„אל חואדית'" הביירותי קבע לא מזמן: „המפתח להבנת המתרחש במפרץ הפרסי כיום הוא במוסקווה".

חייל כורדי ליד שברי מטוס „איליושין" מתוצרת סובייטית שהופל באש המורדים

מדעני ישראל משרתים את העולם

בגלל מדיניות הפרסום של החיבורים המדעיים הישראליים נהנים גורמי־חוץ ראשונים מתגליות מדעני ישראל ✶ משרד המסחר והתעשיה יוזם תוכנית חומש ליישום הישגי המדע הישראלי בארץ

מאת אברהם פלג

משרד המסחר והתעשייה יוזם תוכנית חומש להגדלת היקף המחקר והפיתוח התעשייתי של ישראל פי ארבעה. במסגרת זו יופעלו עשרות פרוייקטים לאומיים בהשקעה של מיליוני לירות, ועל אחדים מהם יוכרז בימים אלה. מאמץ רב־היקף זה בא להפיק מהמדע והמחקר הישראליים פירות שיחזקו את המשק הלאומי שלנו.

על כך מסר לי המדען הראשי של משרד המסחר והתעשייה, פרופסור יצחק יעקב, אשר עמד, עד לפני זמן קצר בראש המחקר והפיתוח של מערכת הבטחון.

„הרי לך פרדוקס — אמר לי — אנחנו כלולים בין 20 המדינות 'העשירות' בעולם לפי המחדד של התוצר הלאומי הגולמי לגולגולת; אנחנו בין 30 המדינות המתועשות ביותר בעולם; אנחנו בין 10 המדינות המרבות ביותר להשקיע, יחסית, משאבים במחקר ובפיתוח (יש אומרים שאנו שניים, אחרי ארה"ב ובריה"מ); הזין בעולם מדינה שמספר הפירסומים המדעיים לנפש עולה בה על הממוצע שלנו.

„אך סטאטיסטיקה זו יפה לכנסים בינלאומיים. מנקודת ראות לאומית, מדינית ומשקית הגיעה השעה שהמחקר והפיתוח הישראליים יהיו פחות עולמיים ויותר ממלכתיים. כאגר המוחות המדעיים הטכנולוגיים שלנו מפיק מיגוון רחב של רעיונות, עקרונות ופיתוחים מדעיים שונים, אך רובו מנוצל בחו"ל. בארץ איננו נהנים מפירותיו.

„מדען המגלה דרכי איבחון רפואיות ומפרסם זאת בעולם אולי מעלה תרומה נכבדה לעולם הרפואה, אך בקצת הכוונה אפשר להפוך תגלית הטובה כזו למוצר שיעניק יתרון מסויים לתעשייה הישראלית. אכן, תעשיה המעורת הוצגה מהכוונת מחקר שימושי העשוי להניב לה פירות בעתיד, אפילו הרחוק, משתררת את המחקר השימושי מאחוריה.

ישראל מתאפיינת בלהיטות להוציא לאור פירסומים מדעיים בשיטת 'כל המרבה הרי זה משובח'. אך כאשר מחקר כזה מתפרסם בחו"ל הוא פתוח לניצולו על־ידי גורמים שיש להם משאבים גדולים משלנו. לפי מיטב ידיעתי, אין זה מקובל בחו"ל להרבות בפירסומים מדעיים בעלי ערך שימושי, ועל כל פנים אין מדרודים שם להוציאם לאור לפני שמאפשרים לנצלם קודם כל לתעשיה המקומית".

„בית־חרושת לניירות"

תקנה למצב זה רואה פרופסור יעקב בשינוי מדיניות הפירסומים של המחקר הישראלי.

„מדען במרכז מדעי או באוניברסיטה שלנו — הוא אומר — זוכה לפרסום וקידום אקדמאי בהתאם למספר הפירסומים המדעיים שלו. רווחת סברה שאם אתה לא 'בית־חרושת לניירות' אין לך סיכוי להתקדם. הגיע הזמן, שהחוקרים הישראליים ייצרו קצת פחות ניירות ויעשו קצת יותר למען התעשייה שלנו. יש צורך בשינוי באבני הבוחן של ההערכה האקדמאית. שינוי כזה כבר חל בארצות רבות בעולם.

„זאת ועוד, במצב הנוכחי רואה כל מדען בישראל חובה לעצמו לפרסם את ממצאיו בכתבי־עת מדעיים ברחבי העולם. כן משתדל המדען הישראלי לקבל חוות־דעת על עבודתו מפי בר־סמכא בחו"ל ובהתאם לכך דן בנושא לפי קנה־מידה של צורכי ארצו או העולם, ולא תמיד של ישראל.

פרופ' יצחק יעקב
המדען הראשי של משרד המסחר והתעשיה

„וכך — אומר המדען הראשי של משרד המסחר והתעשייה — „פרוץ התחום ההישגים שלנו לתועלת זרים, המשכילים לנצל אותנו. הפתרונות מגוונים. קודם כל יש ליצור תמריצים שיניעו את המדענים שלנו לכוון את פירות מחקריהם לניצול העשייתי של ישראל. פניתי בעניין זה אל נשיא המדינה, פרופ' אפרים קציר, והוא הבטיח לי את עזרתו".

פרופסור יעקב איננו מתעלם מן העובדה, שהכוונת תוצאות המחקר פנימה אל המשק הישראלי, עשויה לגרוע מן המוניטין הבינלאומי של המדע הישראלי. הוא מציע לקחת דוגמה ממדעינו העובדים במערכת הבטחון. כמי ששירת כ־15 שנה במחקר ובפיתוח במערכת הבטחון, הוא מציין שלפני כמה שנים התלבטה מערכת הבטחון בבעיית המוניטין והפירסומים המדעיים של חוקריה, שבמקרים רבים חייבים להישאר כמדענים אלמוניים.

„סוגיה זו — הוא מציין — „נפתרה לשביעות רצון החוקרים, אף כי לא נפתרו כל הבעיות הכרוכות בנושא זה. הפרופסורים ושאר החוקרים במערכת הבטחון אינם מקופחים עתה לא מבחינת סטאטוס אקדמאי, ולא מבחינה חומרית. את ההתקדמות המקצועית שלהם ניתן להעריך באמצעות דיווחים המשקפים את עבודותיהם. מטעמים מובנים מרבית עבודות אלה אינן יכולות להתפרסם, אך למרות עובדה זו אין המחקר והפיתוח של מערכת הבטחון חסרים כוחות טובים ומבריקים. אני יכול לציין, שמדעני ישראל עושים די הצורך למען בטחון ישראל".

עקב אכילס

בסקטור האזרחי ודאי שלא חסר פוטנציאל רחב של חוקרים מצויינים שלדברי פרופסור יעקב עוסקים מביתם בחקר שימושי. „הצרה היא שמחקרים אינו מכוון תמיד למטרות הלאומיות של ישראל. מתוך כ־600 מיליון לירות המוצאות בשנה על מחקר ופיתוח, מושקעים יותר מ־30 אחוז במחקר לא־מכוון. זה מספר יחסי העולה בהרבה על המקובל בארצות תעשייתיות מפותחות ובוודאי שעולה בהרבה על המקובל בארצות תעשייתיות קטנות, המבכרות בדרך כלל להניח ל'גדולות' להשקיע במחקר שפירותיו מופשטים מדי".

במחקר ובפיתוח המכוונים של ישראל יש יותר התאמה לצרכים הלאומיים, אלא שיש בו עקב אכילס. אומר פרופסור יעקב: „למעלה ממחצית המחקר והפיתוח המכוון, מיועד לצורכי בטחון. רובו הגדול של המאמץ מתנהל במוסדות מחקר ופיתוח בטחוניים מיוחדים לכך והישגיהם הידועים, והבלתי־ידועים מצדיקים זאת.

„השארית מיועדת לשימוש במדע ובטכנולוגיה בתחומי שירותים שונים, ורק מעט, יחסית, מושקע בתעשיה. אבל בכל הארצות הקטנות והמתועשות משולב המחקר והפיתוח התעשייתי במאמץ שמטרתו לייצר, כלומר להקטין את היבוא. המדינות הגדולות משקיעות אפילו 5 אחוזים מתפוקתן לכך למחקר ופיתוח, והקטנות יותר מגיעות להשקעה של 3 אחוזים.

אלה סכומי עתק המגיעים למיליארדי דולר בארצות כמו יפן, גרמניה וצרפת, ומאות מיליוני דולרים בארצות כמו הולנד, שוודיה, ושווייץ. לצערי, המאמץ שאנו משקיעים בפעילות זו קטן מאוד: קטן יחסית למקובל בארצות תעשייתיות קטנות שבעיתיהן נורמליות, וקטן אבסולוטית אפילו בהשוואה למספר ארצות הנחשבות בלתי־מפותחות כגון סאיוון, ספרד, וקוריאה.

„במדינת ישראל אין אנו משקיעים יותר מ־15 מיליון דולר במחקר ופיתוח תעשייתי (בשנת 1973). זה בסך הכל פחות מחצי־אחוז של התפוקה התעשייתית בארץ, להוציא את התפוקה עבור הבטחון. במלים אחרות, במקום להשקיע בעיצוד נאות במחקר ובפיתוח התעשייתי על מנת שנוכל להגיע לרמה נאותה של חדשנות ואיכות — אנו עושים רק מאמץ המגיע בהיקפו לחלק קטן מהמקובל בעולם. ומה שגרוע יותר, קטן מהדרוש לנו.

חוליה מקשרת

הממשלה, שהיא היום המממן העיקרי של מחקר ופיתוח תעשייתי, איננה מגבילה כלל את התקציבים בתחום זה ועד היום לא הגענו למצב שבו נדחה רעיון טוב ובר־ביצוע מחוסר תקציב. גם כוח־אדם אקדמאי איננו בעיה. לפי מספרי משרד העבודה יש בארץ כיום מאות מהנדסים אשר אינם מועסקים במקצועם, ואשר לפי כושרם היו יכולים להשתלב בתחום זה".

המדען הראשי של משרד המסחר והתעשייה מדגיש: „הקהילייה המדעית מפגינה רצון לתרום לחיזוק המשק והתעשייה ובולה רבה להשקעות בייצור מצד אחר, אלא שבין שני הסקטורים חסרה חוליה מקשרת. חסר לנו נדבך חשוב היוצר את התקשורת בין שני הגורמים הללו, כמנגנון יוזם, אשר יחבר את התעשיין, המממן, המדען המהנדס ויורהם אותם למאמץ אחיד.

„הממשלה בכלל, ומשרד המסחר והתעשייה בפרט, מוכנים לעזור רבות ביצירת מנגנון כזה. בשיחה עם נשיא המדינה סוכם שייעשה מאמץ לעניין בנושא זה גורמים מרכזיים ובעלי השפעה בעולם המדע והתעשייה שלנו. לדעתי, האתגר בתחום זה אינו נופל מהאתגר המדיני־בטחוני".

לסאפארי עכשיו עכשיו עכשיו

הצמחיה האפריקנית מלבלבת
החיות נעורו והן מלאות חיים
המשפחה ואתה נהנים ממזג אויר נוח
וצילומיך הצבעוניים מקסימים
תודות לאור המתאים
ביקור בסאפארי עכשיו —
חוויה לכל המשפחה
תחבורה: רכב פרטי או אוטובוסים מודרכים
שעות הביקור: כל יום בין 8.00—16.00;
ביום שישי עד 15.00.
פארק הספארי
רמת־גן

למעונינים בהרזיה
בית מרגוע לטבעונות באשקלון
מארגן
הרזיה בקבוצות
השגחה רפואית
טל. 051-7637,
055-96316.

למכירה
שגורן צריח
פוטיין מודל 427
פרטים טלפונים:
04-642781 04-669263
בשעות העבודה

דרושה
משפחה אומנת
לנערה מסורתית,
בת 20,
אחרי טפול נפשי.
לפנות: 02-285698
בשעות 8.00—16.00.

هكذا من الاصل

ממערב לפתח־תקוה, ממזרח לשכם

מאת יוסף ולטר

גרעין „מערב השומרון", שקם ברמת־גן, רוצה להקים ישוב עירוני מעבר ל„קו הירוק"

באחת משבתות מאי 1973, בתום התפילה בבית הכנסת „הלל" ברמת־גן, נשתהתה שם חבורת מתפללים לשיחה, כמנהגה. הנושא שנידון היה מצוות ישוב ארץ־ישראל, וה־סיכום היה שיש לייסד ישוב מעבר ל„קו הירוק".

הוגי הרעיון הכינו בסודם חוג ידידים וכל אחד מהם תרם תמ־ לירות למימון פעולות הגרעין. ה־

ניסן סלומינסקי ובנו
הרעיון נולד אחר התפילה...

תוכנית היתה להקים ישוב עירוני באיזור קלקיליה, בחלקו המערבי של השומרון, במרחק שאינו עולה על 10 ק"מ מ„הקו הירוק".

מלחמת יום הכיפורים קטעה את פעילות הגרעין, אך בתום הקרבות שבו הגברים הביתה בהתלהבות מחודשת להמשך את תוכניתם. כחודשיים לאחר המלחמה נערך כנס יסוד של הגרעין שנקרא „מערב השומרון", ועד מהרה הצטרפו אליו חברים מרחבי הארץ, רובם דתיים.

ל. ר הפירסומים בדבר כוונות הממשלה למכור שטחי אדמה באיזור מסחה—קלקיליה החליטה מזכירות ה־גרעין לערוך שם סיורי גיבוש חבר־תי ואיתור. „כוונתנו להקים מפעלי תעשיה בישוב שלנו, אבל דבר זה לא ייעשה ביום אחד, ועד אז יעבוד כל אחד מאתנו במקום עבודתו הנוכ־חי. אנו מצפים שהמפעלים יוקמו על ידי יזמים פרטיים, אבל עזרה הממ־שלה בהקמה התעשיה לישוב שלנו חשובה כמובן, יותר מכל", אמר לי ניסן סלומינסקי, מרכז הגרעין.

באמנה להחלטתה להקים את הישוב באישור הממשלה, פנתה מזכירות ה־קבוצה למשרד הבטחון, לסוכנות ה־יהודית ולמוסדות אחרים בבקשת תמיכה ועזרה. עד מהרה נתחוור, כי השר ישראל גלילי הוא המוסמך לפ־סוק אם יקום הישוב, וחברי המזכי־רות מצפים כי יוזמנו בקרוב לפגישה עמו.

נסיונות ההתנחלות בהר השומרון בחצי השנה האחרונה פגעו, במידת מה, באנשי „מערב שומרון", שכן סיוריהם לאיזור ההתיישבותי המיועד נחסמו על־ידי כוחות הבטחון, אף על פי כן הם חוזרים ומדגישים, כי יפעלו אך ורק באישור הממשלה.

„אנו רוצים להתיישב על קרקע ממשלתית, בלתי־מיושבת ובלתי מעו־בדת, ללא נישול איש. ישובנו העי־רוני עשוי להוות מרכז אזורי לישובים אחרים בסביבה. נביא הצעות שונות לממשלה, והיא תחליט בהתאם לצר־כיה", אמר לי אשר קורליק, בן עש־רים ושבע, מהנדס מכונות.

רוב חברי הגרעין דתיים, בשנות השלושים של חייהם, אקדמאים ש־מצבם הכלכלי טוב. בדירה רמת־גנית מרווחת, שבה נפגשתי עם כמה מהם, הסבירו לי מדוע החליטו להת־יישב סמוך ל„קו הירוק" ולא בלב [illegible].

אמר אמנון וויס, כלכלן ומרצה באוניברסיטה: „צריך להיות ריא־ליים. רוב חברי הגרעין אקדמאים ואי־אפשר לדרוש מהם להיעשות חקלאים. מוטב לכל אחד יעשה כיכולתו".

שלמה אריאל, כורה, הוסיף: „ה־בחירה הטובה היא פשרה בין פתח־תקוה ושכם. אם נקים ישוב בבקעה [illegible] אנו רוצים, יהיה הגבול רחוק למדי, אפילו יוחזרו שטחים. אם נגיע שאיזור קלקיליה לא יוחזר. הוא עשוי להיות בשליטה ישראלית צב־אית. ואילו לפי השקפתנו צריכה להיות שם שליטה אזרחית. התוכנית שלפיה תהיה הגדה בשליטה אזרחית ערבית ובשליטה צבאית ישראלית היא בעיני מיליטאריסטית ופאשיס־טית. לכן חשוב, שבאיזור שבו מדו־בר יהיה רצף של ישובים יהודיים".

למשה גולן, מתכנת מחשבים, ני־מוק אישי: „אני עשיתי פשרה. אני מוכן להתיישב בכל מקום, אבל אשתי אינה מוכנה להרחיק. גרעין זה, בי־אפשר לשנינו קיומה של מצות ישוב ארץ ישראל. בהביטי סביב על רדי־פת הכסף והחומרנות, אני חש שאני כורה לפעלות משהו שונה".

ניסן סלומינסקי, פיסיקאי ומתכנת, אמר: „אנחנו סבורים שצריך להת־יישב בכל יהודה ושומרון, אולם ל־אור המצב כיום הסיכויים שנקבל אישור להתיישב ליד שכם קלושים. אנו מאמינים, שיש סיכוי סביר לקבלת אישור להתיישב באיזור מס־חה".

חברי הגרעין מציינים כי גרעיני ההתנחלות ו„מערב שומרון" בתוכם, הוקמו בידי נוער דתי. „החינוך ה־חילוני לציונות ליישוב הארץ, לחלו־ציות, לא עמד לאורך שנים במבחן, ואילו החינוך הדתי לערכים אלה נשאר איתן", אמר שמעון וויס.

כלילה הר־נוי, סטודנטית לגיאו־גרפיה תומכת בהתלהבות בדעה זו: „יהודה ושומרון זה ארץ ישראל. הוכנו לכך משחר ילדותנו, ולא פלא שעכשיו זה פורץ החוצה. הניצוץ היה בתוכנו כל הזמן ופשוט היה צריך להדליקו".

מאיר הר־נוי, בעלה של כלילה, רואה־חשבון, סבור, שאם יהודים לא ישבו באיזור מסחה, ישב שם יאסר ערפאת, ולפיכך מוטב שיהודים יש־בו שם.

לחברי גרעין „מערב שומרון" זיקה ל„גוש אמונים". הם משתתפים בכל פעולות הגוש, למעט התנחלות בניגוד למדיניות הממשלה, אך כיחידים הש־

אשר קורליק
אך ורק באישור הממשלה

תתפו רבים מאנשי הגרעין במבצע „הקפות".

שלמה אריאל, חבר הגרעין שהש־תתף במבצע, מצדיק את מטרתו ה־הפגנתית: „ככל שהפעולה מכאיבה ותקיפה יותר, כן גדל האפקט שלה. אילו היינו מפגינים מול בניין הממ־שלה הדבר לא היה משפיע די ה־צורך. רק מבצע שבו נדרשו המת־נחלים לצעוד קילומטרים רבים ברגל, לטפס על הרים, להיצלם בהאדיות, יכול לצבוע ספקנים [illegible] הכוח הגפיני הטמון באהבתם ל־ארץ".

לשאלה היכן היו עד עכשיו, ענו חברי הקבוצה כי העובדה שעד כה לא עשו נסיונות התנחלות אינה מו־נעת בעדם לעשות זאת עתה.

„נכון, היה מחדל — אמר שלמה אריאל — אבל החלטנו לנסות לשי־נות את פני הדברים. ואנו מצפים שגם אחרים יעשו כמיטב יכולתם. היינו שקועים בהרדמה, ורק כשהת־חילו להישמע דיבורים על החזרת שטחים התעוררנו".

„הממשלה הנבחרת לצרוך בהירות בכרם העצה צעד כלשהו בתחום זה, אבל, הכל תלוי בנסיבות. אם הממש־לה תלך לבחירות, או תערוך משאל־עם על השאלה, שטחים או שלום, ברור שהעם יבחר בשלום, אולם זה יהיה סילוף הבעיות, ואנו צריכים לעמוד על המשמר".

מאיר הר־נוי מחזיק בידו קטע מ־נאום של ברל כצנלסון שנכתב בי־תקופת המנדט, אך בכושר להעזו את המתרחש כיום: „קיימת עליה ש־קוראים לה „בלתי לגאלית". הכל בעולם חוקי זה הוא חוקי: כמשלות הזרות, העדה החוקית ואפילו הפר־רת הבטחה הזרה. רק עליה יהודים אינה חוקית...".

כלילה הר־נוי
„הניצוץ היה בתוכנו ועתה נדלק"

תחנת השידור „הפרטית" העושה נפשות לישראל

מאת ישעיהו אביעם

ב„בית ברל" שליד צופית, פועלת תח־נת רדיו „פרטית", המנוהלת על ידי ... „אמריקה.

הצעיר, בנימין נמסר, יליד מיאמי־ביץ' בארה"ב, סיים את לימודיו ב„גרייטר מיאמי האי־סקול" ב„בית ברל", ועתה הוא משמש כמדריך בבית ספר זה, שהוא שלוחה של בית ספר מ־טעם הפדרציה היהודית בפלורי־דה.

תלמידים של בתי ספר שונים, מרביתם יהודים אבל גם לא־יהודים, באים לישראל למשך חודשיים ולומדים כאן עם מו־ריהם לימודים כלליים וליכודים על ישראל תוך כדי סיורים ב־אתרים שונים. כל קבוצה מונה בין 25 ל־45 תלמיד. בתחילה היתה השלוחה בבית ספר על־שם ליאו בק בחיפה, אולם ה־תנאים שם לא התאימו וכך ה־גיעו לידי הסכם עם הנהלת „בית ברל" אשר הסכימה לרשות הנ־הלת „גרייטר מיאמי האי סקול" מיבני מגורים וכיתות לימוד, שי־רותי הסעדה והשירותי האוכל, חדרי ההרצאות ועוד.

וכך לומדים התלמידים בבית ספר אמריקני בתוככי „בית ברל" הטובל בירק, עצים [illegible] מוקפים בפרדסי פרי הדר, המזכירים להם את פרדסי פלורידה על הפריה.

וכאשר הם מתגעגעים כאחד ל־ב ת בפלורידה, פונים אל בני־מין, בן ה־17, גדל־הגוף ובעל השיער המקורזל, כמנו ליצור קשר אלחוטי ישיר עם מיאמי כדי שיוכלו לשוחח עם הוריהם.

אך בנימין נמסר [illegible] ב„בית ברל" באנשי האמריקני. [illegible] עברית באולפן בפטרסבורג, לבין [illegible] בבית הספר [illegible] הוא [illegible] שם [illegible] לפני [illegible] שנה, יהיו בקיאי עברית.

כיצד הגיע לבניית התחנת הרדי להובבים בעלת עוצמה כה גדו־לה? „התחנה שלנו היא הזקה יותר אף מתחנת החובבים של המלך חוסיין הירדני, הידוע כ־חובב רדיו מושבע", אמר לי המדריך חיים סימון, שבא לבית הספר של מיאמי [illegible]. ד־ אבר וכלא את [illegible] של בנימין בהקמת השידור בבית המדרי בי הארץ.

שידורים במלחמת יום הכיפורים

את התחביב הזה, שהוא ברו־כול התביב יקר יחסית, החל בנימין לפני כשנתיים. היעזין ל[illegible] קשר ישיר עם ישראל ב־אמצעות תחנת־רדיו של החובבים [illegible] של הרב [illegible] [illegible] לאון קרניה, שהוא רבה של קהילה „בית שלום" במיאמי־ביץ', לפני כשנתיים, היא שמע שבנימין מתכוון לבנות תחנת רדיו להובבים ועל כן הציע לו להקים את התחנה בבית הכנסת „בית שלום" יקף אבנם עתה בנימין, ויצר קשר הדוק עם חו־בבים בארץ ועם חובבי רדיו יהודיים ברחבי העולם. עם יש־ראל היה מתקשר באות הבינ־לאומי המזהה את ישראל 4X4.

את הפעילות הרבה ביותר ניהל בנימין בעת שפרצה מלחמת יום הכיפורים. תחנתו בבית הכנסת „בית שלום" פעלה ללא ליאות. הוא וחברים רבים אחרים הצליחו להתקשר עם חובבי רדיו ישרא־ליים. בנימין למד באותו זמן בבית ספר לא יהודי, אבל קיבל ממנהל בית ספרו חופשה מיוחדת מלימודיו כדי שיוכל להמשיך ו־לשדר ולקלוט ולהעביר ידיעות.

על חובבי הרדיו הישראליים נא־כר בירך עם פרוץ המלחמה ל־[illegible], אבל אלה שלא גרסו יכלו האזין וההובבים האמריקניים. יתר על כך הם היו מעבירים הודעות שלום מעבר וכאן קלטו איתם.

כאשר נסתיימה המלחמה, וב־קיב היהודים בארצות הברית נמשכה הפעולה הגדולה להגדלת התלית כשם, החליטו פעילי ק־הילה „בית שלום" להגביר גם את שליחות ילדיהם ארצה באמ־צעת בית הספר ההיכן על כר־הב מיאמי. הם החליטו לאסוף ביניהם שנים כסף כספיק כדי לאפשר לבנימין נמסר להקים ב־„בית ברל" תחנת שידור להור־בים, אשר תוכל לקדד לחוף המזרחי של ארצות הברית.

בסך כל כ־4000 דולר בערך רכש בנימין את המכשירים הת־דישים ביותר. הציוד העדין הוע־בר באמצעות „אל על" וכעבור זמן קצר היה כבר הציוד כולו בארץ. אלא שהיה עליו להמתין כמה חודשים במחסני המכס ב־נמל התעופה ברגריון, עד ש־הוכלב האוצר הסכימו לשחרר את הציוד במכס.

אנטנה בגובה 90 מטרים

הבא לשכת „בית ברל" המדר־הרית על מאות דונמים, יבחין ל־לא ספק באנטנה רבת־עוצמה שמעמות לנגמות בארץ, והמתנ־ססת על מגדל המוסד. אנטנה זו מתנשאת לגובה של 90 מטר מעל פני הים, לכן קולטים את בנימין היטב בארצות הברית, אפילו טוב יותר מאשר שידורים של „קול ישראל לגולה".

כל לילה מטפס בנימין על עשרות המדרגות אל חדר השי־דורים והוא מעביר במבצע 5 הודעות לבני המשפחות בארצות הברית. אבל הוא לא רק משדר אלא גם קולט, ולא אחת אירע שחובב רדיו ישראלי קלט קריאה לעזרה רפואית או לתרופות ש־אפשר להשיג רק בארצות הבר־רית, והלה התקשר עם בנימין שהוא יכדר את ההודעה וכך ני־צל לא אחת חולה אנוש הודות לתרופות המגיעות במהירות רבה כתוצאה מן הקשר הישיר.

בנימין ל. נמסר ליד תחנת השידור ב„בית ברל" בצופית. לידו עומד עוזרו שלמה חליסי

בנימין הצליח כבר לקשור את כל התלמידים האמריקניים ב־„בית ברל" בשיחות ישירות עם משפחותיהם — גם עם משפחות תלמידים המתגוררים, לכשל, ב־חוף המערבי. התנהו ב„בית ברל" אינה נקלטת בחוף המערבי, א־בל בניו־יורק או מפלורידה מת־קשרים טלפונית אל הנמען ושם מקשרים אותם באמצעות הטלפון ישירות אל התחנה בישראל.

בנימין יוצא בחודש הבא ל־כמה חודשים לארה"ב. מס־תבר כי שמעו כתובב רדיו ה־גיע לחוגים שונים. הוא יוצא לשם, כדי להתקין מכשירי רדיו לשלושה אוטובוסים — מרפאות־קיטוריות־ניידות שאותם בכין רופא השיניים הנודד מקאליפורניה, ה־ד"ר מרווין סטארק בשביל ישר־ראל. בנימין כבר הכין לעצמו ממלא־מקום לתחנת החובבים, את הסטודנט שלמה כויטי מ־היפה הלומד במיכללת „בית ברל", ואת חברו מבית הספר של מרחב מיאמי, מדריך הנוער חיים סימון.

מי ירפא את „אסף הרופא"

מחסור בכוח אדם, היעדר שירותים לסגל, מיבנים נושנים, צפיפות — בית־החולים הממשלתי בצריפין, המשרת אוכלוסיה של 300 אלף נפש, אינו עומד במבחן יעודו

מאת אהרן פריאל

„יש בינינו הסכם ג'נטלמני. כאשר אנחנו נפגשים, במ־יוחד בלילה, בחוץ או בתוך הביתנים, עוצרים שני הצדדים ואינם מפריעים אלה לאלה", סיפרה לי השבוע אחות מוסמכת, העובדת שנים רבות בבית־החולים „אסף ה־רופא" בצריפין, כששאלתיה על מכת החולדות בשטח המוסד.

אצבע תינוק, שנכרסמה בחודש באחת ממחלקות הילדים בבית־החו־לים, בטמלה את המצב הנגיסתי ה־[illegible] בו. השבוע, בבקרי במקום, נוכחתי לדעת שהוכרת המצב הזה גב על התושבים אחרים בנוסד.

רופא בכיר תיאר לפני את בית־החולים הממשלתי „אסף הרופא" „כ־בן החורג היחידי של משרד הברי־אות". אחיות כמאנות לעבוד בבית־החולים מפאת ריחוקו ובגלל מחסור במגורים נאותים. שלא כבתי־החולים אחרים, ובמיוחד בית־החולים הממ־שלתי „תל־השומר", שפתרו את בעיית המחסור בכוח־אדם, ובמיוחד המחסור הכרוני באחיות, בהקמת שיכונים ובמערכת שירותי [illegible] ים לילדים ומרכז מסחרי, אין „אסף הרופא" בכל על עובדיו.

רוב מחלקות בית־החולים שוכנות בצריפים או בביתנים רעועים, ה־בנויים עץ ושכבת טיח, אשר הוקמו לפני 40 ו־50 שנה. משרד הבריאות ירש את בית־החולים הצבאי הברי־טי והפכו לבית־חולים ממשלתי ב־תחילת שנות ה־50 שירת בית־החו־לים רבבות עולים חדשים. וכיום היא משרת אוכלוסיה הבהה כ־300,000 נפש.

לפני כשנתיים הקימו רופאי בית־החולים ועד־פעולה שהתריע על ה־משבר הפוקד את „אסף הרופא". הלחץ הציבורי הניב תוצאות חל־קיות: הנהלת משרד הבריאות הח־ליטה לזרז הקמת חדר מיון וחדרי ניתוח חדשים. בעוד כחודש ייחנך חדר המיון; איש אינו יודע מתי תסתיים בניית חדרי הניתוח.

לפני כשבועיים, הודיעו נציגות האחיות להנהלת בית־החולים, כי ישביתו את העבודה אם לא תיפתר (בעיה זו גם שימשה תירוץ לצעדים קיצוניים שהאחיות רצו לנקוט בשל היחסים המעורערים השוררים ביניהן ובין משרד האחות הראשית בבית החולים).

„כדי יום אנו מבזבזות שעות עבו־דה יקרות בטיולים בין הביתנים, ה־מעבדות, חדר המיון, חדרי הניתוח, מכון הרנטגן ומכונים אחרים, מה־אחר שהטלפונים אצלנו כשותקים", סיפרה לי אחות מוסמכת, העובדת שנים רבות בבית החולים. עוד אמ־רה, שאין סיכוי לבית הספר לאחיות של בית החולים למשוך מועמדות רבות, „בגלל תנאי המגורים הגרו־עים של התלמידות".

„אסף הרופא", על 650 המיטות ש־בו, נחשב לפי מושגי משרד הברי־אות ל„בית חולים גדול". התקציב הסגור לתפעולו, פרט לתקציבי פי־תוח, היא גם בליון לירות. בהנהלה בית החולים אמרו לי, כי תוכנית־האב החדשה „כבעת השלמה", ובי־אפריל בשנה הבאה יוחל בהקמת מחלקות ילדים, כמחלקת נשים ומח־לקת יולדות.

הקמת בית החולים החדש, שיח־ליף את מבני העץ והטיח הרעועים, תימשך לפחות עשר שנים, ועד אז „ספק אם נוכל להתגבר על חולדות, דליפת מים לחדרי הניתוח ולביתני מחלקות הילדים. ועל הצפיפות. ל־עיתים אנו נאלצים להחזיק תינוקות בני־יומם בבגידות. בחוסר מקום", סיפר לי אחד הרופאים.

בית חולים „אסף הרופא": „חולדה נשכה אצבעו של תינוק חולה"

אשר לבעיית התקשורת הפנימית, נאמר לי בהנהלת בית החולים, כי „הקמת מרכזיה חדשה תעלה מיליון וחצי לירות, ועד כה שילמנו כבר סכום של 55 אלף לירות לתכנון ה־מערכת החדשה".

„ומה בעניין החולדות המתרוצצות בשטח בית החולים?" שאלתי.

„חיסלנו את מכלי האשפה הקטנים והצבנו בשטח בית החולים מכלי מתכת גדולים ואטומים ואז החלו המכרסמים לחזור לביתנים בחפשם מזון", הוסבר לי...

מרפאות החוץ של בית החולים מצויות בצריף עץ אחד, הצר מל־הכיל את מאות האנשים הבאים מדי יום לטיפול.

„צר לי לומר, שהשיטה והצורה של הטיפול הרפואי הניתן לחולים במרפאות החוץ שלנו, לקויות ב־יותר", אמר לי רופא ותיק ב„אסף הרופא".

ואם שבאה השבוע עם פעוט בן שנתיים למרפאה האורטופדית, במר־פאות־החוץ של בית־החולים, אמרה לי: „באתי לכרפאות מרחובות; בשעה 8 בוקר עמדתי בתור יותר משעה כדי לקבל מספר, אבל הרופא בא רק בשעה אחת אחרי הצהרים.

„אין פה מקום לשבת ולחכות ל־רופא בצורה אנושית. אין תנאים להאכיל את הילד. בתי השימוש מס־ריחים ומלוכלכים וחלקם חסרים כת־עני שטיפה. רק לעתים רחוקות אפ־שר למצוא בהם נייר".

הארכיון הרפואי של בית החולים, המשרת 300,000 נפש, שוכן בחלקו האחורי של צריף מרפאות החוץ. התיקים הרפואיים של החולים ה־מאושפזים בבית־החולים, או של אלה הבאים לקבל טיפול אמבולטורי ב־מרפאות החוץ, מתויקים שם ב־דוחקות. אם יעלה צריף זה באש ישותק הטיפול ברבבות.

בהנהלת בית החולים אמרו לי, כי „אמנם קיימת סכנה של התלק־חות אש בארכיון הרפואי, והתוכניות על הקמת מיבנה בטון לארכיון, אך לנו יש בידינו העתקים רק של סי־כומי מחלות".

בין הצוות הרפואי בבית החולים, הנחשב לטוב ומגובש, ובין הנהלת משרד הבריאות, שורר סכסוך מת־מיד לגבי מעמדו ועתידו של בית־החולים. הרופאים מתרשמים, כי במש־רד הבריאות רוצים להשקיע ב„אסף הרופא" פחות ככל האפשר. הם אמ־רו, כי מעמדו ומצבו של בית ה־חולים נובע מהעובדה שרוב האוכ־לוסיה שאותה הוא משרת שייך ל־„ישראל השניה", ומשום כך אין מנוף ציבורי חזק מספיק להניע את משרד הבריאות לעשות למען „אסף הרופא" את שהוא עושה לבתי־החולים ממשלתיים אחרים.

אחד הרופאים סיפר, שלפני כ־שנתיים נסתיימה בנייה 4 מבני פאר לקליטת רופאים עולים חדשים. רוב הדירות בבתים אלה עומדות ריקות, שכן רופאים עולים חדשים מסרבים לגור בשיכון זה בגלל חוסר במערכת שירותים כגון מוסדות חינוך, מרכז מסחרי והתחבורה גרועה.

באותה שעה פונים לבית החולים רופאים צעירים ואחיות המבקשים שיכון נאות ולא נענים.

בשל המחסור בכוח אדם נסגרה מחלקה 36, בשבוע שעבר נבצר כי עומדים לסגור את היחידה לטיפול נמרץ בחולי לב; מחצית המיטות ביחידה הנפרולוגית, שבה מאושפזים חולי כליות, אינן מופעלות, שלוש עובדות סוציאליות פרשו מעבודתן בבית־החולים ונותרה רק אחת לכל 650 החולים.

בית־החולים „אסף הרופא", חרף מסירות הצוות הרפואי הנאמן לו, לא יהיה מסוגל לעמוד בהתחייבו־תיו להעניק טיפול רפואי ראוי ל־שמו אם לא תחול כלפיו תפניה חדה במדיניות משרד הבריאות.

בדיקות המוניות לגילוי נושאי המחלה התורשתית

טיי-זקס

בימי שלישי, באיזור תל אביב

טיי־זקס זו מחלה תורשתית הגורמת למותם של ילדים בגיל הרך. היא פוגעת בעיקר במשפחות יהודיות ממוצא אשכנזי. רק אם שני ההורים הינם נושאי טיי־זקס קיים סיכון של 25% שהילד שיוולד יהיה נגוע במחלה.

בעזרת בדיקת־דם פשוטה, ניתן לגלות אם אדם נושא בתוכו את התכונה (הגאן) למחלה.

כדי למנוע לידת ילדים נגועים במחלת טיי־זקס, מוזמנים לבוא ולהיבדק צעירים ממוצא אשכנזי. מבין הזוגות העומדים להינשא, מוזמנת לבדיקה הכלה.

הבדיקות יתבצעו בימי שלישי, בין השעות 15.00—19.00 בלשכת הקשר של משרד הבריאות בתל־אביב (הקריה רחוב הארבעה 12).

במקום הבדיקה יינתן הסבר מקיף על מהות המחלה ודרכי התגוננות בפניה.

הבדיקות מתבצעות ע"י המכון הציטוגנטי של המרכז הרפואי ע"ש ח. שיבא, תל־השומר.

בראשון לציון
דירות
בנות
4 חדרים
במחירים החל מ־175,800 ל"י
דירות „ניר"
טלפון 948136.

השבוע
ויכוח על ההתנפלות
במעריב
לנוער

ביחד לשיפוץ
מקבל עבודת טריגה בפוליפשן חלק וגם דהגמה.
טל: 456713
בשעות 19—17.

ממטולה עד אילת

...ומכים על ישראל

...ונה הגיעו שמועות על פיחות מת־ ...בם לאלפי השכירים הערבים ברצו־ המועסקים בישראל. אין זה סוד כי ...ממון רב, לרוב כספי הסכנות במ־ ...והם מחזיקים בבתיהם, בביארות, ב־ ...שימורים סגורות ועוד המצאות גאו־ ...ת באשר אינם נותנים אמון בבנקים.

...עם גלוי השמועות על אודות פיחות של הלירה הישראלית נוהגים רבים ...שבהן ברצועה לרכוש אגרות מילווה ...אגרות מילווה פיחות של ישראל. ...הם כי ניירות ערך אלה לא ייפגעו ...חות.

...נשאלו אחר־כך מה ערך לנייר אשר ...ינו כאוחר ואין לדעת מה יהיו יחסי ...ישראל בעתיד — השיבו רבים ...אם: „אל תדאג, על ־ישראל אפשר"

...רב?

...נת הנעילה של ועידת ה... ה־ ...תית שנערכה השבוע בירושלים, קי־ ...' הועידה בברכה את ראש הממשלה ...בין, שהיה אורח הכבוד. הרבי ה־ ...קבע בסיפוק: אנו שמחים שבראש ...ניצב עתה רב — רבין. ...כיד ראש הממשלה: „לאט לכם, ...גמרנו את פרשת ,מיהו יהודי' ואתם ...ים להחזיל במחלוקת חדשה בשאלה ...?"

...ם לי לחתום"

...' אחד המתחתמים על עצומת „הלי־ ...' ליד קולנוע אלנבי, נעצר צעיר ש־ ...העיד על מוצאו הערבי ושאל על פשר ...נעשה על יד השולחן. ...ה חותמים פה ?" ...כ שלא למסור את עזה ואת שכם ...ידי". ...ד, תן גם לי לחתום כי אני באמת ...ני מתנגד", וחתם את שבו הכלא ...זות...

...י מלכות ...ת רוזנבאום

...המורחבת של ל"ע, שקיימה השבוע ...בשאלה מהי הדרך היעילה ביותר ...חקירה בפרשה רוזנבאום — בחלקו

...הסיעה, ח"כ יהודה שערי, העלה ...בר הקמת „ועדה מלכותית" במת־ ...הוגה בבריטניה. ...על כך נציג ל"ע בוועדה המרכזת ...אחדות, מר אברהם הסן: ...דיק מה שחסר לנו — ועדה מלכו־ ...פרשה ישנו כבר ברון (זה רוט־ ...ישנה נסיכות (ליכטנשטיין), ופחות ...כלכותית לא בא בחשבון".

עם ישראל במצוקה

בכנס קציני שריון שהתקיים בהיכל ה־ תרבות, לרגל יום השריון סיפר שר הבטחון שמעון פרס את הסיפור הבא:

השר הזמין ללשכתו אחד מחשובי ראשי הישיבות ושטח לפניו את המצוקה של צה"ל בכוח אדם. כפועל יוצא ביקש ממנו לרכז את שאר ראשי הישיבות כדי לבדוק איך יוכלו לתרום את חלקם לבטחון המדינה. אחרי שבוע חזר הרב ללשכתו של השר וסיפר לו שמילא את הבקשה.

„ומה היתה התגובה ?" התעניין השר.

השיב לו הרב שכל ראשי הישיבות פרצו בבכי מר לשמע המצוקה בה נתון עם ישראל ונמנו וגמרו שכל הצרה היא בכך שאין מספיק ישיבות ותלמידי חכמים. ולכן הפתרון היחיד לבעיה הוא שהשר ידאג להשיג אישור השלטונות לפתיחת ישיבות נוספות.

השריפה והפעמון

בעת הדיון בוועדת הכספים של הכנסת על „החברה לישראל", תבע ח"כ פנחס שינמן להעדיף דיון על האפשרות להציל את הבנק החברה ורק אחר כך לדון ולחקור בסיבות.

להוכחת צדקת עמדתו, המשיל את העניין לבית העולה באש ובמקום לכבות את הדליקה בודקים את סיבותיה.

לכך הביא גם משל נוסף, על בן־כפר שבא לעיר ונכח בפרוץ שריפה. הוא הבחין, כי מיד יצא אחד התושבים והחל מצלצל בפעמון. לאחר שעה קלה, בעוברו שבית במקום, נוכח לדעת כי השריפה כובתה. לתומו חשב, כי הפעמון הוא שכבה את ה־ שריפה. מיד הלך וקנה פעמון והביאו ברוב שמחה לכפרו. באחד הימים פרצה שריפה בכפרו ובן־הכפר לא איפשר לכבאים לעסוק במלאכת הכיבוי, אלא תפס את פעמונו והחל מצלצל בכל כוחו, עד שהבית נשרף...

לידת הבן המפורסם

אביו של מזכיר המדינה האמריקני ד"ר הנרי קיסינג'ר שיגר לאחרונה מכתב נרגש לאלמנתו של פרופ' דרייפוס, רופא דגול מיוצאי גרמניה שהלך לעולמו לא כבר.

באגרתו מספר האב על לידת הבן המ־ פורסם. אמו של ד"ר קיסינג'ר קשתה ללדת. הרופאים שהוזעקו אל מיטתה נפלגו בדעו־ תיהם. חלקם הציע לבצע הפלה כדי להציל את האם.

ד"ר דרייפוס שהובהל לבית החולים פסק: גם האם וגם העובר ייִנצלו. ואמנם, בעיצו־ מו, עברה הלידה הקשה בשלום.

„אני רוצה לקוות", כתב האב הגאה, „כי גם את מרוצה מהתוצאות".

כאשר האוניברסיטה מתעטשת

שר החינוך והתרבות מר אהרן ידלין נפגש השבוע עם נציגי התאחדות הסטודנטים בעניין גובה שכר הלימוד באוניברסיטאות בשנת הלימודים החדשה.

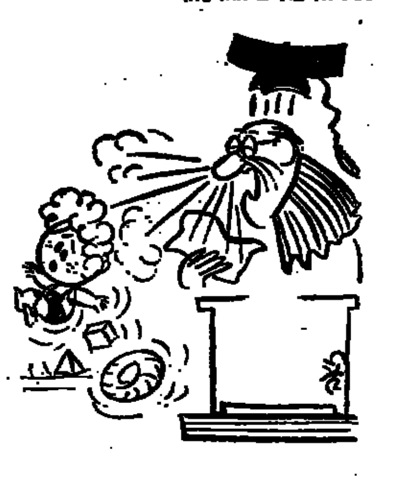

מר ידלין הסביר לנציגי הסטודנטים את הבעיות הכספיות של משרדו וטען, כי ה־ אוניברסיטאות נוטלות חלק לא מבוטל מתק־ ציב מערכת החינוך בישראל.

וכדי להמחיש את דבריו בעניין זה אמר מר ידלין: „התעטשות אחת של האוניברסי־ טה מחלה לי את כל גני הילדים במדינה".

לכל אחד גיבנת משלו...

השבוע החלה בהנהלת עיריית אשדוד להציע הקמת איגוד ערים לאיכות ה־ סביבה באזור הדרום ולפנות לערים כאשקלון וקרית גת להשתתף באיגוד זה.

שאלו נציגים של שתי הערים: מה פתאום איגוד ערים? האם עלינו לבלוע את העשן של תחנות הכח, בתי הזיקוק ומפעלי ה־ כהכה של אשדוד?

הסביר נציג עיריית אשדוד: איש אינו רואה את הגיבנת שעל גבו: כל השפכים של מפעלי התעשיה באזור קרית גת זורמים אל ערוץ נחל לכיש; כל פעם שצינור הנפט של אשקלון מזהם את הים — הזיהום עולה צפונה לחוף אשדוד. ואחר כך מדברים סרה באשדוד...

הוסבר לבסוף כי האיגוד מטרתו תהיה בעיקר למנוע כי אשפתות גוש דן וביובי תל־אביב הזורמים עתה לחולות ראשון לציון — לא יגיעו עם הזמן דרומה עד חולות אשדוד.

סודה של הצלחה

צעיר תל־אביבי היה הזוכה המאושר ש־ ב„עצה היסטורית": הוא היה הראשון שגרף את הפרס הגדול של חצי מיליון ל"י, שהונהג על ידי הנהלת מפעל הפיס למן השבוע שעבר.

הצעיר סירב כמובן להזדהות, אולם הוא היה מוכן לגלות דבר אחד בלבד: את ה־ שיטה שלפיה בחר את הכרטיס שזיכה אותו בסכום הגדול.

ובכן מסתבר שקודם כל דרושה „דבקות במטרה". שכן זה כבה שנים שהוא נאמן לצירוף מסוים של מספרים. עכשיו בא ה־ חלק השני: סוד הצירוף. הזוכה המאושר מוכן לגלות שהוא חסיד הצירוף של 21. לפי זה אף בחר בכספר הכרטיס: 527721. הזוכה מסביר: סיומת המספר 21 וצירוף הספרות האחרות גם הוא 21.

ואם אין די בכך היתה זו הגרלה מס' 42, ומספר זה הוא כפלים 21.

מי זה אומר איפוא שהזכיה בפיס היא ניחוש בעלמא ?...

לזרוק את המפתח

שרים, חברי כנסת, שופטים, אישי ציבור וידידים רבים השתתפו השבוע בירושלים בשמחתם של דבורה ומנכ"ל האוצר אברהם אגמון בהיכנס בנם בגיל למצוות.

רבים מן ה,מי ומי' במשק ובפקידות ה־ ממשלתית השתתפו בשמחה כשהשאלה ,ה־ מרכזית' שהועלתה היתה ,כיצד ניתן להבריא את המשק'.

„לנעול את כולם פה במלון ,תדמור' ולזרוק את המפתח" — הציע אחד הכלכלנים.

עקיבא נוף לאופרה

ח"כ עקיבא נוף, שהוא גם מלחין וזמר ידוע, הגיש לשר החינוך שאילתא, בה קבל על העזרה הכספית המוגזמת שמעניקה הממשלה לאופרה הישראלית.

שר החינוך אהרן ידלין הסביר בתשובתו את חשיבות המוסד האופראי הזה לחיי ה־ תרבות בארץ, ומנה את שורת הצגותיו הג־ דולות — בין השאר על הבאת זמרים מעולים להופעות אורח בארץ.

קטע אותו ח"כ מאיר פעיל, והעיר בהצ־ ביעו על ח"כ עקיבא נוף: „אין צורך לבזבז כסף על יבוא זמרים מחו"ל. הכנסת יכולה להשאיל לאופרה זמר ללא תשלום".

השיב לו עקיבא נוף: „אתה רוצה להי־ פטר ממני בעזרת האופרה ?"

תיקון טעות

מן הכתבה של החזן שלמה רבין, שנת־ פרסמה בשבוע שעבר ב„מעריב" על שבחי נשמטה בטעות הפיסקה על יצירותיו המוסי־ קליות, ובכלל זה „ילקוט זמירות", „שירי תהילה" ו„אנטולוגיה" מוסיקלית ישראלית לחזנות בשני כרכים.

התעשיה ה„רעננה" של העולה מריגה

זוסיה חלאבין ובנו לב: שבנו מפעל לקוסמטיקה: „עזרו לנו בכל, ממש לפנים משורת הדין"

מאת יוכבד בוקסר

אזור התעשיה של רעננה עשוי מבנים מסוידים באפור, גגות אזבסט, ודלתות ברזל, כמנהג אזורי התעשיה המתוקנים שנ־ בנו לאחרונה בארץ. יוצא דופן הוא ביתנה של משפחת חלא־ בין, שעלתה לפני שנה ושבעה חודשים מריגה.

במקום דלת הברזל, שהוותה הצידה, קבעו בקיר שמשות זכוכית רחבות, שמא־ חוריהן וילון צבעוני שלם — „מוצרי קוסמטיקה חלאבין" שורטט באותיות עב־ ריות, מעשה ידי אבי המשפחה זוסיה חלאבין, שהוא ובנו לב — מהנדס צעיר ונאה, בנו את כל המפעל, במו ידי־ הם, בחינת „יש מאין", בעזרת כלי עבו־ דה פשוטים, שכמותם אפשר למצוא אצל כל תלמיד, בשעורי מלאכה.

מספר זוסיה, ברוסית, גרמנית, ומלים בודדות בעברית, כשבנו לב מתרגם אותו לעברית רהוטה: „בריגה לא עבדתי ב־ קוסמטיקה, אלא עסקתי במסחר. ניהלתי בית מסחר גדול, במשך 23 שנה. זו תקו־ פת זמן ארוכה ביותר לגבי ברית־המוע־ צות, שם מעדיפים לא לתת לאדם להת־ בסס עד כדי כך במקום עבודה. בתי, שהיא ביוכימאית, נשארה עדיין בריגה, ובני — זה היושב לפניך — הוא מהנ־ דס ייצור, ואילו השני, בן 21, לומד באקדמיה שליד אוניברסיטת תל־אביב. כרגע הוא משרת בעתודה האקדמאית.

„אחי, שעלה אף הוא מריגה לפני שבע שנים, הוא מומחה יוצא מן הכלל לפלסטיקה. הוא בנה בעצמו מפעל למוצ־ רים סכביים מפלסטיק, בשם „זריחה". וזה הולך מצוין. רציתי לעשות כמוהו.

ה„פטנט" של הפרופסור מריגה

„בתי עבדה בריגה עם פרופסור גדול, שהמציא אחרי שנות מחקר ארוכות, קרם אפקטיבי ביותר נגד זיעה. כאשר שמע, שאנו רוצים לעלות לישראל, מסר לנו את הפטנט שלו ובינתיים הלך לעולמו. לי לא היה ידע בקוסמטיקה, אך לעומת זאת היו לי ידידים טובים, שניהלו בית־ חרושת כזה. הסתובבתי שם במשך שנתיים באופן בלתי רשמי, למדתי את המקצוע, וכשהרגשתי שהשתלמתי בזה, החלטנו לנסוע".

זוסיה חלאבין בן ה־58, נראה צעיר לפחות ב־10 שנים. „בעצם, הייתי שנים רבות גם שחקן", הוא מספר על עצמו, „כך גם ניצלתי במלחמה, כאשר סטא־ לין הורה לא לשלוח יותר שחקנים לקו הראשון. וכך גם הכרתי את אשתי, ש־ היתה זמרת. חיינו חיים טובים מאוד בריגה, כל שנה נסענו להבראה, לים השחור ולמקומות נופש אחרים. כשבאנו ארצה עם תשעה ארגזים של רהיטים, הובאנו לאולפן „רקפת" שבצפת. אחרי שבועיים נסענו לאקדמיה בתל־אביב, כדי שישמעו את הבן הצעיר. הוא התקבל מיד. לאחר שישבנו באולפן שלושה חודשים, התחלתי לחשוב, מה אעשה פה לרגע לא חשבתי לקבל הסלים מהסוכנות.

„החלטתי ללכת בדרכי אחי, ולהקים מפעל. זו היתה דרך קשה, למרות שאני חייב לציין שהתנהגו כלפי מצוין, ממש לפנים משורת הדין.

עובדים במפעל: שני שלוש מהפועלות הן עולות מרוסיה

„הלכתי לחפש מקום כדי להקים את המפעל. הלכתי לחברת ,מבני תעשיה בע"מ', שמנהלה הכללי יוסף פינצ'וק. הוא אמר לי: ,אם אתה בעל מקצוע וידע כמו אחיך, ברוך חלאבין, אעשה הכל כדי לעזור לכם'. הוא סידר לנו ביתן באזור התעשיה ברעננה, זה היה חלק ממחסן, בגודל של 70 מ"ר. היו בו: קירות מלוכ־ לכים ורצפת בטון גסה. לקחנו את התקו־ נים של משרד הבריאות למפעלים קוסמ־ טיים, וכל מה שאת רואה פה עשינו במו ידינו". ויש מה לראות. קירות המשרד הקטן והנאים שבו ישבנו ספונים בעץ.

„את זה עשינו מהארגזים שהבאנו מרי־ גה. גם שולחן הכתיבה נעשה מאותו סוג עץ לבן. כל המחיצות, ארונות הפור־ מאיקה הלבנים, הרהיטים עד האחרון שבהם, נעשו בידי המשפחה, בעזרת כלי עבודה פרימיטיביים. הרצפה הינה משטח ירוק חלק ומבריק.

„את זה עשינו כך" — מסביר לב ה־ מהנדס — „מילאנו את החריצים ברצפה בגבס מעורב בצבע ירוק, כדי שלא יב־ לטו. אחר כך צבענו הכל בירוק. ועל זה מרחנו לכה". התוצאה מזכירה שטיחי לי־ נוליאום. „השטח שקיבלנו היה 70 מ"ר בפנים וחמישים מ"ר חצר. את החצר סגרנו והעמדנו בה את מכונות האריזה. עבדנו במשך חמישה חודשים, משבע ב־ בוקר עד עשר בלילה.

באו, ראו ואישרו הלוואה

„אז, כשנגמר הכסף שהבאנו ואפשר היה לראות משהו, פנינו במשרד הקליטה אל מר ויסברגר, שעיסוקו בהלוואות לעו־ לים חדשים. ביקשנו הלוואה בסך 50 אלף לירות. אישרו לנו 40 אלף. מר צימרמן, סגנו של מר ויסברגר, בא לראות מה השקענו אנו, כנגד ההלוואה שלהם. וכש־ ראה את מה שעשינו, אמר: ,תפקידי בדרך כלל לבדוק מה משקיעים העולים החדשים, ואני חייב לומר, שדבר כזה עדיין לא ראיתי!' אחרי יומיים קיבלנו אישור על 50 אלף לירות הלוואה, למשך שש שנים, ב־5% ריבית. עוד לפני שגמרנו פה לבנות, ידעו ברעננה, שכאן בונים משהו יוצא דופן. ראשון בא לבקרנו מטעם מועצת פועלי רעננה מר דורון, ועמו מי־ שהו מהוועד הפועל בתל־אביב. תגובתם היתה, שזו הפעם הראשונה שרואים בניה כה אסתטית ומדויקת, לפי הדרישות. ב־ גמר הביקור שאלו כיצד יוכלו לעזור לנו וכמה אנשים לדעתי יעבדו פה. אמר־ תי שבערך 30 איש. ושאנו זקוקים להל־ ואה נוספת. אישרו לנו הלוואה של 10 אלפים לירות. אחרי זה יבאנו את המכו־ נות, ברור שבלי מכס.

הקרם נבדק ב„הדסה"

„אחרי זה פנינו להלוואה נוספת. אושרה לנו הלוואה של 100 אלף ל"י מקרן מיו־ חדת לעולים חדשים, דרך ,בנק לפיתוח תעשיה'. באותו הזמן הגשנו בקשות ל־ משרד הבריאות לאשר את הקרם ש־ הבאנו. הבדיקה נערכה במשך חמישה חו־ דשים על־ידי „הדסה" בירושלים. החלטנו לייצר בהתחלה שני סוגי קרם־דיאודורנט. אחד בשם ,חלאבלין', שהוא מתחת לבית השחי, והשני בשם ,רעננה', המיועד לרג־ליים. המיוחד לקרמים שלנו הוא משך הזמן הארוך שפעולתם נמשכת, בין 10—15 יום, לעומת 24 שעות של קרם רגיל. אפשר להתרחץ, לטבול בים. וזה אינו מבטל את פעולת הקרם".

האב מציג לפנינו אריזת קרטון שחו־ רה, חתומה בחותמת, כאשר הוא פותח אותה, מתגלה לנו קופסת פלסטיק שחו־ רה בצורת ספר קטן ובו הקרם. הבעיה השניה היתה האריזה. „הקדשתי לזה הר־ בה מחשבה, ואז, כמו באגדות, צץ לפני הרעיון באמצע הלילה: קפצתי ממיטתי, ושרטטתי אותו. עליכם לדעת שסיימתי אקדמיה לציור. במפעל שיצרו את המב־ לט, אמרו לי שחסכתי בזה הרבה כסף. מאוחר יותר הוצאתי על זה פטנט. היום אנו מייצרים בעצמנו גם את האריזה, בשטח שבנינו בחצר".

השפה השלטת במפעל היא רוסית. מתוך 15 פועלות שני שלישים רוסיות. הן לבו־ שות חלוקים לבנים. הבוהק הנקיון שב־ מפעל מכים בעיניים. בשטח המצומצם הוקדש חדר למנוחה. בניגוד לשאר הבית־ נים, שסביבם מונחים מצבורי פסולת, ניקו בני המשפחה את שטחם בסוריה, פיזרו חצץ לבן, ושתלו עצים. „שבעה ברושים", אומר זוסיה, „כנגד הבנים ו־ הנכדים".

„בינתיים אנו חיים רק מההלוואות. יש לנו דירה זמנית ברכה השרון. אשתי, שהיתה ברוסיה מנהלת חשבונות, לא יכו־ לה לעבוד. אך היא מקבלת ממטרות מקי־ בוץ ומרכיבה אותן את הכסף שהיא מר־ ויחה, משלמים למכולת. פה אנו אוכ־ לים חצי ממה שאכלנו בריגה".

לב חלאבין, המהנדס הצעיר והנאה, נשוי לישראלית, בת קיבוץ גבעת חיים — איחוד. הוא מספר: „הייתי באולפן ,רק־ פת' בצפת, הבחנתי שאחת המורות החיי־ לות שונה מאחרות. בהתחלה דיברנו אי־ דיש ובאצבעות. היא עזרה לי לעשות שעורים. אחרי זה טיילנו בצפת. כשעברנו לסביבות תל־אביב, גם היא ביקשה העב־ רה. התחתנו ויש לנו בת — בת חוד־ שיים. אין לי זכות לדירה, כי התחתנתי עם ישראלית, ואנו גרים בדירה שכורה, ברמת־אביב.

אומר זוסיה: „אנו יודעים שהבעיה העיקרית העומדת לפנינו היא הכניסה לשוק. אבל מאחר שבזה יש לי נסיון רב, אני מקווה שנצליח".

סיפור בנקאי

סיפר בנקאי ידוע:

„מאה לירות אם תבלע את הצפרדע", הציע ראובן לשמעון. הלה עשה כן ושלשל לכיסו מאה לירות.

„נו, תעשה זאת עכשיו אתה ואחזיר לך את הכסף", אמר שמעון, וראובן, שחבל היה לו להפסיד סכום כה נאה, בלע אף הוא צפרדע וקיבל את כספו חזרה.

אומר להם לוי: „שניכם אכלתם צפרדעים, וכה הרווחתם? לא כלום".

„אין דבר", השיב לו ראובן, „העיקר ה־ מחזור".

נשתהו במקווה

השר ד"ר בורג האומר אשר ביקש להאיץ בעמיתיו הדתיים להחיש את המהלכים הקואליציוניים המשתהים, לדעתו, ללא צורך, הסתייע לחיזוק דבריו בסיפור הבא:

כשהופיע המשיח לבשר על הגאולה, מי־ הרו בני ישראל בעקבותיו. בדרך לירושלים פרשה הסיעה הדתית ממחנה העולים והתיל־ ניים ונכנסה למקווה כדי להזדכך לרגע הגדול. סבלנותו של המשיח, שהמתין למתרחצים, פקעה והוא החל לצעוד קדימה.

„רגע, רגע", צועקו החרדים, „אנחנו כבר באים".

„מי הם הצועקים ?" — חקר המשיח את קהל החילוניים שבעקבותיו.

„קח אותם", השיבו, „גם הללו יהודים".

שני העיליים

למבקרים שביקרו באחרונה בישיבת ה... רב בירושלים, סיפרו הבחורים על סדר הלימוד בישיבה ועל ה„עיליים". בין ה־ סיפר אחד הבחורים, כי ישנם שנים מבחורי הישיבה המופלגים בבקיאותם בש"ס, הם מרדכי סומפולינסקי ומרדכי קצנלבוגן. הע... עניין הוא ששמם הפרטי זהה — מרדכי, ומ... או חבריהם סמך לדבר בפסקי תוספות ב־ מסכת מנחות דף ס"ד שם נאמר: הבקיא בקראים בשם מרדכי על שם מרדכי היהה ומעניין הוא שבספר עזרא נאמר „מרדכי בלשן", ודוק ותמצא שמרדכי בלשן הוא ב... גימטריא מרדכי קצנלבוגן (בלשן: 382. ק... נלנבוגן: 381. וכידוע אחד מכללי הגימט... הוא שהפרש של מספר אחד אינו גורע).

בהתאם להבטחתנו
לכל אלה שהתעניינו
ברכישת דירות
בנות שלושה חדרים
ב־"נאות גן" (שלב ד')
פתח תקוה
המכירה תחל בחודש נובמבר
כמו כן מבחר דירות
בנות 5, 4, 3 1/2, 3 חדרים.
בכל חלקי פתח־תקוה
משכנתא לא צמודה בסך 40,000.- ל"י.
למספר מוגבל של רוכשי דירות
בעלי יכולת תשלום
תינתן הלוואה נוספת של חברת "גן" בע"מ
"גן"
חברה קבלנית לבנין והשקעות בע"מ
פתח תקוה, רח' חיים עוזר 20

...מניות לגילוי
...לה החורשתית
...־זקס
...באיזור תל אביב
...15.00 — ...שלישי, בין השעות
...של משרד הבריאות בתל־אביב
...המכון הציונות של
...שיבא, תל־השומר.

صكنا من الاهل

„היכל התרבות" של חיפה

(סוף מעמוד 21)

חיפה. אך נכנס מר שגיא לתפקידו התחיל להפעיל את ההיכל המפואר — שתכננוהו הארדיכלים אלפרד מנספלד ודניאל הבקין — ונתברר כי עד רבה הדרך עד להשלמתו הסופית, ולפי שעה המוסד עולה ביוקר רב למשלם המיסים החיפאי.

עד היום נערכו במקום בעיקר קונצרטים של התזמורת הפילהרמונית, של תזמורת חיפה ושל האנסמבל הקאמרי, וכמה מופעים בידוריים שהובאו מתל־אביב. על עריכת כינוסים בינלאומיים — והוא הנושא שהעיריה מקדישה לו תשומת לב מרובה — אין לדבר כרגע. המוסד חסר מערכת תרגום סימולטאני, גרועה מזו — אין בו חדרים מתאימים לעבודת ועדות, שהם הכרח בכל כינוס מן הסוג הזה. כדי לפתור את הבעיה, יושב עתה מהנדס העיריה יוסף כהן, ומנסה למצוא אלטרנאטיבות שונות, שאחת מהן — ולא הטובה ביותר — להשתמש באולם התיאטרון הקטן הצמוד להיכל, ובגלריה הקטנה ליד המשרדים, שאיש אינו מבין מדוע הוקמה מלכתחילה.

● מהססים להביא מופעים

גם הצגות־תיאטרון אינן ממהרות לבוא אל ההיכל, כי אין בו שום סידורי־בימה — שהיא לעצמה קטנה מאד: אין קלעים, אין מערכת הרמה לתפאורות, אין מערכות תאורה ורמקולים, והמעליות עדיין אינן פועלות. אין גישה להבאת התפאורות לבימה, ולא תהיה ברירה אלא לסלק — לצורך זה — את מאת המושבים שעל הבמה, שכבר כיום הם „קללת המקום", כפי שמעיד עליה מר שגיא.

ואין זה הכל. באולם, שמספר מקומותיו 1638, יכול תיאטרון לנצל 800 עד 1000, משום ששני האגפים אינם מתאימים להצגות, ומשום רוחב השורות, המקשה ליושבים בקצוות את ראיית הנעשה בצידי הבמה. גם מנויי הקונצרטים השונים כבר טוענים נגד הישיבה בשני האגפים של האולם, שלא לדבר על היושבים על הבימה אחרי גביהם של נגנים ומתופפים.

על כל אלה, טוענים אנשי בידור ותיאטרון, יש להוסיף את דמי השכירות שגובה האודיטוריום בחיפה למופע אחד בערב, הם אינם עומדים בשום יחס למחיר אולמות אחרים בעיר ולצורך להביא מן החוץ את הציוד הדרוש — שעצם הובלתו לחיפה והחזרה עולה בכספים מרובים. גם תביעת הנהלת ההיכל, לשריין לה בכל מופע 50 כרטיסים במקומות הטובים ביותר (שערכם כ־1500 ל"י בממוצע) מייקרת את הוצאות השכירות של האולם הגדול.

מכל הסיבות האלה קטן בערך מספר המופעים, שניתן להביא לאודיטוריום, ואלה שיכלו לבוא — מהססים. בשל ההוצאה הגדולה לעומת בנייני האומה בירושלים והיכל התרבות בתל־אביב, שמספר המקומות שבהם כפול בכחיפה.

מנהל האודיטוריום יואל שגיא מודה במגבלותיו הנוכחיות של המקום — ואינו מנסה להתחמק מהן או להסירן. הוא יודע כי ה„פואייה" — כשהוא עצמו חשוב במוסד מסוג זה — קטן מאד ביחס לאולם כה גדול, ואינו מספיק לכל הבאים בשעריו בעיתות הפסקה. הוא יודע שחלק מ„פואייה" קטן, שנועד לגלריה, נלקח למשרדים שלא תוכננו מראש — אולי משום שהיה מי שחשב, שיוכל לנהל את המקום מן המרכז הקהילתי השכן. הוא יודע מה חסר עכשיו — ומכיר בעובדה שיש לו בינתיים לא יותר מכ־9 הופעות מתוכננות לחודש בעונה הקרובה. אבל, אומר יואל שגיא, הוא מקווה שיוכל להגיע ל־15 אירועים לחודש, וזה יהיה מצב טוב לשנת פעילותו הראשונה של המוסד.

על פי חישובים שנעשו — מגיעות הוצאות האודיטוריום בשנה (על פי מחירים של היום) ל־700 אלף ל"י בקירוב — וחזית ההכנסות מגיע בינתיים לכל היותר למחצית הסכום הזה. על כל אלה יש להוסיף, כמובן, את פרעון המלוות, שעל פי תקציב העיריה יגיע בשנת 1974 לכ־1.2 מיליון ל"י.

בעוד ההיכל המפואר — השוכן במקום המתאים ביותר שיכלו למצוא לו — מנוצל כדי מחצה, לכל היותר, התכנסה השבוע הנהלת העיריה לדיון בהשקעות נוספות, הדרושות לשם השלמתו הסופית. אחדים מחברי הנהלת העיריה היססו מאד להצביע בעד השקעת מיליונים נוספים, בתקופה של ריסון כלכלי, משבר כספי וגרעונות גדולים, והיו מעדיפים לדחות זאת לשנה הבאה. אך ההכרעה נפלה כשאמר ראש העיר יוסף אלמוגי, ש„אם אנו רוצים שיהיה בידינו נכס שנוכל להשתמש בו, ולא אולם שיישאר „גולם" ללא שימוש, אין לנו ברירה אלא לעשות כן".

באין ברירה תשקיע איפוא העיריה עוד שניים או שלושה מיליונים, כדי להכשיר את ההיכל ליעודים שנקבעו לו מראש — והכל מקווים, שהשקעה זו לא תתפח כפי שתפחו האומדנות הקודמים. די לה, לחיפה, במה שהשקיעה עד עכשיו במוסד המפואר, שהקמתו נמשכת כבר עשר שנים.

ראובן בן־צבי

ראיון השבוע עם פרופסור ברוך פדה

(סוף מעמוד 24)

משרד הבריאות, היו דברים רבים בתחום מסוים. מה עשית כדי לבסס את הדרך החשובה, שאתה חושב כנכונות?

עשינו הרבה. נתקלנו בקשיים מרובים. זה לא קל. קבעתי שהרפואה מוכרחה להיות משולבת ובית־החולים חלק מושרשות הכוללת. אבל רבים התנגדו ובתי־החולים, שהם אינטרסאנטים, עמדו לא פעם בדרכנו. היו מישורים, שבהם הצלחנו. התחלנו בפסיכיאטריה. ישנה תוכנית מגובשת איך לשלב את המרכיבים השונים במערכת הזאת. השתדלתי להסיר יריבויות בין המוסדות השונים.

הטיפול בנושא מתחיל במשפחה. העמדנו לשם כך את רשת התחנות לאם ולילד לרשות הפעולה. רצינו שהאחות תראה לא רק את האשה ההרה, אלא את המשפחה כולה. בתחנות יטפלו אחיות לבריאות הנפש, אחיות לטיפול בזקן, עובדת סוציאלית. העקרון הוא, שכל מה שאפשר לעזור ולטפל בבית — יש לעשות בבית. מה שאי־אפשר יגיע למרכז לבריאות הנפש.

היו הצלחות בטיפול בנושא הזיקנה, שהוא אחד השטחים החשובים ביותר. בתל השומר, למשל, התפתח מכון מצויין לטיפול בזקנים. אנשי הצוות יוצאים לבקר בבתים. הם מביאים את בני המשפחה למכון, ומלמדים אותם איך לטפל בחולה הזקן. זו השותפות האמיתית בין בית־החולים והאזרחים.

— תוכניות, אתה אומר, יש ויש. מדוע לא יושמו התוכניות הלכה למעשה?

מפני שזה תהליך קשה, מפני שכל מנהל מחלקה בבית־החולים הוא אינטרסאנט מובהק, הרואה רק את התמונה הצרה שלו ותושב, שרק מחלקתו היא המוקד, היא גולת־הכותרת ואם הוא רוצה משהו ואינו מקבל — הוא יהפוך עולמות וירעיש בכל כלי־התקשורת והלבד שרצונו ייעשה. לכן לא הצלחתי ליישם יותר ולבצע יותר.

● כולם רוצים להיות „בילינסון", „הדסה"

בית־החולים, על מנהליו ורופאיו, יודע, כי תוכניות האחריות הכוללת, שבה הוא יהיה רק חוליה, רק קטע אחד, משולב בכל החוליות האחרות, תוריד אותו מגדולתו. ולכן הוא נלחם נגד זה. הכרח הוא להוריד את בית־החולים מגדולתו ומעמדת הבכורה שלו. הוא מוכרח להיות פחות דומינאנטי, יותר צנוע, יותר משולב במערכת.

אצלנו כל בית־חולים שואף להיות יותר מרכזי, יותר גדול, יותר מפורסם. כל בית־חולים קטן רוצה להיות „בילינסון" או „הדסה" בירושלים. והוא מוכן להלחם על כך בכל האמצעים וכאשר אין מתנים לו — המנהלים רושפים זעם.

ולכן הרופאים שלנו רודפים אחרי הבחנות מיוחדת, כי זה נותן פרסום ומעמד ומצדיק, כביכול, הוצאות כבירות, אבל בעניני יום־יום, קטנים כביכול, כמו דלקת המעי העיוור, שזה דורש חוש הבחנה — הם מחמיצים. ולכן הם „נהרגים" על השתלת כליות, אבל ניתוח שבר, שמביהבם של אנשים רבים, הוא עניין מכריע בחשיבותו, אינו נחשב בעיניהם. כל הפרופורציות הסתלפו והדעת נתונה ליוקרה מדומה במקום לטיפול בבני אדם.

בפוריה, למשל, אסור שיהיה בית־חולים כללי ואין צורך בזה ולא הצדקה להקמתו. זה צריך להיות בית־חולים מותאם לצורכי האזור. אבל — חלילה! זו הרי פחיתות כבוד! רופאים צעירים לא יבואו לעבוד שם אם לא יהיו מחלקות להתמחות. ולכן „בטספים" עלי ר יורדים לחיי.

גם הטיפול בנשים הרות ובילדים מוכרח להשתנות מן הקצה אל הקצה. אין עוד מקום למחלקות הילדים במתכונתן הנוכחית. היום רוב המחלות של הילדים הנולדים הן או גנטיות או מומים מלידה. אנחנו צריכים להתרכז בפעולות המניעה, במקום להשקיע אח"כ מאמץ וכסף בריפוי.

טיפול משולב באשה ההרה, גילוי מוקדם בנשים, שהן בגדר סכנה גבוהה לילדים, בגלל מחלות תורשתיות ומיפול בהן. טיפול טוב יותר בילד הנולד, השקעות עצומות בשיפור התנאים בחדרי־הלידה, כדי למנוע תקלות המורות ונזקים למוח בשעת הלידה, מרכזים להתפתחות הילדים המקופחים, בשותפות מלאה עם המשפחות — אלו הן דרכי הטיפול, שמוכרחים לאמצן, אם אנחנו רוצים ילדים בריאים.

— ברוך כלעמי, פרופסור, אתה שואף לחזור אל העבר שלך. מה אתה מתכוון לעשות?

השבתי ללכת לעיירה פיתוח, שדרות, למשל. להיות שם גם רופא כללי, גם רופא המשפחה, גם מומחה וגם לטפח את הקשר עם בית־החולים. אני רוצה לראות חולים, לבדוק אתם, לשמוע, להאזין, לעזור. א רוצה להזמין את בני המשפחה ו את איך האיש משולב במשפחתו.

— כמו פעם?

כן, כמו פעם. אני מתגעגע ל אבל רק היום קיבלתי פניה נרג מקבוצת אנשים ברמת־הגולן, על גבול: „בוא אלינו!" ועכשיו: כבר לא יודע... שדרות? רמת־הגו בראה, נראה.

דב גולדשט

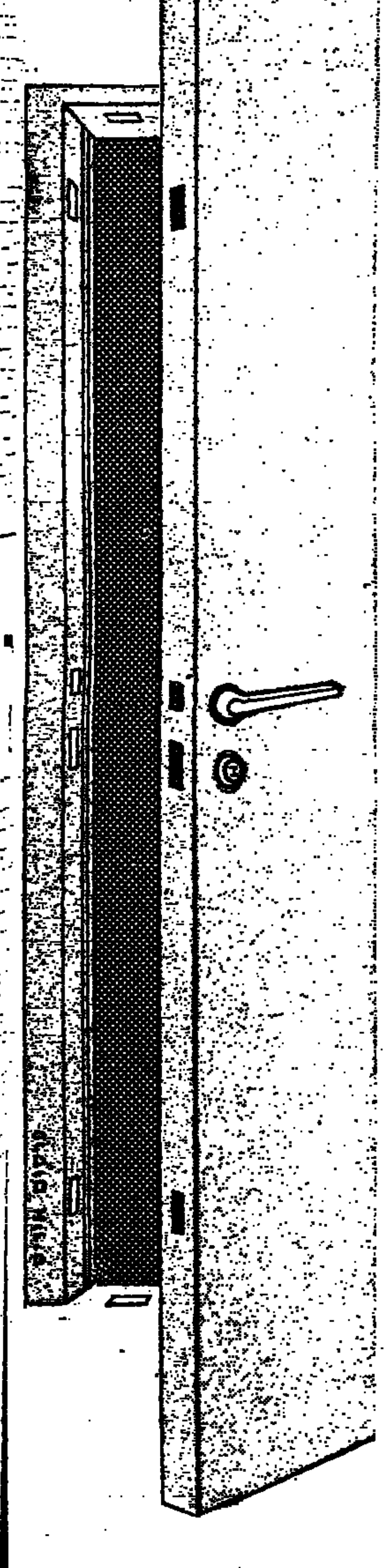

דלתות בטחון דקורטיביות

(ממש יפות)

הפתרון נגד:

פורצים **גונבים** **מחבלים**

חוליית מתבלים משוטטת חופשי בצפון הארץ! (האם הם בצפון?)
כ־20 דירות נפרצות מידי יום ברחבי הארץ!

האם אתה ישן בשקט??

אנו יודעים שאינך ישן בשקט בלילה. אתה ער לבעיות הבטחון, מוטרד ודואג. לאחרונה עם חידוש הדירות המחבלים ועליה בגל הפריצות לדירות פרטיות ובתי עסק גדל גם ההיצע לעזרה בפתרון הבעיות ע"י חברות אשר ניסו להפיק רווח מדאגתך. אין אנו באים לפסול את מציעי שרותי הבטחון וכל מאמץ בנושא רצוי לברכה.

שום דבר אינו ניתן בחינם, לכן אתה חייב לדעת יותר לפני שאתה משלם. חברות רבות מציעות פתרונות בענייני בטחון אולם אלו פתרונות חלקיים. לכן לפני שתקנה עליך לבדוק האם הבטחון המוצע לך הינו מושלם.

מהו בטחון מושלם?

מר צבי רוכמן מומחה עולמי לענייני בטחון משיב: „בטחון מושלם ניתן להשיג על ידי משקוף, דלת, צירים, מנעול ומפתח".

משקוף: אם המשקוף בביתך עשוי מעץ — חבל שהוצאת את כספך על מנעולים משוכללים ודלתות פלדה מיוחדות. בעזרת לום פשוט, או מכה חזקה בעזרת הכתף המשקוף בביתך נופל יחד עם כל הדלת. על המשקוף והמזוזות להיות ממתכת משוריינת אשר תהווה מסגרת מתאימה לדלת הבטחון.

הדלת: הדלת הרגילה שבביתך עשויה מדיקט פשוט. אפילו מנעול בעל 4 לשונות סגירה לא יוכל לעצור את הפורץ, אשר בעזרת כלי פריצה פשוטים מסוגל לפצח את הדלת עצמה. כדי לענות על דרישות הבטחון על הדלת להיות מורכבת משכבות של ברזל משוריין, והמורכב בשיטת הסנדוויץ') עמיד בפני פיצוץ, ריתוך, אש וירי מנשק קל. המנעול חייב להיות מותקן בתוך הדלת וליצור איתה מנגנון נעילה בחטיבה אחת.

הצירים: אזורי הצירים ופינות הדלת הן הנקודות הרגישות ביותר. מכיון שהן חלשות ניתן להחדיר דרכם לום ולפרוץ את הדלת. את הפתרון ניתן להשיג בעזרת צירי מיסבים מיוחדים המחוזקים לדלת ולמזוזה ב־12 נקודות ובעזרת לשונות צירים הפועלים בשיטת סגר כספות.

המנעול: אם אתה נועל את דלתך בעזרת מספר מנעולים הדבר תורם רק לשיפור הרגשתך אולם אינו מהווה בטחון כלל. נהפוך הוא, מנעולים רבים בצידה של הדלת או מנעול במרכזה ולא במקומו הטבעי מושך את תשומת לב הפורץ. מומלץ להתקין מנעול אשר יסגור את הדלת בו זמנית ב־5 נקודות שונות ע"י סיבוב מפתח אחד.

המפתח: קורה לפעמים שאתה נשאר מחוץ לדירה ללא מפתח והדלת ננעלת מאחוריך. מה תעשה? ברור! תזמין מומחה מיוחד והוא יפתח למענך את המנעול תוך מספר דקות ולא הפעלת כוח. אם המומחה פותח את הדלת גם הגנב יפתח את הדלת, גם לו יש מפתח גנבים.

לידיעתך! גניבה ע"י מפתח מותאם איננה מהווה פריצה בכח. חברות הבטוח לא תפצה אותך עבור גנבות שנעשו בדרך זו. כל צורת נעילה אפילו זאת הסוגרת את הדלת במספר מקומות אולם נעשית ע"י מפתח פשוט כמו בדוגמא, אינה מבטיחה אותך.

אתה מבזבז כספך לחינם

עליך להשתמש אך ורק במפתח אשר לא ניתן לשכפול או העתקה בכל צורה שהיא.

המפתח - המבטח

לדוגמא: מפתח זה שבתמונה עונה על כל הדרישות הללו. המפתח מיוצר ע"י חברת FICHET, המפעל בעל המוניטין העולמי לייצור מפתחות ומנעולי בטחון, ומשווק ע"י חברת־רום.

כדי שתשיג את בטחונך המושלם עליך לשמור על כללים רבים ולבדוק היטב בטרם תשלם. הדלתות המוצעות ע"י חברת „רום — המפתח המבטח" עונות על כל דרישות הבטחון. הן דקורטיביות — ממש יפות, נראות מבחוץ כדלתות רגילות ואינן מושכות תשומת לב מיוחדת.

דלתות כאלה הותקנו ברחבי הארץ ועמדו במבחן האמיתות.

דלת כזו ניתן לראות ולבדוק במשרדי **חברת „רום"**, רח' המלך ג'ורג' 24 קומה א' תל־אביב טלפון 238106 (מ־08.00—19.00 כל יום).

הלכה נטאשה לרמת הגולן

(סוף מעמוד 19)

ניצלו תודות למוניטין ההיסטוריים של השושלת המשפחתית. הם נשלחו לעיר טאמבוב ברוסיה התיכונה, שם נתמנו הורי אנדרי למורים ללשון הצרפתית.

לאחר מות סטאלין יצא אנדרי בן ה־18 למוסקווה, נרשם לקונסרבטוריון, אך סולק בעוון הלחנת „מוסיקה בורגנית". הוא יצר „מוסיקה מתגרתית" נטולת־סיכוי־ביצוע, ויסד להקה קאמרית, ה„אנסמבל מאדריגל", שביצע מוסיקה עתיקה וכל נגניו, למעט מנצחו, אנדרי, היו יהודים, ביניהם הפסנתרן־צ'מבלו בוריס ברמן, שעלה בינתיים לישראל. קשריו ההדוקים של אנדרי וולקונסקי עם אמנים יהודים זיכוהו, לימים, בכינוי „אנדרי דידי".

„אנסמבל מאדריגל" רכש מוניטין, הוכר כגוף תזמורתי מעולה וזכה להצלחה מרובה בסיוריו ברחבי בריה־המועצות. הצלחתו של אנדרי כמנהלו המוסיקלי של האנסמבל ביססה את מעמדו האמנותי והחברתי. הוא הוזמן להבר מוסיקה לסרטים. אך פירסומו האישי לא הפיג בו תחושת התיסכול והדיכוי כמלחין־יוצר.

בשלב זה נפגשו נטשה ואנדרי. אנדרי נכסף אל החופש. נטשה כאפה למולדת. הם נישאו והגישו בקשות להיתרי־יציאה לישראל.

סיפרה נטשה: „תחילה חששנו שיאסרו את בקשתי וידחו את בקשתו של אנדרי. החלטנו, יהי מה, לא נסכים לצאת האחד בלעדי השני".

ששה חודשים המתינו לאישור הבקשות. חששותיהם התבדו. השלטונות ידעו, כי באירופה ובאמריקה צפו מוסיקאים רבים לאיחות, גבנים לעורר מהומה. ואישרו את צאת שניהם.

בוינה נפרדו דרכיהם, זמנית. נטשה עלתה לישראל, ואנדרי, שיצא לפאריס לחידוש קשרים עם מוסיקאים מערביים, התעתד להצטרף אל נטשה במועד מאוחר יותר. בינתיים חלה, נותח ועודנו מחלים. תחילה נתכוונה נטשה לצאת לאירופה לבקר את בעלה. עתה היא ממתינה לבואו אליה.

„אינני יכולה לעזוב את הארץ, אפילו ליום אחד" — היא אומרת — „קודם לא ידעתי בדיוק מה מקומה של הארץ בחיי. איך להסביר זאת: קודם שאפתי לארץ והשבתי עליה. היא היתה אצלי — כבו שאומרים — בראש. עכשיו היא עמוק בלב. כל מה שחשוב לי בחיי נמצא בארץ, בגולן, בקשת. אני כל־כך קשורה, עד שאינני מסוגלת אפילו להעלות בדעתי לצאת, אפילו לנסיעה קצרה".

● כולנו אידיאליסטים

„אירופה אינה מעניינת אותי. בהשוואה לקשת נראים לי החיים שם ריקים, אנוכיים וחסרי־תוכן. כאן, יש מטרות ומשמעות לחיים. אדם בישראל, אפילו אינו תופס זאת, חי למען הכלל. סכנת המלחמה כרוכה על כולנו. הסכנה המתמדת לעצם קיומנו מלכדת את כולנו. כל מי שחי כאן, סימן שגורל ארץ־ישראל יקר לו. כל אחד מאתנו הוא אידיאליסט — במודע או לא".

נטשה אומרת, שהאידיאליזם הוא הכוח־המניע בחייה: „חשוב לי לדעת, שיש מטרה לחיי. כאן מצאתי אותה, באהבתי את העם ואת הארץ. אני חושבת, שעם כל הגנבים ועם כל הביורוקרטים המושחתים, העם שלנו הוא עדיין העם הכי טוב בעולם...".

בתחילה, היא אומרת, היתה מרוצה מחייה במרום־גולן. הדחף האידיאולוגי הוא שהריצה אל הבונקר בקשת. בתחילה, היא אומרת, באה להפגין:

„האמנתי שאסור להחזיר לסורים את רמת־הגולן, ולא מפני שאדמת הגולן קדושה. לא מהבחינה הדתית. אינני מקיימת מצוות. חברי הדתיים בקשת מאמינים, שאסור להחזיר אף סנטימטר. אני פשוט מרגישה ויודעת, שמולנו יושב אויב אכזרי, שרוצה להשמיד אותנו ועלינו להיות חזקים, כי הבארבארים מבינים רק שפה אחת, שפת־הכח.

„כאשר מתחילים להתקפל ולהחזיר שטחים תחת איומי מלחמה, זה הסימן המובהק לחולשה, והסכנה גוברת. בתור מוסמכת־אוניברסיטה להיסטוריה אינני מכירה עוד מקרה אחד, שמדינה מנצחת במלחמה ונאלצת להתנהג כאילו הובסה בה.

„קודם כל, זה פוגע בחוש הצדק שלי, אבל זה גם מסוכן מבחינה פוליטית. בגלל זה יצאתי ממרום־גולן להפגין בבונקר. שם, בבונקר, גיליתי תופעה מעניינת. שאנחנו עם חזק עם ממשלה חלשה, שדואגת יותר מדי מה יחשבו ומה יגידו עליה, ומאמינה שהשלום תלוי בנו, שאם נחזיר שטחים, נקדם את השלום.

„אני מאמינה, ששום שטח מוחזר לא ישנה את כוונת הסורים, והערבים בכלל, להשמיד את מדינת ישראל. כל שטח מוחזר ישפר את מצבו של האויב ויאלץ אותנו להיכנס למלחמה במצב גרוע יותר. תפקידה של הממשלה להכין את העם לכך שמלחמה היא בלתי־נמנעת. מי אינגו נכסף לשלום? אבל השלום הוא חלום בלתי־מושג, ומי שאינגו יכול להשלים עם הגורל הנכפה על דורנו, חייב, בינתיים, לחפש את השלום מחוץ לגבולות הארץ".

מצפונה של נטשה לא נוקפה על כדרכה בקשת החלה בהתנחלות בלתי־חוקית: „נכון — היא אומרת — שכאשר כל־אחד עושה דין לעצמו נהפכת הדמוקרטיה לאנרכיה וזה עלול להיות מסוכן. אבל דאגת הממשלה שלנו לשלומה של הדמוקרטיה היא דאגה סלקטיבית. עוד לא התאוששה מלחמת יום־הכיפורים וכבר שותק המשק השירותים הציבוריים בגל של שביתות, שערר את המדינה אל סף האנרכיה. זה לא הפריע לממשלה, אבל, פתאום, כאשר יוצאות קבוצות אנשים אידיאליסטים להתנחלויות, מחליטה הממשלה שהדמוקרטיה בסכנה ושולחת צבא להציל אותה.

„לפי דעתי, זה מלמד על קוצר־ראות כשורש. קח אותנו לדוגמה. עובדה, שהקו שהיה צריך לעבור על הבונקר שלנו זז מזרחה, והיום כולם מסכימים, שאין לזלזל בתועלת שצמחה מההפגנה שלנו. לא מפריע לי שפעלנו נגד החוק. הממשלה איננה הריבונו־של־עולם, ואפילו שבחרנו בה, לא תמיד יושבים בה האנשים הכי חכמים והכי ישרים. אם הממשלה מתנהגת בניגוד לטובת המדינה, כפי שאני מבינה אותה, או איפה זה כתוב שאני מחויבת לעזור לה? להיפך. אם מדיניות הממשלה טפשית ומסוכנת, חובתי לפעול נגדה, בדרכים דמוקרטיות, כמובן, להתנגד, להפגין, בלי־אלימות. אילו היו באים לפנות אותי מהבונקר, ברור שהייתי מתפנה ואולי עולה להפגין בירושלים, אבל לא הייתי חולה לפעול נגד הממשלה".

תוכניותיה של נטשה לעתיד לבוא: „להיות בקשת ולעשות כל מה שנוצץ. אין לי תוכניות פרטיות. אינני מבינה איך יכולות להיות תוכניות פרטיות במצב־חירום, כשמתכוננים למלחמה. עכשיו צריך לבנות את חומניה, לסיים את שיפוץ בתי קשת, להתבצר, ולקוות לטוב".

אהרון דולב

סטודנט יהודי מהאוניברסיטה

(סוף מעמוד 17)

מסתיימת. אם ירצו הפלסטינים להוסיף ולהילחם אחרי כן, זו זכותם. אבל מצרים שוב לא תהיה מחויבת להצטרף למאבק זה, כפי שהיא מחויבת כעת".

האשה: „כאשר ישיגו הפלסטינים מעמד של מדינה, תהיה להם אדמתם שלהם והם יהיו חלק מן הסדר הבינלאומי המוכר, ויהיו נאלצים להשלים עם קיומה של ישראל. תמיד יהיו קיצוניים שירצו להמשיך במאבק, הדור הנוכחי של הפלסטינים אולי לעולם לא ישלים בסתר לבו עם ישראל, אבל אנו צריכים לדבר על מציאות מדינית: מה התנאים המינימאליים, שבהם יוכלו הפלשתינים לכונן את חייהם, מה התנאים לחולל התהליך התייצבות, שבו שוב יוכלו רוב הפלשתינים לזהות את עתידם במולדת ערבית, ולהעביר את נקודת המוקד מן העבר הגולה שלהם.

„לדעתי יקרה הדבר בתוך מדינה פלשתינית, אם כי זה יצריך זמן. ובין שכל הפלשתינים מוכנים לכך ובין שלא, התהליך ההדיני הבלתי־נמנע יהיה לצד כתינת השלמה. הפלשתינים יתחילו לחשוב על הכקעת כורצם בארצם שלהם, כפי שאנו חושבים כעת בבצרים".

— ישראלים רבים מפקפקים בכך שהמצרים שמלהינים מתנגדים התנגדות־יסוד לקיומה של ישראל. לכן ישראלים אלה אינם מוכנים לראות ישות פלשתינית עצמאית על גבולות ישראל. מה אתם אומרים על הישראלים האלה?

האשה: „כבר אמרתי, שקרוב לודאי כי הפלשתינים מתנגדים התנגדות יסוד לישראל. אבל ראה נא, בלעדי מעורבות פעילה של מדינות ערב אינני רואה כיצד יוכלו הפלשתינים להוות איום ממשי על ישראל. כלום רצונך לומר לי, שישראל לא תוכל להתגונן מפני קבוצות־טרוריסטים, שאין להן סיוע? זאת אינני מאמין. וגם אינני מאמין שהסיבה האמיתית, שישראל רוצה להחזיק במערב הירדן, למשל, היא מטעמי בטחון. אני קורא, שהישראלים רוצים לשבת שם".

— כלום קבוצות הפרו־מיסטים יקבלו סיוע, מסוריה, מעיראק ומלוב?

האשה: „אני סבור שסוריה, ובסופו של דבר גם עיראק, יגיעו לאותה עמדה שמצרים כוכבה לנקוט כיום. ביחס ללוב אינני יודע — קדאפי אינגו אדם שאפשר לסמוך עליו או לחזות מראש מה יעשה".

— איך נראים לכם היחסים העתידים בין מצרים לישראל, אם יושג הסדר מדיני מניח את הדעת?

שריף: „קודם כל אני רוצה להבהיר, שאינני רואה הסדר מדיני מניח את הדעת. אינני רואה תמורה בהנהגה הישראלית. אינני רואה שום סימנים של תנועת שלום בישראל. איני מניחה שישראל תנצל את הסיכוי הניתן לה עכשיו. קרוב יותר לוודאי, כפי שאמרתי, שתהיה עוד מלחמה. אם תחולל התמורה הבלתי־צפויה, אני מוכנה ליחסים בכל התחומים — דיפלומטיים, כלכליים, תרבותיים — מדוע לא?"

דביב: „אני מתנגד להכרה פורמאלית בישראל. זה מוקדם מדי. סיום מעשי האיבה והשלמה עם קיומה של ישראל הם עניין אחד, אבל הכרה פורמאלית עכשיו היא יותר מדי. מדוע? פשוט, זה מהיר מדי. זה נוגד את רגשי האיבה העמוקים שלי. אינני רואה אפשרות כזאת בדור הזה".

ארסלן: „אינני מסכים. הייתי רוצה לבקר בישראל, אם יהיה הסדר מדיני ממשי".

משיחה זו ומשיחות דומות עם חבורים ועם בעלי מקצועות חופשיים יצאתי בהרגשה, שמצרים רבים מעוניינים ברצינות בסיום מצב המלחמה בין מצרים לישראל. בשבע השנים שחלפו ממלחמת ששת הימים הובהר להם, שישראל היא עובדה קיימת. הם משלימים, ויהא על כורחם, עם העובדה שאת ישראל, כבת־חסות של ארה"ב וכחוליה במערך המדיני הבינלאומי הכולל, אי־אפשר לחסל.

ואולי חשוב בו מזה, שהמצרים התנסו גם בתמורה מהותית מאוד של התנאים הפוליטיים הפנימיים. רווחת אצלם הרגשה, שמצרים צריכה לארגן מחדש את הקדימויות הציבוריות שלה. בכל רחבי קאהיר אתה מרגיש, כי האוכלוסיה כבר חורגת מיכולתה של המדינה לספק בשיעור מניח את הדעת צרכי יסוד של הציבור: שיכון, בריאות, הספקת־מצרכים מינימאלית.

המצרים מצפים לתמורה. זה הולים תקוות גדולות בסאדאת, שהכריז בפומבי על התחייבותו לחולל רפורמה במימשל, ולהדגיש ענייני משק, כגון תוכניתו למשוך השקעה טכנולוגית מן המערב. המצרים יודעים היטב, כי המפתח לריאורגניזציה של הקדימויות הוא צימצום ניכר, לכל הפחות, של התקציב הצבאי העצום לקיום כושר הלחימה נגד ישראל. גם מסיבה זו מתכוונים המצרים ברצינות ל„השכנת שלום".

אבל לא יצאתי משיחות אלה בהרגשה של אופטימיות. לראייה הגרזבת המסובכת של מצרים רבים בעניני מצרים מהלוות הפיסות מוטעות בתכלית בענייני ישראל ובעניין נכונותה למלחמה. למשל, סטודנטים מתקדמים, שהירבו לתור בשלם הרגישים לבעיותיה הפנימיות של מצרים, שרויים בבערות גמורה בכל הנוגע לצירופי הדעות בישראל, לתורת ישראל לבטחונה, למשטר הישראלי, ולתנאי החיים הכלליים בישראל.

לא זו בלבד שתנאי השלום של המצרים, וביחוד הקמת מדינה פלשתינית, רחוקה ממה שיכולה ממשלת רבין להסכים לו, אלא שכמעט אין שום מצרי מכיר בנכונות של ישראל (במידה שהיא קיימת) לפנות שטחים ולעיין באפשרות של ישות פלשתינית. מקובלת אצלם דעה, שישראל רוצה להרחיב את גבולותיה עד הנילוס ועד הפרת.

בגלל ראייה מעוקמת זו את ישראל, מסיימים המצרים בנוגע לשיחות שלום, מצפים למלחמה חדשה ומוכנים לקראתה, וגישה זו מסתכסכת את הנכונות של רוב המצרים להשלים עם קיומה של ישראל ולהחזור אל פתרון.

קנת מאן

מעריב לספורטאים

...י יחדיר כדור ראשון שער שמשון ובאר־שבע?

...ית הצמרת בליגה הלאומית — יופיעו מחר במשחקי־חוץ קשים

מאת כתב „מעריב לספורטאים"

השותפות למקום הראשון בטבלת הליגה הלאו־... ועל כפר־סבא והפועל באר־שבע — היחידות ... כל הנקודות בשלושת המחזורים הראשונים — ... מחר, במחזור ה־4 במשחקי־חוץ עם קבוצות ... מצמרת הטבלה, המסוגלות לקטוע את מרוצ־... שלהן.

... התכליתיים של ... יהקלו באשדוד ב־... חדירה של שב־... (סגנה שער) — ... צמרת של המחזור. ... פירוש הדבר שתור ... תושפע רק מ־... של הלוצי הפועל ... שכן, המשחק ... וגמרו ואפשר ... הפועל תוסרד לא

במשחקה עם הכח־מכבי ר"ג, שטרם נוצחה.

באיצטדיון „בלומפילד" ישח־קו השבת שתי התל אבי־ביות, מכבי והפועל. אחרי הפסדה בכפר־סבא, תשתדל מכבי ת"א להתאושש בנצחון על הפועל ירושלים, אך לא תהיה זו עבודה משימה קלה.

במצב קשה תעמוד הפועל ת"א, גם מחר. עם נקודה אחת בלבד, בהרכב חסר וב־מצב רוח מדוכדך — התמודד עם מכבי יפו. לאור יחסי־הכוחות נראית יפו „בשלה" יותר לנצחון. אך התאוששות של הפועל יכולה להביא לה היתג.

משחק ההתחית של השבת יהיה בחדרה, בין הפועל ה־מקומית לבית"ר תל־אביב — הקבוצה היחידה שלא זכתה ולוא בנקודה אחת. אף שה־ביהיות הסייע מעט לחדרה — אין זה מן הנבנע שבית"ר תוטל „משהו" במשחק זה, בתנאי שתשפר את יכולתה.

לאלופה, מכבי נתניה, צפוי מאבק קשה בביתה, עם בני־יהודה. אמנם, נתניה ביתית ומנוסה יותר, אך בהרכבה ההסר יקשה עליה לנצח את ה„תובים" — אף־כי לאור יחסי־הכוחות, עדיפים סיכוייה לנצח.

כדורגל

הליגה הלאומית
(לאחר המחזור הג־3)

.1	הפועל כפ"ס	3—6	6
—	באר־שבע	0—4	6
.3	שמשון ת"א	0—5	5
.4	הפועל חיפה	1—4	4
.5	הפועל פ"ת	3—5	4
.6	בית"ר י־ם	3—4	4
—	הכח־מכבי ר"ג	2—3	4
.8	הפועל י־ם	2—3	3
.9	מכבי ת"א	3—3	3
.10	מכבי יפו	4—3	2
.11	מכבי נתניה	6—4	2
—	מכבי פ"ת	3—1	2
.13	הפועל חדרה	6—3	1
—	הפועל ת"א	5—2	1
.15	בני־יהודה	4—0	1
.16	בית"ר ת"א	6—0	0

... פחות מזו של שמשון.

במשחק־הראווה השני של־... לה, תארח בית"ר ירושלים — המצויה במורל גבוה לאחר שני נצחונות נאים — את הפועל באר־שבע (הקבו־צה השניה בליגה שלא ספגה שער). גם כאן יתנהל מאבק שווה־כוחות וכל תוצאה אפ־שרית.

לשתי קבוצות הסמוכות ל־פיסגה, הפועל חיפה והפועל פ"ת, סיכויים די טובים ל־נצח מחר. הפועל חיפה פו־גוריסיה בביתה מול מכבי פ"ת. גם הפועל פ"ת עשויה לצבור שתי נקודות ביתיות.

● השבוע נערך בסיני יום ספורט אוגדתי של צה"ל, שאחד מאירועיו המרתקים היה משחק כדורגל בין בנות הפועל ר"ג וקבוצה של... קצינים וחיילים. בצילום: שופט הכדורגל הבינלאומי משה אשכנזי (מימין) משקיף על מאבק המינים, שבו ניצח, כמובן, „המין החזק". (צילום: ג. גוסמן)

...ג נתבקשה ...ניק אשרות ... ישראלים

ה„אינטרטוטו" שמו־... של, עוייץ, הודיע את־... ישראל בגוף זה, ...בינסקי, כי פנתה ל־... פראג וביקשה לאשר ...חת כניסה לצ'כוסלו־... שני נציגים ישראלים ... „אינטרטוטו" שייערך ... אוקטובר בבירה הצ־...

... צריכה לבצעה ל־... שלושה, בדבר הצטר־... של ישראל לטור־... שמקיימת הנהלת ... לקבוצות באי־... מעוניינת לשגר ... זה שתי ק־... האלופה והסגנית, או ... סגנית.

... — פולין, מערב־... יפאן, רומניה, צ'כו־... ובריה"מ — עלו ל־... הפולם בכדורעף ... יפאן, הונגריה, בריה ... דרום־קוריאה ומזרח ... — לטורניר הגמר ל־... משחקי הצי־הגמר ל־... מערב־גרמניה — בל־... פולין — מכסיקו ... הונגריה — הולנד 3—0; ... רומניה 2—3; צ'כיה ... 3—0; בריה"מ — קובה ... הנשים ניצחה בריה"... את פולין 3—0.

דון ריווי התלהב בפראג: „הצ'כים אימצו הסגנון והדבקות במטרה של ההולנדים והמערב גרמנים"

שירות „מעריב לספורטאים"

„לעתים רחוקות ראיתי התקפה כל כך מתמהירה ו־אינטליגנטית", כפי שהתגלד... לי הצ'כים" — כך התלהב מנהל נבחרת אנגליה ב־כדורגל, דון רווי, לאחר משחקה של נבחרת צ'כיה, אחר שראה אותה מנצחת בפראג את מזרח־גרמניה 1—3.

זו היתה „שליחות הריגול" הראשונה של רווי, מאז מונה לתפקידו — והוא עשה זאת לקראת משחקה של אנגליה עם צ'כיה ב־30 באוקטובר ב־„וומבלי", בגביע האומות ה־אירופי.

„המזרח־גרמנים לא היו לרגע אחד במשחק — ואנו יודעים היטב שהם אינם ,אפסים'... אנגליה סיימה עמם בתיקו ב־עונה שעברה והם היחידים בגביע העולמי שגברו על מע־רב־גרמניה, אלופת העולם", ציין רווי בהתלהבות גדולה. הוא ציין עוד, כי סגנון המש־חק של ההולנדים והדבקות ב־מטרה של המערב־גרמנים, כפי שבאו לידי ביטוי בגביע העו־למי, נלמדו היטב על־ידי ה־צ'כים והם יישמו כל זאת ב־נבחרתם.

„הצ'כים מהירים באופן יו־צא מן הכלל. המערך שלהם הוא 4—3—3, אבל שני מגיני הכרנו אינם חוששים לעלות לתתקפה לסירוגין. אחד בהמגינים אף הבקיע שער (אונורוס) ו־אילו שני השערים האחרים הובקעו על־ידי ביקובסקי".

„עידן ריווי" מעורר תקוות חדשות באנגליה

המנהל החדש של נבחרת אנגליה מנסה לבנות קבוצה צעירה, שתחזיר ל„מולדת הכדורגל" את היוקרה שאיבדה בשנים האחרונות

מאת י. פינקלסמן, סופר „מעריב" בלונדון

השבוע מתחיל דון ריווי את הדרך הארוכה שהוא מקווה, כי באחד הימים תוביל לזכייתה של נבחרת אנגליה, בגביע העולמי בכדורגל. מנהלה החדש של נבחרת אנג־ליה, מעוניין מאוד לנצח את נבחרת צ'כוסלובקיה, במשחק שייערך ביום ד' השבוע ויפתח את השתתפותה של אנגליה במשחקי גביע אירופה לאומות, משום שנבחרת צ'כיה היא קבוצה חזקה, למרות שלא העפילה לגמר הגביע העולמי בכדורגל.

ריווי תר לאורכה ולרוחבה של המדינה, במאבק למצוא שחקנים חדשים לנבחרתו. תקווה רבה הצרכה, מעד־רדה התגלית החדשה של קבוצת „בירמינגהאם", טרבור פרנסיס, שהיה נער־כוכב ב־משך שנים. עתה הוא כבר בן 20, ונחשב לאחד מן השחקנים הגדולים ביותר — מבין הפנים החדשות — ש־יצעיד את אנגליה לצמרה.

בעיית הגופני

כוכב אחר, הוא שחקנה של „מנצ'סטר־סיטי", סיר־ארט, אשר צד את עיני ה־קהל במספר שערים נפלאים שכבש, ביניהם שניים נגד „ארסנל". אופטע כאחד, אם ריווי לא התרשם עמוקות מן הברק של טרבור ברוקינג, וכוח־המחץ של בילי בונדס, שניהם שחקניה של „וסט־האם", אשר באחרונה גילו כושר הבקעה מצויין.

ג'ו כורסר, אשר מילא זמ־נית את תפקיד מנהל הנב־חרה האנגלית לאחר הדחתו של סיר אלף ראמזי, מאמין, כי ריווי לא ינפה שחקנים רבים אשר שיחקו תחת שר־ביטו של כורסר בסיור האי־רופי, והצליחו יפה. שחקנים כמו פראנק וורטינגטון מ־„לסטר", די קלמנס, לינדסי ואמלין יוז מקבוצת „ליבר־פול"...

דאנקן מקנזי מקבוצת „ליד־ס" הוא מועמד אחר, אבל בעוד ששחקנים חדשים דור־שים באורח חיוני, הרי ש־רוח קרב ובטחון עצמי חשו־בים לא פחות. זוהי המ־שימה האמיתית בפניה ניצב ריווי.

הערכות פסימיות

באחרונה השמעו הערכות פסימיות רבות ביחס לכדורגל האנגלי. „הכדורגל האנגלי מפגר מאחורי הכדורגל הקונ־טיננטלי, כמו זה של הולנד" — זוהי הערה הנשמעת שוב ושוב.

טוענים, כי הכדורגלנים ה־אנגלים אינם מתאמנים כס־פיק קשה, ובצורה כה אינ־טליגנטית, כמו עמיתיהם מ־הולנד, למשל.

אני סבור, כי ביקורת עצ־מית זו היא מוגזמת. נכון אומנם כי לאנגליה אין שחקן כמו יוהן קרויף, אבל עד־כה כי לשחקנים האנגלים יש תכונות, אותן אין למצוא בשפע, ביבשת. לכדורגלנים האנגלים יש סיבולת נפלאה ומהירות.

אני מאמין, כי דון ריווי מסוגל להקים נבחרת לא פ־חות טובה מאשר היתה ל־מערב־גרמניה במשחקי הגביע העולמי, שנערכו השנה.

אבל לא העתיד של הנב־חרת האנגלית, אלא ההווה הקודר, זה של „ארסנל", הוא אשר מרתק אליו את

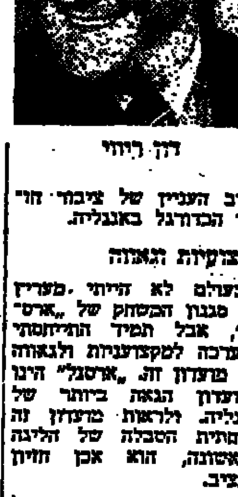

דון ריווי

מירב העניין של ציבור חו־בבי הכדורגל באנגליה.

מקצועיות וגאווה

מעולם לא היותי מעריץ של סגנון המשחק של „ארס־נל", אבל תמיד התייחסתי בהערכה למקצועיות ולגאווה של מועדון זה. „ארסנל" הינו המועדון הגאה ביותר של אנגליה. ולראות מועדון זה בתחתית הטבלה של הליגה הראשונה, הוא אכן חזיון מעציב.

שקיעתה המתאוכית של קבוצה זו, מורה למדי, מ־שום שהקבוצה מודרכת על־ידי ברטי מי, שהוא אחד המנהלים האינטליגנטיים ב־יותר באנגליה. אני עדיין מאמין בקבוצה זו, וסבור כי אין וראות שאמנם תרד ל־ליגה השניה.

אבל השבועיים הבאים, הם שיוכיחו אם הקבוצה מסוגלת להיחלץ מהמצב הרה־האסון אליו נקלעה. הרבה תלוי במי שהיה כוכב נבחרת אנגליה, אלן בול. הוא עדיין לא הח־לים לגמרי מן השבר בקר־סולו, אשר מנע ממנו להופיע במגרשים, במשך שבועות רבים.

דרוש: בטחון עצמי

אם תצליח השבת „ארסנל" לנצח את „וסטהאם", ותר־כוש בטחון עצמי נוסף, ע־יקנה לה נצחונות נוספים, היא יכולה בהחלט להינצל מירידה.

בטחון עצמי הוא הדבר שלו זקוקה „ארסנל", והוא אשר מסוגל לעזור לה לזכות במשחקים. בלעדיו, אין אתה יכול לנצח. וכך במשך שוב ושוב מעגל הקסמים האכזרי.

גם „סוטהאמפטון" מצויה ב־תקופה קריטית, אבל מעוררת תקווה יותר. בנצחונה על „ארסנל" בשבת האחרונה, עשוי להעניק ל„סוטהאמפטון" את הבטחון אותו חסרה, ד־אילו התחמתו של ג'ון דאג־קאן בקבוצת „דאנדי" הסקו־טית, העניק לה כוח מחץ נוסף. משחקה הקרוב עם „לוטון" הוא בעל חשיבות מכרעת. בנצחון, יסמל את תחילת התאוששותה הגדולה.

לשכת זאת, אין חוסר וד־אות ביחס ל„מנצ'סטר יו־נייטד". קבוצה זו מגדילה עוד ועוד את פער הנקודות בינה לבין יריביה בליגה ה־שניה.

כוכב הקבוצה, הקיצוני וי־לי מורגאן, העיר אפילו, כי במבט לאחור, הוא מעריך כי נשירתה של הקבוצה ל־ליגה השניה רק הביאה לה תועלת, משום שהיא איפשרה את קידומם של השחקנים הצעירים.

באחרונה העיר פרנק כ־דורגל כאן, כי מהר לראות את „מנצ'סטר יונייטד" ב־ליגה השניה. היא מבחקת באותה יהירות שאפיינה את העבר המהולל שלה. יהי־רותה של אלופה.

... איתן אורנשטיין

... שחקני הכדורגל ב־... הנוער של הפועל ... צפויים לצונש ... „רשלנות קולקטי־... משחק כדורגל. ... ארעה בשבת ... במשחק שנערך ... מכבי נתניה, בין ... הנוער של מכבי ... הפועל כפר־סבא. ... המשחק חפפה לשעת ... בכפר־סבא ה־... בין הפועל ה־... לבין מכבי תל־אביב ... הלאומית. כדורגלני ... של הפועל כפר־סבא ... יותר לנעשה ... מאשר למשחקם ... זאת בשמיעת ... המשחק... בקרבת ... לציצ הברכה, ... להאזין למהלכי

... התפתחו למצב ... כשחקני הנוער ... פקודה והלו כא־... הנוער השני ב־... וכך נתאפשר ... הנוער של מכבי ... להגדיל את נצחון ... ל־7—0!

... פעם בהלך המש־... אחד משחקני כפר ... את המגרש כדי לה־... על הנעשה ב־... ולחזור לחבריו. ... הנוער של כפר־... שיינטן מכר, כי ... שחקנים להמר במש־... כל היותר צפויים ל־... במשחקי הקבוצה.

לאן השבת?

כדורגל

ליגה לאומית
הפועל חיפה — מכבי פ"ת
מכבי ת"א — הפועל י־ם (12.30)
הפועל ת"א — מכבי יפו (2.30)
שמשון ת"א — כפר־סבא (האיצטדיון באשדוד, 2.30)
בית"ר י־ם — הפועל ב"ש
הפועל פ"ת — הכח ר"ג
מכבי נתניה — בני יהודה
הפועל חדרה — בית"ר ת"א

ליגה א' צפון
מכבי הרצליה — בית"ר נתניה
ק. שמונה — הפועל הרצליה
טירת הכרמל — מכבי חדרה
טבריה — נהליאל
נהריה — מכבי חיפה
צפת — קרית אתא
הפועל ר"ג — הפועל נתניה
בני נצרת — עכו

ליגה א' דרום
באר יעקב — בית"ר רמלה
דימונה — רמת עמידר
הפועל רמלה — בית"ר יפו
אשדוד — חולון (12.30)
הפועל ראשל"צ — גם ציונה
מרמורק — שעריים
בית שמש — לוד
בת־ים — יהוד (10.30)

ליגה ב' צפון א'
מגדל העמק — מכבי חצור
הפ. טבעון — בית"ר נהריה
בית שאן — בית"ר טבריה
אפיקים — אחי בני נצרת
ק. חיים — נצרת עלית
מכבי טבריה — תל חנן
חצור — כפר רופין
מג'דל כרום — ק. שמונה

ליגה ב' צפון ב'
בית"ר בנימינה — מכ. זכרון
גבעת־חיים — הפ. בנימינה
בית"ר דב — גבעת אולגה
קרית־חיים — עפולה
מ. יהודה — גבע־הכרמל
מכבי ק. יונה — מכבי ביאליק
מכבי השרון — טייבה
בית־אליעזר — רעננה

ליגה ב' דרום א'
מכבי חולון — בית"ר בת־ים
עליה כפ"ס — גבעתיים
מכבי יהוד — בית"ר הרצליה
בית"ר לוד — הפועל צפון
מכבי השקמה — בית"ר חולון
כפר שלם — כפר קאסם
ראש־העין — בית"ר ר"ג
אור יהודה — קרית אונו

ליגה ב' דרום ב'
מכבי ק. גת — בית"ר אשקלון
ירוחם — בית"ר ב"ש
קרית מלאכי — קרית גת
מכבי י־ם — מכבי רמלה
אופקים — מרחבים
מכבי יבנה — שכון המזרח
מכבי ב"ש — בית"ר אשדוד
הפועל אשקלון — אילת

כדורסל

ליגה לאומית
הפועל עפולה — הפועל חיפה
גבת/יגור — הפועל י־ם
הפועל ר"ג — מכבי ר"ג
מכבי ת"א — ג. ברנר
בית"ר י־ם — קרית חיים
מג'ידו — מכבי חיפה
(כל המשחקים הערב ב־8)

ליגה ארצית צפון
יזרעאל — גן שמואל (8)
מכ. מוצקין — ב. ויתקין (7.30)
מעת חיים — כנרת (8)
אשדות/גולן — טבעון (7.30)
גב. יהיים — חרוד/גבע (7.30)
נהריה — רמת הכובש (8)

ליגה ארצית דרום
הפ. חולון — מכבי פ"ת (8)
גת — הפועל אשקלון (7.30)
מכבי נתניה — מכבי י־ם (8)
הפועל פ"ת — הפועל צפון (8)
מכבי דרום — מכבי חולון (7)

ליגה לאומית לנשים
הפועל י־ם — מכבי ת"א (8)
הפועל ת"א — הפועל חיפה (7)
קיבוץ — מכבי ב"ש (7)
כ"צ מיכאל — סבינן (7)

שיט

התחרות בדגם „תלמידי מ־עופף" במסגרת בבחני סגל ישראל תתקיים מחר ב־9 ב־בוקר בשדות־ים.

ג'ודו

אליפות ישראל לבוגרים בג'ודו תתקיים היום (כ־4 אחה"צ) ומחר (משעה 10 ב־בוקר) ב„מרכז מרבורג".

כדורעף

ליגה לאומית
עין־שמר — שריד (6.30)
אליצור ת"א — בית זרע (8)
חניתה — השגן (7)
אילון — רמת־אביב (7)
חצור — הבעפיל (7)
געתון — עין הבפרץ (7.30)
(כל המשחקים במוצ"ש)

אופניים

אליפות ישראל במרוצי אופניים לשנת 1974 תתחיל מחר ב־7 בבוקר ברמלה. יתקיים מרוץ 30 ק"מ נגד השעון במסלול רמלה — כביש ירושלים — רמלה.

טניס

מכבי ת"א ב' — מכבי ת"א א'
מכבי צפון ב' — מכבי צפון א'
מכבי רל"צ — הכרמל חיפה
מכבי גבעה — הפועל ת"א
(כל המשחקים יתקיימו בשבת)

חיפה
בשדי חנשיא
דירות־רווחה 3½ ר־5 חדרים
עם הסקה מרכזית
במספר מצומצם

ירושלים
בגוה־גנות
דירות־רווחה 4½ חדרים
בשכונה נאה ומטופחת

חיפה
ברמת הדר
דירות־רווחה
4, 5 ר־6 חדרים
עם הסקה מרכזית,
בבית רב־קומות.

ק. ביאליסטוק
ביהוד
קוטג'ים דו־משפחתיים
4 חדרים, במחירים מיוחדים
ודירות־רווחה 3 ו־3½ חדרים

חיפה
ברמת־שאול
דירות־רווחה
3, 3½, 4 ר־4½ חדרים
נוף מרהיב

חולון
בגבעת־הפרחים
דירות־רווחה 4 חדרים
בתכנון וביצוע מעולים

קרית־ים
ברח' אלי כהן דירות־רווחה
3 ר־4 חד' בבית רב־קומות
ליד השופרמרקט
דירות־רווחה 4 חדרים
בבית בן 8 קומות

אשדוד
ברובע ח'
דירות־רווחה 3 ר־3½ חדרים
ברובע י"א
דירות־רווחה 4 חדרים

ק. ביאליק
בשבינית
דירות־רווחה 3½ ר־4 חדרים
עם פינת אוכל

עומר
בבאר־שבע
וילות בודדות ודו־משפחתיות
וקוטג'ים דו־משפחתיים.

עכו
ברח' הרצל
וברח' העצמאות
דירות־רווחה 4 ר־4½ חדרים.

בקרוב! ברמת־גן (מול קולנוע קסם)
בבת־ים (רמת הנשיא)

נתניה
בתכולת השרון
וילות דו־משפחתיות וקוטג'ים
במספר מצומצם

בקרוב! בבאר־שבע (מרכז אזרחי ורובע ח)
בעכו (ברחוב ברעמי)

פרטים נוספים,
בסניפי „רסקו":

* חיפה — רח' הרצל 1, טל. 668161
* תל־אביב — הר־סיני 1, טל. 622222
* ירושלים — רח' שמאי 8, טל. 224421
* ק. מוצקין — „דירות עס", שד' השופטים 2, טל. 710191
* אשדוד — רח' קיבוץ גלויות 24, טל. 24231
* באר־שבע — „בית רסקו", טל. 77145

על רסקו אפשר לסמוך!

סלעית
מוצרי שיש בע"מ
רח' רוטשילד 46, ראשל"צ
המעוניינים לקבל סוכנות בלעדית
למוצרי שיש יצוק
מוצר חדש בארץ ובעולם
בדבר פרטים להתקשר למשרד טל. 945429

להשכרה חנות
בגודל 70 ממ"ר
המתאימה לכל מטרה
(אפשרות מינימרקט או כל־בו)
החנות נמצאת בשכונה
בגבול רמת־גן — בני־ברק
להתקשר בשעות הערב — 03-866704

صكنا من الاجل

הסיפור המלא „תיקון ג'קסון":

(סוף מעמוד 16)

קה, והיא תישאר צמודה להצעת חוק הסחר כל זמן שיעמדו הסובייטים בהגבלות.

גולדה התעקשה

היו זה ימים אחדים לפני ביקורה של ראש הממשלה גולדה מאיר בארה"ב, ואיש לא פיקפק כי הנשיא ניקסון ינצל את ההזדמנות כדי לשוחח עמה בבעיה זו.

אולם זה לא היה המצב הנכון. גולדה מאיר, שמימה הראשון כצירת ישראל במוסקווה בראשית ימיה של מדינת ישראל לא נואשה מן התקווה לעלייה יהודי בריה"מ, לא היתה מוכנה להתערב.

מנקודת ראותו של הממשל האמריקני עלתה דחיפות הצורך לאור ביקורו הקרוב של מר ברז'נייב בוושינגטון, הנשיא ניקסון רצה ביישוב הבעיה בהקדם. אבל לא הצליח.

זמן־מה נראה, שמלחמת יום כיפור תיתן בידי הממשל מנוף להתגבר על המיכשול של תיקון ג'קסון. אף־ גם, מעולם לא תבעו הנשיא או שר החוץ קיסינג'ר את ביטול התמיכה של היהודים ב„תיקון ג'קסון" כתנאי לסיוע צבאי לישראל: בעת שעמדה ישראל במערכה על עצם קיומה לא ראו אז השעה כשרה לדרישה כזו.

אולם מייד אחרי הפסקת האש ב־22 באוקטובר זימן אליו ד"ר קיסינג'ר שלושה מנהיגים יהודיים — מאכס פישר, ג'יאק סטיין, היושב־ראש היוצא של ועידת נשיאי הארגונים הגדולים, וריצ'ארד מאס, היושב ראש של הוועידה למען יהודי בריה"מ — סקר עמם את המצב במזרח התיכון, והעלה גם את בעיית „תיקון ג'קסון".

פגישה זו עם המנהיגים היהודיים נערכה ב־23 באוקטובר, למחרת שובו של ד"ר קיסינג'ר מביקוריו במוסקווה ובירושלים, בעוד קרבות עזים משתוללים בחזית תעלת סואץ סביב הארמיה השלישית המצרית.

קיסינג'ר נכשל

ד"ר קיסינג'ר היה מוטרד מפאת הפסקת האש. הוא האשים את ישראל שהיא מנסה לחסל את הארמיה השלישית, והביע חשש מפני אפשרות של התערבות סובייטית. בתום השיחה ביקש ד"ר קיסינג'ר משלושת המנהיגים היהודיים תמיכה במאמצי הממשל לסילוק תקון מילס־ואניק מהצעת חוק הסחר וריכוך המיכהם בתיקון ג'קסון.

שר החוץ האמריקני טען, שקיום ישראל חשוב מכדי לסכנו, וכיוון שהמינהל האמריקני עדנו זקוק לתמיכת מוסקווה, הוא סבור שיש לגמול לבריה"מ בצעד כזה.

וזה היה הלך־המחשבה של הממשל האמריקני כפי שהוגדר במיסמך רשמי סודי:

שלום במזרח התיכון הכרחי לשלום ולקיומה של ישראל. בלעדיה לא יהיה מקלט ליהודי בריה"מ המבקשים לעלות. שיתוף הפעולה של בריה"מ הכרחי להשגת שלום, והמתח בין ארה"ב לבריה"מ יתגבר בשל ... של תיקון מילס־ואניק בתיקון ג'קסון. לכן מחייבת טובת כל הנוגעים בדבר לא להעלות בעיה ... של הד־ ... אלא להמתין עד שיידון הבעיה בפניאם.

אולם המנהיגים היהודיים לא יכלו לספק את דרישות הממשל — ואף רגע אחד לא עיינו באפשרות של שלילת תמיכתם מ„תיקון ג'קסון". אך כיוון שאת טענותיו של ד"ר קיסינג'ר לא היה אפשר לבטל מכל וכל, החלט להביא את השאלה לפני ועידה מיוחדת של הוועד הארצי ליהודי בריה"מ. שם היהלכה החלטה פיסאלית, כי אל לביסוד היהודי יתערב במאבק בין הרשות המבצעת ובין הרשות המחוקקת של ארה"ב.

ההתייעצות הזאת נערכה ב־25 באוקטובר — בו ביום שבריה"מ הכריזה כוננות לכוחותיה בכל רחבי תבל כדי לסכל התערבות חד־צדדית של בריה"מ לטובת המחנה הכלייעי המצרי. התפתחות זו היתה בלי ספק אחד הגורמים שהניעה את שליבת המנהיגים היהודיים להמליץ על פגישה עם ראשי התומכים בתיקון ג'קסון, כדי למסור להם פרטים על השיחה.

„בגידה ביהודים"

הפגישה עם הסנאטורים ג'קסון וריביקוף על גבעת הקאפיטול היתה סוערת. ריצ'ארד מאס פתח בתיאור הפגישה עם ד"ר קיסינג'ר. סנאטור ג'קסון התרתח ואמר: „המיד הכיסל מנצל אתכם". הוא אמר, שלילת התמיכה מ„תיקון ג'קסון" כעת תהיה בגדר בגידה ביהודי בריה"מ ובאנדריי סאחארוב, אלכסנדר סולז'ניצין ובזולתם.

בניגוד לדעתו של ד"ר קיסינג'ר גילה מר ג'קסון דעה, שיהיה בידי הממשל מנוף חזק בבקשת עם הסובייטים על הבהרת ההיכון דווקא אם יאשר הקונגרס את הצעת התיקון.

וכדי לא להניח שום ספק ביחס לעמדתו הזהיר סנאטור ג'קסון: „אם ההנהגה היהודית תיסוג כעת בה מן התמיכה בהצעת מילס־ואניק, ותשאיר התומכים בקונגרס תלויים על בלימה אל להם לצפות לסיוע מצד הקונגרס בנושאים אחרים שהציבור היהודי נוגע בהם".

כאן התערב ג'אק סטיין ואמר, כי המנהיגים היהודיים לא הבטיחו מאו־מה לד"ר קיסינג'ר ואף אין בדעתם לשלול את תמיכתם מ„תיקון ג'קסון". אדרבה, ההנהגה רוצה לא להסתבך במחלוקת בין הרשות המבצעת ובין הרשות המחוקקת. „אין אנו רוצים להילכד בין מר ג'קסון ובין הממשלה" — אמר ג'אק סטיין.

סנאטור ריביקוף שאל את מר מאס ומר סטיין, מה תמורה הציע ד"ר קיסינג'ר. והם השיבו שלא רמז לשום תמורה, ועתה התרועה לא פוחתת מסנאטור ג'קסון. „מה עשה קיסינג'ר למען ישראל?" שאל מר ריביקוף. הוא אמר, כי ד"ר קיסינג'ר נוטע בלבות הישראלים את הרושם שהוא, וניקסון רק הם ידידי ישראל, אך לאמיתו של דבר הטוב שבידידי ישראל הוא הקונגרס.

מוסקווה נכנעה

הוא הציע למר פישר ולמר סטיין שיאמרו לד"ר קיסינג'ר, שאם יש לו משהו ללבן, מוטב שילבן אותו עם סנאטור ג'קסון במישרין, ולא על־ידי מתווכים.

את הפגישה סיכם מר ג'קסון באומרו, כי לדעתו הדרך הטובה ביותר היא להמשיך במאמצים למען אישור הצעת החוק על תיקוניה בשני בתי הקונגרס.

אחרי פגישה זו פירסמו ריצ'רד מאס, וג'אק סטיין ומאכס פישר גילוי־דעת האומר, כי „הציבור היהודי באמריקה ניצב לימין חבר בית הנבחרים ואניק ושותפיו ליוזמה במיבצעם רב־החשיבות", והוא קורא להבטחת הקונגרס ב„תיקון ג'קסון".

זה היה הנסיון האחרון של הממשל להשפיע על סנאטור ג'קסון באמצעות המנהיגות היהודית. משהתפטר ניקסון מן הנשיאות, היתה הדרך פנויה לדו־שיח ישיר נוסף בין ד"ר קיסינג'ר ובין מר ג'קסון ולפגישות בין הנשיא הנכנס ג'ראלד פורד ובין הסנאטורים ג'קסון, ריביקוף ויאביץ.

ואכן, משהוברר לבריה"מ כי הממשל האמריקני לא הצליח לגייס תמיכת הקונגרס בעמדתו, נאלץ להיכנע, ולו רק כדי להשיג את ההקלות הכלכליות המובטחות. מכאן צמח ההסכם הפורמאלי בין ד"ר קיסינג'ר לבין סנאטור ג'קסון מן השבוע שעבר, שהוא ציון־דרך מוסרי בהיסטוריה של ארה"ב.

עתה מוטל על בריה"מ לקיים את התחייבויותיה וימים יגידו באיזה שיעור יקויים ההסכם. אולם כבר עכשיו יש כמה לקחים שאפשר להסיק מן הנסיון הזה, והם חורגים הרחק מעבר לתחום המצומצם של ההגירה.

קודם כל, יש כאן ראיה חותכת, שלא־פי לעמוד איתן במשא־ומתן עם בריה"מ. במקרה שלפנינו תקע סנאטור ג'קסון את זרבובתו בד"ר קיסינג'ר וזה תקע זרבובתו במנהיגי הקרמל. התוצאה — הסכם.

לקח זה לא נעלם מעיניהם של פרשנים מדיניים רבים בארה"ב, המפצירים עכשיו בד"ר קיסינג'ר שיציע הצעות לרוסים לפי מה שנראה לו כטובת־אמריקה, ולא לפי מה שנראה לו שיהיה מקובל על הסובייטים.

לקח הנסיון של תיקון ג'קסון יפה איפוא גם לגבי הגדרת עמדת ישראל בעניין תנאי השלום כרצוי לה, ולא־דווקא, כפי שסבור ד"ר קיסינג'ר, שמקובל על הערבים.

שמואל שגב

קיסינג'ר רוצה לתווך

(סוף מעמוד 15)

אינה מקבלת את ההשגה האמריקנית בדבר „מיינור מודיפיקיישנס" (שינויים קלים) לגבי גבולות השלום: „לא, לא בשינויים קלים, ישנם מקומות ששם השינויים מוכרחים להיות מאד „מייג'ור" (גדולים)" — אבל היא מוכנה היתה לפשרות תמורת „שלום ללא התחכמויות" — לא שלום על קביים של מרכיבים, אלא שלום פשוטו כמשמעו.

מה ענין עמדת גולדה מאיר, ראש הממשלה לשעבר, לכאן? יש ענין, לא רק משום שרבים (רבין, אלון, דיין, גלילי — ומי לא?) עולים אליה ומשתחים „על המצב" אלא משום שבחוגים שונים בירושלים — לרבות שרים בממשלה — מתפתים להאמין, כי אם תנהג ממשלת־רבין בפחות נוקשות מאשר גולדה מאיר, יש סיכוי „להזיז את העניינים".

עד כה אין כל סימן לכך. עובדה היא, שהוסיין דחה כל רעיון ישראלי, כולל תכנית אלון (שר־החוץ: „עוד מעט יתברר שהתכנית שלי היא נצית ביותר..."), שלא היה מבוסס על נסיגה מירבית.

האמנם מתפתה רבין להאמין, כי הסגנון שלו יניב תוצאות טובות יותר?

ספק רב. אחרת אין להבין על שום מה הוא „מזכיר" לנו כמעט בכל יום ב' ה' שאנו קרובים יותר ל...מלחמה.

הצרה היא, שאין תמיד לדעת אם עמדה מסויימת של הממשלה היא בבחינת אני־מאמין שלה או של רובה או בסך־הכל ויכוח עם תפיסתו של... משה דיין.

מה פלא כי יש כיום מייעצים ליצחק רבין „ללכת לבחירות" ולא לחכות עד שמשה דיין יגרום לנפילתו. כאילו זו הבעייה המרכזית בעולמנו — לא עליית כוחו של אש"ף, לא זה, שארה"ב מבטלת אולי משהו גם בגיזרה הירדנית־פלשתינית, לא חידוש סכנת המלחמה, שראש הממשלה ושר־הבטחון „רומזים" עליה כמעט בכל נאום פומבי — אלא... משה דיין.

ההגיון המחייב בחירות — לפי יועצים שונים המשיאים לראש הממשלה עצות — הוא זה: מוטב ללכת לבחירות לא על דבר קונקרטי, של איזה הסדר־ביניים, שאולי נגיע אליו עם ירדן, שכן אז אפשר יהיה להכניס ביתר קלות, שהוא מסור כן מבחינה במתנות. מוטב, אומרים הם ללכת לבחירות על עצם העקרון של „פשרה טריטוריאלית גם ביהודה ושומרון למען שלום אמת" (הן דיין טען השבוע, כי מה שנאמר במצע הבחירות של המערך ביחס לפשרה טריטוריאלית התייחס לסיני ולא ליהודה ושומרון...) — ואז מובטח לרבין הישג גדול.

יתכן. אפשר בהחלט, כי זוהי טאקטיקה נכונה, אבל מה יהיה אחר הבחירות? אולי יצליחו באמצעות מצע כזה להפטר ממשה דיין, אבל לא מחוסיין ולא מיאסר ערפאת.

השאלה המעניינת היא אחת: מה היא בסופו של דבר מדיניותה של ממשלת־רבין מעבר ל„טסתאות"?

דומה, כי זה הסוד השמור ביותר של הממשלה. הוא עד כדי כך שמור, שאפילו חברי הממשלה אינם יודעים אותו.

יוסף חריף

חמום מרכזי בכל הדירה עם קמין אטמור

דגמי 1975 • הספקה מידית

- חמום מרכזי בכל שטח הבית עם קמין אטמור שיותאם לגודל דירתך.
- הפעלה חסכונית ביותר.
- קמין אטמור פועל בלא ריח עשן או גזים.
- חלון בתא הבערה מאפשר בקורת מתמדת על הלהבה.
- התנור מצופה אמאיל. יתרון המעניק לתנור אורך ימים של 15-20 שנה.
- מעוצב להפליא ובמבחר דגמים.
- קמין אטמור ניתן להרכבה גם בבתים רבי קומות.

אטמור מזוג אויר בע"מ

רח' פישמן־מימון 16, טלפון 228166, תל־אביב.

אשדוד, אשקור בע"מ, טל. 31328 · נהריה, אלישע, טל. 920139
אשקלון, מירמלשטיין, טל. 2438 · עפולה, עידן, טל. 22639
באר־שבע, קרתמן, טל. 74026 · צפת, פינקלשטיין, טל. 30118
חיפה, המקפיא, טל. 533196 · קרית־מוצקין, פלג טלויזיה, טל. 717349
טבריה, קזז, טל. 20377 · רחובות, להס, טל. 956001
ירושלים, לוסטיג, טל. 287685 · תל־אביב, זילברמן־שריה, טל. 922609

"אלגב" פתחנו בימ"ש לפרופילי **אלומיניום**
- לתריסים
- לנגרות
- למסגרות

רח' סלמה 54 טל. 825598.

2500 קוב אדמת מלו
ברשותנו כ־2500 קו אדמת מלוי מצוין בתל־אביב ע"י המוזיאון העירוני.
פרטים טל. 911204, 757537 בין 6—8 בערב

למכירה בהזדמנות **חפושית 1300**
יד ראשונה, מודל 74, מצב מצוין
נא להתקשר 03-475949

דרושה דירה
גדולה ריקה + שרותים, בשכיה באזור נמל חיפה.
לפנות: 03-242877 בן יהודה 176, תל־אביב

דרושה משאית עם הייבר
במצב טוב, שנת ייצור 65—70 רצוי לילנד.
להתקשר בשעות העב. 04—252569

הופיעו זוג אלבומים על מלחמת יום הכיפורים

1. אלבום מלחמת יום הדין
2. אלבום הפרדת הכוחות

ב־4 שפות: עברית, אנגלית, צרפתית ורוסית

לאחר מלחמת ששת הימים יצאו לאור אלבומי תהילה וטפיחה עצמית על השכם. הפעם יצא אלבום על שנת תשל"ד שהינו שונה מקודמיו.

אלבום המשקף את רוח התקופה

אלבום המראה את המציאות כהויתה, על הרע והטוב, על הכאב והשמחה שבה.

באלבום מפואר בן **שני כרכים** גדולים תמצאו את כל המאורעות החשובים של השנה שחלפה אשר תזכר בהיסטוריה של מדינת ישראל כשנת מפנה של שבירת מוסכמות, והתפכחות מאשליות. בין דפי האלבום המודפס על **נייר משובח וכריכת קטיפה** מקופלות תמונות המשקפות את כל תקופת מלחמת יום כיפור, הפרדת כוחות, שיחות הק"מ ה־101, ועידת ג'נבה, הממשלה החדשה, השבויים שחזרו, הרצח בקרית־שמונה ומעלות, ביקור ניכסון, שלבי ההפרדה עם סוריה. פרט לתמונות מצויים באלבום סקירות על הקרבות בזמן המלחמה ועוד...

בהכנת האלבום שכיתוביו מופיעים ב־4 שפות, **עברית, אנגלית, צרפתית ורוסית**, השתתפו מספר רב של צלמים, וסוכנויות עיתונות וטלוויזיה שצילמו את ההתרחשויות משני צידי החזית.

מוסדות, מפעלים וקיבוצים המעוניינים לרכוש כמות גדולה ובמחיר מוזל במיוחד, יפנו אל ההפצה הראשית:

סוכנות פרץ להפצה

רמת־גן, רחוב הרואה 81, טל. 783393, בין השעות 2.00—9.00.

לכבי
סוכנות פרץ, הרואה 81, ת.ד. 2678, טלפון 783393, רמת־גן.
נא לשלוח לי את הסדרה של שני האלבומים. את התמורה אשלם:
- ☐ **במזומן 125 ל"י** כולל אריזה ומשלוח
- ☐ **בתשלומים 139 ל"י** כולל אריזה ומשלוח

תשלום ראשון בסך 19 ל"י ו־8 תשלומים חודשיים של —.15 ל"י כל אחד, החל מהחודש הבא, לזכות חשבונכם בבנק הדואר או למשרדכם במישרין. הנני מסכים כי אם לא אפרע שני תשלומים במועדיהם, יחול לאלתר מועד פרעונו של יתרת חובי במשרדכם ברמת־גן. אנא ראו בהתחייבותי זו שטר התחייבות על כל הנובע ממנו.

שם ומשפחה ______ כתובת ______
מקום עבודה ______ ת.ז. ______ טלפון ______
תאריך ______ חתימה ______

על התחייבות זאת רשאים לחתום מגיל 18 ומעלה.

דרושים סוכנים ומפיצים להפצת האלבום - להתקשר לטל. 783393

כתיבה במכונה תלמדו ב־12 שעות
בבי"ס למסחר **"רימון"** תל־אביב, רח' דיזנגוף 85, טלפון 281965
שיטה עיוורת · פיקוח ממשלתי

הגיעו פטיפונים B.S.R. תצוגה, מכירה
אצל פוטו סטריאו פספורט — בן יהודה 8 תל־אביב

100 מלה בדקה – האם זה אפשרי?

...בני־האדם קוראים לאט ✶ הקריאה האיטית מביאה אותך לפיזור ...שבתי, חוסר ריכוז ונמנום ✶ הקורא המהיר מתקדם ומצליח יותר ...ברה, בעבודה, בלימודים ובעסקים ✶ מיל"ה, המכון הישראלי לשיפור ...ריאה, שיפר השגי לומדים במידה מפתיעה ✶ לימוד הקריאה המהירה בישראל הפך ל„צו־האופנה"

...עה 2.00 אחר הצהר, ...ן באזור מהלונות ה־ ...בריזי מימון בירושלים ...זולק אור. וילונות ...גים על החלון. מבעד ...החדר קטן ומכופה. ...ן והחדר, שולחן כתי־ ...מס ספרים, מחברות, ...2 סרגלים, מאפרה ...בדלי סיגריות וצלו־ ...לאה קליפות־גרעיני... מתחת לשולחן ה־ ...מבצבצות זוג רגליים ...ן ושעירות. הרג־ ...הזמנות ואינן נעות. ...יגליים, גיגית כביסה ...לאה מים. במים צ־ ...ליפות של גרעיני... השעה 2.00 אחר־ ...שקט. ודממה מב־ ...אך לא; משהו זז. ...גליים. הרגליים ונת־ ...פתאום לחיים. הן ...צת לאט, בהיסוס ...בטחון. לאחר מכן ...תות בכח ובבת־אחת ...ת גיגית־המים. הגי־ ...תהפכת מעוצמת ה־ ...המים נשפכים על ...וקול נקישת הגי־ ...רצפה נשמע כרעם ...החדר. אהרון קופץ ...בבהלה. אורות נד־ ...דלקים בחדר ד־ ...עמלה ורעש־פתע: כי ...' על הדממה הפרו ...צורית. אשתו של ...מופיעה מבוהלת ו־ ...ת את אשר אירע. ...חצה בצחוק מתגל־ ...צרון, צוחק נבוך, ר־ ...לו עד להתחוליר וגם ...זאן. — „זה, היה ה־ ...של יאריי אומר הוא. ...שנה שהנך לומד ...זה מאוחרת בלילה ...צבים תרדם חליפות, ...את רגליך כדי פעם ...מלאה מים קרים, ...ותתעורר". רעיון זה ...יר, כנראה, לאהרון ...עיני יותר, אולם ...ד לנורית לפתור את ...שטיפת החדר שנו־ ...צרת היום.

...ק אהרון בלבד כת־ ...שעת לימודיו או ב־ ...ריאתו בבעית הנמ־ ...וחסר הריכוז. מאות ...נתקלים בבעיה דו־ ...;, האם לך לא קרה ...ומה?!... אתה מת־ ...קרא, לאחר השורה ...ת או השמינית אתה ...כי, למעשה, אינך ...אותם, עיניך רצות ...השורות אולם מחי־ ...נמצאת במקום אחר ...ו. במקרים אחרים ...עייף במקצת, נע־ ...עיניך, גופך מתרפה ושוקע ואתה עובר למצב של נמנום והתעוררות ל־סרוגין. הפתרון של אהרון היה: גיגית מים קרים ל־טבילת הרגלים. אולם ב־תקופתנו, קיימות שיטות חדישות ומתקדמות יותר, הכוונה, ללימוד מיומנות הקריאה המהירה.

מדוע זקוק אהרון לקרי־אה?! מדוע אתה זקוק ל־קריאה?! מדוע מאות מיל־יונים של אנשים, נשים וילדים בעולם קוראים בכל מיני צורות: בישיבה, ב־שכיבה, בעמידה ובנסי־עה?! התשובה היא: כדי להגדיל את אוצר ידיעותי־הם. ככל שתהיה בעל ידי־עות רבות יותר, אתה עשוי להצליח יותר בחברה, ב־עבודה, בלימודים וב...עס־קים.

ב...הזדמנות קרובה בדוק את סוד הצלחתם של ה־מצליחים. אם הנך תלמיד־תיכון, חפש אותם בכיתתך בין הקוראים מהר ובין מקבלי הציונים הגבוהים ללא מאמץ רב. אם הנך סטודנט, חפש אותם בין חבריך ללימודים הקוראים מהר ותופשים מהר. ספר דבטים אלה מצליחים ללא מאמץ נראה לציין לעמוד בהצלחה ברוב הבחינות מבלי לוותר על השחיה שלהם ועל המפגשים החב־רתיים שלהם. אם הנך מש־פטן, חפש את עמיתך ל־מקצוע הקורא במהירות רבה ביותר מסמך בן 15 עמודים, שהוגש לו זה עתה במהלך הדיון המש־פטי. עוד בטרם סיים את קריאתו הוא מצביע, מגי־ה ובית, על נקודות מש־פטיות באותו מסמך הסות־רות את טענותיך. אם הנך עובד בכיר או מנהל חברה העובד מעל כוחותיו (אשר אחד מסימני ההיכר של שולחן־עבודתך הן ערימות המסמכים והניירות הנול־שים ממנו) חפש את ע־מיתך למקצוע הקורא לא יותר משעה ביום. שותה תה או קפה לפחות 3 פע־מים ביום, קורא את כל עתוני הבוקר והערב (בזמן העבודה) ללא מאמץ רב. שולחנו תמיד נקי, מצוחצח וללא ניירות. וכשדנים ב־העלאה בדרגה של אחד ה־עובדים הבכירים, הרי רוב הדיונים נסבים עליו כמו־עמד המתאים.

בוא ו„הצץ" אל האנ־שים שהגיעו לצמרת, אל האנשים שהגיעו אל שיא כושרם והצלחתם, אל נ־שיאי ארצות־הברית של אמריקה. הנשיא פורד קו־רא מהר מאד גם קליטתו מהירה. בדרך־כלל הוא יו־צא בבוקר מביתו באלכסנ־דריה, ליד וושינגטון, ב־דרכו לבית הלבן, כשצרור־עתונים תחת זרועו. מת־ברר, כי הנשיא החדש נו־הג לקרוא 9 עתונים מדי בוקר וכן הוא מקבל על שולחנו בבוקר תקציר של העתונות, בדיוק כפי ש־הוכן לקודמו, ריצ'ארד ניכ־סון. אולם פורד מעדיף לעבור על העתונים אישית ואינו מסתפק בתקציר ש־מכינים בשבילו. הנשיאים ג'ונסון וקנדי לא אהבו תקצירים, והתמצו בקריאה מהירה של עתונים... אולם ניכסון העדיף את התקציר היומי שהכיל כ־30 עמודים וכלל גם תקציר של מא־מרי־מערכת וידיעות מעתו־ני חוץ.

ומה בישראל? בישראל הצעירה עוד לא נוצרה מסורת של הכשרת נשיאי־ישראל בקורסים לקריאה־מהירה. אולם בין שרי ו־חברי הכנסת מצויים כאלה המצוינים בסודות הקריאה המהירה. בין שרכשו ידע זה בכוחות עצמם ובין על־ידי שהכשירו את עצמם בקורסים לקריאה מהירה שמקיים מיל"ה, המכון ה־ישראלי לשיפור הקריאה.

בקורסים לקריאה מהירה הנערכים על־ידי מיל"ה משתתפים תיכוניסטים, ס־טודנטים, מנהלי מפעלים, מרצים באוניברסיטה, פרו־פסורים (בקורסים האחרו־נים השתתפו לפחות שניים) ו...עקרות בית. כיום אפשר לשמוע בכניסה לתיאטרון או במשרדים וחדרי המתנה דו־שיח על מספר המלים שקראו בדקה ועל אחוז ההבנה הקליטה.

בקיצור, האפנה כיום — היא הקריאה המהירה. ב־היותה זו אל השתלמות ב־קריאה מהירה מוסברת ב־השגים המפתיעים שמשי־גים הלומדים. למשל, ב־קורס האחרון שהתקיים בתל־אביב, בחודש יולי, השתתפו 48 לומדים. מהם 29 לומדים קראו למעלה מ־1000 מלים בדקה עם אחוז הבנה סביר.

אגב, בקורס האחרון ה־שיגו מספר תלמידים הש־גים כרשימים: —

1. גליה פרידברג, תלמי־דת גמנסיה הרצליה, התחילה לקרוא במהירות של 130 מלה בדקה וה־הבנה שלה היתה 90 אחו־זים. בפגישת הסיכום קר־אה 800 מלה בדקה עם 80 אחוז הבנה. בקריאת חומר קל היא הגיעה ל־מהירות של 1315 מלים בדקה והבנתה הסתכמה ב־60% אחוזים.

2. ריאנה המם וויילת מחי־פה התחילה לקרוא ב־מהירות של 250 מלה בדקה וההבנה שלה הי־תה 76 אחוזים. בפגישת הסיכום קראה 850 מלה בדקה עם 85 אחוז הב־נה. בחומר קל היא קר־אה 1350 מלה בדקה ו־הבנתה הגיעה אף הפעם ל־85 אחוזים.

3. אבנון שרייבמן תיכו־ניסט מרכזת השרון הת־חיל לקרוא במהירות ממוצעת של 200 מלה בדקה והבנתו היתה — 90 אחוזים. בפגישת ה־סיכום הוא קרא 880 מלה בדקה והבנתו עלתה ל־95 אחוזים. בחומר קל הוא קרא 1286 מלים ב־דקה ו־...100 אחוז הבנה.

כדאי לציין שגם המש־תתפים בקורסים לקריאה מהירה בכתב מגיעים ל־השגים נאים. למשל: יונה פלד טכנאית אלקטרוניקה מנס־ציונה התחילה לקרוא במהירות של 223 מלים בדקה ו־65% אחוזי הבנה. בסיום היא קראה 800 מ־לים בדקה ו־80% אחוזי הבנה.

אפשר למנות השגים, אך־לה כדאי לתת את הדעת לפרטים הנוגעים לקורסים עצמם. קורס לקריאה מ־הירה הוא בן 9 פגישות בנות כשעתיים כל־אחת המתקיימות פעמיים בש־בוע. כלומר: משך הקורס כחודש ימים.

למעונינים, הרי מספר פרטים על הקורסים הקרו־בים לקריאה מהירה. ה־קורסים יפתחו בשלושה מרכזים: ביום שני, 28 ב־אוקטובר בשעה 6 בערב: בתל אביב, בבית ציוני אמריקה, בירושלים, בבית אלישבע ובחיפה, במרכז לתרבות ע"ש ארדשטיין. אפשר להרשם 30 דקות לפני פתיחת הקורס.

כידוע, מתקיימים קור־סים לקריאה מהירה בכתב לאלה הרחוקים ממרכזי הלימוד הנ"ל. אלה האח־רונים יוכלו לפנות אל ת.ד. 470 פתח־תקוה ויקב־לו את כל הפרטים הדרו־שים להצטרפות לקורסים בכתב. (מ.)

הצלחתך תלויה במקום לימודיך

עכשיו הזמן להתכונן לקראת בחינות המיון לאוניברסיטה ולטכניון לשנת תשל"ו

אנגלית הכנה לאוניברסיטה

★ קורסי ערב ★ קורס בכתב

הפתיחה 30.10

הכנה לטכניון

לאוניברסיטה ולמכון הטכנולוגי - חולון

מתמטיקה פיסיקה

★ קורסי ערב ★ קורס בכתב

לקראת בחינות המיון באוגוסט 1975

תל־אביב, ירושלים, חיפה

מכון דן להשכלה ולהשתלמויות

הלימודים בתל־אביב בבנין „גמנסיה הרצליה"

פרטים והרשמה:

תל־אביב 1. בבנין „גמנסיה הרצליה" ז'בוטינסקי 106, 4—8 בערב

2. שד' דוד המלך 11, 9—1 לפנה"צ 4—7 אחה"צ, טל. 268128

טלפון ומזכירה אוטומטית 24 שעות — 268128.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

מרחב תכנון מקומי רמת־השרון

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

1. בהתאם לחוקי התכנון והבניה, תשכ"ה—1965 נתנת בזה הודעה בדבר הפקדה של הנ"ל הנקראת: תכנית מפורטת מס. 447 שנוי מס' 75 לתכנית מתאר מס. 210א' שנוי מס. 1 לתכנית מפורטת מספר 417 רמת־השרון (להלן התכנית) במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה רמת־השרון.
2. מקומם של השטחים אשר התכנית מתייחסת אליהם: 1. גושים וחלקות: 6415 חלקה: 83. 2. רחוב אז"ר ורחוב סוקולוב.
3. עיקרי הדברים המוצעים לקבע או להשתנות על ידי התכנית הם:
   א. קביעת בינוי מיוחד למגרש בפינת רחובות סוקולוב אז"ר.
   ב. הפיכת השטח מאזור מסחרי ואזור מגורים ב' לאזור מסחרי מיוחד הכולל:
   1. קומה מסחרית (אחוזים משטח נטו) 15.0%
   2. שני בניני מגורים עם 60 דירות בני שבע קומות על קומת עמודים מפולשת 11.25% בכל קומה 6.25% בקומות גג 6.25+78.25 = 7X1.25 85.0%
   100.0%
3. תוספת שטח מסחרי לסופרמרקט 330 מ"מ. הכל כאמור בתכנית המופקדת.
4. כל המעונין בקרקע בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה.

ד. רזניק — יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

ד' אלול תשל"ד — 22.8.74

מכרז רכב מס' 3/74

מפעלי תובלה בע"מ

מציאה למכירה

7 גוררים מתוצרת „מק"

דגם 863 SX

המכוניות משנת ייצור 1968

את הרכב ניתן לראות בחצר מפעלנו באזור התעשיה בבאר־שבע.

הצעות יש להגיש בכתב למזכירות החברה בבאר שבע, ת.ד. 72 עד ליום 5.11.74 שעה 12.00, בצרוף פקדון בשעור של 10 אחוז מסכום ההצעה.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא, כן תינתן עדיפות במכרז להצעות של עובדי החברה.

למושב עובדים חדש בבקעת־הירדן,

נותרו מספר יחידות משק בודדות

עבור מועמדים זוגות צעירים, רצויים בני קמצים ומושבים, עם ילדים בגילאי הגן.

לפנות לפי הכתובת:

1. תל־אביב, ת.ד. 23019.
2. מושב משואה ד.נ. בקעת הירדן.

למכירה

MIXER-HOBERT

60 LITER

חדש בהזדמנות

טל. 665171 — 721101 חיפה.

The Society Circles in Tel-Aviv

for English or French Conversation

Invite you to join their stimul discussions under the guidance of interesting, well-known, dipl. teacher, vanced students—all ages—wishing to rove or keep fluency in these languages small groups at reasonable prices. sample lesson offered free. Details at phone 981141.

...יים שנוי השקעות בע"מ

קבלן בנין

מציע דירות

במקום היפה ביותר

בפתח־תקוה

ברחוב ארלוזורוב 29 פ"ת

ע"י כרי דשא מרהיבי עין

דירות בנות: 3 — 3½ — 4 חדרים

...ם: מעלית ✶ מים חמים מרכזי

3 כווני אויר כניסה מפוארת

...ם במשרד רח' הגנה 15 פ"ת

...ת 17—19 אחה"צ — טל. 912015.

בנק המזרחי המאוחד בע"מ

הודעה

בהתאם לסעיף 23 של חוק ניירות ערך תשכ"ח—1968

ניתנת בזה הודעה, כי ביום כ"ט בתשרי תשל"ה

(15 באוקטובר 1974) פורסם

תשקיף

בדבר הנפקה של:

1,226,727 מניות רגילות למוכ"ז בנות 5.— ל"י, המוצעות לבעלי המניות הרגילות במחיר של 6.— ל"י למניה, לפי יחס של מניה חדשה אחת לכל 4 מניות המוחזקות על ידם, ו־33,333 מניות רגילות למוכ"ז בנות 5.— ל"י, המוצעות לבעלי המניות הרגילות א' בנות 1.— ל"י במחיר של 6.— ל"י למניה לפי יחס של מניה חדשה אחת לכל 20 מניות רגילות א' המוחזקות על ידם,

ו־500,000 מניות רגילות למוכ"ז בנות 5.— ל"י, המוצעות לבעלי מניות הבכורה צוברות (6%) ומשתתפות במחיר של 6.— ל"י למניה, לפי יחס של מניה חדשה אחת לכל 4 מניות המוחזקות על ידם,

ו־366,568 מניות רגילות למוכ"ז בנות 5.— ל"י, המוצעות לבעלי שטרי ההון הניתנים להמרה במניות מסדרה 1, לפי יחס של מניה חדשה אחת לכל 27.28 ל"י שווי נקוב של שטרי הון מסדרה 1 המוחזקים על ידם.

בקשות למניות מהנפקה זו, בצירוף התמורה המלאה עבור המניות המבוקשות, יש להגיש לבנק המזרחי המאוחד בע"מ, סניף ניירות ערך, רחוב אלנבי 113, תל־אביב, במישרין או באמצעות בנקים וסוכני ניירות ערך החברים בבורסה לניירות ערך בתל־אביב, לא יאוחר מיום 30 באוקטובר 1974 בשעה 12.00 בצהרים.

על מחזיקי מניות רגילות למוכ"ז לצרף לבקשותיהם תלוש מס' 14 המחובר לתעודות המניות. המחזיקים בשטרי ההון הניתנים להמרה במניות יצרפו לבקשותיהם תלוש מס' 20 המחובר לתעודות שטרי ההון.

המסחר בזכויות המניות הרגילות יתקיים בבורסה לניירות ערך בתל־אביב בימים 27—28 באוקטובר 1974.

240,000 מניות רגילות למוכ"ז בנות 5.— ל"י כ"א מוצעות לעובדים הקבועים של הבנק במחיר של 6.— ל"י למניה. בקשות למניות מהעובדים הקבועים של הבנק תוגשנה לבנק לא יאוחר מיום 30 באוקטובר 1974 בשעה 12.00 בצהרים על גבי טפסי בקשה שהבנק יעמיד לרשות העובדים.

עותק מהתשקיף והעתק מההיתר לפרסומו הוגשו לרשם החברות.

עותקים מהתשקיף ניתן להשיג בכל סניפי בנק המזרחי המאוחד בע"מ, בבנקים אחרים ואצל סוכני ניירות ערך החברים בבורסה לניירות ערך בתל־אביב.

אין לראות בהודעה זו הזמנה לרכוש את ניירות הערך המוצעים.

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965

מרחב תכנון מקומי־מחוזי, מחוז חיפה

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיפים 117 ו־127 (א) לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה, החליטה, באישור שר הפנים, לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקרא „תכנית מס' 686/ג — טירת כרמל — שכונה מערבית" — המהווה שינוי לתכנית מנדטורית מס' 2/20/09/01 — ש־הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט הפרסומים 1840, תשל"ב, עמ' 2106.

השינוי האמור, בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכל מעונין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים ה־אמורים פתוחים לקהל.

ד"ר נפתלי אילתי

יושב ראש הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה

כ"ט תשרי תשל"ה, 15.10.74

RICOH ® RICOH ® RICOH

לרגל השתתפותנו בתערוכה הבינ־לאומית לייעול משרדי „תימ" 1974 בגני התערוכה בתל־אביב, 21 — 25 באוקטובר, 1974

מחיר פרסומת

מכונת חישוב אלקטרונית „ריקו" דגם 1000 P

במחיר -.1575 ל"י

לצרכן (כמות מצומצמת).

✶ 4 פעולות חשבון, רושמת, עם זכרון ועם גורם קבוע.

✶ 5 דגמים נוספים של מכונות רושמות, 1 — 2½ זכרונות, עם מסך (Display).

מספר דגמים של לא רושמות.

מכונות החישוב האלקטרוניות מתוצרת „ריקו" עונות לתקן מכון התקנים הישראלי ואושרו למכירה במשרדי הממשלה.

נשמח לראותכם באולם התצוגה של חב' ריקום בביתן מס' 31.

פרטים, הדגמה ומכירה:

ריקום בע"מ

יבואנים בלעדיים לישראל

בהנהלת: ונגרובר—לנג

רח' יהודה הלוי 55, ת"א

טל. 621103.

המפיצים בארץ:

ירושלים: השכלול בע"מ, רח' יפו 40.

חיפה: קרני, הנמל 30.

למכירה

...מכונות נשיונל סוג 33, 21 מסכמים

...מכונה נשיונל סוג 31, 18 מסכמים

...סרגלים שונים וסרגלים למאזני בוחן

•

...ת: לקואופרטיב „דן" בנין הדר־דפנה קומה 9, חדר 901

למכירה דירות קוטג' וגג

על הכרמל עם נוף לעתלית

נותר מספר מצומצם

לפנות טלפון בשעות היום 242004

בשעות הערב 729111 — 81753.

עץ

ציפוי קירות

מכל הסוגים

טלפון 477572

בין השעות 16—19

דירת 3 חדרים ברחובות

סטנדרט בניה גבוה

לוקסוס מלא

135.000

דרלינג בע"מ

בית הפועלים 6

רחובות

صكنا من الاحل

בידור

השבוע... לאו השבוע... לאו השבוע...

מופעי תיאטרון ★ בידור ★ מוסיקה

אגוד האמרגנים והמפיקים בישראל

מוישה ונטילטור
יעקב בודו מקומדיה האופרטולית
חולון „רינה" הערב יום ו' 25.10 ב־9.45
יפו „אלהמברה" מחר מוצ"ש 26.10 ב־9.30
רעננה „אורות" יום ב' 28.10 ב־9.00
הוד השרון „בית אופטימי" יום ג' 29.10 ב־9.00

הגשש החיוור – אקספרס סטורי
קרית ביאליק „מבוף" הערב יום ו' 25.10 9.15 11.15
פתח־תקוה „היכל" יום ג' 29.10 ב־9.00
באר־שבע „קרן" יום ד' 30.10 ב־9.15 וביום ה' 31.10 ב־9.15
שמי „גן מדף" יום ב' 4.11 ב־9.15

זאב רווח – אסיר 00
תיאטרון „עדי" מציג:
ת"א „בית ארלוזורוב" (אהל) הערב יום ו' 25.10 ב־9.15
תל־אביב „בית־החייל" מחר מוצ"ש 26.10 ב־9.15
גבעתיים „הדר" יום ו' 1.11 ב־9.15
כרטיסים „עתיד" 31688 ובמשרדים

יהודה ברקן – נשבר לי...
תיאטרון „עדי" מציג
יפו „אלהמברה" הערב יום ו' 25.10 ב־9.15
חיפה „שביט" מחר מוצ"ש 26.10 ב־9.00
לוד „אורלי" יום ג' 29.10 ב־8.45
כרטיסים: „עתיד" 31688 ובמשרדים

בילבי
חיפה „שביט" שבת 26.10 ב־11.00 לפנה"צ
לוד „אורלי" יום ב' 28.10 ב־4.00 אחה"צ
רעננה „אורות" יום ג' 29.10 ב־4.00 אחה"צ
הוד השרון „בית המועצה" יום ד' 30.10 ב־4.00 אחה"צ
קרית חיים „בית הנוער" יום ה' 31.10 ב־4.00 אחה"צ

אתי גרוטס – עליזה מזרחי
נהריה „חוף" הערב יום ו' 25.10 ב־9.15
תל־אביב „נחמני" מחר 26.10 ב־7.45, וב־9.45
קרית שמונה „שמיר" יום ב' 28.10 ב־7 וב־9.15
בת־ים „בת־ים" יום ג' 29.10 ב־9.15

אריה אליאס – זורבה היווני
עם: גטה לוקה, מאיר יעני
הצגת־בכורה
תל־אביב „בית־דור" מוצ"ש 2.11 ב־9.00 בערב
כרטיסים במשרדים

תכניתו של דן אלמגור – טוב לאהוב
תיאטרון „לילך" מציג
חולון „ארמון" הערב יום ו' 25.10 ב־9.15
תל־אביב „נחמני" יום ב' 28.10 ב־8.30
גבעתיים „בית שרת" יום ד' 30.10 ב־9.00
יוקלם בתקליטי ישראל

חותנת עליזה ומזיזה (שיר־טיב)
בהשתתפות: מרים פלידל, אברהם מור, חנה לפלד
גבעתיים „הדר" הערב יום ו' 25.10 ב־9.30
תל־אביב „בית הסתדרות המורים" מוצ"ש 2.11 ב־9.30

ראובן בר יותם – היידה יפו!
קומדיה משגעת על משוגע לכדורגל
גבעתיים „שביט" הערב יום ו' 25.10 ב־9.00
ירושלים „אימקא" מחר מוצ"ש 26.10 ב־8.30
ראשון־לציון „תפארת" יום ב' 28.10 ב־9.00
הפקה: „עתיד" 31688 ובמשרדים

מועדון התיאטרון – Lee עושה אנשים יפים
ת"א • רח' מנדלי 7 • טל. 230039
הרביעיה חוזרת
יעקב בודו, שמואל בן, גדעון זינגר, ראובן שפר
הערב 25.10 ב־9.30 ובחצות
מחר מוצ"ש ב־9.00 וב־11.00
יום ב' 28.10, יום ג' 29.10 9.30
יום ד' 30.10, יום ה' 31.10 10.00
כרטיסים בכל... ובקופה הבודדת

בירה ואצבע־רוח
תוכנית מיוחדת של שירותי ישראל
ביום א' 27.10 ב־9.30
ראיונות, שיחות, תוכנית אמנותית, תוכנות מיוחדות, מופע השבוע
מנחה: יעקב אגמון
מפיק: עודד פנחסי
במועדון התיאטרון
רח' מנדלי 7 תל־אביב

ההנאות הקטנות שבחיים – ערב שירי ברטולד ברכט
מירי אלוני, יוסי פולק, בני אמדורסקי
רמת־גן „אורדע" הערב יום ו' 25.10 ב־9.30
תל־אביב אוניברסיטת ת"א אודיטוריום ברשירה מוצ"ש 26.10 ב־9.30
קרית חיים „בית נגלר" מוצ"ש 2.11 ב־9.00

רבקה מיכאלי – בשעות נוספות
חיפה „בית אבא חושי" הערב יום ו' 25.10 ב־9.30
תל־אביב „צוותא" מחר 26.10 ב־8.30, 10.30
תל־אביב „אוהל" יום א' 27.10 ב־9.00

ערב שירי המשוררת רחל
תיאטרון יובל בעם מציג:
דורית ראובני, חנן יובל, דני כץ
תל־אביב „בית דור" הערב יום ו' 25.10 ב־9.30
בית־חנן „בית העם" מחר מוצ"ש 26.10 ב־9.00
יום ג' 29.10 לחיילי צה"ל

אילנית – גדי יגיל בלווי תזמורת
הרצליה „דוד" הערב יום ו' 25.10 ב־9.30
יפו „אלהמברה" יום ו' 22.11 ב־9.30
וביום ד' 27.11 ב־9.00

זכור להזמין כרטיסים בטלפון בקופת התיאטרון בערב ההצגה

פרסום בבלי

צוותא לתרבות מתקדמת

ליל שבת 25.10	ב־9.00: „מחכים לגודו" — מאת ס. בקט.
	בחצות: זה הכל בינתיים (בינתיים זה הכל). יהונתן גפן ודני ליטני.
שבת 26.10	ב־11.00 בבוקר: תיאטרון מסכות מציג לילדים: „מי יציל את מנטיכה ד'" — משתתפים: נסים עזיקרי, שלמה ברשביט, ברוך דזל, יונית שוהם.
מוצ"ש 26.10	ב־8.30 וב־10.30: רבקה מיכאלי — בערב שירים ופזמונים — „שעות נוספות".
יום ב' 28.10	ב־9.00 בערב ערב ג'אז עם להקת הפלטינה: אהרל'ה קמינסקי, רמון קוצמן, אלונה טוראל, לב ז'בז'ינסקי, נחום פרפרקוביץ.
יום ג' 29.10	ב־9.00: „מחכים לגודו".
יום ד' 30.10	ב־8.30: משקל מערכת הבטחון בקביעת המדיניות הישראלית, דיון ויכוח בהשתתפות: ד"ר שלמה אהרונסון, בנקו אדר, אלוף (מיל.) חיים הרצוג, ד"ר דן הורביץ, אברהם שוייצר.

תערוכת ציירים דרוזיים — אמנות ופולקלור
10.10.74—9.11.74

תערוכת אמנים־עולים חנוכה תשל"ה

ציירים שעלו ארצה למן 1.12.71 ואילך, מוזמנים באת ע"י משרד החינוך והתרבות והמשרד לקליטת העליה להשתתף בתערוכת אמנים־עולים במסגרת שבוע הציור והפיסול / חנוכה תשל"ה.

על המעוניינים להביא 4 ציורי שמן בלבד, ביום 30.10.74, למשרד אגודת הציירים, רח' אלחריזי 9, תל־אביב, בין השעות 16.00—18.00; 8.00—13.00 בלבד.

— גדלה המירבי של כל תמונה לא יעלה על 110 ס"מ X 110 ס"מ.
— פניות במועד אחר לא ייענו.
— התמונות שלא הוצגה, תוחזרנה לבעליהן ביום 6.11.74 בלבד.
— התמונות שתוצגנה ולא תמכרנה, תוחזרנה לבעליהן לאחר התערוכה.

בחירת התמונות לתערוכה תיעשה על־פי שיקולי משרד החינוך והתרבות והמשרד לקליטת העליה בלבד, ללא כל התחייבות מראש.
יוזמי התערוכה שומרים לעצמם זכות לבחור תמונה אחרת של אמן עולה לתצוגה בתערוכה, פרט לאלו שהוגשו כאמור.

תיאטרון „עדי" מציג:

חגיגה אמיתית

יהודה ברקן – נשבר לי...	זאב רווח – אסיר 00
יפו „אלהמברה" הערב 25.10 ב־9.15	ת"א „ב. ארלוזורוב" הערב 25.10 ב־9.15
חיפה „שביט" מוצ"ש 26.10 ב־9.00	תל־אביב „בית החייל" מוצ"ש 26.10 ב־9.15

כרטיסים: „עתיד" 31688 ובמשרדים
מפיק: אברהם מריא

חיפה – מועדון התיאטרון – בימת הבידור הקל

בהנהלת אלי צבאלי • רח' יוסף 42 • טלפון 642542, 660900

תכנית החודש ערב ערב (פרט ליום א')
★ דודו דותן — מנחה ומארח
★ טריו BIARGE — שלישיית להטוטנים ואקרובטים מטסטים מאיטליה
★ סטיב אנד בוני — צמד זמרי נשמה ובלוז מאנגליה
★ URSULA & ROY — סטריפטיז נועז מפריז

התיאטרון הלאומי הבימה · התיאטרון הקאמרי תל־אביב · התיאטרון העירוני חיפה

הבימה	הקאמרי	העירוני חיפה
הו, הו יולה – מוצ"ש 26.10 האולם הגדול	שלוש מסיבות – יום ב' 29.10 • יום ב' 5.11	כמעט מום – מחר 26.10 חיפה ב־8.30
מבט ארדי – מוצ"ש 26.10 יום ב' 29.10	ה' ש' ה' – האשה הירושלמית – מוצ"ש 26.10, יום א' 27.10	יום א' 27.10 חיפה ב־7
משחק החתולים – יום א' 27.10 • יום ב' 28.10	בסקר הגברת הזקנה – יום ד' 30.10 • יום ה' 31.10, מוצ"ש 2.11	יום ב' 28.10 חיפה 8.30
הביהמוט – מי הוא מה? – הערב 9.30 • מחר 9.00		סילבסטר 72 – יום א' 27.10 רחובות; יום ב' 28.10 בית שאן

פרסום בבלין

באדישה קאמרשאושפילה

בהנהלת גיאורג א. וט
בחסותו האדיבה של ה.מ. שגריר גרמניה בישראל
בפעם הראשונה בישראל „מחזמר־כיס"

„קארל השלישי ואנה מאוסטריה"
KARL III und ANNA von OESTERREICH

„מחזמר־כיס" עליז ב־6 תמונות מאת מנפרד רוזנר
עם מריטה קראל ואדווין ביילר
mit MARITA KRAL und EDWIN BEYLER

אחרי הצלחה עצומה בברלין, המבורג, אסן, נירנברג, ב„חגיגות האמנותיות של וינה וברלין". בין היתר, יבוצעו השירים והאריות*: „תושיט לי, ידי, משוש חיי", „ללבי יש פרמירה היום", „אנו עושים מוסיקה".
„נירנברג ציטונג" כותב: „הקהל יכול היה לצחוק, לבכות ולשיר יחד עם האמנים. פשוט מאד: עליז ושמח. הצלחה גדולה.

תל־אביב, אהל־שם	נהריה „רון"	חיפה
ביום שלישי 5.11 וביום רביעי 6.11 בשעה 8.30 בערב. כרטיסים: „אופיר", דיזנגוף 118, „בבלי" אלנבי 83	ביום ששי 8.11 בשעה 9.00 בערב. כרטיסים: „ברוהי דור"	התיאטרון העירוני במוצ"ש 9.11. שתי הצגות בערב אחד: הראשונה 6 והשניה 9. כרטיסים: „גובה ביגור" בהדר 15
ירושלים „בית־העם" ביום שני 11.11 בשעה 8.30 בערב. כרטיסים: בבכור כהנא	נתניה „אסתר" ביום חמישי 14.11 בשעה 9.00 בערב. כרטיסים: „סינגל"	ק. ביאליק „סביון" ביום ששי 15.11 בשעה 9.00 בערב. כרטיסים: בקופת התיאטרון

* תוכן מקוצר של המחזה בעברית מודפס בתוכניה, להשיגה בערב ההצגה.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

ערב מחול ומוסיקה
וואלרי וגאלינה פאנוב
עם התזמורת הפילהרמונית הישראלית
רוברט זלר, מנצח

כל הכרטיסים להופעת הגאלה ב־10.11.74, נמכרו
הופעות נוספות: **תל־אביב, היכל התרבות, בשעה 8.30 בערב**
יום שני 11.11.1974
יום רביעי 13.11.1974

כרטיסים בקופת היכל התרבות בשעות 10.00—13.00, 16.00—18.00
בימי ששי 10.00—13.00 ובמשרד „אופיר", דיזנגוף 118.
הנחה למנויים לפי תלוש 101

תיאטרון מחול ענבל

הצגות בכורה
אשירה לשבזי • הורה
בתל־אביב — „בית ארלוזורוב" בשעה 8.30
מוצ"ש 2.11 • יום ב' 11.11 • יום ב' 25.11

● „אחד המחולות המוצלחים ביותר היה „אשירה לשבזי". ניו־יורק טיימס
● „הורה" זהו מחול היכול לבוא אך ורק מישראל". אוריטון ז'ורנל פורטלנד

הבכורה העולמית התקיימה בסיור „ענבל" בארה"ב

בתוכנית הקאמרית
יום ג' 29.10 תל־אביב, כנס — מכור
★ החאן הירושלמי — כל יום רביעי בשבע — הצגה מיוחדת לתיירים

הצגות בכורה
תל־אביב „בית־דור" מוצאי־שבת 2.11 ב־9.00
תל־אביב „נחמני" יום ב' 4.11 ב־8.30
כרטיסים: „עתיד" 31688 וביתר משרדי הכרטיסים. הזמנה בטלפון

האגודה למען החייל בתל־אביב־יפו

בואו לשחק „בינגו"
המשחק המלהיב, החדש והמרתק
במוצ"ש 26.10.74, בבית החייל, רחוב וייצמן 60, תל־אביב, בשעה 9.00.
כל ההכנסות קודש לפעולות למען חיילינו

ערב ריקודים ובידור
ייערך במוצ"ש 26.10.74 ובכל מוצ"ש
באולמי **רות**
רח' בן־יהודה 84, ת"א (מול קולנוע „בן־יהודה")
עם להקת **האלמוגים**
בתכנית האומנותית הזמרת **שושי שקד**

תיאטרון „צבר" מציג:

גבעתיים „שביט" הערב 25.10 ב־9.00
ירושלים „אימקא" מחר 26.10 ב־8.30
הפקה: „עתיד" 31688 ובמשרדים

רמקולים בכל הגדלים
פוטו־סטריאו ספורט רח' בן־יהודה 8 תל־אביב

אריק פורטר (הגדה לבית פורסייט)
רחל רוברטס (מחירו של גבר)
בסרט המעולה
בלדה לשועל
דעת העיתונות בעולם ובארץ על הסרט
* לסרט זה יש סוג אצילות שהוא נדיר מאד בקולנוע של ימינו... (סאנדיי טלגראף)
* הרפתקאה מוזרה ונוגעת ללב... (ניוז אוף דה וורלד)
* צוות שמשחק היטב.. פשוט נפלא... אריק פורטר משווה כבוד לדמותו... (גארדיאן)
* מצולם באופן מקסים... (דיילי מייל)
* הדמויות הראשיות משחקות היטב... (דיילי מירור)
* אריק פורטר יוצר פורטרט סימפאטי של כבוד עצמי... (סאנדיי טיימס)
* צוות שחקנים מעולה... (מוסף הארץ)

הצגת בכורה ארצית
שבוע 2 גורדון ת"א

דני פלק מציג
ג'ימי לויד JIMMY LOYD
ושלישית הג'ז
של ריקי בירמן
"אדום עתיק"
שירים מתוך מחזות מוסיקליים
שירי ג'ורג' גרשווין
ספיריטואל שירי נשמה
שירי נט קינג קול
תל-אביב "בית ליסין" הערב 25.10 ב-10.00
קופות בית-ליסין, ויצמן 34, טל. 252691. לחיילים כרטיסי הנחה בקצין העיר תל-אביב.

שבוע-טוב
הקלטה פומבית לרדיו של התוכנית "שבוע-טוב" בהיכל שלמה
במוצאי שבת קודש פרשת לך-לך, י' בחשון תשל"ה (26.10.74), בשעה 9.00 בערב
בתוכנית ראיונות:
פרופ' י. ליבוביץ
חנן פורת (גוש אמונים)
שרה פרנקל — דיווחים על יהדות בריה"מ
חברי תנועת "הנני"
בתוכנית האמנותית:
צמד רעים
שמוליק סגל ושלמה בר-שביט
להקת הכליזמרים של אגודת "נחלה"
מנחה: מרדכי פרימן
● כרטיסים להשיג במשרד כהנא ובערב ההופעה בהיכל שלמה בירושלים.

במת בר אילן
אגודת הסטודנטים של אוניברסיטת בר אילן במוצ"ש, י' חשון תשל"ה, 26.10.74, בשעה 21.30, יעלה אי"ה באודיטוריום הגדול המופע
"פרצוף של צוענ'י"
תוכניתו של יוסי בנאי בליווי תזמורת.
לאחר ההופעה ריקודים במועדון.
הכניסה עם תעודת סטודנט בלבד
התחבורה חזרה מובטחת

חברת "מפתח" בע"מ-אבי דנטר מציג
טיפות הגשם
כרמלה קורן
להיטי ברט בכרך
הצגת "טיפות הגשם" כעניקה לנו מופע אומנותי בעל רמה הרבותית נדירה בבציאות של עסקי השעשועים שלנו. חלי אברמוב "הארץ" 23.8.74
"הזר ערב שאין בו מה להתבייש לעומת הבכיות ביותר בין לאומיות" עמנואל בר-קדמא "ידיעות אחרונות" 10.9.74
חיפה "שביט" הערב יום ו' בשעה 9.00 בערב
ת"א "בית צרלוזורוב" (אהל) מוצ"ש 26.10 בשעה 9.00 בערב
ת"א — יום א' 27.10 כל הכרטיסים נמכרו
הפצה ראשית "עתיד", 51688, המשרד: 296351/2

בימת פוואתא מציגה
בשבת 26.10 בשעה 11.00 בבוקר
תיאטרון מסכות מציג לילדים
מי יציל את הנסיכה?
משתתפים: נסים עיקרי, שלמה בר-שביט, ברוך דוד, יונית שוהם.

מועדון "פריז"
רח' הירקון 106, מול מלון "דן" טל. 236605
הצגות שחריות בשבת מחר, 26.10 לפנה"צ, 2 הצגות בשעות 12—10.30
סרטו של וולט דיסני
"המסה המעופפת"

הערב ב-10 בלבד
* קרי גרנט
* אודרי הפבורן
בסרט המתח
"חידון בתרוזים"
דיזנגוף 10 טל. 226226

מרכז החאן הירושלמי לתרבות ולבידור
היום יום ו' 25.10 בשעה 3 אחה"צ סרט לילדים: "בן המלך והעני" ובשעות 8, 10, 12 סינימה חאן "הפוריץ הנוצץ"
מחר מוצ"ש 26.10 בשעה 9.00 קונצרט ג'אז עם להקת הגלמינה
התאנברים קברט סאטירי על כוס יין, פתוח ערב ערב (חוץ מיום ו') משעה 9.30
יום ב' 28.10 בשעה 4.00 אחה"צ מפגש יהודי-ערבי
מסעדת החאן וגנות קפה נפתחו לקהל. מאכלים דרום-אמריקאיים
יום ד' 30.10 בשעה 9.00 בערב ערב פולקלור לתימנים עם "עובל"
גלריית החאן פתוחה לקהל

שון קונרי
בסרטו של
ג'ון בורמן
זארדוז
הסרט הדמיוני ביותר שראיתם
בכורה ארצית ממוצ"ש 26.10 קולנוע "תל-אביב"

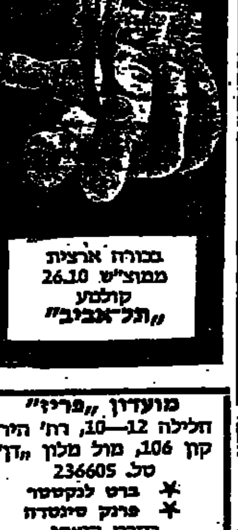

DRIVE-IN CINEMA TEL-AVIV
שבוע דרייב-אין ת"א
קולנוע "דרייב אין" טל. 477177
הקולנוע ללא בעיות חניה • ביבר-סיטר • ופרסיות

הצגה ראשונה בשעה 7.15
קומדיה משעשעת בהשתתפות מיטב כוכבי הבד האנגלי
* פרנקי הווארד
* סידני ג'יימס
* קנט וויליאמס
"טפקוד בבית החולים"
"CARRY ON DOCTOR"

הצגה שניה בשעה 9.45
סרט מתח מרותק
* בילי די וויליאמס
* אדי אלברט
"השוחד"
"THE TAKE"
הצגת חצות במוצ"ש 26.10.74 בשעה 12.30
ג'ורג' סגאל * אורסולה אנדרס * אורסון וולס
"כוכב הדרום"
"THE SOUTHER STAR"
כל ילד שיבקר ב"דרייב אין" השבוע יקבל שי ממשפחת פופאי הנחה של 6 ל"י ל"חיכל החלומות" והפתעה.

הסינמטק הישראלי
בית עובד העיריה רח' פרוג 4
טל. משרד: 284425 - טל. קופה: 235865
שבוע של סרטים ישראלים*

26.10 ב-18.30:	לאן נעלם דניאל וקס — אברהם הפנר	
ב-21.00:	אור מן ההפקר — נסים דיין	
27.10 ב-18.30:	איי לייק מייק — פיטר פריי	
ב-21.00:	חבורה שכזאת — זאב הבלת	
28.10 ב-18.30:	התמהוני — דני הלמן	
ב-21.00:	השמלה — יהודה (ג'אד) נאמן	
30.10 ב-18.30:	איריס — דוד גרינברג	
ב-21.00:	מציצים — אורי אהר	
31.10 ב-16.00:	חציחצי? — בועז דוידסון	
ב-18.30:	שלום — יקי יהושע	
ב-21.00:	מקרה אשה — ז'אק קתמור	

* הסרטים ילוו בהקרנת סרטים ישראלים קצרים. עדיפות ברכישת הכרטיסים תשמר לחברי הסינמטק.

מרכז רכיבה אודים
(מול מכון וינגייט)

הדרכה מוסמכת וטיולים מרהיבים
אין השכרת סוסים
לקביעת תור להתקשר 053-25023
בשבת 2 לנובמבר
תחרות רכיבה
ב-9 בבוקר הרוכב הטוב ביותר
הקופץ הצעיר (עד גיל 17)
ב-2 אחה"צ קפיצות מהירות, כל הגילים
בעלי סוסים מוזמנים להשתתף
נא להתקשר לפני יום התחרות

מפגש בוגרי
ההצגה
עליזה מזרחי
ביום רביעי, 30.10.74, בשעה 9 בערב, בתל-אביב, אולם "נחמני", תתקיים הצגה חגיגית מיוחדת
"עליזה מזרחי"
שחקני ההצגה יארחו את כל הצוות הראשון ששיחק ועשה "היסטוריה" לפני עשר שנים.
אורחי ההצגה: * עדנה פלידל * רבקה מיכאלי * שלמה בר-שביט * יצחק ברקת * דני ליטאי * גורית כהן * ישראל בידרמן * טסלה אבני * אסי אשד * לבנת שלם * יגאל סרי-לוי וכן אמנים, שחקנים, עתונאים, צלמים וכל מי שיכין כרטיסים מראש — ובדאי!
כרטיסים בת"א — יוקי, רוקוקו, הדרן, קסטל, כנף.

קצת אחרת
קולות וכלים עם: שלמה ברנוך — מנהל
שם טוב לוי — חלילים, שלמה ידוב — גיטרה
תל-אביב "בית-דור" הערב 25.10 בחצות
כרטיסים: יוקי (לאן)
הזמנת הצגות "תיאטרון מסכות" טל. 223212

תאטרון הקולנוע
במוצ"ש 26.10.74
הלהקה המעולה
עוננות השנה
הזמר דוד גבאי
* הנרולות יקרות ערך
בבנין קולנוע מקסים (בתרום)

בית הצנחן
רמת-גן
ריקודים והרבה בידור
מוצאי שבת — 26.10.74
בתכנית:
צחי נוי
אלי גורנשטיין
(צמד תומה ומגדל)
מוסיקה לריקודים לצלילי
הכוכבים הכחולים
ע"י המיקרופון הזמר
דני אנג'ל
כרטיסים בערב ההופעה בקופת בית-הצנחן, רחוב רוקח, כניסה דרך אבא הלל 155 (לפני שילוט).

הלילה הגדולה

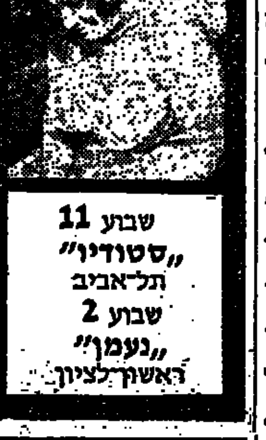

שבוע 11 "סטודיו" תל-אביב
שבוע 2 "נעמן" ראשון-לציון

אגודת הסטודנטים אוניברסיטת ת"א
אודיטוריום בר-שירה
מועדון הסרט הטוב
היום יום ו' בשעות 22.00, 24.00
יוקרן סרט מעולה
*
מחר מוצ"ש 26.10.74 בשעה 21.00
באודיטוריום בר-שירה
"התאוות הקטנות שבחיים"
פזמוני ברכס
עם מירי אלוני
בני אמדורסקי
ויוסי פולק

מועדון דרייב-אין טל. 477177
מועדון "דרייב-אין"
בערב טל. 477177
בשעות היום: 8—13 טל. 446172
השערים ייפתחו ב-10.30 בדיוק

מועדון קולנוע
בן יהודה
הערב ב-10 וב-12
סטיב מקווין
בוליט
שימו לב — בגלל הסרט המיוחד — בשתי ההקרנות אותו סרט.
המקומות מסומנים

קולנוע "גיל" רמת-השרון
מציג את
סרט הריגול והמתח
נוח שוה בילון
עם מייקל קיין
היום בערב בשעה 24.00

השבוע בבתי הקולנוע

ירושלים
במוצאי שבת: 7.00, 9.00
בימי חול: 3.45, 7.00, 9.00
אדיסון: שבוע 2 ג'ונים ארקית מודר של אב
אורגיל: שבוע 3 לינו ונמורה שנה מוכה לאוהבים
אורדון: 6.30, 9.00 ליזה בלייר מגרש השדים
אורנע: צ'רלס גרודין סביל יפורד שובר הלבבות
ארנון: שבוע 4 מרלין מונרו טוני קרטיס חמים ומשיב
הבירה: פביו טסטי אהבה היא קדינה ואמורית
חן: הדיילת מקופנהגן
ירושלים: ברברה סטרייסנד רוברט רדפורד כך היינו
מיטשל: שבוע 9 יהודה ברקן צ'ארלי וחצי
סמדר: 6.30 9.00 סטיב מקווין דסטין הופמן פפיון
עדן: שבוע 2 ג'ים בראון ג'ין קלי שלושת המוקצבים
רון: שבוע 5 ריאן אוניל טאטום אוניל ירח של נייר

רמלה
המגדל: 7.15 9.30 אל פאצ'ינו סרפיקו

לוד
בשעות: 7.00, 9.15
אורלי: הקומדיה הצרפתית האראכסטים בסופרמרקט
תרבות: גלנדה ג'קסון [illegible] החיים

ראשון-לציון
בשעות: 6.45, 9.00
נעמן: שבוע 2 מישל פיקולי הלילה הגדולה
ראשון: שבוע 5 יהודה ברקן צ'ארלי וחצי
תפארת: 6.30, 8.45 שייקה אופיר אבוי אל בנאת

נס-ציונה
נגה: 6.30, 8.30 ג'ים בראון המקום מאי השדים

רחובות
בשעות: 6.30, 8.45
בית הפועלים: ג'יימס גארנר למיגל
הדר: מוני קרמים לפקה
חן: אוליבר ריד רקל וולש שלושת המוסקטרים

אשדוד
בשעות: 7.15, 9.30
אורליגמות: 7.00, 9.15 סרט הקרטה אגרוף הדרקון
אסתר: שרל אזנבור 24 שעות של מתח
אשדוד: מוני קרמים לפקה
דגון: לנרו בוזקה בוזקה בגינוניה

קרית מלאכי
בשעות: 7.00, 9.15
בידור: מגריקות דשקה קופי
הדר: מוני קנגל אגנם המורה

אשקלון
רחל: 7.15, 9.30 ז'אן לואי טרינטיניאן המזימה

רמת-גן גבעתיים
בשעות: 7.15, 9.30
ארמון: שבוע 2 ג'ים בראון שלושת המוקצבים
אורדע: אני ג'ורדרו איך עשו ללא אש
אורלי: 7.00, 9.30 גרי קופר למי צלצלו הפעמונים
ארמון: רות גורדה הרולד ומוד
גל-אור: ליב אולמן השגעון המכסים
נורד: שבוע 8 יהודה ברקן צ'ארלי וחצי
דילר: אנכסום לוהטים
רמה: שבוע 2 מיכל פונט למני המנורה
רמת-גן: שבוע 2 ג'יימס קאן הופעה עד הצות
שבים: דסטין הופמן סטיב מקווין פפיון

קרית-אונו
אורי-אונו: 7, 9.15 לאורה אנטונלי איזה מין שחורת

חיפה
במוצאי שבת: 6.45, 9.00
בימי חול: 4.00, 6.45, 9.00
אורדן: ג'ין פונדה הבדש ונערת השלפון
אורה: שבוע 2 אל פאצ'ינו פרנק סרפיקו
אורלי: שבוע 2 רוברט רדפורד העוקץ
אמפיתיאטרון: שבוע 3 מרגם היל ההורד אנחנו עצבנים
ארמון: 7, 9.15 שבוע 2 ריאן אוניל ירח של נייר
בית רוטשילד: סיה מארו, דסטין הופמן בגד וטריי
גלאור: אינגמר ברגמן ילקת זאביב
חן: מישל פיקולי הלילה הגדולה
כרמל גנים: הצגת בכורה הסרט התורכי היכן בני
מוריה: קלוד בארי, איב רובר הצלחתו של לא יוצלח
מירון: שבוע 3 מקס פון סידוב מגרש השדים
נוף: הזומרמנים הנועזים
עצמון: שבוע 3 מקס פון סידוב מגרש השדים
פאר: יהודה ברקן צ'ארלי וחצי
רון: שבוע 3 ברברה סטרייסנד הכל למען פום
שביט: ג'ורג' ס. סקוט יומו של הדולפין
שמבי (נוה שאנן): אליום גולד שלום לנצה
בית העם (ק. חיים): 6.30, 8.45 ג'ים בראון 3 המוקצבים
היובל (ק. חיים): 6.30, 8.45 פני היל בשבדיה
מבחר (קרית ביאליק): 7, 9.15 ג'ים בראון שלושת המוקצבים
ספיר (ק. ביאליק): צ'רלי צ'פלין הדיקטטור הגדול
ציונה (ק. ים): 7, 9.15 שייקה אופיר אבוי אל בנאת

עכו
גלעדי: 6.30, 8.45 קלינט איסטווד הארי המזוהם חוזר

קרית שמונה
הרמון: 6.15, 8.30 הקרב על החוף
שניר: 6.45, 9.00 קלינט איסטווד הארי המזוהם חוזר

פרדס-חנה
דקל: 6.30, 9.00 אדוארד פוקס נשיא על הכוונת

חדרה
חוף: 7.00, 9.15 מרגם היל קוראים לי אף אחד
חדרה: 7, — 9 הרפתקה במזוודות

נתניה
שרון: 7.00 9.30 שבוע 4 רוברט רדפורד העוקץ

הרצליה
בשעות: 7.00, 9.15
דניה: 7.00, 9.00 מיטורה של ניכולשיות
דוד: מרגם היל שלושה מוכים ואחד נוכל
היכל: 7.00, 9.00 לינו ונמורה שנה מוכה לאוהבים
תפארת: דיאנה רוס הליידי שרה בלוז

כפר-סבא
חן: 7.00, 9.15 יהודה ברקן צ'ארלי וחצי
עמל: 7.00, 9.15 וולטר מתיאו פים ומיילי

פתח-תקוה
בשעות: 7.00, 9.15
אורדן: 8.30 בסמך האימה
הדר: אהרון המאהבים הלוהטים
היכל: שייקה אופיר אבוי אל בנאת
שלום: ג'ים בראון ג'ין קלי שלושת המוקצבים

תל-אביב
שבת: 7.15, 9.30
4.30, 7.15, 9.30
שבוע 5 הצגת בכורה אנחנו עצבנים
6.00, 9.00 שבוע 3 ברנרו הפנדק
שבוע 5 אליוט גולד ... מרגלים
7.00, 9.40 שבוע 22 ... העוקץ
שבוע 4 בכורה ארצית ... מגרש השדים
שבוע 5 בכורה ... בול דורה פרים
שבוע 2 בכורה ארצית ... בלדה לשועל
שבוע 5 בכורה ארצית ... ריק ברופי
9.30 קירק דוגלס ... תהול העבר
סנקדיל בבית ... השוחד — 2.15 ... הדרום — 12.30
שבוע 5 בכורה ארצית ... קרמים לפקה
7.00, 9.00 שבוע 2 ... הלב המבוע
הסרט היווני ... פליפה
שבוע 13 ריאן אוניל ... ירח של נייר
שבוע 4 בכורה ארצית ... מגרש השדים
שבוע 3 ברברה ... הכל למען פום
7.30, 9.30 שבוע 3 ... אהובתי השפחה
הצגת בכורה ... האליכות
... הקרמה
7.00, 9.30 שבוע 10 ... הלילה הגדולה
שבוע 7 ... ישנונים
שבוע 11 יהודה ברקן ... צ'ארלי וחצי
9.30 לורנס אוליביה ... בשחקי ביהודש
9.30 השפעת קרני ... על צפורני החתול
שבוע 11 ז'אן גאבן ... שני גברים בעיר
7.30, 9.30 ... ההאומות
שבוע 8 הצגת בכורה ... סכב פרא
שון קונרי בסרטו של ... בורמן זארדוז
הצגת בכורה ... של בתולה

יפו
9.15 וינסטנס פרייס ... של דייר טייבם
9.15 גלנדה ג'קסון ... בת החיים

...תים
7.15, 9.30
צ'רלי צ'פלין ... הגדול
מוני קרמים ... לפקה
שבוע 9 יהודה ברקן ... צ'ארלי וחצי
שבוע 2 ג'ורג' סגל ... בת החיים
6.45, 9.15 ג'ק למון ... אורנמי

...ולון
7.15, 9.30
7.00, 9.30 ג'ק למון ... אורנמי
שבוע 9 יהודה ברקן ... צ'ארלי וחצי
דני קניידר ... ניו-יורק 7
9.15 הסרט התורכי ... הגדול
אלן דילון ... גברים בעיר

קרסקטיבה
בבית סוקולוב קפלן 4
ביום שישי 25.10 2.30 אחה"צ:
1. תותי בר Bergman
2. התפשטות M. Forman
ב-10.00 בערב
1. התפשטות 2. תותי בר
בהצגות
1. הצפורים Hitchcock
2. יצרים Antonioni

הערב 25.10.74
בשעות 12—10
* ג'ון ווין
בסרט המתח
"לוחמי הגיהנום"
בבנין "מאות אביב" ת"א, אבן גבירול 30, 260773, ע"י אולמי "צוותא", "בית-דור".

פייף קסטות
טוללות וחשמל
+ מיקרופון
רק —375 ל"י
אצל פרשו שטריאו מספורט בן-יהודה 8 ת"א

מועדון גת
אבן גבירול 62
הערב ב-10.00 ו-12.00
פול ניומן
בסרט המתח
המורד

"סינמה 1"
תל-אביב, יונת הנביא 2 שפת הים, טל. 57952
הערב 25.10 בשעות 12—10
הסרט עטור האוסקרים
"הקשר הצרפתי"

... דתיים ... סטודנטים
מוצ"ש י' חשון 26... מהשעה 8.30
... בני-ברית ... קפלן 10 ת"א
בתכנית:
הזמר ... קשת
ותזמורתו
... ההורוסקופ ... רקידכם
... לדתיים ... בלבד!

עדן
11.00 בבוקר
בן יהודה 77
230000

هكذا من الامل

מודיעין

● **יום שישי ★ ט' מר־חשון תשל"ה ★ 25 באוקטובר 1974 ★ שקיעת החמה: 16.58 ★ זריחתה מחר: 5.51**
● פרק יומי: דברי הימים ב, ל"א
● משנה יומית: כלים, יא, ז—ח
● דף יומי: בכורות, כא
● הלכה יומית: ראש חדש, תכו—ו, ג—א
● פרשת השבוע: לך לך

● **יום שבת ★ י' מר־חשון תשל"ה ★ 26 באוקטובר 1974 ★ שקיעת החמה: 16.57 ★ זריחתה ביום א': 5.52**
● פרק יומי: דברי הימים ב, ל"ב
● משנה יומית: כלים, יא—יב, ט—א
● דף יומי: בכורות, כב
● הלכה יומית: ראש חדש, תכח, א—ג
● פרשת השבוע: לך לך

ברדיו
(ראה "ימים ולילות" עמודים 47—46)

בטלוויזיה
(ראה "ימים ולילות" עמוד 47)

רופאים

תל־אביב והמרכז
ד"ר הר־אבן, אפשטיין 6, טל. 443281.
מד"א טל. 614333 שירות אמבולנסים ובמקרים דחופים, טל' 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.

עזרה ראשונה לטיפול בשיניים
במרפאת ההסתדרות ברח' שינקין 31 ת"א, טל' 288098 — בערבי שבת 17.00 אחה"צ — 21.00. בשבת 9.00 — 13.00 לפנה"צ.

קופ"ח "מכבי"
תל־אביב — שישי: (מ־14.00 אחה"צ עד 07.00 בבוקר ל־מחרת) מד"א, טל' 101.
שבת: (מ־07.00 עד 20.00 בערב) ד"ר מרק דונה (כללי) החשמונאים 4, טל' 248228; ד"ר כהן שם טוב (ילדים), שד' נורדאו 71, טל' 444408. מ־13.00 אחה"צ עד 07.00 ב־בוקר — מד"א, טל' 101.
גבעתיים — שישי: (מ־14.00 עד 19.00) ד"ר פוטשקין (כ־ללי), רמת־חן, הראל 4, טל' 744364; גב' ד"ר בוגוזובסקי (ילדים), ר"ג הרצל 43, טל' 738591. מ־19.00 עד 07.00 ב־בוקר — רופא תורן במד"א, ר"ג הגלגל 42, טל' 781111.
שבת: (מ־07.00 עד 20.00 בערב) ד"ר עיני (כללי), ר"ג נחליאלי 5, טל' 796348; ד"ר אידלסון (ילדים), ר"ג הרצל 1, טל' 726680. מ־20.00 עד 07.00 ביום א' — רופא תורן במד"א, ר"ג הגלגל 42, טל' 781111.
בת־ים: טל' 863333.
חולון: טל' 843133.
לוד: טל' 962133. מ־19.00 ביום ו' עד 06.00 בבוקר יום שבת ומ־19.00 ביום שבת עד 06.00 בבוקר יום א'.
קרית־אונו: מ.ד.א. 4־781111.
פתח־תקוה: טל' 912333.

קופ"ח "מאוחדת"
תל־אביב: מד"א, טל' 101.
גבעתיים: מד"א: טל' 781111.
בת־ים: מד"א, טל' 863333.
חולון: מד"א, טל' 843133.

אבן־יהודה: ד"ר כץ, 99439.
קופ"ח "מכבי"
נתניה: טל' 4—2333.

ירושלים
קופ"ח "מכבי"
שירות לילה
מד"א, טל' 523133 שירות אמבולנסים ומקרים דחופים, טל' 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.
קופ"ח "מאוחדת"
שירות רופאי לילה מ־8 בערב עד 7 בבוקר, מד"א, טלפון 54122/4.

חיפה והצפון
רופא תורן כללי (ילדים), טל' 254530; ד"ר פרידמן (כללי וילדים), רח' הלל 43, טל' 524922; מד"א: טל' 101, מ־9 בערב עד 7 בבוקר.
קופ"ח "אגד"
רופא תורן כללי וילדים — טלפון 254530.
קופ"ח "מאוחדת"
נצרת: ד"ר עטאללה, טלפון 54096.
קריות: מקטי ביאליק, טלפון 711515, 713232.
נהריה: מד"א, טל' 923333.
כפר תבור: ד"ר א. קולה טל' 37212.
קופ"ח "מכבי"
חיפה: תורנות לילה: מד"א, טל' 101, מ־20.00 עד 07.00.
צפת: (מ־13.00 עד 07.00 ב־בוקר יום ר') מד"א טל' 101.

רחובות והדרום
קופ"ח "מכבי"
אשדוד: טל' 22222.
ערד: מ.ד.א. טל' 057-97222.
קופ"ח "מאוחדת"
רחובות: מד"א, טל' 95133.
ראשון לציון: מד"א 94233.
רמלה: מד"א, טל' 961022.
אשדוד: מד"א, טל' 22222.
באר־שבע: מד"א, טל' 78333.

בתי־חולים
● ירושלים
שישי: הדסה (ילדים, כי־רורגית מוח, א.א.ג.); ביקור חולים (פנימית, נשים); שערי צדק (עינים, כירורגית).
שבת: שערי צדק (ילדים, נשים, כירורגית, עינים); הד־סה (פנימית, כירורגית מוח, א.א.ג.).
● תל־אביב
שישי: הדסה (פנימית)
שבת: איכילוב (פנימית).
● חיפה
שישי: רמב"ם (כירורגית, תאונות, פנימית, ילדים, עי־נים, א.א.ג., נוירוכירורגיה, מחלות נפש, כירורגיה פה ו־לסת); רוטשילד (נשים).
שבת: רמב"ם.

נתניה והשרון
קופ"ח "מאוחדת"
נתניה: מד"א, טל' 2333/4.
רמת־השרון: מד"א, 981333.
הרצליה: ד"ר סרליגג 930230.
כפר־סבא: ד"ר קראוס 925772.
הוד השרון: ד"ר רטן, 924133.

בתי מרקחת

● ירושלים
שישי: אורה, המלך ג'ורג' 27, טל' 222043; אל סנטראל, רח' צלאח א־דין, טל' 282196.
שבת: ד"ר פרקש, רח' הפלמ"ח 28, טל' 36084.
מוצ"ש: בית הכרם, רח' בית הכרם 19, 521009; אל שעב אל ג'דידה, ב־הוך שער שכם, 283401.

● תל־אביב
שישי: פרנקל, רח' ה־מלך ג'ורג' 28, 223721; שלמה המלך, רח' שלמה המלך 78, טל' 246461; יאני, רח' יהודה הלוי 67, טל' 612474.
שבת: בוגרשוב, רחוב בוגרשוב 60, טל' 293889; משקוביץ, רח' המלך ג'ורג' 25, טל' 282650.
מוצ"ש: פרנקל, רחוב המלך ג'ורג' 28, 223721; תרופה, רח' דיזנגוף 217, טל' 223488; יאני, רחוב יהודה הלוי 67, 612474.

● חיפה
שישי: המזרח, רח' הר־צל 87, 663211.
שבת: בלפור, רח' מסדה 1, טל' 662289.

● רמת־גן ובני־ברק
שישי: צמית, מודיעין 130, טל' 722954.
שבת: הרצל, רח' הר־צל 52, טל' 722372.

● חולון ובת־ים
שבת: עזורא, רח' בל־פור 135, בת־ים.
שבת: אסותא, פרומ־פלדור 4, חולון; גני בה־ים, רח' הנביאים 3, בת־ים.

● באר־שבע
שבת: "יונה", שכון ב' ביאליק 5.

● פתח־תקוה
שישי: מרכז השרון, חובבי ציון 40, 911078.
שבת: רסל, רוטשילד 89, טל' 911406.

מטוסים

נחיתות: אל על 004 מניו־יורק; 10.20: אולימפיק 301 מאתונה; 12.50: ט.וו.א. 880 מאתונה; 13.00: אליטליה 738 מרומא; 13.25: אל על 162 מטהראן; 13.50: אל על 016 מניו־יורק; 13.60: אל על 358 מפראנקפורט; 15.20: ט.וו.א. 810 מבומביי, מפריס ורומא; 15.35: אל על 348 מציריך; 16.20: אל על 908 מירושלים; 16.50: אל על 858 מניו־יורק ואמסטרדם; 17.15: אל על 468 מלונדון ופאריס; 17.20: אל על 464 מרומא ואתונה; 17.40: סוויסאייר 336 מציריך וז'נווה; 19.25: בריטיש איירווייס מ־לונדון ואתונה; 21.45: איירפראנס 130 מפאריס וניצה 21.50.
המראות: אולימפיק 302 לאתונה; 13.35: אליטליה 739 לרומא; 14.10: אל על 907 לירושלים; 16.00: ט.וו.א. 810 לבומביי ו־באנגקוק 16.50.

מספר טלפון כדי לוודא מועדי המראת מטוסים ונחיתתם — 03-614656.

רכבת

מירושלים
● לתל־אביב 7.40, 10.40, 12.48, 14.14.
● לחיפה 7.04, 12.12.
● לבאר־שבע ודימונה 7.40

מתל־אביב
● לירושלים 6.55, 9.54, 11.57, 14.00.
● לחיפה 6.44, 8.00*, 9.42, 10.48*, 12.20, 13.16*, 13.46, 14.50*, במוצ"ש 19.00.
● לנהריה 8.00*, 12.20.
● לבאר־שבע 6.25, 8.54, 12.52.
● לדימונה 8.54, 12.52.

מחיפה
● לירושלים 6.42, 11.50.
● לתל־אביב 6.12, 7.18*, 8.40*, 10.00, 11.30*, 12.33, 13.23*, 14.10, במוצאי־שבת 19.00.
● לבאר־שבע ודימונה 6.42
● לנהריה 6.33, 9.08*, 13.49.

מנהריה
● לחיפה ולתל־אביב — 5.43, 7.48, 10.47*, 15.00*

● לירושלים, באר־שבע דימונה 5.43.
מבאר־שבע
● לירושלים 6.14, 13.17.
● לתל־אביב 6.44, 9.18, 13.17.
● לחיפה 6.14.
מדימונה
● לירושלים 6.14, 12.47.
● לתל־אביב ולחיפה 6.14
● לבאר־שבע 6.14, 12.47

* רכבת מהירה

דירות מודרן לייף — דירות מודרן לייף

מבצע מיוחד בראשון־לציון

דירות מודרן לייף

דירות מודרן לייף

ב"מודרן לייף" הרצל 74. ראשון־לציון

דירות בנות 4 חדרים
בבנין מפואר וכניסה בעוד 20 חודש
ב־183.000 לירות
באזור מרכזי ושקט

★ מטבחי רגבה ★ חרסינה צבעונית ★ תריסים סביב ★ מעלית ★ מים חמים וגז מרכזי ★ כניסה סגורה עם טלפון פנימי.

תנאי תשלום:	
הרשמה	5,000 ל"י
חוזה משכנתא בלתי צמודה	70,000 ל"י
תשלומים ל־20 חודש	30,000 ל"י
	78,000 ל"י
ס"ה	183,000 ל"י

ועוד במודרן לייף מבחר גדול של דירות בכל הגדלים ובאזורים הטובים בעיר, במחי־רים סבירים ובתנאי תשלום נוחים + משכנתא.

"מודרן לייף"
רחוב הרצל 74 ראשון־לציון

מרכז זלמן שזר

מרכז זלמן שזר להעמקת התודעה ההיסטורית היהודית
משרד החינוך והתרבות
המח' להשתלמות עובדי הוראה
הפיקוח על הוראת ההיסטוריה

מפגשי מורים להיסטוריה
יהודים ויהדות בעיני העולם ההלניסטי
יחידת לימוד ראשונה

★ **מחוז ירושלים** (במרכז זלמן שזר, רחוב חובבי ציון 4, ירושלים)
יום ראשון י"א חשון תשל"ה (27.10.74) — גלויי אהדה בין היהדות לבין העולם היוונ־רומי — ד"ר אופנהיימר, אוניברסיטת ת"א.
יום ראשון כ' כסלו תשל"ה (17.11.74) — שנאת ישראל בעולם ההלניסטי־רומי. ד"ר משה ד. הר, האוניברסיטה העברית.
יום ראשון כ"ד כסלו תשל"ה (8.12.74) — השפעת ההלניזם על יהדות בבל ומסופוטמיה. פרופ' משה בר, אוניברסיטת בר־אילן.
יום ראשון ט"ז טבת תשל"ה (29.12.74) — הוראת הנושא "יהודים ויהדות בעיני העולם ההלניסטי" בבתי הספר — מר ישעיהו גפני, האוניברסיטה העברית.

★ **מחוז תל־אביב והמרכז** (בבית הסופר, רחוב קפלן 6, תל־אביב)
יום שלישי י"ג חשון תשל"ה (29.10.74) — השפעת ההלניזם על יהדות בבל ומסופוטמיה. פרופ' משה בר, אוניברסיטת בר־אילן.
יום שלישי ה' כסלו תשל"ה (19.11.74) — גלויי אהדה בין היהדות לבין העולם היוונ־רומי. ד"ר אהרן אופנהיימר, אוניברסיטת תל־אביב.
יום רביעי ד' טבת תשל"ה (18.12.74) — שנאת ישראל בעולם ההלניסטי רומי. מר ישעיהו גפני, האוניברסיטה העברית.
יום שלישי י"ז טבת תשל"ה (31.12.74) — הוראת הנושא "יהודים ויהדות בעיני העולם ההלניסטי" בבתי ספר. ד"ר אהרן אופנהיימר, אוניברסיטת תל־אביב.

★ **מחוז הדרום** (בבנין הספריה, חדר 310, אוניברסיטת הנגב)
יום שלישי כ' חשון תשל"ה (5.11.74) — היחסים בין יהודים לנוכרים בסוף ימי בית שני. פרופ' שמואל ספראי, האוניברסיטה העברית.
יום חמישי י"ד כסלו תשל"ה (28.11.74) — הלניזם בעולמם של חז"ל. ד"ר משה ד. הר, אוניברסיטת הנגב.
יום רביעי י"א טבת תשל"ה (18.12.74) — שנאת ישראל בנצרות הקדומה. פרופ' דוד פלוסר.
יום רביעי ר"ח שבט תשל"ה (1.1.75) — הוראת הנושא "יהודים ויהדות בעיני העולם ההלניסטי" בבתי ספר. גב' נעמי פרגי.

★ **מחוז חיפה והצפון** (בבית העם ע"ש ש. פבהר, רח' פבהר 5 [מרכז הדר] חיפה)
יום רביעי כ"א חשון תשל"ה (6.11.74) — שנאת ישראל באימפריה הרומית. ד"ר דוד גוטבלט, אוניברסיטת חיפה.
יום רביעי י"ג חשון תשל"ה (27.11.74) — הלניזם בעולמם של חז"ל. מר ישעיהו גפני, האוניברסיטה העברית.
יום רביעי י"א טבת תשל"ה (25.12.74) — יחסם האוהד של ההלניזם ליהדות. ד"ר דוד גוטבלט, אוניברסיטת חיפה.

א. מפגשי המורים יפתחו ע"י מר שלמה נצר, מפקח מרכז הוראת ההיסטוריה במשרד החינוך והתרבות.
ב. כל ההרצאות מתחילות בשעה 8.00 בערב.

מורה, גזור ושמור מודעה זו!

רהיטי סקאנדיה ירושלים
חלום שמתגשם!
אנו מציעים לך רהוט מודולרי באיכות ובעיצוב **סקנדינביים** במחירים נמוכים ללא תחרות
הספקה ישירה — מהיצרן לצרכן.
רח' שלומציון המלכה 14
טל. 226278
ירושלים
מיחידה ליחידה — ביתך נבנה!

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ
מכון המתכות הישראלי — המרכז לריתוך
בין התאריכים 22—31 בדצמבר 1974 יתקיים, במסגרת המרכז לריתוך בקרית הטכניון בחיפה
סמינר בנושא:
תיכון בריתוך (WELDING DESIGN)
הסמינר מיועד למהנדסים מתכנים בענף המכונות והבניה.
ההרצאות תינתנה על־ידי **Dr. J. E. M. Jubb** ממכללת Cranfield באנגליה.
משך הקורס: 8 ימים והוא יכלול הרצאות ותרגילים.
שעות ומועדי ההרצאות: לפני ואחרי הצהריים (ימים א'—ה' בשבוע הראשון, א'—ג' בשבוע השני).
המחיר למשתתף: 1,200.— ל"י, כולל ארוחות צהריים, אינו כולל לינה.
פרטים והרשמה במזכירות מכון המתכות, טל.: 04-231216, 04-235103, 04-235104.

המועצה הישראלית לצרכנות
מעונינת לשבור דירה בת 4 חדרים בצפון תל־אביב
(רצוי משרד)
נא להתקשר לטל: 266485, או 264807.

למכירה
מבנה תעשייתי (1000 מ"ר)
בן 3 קומות
העומד על מגרש של כ־500 מ"ר ליד הסינרמה
להתקשר בשעות העבודה
טלפונים: 33108, 32176 ת"א

לכל המעונינים בגיור
בית ידידי הגר בישראל הפייג, ללא כל הבלה לכל הפונים אליה. במידע ובהדרכה בת"א ת.ד. 3333, טל. 225853, 479786; בנתניה ת.ד. 1172, טל. 053-24110; בבאר־שבע ת.ד. 2018, טל. 3787; בבני־ברק ת.ד. 601.

בידור — לאן השבוע... לאן השבוע

הבימה — **הבימרתף**
מי הוא מה?
בביצוע נוסים עזיקרי
הצגה ה־50
הערב 9.30 ● מחר 9.00

מועדון 2.2 בטכניון
יום שישי 25.10.74
★ שני סרטי קולנוע — רידרבו — ג'ון ויין — קרון האש
★ ריקודים לצלילי תקליטיה
תחבורה להדר וקריות בסוף הערב
במוצ"ש 26.10 ריקודי עם, סרטים ודיסקוטק.
ביום ג' 29.10 הסרט "ה־שוד המוקלט", ריקודי עם ודיסקוטק.
ב־30.10 ו־31.10 תקופת ההרשמה, סרטים בשעות הבוקר — הכניסה חינם.
הכניסה לסטודנטים ולבנות בלבד

מועדון 77
ישראל גוריון
בערב שירים גסים
הערב שתי הופעות ב־9.30 ובחצות.
מחר, מוצ"ש בשעה 10.00.
בכל יום א' בשעה 10.00 מסין אקטואלי עם דודו דותן, אבי קורן וציפי שביט.
ת"א, בן יהודה 77 טל. 230000

מועדון בר־מין
מועדון אגודת הסטודנטים של אוניברסיטת תל־אביב בהנהלת דליק
מארח הערב את להק
האחין והאחיון
ריקודים לצלילי תזמור עונות השנה
★
מחר מוצ"ש 26.10 ערב ריקודים
ביום ה' 31.10 — נשף פתיחת שנת הלימודים
אריק איינשטיין והצ'רצ'ילים
הכניסה לסטודנטים/יות בלבד

אבישלום דרורי מהפנט
★ היפנוזה שימושית
★ גמילה מעישון בעזרת היפנוזה
★ לימוד אנגלית בעזרת היפנוזה
★ הרזיה בעזרת היפנוזה
★ בעיות??
★ יעוץ בעניני משפחה
פרטים תל־אביב כלבון 266349

מועדון "המפתח"
יפת 15 יפו
הערב: לאקדמאים/יות וסטודנטים/יות 25+
ערב הכרויות!!!
★
במוצ"ש ערב התרשמות, ריקודים ובידור לבודדים/ות ולנשואים ואקדמאים/יות) לפי העדות. טל. 821768.

קורסים ל־
אנגלית מדוברת
השבוע נפתחים קורסים חדשים נוספים

מתחילים	מתקדמים א'	מתקדמים ב'	שיחה
31.10	30.10	31.10	31.10

מבחנים לקביעת רמה חינם, תנאי תשלום נוחים — הרשם מיד
קורסי בוקר וערב

ההרשמה והלימודים ב **"אולפנים לאנגלית"**
תל־אביב בבנין **"גימנסיה הרצליה"** רח' ז'בוטינסקי 106 בשעות 4—8 בערב
תל־אביב במרכז שדרות דוד המלך 11, 9—1 לפנה"צ, 4—7 אחה"צ.
הצטרפו אל המרוצים למדו באולפנים לאנגלית

25 — ט' בחשון תשל"ה
"מעריב" מס. 28
חשבון [918]

שנת אוכלוסיית העולם

ב־18 לחודש זה הונפקו ב־או"ם ארבעה בולים מיוחדים שהוקדשו ל„שנת האוכלוסיה העולמית" שעליה החליט ה־או"ם. ערך הבולים 10, 18 סנט (לשימוש בניו־יורק), 60, 80 סנט (לשימוש בז'נווה). הם מציגים ציור הזה של

ילדים משחקים בכדור הארץ

הגרי בנקסט מארצות הברית המתאר שלרצה ילדים עירו־מים כנגדים שונים משחקים בכדור הארץ. כן תופיע ב־נושא זה גלוית דואר מיו־חדת.

המיבצע של „שנת אוכלוס־יה העולמית" החל בוועידה שהתקיימה בבוקרסט בירת רומניה באוגוסט ש.ז. בה נדו־נו התכניות של שיפור איכות החיים, פיתוח כלכלי־חברתי של אוכלוסיית העולם, תכ־נון המשפחה וכו'.

בול רומני מיוחד שהונפק ביוני ש.ז. מציג על בול ב־

בול רומני מוקדש לשנת האוכלוסיה העולמית

ערך של 2 ליי אנשים מסוג־גים וסמל המיבצע המיוחד.

תכנון המשפחה והרפואה ל־משפחה מתוכננת הם תוכנם של 2 הבולים הראשונים ש־הונפקו בגאנה בספטמבר ש.ז.

תכנון המשפחה בגאנה

בערך של 5, 30 פ. ומציגים זוג ו־4 ילדים ועזרה רפואית במרפאה. 2 הבולים הנוספים בערך של 50 פ. 1 ס. מציגים וריקה ומיפקד האוכלוסיה.

פיליפינים הנפיקה 2 בו־לים המציגים סמל של ה־מיבצע „אוכלוסיית העולם" ב־

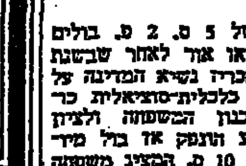

תכנון סוציאלי ומשפחתי בפיליפינים

ערך של 5 ס. 2 פ. בולים אלה ראו אור לאחר שבשנת 1973 הכריז נשיא המדינה על תכנית כלכלית־סוציאלית כו־לל תכנון המשפחה ולציון המאורע הונפק אז בול מיו־חד של 10 ס. המציג משפחה מתוכננת ותכנית כלכלית ו־חקלאית וכן דיוקנו של ה־נשיא.

חוף השנהב הנפיקה ב־19 באוגוסט בול של 40 פ. ה־מציג סמל המיבצע.

בבול של ההתפוצצות האוכ־לוסיה מופיע על בול טוניסי בערך של 110 מ. שראה אור ב־19 באוגוסט.

תכנון המשפחה, זוג ושני ילדים מופיעים על 3 בולי

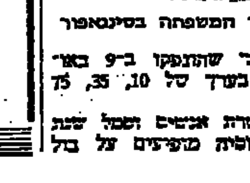

תכנון המשפחה בסינגאפור

סינגאפור שהונפקו ב־9 באו־גוסט בערך של 10, 35, 75 סנט.

שרשרת אנשים וסמל שנת האוכלוסיה מופיעים על בול

שרשרת אנשים על כדור הארץ

הרפובליקה של מרכז אפריקה שהונפק ב־9 ביולי בערך של 100 פרנק.

„יותר ילדים יותר עוני" וציור סמלי המתאר גידול ה־אוכלוסיה מופיעים על בול

סיסמת הבול התאילנדי: „יותר ילדים, יותר עוני"

התאילנדי שהונפק ב־19 באו־גוסט בערך של 75 ס.

זוג ו־3 ילדים על רקע של בית קטן מופיעים על בול שהונפק בקניה בערך של 40 סנט וראה אור ב־15 ביולי

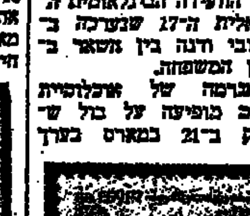

משפחה מתוכננת בקניה

לציון הוועידה הבינלאומית ה־סוציאלית ה־17 שנערכה ב־נאירובי ודנה בין השאר ב־תכנון המשפחה.

דיאגרמה של אוכלוסיית מצרים מופיעה על בול ש־הונפק ב־21 במארס בערך

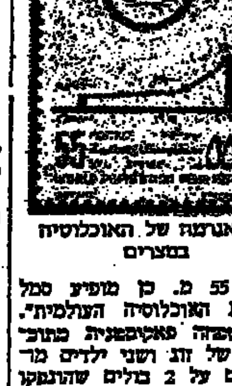

דיאגרמה של האוכלוסיה במצרים

של 55 מ. כן מופיע סמל „שנת האוכלוסיה העולמית".

משפחה פאקיסטנית מתוכ־ננת של זוג ושני ילדים מו־פיעים על 2 בולים שהונפקו בראשית השנה בערך של 20 פ. 1.25 ר.

6 בולי קאטר שהונפקו ב־יולי מכילים סמלי ילודה, מפת הנסיכות ומפת העולם, משפ־חה קאטרית וסמל המיבצע.

תכנון המשפחה, ידיים מו־שטות לעזרה, הורים מחייכים, מאזניים כשמצד אחד

ידיים מושטות לעזרה

תינוק שנולד ומצד שני כדור הארץ מופיעים על 4 בולים שראו אור במושבה הבריטית סט. כריסטופר ואנגילה.

ירדן הנפיקה ב־20 באו־גוסט 3 בולים בערך של 5, 10, 20 פ. המציגים סמל ה־מיבצע.

תכנון המשפחה בקוריאה הדרומית

קוריאה הדרומית הנפיקה ב־10 באפריל בול מיוחד המציג את הסמל של המיבצע ו־מאזניים כשעל המשקל מונ־חים זה מול זה תכנון ה־

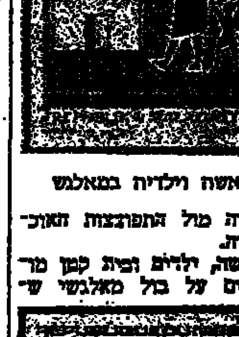

אשה וילדיה במאלטה

ילודה מול התפוצצות האוכ־לוסיה.

אשה, ילדים ובית קטן מו־פיעים על בול מאלטזי ש־

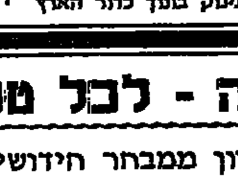

תינוק בתוך כדור הארץ

פינת הבולאי

הונפק ב־24 במאי בערך של 25 פ.

תינוק שוכב מתוך כדור ה־ארץ הוא תוכן הבול הניגרי שהונפק ב־4 במארס בערך של 50 פ.

משפחה מתוכננת כאשורה מופיעה על 3 בולים אינדונ־זיים שהונפקו ב־27 בספטמ־

משפחה מתוכננת באינדונזיה

בר 1973 בערך של 30, 75, 80 רפ.

משפחות מתוכננות על פני כדור הארץ הוא תוכנם של

משפחות מתוכננות וכדור הארץ

2 בולים שהונפקו בסט. וינ־סנט ב־3 באוקטובר 1973.

נסיים את סקירתנו בבול ההונגרי שיונפק בנובמבר ב־

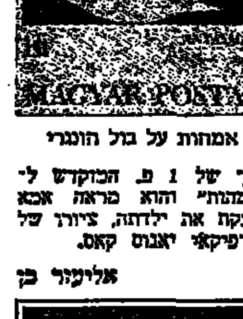

אמהות על בול הונגרי

ערך של 1 פ. המוקדש ל־„אמהות" והוא מראה אם חובקת את ילדתה, ציורו של הגרפיקאי יאנוש קאס.

אליעזר בן

הישג לפרובלמאים

שח מט

הפרובלמאים בישראל מר־ציפים להנחיל לנו הישגים מכובדים בזירה הבינלאו־מית, ובזכותם כבשנו מקום מכובד במפת של עולם ה־פרובלמאים. מבחינת הישג זה בזירה זו נחשבת יש־ראל כ„מעצמה", אף ש־מבחינת מספר עוסקים אנו מהמספר של פרובלמאים בארצות אחרות.

לא הכמות היא המציינת את הישגיהם המעולים של הפרוב־למאים שלנו, אלא האיכות. במיוחד משמחת העובדה ש־גדל בתוכנו דור חדש וצעיר, כולו על טהרת תוצרת הא־רץ, הממשיך במסורת הישגיו. כל זאת עושה איגוד הפרוב־למאים בתקציב מועט ביותר. נאמנים עלינו דברי הלל אלו־ני: „ההישגים הישראליים ב־זירה הבינלאומית בשנים ה־אחרונות מדהימים!"

הנה יצירתו של המחבר ה־צעיר מרדכי ברונשטיין, ש־נשלחה לתחרות בירחון השוו־די הנודע „סידסקריפט פור שח" ב־1972 וקיבלה ציון כ־בוד ראשון. המחבר הצעיר כבר זכה גם בפרס ראשון בתחרות איטלקית ב־1967.

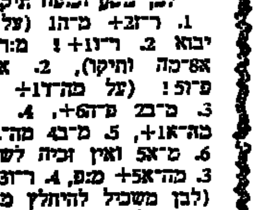

לבן נוסע וכופה תיקו

1. ר־ז2+ מ־ה1 (על מ:ר יבוא 2. ר־ו1+!; מ:ר, 3. א8־מה ותיקו), 2. א8־מה פ־ז5! (על מה־ד1+ יבוא 3. מ־ב2 פ־ה6+, 4. מ־א3 מה־א1+, 5. מ־ב4 מה־ב2+, 6. מ־א5 ואין זכיה לשחור), 3. מה־א5+ מ:פ, 4. ר־ו3+!! (לבן משכיל להיחלץ מאיומי שחור. לא יצלח 4. מה־א2+ בגלל מ־ה1, 5. ר־ו3 מה־ג3+, 6. מ־ב1 מה־א3+, 7. מ־ג1 פ־ד4!, 8. ר־ד1 מה־ג3+, 9. מ־ב1 מ:ר, 10. מה־א4+ כ־ד2, 11. פ־ה6 פ־ה2, 12. פ:ר מה־ג1+ וזוכה. לא יצלח גם 4. ר־ו1+ בגלל מ:ר, 5. מה־ז2 מה־א3+, 6. מ־ב1 מה־ב2+, 7. מ־ג1 פ־ה3 עם ר־ב2+ וזוכה).

4. — מ:ר, 5. מה:פ+!! מה:מה, 6. פ־ו6! (מונע איר־מי שח של המלכה וזהו עי־קר הפתרון!) ר־ז7 (על ר־ה5 יבוא 7. פ־מה ר־ו4+, 8. מ־ב2 ותיקו), 7. פ־מה ר:מה, 8. פ־ד4+ ותיקו.

יצירה אמנותית נאה של המחבר הצעיר!

קרפוב עודנו מוביל

במאבק המאראתוני של קור־צ'נוי וקרפוב כבר עבר את „קו המשווה" של הזיקרב ו־קרפוב עודנו שומר על יתרונו. לקראת הקרב ה־15 עוד היה המצב 0:2 לטובתו ו־12 תיקו. במרבית הקרבות היה יתרון לקורצ'נוי, אך קרפוב השכיל להיחלץ בתיקו. הרי הקרב ה־12, שהיה הקצר שבכולם: הוא נמשך בסך הכל 100 דקות ונסתיים אף הוא בתיקו. נראה שהמאמץ הממו־שך כבר נותן אותותיו בשני היריבים.

קרפוב	קורצ'נוי

1. ה4 ה6, 2. ד4 ד5, 3. פ־ד2 ג5, 4. ה:ד ה:ד, 5. פו־ז3 פ־ג6, 6. ר־ב5 ר־ד6, 7. 0־0 ג:ד (מבקש לסטות מהקו שנקט בקרב ה־10), 8. פ־ב3 פ־ה7, 9. פב:ד 0־0, 10. מה־א4 ר־ה5, 11. פ־ו4 ר־ו5, 12. ר־ה3 (ג מקרפוב סוטה מ־ההמשך שנקט בקרב ה־10, כששיחק ר־ד3) מה־ג7 (מא־יים פ:ד4 וזוכה ברגלי ה2), 13. ה3 פ־א5, 14. ר־ד3 פ־ג4, 15. פ־ב5.

קרפוב נתפס כאן לקו ש־הכין קורצ'נוי הקרב מסתיים עד מהרה בתיקו. רב אמן סוא־טין מציע כאן: 15. מה־ג2! פ:ה3, 16. ר:ה7+ מ־ח8, 17. ו:פ ר:ה3 (על 6ו יבוא פ־ו5! עם 4ו), 18. פ:ו3 ג6, 19. פ־ו5 פ־ה5, 20. ר:ו6 ו:ר, 21. פ־ה6. 15. — מה־ד7!, 16. ר:ג4 ד:ר, 17. צר־ד1! (לא מה:ג4 בגלל ר:ו3 עם מה:ה3) פ־ו5! (קורצ'נוי משכיל להיחלץ ב־תחבולה מפולפלת, שכן על 18. 4ז יבוא ר:4ז, 19. ה:ר פ:ה3 עם מה:4ז+. ביתרונו מאיים קורצ'נוי ר:ו3 עם א. ולבן אינו יכול להסיע את פ־ב5), מה:4ג ר:ו3, 19. ז:ר פ:ה3! (עכשיו כבר אין ל־שחור מה לחפש נוכח עדיפות מעמדו של לבן, והוא עובר לסיום של תיקו), 20. ה:ב מה:3ה, 21. פ־ר מה:3ז+, 22. מ־ז1 מה:ו3+, 23. מ־ח2 מה־ז3+ והוסכם תיקו.

כנן בראש

כך כושר, שנתפרסם מטעם האיגוד הישראלי ליום 31.8 מציב במקום הראשון את שמעון כגן עם 2501 נקודות, לפני רב־אמן ליברזון 2500, בליימן 2480, קריידמן 2468, לודמן 2456, בלשן 2451, רשקובסקי 2449, צ'רניאק 2440, גינזבורג 2412, פריז 2420, פרידמן 2407, דומניץ 2405, ויכטר 2403, שנידר 2386, גלפר 2384 וקלדור 2361.

ברשימה ב' מובילים: אבנר 2404, דילבר 2403 ורוזנברג 2364.

● בוטל הזיקרב שנועד להיערך בירושלים בין שחמ־טאים עולים לבין קבוצת שח־מטאים ותיקים. הזיקרב בו־טל בשל קיצוצים בתקציב, אך מפליא ש„סוד" זה לא היה ידוע ליוזמי הזיקרב ומארגניו לפני כן — אלא רק לאחר שכבר הדפיסו מודעות ושיגרו הודעות לנוגעים בדבר...

● ירושלים: החלה אלי־פות „רובינשטיין", המוקדשת לזכרו של פרופ' טור־סיני.

● בולגריה: הורט ניצח כאן בתחרות בינלאומית עם 11 מ־15. אחריו: ארמנקוב (הפתעת התחרות!) וסיימנוב 9.5 סאבו 8.5, ליין 7, ראדו־לוב 6.

● אודסה: החלה כאן אליפות בריה"מ לפי השיטה החדשה. החילה כעין ליגה א', שמנצחיה יעלו לגמר. בין משתתפי ליגה א' 5 רבי אמ־נים, ובכללם סמיסלוב וברונ־שטיין. לאחר הסיבוב השמיני מוביל אלבורט עם 5.5, אח־ריו בליאבסקי 5 (1), דבורצ'קי, לרנר וברונשטיין 4.5 (1), באלאשוב 4.5. מענין שסמיס־לוב אינו בין חמשת הראשו־נים!

● תל־אביב: ספרית שח־מט על שמו של יוסף הרמן ז"ל נקראה במרכז הנוער ב־ת"א.

שאול הון

תשבץ „מעריב" מס. 928

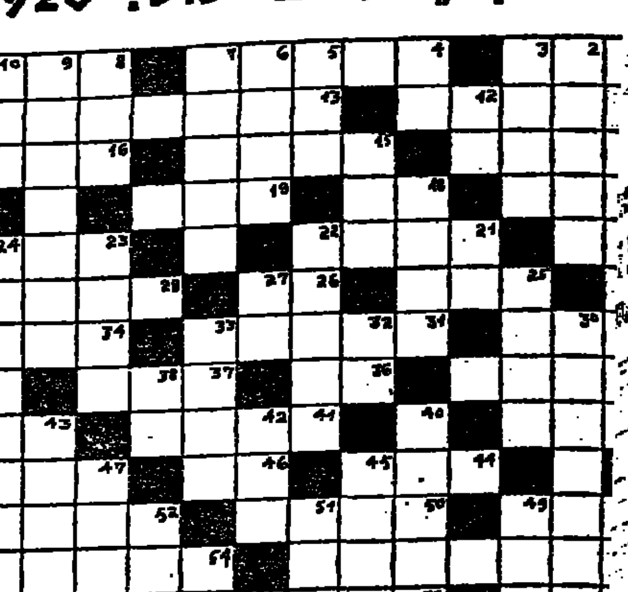

מאוזן: 1) רגל, צעד, ... באירן, 8) חמת, ... רה, 13) מושב ב־... 1) יהודי, לבד, ... ת ליכטנשטיין, 16) ... ושלמי, 17) משקה ... 18) אויב, 19) עד־כאן, 21) רדיפה, ... ז, 25) צד־הבר, ... מרוב, 28) שמא, ... 31) קומה בבית, ... זה צבאית, 35) ... קול ילדה, 36) גר, ... 39) איכות, טיב, ... צף, 43) נער, 44) מין צפור, 46) כהנה, 47) מכשול, 48) כוח, 50) כין צמח, 52) הנהר הגדול של ספרד, 53) כלות במקצת, 54) מפלצת, 55) הוכר ב־עזים, 56) נחש אגדי בעל ראשים אחדים היורק מ־מלתעותיו אש קטלנית, 57) הלום, לכאן.

מאונך: 1) רפובליקה ב־אסיה, 2) הרברית, 3) מת־קומם נגד הרשות, 4) רסי־סי לילה, 5) גדבך, 6) נילוס, 7) זרם, שכוי, 8) התקן במערכה־הצתה חש־מלית הכבהק בעת הצורך את זרם החשמל, 9) בצלה ביוהר, מופתי, 10) דמגוג, 12) קיסור, 15) מין פרח, 18) פרא, 21) רקבון, 22) צהבה, 23) אבר, 24) אי בחוף המערביה בין פר־ארנו היקו ובין קובה, 25) מר, 27) במתינות, 30) חצי אי בתורכיה, 32) מצבת זכרון, 33) בירת דיטנאם הצפונית, 38) אף, 40) ביצוע, שביב אש, 42) מין עשב, 43) מדינה ב־כפרץ הפרסי, בירתה: מאסכט, 45) תגר, 47) גוש של תאנים מיובשות, 48) דברים נכונים, 49) קסם, לחש, 51) קיר כגן צבאי, 52) מין תנור, 54) קיבוץ בגליל העליון.

בואו חשבון [918]

ה	נ	ה	מ	ת	כ	ו	נ	נ
ה	ע	מ		פ	י	ע	ו
				ת	כ	נ	י
				פ	א	פ	י
				מ	ת	י	נ
				ה	א	מ	ע
					י	ע	ה

...ימה: 948056 5317 94023,

...: 947ב

...ת חילוק זו המח־...ספרות באותיות. ... ערכה של כל ... את האותיות ...ה בביהם הספ־...רות בשורה למטה. אחר־כך צרף את האותיות ו־הרי פיענחת אימרה של הוגה פיליפס.

פתרונות לחידותים הקודמים

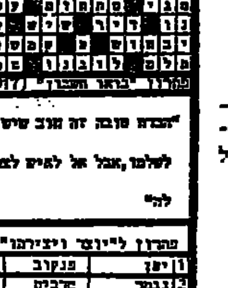

פתרון „בואו חשבון" (917)

„הבית טובה זה טוב שיש לשלמו, אבל אל לאיש לצפות לה"

פתרון „ליוצר ויצירתו"

1 יפן	פנקוב	1
2 נגמר	שיבית	2
3 סטר	פרצוף	3
4 ירקון	קונבו	4
5 בלדר	דרגה	5
6 לסן	סופי	6
7 יפי	פילד	7
8 ויצו	צליל	8
9 סוהר	הרפה	9

✱

שלחו את הפתרונות ל־„מעריב", ת"ד 20044 תל־אביב. צרפו את המספרים דלעיל הרשמו על גבי ה־מעטפות „תשבץ מספר 928", או „בואו חשבון (918)", או „רז המרכז". שלושים פרסים יוגרלו בין הפותרים.

אברהם סלמן

רז המרכז

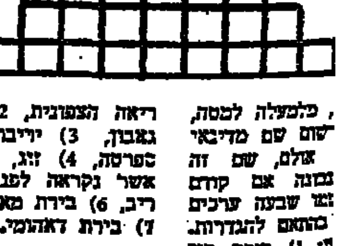

..., כלמעלה למטה, ...שום שם מדינאי ... אולם, שם זה ...נבונה אם קודם ...ש שבעה ערכים ... בהתאם להגדרות.

...: 1) בירת קו־ריאה הצפונית, 2) בירת גאבון, 3) יורבתה של כפרטה, 4) זוג, 5) עיר אשר נקראה לפנים: יתי־ריב, 6) בירת מאוריטניה, 7) בירת דאהומי.

ריהוט יוקרה - לכל טעם וכיס!
יבוא בלעדי מגוון ממבחר חידושי אירופה —
חדרי שינה המבוקשים STAUD
רהיטי סלון ומזנונים RIESSNER, NIEBUHR
מחירים נוחים גם בתשלומים ללא ריבית
כדאי לבקר באולם התצוגה ולהווכח!
רוגתא שדרות רוטשילד 31 (פנת אלנבי) תל־אביב טל. 615883
אספקה מיידית, המכירה בסיטונות וליחידים, לכוחות הבטחון הנחות מיוחדות.

משרד התקשורת
מודיע
למנויי הטלפון
באזור ירושלים
כי חלוקת מדריך הטלפון העברי
תשל"ד (איזור חיוג ת"א־03)
תיפסק ביום 25.10.74.

אבני רום
חברה הנדסית לעבודות בנין ופתוח בע"מ
חיפה, רח' ...48 ... טל. (04) 864456
בונה דירות למכירה בחיפה
באזורים רבי קומות
רח' ... אליעזר
דירות בנות 3־4 חדרים
...
בנוה ...
דירות בנות 3־4 חדרים
...
באזור ...
משכנתאות: 30.000־40.000 ל"י

...תה הופיע
...ילות
...רדיות
...ין
...וד סיטון
...ת ועד עדת ...ים בירושלים
...
הופיע בהדור ... 280 עמודים ... נייר משובח ... כריכה קשה.
...ר: 26.— ל"י
... ניתן להשיג: ... 10 ירושלים

صكنا من الاصل

כ' בחשון תשל"ה — 25.10

הסדרות הנפלאות של ספרי TIME LIFE בעברית

15 ספרים על מדעים וגיאוגרפיה

בצורה קלה ויחד עם זאת יסודית מוצג גוף האדם, איבריו ופעולותיו. 200 עמ' ובהם 72 עמודים של צילומי צבע. תספת על דרך הלמידה של רופא. מומלץ ע"י משרד החינוך.

הגוף האנושי טרם התגבר על כל מחלותיו. בצד פסיעותיו על הירח הוא עדיין נלחם ב...נזלת. ספר זה מקנה לך ספריה רפואית זוטא בצד הספרים גוף האדם וסמים ותרופות.

התרופות שנועדו למרפא סללו את הדרך לשימוש בסמים המסיטים את האדם מדרך חשיבה נורמלית. ספר זה דן בסמים ובתרופות מן הצד המדעי והפסיכולוגי.

„מלכת המדעים" מוצגת בפני הקורא בדרך מובנת לכל. נספח חשוב על הדרכים החדשות להוראת המתמטיקה. 200 עמ', מהם 72 עמודים של צילומים צבעוניים. מומלץ ע"י משרד החינוך.

כבר בראשית צעדיו של האדם עלו אדמות בלטו יחידים שעברו בשכלם ובמחשבותיהם את בני דורם, והניעו את המין האנושי כולו. הספר סוקר את הדרכים להיווצרותם של יחידים אלה.

האדם התבוסס בהישגים טכניים ומדעיים דמיוניים ממש. לזאת הגיע בכוח מוחותיהם של מאות, ואלפי מדענים. הספר „החשיבה" מפנה אותנו למחשבה האנושית שבכוחה הגיע האדם להישגיו.

ב-200 עמודיו, שבהם 72 עמודים של צילומים צבעוניים, מתואר הספר את מאמצי האדם להתגבר על קשיי הטבע, עיקרי תורת התעופה, כולל הדגמים האחרונים העשויים להפריא לשחקים בעשור זה.

כשדרכה כף רגלו של האדם על הירח עצר העולם את נשימתו, זוהי תוצאה של מאמצי חשיבה, תכנון ואומיות. על הדרכים שהביאו את האדם להישגו הגדול תמצא בספר זה.

המים מהווים סם-חיים לחלקים גדולים בתבל. הם עשויים לעורר מדבר וחסרונם עלול להצחיח שדות פוריים. לגבינו — הישראלים — יש למים משמעות כפולה ומכופלת. בספר נספח על המים בישראל.

ספרים המקיפים עולם ומלואו

„ספרית-מעריב" מציעה לך את הספרים המהימנים והמקובלים בכל רחבי תבל — ספרים פופולריים על מדעים וגיאוגרפיה — שיא של תוכן וצורה המקרבים את האדם המודרני אל ההתרחשויות והמדעים של המאה ה-20.

ספרי טיים-לייף מקנים לך חויה מסעירה של קריאה, בשטחי המדע והגיאוגרפיה החיוניים, וזאת בתמליל יסודי אך מובן, מלווה בתמונות צבעוניות ואחרות מרהיבות עין הממחישות את הכתוב ומגבירות את הרצון להמשיך ולקרוא. כל ספר מקיף את הנושא בו הוא דן החל מראשיתו ועד ימינו אנו.

ספרי המהדורה העברית נכתבו ונערכו על-ידי טובי המומחים בעולם בשטח זה, תורגמו ונערכו בעברית ע"י מיטב המתרגמים ואנשי מדע מהטכניון וממכון ויצמן, אשר הוסיפו ועדכנו את הספרים לצורך הקורא הישראלי.

אנו מציעים לך לרכוש את הסדרות בשלמותן — כך תוכל לחסוך סכום כסף נכבד, לדוגמא:

מחיר 9 ספרי המדע במכירה לספרים יחידים —261 ל"י

המחיר לרוכשים את הסדרה במלואה —235 ל"י

מחיר 6 ספרי הגיאוגרפיה במכירה לספרים יחידים —150 ל"י

המחיר לרוכשים את הסדרה במלואה —135 ל"י

תוכל כמובן לרכוש גם ספרים יחידים במחיר של —29 ל"י לספר מדע ומחיר של —25 ל"י לספר גיאוגרפיה.

המחיר לתקופה מוגבלת בלבד.

ספרית מעריב

להשיג בחנויות הספרים או שלח ישירות אלינו את התלוש הרצ"ב.

מפיצים וסוכנים יפנו — „תרבות לעם" רח' בארי 17 תל-אביב, טל. 234613

המעצמה הגדולה בעולם מוצגת על ידי לא-אמריקנים בספר גדול מהרגיל בסידרה הגיאוגרפית. 200 עמוד מושים טקסט והצילומים מהם מוצגת אמריקה על אופייה הרב-גוני.

מן הגדולות במדינות תבל. מדינה בעלת שפע של אוצרות טבע ועושר כלכלי, החיה בצילה של שכנתה הגדולה ויחד עם זאת מבקשת את ייחודה.

ארץ ענקית ודלילת אוכלוסין, שבמרחביה זורם נהר האמזונה על יערות העד שסביבו שבחלקם טרם דרכה כף רגלו של האדם המודרני — ולצידם הארכיטקטורה המתקדמת ביותר בעולם.

זהו ספר גדול מספרי הגיאוגרפיה הרגילים ומתווסף אליו נספח מיוחד על יהודי ברית-המועצות — העליה היהודית הגדולה שהתעוררה לתחיה. נספחים על אישים ומאורעות היסטוריים.

הענק המתעורר ששינה את חישוביהם האסטרטגיים של שני הגושים העולמיים, מוצג בספר זה החל מראשית צעדיו, שעה שיצר תרבות עתיקה ועד לימי הפולחן ליו"ר מאו.

האיזור הרגיש מוכה המלחמות מוצג בספר רב-תוכן וצילומים נהדרים. הארצות בעלות התרבות העתיקה הנכתשות במלחמות הגושים, מוצגות בספר על תרבותן העתיקה ומלחמות ההווה.

לכבוד
„ספרית מעריב"
ת.ד. 20208 תל-אביב

נא לשלוח אלי את הספרים הבאים:

סדרת ספרי מדע		הסדרה הגיאוגרפית
☐ גוף האדם	☐ המים	☐ דרום מזרח אסיה
☐ מתימטיקה	☐ התעופה	☐ ארצות הברית
☐ האדם והחלל	☐ המדע	☐ רוסיה
☐ סמים ותרופות		☐ סין
☐ בריאות וחולי		☐ בראזיל
☐ החשיבה		☐ קנדה

מצ"ב המחאה ע"ס .... מס' ....
בנק ....
שם ....
ת.ז. ....
כתובת ....
תאריך .... חתימה ....

פרס מיוחד

לכל הרוכש את אחת הסדרות ומשלם תמורתה עד ל-29.11.74 — זכות השתתפות בהגרלה מיוחדת בה יעלו הפרסים הבאים:

- טיסה לניו-יורק הלוך וחזור (לא כולל מסים)
- טיסה ללונדון הלוך וחזור (לא כולל מסים)
- טיסה לרומא הלוך וחזור (לא כולל מסים)
- טיסה לקפריסין הלוך וחזור (לא כולל מסים)
- טיסה לקפריסין הלוך וחזור (לא כולל מסים)

EL AL

אל-על נתיבי אויר לישראל

כל הטיסות במטוסי אל-על, נתיבי אויר לישראל

מעריב ספרות ◊ אמנות ◊ ביקורת

שבעים וחמש שנים להולדת גנסין

(י"ב מרחשון תר"מ — י"ב מרחשון תשל"ה)

ראשיתו של גנסין

(המביא לדפוס)

הטוב זיכני שנתגלגל ובא לידי חד — נדיר מאוד ושמא גם יחיד — של גליון ב' ל„הקוף", שבר תו בעריכת א.ב. גנסין.

אליו, כי כל גילוי של עובדה לא ילדותיו של יוצר עברי בעל שיעור של א.ב. גנסין יש לו ערך חשוב, ג לביאוגרפיה שלו, ואם כחומר ימות של יצירתו, ולו בראשיתה, תפתח היוצר ובטרם הגיע לאר ה אמנותית שאליה הגיע; ושמא וקא עובדה מחכימה מראשי האיש: שכן אנו למדים להבין - מה היה בו בטרם למד וקרא שפע השפעה מכרעת.

מלידה" — הוא תואר שבח על כשרון מובהק, שאין בו מן הלילה. ומן המלאכותיות; ואר ין בכך שבח מיוחד דווקא, שכן ן בעל משקל — הוא „מלידה", ים כשרון ספרותי ואמנותי מכוח קידה. אם כי הללו עשויים לסייע הכשרון („מלידה") ולשכללו. ואר מזהו יותר חשוב: „יצר יצי ידה", לכך יש חשיבות גדולה

לוי ענה למי שענה: „אינני גרא י למטוב בלי הזמנה"; אימרה פי מעמית, ואף נכונה, ואמיתית היא — כשהסופר כבר מפורסם וידוע והוא כבר בא על סיפוקו החומ יו הוא כותב רק... שעה שמד צלו; והוא נענה, שכן כתיבתו ד ובהתמדה, הוא אינו צריך „הש - כי היא טבועה בדמו, הלא הוא היצירה מלידה".

ובמובן זה — „יצר היצירה מלידה" — דומה עלינו, כי א.ב. גנסין הנו בחינת דוגמה ומופת. הוא התחיל לכתוב, לערוך עתונים, להוציא עתונים, בעודו נער. ויותר מזה: הוא לא יכול היה, ולא רצה בשום תנאים שהם, לעסוק בעיסוק אחר, מלבד ספרות; סופר עברי בזמנו — אפילו הוא סופר פורה מאוד — לא יכול היה להתפרנס מספרות; והוא סירב להיות מורה, או פקיד, למען הפרנסה; הוא רק סופר, ולא עוד; גם אם ימות ברעב — לא יתפרנס מעיסוק אחר; כי הספרות, לפי השגתו, לפי טעמיו — תובעת את כל זמנו ואת כל מהותו — יומם ולילה; כל סטיה קלה עשויה לפגום ולחבל בכוח־היוצר שלו.

ומבחינה זו חשוב ביותר, לדעתנו, הימצא הספרותי ה„ארכיאולוגי" — „הקוף", ולו גליון אחד בלבד; אכן, חבל מאוד שאין תקווה שגליונות „הפרח" ושאר גליונות „הקוף" יגיעו לידינו; הלוואי שימצא איש מאושר שיודיענו, כי יש בידו משהו ממשהו מן העתונים הגנסיניים הנ"ל.

הדרך לחקירה והערכה מפורסת פתוחה למעוניינים בכך ולמוכשרים לזאת.

י. זמורה

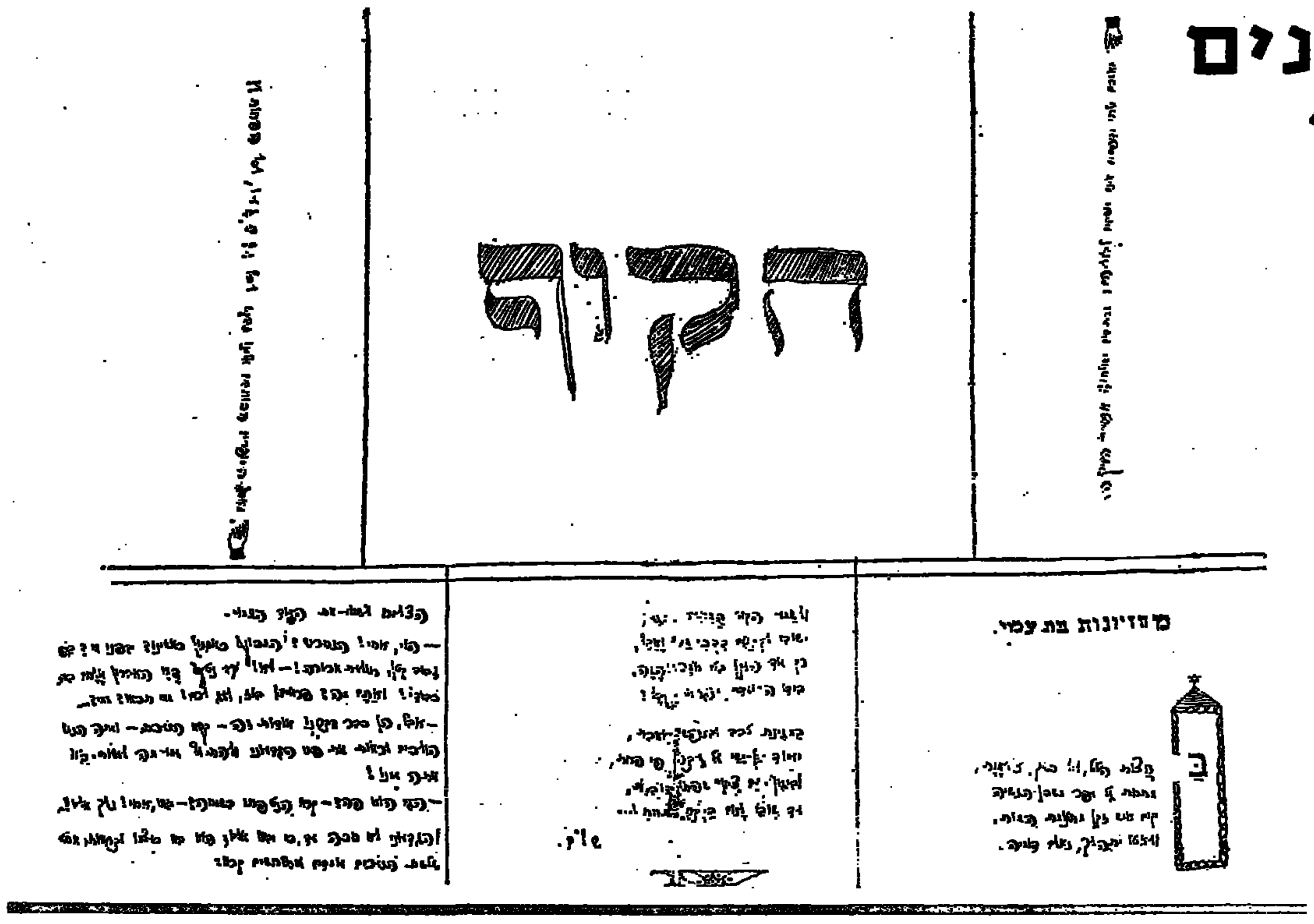

עדויות על „הקוף"

✱ אורי ניסן וחבריו ד„הפרחים" התחליטו „להוציא" ירחון ספרותי. התליטו ועשו. במשך כמה חודשים „הופיע" בפורמט הירחון „הפרח" (בכתב־יד, כמובן). י. ביחובסקי מעיד על הירחון הזה, שחוברותיו הכילו 120 עמודים ושגנסין כתב בו הרבה שירים, עלונים ומאמרים (בקובץ „הצדה", 88). כדאי לציין, שב„הפרח" „הופיע" גם המאמר הראשון על גנסין: „סופרנו אנ"ב". המאמר נכתב ע"י ברנר.

כעבור איזה זמן חדל „הפרח" „להופיע". אך גנסין לא שקט. מת „הפרח", יחי „הקוף"! ל„שבועון" הזה היתה כבר, כפי שמעיד ביחובסקי, צורה ספרותית ידועה. לחובר מספר, שבמשך ימים אחדים „הוציא" אנ"ג גם עתון יומי (בהקדמה לכתבי גנסין, 22). על אותה תקופה „פרהיסטורית" נשארו לנו רק כמה ידיעות קלושות. וצר, אני משער, שאבד לנו חומר מאוד מאוד מעניין.

(בנציון בנשלום: „אורי ניסן גנסין, מונוגרפיה", הוצאה „מטלש", קרקוב, תרצ"ג).

✱ „למשוך בשבט סופרים התחיל גנסין עוד בהיותו בן ט"ו—ט"ז. בני הישיבה הפוצ'פית ובני החבורה של גנסין „הוציאו" אז בכתב יד ירחון ושבועון, ובמשך ימים אחדים — גם עתון יומי. כל אלה „הופיעו" במשך ירחים אחדים ושם „פירסם" גנסין אחדים משיריו. גם מאמר ביקורת כתב שם וגם „מאמרים סתם ופיליטונים".

(פ. לחובר: „מבוא לכתבי א.נ. גנסין", הרשא, תרע"ד).

✱ יחד עם י.ח. ברנר ועם עוד אחדים מצעירי הישיבה ומבני „בעלי הבתים" הפוצ'פיים החל „להוציא לאור" בכתב־יד ירחון „הפרח", שהופיע בדיוק 3—4 חודשים רצופים. בחוברות „הפרח" כתב הרבה שירים, פיליטונים, „מאמרים" ומאמרי ביקורת. הנער ברנר „הדפיס" אז ב„הפרח" בהמשכים פואימה גדולה בשם „ר' חנינא בן הרדיזך", סיפור פאתטי בשם „מגבורי ישראל" — סיפור ארוך מאוד בפרקים רבים, שרק בו על עם ישראל ועל צעירים עברים ועל הגלות ועל הגעגועים לארץ־ישראל ועל עוד הרבה, הרבה דברים; ועל יד זה גם מאמר בשם „סופרנו אנ"ג". לומר: אורי ניסן גנסין.

במקום „הפרח", לאחר שזה חדל להופיע, התחיל גנסין מו"ל שבועון עברי — „הקוף". העורך היה הוא בעצמו והוא היה כותב אותו ב־5—4 אקזמפלרים בכתב ידו, שהצטיין ביפיו ובנקיונו. ל„הקוף" היתה כבר צורה ספרותית ביותר ושם באו שיריו הליריים. היפים, מאמריו על שאלות היום ועוד, וגם ברנר, שישב כבר אז בביאליסטוק והיה שם סופר סת"ם, השתתף בו — בחלק השירים ביחוד. שיריו של האחרון היו פסימיים ביותר.

(ש. בכבסקי: „אורי ניסן גנסין — חומר לתולדותיו", „הצדה", קובץ זכרון לא.נ. גנסין, ירושלים, תרע"ד).

סיפורי רבי יוחנן השמש

מאת א"ן ג"ן

בשבתי בישיבת „מהבילה" הייתי עוד נער, נער קטן ד שנים; ישבתי על יד ה„שולחן השני"; ואת רבי מש אהבתי אז אהבה עזה מאד! לא אדע אם לקחו את לבי כעת; אבל אז, בהיותי נער קטן, הייתי מוכן ת כל מאדי כהיר ספור אחד „מספורי רבי יוחנן

יוחנן היה אז כל נחמתי בעניי; גר הייתי בעיר , בעיר אשר לא היה לי כל אח ורע, כל אוהב מה ארכו לי אז הימים! היום היותר „קצר" בימי שה לי כאורך שנה תמימה! מדוע? יען, כי חכיתי לה! חכיתי בכליון נפש; חכיתי עד כי ילד המשגיח או — ואז? הוי, מי זה ישאלני שאלה נבערה כזו? יספר לנו רבי יוחנן השמש ספור נפלא! הוי, רבי בי יוחנן, הן כבר כת; נשמתך מרחפת זה המשכנה ב„עולם העליונות"; כאה והמונים ירחים ישכב ן האדמה; אבל עוד לא שכחתיו! כן, לא שכחתיו כחתיו לנצח! כי איך אוכל לשכח הפה שהיה את לש שנים רצופות בזמן רוחני? ! שכלכלני, הרוני ג כלא חפנים ? !

רבי יוחנן אהובי! עוד לא שכחתיך! עודני זוכר את המגבעת, את פניך העגולים, את זקנך הגדול והשחור, וזעיר שם, זעיר שם שערות לבנות נראו בו; זוכר את פאותיך הארוכות, אשר בכל ערב שבת היית מסלסלם ומכליך את שפתם אחורי אזניך, עודני עיניך השחורות והיפות, אשר אש האהבה ללומדי ה בערה בקרבם; עודני זוכר את כל תנועות גופך עת לנו ספוריך הנפלאים; עודני זוכר... עודני זוכר... את הכל, את הכל עודני זוכר; לא שכחתי אף כמלא תנועותיך והליכותיך...

ככבר, מקדם אמרתי לצבות לך איזה ציון למזכרת העדינה: לזכרון פיך „הפה מפיק מרגליות"; אך הזמן הוא עבבד בי ועבד לשטן לי על דרכי זאת; נה אנוח כעט מעצבי ורגזי, עת הוקל לי מעט, עתה את הבטחתי, הנני לתת אחד אחד מספוריך המושכי הלב, הגוף והנפש גם יחד ואשר ל„הומדיסקה" גוכל להשבתו בסופר, לתת את הספור לפני קוראי ; למען ידעו גם הם, כי „רבי יוחנן" היה בעולם, חנן אשר עליו נוכל לשאול: „כמה רבי יוחנן באלו שוקא?"...

וב רגשותי אשר ההלו להתרוצץ בקרבי לזכרך, רבי אביבי, חטאתי לקוראי היקרים ואמשוך את „הקדמתי" אדי; לכן עתה אחל לספר את „גוף הספור" ואתה, חנן אהובי, שכב בשלום על משכבך, ואני אנוס הנני כבך. ינוח גופך בקבר בשלום, ונשמתך תהי צרורה בצרור החיים. אמן!!!

• ✱ •

יום החמישי. ויכלו הבחינות אשר בחן אותנו הר"ם כל היום, לדעת אם נדע את אשר נלמד; בלב שמח ועלז יצאתי מהשולחן, כי הר"ם הללני בפני ואמר, כי ידעתי את הגמרא באופן היותר טוב... אך לבי לא הלך אחרי ההלל שהללני הר"ם; כי כל מאוויי היו כעת לפעול על לב רבי יוחנן שישמיענו הלילה איזה ספור מספוריו; אך טרם הספקתי ללכת לבקשו, שמעתי את קולו הקורא אלי:

— פאטשעפי! פאטשעפי!

— כחץ מקשת מהרתי אליו.

— נער טוב אתה, פאטשעפי! — אמר אלי — אהבתיך יען, כי תדע את אשר תלמוד! ואם הבטיחני, כי כל ימיך לא תתעצל ללמוד, ותעשה חיל בלמודך, אספר לך בלילה הזה ספור נפלא!

— הא לך, רבי יוחנן, את ידי — קראתי בגיל — ובחלקי לעולם הבא נשבעתי לך, כי כל ימי חיי לא תמוש תורה אל מפי!.. באמונתי...

— רב, רב לך! — שסע רבי יוחנן את דברי — רב לך לדבר! הן אתן בך אמון גם אם לא תשבע לי עשרת פעמים...

— אבל, התספר לנו הלילה?...

— אספר, אספר!...

הר"ם הלך כבר לביתו; בני הישיבה אשר לנו אז בבית המדרש, ואשר בתוכם הייתי גם אני, ישבו על יד השולחן הארוך העומד אצל התנור; ורבי יוחנן ניגש אלינו וישב גם הוא אצלנו ויחל לדבר את דבריו:

— שמעו נא „שקצים"! בעתרתי היום לבקשת הר־פאטשעפי אשר בקשני לספר לכם איזה „מעשה"; לכן שמעו נא ואדבר; אך אל נא תפסיקוני באמצע...

ובבית הושלך הס; כל פה פתוח, כל אוזן נטויה לשמוע את דברי רבי יוחנן השמש.

„הן אם אמר לכם הלא לא תדעו את זאת — התחיל רבי יוחנן לספר — אבל ישנם אנשים הזוכרים את זאת: סמוך למהבילה, כשתים, שלש פרסאות משם, בכפר ב גרתי כעשרים שנה רצופות; כם היה לי בית גדול לשבת בו; אף כי לא כהבתים הבנויים בעיר היה ביתי; הוא היה מכוסה בתבן, חלונותיו היו קטנים מאד, קירותיו מבחוץ משוחים בטיט, הכל כבית־כפרי; בכל זאת מצא חן בעיני מאד; לא אדע אם מפני שהיה קנין כספי, או באמת היה בית־טוב... חצר גדול השתרע מאחורי הבית, על החצר היה גן שם זרעתי מדי שנה בשנה תפוחי־אדמה והיו לי לאכל כל השנה; שתי פרות היו לי, שתי עזים, גם תרנגולות לא חסרו לי, הכל כבבית „בעל־הבית־כפרי" פרנסתי הייתי מוצא ברווח מבית־המרזח שהיה לי. — כה חייתי עשרים שנה בכפר ב. גדלתי בנים ובנות למלמדים וילמדום תורה ודרך ארץ גם יחד ואני ישבתי בפרי בטני ונחיה חיי שלוה ואשר.

„אך „לכל עת" אמר מלך ירושלים; וגם לימי שבתי בכפר בא הקץ: כי הפקודה יצאה אז לאסור על היהודים את הישיבה בכפרים, וכל תחינותי, בקשותי ותפילותי, כל הכסף אשר הוצאתי על זה, להשיג רשיון לשבת על מקומי, כל הדברים האלה כאחד כולם עלו בתוהו ויאבדו; ואנכי הייתי נאלץ לעזוב את הכפר במשך שבוע ימים; אז נדחקתי בין המצרים; מה אעשה לביתי? למכרהו? מי יקנהו מידי? כל גויי הכפר עניים המה. ואקח את כל מטלטלי, ואת כל נכסי דניידי אשר היה לי ואשלחם העירה יחד עם בני הגדול; ואת הנכסים, נכסי דלא ניידי, כולם מכרתי מעט, מעט רק ביתי לא מכרתי; יען, כי איש לא קנה אותו מידי. ואאלץ לעזוב את הכפר יחד עם הבית.

„שלש שנים חיפשתי לי איזה עסק ולא מצאתי, עד כי מעט, מעט כלה מעט הכסף מכיסי ואבא עד ככר־לחם; אז זכרתי את ביתי העומד שם בכפר ואשר שנה, שנה אשלם בעדו כסף־אחריות... מהר בשאתי את רגלי הכפרה בלילה, לבל יראני איש, וטרם האיר הבקר כבר היה ביתי לגל־אפר... מאה וחמשים רו"כ קבלתי בעדו כסף־אחריות; אך גם הם היו כלא היו, ואשאר בערום ובחוסר כל; אשתי כהתה מיגון, בני הגדול נלקח לעבודת־הצבא בעזרת „ראש־הקהל" ר' הרגיאל... ואשאר רק אני עם יעקב בני הקטן; — רע ומר!

הבטן ריקה, הקיבה תובעת מזונות ואין אף פת לחם אחד למלאות את חסרון הבטן; אדון ה„דירה" אשר גרתי בביתו, כבר אמר לי לא פעם ולא שתים, כי ישליכני החוצה אם לא אשלם לו את נשיו אשר הוא נשה בי בעד חדש אחד דמי־דירה. אנה אלך? אנה אפנה לעזרה? אבדו עשתונותי!..."

רבי יוחנן נאנח אנחה מרה; גם אנו אחריו. הוא הוציא תיבת־הטבק אשר לו וישאב משם מלא־קומצו אבק־טבק ויתנהו אל נחירי חטמו, וינפש מעט.

דממת קדש, שוררת בבית. רבי יוחנן יושב כבול עץ על הספסל, מאברי גוו לא יראה כל נדנוד. הוא חושב...

אני ורעי, גם אנו, יושבים אצלו; נשמותינו מרחפות על כנפי הדמיון; רוחינו משתתפות בצערו של רבי יוחנן. לא אדע אם כל רעי הרגישו את זאת; אבל אנכי הרגשתי זאת בנפשי; הרגשתי, כי בעולם אחר הנהו, עולם שכולו טוב, עולם שכולו אידיאל ולא ימצא בו אף אבק־חמר...

משירי הנעורים של גנסין (מתוך „הקוף")

„שמע ישראל"

אצא החוצה
מה נעים הליל!
שם מי הבדלח
יפכו בחיל:

פה אור יקר,
יפיץ ירח:
אלפי כוכבים,
דורכים בכחו

שמים מה טהורים! —
זכו כסלת;
לאזני יגיעו
אלפי קולות:

קול הצפור,
ומירת־ליל;
קול השכוי
קורא בחיל! —

שם מהבצה —
קרקור צפרדעים;
מה נאוה מראה
הבתים הגבוהים:

מה גדלה שמחתי —
עלז אנכי!
אך שם כאב־נצחים
יכלה את כחי,

והכאב שם מה גדול
בעמק הלב;
יכלה את נפשי,
האיברים, הגו!

והכאב מה נורא! —
לא כאב־שנים!
לא יכאבו איברי,
גם לא כאב־עינים!

ומה הוא הכאב? —
כי בגד הנני!
הן דבר אחפצה! —
ומי ישמעני?...

קולי בכח
למת, רצוני;
לעורר נרדמים;
אך מי ישמעני?

מי יבין את נפשי,
שאונה והמונה,
אם אמר, למשל:
„שאו גם ציונה!"...

מי יוכל להבין
מה נעים הליל —
— לא בעמק צרה —
רק בארץ ישראל!

ופה מה אראה? —
חשך ואפלה!
תמיד כי ארגיש,
כי הנני בגולה!...

ופה כה אראה? —
כה נורא הליל!
צרה... השך... אפל...
הה! „שמע ישראל"!

המשורר

שמה המשורר על גבנון ביער,
ישב לו דומם, יחשב מחשבות;
עיניו נשואות אל מימי הנהר
שוטפים, יפריעו דומית המות.

עיניו נשואות אל מימי הנהר;
אך רוחו, הוי, רוחו ישאף הלאה,
הלאה ישאף, יסער בסער,
אל עבר למחוגה... שמה, למעלה...

אל עבר למחוגה, מקום שם ישקפו
ארזים גבוהים, עד עבים יגיעו;
מקום מי־התכלת שם לא יצפו,
ישטפו, יזעקו: „הרים יפיעו"!

ושר המשורר אז יגונה,
אנחה אבקה, שוברת הגו,
וישיר שירה, בקול כליות פולח,
וישיר גם יבכה מגדל הכאב...

ובוכה המשורר מאד והלאה,
שחורה שירתו, ייליל כגורה,
ורוחו גם עתה יעוף עוד מעלה,
אל עבר למחוגה — לחבש מחרו!...

صكنا من الاصل

صكنا من الاهل

דאר אויר
מספרות העולם

מאת סינדבאד

✶ באנגליה — שירים לאחר המות, סיפור לעת־זקנה ✶ בהונגריה — מאבק על מקורו של נסיך הערפדים ✶ בצרפת — אסופת מסות על „פיצול־האישיות" ✶ סופרות מצליחות — בגרמניה ובהולנד ✶ ובאמריקה — על „העידית האינטלקטואלית"

שנה אחרי מותו של ו. ה. אודן, מגדולי השירה האנגלו־אמריקנית של זמננו, יוצא לאור כרך שירים חדש בפרי עטו, „תודה לך, ערפל". הביקורת מקדמת אותו במאור פנים — אולי גם מפני שזהו ספר פוסט־מורטם, אך לא רק משום כך.

אודן היה משורר רב־יסודות, וקשה להכניס את כל היסודות הרבים והמגוונים הללו תחת קורת־גג אחת. המוסיקה עמדה בראש מעייניו, ואחריה צעד ההומור. הוא היה, בעת ובעונה אחת, הומוסכסואל ובעל גישה של אב ויקטוריאני קפדן, ובה בעת היה יש להורות לקח לצעירים ממנו ולפתוח לפניהם בנדיבות־לב את גנזיו. הוא התעתד, בעצם, להיות מהנדס־מיכרות — וידיעותיו הטכניות היו מפליגות. אולם הוא היה גם בעל ארודיציה עצומה והיקף־קריאה מדהים. הוא לא אהב שיטרידוהו — אולם לא היה אדם שהוטרד יותר ממנו ונענה להטרדות: היה משיב על כל המכתבים ומשתתף בחבר־מושבעים, כשהתגורר בניו־יורק, כל אימת שנתבקש לעשות כן.

כל היסודות הללו מתרוצצים בשירתו וניכרים גם ב„תודה לך, ערפל" — זהו שם השיר שכתב כאשר חזר, באחרית חייו, למגורי־קבע באנגליה. זהו ספר אישי מאוד, ואף־על־פי שאין כאן נימה של נוטה־למות, חש הקורא בקושי הגובר והולך ל„היענות לעולם". באחד משיריו הוא פורע את חובותיו לכל אותם סופרים שבלעדיהם „היה נבצר ממני לכתוב אפילו החלשות שבשורותי": הארדי, אדוארד תומאס, רוברט פרוסט, ייטס וגרייווס, ברטולט ברכט בתחום הכלכלה, קירקגארד, וויליאמס ולואיס בתחום הדת. הוראציוס וגיתה נועלים את הרשימה.

בספר יש ניסויים טכניים מסויימים, לא כולם מוצלחים, ולא פחות מהם חזרות אל אגנון־כתיבתו מלפני כמה עשרות שנים — מוצלחות מאוד. הצהרתו המפורסמת ביותר על יחסי אנוש — „הבה נאהב איש את רעהו או נמות" — מצוטטת כאן על־מנת להקן אותה ברוך ל„הבה נאהב איש את רעהו ונמות".

אין זה ספר מושלם, שהרי בותרו שירים אחרים שביקש לכתוב כאשר הלך לעולמו; ואין זה גם ספר שבעלי אנתולוגיות של אודן ימצאו בו שלל רב. אבל זאת — לא מפני שהשירים גרועים, אלא פשוט מפני שאודן כתב, קודם לכן, שירים טובים כה רבים שקשה לו עצמו להתחרות בהם.

✶

מעריצים רבים של לורנס דארל („הרביעיה האלכסנדרונית" שלו יקדמו בברכה את הרומאן החדש שלו, „מסייה". ביצירתו זו מחדש סופר אנגלי חשוב זה את הסגנון הרומאנטי הנועז שנזקק לו ב„רביעייה" המפורסמת ופורש על רבים מאיהם כותרים והנופים בה.

במרכז הרומאן עומד דיפלומאט צרפתי, אחותו והרופא האנגלי שהאחות נישאת לו, ושלושתם מלוכדים בכוחה העז של אהבה לא־טבעית. בביקור במצרים — הם נוספים לשם מן הסירה הבטח־לנפול שבה הם מתגוררים באחוזתו — נמשכים חברי השלישיה להוך קבוצה של גנוסטיקאים כוהרניים העובדים את השטן (אותו „מסייה" הקרוי על הרומאן), מפני שעל־פי מיטב אמונתם נטל זה מאלוהים את מוסרות השלטון בעולמנו.

דארל, המתעופף בין אוויניון לאלכסנדריה לונציה, הופך כל אחת משלוש הערים לעיר־חלומותיו שלו. כיצד מתיישבת אלכסנדריה הלוחה, הפרובינציאלית והמכוערת של המציאות עם עירו הקסומה של דארל? מדוע לא זכה איש, במציאות זו, לארוחת־בוקר אנגלית המוגשת בידי משרתים לובים בין דיונות־החול של נווה־מדבר? כיצד לא נתקל איש בסעודה שבה מגישים... בשר תנשמים?

ביומנים, במכתבים, בקטעים מתוך רומאנים שבהם מופיעים הגיבורים כדמויות שנבראו בידי כל אחד ואחד מהם, מעדיפים אלה לדבר את חייהם יותר מאשר לחיותם. רק התאווה הגופנית, שאותה מפליא דארל לצייר, תולשת אותם מעת־לעת מתוך ההשתקעות בהתבוננות העצמית. מי שאוהב את הסגנון הבארוקי של דארל ימצא תיאורים יפים ביותר של אוויניון, של המדבר ושל ונציה. אבל אחרי שפעת ההבריקה, הגואה ברומאן של דארל, לא יוכל הקורא שלא לחוש באכזבה מסויימת — אולי מפני שהסופר רצה להוכיח שהוא יוצר יוצא־דופן (הוא באמת כזה) יותר משרצה לכתוב רומאן יוצא־דופן.

✶

בית־הספר הבריטי המפורסם איטון בחר ב„עמית־הכבוד" הראשון שלו לאחר 300 שנה ויותר — נאיל בלקיספון, העוזר הראשי למנהל הארכיון הממלכתי, שיצא לגימלאות.

בהזדמנות זו סיפר בלקיספון זכרונות מימי לימודיו באותו בית־ספר ובין השאר ציין פגישה עם ג'ורג' אורוול — מחבר „חוות החיות" ו„1984" — שאף הוא למד שם, והיה בוגר מבלקיספון בשנים מספר. הוא נתקל בו בשדה־הקריקט ואורוול הודיע לו, כי הוא עורך רישום של הדעות שבקרב מאבינים ההלבידים החדשים ושאלו מה אמונתו: „האם אתה קתולי, סקפטיקן, אפיקורי, קיני, ניאו־אפלטוני, קונפוציאני או זורואסטרי?"

„אני נוצרי", השיב בלקיספון.

„אה", אמר אורוול, „קודם לכן לא היה לנו מקרה כזה".

✶

ההתעניינות הגוברת בהוויית הערפדיות — ואמפיריזם בלע"ז — שהביאה באחרונה להתגברות בתודעת של הפופולאריות של ספרים וסרטים העוסקים בנושא זה (סיפרנו על כך באחד מבהדורינו האחרונים), יש לה, לפחות, בצידה גם תיקון עוול היסטורי.

כידוע, עושים השלטונות הרומניים הון מדמותו של הרוזן־הערפד דראקולה, שבירתו טראנסילוואניה שימשה מוקד לרומאן המפורסם של בראם סטוקר. הנה, יוצא אחד מקוראי המוסף הספרותי של ה„טיימס" להוכיח את הרומאנים על פניהם ולאזכרנו כי החוקר החשוב ביותר של הערפדים והערפדיות הוא דווקא הונגארי, הדוקטור יאנוש פוקאגימה. פוקאגימה, חוטר למשפחה טראנסילוואנית עתיקה, התגלמות מופתית של הרעיונות הראציונאליים של המאה הי"ט, הקדיש כארבעים שנה לנושא. הוא חקר את כל ההיבטים שלו והגיע למסקנה, כי האמונה בדבר ערפדיות מבוססת, בדרך כלל, כלפי יוצאי־דופן חברתיים ודתיים, שלא לדבר על הקשר ההדוק עם האמונה הקאתולית והאורתודוכסית בדבר גודל גופותיהם של חוטאים לאחר מותם.

ו. ה. אודן

ג'. אורוול

ה. מילר

באחרית ימיו בצית חמתו של ד"ר פוקאגימה להשחית על מה שעוללו רומאנים מסוגו של „דראקולה": הללו נטעו בציבור את ההלקפה, כי הערפדים הם הונגארים וטראנסילוואניה היא בית־גידולם, בעוד אשר הזוון נפוץ הרבה יותר, לבלי השוואה, בבאנאט, בוקובינה וסרביה. אכן, המקרה המתועד היחיד של ערפדיות אירע בסרביה בראשית המאה הי"ח. ביחוד חרה אפו של פוקאגימה על כך שסטוקר עשה בדראקולה הונגארי, שהרי האמפיריזם קנה שביתה דווקא בקרב הרומנים...

לרוע המזל, כשעקר פוקאגימה לרומניה ב־1919, ראו הרומנים עלבון לאומי בחקריו ובכתביו של הדוקטור פוקאגימה ו„התפרצות עצמית ספונטאנית" השמידה את ספרייתו ורוב ביסכסו. כיוון שהסולוגד שלנו היה מתנגד חריף לקומוניזם והיה בין ראשוני תומכיו של הורטי במסעו נגד בלה קון, גוזרים השלטונות ההונגאריים של ימינו כרת על זכרו — והוא יצא איפוא מפסיד משני העברים. בכל אופן, עובדה היא, כי ד"ר פוקאגימה היה נוהג לבקר בבריטניה לעתים קרובות לפני 1914, ויש רגליים להנחה, כי הוא נפגש גם עם בראם סטוקר: תיאורים המדוייקים של נופי טראנסילוואניה ודאי באו לו מפיו של פוקאגימה, אשר בהוס־לבו דרש באוזני סטוקר בשבח יופייה של מולדתו בלי לדעת מה „זומם" אותו סופר...

✶

הביקורת מהללת את אסופת־מסותיו האחרונה של ז'אן גרנייה, שהופיעה לא־מכבר בפאריס, ומוקדשת לחצי תריסר סופרים אירופיים, מפרוסט ועד קאמי. שם הילקוט: „הרהורים על סופרים אחדים".

יש באסופה ראייה חודרת והתלהבות גם יחד הון משתלבות היטב זו את זו. שבע המסות, אף־על־פי שנכתבו בזמנים שונים, מ־1955 עד 1970, יש בהן עקביות בגישתן הביקורתית. והדבר מקנה שלמות לספר. האישים שבהם עוסק גרנייה הם דוסטוייבסקי, טולסטוי, רוסו, ניצשה, קאמי, סנאנקור והמבקר ז'אן פולאן.

עניין רב יש בהתחקותו של המבקר הצרפתי החשוב על „פיצול האישיות" הניכר בנושאי־מסותיו. רוסו, למשל, הוא דוגמא קלאסית לכך, וגרנייה מדגיש את התנודות החריפות בין דיכאון להתרוממות־נפש, ומייחס את המקור הכפול של אחת מיצירותיו הידועות לרגש של רדיפה בידי החברה ולרצון למצוא ניחומים בחיק הטבע.

בכל המסות, הגורמות עונג רב לקורא בטביעותן ובאיכותן הלירית כאחד, אנו מוצאים רגישות לא־רגילה במישור האמנותי כמו במישור המוסרי. אף זה יצויין לזכותו של ז'אן גרנייה.

✶

בפראנקפורט נפטרה, בגיל 73, הסופרת מאריה לואיזה פון קאשניץ, שהיתה ידועה בגרמניה על שיריה וסיפוריה לפני מלחמת־העולם השנייה.

מאריה לואיזה פון קאשניץ זכתה בכמה וכמה פרסים ספרותיים במערב־גרמניה, לרבות הפרס על־שם ביכנר, בתקופת שנות כתיבתה.

✶

קסאווירה הולאנדר נולדה בהולנד אך כיר־גורה בארה"ב. היא קנתה לעצמה שם בסיפור־חייה שזכה להצלחה עצומה בשוק הספרים האמריקני. ספר זה, „הזונה המאושרת", גולל את פרשת חייה כיצאנית בעלת בית־בושת והיה לרב־מכר.

בימים אלה נמצאה הגברת הולאנדר מסרטים אמריקני כשימוש בשמה בסרט המבוסס על ספרה. היא הגישה תביעה לבית משפט בניו־יורק נגד הכוונה לקרוא לו „חייה הקופתה של קסאווירה הולאנדר", והשופט פסק לטובתה.

✶

סוציולוג ניו־יורקי, צ'ארלס קאדושין, סם מחקר בשם „העידית האינטלקטואלית האמריקנית". בין השאר מביא קאדושין בספרו רשימה של 70 אנשי־הרוח ה[illegible] בעלי היוקרה הגדולה ביותר ב[illegible] כדי לפשט את מחקרו הוציא המחבר מ[illegible] רשימה זו פרגנים, מתימטיקאים וכלו[illegible] העוסקים בענפים של התמחות והגרכו 8000 המאגיסטים וחוקרים „כלליים" ש[illegible] לכתבי־עת אינטלקטואליים בין 1964 ל־1968. כתבי־העת משתרעים מן ה„ניו־יורקר" ו„ניו יורק טיימס בוק רוויו" עד „דה וו[illegible]" ו„ראמבארטס".

מבין 8000 הנבחרים ריאיינו קאדושין וחברי צוותו כ־110 אישים יציגים ו[illegible] הגיעו לכלל מסקנה. הרשימה שלהם בעלת אוריינטאציה ניו־יורקית בולטת [illegible] הב, בדרך כלל, אנשים המשתכ[illegible] בממוצע 35 אלף דולר לשנה. היא אף חולקת לארבע קבוצות־מישנה. אחד[illegible] ראשי הרשימה הם: מרי מקרקראתי, [illegible] זונטאג, נורמאן מיילר, דניאל בל, [illegible] צ'ומסקי, ג'ון קנת גלבריית, אירווינג [illegible] דווייט מקדונאלד, ליונל טרילינג, [illegible] ארנונזה, וילפון הירברט סילברס, עורך „ניו־יורק רוויו אוף בוקס".

ספרים חדשים
עיון ראשון

שירה

שירי זלמן שזר

אסופת שיריו של מי שהיה נשיא ישראל השלישי, הופיעה ימים בודדים לפני פטירתו. באסופה נאגדו שירים שנכתבו בין השנים תרע"ב—תשל"ד, משך 62 שנות־יצירה. השירים סודרו על פי סדר כתיבתם. (זלמן שזר, „לויית־ניב", הוצאת „עקד", תל־אביב, תשל"ד, 256 עמ').

שירים בסימן השכול

ספר שיריו החדש של נתן יונתן מוקדש לבנו ליאור, שנפל במלחמת יום־הכיפורים, והוא ספוג יגון ושכול. השירים שנקבצו בספר סדורים בשלושה שערים — ליאור, הכסף הופך לילה, אבנים בחשכה. (נתן יונתן, „שירים", הוצאת ספריית פועלים, תל־אביב, תשל"ה, 80 עמ').

סתיו עצוב

ספר שיריו הראשון של המשורר הצעיר שבת בוחתם אי־הודאות והעצב. (עמירם קיפר, „שירים בסתיו", הוצאת ספריית פועלים, תל־אביב, תשל"ד, 32 עמ').

שירים בג'ינס

חמישה עשר שירים, המהווים חשבון נפש יבבם לאחור, אל תקופת הילדות. (גבריאל שרייבר, „ג'ינס", הוצאת „טרקלין" ליד „עקד", תל־אביב, תשל"ד, 24 עמ').

לריקה עדינה

ספר שיריה הראשון של משוררת צעירה, ילידת הארץ, מוקדש לאבנר שחרור שנפל במלחמת יום־הכיפורים ברמת־הגולן. (ציפורה בן־יאיר [שחרור], „כשכולם הולכים", הוצאת „טרקלין" ליד „עקד", תל־אביב, תשל"ד, 30 עמ').

אגדה על הגשם

פואימה מאת המשוררת הרוסיה בלה אחמדולינה, בתרגום עברי של אריה אלהרר (מול המקור הרוסי) מלווה איורים מאת דני קרמן. (בלה אחמדולינה, „אגדה על הגשם", הוצאת „רשפים", ירושלים, תשל"ד, 64 עמ').

סיפורת

סיפורים מציאותיים

קובץ סיפורים מחיי היהודים בפולין בתקופת הכיבוש הנאצי ומלחמת העולם השניה. המספרת, שעלתה לישראל ב־1957, מעלה בריחוק ספרותי את חוויות האימים. תירגם: נחמן בן־עמי. (אירה פינק, „פיסת זמן", הוצאת „מסדה", רמת־גן, 1974, 172 עמ').

סיפורי מופאסאן

שבעה עשר סיפורים קצרים מפרי עטו של המספר הצרפתי הנודע, בתרגומה של אמוכה בת־הגה (גי דה מופאסאן, „אור יהודי", הוצאת זמורה, ביתן, מודן, תל־אביב, 1974, 1 עמ').

קלאסיקה מודרנית

סיפורה של וירג'יניה וולף, שפורסם במקורו האנגלי ב־1928, בתרגומו של צבי ארד. (וירג'יניה וולף, „אורלנדו", הוצאת זמורה, ביתן, מודן, תל־אביב, 1974, 244 עמ').

שיחות עם מחשב

ניסיון לייצר ספרות בעזרת אלקטרוניקה. המחבר קיים שכונת שיחות עם מחשב, על פי תכנות ביוזמה, ומביאן כלשונן. (דוד אבידן, „הפסיכיאטור האלקטרוני שלי", הוצאת א. לוין־אפשטיין—מודן, תל־אביב, 1974, 96 עמ').

פונדק הרוחות

מחזהו הנודע של נתן אלתרמן מופיע כתדפיס מתוך כרך המחזות, שהוצא לאור בסידרת כל כתבי המשורר. (נתן אלתרמן, „פונדק הרוחות", הוצאת הקיבוץ המאוחד, תל־אביב, 1974, 124 עמ').

סיפורה של בריחה

סיפר קורותיה של קבוצת ציונים שברחו מברית־המועצות הקימו בבסרביה התגוססו מעבר לעולים אחריהם, לארץ־ישראל. (אורי מילשטיין, „קדמון וחבורתו", הוצאת עם עובד — תרבות וחינוך, תל־אביב, תשל"ה, 166 עמ').

עיון ומחקר

תהפוכותיה של גרמניה

ניתוח יסודי של האופי וההיסטוריה הגרמניים מאז המהפכה הצרפתית ועד ימינו. המחבר מנסה לענות על השאלות הנוקבות: מהי „גרמניה האחרת" ואיך נעשו הגרמנים למה שהם כיום. ספר שזכה לביקורות גלבות עם הופעתו ותורגם מן המקור האנגלי בידי חיים איזק (א. ג'. פ. טיילור, „מהלך ההיסטוריה הגרמנית", הוצאת זמורה, ביתן, מודן, תל־אביב, תשל"ד, 264 עמ').

ספרי לימוד

ידיעת הארץ לתלמיד

ספר לימוד לידיעת־הארץ המיועד לתלמידים בבית־הספר היסודי. החומר מחולק לפרקים ובסוף כל פרק מובאות שאלות לדיון ולחזרה. (ד"ר י. פאפוריש, „ארץ ישראל", הוצאת „יבנה" תל־אביב, תשל"ה, 246 עמ').

פרקי תלמוד לכיתה ט'

לקט פרקי תלמוד לתלמידי כיתה ט' בחטיבת הביניים ובבתי־הספר העל־יסודיים, עוסק בשני נושאים: חגים ובין אדם לחברו ובסופו חוברת לעבודה עצמית, באות ד"ר מנחם מירון. (ברוך בן־יהודה, „פרקי תלמוד לכיתה ט'", הוצאת „עם עובד", תל־אביב, תשל"ד, 9 עמ').

ספרי שימוש

למגדלי כלבים

שני ספרים עינינם כלבים, גזעיהם וכל הכרוך בטיפול בהם, הופיעו בשתי הוצאות נפרדות:

✶ ד"ר ע. הדר, „הכלב, טיפוחו, זיווגו וגזעיו", הוצאת „יבנה", תל־אביב, תשל"ה, 128 עמ'.

✶ קונרד לורנץ, „איש איש וכלבו", תרגם יוסף כרוסה, הוצאת „הדר", תל־אביב, הדפסה שניה, 1974, 172 עמ'.

לילדים ולנוער

סיפורים לגיל הרך

קובץ אלבומי של סיפורים קצרים לגיל הרך, על נושאי היומיום. (ליאורה קרן, „סיפור ים לגליה", הוצאת „מסדה" רמת־גן, תשל"ה, הדפסה שניה).

קורות חבורת נערים

הד"ר של חבורת נערים באחד השיכונים החדשים בעיר לחוף הים. (בנימין הלוי, „הבריחה", הוצאת „יבנה" תל־אביב, תשל"ד, 172 עמ').

דוד שחר — לילדים

מהדורה חדשה של סיפורי ילד עברי בתקופת שלטון המנדט הבריטי ובמצור על ירושלים במלחמת הקוממיות. (דוד שחר, „הרפתקותיו של ריקי מעורי", הוצאה „הדר", תל־אביב, 1974, 128 עמ').

שירים של ילדה

לקט שירים של ילדה, המספרת על חוויותיה לילדים האחרים, מלווה ציורים נאים, פרי מכחולה של לאה כהן. (ליאורה ורון „לצוף בחלום", הוצאת „מסדה", רמת־גן, תשל"ה, 32 עמ').

מתי יבוא הבוקר

סיפורים לגיל הרך, כתובים ומצויירים בידי ליאורה קרן. (ליאורה קרן, „גן, מתי יבוא כבר הבוקר ?", הוצאת „מסדה" רמת־גן, תשל"ד, 32 עמ').

מיקי מהו חוזר

סיפור מצוייר על קורותיו של התולתול מיקי־מהו הבדיו אליהו. מהדורה מחודשת. (עמנואל יפה, „מיקי־מהו האליהו", הוצאת „רשפים", ירושלים, 1974, 24 עמ').

אגדת סינדרלה

ספר נוסף בסידרת סיפורי האגדות, המבוססים על סרטיו של וולט דיסני ומלווים ציורים מתוך הסרט. עברית: קנבה קנמר. (וולט דיסני, „סינדרלה", הוצאת „יבנה", תל־אביב, תשל"ה, 24 עמ' בתבנית אלבומית).

פרס לספרות ילדים ע"ש אסתר רבינוביץ

ביה"ס לחינוך של התנועה הקיבוצית אורנים מזמין סופרים ומשוררים לשלוח כתבי־יד או ספרים (שהופיעו בשנתיים האחרונות) לפרס לספרות ילדים ע"ש אסתר רבינוביץ. סכום הפרס — 2,000 ל"י. העבודות מיועדות לילדים עד גיל 10. המועד האחרון לקבלת היצירות — [illegible] 1.1.75. על מועד חלוקת הפרס יודיע חבר השופטים. [illegible]

הכתובת למשלוח כתבי היד: ביה"ס לחינוך של התנועה הקיבוצית אורנים, דואר קרית טבעון.

בין השורות

✶ גד קינר, שחקן ומורה בביה"ס לתיאטרון ברמת־גן, פרסם משיריו בבמות שונ[illegible]

✶ אן סקסטון, משוררת יהודיה אמריקנית נפטרה לא מכבר. היא בעלת פרס פוליצר לשירה.

✶ מיגלית רחנובך לכהה ספרות עברית באוניברסיטת בר־אילן.

✶ המשורר יונתן [illegible] ביקש להדגיש שורה שנשחקה בשירו שנדפס בשבוע שעבר. זו השורה הראשונה הבית השני.

הָעָשָׁן לֹא יָכְלָה רַק אַבְנֵי הַגָּזִית | אֵיפֹה

ניתן להשיג מספר מוגבל של הקובץ התורני־מדעי־ספרותי המוקדש לזכרם של בוגרי המדרשיה שנפלו במלחמת יום הכיפורים

ניב המדרשיה / תשל"ד

בכריכה קשה מהודרת — המחיר: —.18 ל"י

בהזמנות נא לפנות:
מערכת „ניב המדרשיה"
לילינבלום 25 א', תל־אביב, טל. 52637/8.

הוצאת הקיבוץ המאוחד
רח' נהרדעה 15, טל' 225222, תל־אביב

זלדה / אל תרחק
ספרה השלישי של משוררת „פנאי" ו„הכרמל האי־נראה", ספרים שכבר ראו אור בכמה וכמה מהדורות.

נתן אלתרמן / פונדק הרוחות
מהדורה לבתי־הספר ע"פ „כל כתבי נתן אלתרמן". במהדורתם המחודשת והמעודכנת בצירוף רשימת ביבליוגרפיה מובחרות ורישומים של אריה נבון.

ספרים חדשים
בעם עובד

דוד בן־גוריון — זכרונות כרך ד'
ספר זה כולל את זכרונותיו של דוד בן־גוריון משנת 1937 והוא הכרך האחרון שהוא פרי עבודתו של דוד בן־גוריון עצמו.
534 עמ' —.30 ל"י

פרקי תלמוד לכיתה ט'
ספר לימוד לפי תכנית הלימודים החדשה, כתוב עברית ערוך ומפורש על־ידי ברוך בן־יהודה ובהשתתפות ד"ר מנחם מירון.
97 עמ' —.12 ל"י

הוקוס פוקוס — נעמי עפרי
קורותיה המשעשעות ומלאות־ההמצאה של ענת, המגלה כי אינה ילדה ככל הילדות אלא מכשפה. מלווה ברישומים של אלונה פרנקל.
הופיע במסגרת ספריה "דן חסכן".
104 עמ' —.12 ל"י

קדמון וחבורתו — אורי מילשטיין
סיפור על קבוצת אנשים שנטלה חלק חשוב במאורעות שהוליכו להקמת מדינת ישראל ולביסוסה.
הופיע במסגרת "תרבות וחינוך".
167 עמ' —.16 ל"י

להשיג בכל חנויות הספרים.
ההזמנות נא לפנות להוצאת עם עובד,
מזא"ה 22 תל־אביב, טל. 611526.

הוצאת „מערכות" צבא הגנה לישראל
הופיעה מהדורה שביעית
מעודכנת ומתוקנת
„אזרח ומדינתו"
מאת: עו"ד שולמית אלוני
הספר מסביר מבנה המדינה ומושגי אזרחות
מחיר —.12 ל"י
להשיג בחנויות ספרים, שקם ובהוצאה לאור של משרד הבטחון, רחוב ב' 29 הקריה, תל־אביב. המפיץ לחנויות, ספרים לעם, רח' יבנה 7, ת"א.
משרד הבטחון - ההוצאה לאור

למכירה
2 מנועי ג'יד חשמליים עם מעצור
(מתאים למעלית)
✶ 30 כו"ס, (2 מהירויות), סיבובי יציאה 80 ו־160.
✶ 20 כו"ס, סיבובי יציאה 48.
לפנות ישראבטון טל' 03-453141.

מדינת ישראל
משרד הבריאות
האגף לאספקה ובינוי
מכרז מס' 1974/2
למכירת צריף בקרית שמונה
משרד הבריאות מכריז בזה על מכירת צריף מעץ בגודל כ־700 מ"ר הנמצא במגרש לשכת הבריאות בקרית שמונה.
פרטים וטופס השתתפות במכרז אפשר לקבל במשרדו של מר עמישי סעדיה, בלשכת הבריאות רחוב טשרני־חובסקי קרית שמונה, בכל ימי השבוע בשעות העבודה הרגילות.
את ההצעות יש להגיש ואך ורק על גבי טופס ההשתתפות) בשתי מעטפות סגורות ומסומנות: „מכרז מס' 1974/2 — למכירת צריף בקרית שמונה", לתיבת המכרזים לפי הכתובת: משרד הבריאות, רחוב בן סבאי 2, אגף אספקה ובינוי, ירושלים.
להצעה יש לצרף ערבות בנקאית או שיק בנקאי בגובה של 10% מההצעה משוך לפקודת משרד הבריאות.
המועד האחרון להגשת התצעות הוא 10.11.74 בשעה 12.00.
אין משרד הבריאות מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

אגודת הסטודנטים לרפואה בחיפה
מבקשת הצעות לאספקת ציוד רפואי
כמפורט:
סטטוסקופים
פטיש רפלקסים
פנסים
מדי־לחץ דם
בהצעות נא לפנות: אגודת הסטודנטים לרפואה העליה 12, בת־גלים, חיפה.

למכירה
מרקסור די־9
מודל 1964
טל. 03-746983

התחלנו במכירת דירות במקום מרכזי
בחולון 3 חדרים
במחיר מיוחד החל מ־.155,000 ל"י
תנאים נוחים ומשכנתא גדולה ללא הצמדה!
נותרו דירות מפוארות בנות 4—4½ חדרים בבית דו־קומתי בחולון
אוקון — סקובץ בע"מ, סוקולוב 78, חולון,
טלפונים מ־19—16, 840404. פרטי: 848705.

...קינר
שני שירים
הזאת זורמים מים

...זאת זורמים מים". אבל הוא
משכב.
, תוסף את גופות
מסותינו. אנחנו
"אמרתי לכם" — תרועת
באת פתאם — "אמרתי
כל זאת איננו משכב.
זאת", ראיתי אותו בלילה
מתחפש
...ות. מעמיד פני וילונות קלים.
...מי מים עשירים. כמעט מתחנן.
...ל עלינו צללים. "מה שאתה
"— אמרה לו אשתו פעם — "מה
...ושה לי". "מה אני עושה
...אלה עוד בשאלת "מה אני
". והוא לא יניח.

✶

. העץ באדמה הפריכה
...מן באצילי הידים. אל תתאים.
...ה בעצוב הפנים של
...שה את קיומם רחוב
...וף דבר — טרף את המחלות.
הגלגלים ככפית בספל
"אסונך אסוננו" כרצונם —
לסלק. אבל בעצם לך
...ן באת" כשאינך אלא חפץ
לצפות אלם איך מסיעים את
...לי דעת איפה להניחם...
...וכבים כזה. צא. סתם
...ים בעיניך סוף דבר
...ר.

לשם מה היתה נבואה בישראל?

מאת
זלמן שזר

(סוף מהשבוע שעבר)

בספר ירמיהו אנו מוצאים קיטרוג על הי־עקרון של ה„רואה", לפיו אי־אפשר לשנות גזר־דין: ירמיהו טוען שאין לחשוב שהקדוש־ברוך־הוא אינו יכול להתחרט. ולהיפך — דברו של הקדוש ברוך הוא עשוי כולו על מנת שתינתן לו האפשרות להתחרט על הרעה אשר דיבר לעשות. בספר ירמיהו מובאים דבריהם של זקני הארץ: (כ"ו, יח־יט): „מיכה (מיכה, קרי) המורשתי היה ניבא בימי חזקיהו מלך יהודה ויאמר אל כל עם יהודה לאמר כה אמר ה' צבאות ציון שדה תחרש וירושלים עיים תהיה והר הבית לבמות יער. ההמת המיתהו חזקיהו מלך יהודה וכל יהודה? הלא ירא את ה' ויחל את פני ה' וינחם ה' אל הרעה אשר דבר עליהם". זהו סיפור עובדתי שהוא עומד בניגוד גמור למה שאמר שמואל. שאול, שהוא מלך בישראל, מתחרט ומתחנן בפני שמואל, ושמואל אומר לו שאינו יכול לעשות דבר, כי אלהים איננו אדם שהוא יכול להתכחש לדברים שאמר — הוא אמר והוא יקיימנו. והנה ירמיהו מספר מה שניבא מיכה המורשתי, וחזקיהו מלך יהודה לא הכית את מיכה מפני שניבא רעות, אלא שחזקיהו שינה את דרכו, חזר בתשובה והפך להיות מלך ישר בעיני ה' והביא גם את העם לנתוץ את הבמות.

הדברים הגיעו אצל יונה לכך ששם מדבאות שלש עשרה המדות — תפלה קדושה ביותר הנאמרת בחרדת נפש כאשר פותחים את ארון הקודש. ביונה יש קצת שינוי בסוף, נאמר „כי אתה אל חנון ורחום ארך אפים ורב חסד ונחם על הרעה". ב„כי תשא" נאמר בסוף „ונקה לא ינקה". אצל יונה אנו מוצאים „ונחם על הרעה". היינו: אתה ה' מדות הגדולות של הקדוש ברוך הוא — שאין הוא עומד בדיבורו, אלא הוא יכול להינחם והוא מתחרט על שהוא אמר, ואם הוא גזר משהו יכול האדם, העם או המשטר לשנות זאת. ואפילו אם לא אדם חטא, אלא עם שלם חטא, נינוה חטאה — נינוה זה המושג של עם שחטא, של משטר שחטא, משטר ששעבד, משטר שחמס וגזל והסתיר בקרבו עוון על פשע — אפילו עם זה ומשטר זה, אסור לו להתיאש, כי יום אולי יבוא והעם הזה יחזור בתשובה והוא ייהפך לעם חפשי ולעם צודק. וזהו התפקיד של יונה הנביא. הוא נשלח לארץ כלשהי — ואיני יודע אם ידוע היטב והיכן היא נינוה ומהו המשטר של נינוה, יש הרבה שחושו ולא ידעו מה קרה באותו זמן בנינוה. האם יש ענין היסטורי כזה — אבל לא הצד ההיסטורי חשוב, אלא הצד הספרותי־רעיוני — העיקר הוא המחשבה של: „אל יאוש". זוהי הבשורה הגדולה של הנבואה: „אל יאוש"! גם אם רע מאד אדם ועם, הם יכולים לתקן את דרכיהם, ואז הם ישובו ויגיעו לגאולה. וגם עם לא יתיאש, „ואל יאמר הסרים: הן אני עץ יבש" (ישעיהו נ"ו, ג), היינו גם החוטא אל יתיאש. אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, „ובחטא יחמתני אמי" (תהלים נ"א, ז) והמכשולים מרובים והיצרים רבים, ומבית ומחוץ אורבת הסכנה, וכל אחד יכול ללכת שולל, אבל האדם החוטא יכול לחזור בתשובה.

הדראמה היוונית בנויה על זה שאם אדם חטא, החטא הזה רודף אחריו, דור אחרי דור ישלם אדם על חטא אבותיו. היצירה העברית והנבואה הגדולה — גדולתה בכך שהיא עלתה על מנת לשחרר את האדם מעבותות הגורל הרובץ עליו, ואין מפניו מפלט. גם החוטא ידע כי לא אומלל הוא, והינו עדיין לא נחתך, עליו לתקן את מעשיו, ואז כעשן יכלה גזר־הדין.

המשורר הגדול של ספר יונה אף מתלוצץ על צמצום־דעתו וקטנות־מוחו של יונה עצמו, שהוא מפחד להגיד רעות שמא נמצא אחרי כן שהקדוש ברוך הוא ירחם והעם ישוב מדרכו ואילו הוא יימצא בדאי — על כן מוטב שלא יביא לנינוה את הנבואה ולא יחזור העם למוטב, וכל זאת על מנת שהוא הנביא לא יראה כבדאי ויציל את כבודו ואת נפשו. מסופר שהוא משנה במידותיו, ואי־אפשר כלל לתאר אותו בתקופה של הנביאים הגדולים, האם ניתן לשער בכלל ש„הנביא קם ובורח מאת ה'"? והנה על יונה נאמר: „ויקם יונה לברוח תרשישה מלפני ה'" מי יודע היכן תרשיש, האם אין זו ארץ אגדית? אבל יונה עולה על אניה הבאה תרשישה ויתן שכרה וירד בה לבוא עמהם תרשישה מלפני ה'. הוא ירד באניה ונוסע כי בורח הוא מה', מהמשימה שה' רוצה להטיל עליו. לנביא לא חשוב אם נינוה תיחרב. עיקר לו שכבודו יינצל ולא ייחשב בדאי. לפי מושגיו של הנביא — אין יונה מבין את תפקידו, אין הוא יודע כלל למה נחוצה שליחותו — אם בין־כך ובין כך ישליט הקדוש ברוך הוא את חסדו וישים לאל את כל דברי הרעה. יונה איננו מבין כי בדיוק לשם כך נוצר הנביא, על מנת שיזהיר את נינוה מהסכנה ויצילנה. אם הוא לא יילך לשם, לא יוכל הקדוש ברוך הוא להמיר את גזר דינו, משום שהאדם והעם לא ייטיבו את דרכם. מה שנחוץ הוא שהאדם ייטיב את דרכו, ואם האדם ייטיב את דרכו — לעולם אין זה מאוחר, ותמיד עוד ישנה אפשרות שהעם יינצל, יישאר הנביא בדאי או לא יישאר בדאי — לא זוהי השאלה המרכזית. עליו לבוא ולהגיד את דברו, ולהגיד את דברו כך, שהעם ישמע אליו, יזדעזע — יחזור בתשובה וישים אחרו בדאי. תפקידו של הנביא להימצא בדאי — אם הוא אומר את דברו. כל זה כתוב בספר יונה.

יש לשבח מאד, ובברך כולנו על האינסטינקט הדתי הכביר והעמוק של האומה שהיא לקחה ספר סאטירה על נביא שאינו מבין את תפקידו והפכה אותו ל„מפטיר יונה" ביום הכיפורים, לאפותיאוזה של התשובה. מה אתה מבקש מהקדוש ברוך הוא? סליחה ומחילה וכפרה. אתה מספר לו את הדבר הזה. התהילה השבח לסגולה המיוחדת שהנחיל הקדוש ברוך הוא לאדם, שיכול האדם לחזור בתשובה, ויכולת זו חזקה מכל גזר דין.

אני חושב, איפוא, שהספר הקטן הזה, ספר יונה, הוא הספר הפרוגרמטי של נביאי הכתב. הוא מסביר למה נשלחו נביאים לישראל, מה תפקידו של הנביא — שיש בו גם סבל, הדברים כאש עצורה בלבו, ככלל לא יוכל — ומהי הברכה הזאת שאלהים שלח נביאים לישראל, ובחר בנביאים טובים, משום שהנביא הוא המזהיר את העם ומשנה את גורלו על ידי כך שהוא משנה את דרכו של העם מרע לטוב.

בדברים המועטים שהגמרא כותבת על תולדות־חיים של הנביאים, שעל־ידם היא קובעת טיבם, אומרת הגמרא שיונה בן אמתי של ספר יונה הוא אותו יונה בן אמתי שעליו נאמר בספר מלכים ב (י"ד, כ"ה) לגבי ירבעם השני, ירבעם בן יואש, „הוא השיב את גבול ישראל מלבוא חמת עד ים הערבה כדבר ה' אלהי ישראל אשר דבר ביד עבדו יונה בן אמתי הנביא אשר מגת החפר". יכול להיות שהגמרא אומרת זאת, על יסוד הדמיון של השם: אנחנו יודעים שהיה יונה בן אמתי אחד ושם מדובר „אשר דבר ביד עבדו יונה בן אמתי", הרי זה אחו יונה בן אמתי. אבל לי נדמה שהדברים מה עמוקים יותר. יונה זה הוא יונה בן אמתי שבימי ירבעם השני, שנבואתו היא על השבת גבול ישראל מלבוא חמת „כי ראה ה' את עני ישראל מרה מאד ואפס עצור ואפס עזוב ואין עזר לישראל" (שם כו). כלומר הגמרא קבעה שיונה בספר יונה הוא אותו יונה בן אמתי אשר מגת החפר שעליו כתוב במלכים ב'. כלומר: זהו בדיוק הזמן שבין שמואל לבין עמוס, היינו הוא עומד בגמר תקופת „הרואה" ובראשית תקופת עמוס, זה חברו בתרי־עשר העומד על ידו, והוא ראשון־הראשונים לנביאי הכתב הגדולים, האידיאולוגים, הוא עדיין ברגל אחת בתקופת „הרואה" וברגל שניה הוא כבר עומד בתוך התקופה של נביאי הכתב, והוא עצמו עדיין איננו יודע מהו התפקיד שהקדוש ברוך הוא נותן לו.

מעט כתבתי על זה איש־שם, שאני מכיר בתנ"ך עוד משהו דומה בצורתו מבחינה ספרותית, ליונה הנביא. אני רואה זאת בספר איוב. בספר איוב, לפי צורתו הספרותית שלפנינו, לפי ההקדמה ולפי הפרולוג — מתלוצץ המחבר בגיבורו. אין אני מדבר על עצם הויכוח ועל הספר כשלעצמו. הויכוח טעון מחשבה רבה. אבל כפי שזה ניתן בספר, מתהלך איוב כעיוור שאיננו יודע מה נעשה בו. הוא רואה שניתכו עליו כל האסונות הללו, הוא שואל וזועק: הלא הוא לא חטא, למה ועל מה בא עליו כל העונש הזה? והוא איננו יודע את אשר הקורא יודע ואת אשר אתם יודעים וכל לומדי התנ"ך יודעים: קודם היה הפרולוג, בא השטן, היה משחק מיוחד במינו, הם החליטו ביניהם לנסות את איוב. כלומר הקורא חכם יותר מהגיבור. הגיבור איננו יודע את אשר הקורא כבר יודע.

הוא הדבר ביונה. יונה אינו יודע למה נשלח לנינוה. הוא אינו יודע מדוע עושה אותו הקדוש ברוך הוא לצחוק. אבל הקורא יודע, כי לשם כך נוצר הנביא, לא על מנת שדבר ה' יקום — לא זאת הכוונה, אלא ל[illegible] את דרכיו ושב מרעתו לו.

אן סקסטון
איזוב עורו

חשוב היה רק
לחיך ולהאלם דם,
לשכב לצדו
ולנוח קמעה
להתקפל יחדו
כאלו היינו משי,
לצלל הרחק מעיני אמא
ולא לדבר.
החדר השחור אספנו
כמערה או פה
או בטן פנימית.
עצרתי בעד נשימתי
ואבא היה שם,
אגודליו, גלגלתו השמנה,
שניו, שערו צומח
כשדה או ודיה.
שכבתי על־יד אהוב
עורו עד אשר
נעשה מוזר. אחותי
לא תדענה לעולם כי אני־צונחת
מתוך עצמי ומתאמרת
שאללה לא יראה
כיצד אני מחזיקה באבי
כמו אילן אבן קדום.

עברית: משה דור

ביקורת

...הודים ...ספרדים ...רה"ב

מאת
יוחנן ארנון

...בירמינגהם, הגדולים — ראשוני ...ים הספרדים בארה"ב. עברית: ...שרת, תל־אביב, ספרית מעריב, ..., 220 עמ', ביבל', אילוסטר'.

1960 יצא לאור ספרו של מלקולם ... „אמריקנים ממוצא יהודי". ספר ... מייד ועמוקות קבוצה קטנה של ...ריקניים, אשר זה כבר ראו עצמם ...ה עליון — האצולה היהודית — ...", אלה הם בני המשפחות היהוד־...דיקניות הוותיקות ביותר, הנמנים ...ה „בייגלאור היהודית" של שנות ...ייחוסים אפילו על אבות קדומים ... בספרד ובפורטוגל כאנוסי הארץ. ...כה ויש מהר למהדורה שניה והיה ...ל פרקליטי החברה הגבוהה באר־...ת. לכמה מבני המשפחות הנוצריות ... הסנוביות הוא גרם הלם כלשהו ... בספר המשפחות רוקפלר, דלאנסי, ...ה, הארייאק, פיפאני ועוד. אמו של ...ארנבי קונראד הגיבה על תגלית ...יהודי של המשפחה באומרה: „ל־...ינו יהודים מ ש ו ב ח י ם". גבירה ...מצאצאי משפחות ואנדרבילט, גברת ...א מ. ברדן, שבעלה נתמנה בשעתו ... ארה"ב בבלגיה ע"י הנשיא אייזנ־...שיבה בעדינות למי שבא להסב את שימת־ליבה „חן חן על ששיתת לי".

ספר זה הוא במשמע מסויים ספר המשלים את „הרשום החברתי", שכן לגבי כל שם המובא בראשון, מצויין אם הוא נזכר בשני. אולם „אמריקנים ממוצא יהודי" מכיל מידע המתאפיין הרבה יותר בידע אישי ורכילותי. נראה שכאן הנקודה שהיוותה גירוי למחברנו לשבת ולעיין טוב בספרו של ססרן ואחר כך לכתוב ספר משלו על המשפחות הספרדיות המיוחסות הוותיקות.

על כן, הפרק השני של ספרו של בירמינגהאם נקרא „מיהם ז'" והוא פותח בהרצאה פופולארית באור על תולדות היהודים בספרד ועל האינקוויזיציה ומזכיר גם את קולומבוס וכותב: „יתכן, הגם שאפשרות זאת רחוקה מודאות, שגם קולומבוס עצמו היה יהודי אנוס..." עיון קצר ברשימה הביבליוגרפית המצורפת אל הספר מלמד, שידיעותיו של בירמינגהם בתולדות יהודי ספרד והאינקוויזיציה אינן יכולות להיות מרובות. שני הספרים שהוא קרא על קולומבוס הם משנת 1894 ו־1940. ספרו של מולקובסקי על יהודיים יהודים כלל לא היה נגד עיניו אף שהופיע קודם באנגליה לפני שנים רבות. שם היה יכול למצוא פרקים מאלפים על אישיותו של קולומבוס.

בפרק „העשרים ושלושה" מתאר מחברנו את בואם של 23 יהודים באחד בספטמבר 1654 לכפרך הקרוי היום פרוץ ניו־יורק. קבלת־הפנים שערכו להם אנשי ניו־אמסטרדם דאז, שהקימו את עירם שלושים שנה לפני כן, לא היתה לבבית ביותר. הם באו מברזיל ההולנדית שנכבשה זה עתה לצבא פורטוגל ומשקדו, הגורל ברשו. למרבה מזלם של היהודים היה נגרל ברשו אדם נוח במידה סבירה ולא גירש אותם מיד לפי כל חוקי האינקוויזיציה. אלא נתן להם ולכל ההולנדים ארכה של שלושה חדשים להיסול עסקיהם בברזיל ולמכירת בתיהם ונכסיהם ברווח, ואף העמיד לרשותם ספינות פורטוגליות לפי הצורך. וכך הפליגו בים שש עשרה ספינות מפרש עם יהודים בדרכם להולנד, אלא שגורלה של ספינה אחת נחרץ אחרת.

קודם היסוד הרוחות ממסלולה והעבירו בינה לבין אחיותיה, ואחר כך נפלה קרבן לשודדי־ים. הנוסעים נלקחו בשבי והיו אמורים להיות מובלים־לים והוכרזו למכירה לעבדות. אולם עד מהרה נצפתה אונית שודדי־הים ע"י הספינה „סנט צ'ארלס" ורב חובלה הצרפתי ז'אק דה־לה־מוט. השודדים הובסו בקרב והיהודים הועברו אל הספינה של דה־לה־מוט, אשר עשתה דרכה לניו־אמסטרדם.

כאשר הגיעו לשם, לא הזיר להם רב־החובל הבלתי לבבי, ליטול עמם את שארית חפציהם (חלקם נצפתה עוד קודם לכן להשליך אל הים בגלל עומס של הספינה הקטנה) עד שלא ישלמו לו את דמי נסיעתם עד הפרוטה האחרונה. אחרי פרשת סבל ארוכה ומשפטים, הסתדרו המתיישבים החדשים הם יכלו לחגוג את ראש השנה תי"א שחל ב־12 בספטמבר 1654, הראשון על אדמת אמריקה. כעבור שנה נוסדה קהילת „שארית ישראל" ואף שלא הורשו לבנות בית־תפילה, יכלו להתפלל בבתיהם. משפחות ניו־יורקיות כגון נתן, סיישאס, קרדוזו והנריקס יכולות כולן לגלות כיום את שמות המתיישבים הראשונים הם בענפים הסבוכים של אילנות־המשפחה שלהם, ולהשקיף על הישיגהם בגאוה.

על אף גישתו האנטישמית המובהקת של המושל פיטר סטייווסאנט, שרדף אגב גם להוראנים וקווייקרים במושבה, הצליחו היהודים להתבסס עד מהרה הם עלו בסולם החברה. את כספם עשו בסחר עם האינדיאנים או בסחר העבדים, ולעניין מבחינ זה מוקדש בספר פרק שלם. מתיחויות נתגלו בין הספרדים הוותיקים ובין מהגרים „אשכנזים" וכאשר נתפס אחד משה זוסמן, ששדד ממשה לוי „זהב, כסף, שקיות מטבעות, סבעות וכו'", החליט מר לוי לנהוג בגנב בחומרה ובית־המשפט, שהרשיע אותו, פסק לו גזר־דין שהיה מקובל באותם ימים לגבי פושעים מסוגו — „להיתלות בצואר עד צאת נשמתו". באופן זה, מציין מחברנו, זוכה משה זוסמן בכבוד המפוקפק להיות היהודי הראשון שהוצא להורג באמריקה...

כאשר פרץ ריב בין ספרדי ואשכנזי על מעיל חורף, התדיינו קודם בבית המשפט ואחר כך הזמין אחד את השני לדו־קרב. ומשלא קיבל את ההזמנה, פירסם המזמין כרוז, שאותו הפיץ ברחובות העיר ובו נאמר: „הודעה לציבור ... אוליבר העליב אותי הבוקר קשות... ומשום כך רואה אני כחובתי, למען עשיית צדק לשמי, להצהיר בפומבי כי ידידי פנו אל אותו אדם וקראוהו בשמי לדו־קרב, אך הוא לא נענה, ובזה אני מכריז עליו בפומבי כעל מוג־לב וכמי שאינו ג'נטלמן ואינו ראוי לשימת־לב בציבור".

מכאן ואילך אירעו גם נישואי־תערובת שקשרו את האצולה היהודית הספרדית עם האצולה האנגלית ואחר כך עם זו האמריקנית. במהפכת העצמאות של ארה"ב עמדו יהודים בולטים בשני צידי המיתרס, אולם כאשר הכירו כולם בהצלחת המהפכה, מצאו גם המתנגדים, ידידי האנגלים, את הדרך אל לב נשיאי ארצות הברית, כסף וקשרים עשו את שלהם, ובשניהם היו היהודים משופעים. כאשר הובחר ג'ורג' וושינגטון נשיאה הראשון של ארה"ב — שלחו ראשי הקהילות היהודיות בפילדלפיה, ניו־יורק, ריצ'מונד, צ'ארלסטון וסוואנה מכתבים והירים אל הנשיא החדש. מתוך מכתב תשובה של וושינגטון, הניתן במלואו, נצטט שני משפטים: „יהיה זה בלתי־עקיב לגבי, כבעל אופי גלוי, שלא להשיבע, כי אני שבע־רצון מדעתכם הזוכית על ממשלתי ועל ברכותיכם הנלבבות לאושרי. מי יתן וצאצאי אברהם המתגוררים בארץ הזאת ימשיכו להינות ולהיות ראויים ליחסם האוהד של שאר התושבים, וכל אדם ישב בטח תחת גפנו ותחת תאנתו באין מחריד".

שני פרקים מוקדשים ל„לוחם ללא חת" — אוריה פיליפס לוי, שהולם מימי נעוריו, להחזיר ליהדות האמריקנית את זוהרה הראשון, שנפגם ע"י התבוללות ואבדן כל משמעות הכרוכה בהיות אדם יהודי ספרדי. בשנת 1806, כאשר הכריז אוריה לוי על רצונו להיות איש־ים, היה רק בן י"ד. הוא נתקבל כנער סיפון שאחד מתפקידיו היה להציע את מיטתו של הקברניט. כעבור חמש שנים בלבד, אישר הנשיא שהרד את מינויו לדרגת לייטננט; ובכך זכה הצי האמריקני לקצין היהודי הראשון. אך אוריה לוי, שלחם ביותר מדו־קרב אחד ועמד במשפטים, על מנת להגיע הלום, לא הסתפק בכך. הוא עלה בסולם הדרגות, צבר רכוש פרטי, התעשר, נפל בשבי, חזר והעמיד עצמו שוב ושוב לרשות שלטונות הצי, שלא ידעו איך להיפטר מעקשן יהודי זה. בשנת 1855 קיבל הקונגרס „חוק לקידום היעילות של הצי". אחד מסעיפיו קבע, שיש להקים ועדת־קצינים לבחינת אנשי סגל הצי, אשר לפי דעת הועדה לא יהיו כשירים למלא בזהירות וביעילות כל חובותיהם ביבשה ובים". אוריה בן הששים ושלוש קיבל כעבור כמה חודשים הודעה, כי הוא נמנה עם אלה הנחשבים בלתי־כשירים לשרות נוסף ומשום כך הוא „נמחק מן הרשימות" של צי ארצות־הברית.

ותגובתו של אוריה בערה בו. הוא נסע לניו־יורק ושכר את בנימין באטלר, אחד מעורכי־הדין המצויינים של המדינה, כפרקליטו. כאשר הגיע תורה של הסנגוריה במשפט, קרא באטלר לעדות שלושה־עשר צוים ועוד ששה קציני צי לשעבר לטובת אוריה. נוסף על אלה הזמין בתום המשפט עדי־אופי רבים וביניהם נשיאי בנקים, סוחרים, רופאים, בעלי תפקידים ממשלתיים, עורך „ניו־יורק גלוב", מושל ניו־ג'רזי, סנטור וחבר קונגרס. „זו היתה — כתב עתון וושינגטוני — אחת הפגיעות המפוארות ביותר, אם לא המבריקה ביותר, שהושמעו אי־פעם בתולדות הצי של ארצות־הברית: פגיעה ש„הצדק חייב להיעשות".

פסק־הדין ניתן פה־אחד: לוי כשיר מוסרית, שכלית, גופנית ומקצועית לשרות בצי... וראוי שיוכלל מחדש ברשימת הקצינים הפעילים של הצי". אחר שהועדה השמיעה את פסק־הדין שלה, נתבקש אוריה באדיבות ע"י מיניסטר הצי, לקבל את הפיקוד על החד־תרנית „מקדוניאן" ולהפליג בה אל הים התיכון כדי להצטרף לשייטת האמריקנית העושה בו. אוריה ענה בנימוס, כי הדבר יהיה לכבוד לו, אך אולי ברוח התבוננות מרושעת הוסיף בקשה מחוצפת: הוא ביקש לקחת עמו את אשתו, בהסבירו כי היא „יתומה, אינה בת־הארץ ונטולת כל הגנה בהיעדרי".

זאת היתה בקשה שטרם נשמעה כמוה. מעולם בתולדות הצי האמריקני — ולעולם לא אחר־כך — לא הורשה קברניט לקחת עמו את אשתו אל אניותו. אולם שר הצי, שביקש לפייס את אוריה, השיב לו מייד כי הדבר מותר לו. בפברואר נמסר לו כי הוא הופקד על כל השייטת האמריקנית בים התיכון והועלה לדרגת קומודור, או הגבוהה בדרגות הצי. אוריה, אשר רוב שנותיו בצי היה מטרה ללעג ולהצקות, נתמלא כל־כולו אושר, לבסוף.

בשאר פרקי הספר מסופרים עוד הרפתקאות וסקנדלים הקשורים במשפחות ספרדיות מיוחסות כנתן וקרדוזו, שלא הוסיפו כבוד רב לקהילה המפוארת. הפרק שלפני־אחרון הוא המרגיז ביותר בספר זה. ניתן בו תיאור שטחי ועם־ארצי של היהודים הספרדים, שלא זכו להגיע אחרי גירוש ספרד להולנד, אנגליה ואמריקה, אלא נאלצו לברוח לצפון־אפריקה, ותורכיה ויתר ארצות הים התיכון. על פרק זה ניתן אולי לסלוח למחבר שאינו מצוי אצל הנושא, אבל בהוצאה ישראלית בתרגום עברי, היה צריך להוסיף לפחות הערות או אולי לכתוב את הפרק מחדש. לדוגמה: „אפילו חוטים ממקורות שונים — פשתן, כותנה ומשי היו אסורים באריגת אותו אריג ששימש לבגדי שבת". משמע, שהספרדים נהגו ללכת בימי חול בבגדי שעטנז!? (עמ' 204).

כל הספר כתוב בסגנון עתונאי פופולרי שוחר־שערוריות — ויש רק להצטער, על שטרם קמו מבינינו חוקרים שיקדישו לנושא המעניין הזה את תשומת הלב הדרושה הראויה.

...ה שמצאה ...זמנה

מאת
מרגלית רוזנברג

...יתמר יעוז־קסט „שירים מן העורף", ...קה, היפה, תשל"ד.

...שירו החדש של איתמר יעוז־קסט ...התפתחות הגלי אפילו תחילתה של ...זה בדרכו האמנותית. אין זו עוד ...פסית מעוגנת בעבר של ימי־ה־ ...אלא לפנינו שירה פתוחה לבעיות ...המעוגנת בהווית־הזמן של האדם ...על המכלול הריבגוני של תחושותיו ... גם הציבור הקומוניקטיבי שלה, ...מילים והסמלים הלקוחים מהעולי ה־...ללי, מעניק לה בהירות וחיות. הבנת ...של המשורר היתה כפי שיעידו ... „באשר לספרות השואה, והגדוב־...שורה בראש ובראשונה בקורא ולא ... הנות זו הביאה את יעוז־קסט ...ושת זרות, ניכור והסתגרות מפני ...א ידע את השואה מות, ומאלה ...לדוקות, מות.

... יום הכיפורים והעצרת הלאומית ...קבותיה, הוציאו את זיקתו ההיסטור־... תחושתו האישית. ההויה היסוד ...התחום האינדיבידואלי הפוכה לנה־...ל, אשר החל להבין כי הטוס הפק־... העם בהווה ובעבר אינו ניתן לגי־...ת הקושר כבד דף אל דף בספר ...ה מהיבי, („ימי שנוסע ומי שנש־...ה בקוה. זו נפרץ הקיר. שחצץ בין ... לקוראים והגבה הישור לאותה פתי־...באה לידי ביטוי בקובץ החדש. ...ה בימים דוחרים כלי הרף ...שנים".

...ה אסוציאטיבית זו המגלמת את ...ומיסתו של המשורר, חזרת ומהדרות ...ירה ושרה בקובץ החדש. אין היא ...האף לא זעקנית אלא יש בה יהור מקודמוב של השלמה. זוהי תולדה של מאורעות נשגבים מהשכל האנושי — והשלמה עמם. לגביו, העולם הוא כ„כדור בדולח בידי מגיד עתידות" צופה נבואות חורבן החוזרות ונשנות בקצב מהיר מדי. הו עולם אשר מחוגי השעון מתקדמים בו אך חוזרים ומתשות הנוראות נותרות של תילן לבלי שינוי. „ואין היא יודעת / אם עכשיו / או קודם שנים".

אותה מודעות לעולם חסר־שינוי הולידה שירה שאינה מעוגנת בזמן ומקום קונקרטי אלא שרויה באוירה לא־ריאלית באספקלריה של דימויים המנותקים או ציורים מיטאפוריים, היוצרים את הקשר בין אז ועכשיו.

אין תמה, כי שירה זו נעדרת כל שמץ של זעם והוכחני או אפקטים רגשיים מוגזמים, אלא היא נבה על מי מנוחות כביכול, כאשר רק איזה אקורד צורמני קורע את השלוה על־ידי ציור או צליל דיסוננטי, הממחישים את הזעקה האילמת של ימות מלחמה.

המשפטים השלמים, הלשון היומיומית, אינם אלא מסוה פרוזאי לעצבנות לירית הבאה לידי ביטוי במשפטים ארוכים עד כלות הנשימה או בהשתפכות צורנית והענקת עודף משמעות תחבירית לכל שורה — כעין אי־יכולת להפסיק מתוך דחף של המשך עד־בלי־די. לדוגמא יכול לשמש השיר „תחושה ארוכה", ומבכה את מותו בלא עת של נער בשחר ימיו. שורות אפיות ארוכות מתארות את האידיליה של לפני האסון. ישנה כאן כעין דביקות באותו בצה אנושי קטן, הצורך להמשיך ולחיות את הימים של „לפני". „ומדיו המגוהצים למשעי... הן כמו רוקדות... ומול זוגות המוריחים... ובין גביעי הגלידה... והוא הולך פתוח... ורץ מהר... ו... ו... הקטע ארוך מאד וחסר כל הפסקה התבירית עד לקטיעה הבאה במפתיע. שני שורות בלבד.

איתמר יעוז־קסט העלה בקובץ שירים לידי קצר אפיזודות ריאליות ממלחמת יום־כיפור. גיוס, פחד עמוק מפני בשורות מות, התחושה העירונית שבעורף, הסתגרות בבתים, הדבקת ניירות על השמשות, הרצון לרדוף את הקץ לגבי הילדים, מות נערים בדמי עלומיהם, תמרורי אמות שכולות, לויות, קבורה צבאית, הריקנות שהשתררה עם שוך הסערה ולבסוף מודעות החיים, המעורבת במצב של מות ההולכים וחיי הנשארים.

איתמר יעוז־קסט

הוא מעלה כל זאת ללא שמץ של גלישה לצער האקטואלי. אין אלה כל איזון והאי־קונקרטי. בדרך של תמונות אסוציאטיביות הוא יוצא מתחום החיצוני ועובר לזמן פנימי תוך כדי חתירה לתקופה אחרת, תקופה שגמולתה היא „הציפור חשופת המארי־השוחרת לטרף, לגביו — כל המלחמות שוזרות זו בזו. „באויר רוקד חייל של כל בשורות המלחמה". חייל שכאילו יצא מ„ספר מתוך כיס בזמן שנשמט", באשר שב ושוב החוזרות ונשנות אותן הטראומות הבאות בעקבות כל פורענות. מכאן קוסר־האונים שבהכרה, כי הכל נשנה ואין יכולת להשיע.

השיר „האמלה" מתאר אשה למודת מלחמות „הרואה פתאום את בואת פניה בתוך המשבצות והתוכות בארב־רבי. היא מדביקה פסי נייר על השמשות. „כאילו מלחמה של מלחמה היא מדביקה". ואז מיששש לנוכח עיניה, לוח הזמנים ומה שנותר הוא אותו נסיון נואש להגנה פיסית, בעוד שבשיר „החוקות" הרגש מושם על הניסיון להגנה נפשית מפני שלטון היאוש והזעם המקננים בלב.

השיר „צלצולי" צינו בציפיה רוזית המתח התקוה והחרדה לצלצולו של הפעמון. קוצר־הרוח ניכר היטב בשורה הארוכה הזאת שממנה מורכב השיר, גם הריתמוס, שאינו מותיר זמן להפסקת־נשימה, מחזק את תחושת המועקה ומעביר אותה אל־הקורא. הפעמון מקבל משמעות סמלית מאקאברית כמל־ומעבר לישותו. הפחד מפני צלצולו הופך למעין ישות חיה וקיימת. הפעמון הוא אחד האלמנטים הממחישים את המגע בין הטראגי לגרוטסקי, האופייניים לשירת יעוז־קסט. נקודה זו בולטת ביותר בשיר „ארבצה". „אל תפחדי מפני השינה — פרושה על עיניך / כמו הצאית בהירה / בעוד שני ילדיך אחוזים בשוליה / ורצים ורצים ברחובות בוערים". המסיוזה הבצורה בדימוי ממחישה את האירוניה הטראגית שבבסיסך הארגעה. ריצת הבהלה של שני הילדים מותירה את כיסופי האם לרוגע באור סארקסטי מאד.

„שירים מן העורף" הם ביטוי לבן אמו אשר תולדותיה מלחות במוראות ושכול החוזרים שוב ושוב במלחמות אינסוף. זו שירה הכמהה לשלוה ולהתגוננות בעיני עצם באותם העמים „והבאים לסעוד עם ערב / על שולחנות הרוגע הגבוהים / מבלי לוה־לקול צופר / ופי פתע יקיץ אדם / ומשואמות עמוק — בתוך מקלט ביתו". זוהי שירה הכואבת את התופעה המאקרונכסולית של שאיפה לימות־שלום פוזר ואיסור עו שבאת כלי־התמות מאיוד. „אילו לשוב את כלי המוות אינך רשאי". כי הם פס הוויים היהודי המפריד בין ההגה לבין המונה האטוטיאסטיבית של „עבר של ימי ילידותך עמוקי המוות". הם היהודים הזוגצים בין סיטואציה של הגנה עצמית ועמידה בפרץ לבין זו של הליכה לטבח.

בקובץ שירים קצר עיצב המשורר אוירה ימי־מלחמה, הקשורה על ידי מטפורות אסוציאטיביות אל זו של ימי מלחמת העולם השניה או של כל מלחמה אחרת ומאפיינה על היהודי בפרט ובכן לעמו.

סיום הקובץ מורה כי לא בכדי קיים הקשר ההדוק בין העבר להווה. אמנם מוחשת העבר מעניקה לעם סבל אין־קץ, אבל מאידך, הרי הוא זו שמשיבה את רוחו ומעודדת. אם פעם עמדנו בפרץ הרי נמשיך בעמוד. „ואי מי קורא בשמך הישן... / מוזהה את הקול הנשמע בלשון אם נשכחת / ובא עליך רוגע לא צפוי / של מה שהיה בעבר... / ובצל העבר מתכרבל כמו בפרווה שחורה ומחממת"?

קוראים מגיבים

על היינריך באל וקבוצת באדר־מיינהוף

במסעותיו על פני ספרות העולם ציין לאחרונה „סינבאד" („מעריב", 11.10.74) את הצלחתו המסחררת של יצירתו החדשה של היינריך בל, בעל פרס נובל לספרות — „הכבוד האבוד של קאתרינה בלום". זהו „רומאן־מפתח" המבוסס על פרשת הכנופיה הטירוריסטית במערב־גרמניה המכונה על שם זוג מנהיגיה „קבוצת באדר־מיינהוף", אשר הסופר הגרמני המפורסם יצא במסע נסער להגנתה מפני „רדיפה" — המשטרה ומוסדות המשפט בגרמניה המערבית.

לא קראתי את ספרו של בל ואינני יודע אישא אם המחבר, המליץ־יושר של קבוצה זו, מתאר את אוטופיה האמיתי של החבורה הזאת. אך דומני, שבסקירה על הספר המופיעה בעתון ישראלי מן הראוי היה להדגיש כי אין המדובר כאן בכנופיה אנארכיסטית־שמאלנית גרידא, אשר המימסד כולו, יחד עם עתון הריאקציה היטנית, מתנכלים לה. כי אמת היא, שכנופיית באדר־מיינהוף קשורה במישרין, בקשר הדוק ביותר, עם אנשי מירוד העיטי, — עם רוצחי־מינכן, מעלות, קרית שמונה ועוד, אשר בהזדמנויות שונות, בהחזיקם בני־ערובה, דרשו בפירוש, בין השאר, את שיחרורם של ידידיהם מכנופית באדר־מיינהוף, שאגב, קיבלו אימון והדרכה הבלנית במחנות ה„פתח" בלבנון ובשאר ארצות ערב. ה„מנהיגה" של הכנופיה, אולריקה מיינהוף, בהופיעה כעדה במשפטו של אחד מחברי הכנופיה, הורסט אולר, הפגינה באולם בית־המשפט — עוד לפני שמסרה את עדותה — את הערצתה ל„גיבורי מינכן", והכוונה היתה לרוצחי הספורטאים הישראליים בימי האולימפיאדה. ולא היתה זו הפגנה יחידה מצד אנשי כנופית באדר־מיינהוף לכבוד „גיבוריו" של יאסר ערפאת וג'ורג' חבש.

באחד מראיונותיו הרבים התבטא הסופר היינריך בל, כי יחסם של שלטונות גרמניה לקבוצת באדר־מיינהוף, כמוהו כ„רדיפת היהודים ברייך השלישי". כלומר, הוא העמיד בשורה אחת את אנדריאס באדר ואולריקה מיינהוף, אשר כמה מקרי רצח ושוד על מצפונם, — עם אלברט איינשטיין, מכס ליברמאן, סטיפאן ארנולד צוויג, אלזה לאסקר־שילר, נלי זקס ורבים רבים אחרים. בעיני מר היינריך בל — אשר כבודו כסופר וכבעל פרס נובל לספרות במקומו מונח — זה היינו־הך: אלה ואלה הנם „מיעוט נרדף" ובתור שכאלה הם מעוררים בלבו „רחמים נוצריים". דומני, שאיינשטיין עם שאר אנשי־הרוח היהודים בגרמניה אשר ספריהם הועלו על המוקד בפקודת גבלס, היו מוחרים על „רגשי הזמנתי" אלה של היינריך בל ועל „השוואות הגדול" שהוא מייחס להם עם אנשי הסירוד באדר־מיינהוף.

זעמו ה„קדוש" של בעל „המוקיוקו" מכוון כלפי „שתנני הריאקציה" של אכסל שפרינגר אשר הוקיעו את פעולותיה של כנופית באדר־מיינהוף, תוך הדגשת הקשר שלהם עם המחבלים של „פתח" ושאר ארגוני הטירור הערבי. כידוע, אכסל שפרינגר, „איל העתונות" בגרמניה המערבית, הוא ידיד נאמן ומסור של ישראל. — ולואי והיו לנו ידידים רבים כמוהו גם בגרמניה וגם במקומות אחרים.

ד"ר דוד לאור.

בחולון 3 חדרים

صكنا من الاهل

صكنا من الامل

צללים באפור ושחור

מאת
רחל אנגל

גלריה יודעת מציגה לפני הקהל את הצייר הירושלמי יוסף הירש (יליד 1920, גרמניה, בוגר „בצלאל", וזה כעשר שנים מורה לרישום שם) — בתערוכת־יחיד המכילה ארבעים ואחת יצירות, בשם הכולל „ציורים באפור" במבט ראשון נוצר רושם של תערוכת רישומים או צילומים בשחור־לבן — כי התמונות מבוססות בעיקרן על יסודות של משחק אור־וצללים — ואולי מוטב להקדים „צללים" ל„אור", שהרי מרובה בהן השכת הצל הלילי על אור הבוקר הבהיר.

הנה תמונה אחת הקרויה „שד", תמונה כולה באפור־שחור, כולה צללים מיסתוריים, אולי הצללים הם המון עצום ורב של שדים ושדונים קטנים, ואולי הם כולם יחד מהווים שד אחד גדול, הפורש כנפיו ומטיל צלליו סביבו.

שדים ורוחות־רפאים רוחשים כמדומה גם בתמונות רבות אחרות — למשל זו המכונה „הרהור", תמונתה של ישישה שפניה כפני ציפור כחולה גדולה ומורה עד מאד, בעינגל אפרוריות שחורה. יש שהאווירה בתמונותיו של יוסף הירש מזכירה את אוירתן של יצירות אויגאר הפשטטר — בנעימת המיסתוריון הנוגה הכהה שלו, עול כמו מתוך סיוטים ליליים, מתוך חלומות־בלהה. ואפילו קרויה התמונה בשם פסטוראלי כגון „שלום על ירושלים", — טיול תמים, בביכול, של אם וילד, שניהם בעירום, מהלכים בתוך הלילה שכולו כצל שחור־אפור.

לפעמים מרחפים הצלים אפורים וקלילים יותר על רקע לבן בוהק — אך מעליהם מאיים גוש השמיים הכבדים באפור־שחור קודר. (בתמונה „חוף ים", למשל).

פה ושם נתקלת העין ברישום מגמש, הבו האוויר צלול, והאווירה בהירה, — הנה רישום ה„ישבת", אשה בעירום, וראשה, ראש סוסה אצילה, נשען לאחור, אל משענת גב־הכורסה הכבדה, הנוחה.

אך רישום שכזה הוא כאן בבחינת יוצא דופן, אתנחתא בין חושך לחושך. וכבר בתמונה הבאה חוזר ואופף אותך הערפל: „גוף אנדרי" שבו שולט הרעם, שקולו נראה כאן שחור־אפור, יורד מן השמיים ומכסה את עין השמש.

מעבר מן החושך לאור יוצרת אולי דמות הכמור־מתפללת, כמו תורות ב„תשובה" (זה שם התמונה), פניה לבנים מהדרים, שלוחים כפני בתוהא היהודים חסדי הגירונה.

ומכאן מוליכה הדרך אל מחוזי האור המצומצמים בתערוכה, — רישום טבע־דומם בצורותיו הכמעט־גיאומטריות, „שולחן ערוך" ועליו פינג'אן וקערה ושני פירות כמו עשויים מתכת.

אל רישום זה, ורישום הדמות ב„תשובה" שהוזכר קודם לכן, — שניהם שרויים מחוץ לתחום שיפוטם של הצללים המעיבים, — מצטרפת תמונה קטנה ויפה של „רקדנית", יצור תמהוני דמיוני, כעין שארה למשפחת יצוריו המופלאים של פאול קליי.

דמויות מהתנ"ך

בגלריה 119 (שדרות רוטשילד) מציגה הציירת בתיה אפיה עשרים וארבעה ציורים וסדרה של עשרה תבליטי־אלומיניום. בעצם, גם הציורים הם כמעט תבליטים, עשויים בטכניקה מעורבת תערובת של שלושה חומרים סינתטיים נמרחה על פני בד־הציור,

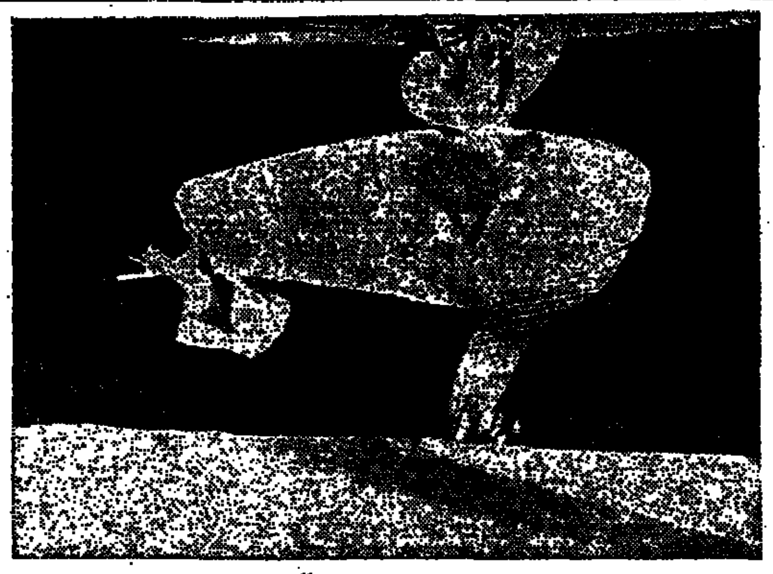
יוסף הירש — „רקדנית" — ציור

ובתוך התערובת המרית־לוחה נחרט הציור חריטות בעלות עומק שונה, לאחר מכן נצבע הציור־התבליט־ה„תחריט" הזה בצבעי אקריליק, ולבסוף צופו חלקם בגלזורה מבהיקה, וחלקם זכו במישפשה חלק, אטום, או אטום־למחצה.

נושאי התמונותיה של בתיה לקוחים בעיקרם מתוך סיפורי התנ"ך, דמויות מזרחיות (כפי שאנו מתארים לעצמנו את דמויות התנ"ך). או כאלו הדומות במקצת לדמויות מצריים העתיקה, או כאלו הדומות במקצת לדמויות יוון העתיקה.

„רות ונעמי" — יצירה באדום־סגול־זרוד על רקע תכלת, שאף טכניקת החריטה המחוכמת שלה מזכירה את החריטות באבן בפיסול העתיק. והנה גם „בת שבע" הערומה מחוצבת בגוני ירקרק־זהב ובשחור.

והנה „משה הרועה", בורדנו הסלה, ויש גם תמונת „דייגים" בסגנון תנכ"י ויש המרבה הקרויה „מעבר לחומה", והחומה היא כפי הנראה חומת יריחו. ותמונה דרמטית מאוד של יונה הנביא מול פיו הפעור של הדג הצבעוני־היקרוסיבי הגדול.

סדרת תבליטי האלומיניום שבתערוכה (אלומיניום יצוק — הניגאטיב נעשה בשעווה) מתארים את עשרת השבטים. כל תבליט, שתמונתו בעלת תבנית מרובעת, מוקדש לאחד השבטים — על רקע מעין קטיפה שחורה, שאליה מוצמד תבליט האלומיניום. בדרך כלל מלווית תמונת השבט גם בכתובת המתאימה; „גור אריה יהודה" למשל — אחד היפים בשבטי־האלומיניום כאן.

בין התמונות הצבעוניות תמצא גם אחדות המוקדשות לנושא לא־תנ"כי. יש כאן למשל תמונתו של דון קיחוטה (עשויה בדמות מטבע עתיק). בתמונתה של „יונת השלום" לעומת זאת, מתוארה כנראה יונתו של נח. ולבסוף תמצא כאן גם תמונה כגון זו הקרויה „כתב יהודית", היא מזכירה — הן בנושא, הן באורח עיצוב הצורני והצבעוני — את ציוריו של קסטל.

כל ילד אמן?

בית „יד־לבנים" התל־אביבי מאכלס תערוכה עבקית של ציורי־ילדים המכונה בשם „כל ילד אמן". התערוכה היא סיכום של ניסוי פדגוגי, שנערך במשך שנה וחצי (בבית הספר „אחד העם" ברמת־גן) כדי לעודד הבעה עצמית של הילד. התערוכה היא „פרי עבודת תלמידי כתות א' עד ח'" כפי שנמסר; ו„העבודה האמנותית בוצעה במסגרת שעורי האמנות". בעלי־התערוכה מגיעים לבסוף למסקנה: „תערוכה זו", הם אומרים, „באה ללמדנו, כי אכן כ ל י ל ד א מ ן".

כשם שכל תערוכה של ציורי ילדים יש בה משהו רענן וספונטני ויפה ונוגע־עד לב, כן גם תערוכה זאת. ובעצם, אין הילדים נבדלים כמעט אלה מאלה בציוריהם, — אף אם שונה לפעמים הנושא. תערוכה זאת אולי רעננה וצבעונית ובהמדה־למראה יותר מן הרגיל, מורגש כי הוגשו לילדים כל עזרה דרושה וכל טיפוח דרוש, מצד אחד, ומצד שני צומצמה התערבותם של המבוגרים בעצם תהליך ההבעה עד למינימום. ולבסוף, דומה שנעשתה בחירה טובה של הציורים, מעשה ידי 230 הילדים המשתתפים.

אכן מהלך כאן כמו בתוך יער קסום של צבעים קורנים, זוהרים, וסיפורים הדוברים בתוך־דמיון מבהיקים ומבצבצים. יש שהציורים מזכירים את ציוריו של האדם הקדמון שוכן־המערות, יש שהם פרימיטיביים־אותנטיים להפליא. ואילו לא הטריחו את המלה „נאיבי" לעתים קרובות כל כך לשווא, כמעט היית יכול לומר כאן כי יש בין הציורים המצטיינים באותה נאיביות. אברהם מור מכתה ב' מצייר שולחן שהוא מלבן שטוח ואל ארבעת צדדיו יושבים

אמנות

האנשים. — „יושבים" אינה המלה המ... יקת ביותר, כיוון שהאנשים מצויירים ש... הים, כמו לוח השולחן עצמו, וציירם „שכובים" מסביב לשולחן. — צבע אל... צוב זה את הצבעים כלאי־ההוויות, ... לך ציור פרימיטיבי משמח־לבב.

יש בין הילדים־המציירים גם בעלי דעה „לאומית" בולטת; הנה מצייר ל... מי מהם ספינת מלחמה אדירה, ודגל ישר... מתנוסס עליה. ויש שורה של תמונות צוירו על פי הסתכלות בגן החיות, ... יכול המבקר־בתערוכה למצוא כמה צי... רבי קסם — מיני קרנפים ומיני בהמ... קנגורו וג'יראפה וזברה, לטאות וצבים ... פות למיניהם.

אין בגדים, כמובן, גם תאורים „צה"ל בחזית תעלת סואץ", כפי שכ... בכתב יד בגוף ציורו של אחד הילד... אברהם הפמן מכתה ד', וכו'. ושפע ציורי נוף פסטורליים יש כאן — ... פנינה המו, למשל, תלמידת כתה ו', ... ציירה מתגת רות ציורית מאד בשדה, ... רקע מתרוממות שלוש גבעות מלאות ... מוריקים, ועל ראש כל גבעה — בית ... היב בצבעיו הרעננים.

וזהו, בלי ספק, תערוכה מהנה מאד ליוה. אך ספק רב — אם אף היא — כל היפה והצליח שבה — מצדיקה המסקנה כי „אכן כל ילד אמן". ספק אם בכלל מותר לכנות עשייתו של — ותהיה רבת קסם ככל שתהיה — ... אמנות. אולי אפשר לומר, כי כמעט אמן יש בו משהו מן הילד. ואולם שהוא בחזקת אמן ממש — זו ... נדירה ביותר. מעשה האמנות זקוק ... למנה של ספונטניות ולמנה של דמיון, ... הוא זקוק כמדומה גם למנה של ... שכלית ורגשית, למנה של נסיון־חיים, ... בסוף גם ליכולת של שליטה ואבחנה ... שיפוט.

סוריאליזם כמאניפסט?

מאת
נעמי בנצור

הרוזן לוטריאמון, האב הרעיוני הקדמון של הסוריאליסטים, הגדיר פעם את סוד הקסם של הציור הסוריאליסטי: „האפשרות המרתקת של פגישה בין מכונת־תפירה לבין מטריה על שולחן של ניתוחים". הסוריאליסטים עשו תמיד שימוש רב באותם אובייקטים — חפצים שנתלשו ממסגרתם המקורית והוכנסו לתוך סיטואציה שהיא זרה להם ובה הם מנוכרים זה לזה.

אהרונה ריינר, ציירת ירושלמית צעירה, מציגה עתה תערוכת ציור סוריאליסטי בבית־האמנים. תערוכה זו, שאינה אלא המשך לתערוכותיה הקודמות, בנויה כולה על אותה זרות שבין חפצים שונים, והיא מתבססת על ההנחה, שככל שהעצמים מנוכרים יותר זה לזה וצירופם אבסורדי, כך הרושם שהם עושים מרתק ומרתק יותר.

אותם החפצים שהיא מאכלסת בהם את יצירותיה לקוחים ברובם מתחום עיסוקיה המסורתיים של אשה — מתוך עולם משק הבית. חפצים אלה יכולים להיות שייכים למטבח — מטחנת־בשר, שעון־חול לבישול ביצים, צנצנות־שימורים או קרטוני־ביצים. לעתים הם שייכים לתחום התפירה: מכונת־תפירה, סיכות־בטחון, רוכסן, דגם של חייטים.

את העצמים הללו היא מוציאה, כמיטב המסורת הסוריאליסטית, אל הנוף הפתוח, או מביאה את הנוף אליהם. כשהם מוצאים מהקשרם הטבעי, מתגלות בחפצים הללו, התמימים לכאורה, תכונות של הורסנות: סיכת בטחון אוחזת בפיסת הנוף מכהצת אותו בתנועה של חנק. סיכות ננעצות בעננים ומונעות מהם את השיוט החפשי בשמים. רוכסן נפתח וקטע של נוף מתגלה בעדו. לכשיסגר הרוכסן — תפוג גם נוכחותו של הנוף.

לעתים פוגעים אותם החפצים באשה שאותה הם נועדו לשרת: מכונת־התפירה תופרת בכך, שאינו אלא דמות אשה שכובה. אותה ונוס, שבוטיצ'לי צייר את אגדת לידתה — עולה מתוך הים על גבי צדף, מוקפת נימפות ואלות מעופפות המפזרות סביבה שושנים — מוצאת את סופה באחד הציורים („הומאז' לבוטיצ'לי" — מס' 4) כשהיא עומדת להיטחן שלידי מכונת־בשר עבקית.

אם נוסיף לכל אלה מספר סמלים הקשורים ביופי הנשי, כגון פרח השושנה, וסמלים המתייחסים באורח ברור למוות — צלב, טיפות־דם, שעון־החול שזמנו כמעט תם, — אפשר, כמדומה, לעמוד על טיב ה„בשורה" שבציורים: חפצי־הבית־מבבלים את האשה, מהווים חיץ בינה לבין המרחב הפתוח ומונעים ממנה גישה חפשית אל הנוף. אותה מטחנת־בשר אשר עתידה לטחון את ונוס, תטחון יחד אתה גם את בשורת היופי הנשי המגולמת בדמותה. החפצים, אם כן, קמים על אלה שאותם הם אמורים לשרת, כמו שקם הגולם על יוצרו, מחפצי־בית הם הופכים לכלי־עינויים. רק שאלה של זמן היא מתי יגיע לנקודת הסיום התהליך הגסיסה האיטי והסר־הרחמים של האשה.

הרעיון הזה, שמשק־הבית הוא כלא לאשה ובין כלי־המטבח היא מוצאת את מותה הרוחני, ימיו כימיה של מלחמת הנשים לאמנציפציה. על סמך הציורים קשה לקבוע אם אמנם הם צויירו על פי זרם האוטסידאציה, כפי שאמורים להיות מצויירים ציורים סוריאליסטיים, או, שמא, המחשבה היא השלטת כאן, כשהציור הוא מאניפסט, ואפיו

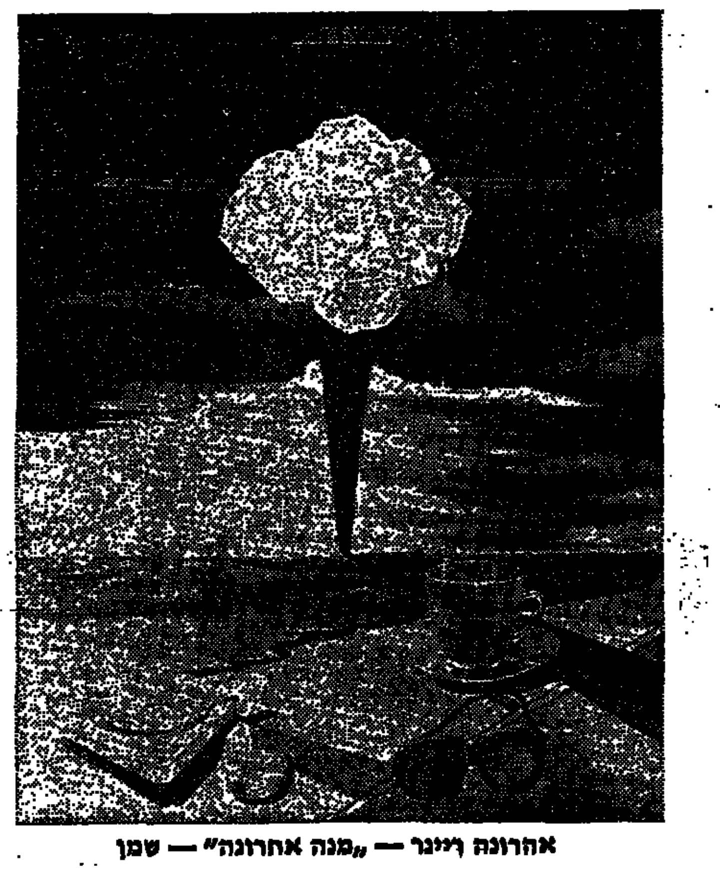
אהרונה ריינר — „מנה אחרונה" — שמן

הסוריאליסטי ניתן לו רק כדי להציג את גודל האבסורד.

מבחינה טכנית, הציורים נקיים ומהוקצעים. הגוונים החוזרים — כחול וסגול, אפורים מאד לציור סוריאליסטי ומשווים להם אוירה של הזיה. התאורה הפנימית חריפה ומוסיפה אף היא לאוירה הבלתי־מציאותית. המימדים הגדולים של הציורים הם לעתים בעוכריהם הציירת מתקשה באר־בה המחבר על פני בדים גדולים.

קוביזם — כנוסחה גיאומטרית

ז'אן־באפטיסט דאלאהאי, צרפתי על פי מוצאו ועובד־מדינה על פי מקצועו, עוסק זה עשרים שנה בציור ובפיסול. תערוכתו בגלריה „גורדון" עומדת בסימן זרם הקוביזם האורפי, שרוברט דלונוי ואשתו סוניה היו נציגיו העיקריים. כמותם, בונה דאלאהאי קונסטרוקציות בעלות אופי קוביסטי מובהק ומתרכז ברושם האמוציונאלי שמעוררים הצבעים הטהורים.

ברוב היצירות מבוסס המחבר על שכבות אפקיות המונחות זו על גבי זו. הצורות המשולבות (עיגולים, משולשים, מלבנים ומרובעים) חוצות את גבולות השכבות ויוצרות בכך מתח פנימי.

על אף ההדגשה הגיאומטרית החזקה, הרשתה לעצמה סוניה דלונוי לעוות צורות ולחורגן בכך מן המסגרת הנוקשה. דאלאהאי הינו מרשה לעצמו „חולשות" כאלו. הוא שומר בקפדנות על קוים ישרים ועל הגדרות משוכללות הצבועות צביעה נקיה מאד. „מושלמות" זו גורמת ליצירותיו להראות מאורגנות מאד, כאשר הדאגה לסדר הטוב ולמשמעת הצורנית היא המכתיבה את המבנה ואת הקצב הפנימי. גישה זו גורמת ליצירות להיות בעלות אופי חמור, חסרות תמימות או ספונטאניות.

בתערוכה אפשר לראות גם מספר קטן של ציורים (בדרך כלל קטני־מימדים) שבהם נראים המבנים כאילו התעוותו, כפי שהיו נראים בראי עקום. ביצירות כגון אלו (כדוגמה מס' 7, 6, 11) קיים עירון המבנה החמור, אך ה„שורות" והמכות לתנועה גלית המוסיפה מידה של רכות.

יצירה מס' 27 — חריגה אף היא. היא מורכבת מאורנמנטים המונחים זה לצד זה בסדר קבוע. האופי ה„מזרחי" הצבעוניות הנעימה הופכים יצירה זו לנעימה לעין יותר מן האחרות.

כשרון טבעי — ללא סלקציה

ישנם ציירים, שבהעדר חוש־ביקורת ויכולת לסלקציה עצמית בדרך אובייקטיבית גורמים עוול לעצמם כאשר הם מגישים סוף־סוף לתערוכת־יחיד. אחד מהם הוא קריינר, אשר תערוכת־הבכורה שלו מוצגת עתה באולם בית־העיתונאים בירושלים.

קריינר הוא סטודנט לפילוסופיה, אשר החל לצייר לפני שנים אחדות, בכוח דחף פנימי שהתעורר בו, ללא כל הדרכה. כוחו של קריינר הוא ביכלתו הרישומית הטובה ובדמיון העשיר שלו. אבן הנגף שלו היא הצבע. רישומים קלילים, אינם נגמשים. הנושאים, ברגע שהוא לוקח צבע לידו, לציור קפוא, חסר־תנועה, חסר תחכום.

מי שכוחו עומד לו להתגבר על מכ... ציורי־רישומן כאלה, שדווקא הם נבחרו על ידו כדי ליצור את הרושם הראשון, ימ... על שכרו: הוא יפגוש באותם רישומים נעימים אשר בהם, לפחות בשלב זה, ע... כוחו של האמן.

רוב הרישומים מבוססים על אלמנ... עיטוריים זעירים החוזרים על עצמם בד... קנות. השימוש בעיטור, הנטיה לסימטר... ולהכפלה של אותה דמות מספר פעמים, כפי הנראה, תוצאה של חוסר העזה לד... מוחד עם קרדישם עצמאי או עם מ... המשיך.

הרעיון החוזר ונשנה בציורים הוא זה של מושגים כמו „מושבה", „מוות", „מב... תרגומים לערכים צורניים נעשה במידה מועטה של הומור מהול בציניות. ב„הו... לשמים" (מס' 7), למשל, עולות הנשמ... כשהן מצויירות במסריות ונראות רצ... כפקקים בריסים ברחוב לונדוני... מעבר משם לעננים — אפשר כבר ל... את המסריות. שם נמצאים המלאכים, הו... דים הבן כמלצרים לפני אורח במסעד... יוקרה. אלוהים, בדמות בדווה, מפוסם, מ... קיף על המתנה כולו בשעמום בולט.

אם קריינר יתיחס לעצמו ביתר ביקורתי... ולא יסתמך רק על כשרונו הטבעי — ה... יוכל להגיע להישגים, ולא רק בתחום ה... שוה.

חוק התכנון והבניה
תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי ירושל...

הודעה בדבר אישור
שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהת... לסעיף 117 לחוק התכנון ו... בניה, תשכ"ה—1965 כי הוע... המחוזית לתכנון ולבניה, מ... ירושלים החליטה באישור ... הפנים, לאשר שינוי תכ... מפורטת הנקרא: „שינוי ת... נית מפורטת מס. 1939" בג... 30415 חלקה 21, 38, 85, ... 111, שכונת קרית היובל, רח... ואשר עיקרי הוראותיו ש... מי בקור הבבין המאורים א... הודעה על הפקדתו ביותר ... התשריט המצורף אליו פו... סמה בילקוט הפרסומים מ... 1939 התשל"ד, עמ' 1029 ובי... ונן בוקר הארץ מיום 2.74... ובעתון ערב מעריב מי... 28.2.74 בשפה העברית ו... עתון בוקר אל־קודס מי... 3.3.74 בשפה הערבית.

השינוי האמור בצורה של ... הועדה המחוזית אישרה או... ביחד עם התשריט המצור... אליו, הפקד במשרדי הוע... המחוזית האמורה וכן במשר... הועדה המקומית לתכנון ול... בנית ירושלים וכל המעונ... רשאי לעיין בו, ללא תשלו... בימים ובשעות שהמשרדי... ואמורים פתוחים לקהל.

ר. לוי
יו"ר הועדה המחוזית לתכנו... ולבניה, מחוז ירושלים
... בתשרי תשל"ה
... לאוקטובר 1974

ספרית־פועלים
ספרים חדשים

יחיאל חזק
ולא המלך...
קובץ שירים רביעי של המשורר נגורים במקום ובזמן. התויות השנה האחרונה מאירות את השירים — שנכתבו הרבה לפניהן — בארץ התריף ומעלות את יופים העצוב הגנוז בהם.

מרים רות
מעשה בחמישה בלונים
ספר ראשון לילדים של מרים רות, מחנכת של דור גננות ותאורטיקנית של החינוך בגיל הגן. הספר מיועד לפעוטות בגיל 2—4. מלווה ציורים צבעוניים הוגנים מאת אורה אייל.

נורית זרחי
ורד, אל תנשק לי במוח
ציורים: דני קרמן
המחברת, שספרי הילדים שלה כבשו את לב הקוראים, מגישה כאן סיפור יוצא דופן בעלילתו ובחדירתו לעולם הרגשי של הילד. גיל ודנן נשארו עם אמם בבית שעל שפת הים. לפתע מתרפק על דלתם איש מוזר שהגיע מן הים והם מוצאים עצמם מעורבים בפרשת ריגול מוזרה.

בהוצאת „מורשת" ו„ספרית פועלים":
יהודה באואר
הבריחה
סיפורה של „הבריחה" — העברתם של מאות אלפים מניצולי השואה במזרח־אירופה, בדרך לא־ידוע, אל הנוף מבטחים. הספר נכתב על־ידי חוקר ארוכיני, ראיונות אישיים תכרונות והוא מהווה תיאור מפורט ומתועד של תנועת אדירים בדרך להקמת מדינת ישראל.

בית לוחמי הגיטאות ע"ש יצחק כצנלסון - ההוצאה לאור
בשיתוף עם
הוצאת הקיבוץ המאוחד

יאנוש קורצ'אק/
עם הילד
כרך נוסף בסידרת הכתבים של המחנך הגדול הנו שלוש יצירות:
„מושקים, יוסקים, שרולים" — חוויותיהם של ילדי־עוני יהודים מוארשה בקייטנה כפרית.
„בובו" — סיפור המתחקה אחר צמיחת הכרתו ורגשותיו של תינוק.
„כיצד לאהוב ילדים" — חיבור־היסוד של משנתו הפדגוגית על ארבעת חלקיו.
הכרך מלווה הקדמה מאת יצחק פרליס, המאירה את הרקע הרוחני והביוגרפי ליצירות. התרגום מהמקור מאת צבי ארד; הבאה לדפוס דנה קלינוב.
474 ע' המחיר: —.52 ל"י

יאנוש קורצ'אק/
בון הגטו [1939-1942]
יומנו של הסופר והפדאגוג הגדול, שנרשם בגיטו וארשה ערב הגירוש למחנה השמדה. בספר נכללו גם מכתבים וכרוזים שנכתבו בידי קורצ'אק בימי המלחמה.
תירגם מפולנית צבי ארד. הביאם לדפוס רנה קלינוב; הערות צבי שנר. מבוא מאת יצחק פרליס; הפרק האחרון — קורצ'אק בגיטו וארשה. מהדורה שניה.
216 ע', צילומים. המחיר: —.20 ל"י

גדליה אלקושי/
יאנוש קורצ'אק בעברית
-ביבליוגרפיה מוערת בצירוף מבוא
פירוט יצירותיו של הפדאגוג הגדול שנתפרסמו בעברית במשך 50 שנה וכן הספרים והמאמרים על קורצ'אק ודרכו האחרונה; מבוא מקיף על חייו ועטבו הספרותי של אבי־היתומים.
258 ע' המחיר: —.20 ל"י

ברוך לוין/ביערות הנקם
דברי עדות על מלחמות־היער הפרטיזנית בבילורוסיה מפי לוחם רב־פעלים, מראשוני הפרטיזנים היהודים באיזור לידא.
תירגם מיידיש וערך: אהרן מאירוביץ. מהדורה שניה.
211 ע' המחיר: —.17 ל"י

הזמנות: בית לוחמי הגיטאות, קיבוץ לוחמי הגיטאות, ד.נ. אשרת;
אגודת שוחרי בית לוחמי הגיטאות, ארלוזורוב 102, תל־אביב;
הוצאת הקיבוץ המאוחד, רח' נהרדעא 15, טל' 225222, ת"א.

זה עתה יצא לאור
הרומן החדש מעזבונו של
ש"י עגנון
בחנותו של מר לובלין
בסיפור אוטוביוגרפי זה על קורותיו של עגנון הצעיר בגרמניה בימי מלחמת העולם הראשונה מתגלה לנו עגנון מחדש בשיא כוחו. הסופר מציב לפנינו עשרות אנשים, יהודים וגרמנים, גברים ונשים, צעירים וזקנים — כל אדם סיפור בפני עצמו, כל אדם עולם ומלואו. אנו פוגשים יהודים גאליצאים שהתישבו בגרמניה ועשו חיל בעסקיהם, אך מתלבטים בנסיונותיהם להתקבל בחברה הגרמנית. במיוחד מעניינים גם הגרמנים בסיפור זה, שעגנון יורד לעומק נפשותיהם הנפתלות. יסודות גרוטסקיים, קומיים וטראגיים משמשים כאן בערבוביה, וגם לא חסרות צעירות גרמניות צמאות אהבהבים והמחזרות אחרי הסופר העברי הצעיר.
„בחנותו של מר לובלין" יצטרף בתודעת הקוראים אל הטובים שבסיפוריו של ש"י עגנון.
ש הוצאת שוקן / ירושלים תל־אביב

נגנבה
סוסיתא מסחרית
בצבע לבן
מס' 826־700
המוצא הישר מתבקש להתקשר ל־888874 ויבוא על שכרו

פנסיונר
מחפש מקום פרטי או מוסד בסביבות ת"א — למגורים
תשובות רק בגרמנית ל: ת.ד. 4100 ת"א למס. 10

שרות שליחים וחבילות
בתל־אביב ובגוש דן
שליחות אחת בעיר (כולל חבילה אחת) —.7 ל"י
כל שליחות נוספת (כולל חבילה אחת) —.5 ל"י
שרות מהיר ואחראי ● טלפון 287881

ניתן להשיג
„פסיכותרפיה על חם"
אוסף קדנות עיון בפסיכותרפיה
בהדרכת ד"ר דוד רודי

מכון מאיר ללימודי היהדות
ע"ש אליעזר מאיר לימשיץ הי"ד
המכוונת למחפשי הדרך למורשת היהדות ולמוצאיה.
שיחות ושעורים מתקיימים בכל יום.
רחוב סירקיס 5 קרית־משה, ירושלים, ת.ד. 6310, טל. 535337 בכל שעות היום.

ט' בחשון תשל"ה — 25.10
ימים חדשים
מסירה
וורש ורב מכר
המתנאות
הפצה בלעדית
DIRON • DIROT
כנסציה בחיפה
4 חדרים ברחבות
דירון • דירות

מוסד הרב קוק
ת. ד. 642 ירושלים

ספרים חדשים

עם פירוש „דעת מקרא"
ישר, כרך ראשון. מפורשים ע"י: יהודה קיל, ...כם ואליקים בן־מנחם. המחיר: —.26 ל"י
מגילות. מפורשות ע"י: פרופ' מ. מלצר, צבוב ...יוסף מרדכי ע' כבוד הר"ר י.ב. מושקוביץ. המחיר: —.32 ל"י

עד להשיג:
מפורש ע"י יהודה קיל המחיר: —.16 ל"י
מפורש ע"י עמוס חכם המחיר: —.20 ל"י

— דברים. עם פירוש תולדות אדם מתוך כתבי הגאון רבי משה דוד אברהם מפירוש אשכנזי עם הגהות מתוך כתבי הגאון רבי עקיבא איגר (3 כרכים). המחיר: —.100 ל"י

שמעוני
מהדיר אוכספורד. ספר בראשית. עם מבוא, ציוני מקורות ומקבילות ושינויי נוסחאות מאת ...ב היימן והרב יצחק נ. לרר. השלים וערך ...חק שילוני. (2 כרכים). המחיר: —.70 ל"י

ארץ ישראל מן הגניזה /
...ב מרגליות (זצ"ל)
...הוה, הערות, ביאורים וציוני מקורות. התקין ישראל תא־שמע. פרק זרעים. מאת פרופ' ...ליקס. המחיר: —.35 ל"י

התפילות /
...יהו מהק
...: תפילות לימי החול. תירגם מגרמנית ...ערך: מאיר הובב. המחיר: —.22 ל"י

...ת בספרות הגאונים /
...שרגא אברמסון
בספרי הגאונים ותשובותיהם שבדפוס ובכתבי... בפרס ישראל תשל"ד). המחיר: —.32 ל"י

בעל התולדות
...רבי יעקב יוסף מפולנאה (זצ"ל). לפי נושאי... מבוארים בלוי מבוא, ציוני מקורות והערות על... גדליה נגאל. המחיר: —.15 ל"י

...י העילוי ממיצ'ט /
...רבי שלמה פוליאצ'יק (זצ"ל)
במסכתות הש"ס. בערך לדפוס ע"י חתנו ותל... יהודה ליב גולדברג. המחיר: —.35 ל"י

...ק כיסוד בהלכה /
...עקב ילין (ז"ל)
המחיר: —.18 ל"י

...שבעל־פה
...רצאות בכינוס הט"ו לתורה שבעל־פה, שהוקדש ...ורינה. הערך ד"ר יצחק רפאל.
...ים: ד"ר יצחק רפאל, ד"ר י"ר ברגמן, הרב א.י. ...ק, הרב הראשי לישראל הראשון לציון הרב ...יוסף, הרב ש. ז. אויערבאך, הרב י.י. פרנקל, ...ה. הלוי, הרב ש. ישראלי, הרב אהרן סולובייצ'יק, ...גושני, הרב ש.ה. רובינשטיין, הרב מ. פוגלמן, ...בקשי־דורון, הרב שילה רפאל, הרב א. אבידן ...הרב ד"ר ב.ז. בנדיקט, הרב מ.צ. נריה.
המחיר: —.12 ל"י

...ת המכירה: תל־אביב, רח' אלנבי 87, טל. 615036

יד בן־צבי

השבוע ביד יצחק בן־צבי
ירושלים

יום ראשון, י"א חשון תשל"ה — 27.10.74
19.00—21.00 ירושלים לתקופותיה — סמינר שנתי באנגליה
תכניות להקמת בית המקדש השלישי
מלחמת בר־כוכבא ויסוד אליה קפיטולינה — ד"ר משה דוד הר
יושב ראש: ד"ר שמחה קלינג
בשיתוף עם המחלקה לתרבות, עיריית ירושלים.

יום שני, י"ב חשון תשל"ה — 28.10.74
19.00 ערי הקודש — סמינר שנתי
כבוש העיר צפת וראשית השלטון הממלוכי בה — מר יוסף דרורי
20.00 עלייתה של צפת במאה הט"ז — ד"ר דוד תמר
בשיתוף עם המחלקה לתרבות, עיריית ירושלים.

יום רביעי, י"ד חשון תשל"ה — 30.11.74
השתלמות מורים להכרת ירושלים
16.30 פעולות בנין ועשור באתרי ירושלים בתקופה העותמנית — ד"ר פרים רוזן אילון
18.15 הישוב היהודי בירושלים במאה הי"ט — ד"ר דוד תמר
בשיתוף עם העדה המשותפת להשתלמות עובדי הוראה, משרד החינוך והתרבות.

יום חמישי, ט"ו חשון תשל"ה — 31.10.74
בירושלים
סמינר שנתי ברוסית בנושא הישוב היהודי בארץ ישראל לדורותיו
19.00 תקופת האבות — פרופ' מיכאל הלצר
בשיתוף עם המשרד לקליטת עליה והמועצה הציבורית למען יהדות ברית המועצות

בתל־אביב
הישוב היהודי בארץ ישראל לדורותיו — סמינר שנתי
מלכות בית חשמונאי — ד"ר משה דוד הר
בשיתוף עם המחלקה לפעולות תרבות ונוער, עיריית תל־אביב—יפו.

לחברה קבלנית דרוש
ציוד לעבודה בסיני
★ D-8 עם סקרייפר ובולדוזר
★ טרקטור D-950
★ טרקטור ביאם C-70
לגרירת מכבש או
★ D-4 לחכירה או למכירה
★ טרקטור D-6
נא לפנות אחה"צ טל. 256098 תל־אביב

למכירה
משאבת בטון חדשה נגררת
פרטים: טל. 02-532237, 02-522071

לימודים
חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות · · · רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות · · ·

למד תכנות IBM
בביתך בזמנך הפנוי

אנו נבשיקך כמתכנת IBM בביתך בזמנך הפנוי. הודות לשיטה האמריקאית המתפתחת המתאימה לכל אחד – למדו עשרות אלפי גברים ונשים בעולם כולו את מקצוע התכנות בביתם.
המכונים האמריקאים יציידו אותך בידע הדרוש. ישלחו אליך את חומרי העזר השונים, ויריצו את תבניותיך דרך מחשב IBM 360 העומד לרשות המוסד. לימוד שלוש שפות תכנות, אסמבלר, קובול, ד.פ.ג.
להיילי מילואים משוחררים — לימוד חינם
לקבלת פרוספקט חינם כולל מבחן פסיכוטכני עצמי להתאמה מקצועית, גזור ושלח במעטפה אל: המכונים האמריקאים ת.ד. 28124 תל־אביב למס' 7

השם: ______ גיל: ______
כתובת: ______ טל. ______
משלח יד: ______ סיימתי כתה: ______

המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב
I.C.S INTERNATIONAL TECHNICAL SCHOOL

רשות השידור

מרכז ההדרכה מודיע על פתיחת:
קורס קריינים בערבית
ברדיו

מרכז ההדרכה מודיע על פתיחת הרשמה לתפקידי קריינות בשפה הערבית בבית ה' שידור הישראלי.
יתקבלו מועמדים בעלי הכישורים האלה:
1. בעלי השכלה תיכונית לפחות;
2. יודעי השפה הערבית על בוריה;
3. בעלי קול רדיופוני, ומבטא מתאים.
בעלי הנתונים הטובים יקבלו הכשרה מתאימה
בקשות יש להפנות אל מרכז ההדרכה, רחוב שרי ישראל, רוממה, ירושלים.
המועד האחרון להרשמה 15.11.74.

נותרו עוד מספר מקומות לקורס
מזכירות רפואיות
שיפתח ב־31.10
פרטים והרשמה במזכירות ביה"ס בין השעות 8.00—19.30.

בית הפקיד
בי"ס לפקידות של הסתדרות הפקידים
חיפה, רחוב מאיר 44, טלפון 529103

משרד העבודה / משרד החנוך
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית
אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

המכללה הטכנולוגית
באר־שבע
בשתוף עם הועדה לאנרגיה אטומית — הקריה למחקר גרעיני נגב

מודיעה על
פתיחת הרשמה
לקורס טכנאי כימיה

תנאי הקבלה: מתקבלים בוגרי בתי ספר מקצועיים תיכוניים או עיוניים, ארבע שנתיים או בעלי תעודות בגרות אקסטרניים.

משך הלימודים: הלימודים יתקיימו בבאר־שבע במשך 13 חודשים בלימודי יום.

מילגות: התלמידים יקבלו מילגות ו/או מענקים מהקריה למחקר גרעיני נגב במשך כל תקופת הלימודים.

פרטים והרשמה: המכללה הטכנולוגית רח' בזל 71, ת.ד. 45 באר־שבע, טל' 79132
בימים א'—ה' בין השעות: 08.00—13.00
בימים א', ג', ה' גם בין השעות 17.00—20.00
ביום ו' אין קבלת קהל.

מועד פתיחה משוער: חודש נובמבר 1974.

להרשמה יש להביא: א. תעודות המעידות על השכלה מתאימה. ב. פנקס מילואים. ג. 3 תמונות. ד. —.30 ל"י דמי הרשמה.

תואר והכרות: עם גמר הלימודים ועמידה בהצלחה בבחינות הפנימיות, בחינות הגמר החיצוניות ועבודת גמר, יוענק למסיימים התואר „טכנאי". למסיימים בהצלחה תינתן האפשרות במסגרת עבודתם בקמ"ג להמשיך בלימודי ערב להכשרה לקראת התואר הנדסאי, כאשר זמן לימודי הטכנאות יחושב כנקודות זכות.

ת.ד. 45, רחוב בזל 71, טלפון 79132, באר־שבע.

משרד הסעד
המדרשה להכשרת עובדים חינוכיים סוציאליים

אם הנך מעונין בעבודת הדרכה חינוכית וברכישת מקצוע הכרוך בעבודה מענינת ובלתי שיגרתית

פנה אלינו
המדרשה מכשירה עובדים חנוכיים סוציאליים לעבודה עם ילדים ונוער עזוב, עבריינים וקשי חינוך

קורס למדריכים חינוכיים
(עובדים חינוכיים סוציאליים)
ייפתח בחודש דצמבר 1974

יתקבלו תלמידים לאחר שרות צבאי בעלי השכלה של י"ב כתות (או: י"א כתות בתנאים מיוחדים, יש לצרף תעודות). משך הקורס 26 חודש. 12 החודשים הראשונים עבודה מעשית (בשכר) במעון גיל־עם קרית אתא, 14 חודשים למודים עיונים משולבים בעבודת שדה במדרשה בירושלים.
בוגרי הקורס יתחייבו לעבוד במשך 3 שנים במעון גיל־עם קרית אתא.

התחלת הלימודים בחודש דצמבר 1974. אש"ל מלא, הוצאות נסיעה ודמי כיס — ע"ח המדרשה משך כל תקופת הלמודים. לאחר קבלת תעודת גמר יועסק תלמיד המדרשה במשרה מלאה בדירוג עובדי ההוראה — לאחר בחינות חיצוניות תוענק תעודת מדריך מוסמך של משרד החינוך.

בדבר פרטים נוספים והרשמה נא פנה אל „המדרשה להכשרת עובדים חינוכיים סוציאליים", רח' בית הערבה 7, תלפיות ירושלים, טל. 261238, 261912 עד ה־20.11.74.

מספר המקומות מוגבל!

משרד העבודה / משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית
אורט ישראל

SECOND CHANCE

היחידה לכתות קדם

נמשכת ההרשמה
לכתות הכנה מיוחדות
בקר וערב:
✶ קדם טכנאים
✶ קדם הנדסאים
✶ קדם מדריכים
מתקבלים בוגרי י"א.
למעוניינים תנתן הכנה מיוחדת לקראת בחינות בגרות חיצוניות

לחייל מילואים משוחרר עפ"י החוק — לימודי חינם

בעת ההרשמה יש להציג:
- תצלום של תעודות השכלה
- החייל המשוחרר יציג תצלום מתעודת זכאות ללימודי חנם
- —.50 ל"י דמי הרשמה
- מנהל היחידה ייעץ לפונים כל יום ג' אחה"צ.

בפרטים נא לפנות: כל יום בין השעות 08.00—19.00, ביום ו' עד 13.00
תל־אביב שדרות דוד המלך 39, טל' 264193; 267436
שדרות החשמונאים 6, טל. 32634
ירושלים רחוב יפו 68 (בית סולכור), טלפון 226455

מכללת בית־ברל
מועדי הייעוץ לסמסטר א' תשל"ה

לקראת שנת הלימודים תשל"ה יתקיים ייעוץ להרכבת תוכנית הלימודים האישית ואישורה. כל התלמידים חייבים להופיע לייעוץ לפי המועדים המפורטים להלן בבנין הספריה (קומת קרקע).

א. תלמידים חדשים (שנה א') — יום ה', 31.10.74, בשעה 14.00 בדיוק.
ב. תלמידים ממשיכים —
1. תלמידי מינהל, ספרות ויהדות (שנים ב' וג') ביום ה' 31.10.74, בין השעות 14.00—16.00.
2. תלמידי שנה ב' בשאר החוגים — ביום ד' 30.10.74, בין השעות 14.00—16.00.
3. תלמידי השנים ג'—ד' בשאר החוגים — ביום ג' 29.10.74, בין השעות 14.00—16.00.

יש להביא לייעוץ, קבלה על תשלום ראשון של שכר הלימוד. חוברת עם תוכניות הלימודים ומערכת השעות הכללית (תשל"ה) ניתן לקבל החל מיום א' 27.10.74 במשרדי יחידת הרישום.
יום הלימודים הראשון יהיה יום א' 3.11.74.

מכללת בית־ברל

קרא ותהנה — מרתק ומדהים

בהוצאות מוסטן

למסירה
...וצר נדרש ורב מכר
בענף המחנאות
...ת להפצה בלעדית
...קעה ראשונית כ־.25,000 ל"י
...עדיפות לעוסקים בענף הנ"ל
...נות אל: ת.ד. 29328 תל־אביב

DIRON • DIROT
סנסציה בחיפה
דירות פאר 4 חדרים ברחוב דרך הים
14 קומות ● 2 מעליות ● שרותים כפולים ● הסקה
● סליק אשפה ● ארונות פורמיקה ● 3 כיווני אויר
במחירים החל מ־237,000 ל"י (מחיר קבוע ובלתי צמוד)

בהרשמה	10,000 ל"י
בחוזה	110,000 ל"י
בתשלומים (24 חו')	52,000 ל"י
בכניסה	25,000 ל"י
משכנתא (לא צמודה)	40,000 ל"י
מחיר לא צמוד	237,000 ל"י

משרד בחיפה: קימסל בע"מ, שדרות הנשיא 99, טל: 80228/9
כפר־סבא, רח' ויצמן 66, טל. 927541
רעננה, רח' אחוזה 100, טל. 921963
נתניה, רח' הרצל 30, טל. 053-25195
דירון • דירות

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • •

התעשיה האוירית לישראל בע"מ
נמל־תעופה לוד

עבור מרכז מערכות נתונים
נפתחה ההרשמה לקורסי:

* תכנות מחשבים

* **נושאי הלימוד:** ציוד מחשבים, אריתמטיקה בוליאנית, יסודות התכנות, עקרונות עיבוד נתונים, מערכות הפעלה. שפות התכנות FORTRAN ו־COBOL, ציוד תקשורת.
* הקורס יימשך כ־4 חודשים, במשך הקורס יקבלו המשתתפים מילגת קיום.
* **מתקבלים:** מהנדסים ואקדמאים במדעים שונים, ידיעת השפות עברית ואנגלית. למסיימי הקורס בהצלחה מובטחת עבודה מעניינת במרכז המחשבים של המפעל.
* **המעוניינים** בפרטים נוספים מתבקשים לפנות בכתב אל יחידת התעסוקה התעשיה האוירית לישראל נ.ת. ע"ש בן־גוריון, אישית בימים א'—ה' בין השעות 08.00—15.00.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
המדור ללימודי חוץ

מודיע על פתיחת
לימודי תעודה

אשר יתקיימו בשעות הערב
בשנת הלימודים תשל"ה 1974/75
בירושלים, בחיפה בתל־אביב ובבאר־שבע

ניהול
* **ניהול תעשייתי** (בחיפה)
* **ניהול הייצור** (בירושלים, בחיפה, בתל־אביב ובבאר־שבע)
* **ניהול הנדסי** (בתל־אביב)
* **ניהול כח־אדם** (בירושלים, בתל־אביב, בחיפה ובבאר־שבע)
* **ניהול שיווק** (בתל־אביב)
* **ניהול אספקה** (בירושלים ובתל־אביב)
* **ניהול סחר־חוץ** (בירושלים ובתל־אביב)
* **ניהול תחזוקה** (בתל־אביב ובבאר־שבע)
* **ניהול נכסי מקרקעין** (בתל־אביב ובירושלים)
* **קורס מתקדם לניהול משרד** (בירושלים ובתל־אביב)
* **מינהל בתי־מלון** (בחיפה ובתל־אביב)

כלכלה
* **כלכלת מערכות** (בתל־אביב)

בקרת איכות
* **אבטחת איכות ואמינות** (בתל־אביב)

מדעי המחשב
* **תכנות למחשבים אלקטרוניים** (בחיפה ובתל־אביב)
* **מנתחי מערכות למחשבים אלקטרוניים** (בחיפה ובתל־אביב)
* **הפעלת מערכות מחשבים** (בתל־אביב)

הנדסה אזרחית
* **פיקוח על הביצוע בבניה** (בתל־אביב)

תקשורת
* **קורס מתקדם ליחסי ציבור** (בירושלים ובתל־אביב)
* **קורס מתקדם לפרסומת** (בתל־אביב)
* **ספרנות טכנית** (בחיפה)

הכשרת מורים
* **השתלמות לרשיון הוראה למהנדסים** (בתל־אביב)

שמאות
* **תורת השמאות** (בתל־אביב)

תחבורה
* **קציני בטיחות בתעבורה** (בירושלים, בחיפה, בתל־אביב ובבאר־שבע)
* **קורס לתחבורה ולתנועה** (בתל־אביב)
* **קורס מתקדם בהנדסת דרכים ושדות תעופה** (בתל־אביב)

עיצוב ושרטוט
* **גרפיקה** (בחיפה)
* **שרטוט טכני ותכנון חלקי מכונות** (בחיפה ובתל־אביב)
* **שרטוט בנין** (בחיפה ובתל־אביב)
* **שרטוט בנין בהתמחות עיצוב פנים וריהוט** (בחיפה)
* **שרטוט אלקטרוניקה** (בחיפה ובתל־אביב)

חשמל
* **חשמלאים מוסמכים** (בחיפה)
* **חשמלאים ראשיים** (בחיפה)

ההרשמה לקורסים הר"מ לשנת הלימודים תשל"ה בתל־אביב הסתיימה:
* שמאות רכב   * גרפיקה
* צילום   * ניהול עסקי־תעשייתי
* עיצוב פנים

לידיעת החיילים המשוחררים!
חייל משוחרר הזכאי למענק לימודים, מתבקש להביא עמו בעת ההרשמה תעודת אישור מתאימה.

פרטים והרשמה:
בירושלים: הטכניון, השלוחה בירושלים, בנין העיריה, רחוב יפו 22 טלפון (249) 232251, בימי שני ורביעי בין השעות 17.00—19.00.
בחיפה: הטכניון, בנין ראשי, הדר הכרמל, טלפון 667818, 661151.
בתל־אביב: הטכניון, רחוב ליסין 14, טלפון 7—268126, 266992.
בבאר־שבע: הטכניון, השלוחה בבאר־שבע, בית יד לבנים (ת.ד. 524, באר־שבע) בימים ראשון, שלישי וחמישי בין השעות 9.00—17.00

קורסים מזורזים

למבוגרים • לנוער • קורסי בוקר/ערב
ההרשמה לכל הקורסים מסתיימת ביום שלישי

הנהלת חשבונות
בהדרכת רואי חשבון מוסמכים • מבחני גמר בבית הספר • סוגים: 1, 2+1, 2, 3.

ניקוב בשיטת I.B.M.
• כולל קורס חינם בכתבנות • קורס מזורז ב־6 שבועות נפתח ביום חמישי

פקידות ומזכירות
קורספונדנציה • כתבנות • חשבונאות
קורס כתבנות נפתח כל יום

הכנה לקבלת סוג מטעם משרד העבודה.
• תעודות הסמכה • הפנייה לעבודה

• אחריות להצלחתך •

שירותי

תל־אביב רח' דיזנגוף 82 (ליד ככר דיזנגוף)
תל־אביב אלנבי 140 (התחנה המרכזית), טל. 615314
ירושלים מרדכי בן־הלל 10 (פנת בן־יהודה) טל' 232748
רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 54 (מול רמה) טל. 724335

עיצוב־פנים
אדריכלות־פנים!

נפתחים קורסי־ערב
בתל־אביב • בחיפה
בירושלים • בבאר־שבע

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני.
בוגרי הקורסים יקבלו הפנייה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.

לחיילי מילואים משוחררים — לימוד חינם

לקבלת פרטים נא לצלצל:
לטל. 739193 ת"א ולטל. 669041 חיפה.

לכבוד המכון להכשרה מקצועית,
ת.ד. 36239 תל־אביב (למספר 3)
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי עיצוב ואדריכלות פנים.
שמי .... גיל ....
כתובתי 1

בית ספר גבוה לציור בתל־אביב
רח' קלישר 5, טל. 57348, ת.ד. 29191

נמשכת ההרשמה לשנה"ל תשל"ה
למחלקות ציור חפשי ומונומנטלי

תכנית מתודית ופרטים במשרד ביה"ס בימים א'—ה' בשעות 9—1 לפנה"צ ובימים ב' ד' בשעות 4—6 אחה"צ.

ליד בית הספר קיים חוג לציור

חיילים משוחררים ששרתו למעלה מ־75 יום במילואים פטורים משכ"ל.

ההנהלה

אנגלית
קורס אוניברסיטאי בכתב

בעריכת ד"ר נ. ברקוב

הקורס מיועד לבוגרי בתי־ספר תיכוניים המתעתדים להמשיך בלימודיהם באוניברסיטה

פרטים והרשמה:
מ י ש ל ב, ויצמן 53, תל־אביב, ת.ד. 373.

אוניברסיטת ת"א
בית־הספר להנדסאים

משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרת טכנולוגים

בית הספר להנדסאים של אוניברסיטת ת"א

מודיע על רישום בוגרי בתי־ספר מקצועיים ארבע־שנתיים ללימודים

לקראת התואר הנדסאי

במגמות:
1. **אלקטרוניקה** — יום וערב
2. **אוטומציה ובקרה** — יום
3. **מכונות** — יום וערב

שנת הלימודים מותאמת לחיילים דחויי שחרור ותתחיל ב־22.12.74

*

הרישום והפרטים:
ללימודי יום, בשעות 09.00—12.00 בכל ימות השבוע; ללימודי ערב בשעות 18.00—19.00 בימים א', ב', ד', ה' במזכירות ביה"ס, רחוב האוניברסיטה 30, רמת־אביב, טלפון: 414069.

משרד הסעד

המדרשה להכשרת עובדים חינוכיים סוציאליים

קורס למטפלות במוסדות לילדים מפגרים

לקורס מתקבלות תלמידות מסיימות שרות צבאי (או משוחררות ממנו ועל סמך אישור בכתב מהצבא) בנות $17\frac{1}{2}$ ומעלה, בעלות השכלה של 10 שנות לימוד או השכלה מקבילה

המדרשה מכשירה את תלמידותיה למלא תפקיד של מטפלת במוסדות לילדים מפגרים.

התלמידות מתחייבות לעבוד במעונות במשך 3 שנים.

העבודה במעונות תהיה בכל חלקי הארץ. הלימודים יימשכו 10 חדשים, מתוכם 3 חדשים עבודה מעשית.

התלמידות תקבלנה פנימיה מלאה, (מלבד שבתות וחגים), הוצאות נסיעה, ומילגה בסך —.200 ל"י לחודש, (המוענקת ע"י מלבין ג'וינט בישראל).

תכנית הלימודים כוללת בין היתר: גוף האדם — רפואה והיגיינה, פסיכולוגיה, המוסד — זרכי החינוך והטיפול בו, אינפורמציה על שרותי הסעד, סיורי לימודים במוסדות חינוך לילדים מפגרים, ספרות ילדים, מלאכה, קישוט וציור, התעמלות תרפויטית וריתמיקה.

הקורס יפתח בהתחלת דצמבר 1974 בירושלים

על המעוניינות לפנות למזכירות המדרשה, ירושלים, רח' בית הערבה 7, תלפיות טל. 02-261912, 02-261238 עד ל־10.11.74.

חייל מילואים משוחרר
למד חינם
רדיו - אלקטרוניקה - טלויזיה

אנו מציעים לך את הזכות ללימוד חינם לרכישת מקצוע האלקטרוניקה.
הלימוד משולב בעבודה מעשית במעבדות המכון, כאשר הלומדים מתקנים ובונים במו־ידיהם — טרנזיסטורים ומכשירים אחרים.
הבוגרים יעמדו בבחינות משרד העבודה לקראת התואר:
אלקטרונאי תקשורת;

פרטים והרשמה 9—1 לפנה"צ, 4—7 אחה"צ

המכון להכשרה מקצועית

תל־אביב — רחוב סלומון 7 (תחנה מרכזית)
רמת־גן — רח' ז'בוטינסקי 61 (ליד קולנוע רמה)
חיפה — רחוב ביאליק 17 (פינת רחוב הרצל)
חולון — רחוב סוקולוב 48 (ליד הסופרמרקט)
פתח־תקוה — רחוב ההגנה 17 (במרכז)
ירושלים — רחוב אגריפס 8 (מול קולנוע עדן)
רחובות — רחוב יעקב 3 (מול אגד)
רמלה — (במוסד תקוותנו) רחוב נורדאו 5
באר־שבע — רחוב החלוץ 86 (מול קולנוע שביט)

היחידה לכתות קדם

אולפן עקיבא
נתניה
מרכז ללמוד השפה העברית, תרבות ישראל וידע הארץ

משרד החינוך והתרבות
המחלקה לחינוך מבוגרים

לתיירים, עולים ותושבים
אולפן לעברית - 20 שבועות

פתיחה: 17.11.74
26.1.75

* כתות למתחילים ולמתקדמים.
* 5—6 שעות למוד במסגרת כתתית.
* פעולות חברה ותרבות באוירה ישראלית.

האולפן מתקיים בתנאי פנימיה

תושבי נתניה והסביבה מתקבלים כתלמידים אקסטרניים.

פרטים והרשמה: אולפן עקיבא נתניה, חבצלת השרון, טלפון: 053—24506

• **אנגלית**
• **צרפתית**
• **גרמנית**
• **איטלקית**
• **ספרדית**
• **עברית**
• **ערבית**

למתחילים ולמתקדמים,
שיחות קבוצתיות.
לפנה"צ, אחה"צ, בערב.
גם שעורים פרטיים.

לחייל מילואים משוחרר עפ"י החוק לימוד חינם

מיזוג אויר

מרכז לשפות **קורן** COREN

תל־אביב
שד' דוד המלך 1 טל. 266443
נחלת בנימין 2, טל. 56347
חיפה
רח' החלוץ 27, טל. 669265

חייל מילואים
בשירות או משוחרר
נצל את זכותך ללימוד חינם

אנו מציעים לך את הזכות ללימוד חינם, המאפשרת לך לרכוש מקצוע או להשלים את בחינות הבגרות.

אם עדיין לא השתחררת, תאפשר לך שיטת הלימוד שלנו בכתב, ללמוד במקום שירותך ולהמשיך לאחר מכן בביתך, לפי הקצב והיכולת האישיים שלך.

לבחירתך הקורסים הבאים:

* בגרות   * תכנות י.ב.מ.
* מוקדמות   * פרסום ויחסי צבור
* עיצוב פנים   * רדיו אלקטרוניקה

גזור התלוש המצורף, הדבק ע"ג גלויה דואר או שלח במעטפה סגורה.

[1]
לכבוד
המכונים האמריקאים ת.ד. 28124 ת"א
עבור „חייל מילואים או משוחרר"
מעונין בקורס: ....
שם .... גיל ....
כתובת .... משרת/משוחרר

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

בגרות

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

אולפן הסרטה

נפתחה הרשמה

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

טכניקום

בשנת יובל ה־15 לביה"ס
15% הנחה לכל הנרשמים
15 מלגות ללימוד חינם

נפתחים קורסי יום וערב להכשרה מקצועית
בפקוח
משרד העבודה

* אלקטרוניקה+טלויזיה
* חשמלאים מוסמכים
* שרטוט בנין וארכיטקטוני
* עיצוב פנים־שרטוט
* שרטוט טכני (מכונות)
* מכינה להשלמת השכלה כללית
* פקידות כללית
* מזכירות
* הנהלת חשבונות

יובל 15 שנים 1960-75

חיפה הרצל 44 ת"א בן יהודה 28

האם אתה אוהב לצלם?

האם אתה אוהב לצלם? האם אתה מתעניין בצילום? האם אתה מוכן ללמוד את מקצוע הצילום בביתך בזמנך הפנוי? האם ידוע לך כי מזומן מאות לירות על ידי פיתוח הגדלה והדפסת צילומך בעזר ידיך בעזרת המכשירים שישלחו לביתך. שעורים A בהנהלת יוסי זילברגליט בשיתוף עם המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב יכחנו בביתך את התאמתך למקצוע הצילום. ללא תלות בגיל והשכלה

לכבוד
המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב
ת.ד. 28128 ת"א, למס' 75 (2)

אבקשכם לשלוח אלי ללא כל התחייבות כספית מצידי חוברת הסברה על קורס הצילום ומכשירי ההגדלה, ומבחן התאמה כושר למקצוע הצילום

שם ____ גיל ____

כתובת ____ טל' ____

המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב

גרפיקה

נפתחים קורסי ערב בתל־אביב • בחיפה

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני. בוגרי הקורסים יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים — בהתאם להישגיהם.
לקבלת פרטים נא לצלצל לטל. 739193 ת"א, טל. 669041 חיפה.

או מלא וגזור

לכבי המדרשה לגרפיקה ולציור (1)
שליד "סטודיו ציור", ת.ד. 36239 תל־אביב
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה
שמי ____ גיל ____
כתובתי ____

משרד העבודה — המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית
משרד החינוך והתרבות — המרכז להכשרת מורים ומדריכים מקצועיים חיפה

ההרשמה לקורס "מדריכים מוסמכים" עומדת להסתיים

1. תנאי קבלה — סיום בי"ס תיכון מקצועי במסלול ארבע שנתי רגיל; שלש שנות נסיון תעשייתי במקצוע.
2. ההרשמה מתקיימת בצריף הירוק מול בתי המלאכה — בי"ס בסמ"ת, חיפה (חצר הטכניון), בימים א' ג', בשעות 17.00—18.00.

כל מה שרצית לדעת על:

קבלת תואר אקדמאי מוכר B.A. BS.c בביתך, בזמנך הפנוי (גם לחסרי תעודת־בגרות)
*חינם לחיילים משוחררים

תעודת בגרות ללא בחינה במתמטיקה 4 מקצועות בלבד בביתך, בזמנך הפנוי
*חינם לחיילים משוחררים

אנגלית שוטפת בזמן קצר בביתך, בזמנך הפנוי

פנה לנציגות WOLSEY HALL-OXFORD בישראל טל. 247295 לקבלת פרטים נוספים וידיעון חינם, או מלא ושלח את התלוש:

WOLSEY HALL-OXFORD
רחוב בר־כוכבא 28, תל־אביב
(ע"י כיכר דיזנגוף) ת.ד. 5050
נא לשלוח אלי ידיעון חינם (ללא כל התחייבות מצידי) בנושא: ○ תואר אקדמאי ○ בגרות ○ אנגלית (סמן בעיגול המתאים)
שם מלא וכתובת: ____

המכון הישראלי לספרות ולקוסמטיקה

קורסים ל־
*ספרות נשים
*ספרות גברים
*קוסמטיקה

מכון האנה

ת"א ריינס 1 (כבר דיזנגוף) טל. 226066

משרד העבודה — המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית
משרד החינוך והתרבות — המכון לאמצעי הוראה

מודיעים בזאת על עריכת

יום עיון וסמינר

א. יום עיון בנושא: „אפשרויות השימוש במערכות טלויזיה במעגל סגור לצורכי הדרכה (I.T.V.I)" שייערך ביום ה', ז' כסלו תשל"ה, 21.11.74.
ביום העיון יוצגו בפני המשתתפים האפשרויות לניצול מערכות טלויזיה במעגל סגור לצורכי הדרכה עובדים ברמות שונות בתעשיה, במשק ובשירותים.

ב. סמינר בנושא: „הפעלת מערכות טלויזיה במעגל סגור לצורכי הדרכה (I.T.V.I)" שייערך בימים א'—ד', ו'—י"ד כסלו תשל"ה, 24—27.11.74.
מטרת הסמינר היא להקנות למשתתפים הכרה תוך התנסות (בסדנאות עבודה) במרכיבים הקשורים בהפעלת מערכות טלויזיה במעגל סגור לצורכי הדרכה.

מספר המקומות מוגבל ● ההרשמה תסתיים ב־א' כסלו תשל"ה (15.11.74).
מרצים: ד"ר א. לביא, מר מ. סטר, מרצה אורח מארה"ב
הסמינר ויום העיון יתקיימו במלון „קאונטרי קלוב", דרך חיפה, תל־אביב.
לפרטים והרשמה לפנות למח' השתלמויות המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית, ת.ד. 20122 תל־אביב, טל' 269957, 256421.

למד והשתלם בכתב

בחר לך נושא לעסוק בו בכל שעה שתרצה
מבחר של קורסים
* אלקטרוניקה סוג 1
* חשמלאי מוסמך+עוזר
* שרטוט שלב א
* טלויזיה (למהנדסים, הנדסאים וטכנאי אלקטרוניקה)
* הנהלת חשבונות סוג 1
* מכינה כללית

בתנאי תשלום מיוחדים ונוחים.
נערך מפגשים כתתיים בצורה משולבת
לחיילים משוחררים עפ"י החוק לימודים חינם

פרטים והרשמה: כל יום בין השעות 08.00—19.00 ביום ו' עד 13.00
רח' בורשוב 46, טל. 225690, 225795 / 267436, 264193.

המכון להשתלמות מקצועית משולבת
משרד העבודה

תכנות מחשבים

נפתחים קורסי ערב בתל־אביב • בחיפה ירושלים ובאר־שבע

מתקבלים רק מסיימי 12 שנות לימוד בעלי נתונים מתאימים — לאחר מיון קפדני.
בוגרי הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים, יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.

לחיילי מילואים משוחררים — לימוד חינם

לקבלת פרטים נא לצלצל:
לטל. 739193 ת"א וטל. 669041 חיפה

לכבי המכון להכשרה מקצועית 1
ת.ד. 28125 תל־אביב (למספר 111)
נא לשלוח לי פרוספקט על הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים.
שמי ____
גיל ____
השכלה ____
כתובתי ____

הנהלת חשבונות לכל

חדש!!

3 מסלולי לימוד:
* קורס יום מזורז (1)
* קורסי ערב רגילים 1, 1+2, 2, 3
* הנהלת חשבונות בכתב, בתנאים מיוחדים
לימוד חינם לחיילים משוחררים זכאים
הפתיחה 30.10

ת"א, סמולנסקין 7, פנת בן־יהודה 90, טל. 232611.

לביא

האם אתה אוהב לצייר?

האם אתה מתעניין בגרפיקה? האם אתה מוכן ללמוד את הגרפיקה בביתך בזמנך הפנוי? ... המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב ... בביתך את כשרונך והתאמתך למקצוע הגרפיקה!

לכבוד המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב,
ת.ד. 28124 תל־אביב, למס' 77
אבקשכם לשלוח אלי, ללא כל התחייבות כספית מצידי, חוברת הסברה ומבחן התאמת כשרון למקצוע הגרפיקה.
(1) ____
____ טל. ____

המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב

אוניברסיטת חיפה

נמשכת ההרשמה

קורס בבעיות הזקנה
(גרונטולוגיה)

לשנה"ל תשל"ה

...בנית השלב לימודים עיוניים, השתלמויות ... וסמינר אינטגרטיבי לסכום הקורס.

*

...פרטים והרשמה המחלקה להשתלמות, אוניברסיטת חיפה, טלפון 254404.

למד בגרות בביתך!

קורסים נוספים בכתב
● תכנות מחשבים
● רדיו אלקטרוניקה כולל חלקים ומכשירים
● צילום — כולל מכשירי פיתוח
● גרפיקה שימושית
● פרסום ויחסי ציבור
● אדריכלות פנים

...בביתך, בזמנך הפנוי, ...לפי הקצב המתאים לך, למועדי ...בחינות הנוחים לך. טובי המורים ...בארץ יבדקו את שיעוריך. כל לומד ...רשאי להשתתף בהרצאות ותרגילי ...סיכום בשלוחת המכון הקרובה אליו ללא תשלום נוסף. ...הנחה של 10% לחיילים.

לקבלת תכנית לימודים חינם פנה אישית או שלח התלוש הרצוב לת.ד. 28124 תל־אביב.
שם: ____ מעונין בלימודי: ____
כתובת: ____ טל. ____

כל מקום בארץ ... אישית ... בכתב 28124 ת"א	תל־אביב רח' סלומון 7 מתחנה המרכזית	חיפה רח' בלפור 5 (בבנין המדרשה ...)	רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 41 (ליד ...)	באר שבע רח' החלוץ 86 (מול קופת חולים)
חולון רח' סוקולוב 48 ליד ...	פתח־תקוה רח' ההגנה 17 (במרכז)	ירושלים רח' אגריפס 8 (מול קולנוע ...)	רחובות רח' יעקב 3 (מול ...)	

המכללה הישראלית להשתלמות בתכתובת
המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב

משרד החינוך והתרבות
אגף הנוער
מחוז הדרום

אגודת קולנוע לנוער

אולפן הסרטה לקולנוע
נפתחה הרשמה

להכשרת מדריכי נוער להסרטה בקולנוע
(הסרטות, צילום, עריכה, הפקה, עבודה בסדנאות ולימודים תיאורטיים כלליים).

משך הלימודים: יום בשבוע, ובחופשות בימים מרוכזים, במשך שנתיים.

תנאי הקבלה: יתקבלו מדריכים מוסמכים או מורים מוסמכים בעלי נסיון בהדרכת נוער, ובעלי זיקה לאמנות בכלל ולאמנות הקולנוע בפרט.

לדבר פרטים נא לפנות בכתב:
(1) משרד החינוך והתרבות, אגף הנוער, באר־שבע.
(2) המכון להכשרת מדריכים, ת"ד 2086, באר־שבע.

صكنا من الاهمل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

תדיראן

מרכז תכנון MOS-LSI

העוסק בתכנון ושווק תת-מערכות בנושאים ספרתיים הממומשים בטכנולוגיית MOS—LSI

דרוש:

מהנדס יישום

(אפליקציות ספרתיות)

התפקיד:

1. ניהול הסוכנות של חברת American Micro-Systems, INC. (AMI) בישראל (חברה מובילה במוצרי MOS-LSI בארה"ב).
2. אפליקציות ושווק בפיתוח מעגלי LSI מיוחדים.
3. אפליקציות ותכנון בפיתוח מחברים היברידיים.

רקע דרוש: נסיון רב בתכנון לוגי וידע בניהול מסחרי.

מועמדים מתאימים יתקשרו למפעל המיקרואלקטרוניקה, רחוב הפלד 58 אזור, טלפון 855121/2/3, או 857121 או בשעות הערב — 252579.

למפעל אלקטרוניקה חדש בתחום המחקר והפיתוח באיזור רחובות

דרוש

מהנדס ייצור

בעל נסיון בהכנת פרויקט גדול לייצור. דרוש נסיון בשטח מעקב, חיזוי והכנת תחשיבים. רצוי רקע מקצועי באלקטרוניקה. יועדף מועמד בעל נסיון של שלוש שנים לפחות.

תנאים טובים למועמד המתאים.

נא לפנות בכתב בצירוף פירוט נסיון לת.ד. 32028 תל־אביב ולציין על־גבי המעטפה: עבור מהנדס ייצור.

— סודיות מובטחת —

למוסד בנקאי

דרוש

שליח

למדור האקספדיציה

ליום עבודה רצוף

משעה 8.00 עד 15.30.

בהצעות בכתב נא לפנות לת.ד. 1462, תל־אביב, או טלפונית 52666, קו פנימי 300.

לבית מרס בתל־אביב

דרושים צעירים וצעירות

לאחר שרות צבאי

לעבודה

כמוכרים(ות)

לפנות למרס, רח' הרצל 158 תל־אביב בשעות 9 עד 1 לפנה"צ 4—7 אחה"צ

למנהל מפעל מתכת בהרצליה

דרושה

מזכירה

הכישורים הדרושים:

* ידיעת כתבנות עברית—אנגלית
* ידיעה כללית בפקידות.

שעות עבודה מ־9 עד 5

לפנות טל: 03—930150 למנהל המפעל או למנהל כח־אדם.

דרושים נגרים ומרכיבי ארונות מטבח מנוסים

(עדיף מרכיבים בעלי רכב מסחרי)

תנאים טובים למתאימים.

לפנות: ת.ד. 26368 ת"א בציון נסיון קודם.

— סודיות מובטחת —

נחושתן

תל אביב · חיפה · ירושלים

דרוש למשרדנו הראשי בתל־אביב

אישיות מנוסה

עבור

התחשבנות עם לקוחות גדולים

בעל ידע עסקי רב, עדיף בענף הבניה, התמצאות בהנהלת חשבונות ובעניני חוזים, כושר ביטוי מעולה בעברית בע"פ ובכתב.

הצעות מפורטות בכתב כולל תולדות חיים נא לשלוח לת.ד. 1758 תל־אביב.

סודיות מובטחת

הסתדרות הציונית העולמית
מחלקת הנוער והחלוץ

דרושים מדריכים

לנוער־מתנדב מאמריקה הלטינית

תאור התפקיד:

* עבודה רצופה במשך 8—9 שבועות בתקופה שבין דצמבר 1974 — פברואר 1975, כדי ללוות את הנערים בזמן עבודתם בקבוץ, טיולים בארץ וסמינרים.
* על המדריך להיות צמוד לקבוצתו במשך כל שעות היממה.
* לינה וכלכלה במקום.

הכישורים הדרושים:

* השכלה תיכונית לפחות.
* ידיעת ספרדית או פורטוגזית הכרחית.
* נסיון בהדרכת נער (בתנועות נוער, בצה"ל וכו').

המדריכים/ות המעונינים מתבקשים לפנות בהקדם לפי הכתובת:
מחלקת הנוער והחלוץ
היחידה לאמריקה הלטינית
ת.ד. 92 — ירושלים.

סמינר הכנה בתנאי פנימיה יתקיים בסוף חודש נובמבר בירושלים.

ההרשמה תסתיים ב־1.11.74.

למפעל תעשיתי באשקלון

דרושים:

1. חשמלאים
2. מכונאים-מסגרים
3. מסיק קימור
4. מכונאי למלגזות

•

לפנות ת.ד. 4 אשקלון.

לחברה קבלנית לבנין בפ"ת

דרוש

מנהל חשבונות ראשי

עם נסיון של 5 שנים לפחות בניהול הנהלת חשבונות ממוכנת

✱

נא לפנות לטלפונים 912945, 908679

לחברה ארצית ליבוא ייצור שיווק ושרותים

דרוש

עורך־דין

תחומי התפקיד:

* רכוז הנושאים המשפטיים של החברה
* קשר עם משרדי עורכי דין ורשויות
* ייצוג שוטף של החברה במשא ומתן וניהול תביעות
* ניהול נכסי החברה

דרישות התפקיד:

* נסיון מעשי של לפחות 4 שנים בשטחים דומים.
* שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית.

תנאי התפקיד יקבעו בהתאם לכישורי המועמד.

•

פניות בכתב יד בלבד יש להפנות לת.ד. 16484 ת"א ולציין עבור עורך דין.

— סודיות מוחלטת מובטחת —

לחברה פרטית העוסקת בשווק מערכות סטריאופוניות מעולות

דרושים

1. **מנהל מכירות** — לארגון, רכוז וטיפול במכירות מוצרים חשמליים לחנויות בכל רחבי הארץ.
2. **אנשי מכירות** — לטפול מכירות לחנויות בכל הארץ. יועדפו בעלי נסיון בשיווק מוצרי רדיו — חשמל — סטריאו.
3. **מקדם מכירות** — בעל ידע וגישה למחקר שווקים, פרסומת, שיטות קידום מכירות ונסיון קודם בענף.
4. **מוכרים לחנות** — אנשי מכירות לחנות ואולם תצוגה למערכות סטריאו מעולות.
5. **מנהל/ת חשבונות** — סוג ג. 3 שנים וותק לפחות. לעבודה עצמאית.

מתבקשות פניות בכתב בצרוף פרוט נסיון קודם בעבודה וקורות חיים, ת.ד. 16480 תל־אביב.

— סודיות מובטחת —

לסוכנות בטוח בעלת מוניטין

לרגל התרחבותנו

דרוש להנהלת סניפנו החדש בבאר שבע

סוכן או איש בטוח מנוסה

ייצוג בלעדי ותנאים מצויינים למתאים.

נא לפנות בכתב יד ופרטים מלאים לת.ד. 1343 ירושלים. סודיות מובטחת

דרושים:

1) **מנהל חשבונות עצמאי**
רצוי רואה חשבון, בעל נסיון רב בהנהלת חשבונות ויכולת לטור באדמיניסטרציה.

2) **כתבנית עצמאית**
ממדרגה ראשונה בעברית ובאנגלית.

לפנות ל־לבנט מכשירי רנטגן בע"מ, רחוב וולפסון 39 תל־אביב טלפונים 824244, 821566

למוסד ממלכתי

לעבודה זמנית ברחבי העולם דרושים

יוצאי יחידות קרביות בתפקידי פקוד

בעלי השכלה של 11 שנות לימוד לפחות, בעלי כושר גופני מעולה, ידיעות בסיסיות באנגלית. המעוניינים מתבקשים לפנות לת.ד. 17224 ת"א מיקוד 61170 בצירוף פרטים אישיים מלאים וקורות חיים.

אוניברסיטת בר־אילן

ב"ה, ו' חשון תשל"ה
22 באוקטובר 1974

מודיעה על משרות פנויות במחלקת הכספים של:

1. **תקציבן**
מכרז מס' 96/74
הדרישות: השכלה כללית רחבה; ידיעה טובה בהנהלת חשבונות; נסיון רב בעריכת תקציבים בהיקף גדול; שליטה מלאה בעברית, וידיעה טובה באנגלית; שומר מצוות.

2. **כלכלן**
מכרז מס' 97/74
הדרישות: תואר אקדמי במדעי החברה; (רצוי במינהל עסקים), נסיון בניהול מו"מ עם מוסדות וארגונים; נסיון בשטח מינהל כספי; שליטה בשפות עברית ואנגלית; שומר מצוות.

3. **בודק פנימי**
מכרז מס' 98/74
הדרישות: השכלה תיכונית לפחות; בעל נסיון במבדק פנימי במוסד דומה; שליטה בעברית וידיעה טובה באנגלית; שומר מצוות.

הדרגה תקבע בהתאם לכישורים.

נא לפנות בכתב בציון מס' מכרז אל מחלקת המנגנון אוניברסיטת בר־אילן רמת־גן.

לחברת ביטוח גדולה

דרוש

קופאי

העונה לדרישות:

מנהל חשבונות, שנה אחת נסיון לפחות

עבודה עם קהל, עד גיל 40

•

נא לפנות בכתב לת.ד. 4496 חיפה

(עבור קופאי)

לחברת „השמירה" בע"מ

דרושה

מזכירה

לאחר שרות צבאי

נסיון בניהול מזכירות
יכולת ארגון והפעלת צוות עובדים

תנאים טובים מובטחים

נא לפנות אישית לחב' „השמירה" בע"מ, רח' שפ"ר 16 מאחורי קולנוע אופיר, או טלפונית: 54681 למר פלס.

חברת „השמירה" שומרת על כל היקר לך.

לאגוד ערים אזור דן (ביוב)

דרושים

לאחזקת תחנות שאיבה לביוב:

1. **מהנדס מכונות** — בעל נסיון של שנתיים באחזקת ציוד מכני וחשמלי.
2. **טכנאי מכונות** — בעל נסיון באחזקת ציוד מכני וחשמלי.
3. **מכונאי אחזקה** — לעבודה במשמרות.

הדרגה תקבענה בהתאם לכישורי המועמד.

לקביעת ראיון נא להתקשר למהנדס פרקאל, טלפון 414439 תל־אביב.

בית חינוך תיכון קיבוצי — „צפית"
קבוץ כפר מנחם
ד.נ. עמק שורק, טל. 055-91562

מחפש

1. מורה ללשון
2. מורה למלאכה (חטיבת הביניים)
3. מורה לטכנולוגיה (אגרומכניקה, מכונאות או שרטוט)
4. אחות

נא לפנות לפי הכתובת הנ"ל.

לארגון הקבלנים והבונים בפתח־תקוה

דרוש/ה

מזכיר/ה

לשעות עבודה 18.00—20.00
בימים א', ב', ד', ה'
דרושה ידיעה בעבודות מזכירות, הנהלת ספרים והדפסת עברית

לפנות: יו"ר הארגון מר משה גלבאום ברכוכבא 26, פ"ת טל. 913075 בשעות 17.00 — 19.00.

אוניברסיטת חיפה

דרושים

1. **לאגף התקציב והכספים אחראי לתקבולים**

תיאור התפקיד: אחראי לגיוס כספים ותקבולים, טיפול ומעקב אחר ביצוע התקבולים לסוגיהם, הכנת תקציבים ודו"חות כספים, קיום קשר עם גורמים באוניברסיטה ומחוצה לה.

הכישורים הדרושים:

1. השכלה אקדמאית במדעי החברה, רצוי בכלכלה ו/או בסטטיסטיקה.
2. נסיון של 2—3 שנים לפחות בנושאי כספים ותקציבים.
3. ידיעת השפות עברית ואנגלית.
4. יכולת לקיים משא ומתן עם גורמים שונים.

2. **מנהל חשבונות**

תאור התפקיד: ניהול מערכת חשבונות שכר לימוד וחייבים אחרים, דיווח וטיפול בנושאי תשלומים וגביה של סטודנטים ומוסדות.

הכישורים הדרושים:

1. בוגר תיכון, סוג ג'—ד' בהנהח"ש.
2. בעל נסיון של 3 שנים בנושאי כספים וחשבונות, רצוי נסיון וידע בנושאי עיבוד נתונים (מחשב).

3. **מזכירה בכירה**

הכישורים הדרושים:

1. השכלה תיכונית מלאה.
2. נסיון של 3 שנים לפחות בעבודת מזכירות מגוונת.
3. כושר הבעה בכתב ובע"פ.
4. ידיעת השפות עברית ואנגלית כולל הדפסה בשפות אלה.
5. יכולת עבודה בצוות.

4. **אלקטרו מכנאי**

הכישורים הדרושים: ביצוע עבודות אלקטרוניות וסכניות ופקוח על מכשור מעבדתי. הכרות ונסיון קודם במכשור מעבדות ביולוגיות. שליטה מלאה בשפה העברית והאנגלית.

5. **עובד/ת למעבדת מחקר בגנטיקה**

הכישורים הדרושים: מוסמך לביולוגיה.

בהצעות נא לפנות בכתב למחלקת כח־אדם באוניברסיטת חיפה.

לחברה מסחרית גדולה בחיפה

דרוש/ה

עוזר/ת למנהל חשבונות

סוג ב' או ג'

לפנות: לת.ד. 429 חיפה
בצרוף קורות חיים.

דרוש

פקיד או פקידה

להנהלת חשבונות

בעלי נסיון במקצוע
תנאים טובים.

לפנות בשעות העבודה תעשית מבנים „קידר" בע"מ טלפון 921329 אזור התעשיה, רעננה.

אצלנו זה לא רק עוד ג'וב!

אנו מעמידים בפניך אתגר רצוף.
ראש צוות חווט והרכבה לספקי כח ולוחות — פנה עוד היום אלינו.

אורדם תעשיות חשמל בע"מ

אזור התעשיה לוד טל. 962591/964063.

ל„אגד" ירושלים

דרושה כתבנית

אחרי שרות צבאי

בדבר פרטים יש לפנות למח' כח אדם, „אגד" ירושלים, התחנה המרכזית רח' יפו 224 בין השעות 08.00 — 15.00.

לוויזון ירושלים LEVISOHN

דרוש

מחסנאי

לחנות כלי בית ומתנות

לפנות לוויזון, רחוב שלומציון המלכה 2, ירושלים. בין השעות 8.30—13.00, טלפון: 234722.

דרושים

הנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרות הפנויות הבאות:

לשכת דיקן הסטודנטים

מנהל לשרותי יעוץ והכוונה לסטודנטים

תאור התפקיד: ניהול מקצועי ומינהלי של היחידה שתפקידה לתת יעוץ, הכוונה אישית ... סטודנטים פסיכולוגיים לסטודנטים; תכנון ... השרות; תאום עם יחידות בתוך הטכניון ... מוסדות מחוצה לו; ניהול והדרכה של ...

דרישות הדרושות: פסיכולוג בעל תואר ... פסיכולוגיה; נסיון של 3—5 שנים בשרותים ...

מס' המשרה: סט.ד./216

הפ"ש לרפואה

עובד מעבדה

תאור התפקיד: הפעלה והשגחה על מיכשור מחלקתי המיועד למחקר והוראה;

דרישות הדרושות: בוגר בי"ס ללבורנטים; נסיון של 3 שנים במעבדת מחקר ביולוגית כימית;

... העבודה כרוכה במאמץ גופני;

מס' המשרה: בי.רפ.ד/190

הפ"ש לרפואה

טכנאי אלקטרוניקה

תאור התפקיד: אחזקת ציוד אלקטרוני ובניית ... בסיסיות;

דרישות הדרושות: טכנאי או הנדסאי במק' האלקטרוניקה; בעל נסיון של 3 שנים ... ; שליטה בשפה העברית והאנגלית;

מס' המשרה: בי.רפ.ד/115

טכנאי מעבדת מיקרוסקופ אלקטרוני

תאור התפקיד: אחראי לאחזקת מיקרוסקופ ... ומיקרוסקופ מיפוי וכן מערכות נלוות;

דרישות הדרושות: טכנאי או הנדסאי; בעל ... של שנתיים לפחות במכשירי ואקום ו/או ... אלקטרו־אופטיים;

מס' המשרה: בי.רפ.ד/114

עובד משק

תאור התפקיד: עבודות משק שונות ומגוונות;

דרישות הדרושות: עדיפות תמנן לבעלי ... בעבודות שרברבות ו/או נגרות;

...: קיימות שתי משרות פנויות;

מס' המשרה: בי.רפ.ה/1

הפ"ש לרפואה

חשמלאי

תאור התפקיד: אחראי לאחזקת מערכת חשמל בבית־הספר;

דרישות הדרושות: בוגר בי"ס מקצועי המשתלם ... שנים לפחות; בעל רשיון כחשמלאי; בעל נסיון מעשי של 3 שנים; ידע במערכות מיזוג ...

מס' המשרה: בי.רפ.ד/113

מיקרוביולוג/ית

למעבדה במחלקה לפיזיולוגיה

דרישות הדרושות: מיקרוביולוג/ית בעלת תואר Bsc; 4 שנות נסיון לפחות במעבדה ... אבחנתית וכישורים לעבודת מחקר והשתלמות לתואר שני במיקרוביולוגיה קלינית;

...: המשרה הינה זמנית;

מס' המשרה: בי.רפ.ח/2

מיקרוביולוג/ית

לעבודה במעבדה למיקרוביולוגיה

דרישות הדרושות: מיקרוביולוג/ית בעלת ...; 4 שנות נסיון לפחות במעבדת רפואית ... וכישורים לעבודת מחקר והשתלמות לתואר שני במיקרוביולוגיה קלינית;

...: המשרה הינה זמנית;

מס' המשרה: בי.רפ.ה/3

הפ"ש לרפואה

עוזר מעבדה

העבודה ביחידה למדעי ההתנהגות

תאור התפקיד: עבודה מעבדתית הקשורה ... פיזיולוגי והתנהגותי; הרצת ניסויים פסי־כופיזיולוגיים, איסוף נתונים ועזרה בעיבודים; עבודה תכלול בעיקרה מדידות התנהגותית בבני ... ובחלקה מדידות בחיות;

דרישות הדרושות: השכלה תיכונית והשכלה ... חלקית לפחות בפסיכולוגיה פיזיולוגית ... מדידות פסיכולוגית, ידע בשרטוט ובעיבודים סטטיסטיים פשוטים; רצוי נסיון קודם;

מס' המשרה: בי.רפ.ה/4

מזכירה מחלקתית

תאור התפקיד: מזכירת יחידה להוראה ומחקר;

דרישות הדרושות: בוגרת בי"ס תיכון; ... שירות צבאי; שליטה בעברית ובאנגלית ... כולל הדפסה ב־2 השפות; בעלת ... כמזכירה ומדפיסה של 3 שנים לפחות;

מס' המשרה: בי.רפ.ה/5

המועמדים מתאימים העונים לדרישות ... בכתב בציון קורות חיים, נסיון ... ומס' המשרה עד יום ו' 8.11.74 ... אגף כח אדם, קרית הטכניון חיפה, מיקוד 32,000.

לחב' אצ־מד בע"מ

מפעלי בניה ופיתוח

רחוב רוגוזין 28, אשדוד

דרוש

מנהל חשבונות עצמאי

תנאים מיוחדים, כולל עזרה בדיור, למועמד המתאים.

הצעות בכתב לפי הכתובת הנ"ל.

ליועצים בינלאומיים בע"מ

דרושה!!!

מזכירת מחלקה

הכישורים הדרושים:

* ידיעה טובה בהדפסה בעברית
* קצרנות עברית
* ידע באנגלית — יתרון.

●

נא להתקשר: 266043, 254419

בין השעות: 08.00 — 16.00

למפעל העוסק בייצור, יבוא ושיווק בענף מכשירי כתיבה

דרוש מנכ"ל

הדרישות: כושר, ידע ונסיון בייצור ואדמיניסטרציה, שליטה בעברית ובאנגלית.

התנאים: בהתאם לכישורי המועמד.

*

נא לפנות בכתב יד, בצירוף מידע מלא ומפורט על קורות חיים, השכלה ונסיון לת.ד. 2320 ירושלים

ת.א.ת תעשיות אביזרי תעופה בע"מ

דרושים

* **הנדסאי / טכנאי אלקטרוניקה**
* **מכשירנים**
* **מחסנאי טכני תעופתי**
* **פקיד**

בעל ידע בהכנת משכורות עד 200 איש.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בטל. 055—92361 או בכתב לת.ד. 80 גדרה

קל־על

דרושים

קבלני הרכבה

להרכבת מוצרי אלומיניום בבנוים באזור הדרום.

*

נא לפנות טלפונית 057—71067 או בכתב יד למנהל כח אדם.

תעשיות מתכת אלומיניום בע"מ בורדני ב'. ת.ד. 1682 חיפה

לנאות הככר — סיורי מדבר

דרושים מדריכי סיורים למדבר

לאחר שירות צבאי, בעלי רשיון נהיגה ג', דוברי שפה זרה.

עדיפות לבעלי רשיון הדרכה.

המעונינים יפנו למשרדנו בירושלים, רחוב שלומציון המלכה 9 טלפון 02—221624

לחברה קבלנית

דרושים לעבודה בסיני

* **מפעיל לפינישר 41־D בדבר גרין**
* **עוזרים למנהלי עבודה**

נא לפנות אחה"צ טלפון 256098 תל־אביב.

למשרד פרסום גדול

דרושה

צעירה נמרצת ויוזמת

התקשר מחברה בעלת נסיון במכירות ובמחול פרסים עם לקוחות

טל. 622551 מ־13.00

לחברה מסחרית

דרושה

פקידה להנהלת חשבונות

(עם 10 שנות לימוד לפחות)

טלפון 55879 או 57723 בשעות 13.00—16.00 אחה"צ לפנות לאורי או לאיתמר.

למפעלי רם־אלקטריק

יצור תנורי בישול ואפיה

דרושים:

1. עובדי מתכת
2. עובדים למחלקת הרכבה

תנאים טובים למתאימים.

טלפון 841838

דרושה

קבוצת מרביבי נגרות לבנינים

באזור אשקלון

*

לפנות טלפון 051—2131 051—2132

רים חום

למפעלנו בירושלים

דרושים

נגרים

בעלי נסיון בעבודה במעשיית רהיטים

לפנות טלפונית 02־528281 למאיר.

למשרד רואה חשבון

דרוש

עובד ביקורת חשבונות

*

טלפון: 625092

בירושלים

דרושים

מדריכים לאלקטרוניקה

(אפשרי אנשי צבא)

להוראה בשעות הערב

בעלי נסיון בהדרכה

י.ב.ג. למכון להכשרה מקצועית, רח' אגריפס 8, ביום א' בין השעות 5—7 בערב

דרושים

1. **מהנדס** בעל נסיון לפיקוח באתרי בניה
2. **הנדסאי** בעל נסיון

טלפון בשעות היום 04־242084

בשעות הערב 04־81753

אלגים בע"מ

נס־ציונה · ת.ד. 201 · טל. 958894

דרושים:

מהנדס אלקטרוניקה 1/10

לעבודה בתכנון ופתוח מערכות מיקרוגל. דרוש נסיון של שנתיים לפחות בבנית ובדיקת רכיבי מיקרוגל. דרוש ידע מקיף בתחום תג"מ עד מיקרוגלים.

מהנדס אלקטרוניקה 2/10

לעבודה במעגלים ספרתיים, נסיון של שנתיים לפחות.

טכנאי אלקטרוניקה 3/10

לעבודה בפתוח ובניה של רכיבי מיקרוגלים. דרוש נסיון בהפעלה ובדיקה של מקלטים בתחום התג"מ והמיקרוגלים.

טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה
טכנאי/מבקר מכני 4/10

לעבודה במחלקה לאמינות ופקות איכות. דרוש נסיון בבקורת מערכות. רצוי ידע בסטנדרטים צבאיים.

כרסם/חרט 5/10

נסיון של שלש שנים לפחות.

תנאים טובים למועמדים המתאימים

מתעמדים יפנו בכתב לת.ד. 201 נס־ציונה, בציון פרטים אישיים ונסיון, או טלפונית 958894/5/6.

אם אתה צעיר, בעל יוזמה וראש חושב, תוכל לדלג על שלבים רבים, בדרכך להצלחה ולביסוס כלכלי.

אנו נעלה אותך לדרגת

יועץ לביטוח חיים

(ההכשרה על חשבוננו)

מכאן פתוחה לפניך דרך לצבירת רווחים גבוהים ובלתי מוגבלים.

לקביעת ראיון אישי נא התקשר:

ל־**M.I.T.**

סוכנות לביטוח בע"מ

רחוב מונטיפיורי 46 תל־אביב

טלפונים 625851 — 611018

Mutual Insurance Trust

ההסתדרות הציונית העולמית

מחלקת הנוער והחלוץ

דרושים מורי־דרך מוסמכים ובלתי מוסמכים - דוברי ספרדית ופורטוגזית

ללוי קבוצות של נוער־מתנדב מאמריקה הלטינית, במשך החודשים דצמבר 1974 — פברואר 1975.

המעונינים יפנו לפי הכתובת: מחלקת הנוער והחלוץ, היחידה לאמריקה הלטינית, ת.ד. 92 — ירושלים.

הפניות תתקבלנה עד ה־1.11.74.

LIFE

תכנון והנדסה

תעשייתית לייף בע"מ

עבור מחלקת התכנון

דרוש

הנדסאי חשמל

2—3 שנים נסיון בתכנון מאור וכח לתעשיה.

נא לפנות בכתב לת.ד. 1031 חיפה או טלפונית ל־720126 למחלקת כח אדם

למוסד הסתדרותי ארצי בת"א

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

הכרחי נסיון בעריכת משכורות

לפנות לטלפון 261111 שלוחה 486

לחברה לציוד מלונאי בירושלים

דרושה מזכירה כתבנית

אנגלית עברית — לחצי משרת

* ידיעה מושלמת של השפה האנגלית, הדפסת באנגלית ועברית.
* כושר ניסוח והתבטאות בשתי השפות.
* כושר ארגון
* הופעה נאה

על המעונינות להתקשר בימים א'—ו' בין השעות 9.00—14.00, טלפון 34893—02.

אלסינט

מכשור רפואי גרעיני · מכשור מדעי

מערכות עבוד נתונים · ספקי־כח

דרושים

* **מהנדסי אלקטרוניקה**
  עם נסיון בפתוח מעגלים אנלוגים וספרתיים
* **טכנאי־הנדסאי אלקטרוניקה**
  לעבודות פתוח מעבדות ומגוונות
* **פקידת יצוא**
  לטפול במסמכי יצוא. נדרשת ידיעה טובה בעברית ובאנגלית עם יכולת הדפסה.
* **מבקרי איכות**
  בוגרי קורסים לעבודות בקורת.
* **חרטים**
* **כרסמים**
* **מסגרים**

לעבודות מקצועיות עם אפשרויות קידום.

נא לפנות בכתב

— סודיות מובטחת —

ת.ד. 5258 · חיפה · טל. 527679

לחברת בטוח גדולה

בסניפה בחיפה

דרושים

1. **קופאי/ת עם ידע בהנהלת חשבונות**
2. **טלפונאית אחרי שרות צבאי**
3. **חניכה**

לפנות בכתב לת.ד. 736 חיפה

— סודיות מובטחת —

עירית קרית שמונה

מכרז פומבי מס' 9/74

עירית קרית שמונה מכריזה בזה על משרה פנויה כדלקמן:

מהנדס מים וביוב

תאור התפקידים: אחראי על אחזקת רשת מים וביוב של העיר, אחראי על ניהול צוות עובדי אחזקת. אחראי על ניהול מערכת חשבונות המים. דרגת המשרה בהתאם לכישורים.

למועמד המתאים ינתן דיור.

מועמדים בעלי כישורים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב למזכירות העיריה עד ל־15.11.74.

אברהם אלוני — ראש העיריה

ההסתדרות הציונית הדסה

מודיעה על משרה פנויה

לתפקיד מנהל המעבדה לאלקטרוניקה רפואית וכללית

(74/48)

דרישות התפקיד: מהנדס רשום ורשוי בהנדסת אלקטרוניקה. נסיון בהנדסה רפואית או באחזקת ציוד אלקטרוני בקנה מידה גדול. כושר ונסיון בניהול צוות עובדים.

המועמדים המתאימים יפנו בכתב אל אגף כח אדם, ת.ד. 499, ירושלים, 91000, עם צירוף תולדות חיים ותעודות ומסמכים.

מפעלי מלט פורטלנד ישראליים

"נשר" בע"מ

למשרדנו בתל־אביב דרושות:

1. **פקידת הנהלת חשבונות**
   סוג 1 בהנהלת חשבונות או בוגרת תיכון, רצוי במגמה ריאלית.
2. **פקידה כתבנית**

נא לפנות בכתב לת.ד. 29835 תל־אביב.

صكنا من الاحتلال

صكنا من الامل

דרושים

עירית ירושלים

עירית ירושלים מכריזה בזה על משרות פנויות של: —

1. **מנהל אגף שרותי האחזקה**
במחלקה לשפור פני העיר
(מכרז מס' 111/74)
הדרגה: דרגה בדירוג המהנדסים בהתאם לכשירויות המועמד

2. **מנהל אגף הדרכים**
במחלקה לשרותי הנדסה
(מכרז מס' 101/74)
הדרגה: 6—7 בדירוג המהנדסים.

3. **סגן מנהל אגף הביוב**
במחלקה לשרותי הנדסה
(מכרז מס' 106/74)
הדרגה: 6 בדירוג המהנדסים

4. **אחראי לנתוח מערכות**
במינהל הכללי / האגף לתכנון ונתוח מערכות (מכרז מס' 82/74)
הדרגה: 5—6 בדירוג האקדמאים במח"ר

5. **בוחן או"ש בכיר**
במינהל הכללי / האגף לתכנון ונתוח מערכות (מכרז מס' 81/74)
הדרגה: 4—5 בדירוג אקדמאים במח"ר

6. **אחראי לתכנון ארגוני ומערכות אינפורמציה**
במחלקה לשרותי הנדסה
(מכרז מס' 98/74)
הדרגה: 4—5 בדירוג האקדמאים במח"ר

7. **כלכלן בכיר**
במינהל הכללי / האגף לתכנון ונתוח מערכות (מכרז מס' 104/74)
הדרגה: 4—5 בדירוג האקדמאים במח"ר

8. **אחראי לתביעות**
במחלקה לתכנון העיר (מכרז מס' 103/74)
הדרגה: 3—5 בדירוג האקדמאים במח"ר או 2—4 בדירוג ההנדסאים והטכנאים

9. **מזכיר ועדת בנין ערים**
במחלקה לתכנון העיר
(מכרז מס' 95/74)
הדרגה: י"ב—י"ג (יוד בית — יוד גימל) בדירוג האחיד

פרטים נוספים אודות המשרה, וכמו־כן טפסים להגשת מועמדות אפשר לקבל בלשכת נהל שרות העיריה, רחוב יפו 22, חדר 213, קומה שניה.

בעלי הכשירויות הדרושות מתבקשים להגיש בקשותיהם לנהל שרות העיריה עד יום שני, י"ט בחשון תשל"ה (4.11.1974).

ירושלים, ט' בחשון תשל"ה
25 באוקטובר 1974

המנהל הכללי

לחברת בניה ארצית
דרוש
מחסנאי מנוסה
לעבודה במחסן המרכזי

לפרטים נא לפנות טלפונית — 757191—5, בימים: א'—ה', בין השעות: 09.00—16.00.

למפעל באיזור נס־ציונה רחובות
דרוש
איש אחזקה
כישורים
נסיון בתחזוקת בנין תעשייתי
ידע בסיסי בחשמל
בעל רשיון נהגות

מועמדים יפנו בכתב לת.ד. 1736 ת"א עבור מס' 173, בציון פרטים אישיים ונסיון. סודיות מובטחת.

לחברה גדולה דרושים
1. **2 מנהלי חשבונות**
בעלי סוג ג' לפחות (לעבודה קבועה)
2. **פקידת משכורת**
עם נסיון של שנה לפחות (לעבודה זמנית כמחליפה לפקידת משכורות הד יוצאת לחופשת לידה).
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 20072 תל־אביב, בציון נסיון קודם בעבודה. תנאי השכר ייקבעו לפי כישורי המועמדים

ל"אמקור" בע"מ
דרושים
* מחסנאי טכני לחלקי חילוף
* טכנאי קירור — לעבודה בייצור
* טכנאי קירור — לבדיקת מקררים
* טכנאי בטיחות או פקיד טכני, בעל נסיון בטיפול בעניני בטיחות בעבודה
* מבלטנים
* מסגרי אחזקה
* צבע בהתזה (שפיצר)
* פחח מעולה — לבנית פודלים
* מבקרי איכות — בקיאים בענף המתכת
* פקיד לחישובי פרמיות

על המעונינים לפנות ל"אמקור" בע"מ, גבורי ישראל 98, תל־אביב, בשעות העבודה, או להתקשר טלפונית למספר 31411.
(סודיות מובטחת)

אלביט
מחשבים בע"מ
CONTROL DATA
דרוש
מקדם מכירות
בעל רקע טכני־שיווקי במחשבים ומערכות
הכשורים הדרושים:
— ידע כללי במחשבים ושיווק מחשבים ומערכות.
— נסיון בקדום מכירות, פרסום.
— בעל יוזמה, רעיונות מקוריים ויכולת עבודה עצמאית.
— ידיעת השפה העברית על בוריה וידע טוב באנגלית.
— כשר ארגון ותאום עם גורמים בחברה ומחוצה לה.

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

דרוש
* עובד לתפקיד בטחוני מעניין
הכישורים הנדרשים:
— השכלה תיכונית מלאה
— רצויה השכלה גבוהה במדעי החברה.
— שליטה מלאה בשפה עברית ו־שפה זרה נוספת.
— כושר הבעה בכתב ובע"פ.
המועמד חייב להיות תושב אשדוד או הסביבה הקרובה.
● על המעונינים לפנות לת.ד. 330 אשדוד.

עירית קרית־גת
ז' חשון תשל"ה 23.10.74
מכרז עובדים 17/74
עירית קרית־גת מכריזה על משרה פנויה כדלקמן:
מהנדס העיר
א. הנתונים הדרושים: מהנדס אזרחי רצוי עם נסיון בעבודה מוניציפלית, בעל כושר ארגון, ניהול משא ומתן ויחסי ציבור.
ב. הדירוג יקבע בהתאם לכישורי המועמד.
ג. למועמדים המתאימים שיתקבלו לעבודה תינתן עזרה בהשגת דיור במקום.

על המעונינים לפנות בכתב יד ברור למזכיר העיריה עד 5.11.74

אריה מאיר — ראש העיריה

למוסד אקדמאי דרושים:
* **כתבנית**
עברית ליום שלם או לחצי יום
* **שליח** רצוי עם קטנוע

בפרטים נא לפנות טלפונית 243302 220122 ת"א אל מר צוקר בין ה־שעות 8.00—13.00.
תנאים טובים למועמדים המתאימים

האוניברסיטה העברית בירושלים
מודיעה על משרות פנויות של:
טכנאי טלקומוניקציה ראשי
במח' המשק — גבעת רם
מכרז מס' — 185/74

תאור התפקיד — רכוז וארגון של מערכות קשר באוניברסיטה העברית, קשר עם שלטונות משרד התקשורת בנושאים טכניים שונים, מעקב אחרי המצב הטכני וטיפול במערכות קשר שו־נות, ומעקב אחרי התקנות מסוגים שונים.
דרישות התפקיד — ידיעת השפה העברית ושפה זרה, אנגלית או צרפתית. בוגר בי"ס להנדסאים במגמה לטלקומוניקציה או בי"ס טכני ברמה שווה. נסיון של 5 שנים לפחות בתחומים הטכניים המוזכרים לעיל.
דרישות מיוחדות והערות — תחום ידע נדרש: עקרונות בניה, פעולה ותפעול של מרכזות טלפו־ניות ידניות בגדלים שונים ואוטומטיות מדגם "קרוסבר" ומדגם חדיש "אס־קא", ידע מעמיק באמצעי קשר טלפון־טלקס־מערכת אינטרקום ומערכות אלחוט כאמצעי קשר ודרסטרי לצורכי אתור עוברים (מערכת פזיינגסיסטם). כמו כן ידע בתחום כבלי טלפון (אויריים ותת־קרקעיים) כולל צנרת טלפון למיניהם ודרישות משרד התקשורת בנושא. ידע בתחומים אחרים כגון העברת נתונים מטרמינאלים למחשב דרך קוי טלפון וציוד נוסעים.
הדרגה — 4—5 בדירוג הטכנאים.

על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד התאריך 5.11.74, כ' בחשון תשל"ה, אל: — מחלקת אדם, קרית האוני־ברסיטה העברית, ירושלים, מיקוד 91009 ולציין על המעטפה "מועמד למשרה מס' 185/74".

לביה"ס להקלאות ע"ש לוי אשכול — הפקולטה להקלאות ברחובות דרוש:
אסיסטנט במחלקה לפיטופתולוגיה ומיקרוביולוגיה
מכרז מס' — 401/74
בעל תואר "מוסמך" בציון כולל "טוב" (לפחות) בלימודיו וציון "טוב מאד" בעבודת הגמר, בחק־לאות או במדעי הטבע. יועדפו מועמדים בעלי ידע בפיטופתולוגיה ואנטומולוגיה.
המועמד יצטרך להתקבל תוך שנה כתלמיד מחקר ויעסוק בעבודת הדוקטור שלו במסגרת המשרה הנדונה.
המועמד יעסוק בהוראה הכוללת הכנת מעבדות והדרכת סטודנטים ובמחקר בשטח המלחמה הביולוגית בחרקים בעזרת פטריות.

על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד תאריך 5.11.74, כ' בחשון תשל"ה, אל: — מנהל המח' לפיטופתולוגיה ומיקרוביולוגיה, הפקולטה לחקלאות, ת.ד. 12, רחובות, מיקוד 76100 ולציין על המעטפה "מועמד למשרה מס' 401/74".

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרות הפנויות הבאות:
באגף ארגון ותכנון דרושים:
1. **מנתחי מערכות**
2. **תכניתנים**

הכשירויות הדרושות:
בעלי נסיון של שנתיים שלוש בעיבוד נתונים; בנוסף להשכלה בעב"א; רצויה השכלה אקדמית באחד התחומים של מדעי החברה, מדעי ה־מחשב או מנהל.
הערה: הדרגה תקבע בהתאם לכישורים.
מס' המשרה: את.ד/219.
ניתן לברר פרטים נוספים בטלפון מספר — 04־225206.

מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם ומס' המשרה עד יום ו' 8.11.74 אל אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה מיקוד 32000.

אלמה אלקטרוניקה מכשור ובקרה בע"מ
איזור התעשיה קרית ביאליק
דרושה
מזכירה מנוסה
פניות בכתב, בציון קורות חיים, השכלה ונסיון, יש להפנות לת.ד. 4629 חיפה. סודיות מובטחת

לחברת בניה ארצית
דרוש
מנופאי צריח
לעבודה קבועה במרכז הארץ
להתקשר בין השעות 08.00—13.00 לטלפונים 5—4—905473.

למשרד רואי חשבון
דרושים
בוחן/בוחן מרכז
קיימת אפשרות להתמחות
*
טל. 623577 תל־אביב

הדיראן
דרושים
1. **מקדם אספקה**
מעקב אחרי הזמנות ואספקה של מוצרים בחברה ומחוץ לה. ניהול כרטסת־פריטים. מגע עם ספקים. ידיעת עברית — אנגלית, השכלה טכנית רצויה.
2. **טכנאי אלקטרוניקה**
הכנסת מסופים לייצור. תכנון ובנית התקני בדיקה אלקטרוניים, ביצוע ומעקב טכני בזמן הייצור השוטף.
●
מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 648 תל־אביב (עבור מחלקת כח אדם) בציון קורות חיים ונסיון מקצועי.
— סודיות מובטחת —

חברה גדולה ומבוססת בתחום האלקטרוניקה מקימה צוות לנושאי אלקטרואופטיקה
אנו מעוניינים
במהנדסים או פיסיקאים
בעלי נסיון באחד מהשטחים הבאים:
א. **מערכות לייזר**
ב. **מערכות דמקטורים אלקטרואופטיים**

מועמדים מתאימים יפנו בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי לת.ד. 33384 תל־אביב.

דרוש
מהנדס אלקטרוניקה
לתפקיד מהנדס מכירות ואפליקציות
עם נסיון בגלי מיקרו ו/או מיכשור אלקטרוני
לאיש המתאים המשתלב בתפקידו בחלבה צפויה עבודה מעניינת ותנאים מצויינים
לקביעת ראיון נא להתקשר ב־טלפון 739865; 722362.

טלסים בע"מ
הנדסה אלקטרונית

המועצה האזורית באר־טוביה
מכרז מספר 20/74
מועצה אזורית באר־טוביה מודיעה על משרה פנויה של
מנהל חשבונות ראשי
דרישות המשרה: סוג ד' בהנהלת חשבונות לפחות
נסיון בתפקיד זהה של 5 שנים
השכלה כללית של לפחות 12 כתות
על המועמד להיות בעל כושר הבעה בכתב ובעל פה ורצוי התמצאות בנהול משא ומתן.
קיימת אפשרות של דיור במקום.
א. חלפון
ראש המועצה האזורית באר־טוביה

לסניף בנק ביפו
דרוש
מנהל חשבונות
נסיון שנתיים לפחות
תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות בכתב בציון קורות חיים ל־ת.ד. 4333 ת"א, 61040 למספר 192.
סודיות מובטחת

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב
דרושים:
במחלקה למדעי הגרעין
אסיסטנטים
בעלי תואר ראשון במדעי הטבע או בהנדסה (במשרה מלאה)
המועמדים ישתלמו לקראת תואר M.Sc. או Ph.D. במדעי הגרעין.
למועמדים מחוץ לבאר־שבע תינתן עזרה בדיור.
בקשות בצירוף תולדות חיים, תעודות וציונים יש לשלוח עד יום ו' 8.11.74, למזכירות המחל־קה למדעי הגרעין, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, ת.ד. 2053 באר־שבע, מיקוד 84120.

מכרז מספר 74/19
אוניברסיטת בן־גוריון בנגב מודיעה על משרות פנויות:
1. במחלקה להנדסת חשמל
א. **טכנאי למעבדה למיקרואלקטרוניקה**
הכישורים הדרושים: בוגר בית ספר מקצועי לטכנאים או הנדסאים. ידע בהפעלת מער־כות לואקום, ציוד איטסלצית גזים, מדי זרימה, מדי לחץ, עבודה בטמפרטורות גבוהות, ניפוח זכוכית, טיפול במכשירים עדינים, מיקרוסקופים וציוד אופטי אחר. ידע בחשמל ואלקטרוניקה — רצוי.
הדרגה: תקבע בהתאם לכישורי המועמד.
2. במחלקה לפיסיקה
ב. **עובד טכני לעבודות מכניקה עדינה**
הכישורים הדרושים: נסיון בחריטה וכיר־סום, ידיעות נוספות בעבודת מתכת יתרון, עדיפות לבוגר בי"ס מקצועי, תינתן לו אפשרות ללמוד במכללה הטכנולוגית לימודי ערב במימון המוסד (תמורת התחייבות).
הדרגה: תקבע בהתאם לכישורי המועמד.
ג. **טכנאי/הנדסאי במכניקה עדינה**
הכישורים הדרושים: בוגר בית ספר טכנ־אים/הנדסאים או בוגר בי"ס מקצועי. נסיון של שנתיים לפחות.
הדרגה: תקבע בהתאם לכישורי המועמד.
3. במחלקה לכימיה
ד. **טכנאי/הנדסאי לכימיה**
במעבדה להוראה ומחקר.
הכישורים הדרושים: בוגר בית ספר טכנ־אים/הנדסאים או בוגר בית ספר מקצועי ללבורנטים כימיים.
הדרגה: תקבע בהתאם לכישורי המועמד.
4. כללי
ה. **כתבניות עברית/אנגלית מעולות** (3 משרות)
הכישורים הדרושים: ידיעת השפה העברית על בוריה וידיעה טובה בשפה האנגלית. הדפסה בעברית ברמה גבוהה והדפסה טובה באנגלית.
כל המשרות הינן מלאות
למועמדים מחוץ לבאר־שבע אשר יתקבלו בדרגה י"ג בדרוג האחיד וההדרגות המקבילות בדרוגים האחרים תינתן עזרה בדיור.
פניות בכתב בצרוף תולדות חיים ותעודות יש לשלוח עד יום ד' 1.11.74 אל מחלקת המנגנון, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, ת.ד. 2053 באר־שבע, מיקוד 84120.
נא לציין על המעטפה מספר המשרה המבוקשת.

הדיראן
למפעל המכני באזור
דרוש
צבעי תעשייתי
לצביעת חלקי מתכת בגודל בינוני.
ריסוס וקליה בתנור
יועדף בעל נסיון בתחום הנ"ל
מועמדים מתאימים יפנו ישירות ל־מפעל רחוב המלאכה 21 א' אזור או טלפונית 851161 (לחיים שולמן).

אמקור FEDDERS
מזגן אויר בע"מ
דרושים
מרכיבים לתנורי חימום מרכזיים
עם ארובה
טלפון 228166, תל־אביב

דרוש
1. **מנהל חשבונות סוג ד'**
לעבודה חלקית 4 שעות ביום
2. **פקידה כללית**
(עם ידע בחשבונות)
נא לפנות לטלפון 52029, תל־אביב.

ט' בחשון תשל"ה

טכנאים · בימאים · שרטטים

דרושים

טכנאי

מתכת בע"מ

להנהלת ע...

למנהל חשבונות

פקידה מתחילה

דרושה

פקידה בכירה

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

כרמתכת בע"מ

דרושים

מנהלת החטיבה — מור התעשיה חולון

חשב שכר
בעל נסיון של 5 שנים לפחות בחי־שובי שכר ומשכורות כולל פרסיות ניכויים וכיוצ"ב.

מזכירה
השכלה תיכונית; ידיעת השפה האנגלית; נסיון של שנתיים לפחות בעבודת מזכירות.

מפעל „רמים" — קרית שמונה
(למועמדים הזקוקים לכך תינתן עזרת דיור)

עובד אחזקה
טכנאי מכונות או בעל כישורים מקבילים, נסיון באחזקה של מכו־נות פנאומטיות, גליוטינות ומכו־נות אחרות לעיבוד מתכת.

מפעל „יובל־גד" — אשקלון

מהנדס בנין
בעל נסיון רב בבנין, בביצוע ופיקוח על פרויקטים. העבודה מחייבת נסיעות לאזור הבניה.

מהנדס בנין
בעל נסיון של 3 שנים לפחות במקצוע.

שרטט בנין
בוגר קורס שרטוט ובעל נסיון במקצוע.

שרטט טכני
בוגר קורס לשרטוט טכני ובעל נסיון בשרטוט מכונות.

מפעל תעשיות טכו"מ שראליות — דימונה

מבלטן
בעל הכשרה וידע במבלטי כבישה. נסיון של 5 שנים לפחות כמבלטן.

...ים על הדרישות הנ"ל מתבקשים ...נות בכתב לראש מחלקת כח־אדם ...ר מתכת" — רחוב האופן 1, אזור ...תעשיה חולון.

לחברתנו דרוש

הנדסאי, טכנאי בנין

או בעל נסיון של 5 שנים לפחות

עם ידע טכני בבנין וכושר ארגוני.

*

שליטה מלאה בשפה האנגלית.

*

לפנות בכתב בציון נסיון קודם לת.ד. 33066 תל־אביב, עבור טכנאי.

מחפשים **חשמלאים** לעבודות תעשיה
טל. 866285 ברנשטיין 789855 האובן

דרושים

1. **אחראי למכון תערובת**
2. **עוזר למנהל מחסן ביצים**

לפנות: בכתב בצרוף המלצות ונסיון בעבר דה ל„אל־על" — אגודה חקלאית שיתו־פית, רמות השבים.

לבת־שבע
חברה לאמנויות בע"מ
דרושים

1. **מנהל/ת חנות**
רצוי נסיון בענף הפצרחן.
2. **מזכירה** אחראית, למנכ"ל
ידיעת עברית על בוריה, כולל הדפ־סה. רצוי ידע ב־אנגלית והנה"ח.

לקביעת ראיון נא לטלפן 03-232367.

לחברת שרותים ארצית

דרוש מנהל סניף

בירושלים
טלפון 02-531965 בין 8.00—14.00
03-750695 בין 8.00—17.00.

דרוש

קצין בטחון
באזור דימונה

עדיפות תינתן:
1. לתושב דימונה או הסביבה הקרובה.
2. בעל רכב וטלפון בבית.

תנאים טובים למועמד המתאים
לפנות בכתב לת.ד. 33149 ת"א, עבור קב"ט דימונה.

ד ר ו ש ה
פ ק י ד ה
כ ל ל י ת

במשרה מלאה עם ידע בהנהלת חשבונות, לבית מסחר סיטונאי.

על המעונינות לפנות לת.ד. 1576 חיפה בציון פרטים אישיים ופירוט נסיון קודם.

דרוש
מכונאי רכב
יוצא צבא
תנאים טובים מובטחים

המעוניינים יפנו: מוסך „פאר" סוכנות ושרות למכוניות אודי NSU וסובארו, באשקלון. טל. 051-2743.

דרושות מפעילות למכונה להנהלת חשבונות אוליבטי
תנאים טובים למועמדות המתאימות
לפנות ת.ד. 4063 חיפה
סודיות מובטחת

לאגודה חקלאית
דרוש
גזבר - מזכיר
לפנות בכתב לאגרא יקנעם טלפון 04-993111

ההתאחדות העולמית של הסטודנטים היהודים

SECRETARIO GENERAL REGIONAL BUENOS AIRES

LA UNION MUNDIAL DE ESTUDIANTES JUDIOS BUSCA:

Un joven inmigrante latinoamericano para coordinar la oficina UMEJ — FUSLA en Buenos Aires. El cargo implica trabajo de campo, programacion, pulicaciones y colecta de fondos ademas del establecimiento de vinculos con otras organizaciones judias.

★ Los candidatos deben poseer agudo sentido politico
★ El cargo es por dos anos
★ El salario no es elevado pero los desafios que implica el cargo aseguran completa satisfaccion
★ Fluido hebreo esencial — conocimiento de otros idiomas ventajoso.
★ Experiencia previa con grupos estudiantiles judios deseable.

Contestar por escrito indicando titulos, antecedentes y detalles completos a:

RON FINKEL, Presidente, WUJS
Reiness 5 — Kiriat Moshe, Jerusalem
Tel: (02)524125

תדיראן

למפעל למוצרי חשמל באזור דרושים

1. **מסגר מבני**
בוגר בי"ס מקצועי עם נסיון בבדיקת ובנית מתקנים וייצור של דגמים.
2. **שרטט מכונות**
בעל נסיון במפעל תעשייתי.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 648 תל־אביב (עבור מחלקת כח־אדם) או ישירות למפעל רח' הפלד 52 אזור טלפון 856111.

למוסד צבורי גדול דרושות:

1. **כתבנית** עברית, מוסמכת
2. **כתבנית** עברית-אנגלית

נא לפנות בציון קורות חיים והמלצות לת.ד. 7083 ת"א ולציין על המעטפה עבור „כתבנית".

דרושים

1. **מסגרים רתכים**
2. **חשמלאים**

נא לפנות טלפונית: 640656, 642518 — חיפה

לכפר הנוער ד. רזיאל, הרצליה
דרוש מדריך חברתי
לכתה ח'
טלפון 981774

מפעל תעשיה קלה

דרוש

מנהל עבודה

אחרי שרות צבאי, בעל נסיון בניהול וארגון צוות עובדים

מקום המפעל בסביבת ת"א

לפנות בכתב־יד אל: ת.ד. 29328 תל־אביב.

לחברת בנין ארצית
דרושים לאיזור חיפה

קבוצות טפסנים
לעבודות שלד
קבוצות טייחים

פרטים לפנות טל. 668049 חיפה למר אליעזר רוזנפלד.

דרושים ברמת־גן:

עוזר/ת למנהל חשבונות
בעל/ת נסיון. ליום עבודה מלא.

פקידה מתחילה
לעבודות משרד שונות כולל שלי־חויות. הדפסה בעברית הכרחית.

להתקשר בין השעות 8.00—16.00 לטלפונים: 731591 או 729963

למשרד עורכי דין בחיפה
דרושה
מזכירה בכירה
לניהול מזכירות המשרד

נסיון קודם בניהול מזכירות, כושר ארגון ושליטה בכל עבודות משרד — הכרחיים. מעונינות בעלות כישורים כנ"ל מתבקשות לפנות למשרד עו"ד י. נתן. טלפון 04-666188.
תנאים טובים למועמדת המתאימה.

למשרד מהנדסים
א. בוקשפן — י. הראל
דרושים
עבור פרוייקטים מעניינים

■ **הנדסאים/ות**
■ **שרטטים/ות**

לקונסטרוקצית בנין בעלי נסיון

● תנאים טובים למתאימים ●
לפנות טל. 250093, 267757 ת"א.

A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION

אלביט מחשבים בע"מ
דרושים

1. **עובד למחלקת תמחיר**
דרוש ידע בהנהלת חשבונות
2. **מזכירה**
ידיעת אנגלית — עברית, כולל הדפסה, לשעות עבודה כ־13.00—18.00.
3. **מתאם ייצור**
לתכנון ופקוח על מעקב חומר.
— בוגר בי"ס תיכון או מקצועי.
— ידיעת אנגלית הכרחית.

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם.
סודיות מובטחת.

לסלון אלנבי 110
תל־אביב
הסלון הדו־קומתי למוצרי חשמל ביתיים
דרושים

1. **איש מכירות**
בעל נסיון במכירת מוצרי חשמל
2. **מנהל חשבונות עצמאי**

*

לקביעת ראיון נא לפנות לטלפון 615902, 611966 — למיכאל.

דרוש
טכנאי אלקטרוניקה

לחברה ליבוא ציוד תקשורת
בוגר חיל אויר או קשר
בעל נסיון בציוד AM ו־FM
ת.ד. 16091 תל־אביב

נא לציין על המעטפה „עבור טכנאי"

ל„דאש"
תעשיות אלקטרו־פלסטיות (ישראל) בע"מ
דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות
בעל/ת נסיון בתעשיה
5 ימי עבודה בשבוע

לקביעת ראיון נא לפנות בכתב למפעלנו: איזור התעשיה א' נס־ציונה או טלפונית 950447.

לבית הספר עירוני מקצועי עמל א'
שכון פג'ה פתח־תקוה
דרוש
עוזר למינהל
בעל השכלה תיכונית ונסיון במינהל

על המעונינים לפנות להנהלת ביה"ס טלפון 911732.

דרושות פקידות
למשרדנו החדש בפ"ת
שעות עבודה 8.00—16.00
ותנאי שכר טובים.
באפשרות החשבון גם פקידות ללא נסיון לאחר שרות צבאי.
לפנות שטראוס שוקו בע"מ, תוצרת הארץ 13 תל־אביב (פנת גבורי ישראל 118)

A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION

אלביט מחשבים בע"מ
דרושים

1. **טכנאי אלקטרוניקה**
דרוש נסיון קודם במעגלים לוגיים וספרתיים.
2. **טכנאי אלקטרוניקה**
לעבודה בתיעוד הנדסי.
3. **טכנאי מכני - טכנאי מכונות** או **טכנאי ייצור**
2—3 שנות נסיון בייצור מכשירים אלקטרוניים.
4. **מתכנן מכני - שרטט בכיר**
נסיון של 3 שנים בשרטוט ותכנון חלקי מכונות, רצוי בנושא ציוד חשמלי.
5. **מבקר איכות - טכנאי אלקטרוניקה**
לבדיקה סופית של מכשירים.
6. **בודק מכני**
לבדיקת חלקי מתכת מיוצרים עבור מכשור אלקטרוני, ידע והבנה בקריאת שרטוטים מכניים, רצוי נסיון של שנתיים לפחות.

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם.
סודיות מובטחת.

יודעי פרסית
(גברים ונשים)

באם הנכם מעונינים בעבודה מעניינת באזור תל־אביב

והינכם עונים לדרישות הבאות: —

* שולטים בשפה הפרסית והעברית
* בוגרי בית־ספר תיכון
* לאחר שרות צבאי

נא פנו לת.ד. 33411 תל־אביב בפרטים אישיים מלאים (קורות חיים, השכלה, כתובת ומספר טלפון).
— סודיות מובטחת —

עירית קרית־שמונה
מכרז פומבי מס' 8/74

עירית קרית שמונה מכריזה בזה על משרה פנויה כדלקמן:

מהנדס חשמל

תאור התפקידים: אחראי על אחזקת רשת החשמל בעיר, אחראי על ניהול צוות עובדים, כושר ניהול משא ומתן עם גורמים ממלכתיים ופרטיים.
דרגה: בהתאם לכישורים.

ינתן דיור במקום

מועמדים מתאימים יפנו בכתב למזכירות העיריה עד ל־15.11.74.

אברהם אלוני — ראש העיריה

---

ide
חברה לפיתוח תעשיות בע"מ
INDUSTRIES DEVELOPMENT CORPORATION LTD.
למשרדנו בחיפה דרושים

* **מנהל יחידת עיבוד נתונים ומערכות**
כישורים: ידע בתכנות, ניתוח מערכות ונסיון בהפעלת מערכות: מעקב, בקרה וניהול.
* **מהנדס בנין**
בעל נסיון בניהול התכנון של פרוייקטים מורכבים.

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב עם פירוט נסיון קודם והשכלה לת.ד. 6144 חיפה מיקוד 31060.

תנאים טובים — אתגר ועניין. סודיות מובטחת.

לחברה ישראלית למובילים בע"מ
דרוש/ה:

פקיד/ה מרכזן/ית

לסניפנו בתל־אביב
אחרי שרות צבאי
בעל/ת ידע בעבודות משרד וכתיבה במכונה עברית

מועמדים/ות מתבקשים/ות לפנות אל:
מר זמיר, בסניפנו בתל־אביב, טלפון 35882(03).

صكنا من الامل

דרושים

פקידים · טבחאים · בנאים · שרטטים · מחסנאים · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

ערד תעשיות כימיות בע"מ
דרושים

מפעילים למתקני הייצור
* בוגרי 10 שנות לימוד לפחות.
* בעלי כושר בריאות תקין.
* יוצאי צבא.

הנדסאי/טכנאי מכונות
* נסיון של 5 שנים לפחות.
* ידע ונסיון מעשי בתכנון מבני פלדה, צנרת וכללי.
* יכולת טיפול בנושאים אלה באופן עצמאי.

טכנאי מעבדה
* רצוי נסיון בעבודה במעבדה כימית.

מכונאי אחזקה
* בוגרי בית ספר מקצועי או הכשרה מקבילה.
* בעלי נסיון בעבודות אחזקה במפעל תעשיתי.

מכשירנים
* בוגרי בית ספר מקצועי או הכשרה טכנית מקבילה.
* נסיון של מספר שנים בתעשיה.

מסגרים
* נסיון של שנה עד שנתיים.
* רצוי מסגרי תעשיה עם נסיון בקונסטרוקציה וצנרת.

אלקטרונאי
* בעל נסיון בבקרה תעשיתית.
* נסיון בעבודה של 3 שנים לפחות.

טכנאי ייצור
* בעל נסיון של 3 שנים לפחות בעבודה של בית מלאכה מכני למטרות תכנון עבודה.

השכר יקבע בהתאם לכישורי המועמד
תנתן עזרה לדיור

מעונינים יפנו בכתב לפי הכתובת: ערד תעשיות כימיות בע"מ, מחלקת כח אדם, מישור רותם, ד.נ. ערבה.

— סודיות מובטחת —

חברת גל מרין
לרגל הרחבת סניפנו באשדוד
דרושים:

1. **מכונאים ימיים**
בעלי הסמכה לקצונה בבי הסוהר או בוגרי בתי־ספר ימיים.
2. **מכונאים ימיים**
ללא הסמכה, בעלי נסיון בעבודה באניות.
3. **מסגרים רתכים**
בעלי נסיון של שנה לפחות או בוגרי בתי ספר מקצועיים ותלת־שנתיים במגמות מסגרות ורתוך.
4. **חרט מעולה**
עצמאי בעבודות חריטה בעל ידע בכרסום.
5. **מלגזן**
לעבודה עם מלגזה 5 טון.
6. **קניין**
בעל נסיון של שלוש שנים בענף המתכת רצוי בעל רכב.
7. **טכנאי מכונות**
בעל כושר לבצע עבודות הקמה וארגון.

נא לפנות בכתב להב' גל מרין ת.ד. 4007 אשדוד או בטלפון: 055-31375.

תדיראן
למפעל הסוללות ברחובות
דרוש
מכונאי אחזקה
אחזקת מכונות ייצור אוטומטיות ופנאומטיות. בוגר ביה"ס מקצועי
*
מועמדים מתאימים יפנו ישירות ל־מפעל עקיר רחובות — מול בית חולים קפלן.

תדיראן תדיראן

דרושה
מפעילה למכונה להנהלת חשבונות אוליבטי
בעלת נסיון של שנתיים לפחות.

לפנות בכתב״ד עם פירוט קורות חיים ומשכורת מבוקשת וטלפון לת.ד. 2136 תל־אביב. על גבי המעטפה לציין "מפעילה למכונת אוליבטי".

חברה ישראלית לאוטומובילים בע"מ
מפיצי Ford בישראל

עבור סניפנו בחיפה
דרושים:

מחסנאי לחלקי חלוף
* נסיון של שנה לפחות במקצוע זה.
* לאחר שרות צבאי.

פקידה קופאית
* השכלה תיכונית.
* רצוי נסיון במקצוע זה.
* לאחר שרות צבאי.

המעוניינים מתבקשים לפנות אישית לסניפנו בחיפה — רחוב יפו 145.

מועצת המנהלים של התיאטרון העירוני מודיעה בזה על משרה פנויה של
מנהל כללי
לתיאטרון עירוני חיפה

להלן הכישורים הדרושים למילוי משרה זו:
* השכלה אקדמאית
* כושר ארגון וביצוע מעולה
* יכולת לתכנן ולנהל מערכות מורכבות
* רקע והבנה בנושאי תרבות ואמנות
* ידע ונסיון רב בניהול כספים, תקציבים, כח־אדם, משק וכו'
* כושר הבעה מעולה בעברית ושליטה בשפה מערבית אחת לפחות
* יכולת לנהל יחסי צבור ויחסי אנוש טובים.

רק מועמדים העונים על כל דרישות המשרה כנ"ל מתבקשים לפנות בכתב״ד עד 28.11.74 תוך ציון קורות חיים, נסיון קודם וכו', אל יו"ר מועצת המנהלים של התיאטרון ה־עירוני, ת.ד. 4105, חיפה.

לחברת בנין ציבורית
דרושה
עוזרת למנהל או מזכירה בכירה

כישורים:
● ידע רחב ונסיון בעבודות משרד
● כושר הבעה בכתב ובע"פ, כולל ניסוח מכתבים ופרטיכלים.
● השכלה תיכונית מושלמת.

המעונינות מתבקשות לפנות מיד בכתב עם פרוט קורות חיים ומספר טלפון לת.ד. 7037 ת"א, מיקוד 61070.

מפעל קיבוצי בגליל העליון
מחפש
מנהל מח' עבוד שבבי
לתפקיד מינהלי בכיר

הכישורים הדרושים:
— נסיון בנהול מחלקת דומה
— רצוי מגיל 40 ומעלה.

נא לפנות לת.ד. 1334 ת"א למספר ד/22274.

לחברת בטוח ישראלית
דרוש/ה
פקיד/ה אחראי/ת לתביעות
הכישורים הנדרשים:
נסיון בטיפול בתביעות, השכלה תיכונית.
תנאים טובים למועמדים המתאימים
סודיות מובטחת
נא לפנות בכתב ת.ד. 987 תל־אביב.

"קונכור" בע"מ
עבור עבודה בחו"ל
דרושים:

★ **מהנדס בניין**
לניהול מחלקת תכנון למפעלי קונסטרוקציות מתכת
5 שנות נסיון — לפחות, כולל הכנת מפרטי עבודה באנגלית ועברית — על בוריין.

★ **מהנדס/הנדסאי**
★ **מכונות**
לניהול ייצור של מפעלי קונסטרוקציות
נסיון של 5 שנים בייצור קונ־סטרוקציות. אנגלית, עברית — הכרחי. חוזה עד 3 שנים.

נא לפנות בכתב״ד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם ל"קונכור" בע"מ — רח' בן־יהודה 101, תל־אביב.

— סודיות מובטחת —

למפעל ויטה
מחלקת האריזה
דרושות עובדות במשמרת שניה
(חלקית)
לשבוע עבודה מקוצר של 5 ימים
●
לפנות למחלקת כח אדם במפעל, רחוב מודיעין 11, בני־ברק, טלפון 786141.

לביח"ר אוליבקס בפתח־תקוה
דרושים
1. **מפעילי מכונות**
העבודה במשמרות
2. **שוער שומר**
העבודה במשמרות
3. **מסגר כללי**

נא לפנות ל־903782 בין 8.00 ל־17.00.

לחברה מסחרית דרושה
פקידה כתבנית עברית
מנוסה
לעבודה משרדית שונות, עם ידיעה קלה באנגלית.
לאחר שרות צבאי
לפנות לדיבקו בע"מ, רח' מאה"ש 40, תל־אביב.

איגוד ישראלי לעיבוד אינפורמציה
ירושלים ת.ד. 13009 הקריה רוממה טלפון 525110 (02)

דרוש מזכיר

התפקידים
(1) ארגון כנסים וימי עיון
(2) ניהול המזכירות
(3) פיקוח על הנהלת החשבונות
(4) תיאום עם גופים מקצועיים אחרים
(5) נסיעות רבות בעיקר לת"א

הדרישות
(1) נסיון מינהלי רחב
(2) נסיון בניסוח מסמכים ובעריכת פרסומים
(3) ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין
(4) רצויה השכלה גבוהה

המשרה היא מלאה, והתעסוקה היא לפי חוזה מיוחד לשנה אחת עם אפשרות של הארכת החוזה.

מקום העבודה בירושלים,
השכר לפי כישורי המועמד.

שאלונים ופרטים נוספים ניתן להשיג במזכי־רות איל"א, ת.ד. 13009 ירושלים, טלפון — 1—525110 (02).

המועד האחרון להגשת הבקשות 30.10.74.

אלתא
התעשיות אלקטרוניות בע"מ
אשדוד
דרושים

★ **מנהלן**
הכישורים הנדרשים: השכלה תיכונית מלאה, רצויה השכלה גבוהה במדעי ה־חברה. שליטה מלאה בשפה עברית ושפה זרה נוספת. כושר הבעה בכתב ובע"פ.
המועמד חייב להיות תושב אשדוד או הסביבה הקרובה.

★ **עובד ביחידת שכר**
הכישורים הנדרשים: השכלה תיכונית, ידע ונסיון בהנה"ח, רצוי נסיון קודם ב־נושאי שכר.

★ **מזכירה בכירה**
הכישורים הנדרשים: כושר ניהול משרד באופן עצמאי, נסיון של 3 שנים לפחות בעבודות מזכירות.
●
על המעונינים לפנות בכתב אל מחלקת התעסוקה של אלת"א — אשדוד.

למפעל תעשייתי
בסביבות רמת־גן
דרוש:
מנהל חשבונות ראשי
* סוג ג'—ד' הנהח"ש
* 3 שנות נסיון לפחות בתעשיה
* עדיפות לבעלי נסיון
תנאים טובים למתאימים
לקביעת ראיון נא להתקשר 781228 בין השעות 14—16

למשרד מהנדסים
דרושים
שרטטי קונסטרוקציה
עם נסיון
תנאים טובים
5 ימי עבודה בשבוע
לפנות טל. 03-264166.

לחברת נתיבי נפט בע"מ
דרושים
★ **מזכירה כתבנית**
אנגלית עברית — לעבודה בתל־אביב
★ **שרטט(ת) מפות**
לעבודה בתל־אביב
★ **צעירים משוחררי צבא**
לעבודות קשות זמניות בסיני.

המעונינים יפנו בצרוף פרטי קורות חיים, הכשרתם ונסיונם המקצועי לת.ד. 20072 תל־אביב.

עירית ירושלים

עירית ירושלים מכריזה בזה על המשרות הפנויות הבאות: —

1. # מהנדס העיר
במחלקה לתכנון העיר
(מכרז מס' 109/74)
הדרגה: דרגה בדירוג המהנדסים בהתאם לכשירויות המועמד.

2. # ממונה על אגפי התכנון
במחלקה לתכנון העיר
(מכרז מס' 110/74)
הדרגה: דרגה בדירוג המהנדסים בהתאם לכשירויות המועמד.

פרטים נוספים אודות המשרה וכמרכן טפסים להגשת מועמדות אפשר לקבל בלשכת נהל שרות העיריה, רחוב יפו 22, חדר 213, קומה שניה.

בעלי הכשירויות הדרושות מתבקשים להגיש בקשותיהם לנהל שרות העיריה עד יום שני, י"ט בחשון תשל"ה (4.11.1974).

ירושלים, ט' בחשון תשל"ה
25 באוקטובר 1974

המנהל הכללי

לחברה ארצית
דרושה
מזכירת אגף
בתל־אביב

דרישות המשרה:
* השכלה תיכונית לפחות.
* נסיון של שנתיים בעבודת מזכירות.
* כושר לקיום מגע עם עובדים וקהל.
* כושר לנהל צוות כתבניות.

לפנות לת.ד. 16091, כל פניה תיענה.
נא לציין על המעטפה "עבור מזכירה".

למלון 4 כוכבים באילת
דרושים
1. # מנהל/ת מחלקת קבלה
2. # מנהל אחזקה

מוסמכים במקצועות הנ"ל בעלי נסיון של שנתיים לפחות מתבקשים לפנות טלפונית: 03-622302 בין השעות 08.00—16.00.

הודעה על משרה פנויה מס' 41/74
לבנק ישראל בירושלים
דרושה
כתבנית ועובדת טלקס
בשפה האנגלית
רצויה ידיעת השפה העברית

המעוניינות תפנינה עד יום 6.11.74 לבנק ישראל, רחוב הסורג 2, בירושלים, או בטלפון מס' 111 224.

לבית חרושת גדול למזון
דרוש
לסניפו בירושלים
סוכן/מוכרן מנוסה
בעל רכב פרטי
נא לפנות בכתב בציון פרטים אישיים ונסיון קודם לת.ד. 24081 תל־אביב.

לוח 1 מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: מום חול — 2.30 ל"י. בערבי־שבתות וחגים —.3 ל"י (מינימום 8 מילים)

עבודה

הצעות עבודה

פקידים

דרושה פקידה לעבודה חלקית — אחה"צ...

דרושה מתחילה דרושה ליום עבודה רצוף 8—15 לכתוב ל־ת.ד. 20050 ת"א עבור "סקירה".

עוזרות ומטפלות

ברחובות דרושה מטפלת + הפלצות לזוג עבודה אורז. קומלמו. מנדלי 8 רחובות.

דרושה מטפלת 5 ימים, שעות נוחות. טלפון 416326.

מספרות

דרוש/ה ספר/ית מעולה ומקצועי/ת, רק בעלי מקצוע מעולים יפנו לטלפון 455986.

דרושות שתי תלמידות וספרית טובה, בתנאים טובים. סלון חן" רח' רזיאל 26 רחובות טל' 767640.

חרטים ומסגרים

דרושים מסגרים ומסגרים כעזר ליה, משכורות גבוהות. טלפון 848625.

שליחים

דרוש שליח בעל קטנוע אחראי ומסור. טלפון 287881.

ביקוש עבודה

גזירה ותפירה

יהלומים

זבנים

שרותים

שעורים

בולים

דורי שמשו והחשמל

הכשרה לעבודה

מטבעות ומדליות

כל מה שאתה מעלה על דעתך, ועוד הרבה יותר — תוכל למכור ולקנות בלוח מעריב

"מעריב" מפרסם אלפי מודעות "לוח" מסחריות ומשתדל עד כמה שזה אפשרי לראות לכך שתוכן המודעות לא יטעה ולא יוליך שולל. בכל מקרה שנתגלה תוכיח את ההיפך, אנא פנה למכון לממשר הוגן, רחוב אחוזת בית 3 תל־אביב עם קטעי המודעה וסמור פרטים על המקרה.

(המשך המדור בעמוד 7)

(המשך המדור בעמוד 7)

המשך הצעות עבודה בעמוד 7

תנסה לעומתו את הקשר הישראלי — בין ההיצע והביקוש באמצעות הלוח מס' 1

לוח מעריב

הלוח הנפוץ ביותר במדינה
בעתון הנפוץ ביותר במדינה

מודעות ל־ לוח מס' 1 מתקבלות:

בתל־אביב: בית "מעריב" מחלקת המודעות רח' קרליבך 2. סניף "מעריב", תל־אביב, שדרות רוטשילד 33. בסניפי "דחף": דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות), אלנבי 123, בריהודה 7

בירושלים: סניף "מעריב" רח' הלל 14/16. סניף "דחף": רח' יפו 43. ובכל משרדי הפרסום

בחיפה: סניף "מעריב" רח' הנביאים 32. סניף "דחף" הרצל 11. ובכל משרדי הפרסום

בבאר־שבע: סניף "מעריב" רח' הפלמ"ח 81. ובכל משרדי הפרסום

בכל סוכנויות "מעריב" בארץ ובכל משרדי הפרסום.

صكدا من الاهل

صكنا من الأمل

עורם מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד ... מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 2.30 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 3 ל"י (מינימום 8 מילים)

דירות

ברחובות, להיות בבניה בכביה היות 3—3½—4—4½ חדרים, דירות גיל הרצל 185 ... 956959

למכירה ברחוב עקיבא אריה ... 4½ חדרים ... 785046—232354

(המשך המדור בעמוד 7)

1-1½ חדרים

קבלני בנין

2 חדרים

2½ חדרים

3 חדרים

3½ חדרים ויותר

דירות למכירה

דירות להשכרה

וילות ובתים

בשכר־חודשי

(המשך המדור בעמוד 7)

(המשך בעמוד הבא)

מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 38. מ־8 בבוקר עד 6 בערב
מלה: ביום חול — 2.30 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 3.— ל"י (מינימום 8 מילים)

מן העמוד הקודם

דירה ריקה 3 חדרים, איינשטיין 415188.

2½ חדרים בהרצליה, מיידית. 055'25590

3½ חדרים יקר. טל' 747365.

תבנית ל־800 ל"י.

נערות במרכז בני ברק לבעלי מקצוע חופשי 722634

בשכ"ח 3 חדרים — בשעות משרד.

בצע סבי 6־3 חדרים 550 ל"י ג'י.ג'י.

בשכ"ח דירת 3 חדרים, 944142 ,763018.

2½ חדרים עם טלפון 872016.

דירה חדשה ריקה 285337.

שניים ריקה סביבה 225216 מיידית.

3 חדרים רחוב סר 721683 טלפון.

עבות להשכרה דירה חדרים 912155.

מרוהטים + פ"א + רמרכזיות, טלפון 414230.

3 חדרים לא מרוהט 051'91225.

(המשך בעמוד 7)

מי מפתח

ת בת"א לכל מטרה 6256.

דירה על הגג — 30,000 תל־אביב 837430.

— 100,000 — 20,000 שדרות ישראל 8, תל־אביב.

דירת חדר וחצי קומת עליה. לצלצל 258020

גג מרכז רמת־גן ק"ק ללא ילדים. טלפון

ושותפים (משותפים) 625629 17,500

ושותפים (משותפים) 625629 35,000

חדרים ע"ע מרוהטת, נאות רחל מזלון

בת 1½ + טל' אזור במסביבות הי ערבות בנקאית 263025 19,007.

דירת 2 חדרים, קומפלט, להשכרה — בשבת.

משותף 3 מפוארים, ברמ"ם 8, 03—471406 פרט לי

עמק יזרעאל 62 ק"ב

חדרים גדולים ונגישות כל רבה שפירא, ת"א, 16, טל' 50413

דירת 2 חדרים 65,000 ק"א, ריינס תל־אביב 2828.

+ פ"א ברמת־גן, ק"א 43956

(המשך בעמוד 7)

דירות מרוהטות

במרכז 3½ חד־ רים + טלפון ק"א ע"ע, טל' 471486

בן 10, 2 חדרים על חשי, ללא מ־ 27.10 יום א'

של 3 או 2 חד תל־אביב להשכרה קומפלט. טל' 238420

חדרים מרוהטת קומ ג'ודר גן וטלפון 580

דירה בר"ג, טלפון, ל"י, בערב 741485

דירת שני חדרים, 250 טל' 233969

דירה מרוהטת להש חדרים, חימום מרכזי, 1500 ל"י לחודש. 03'242341

שותף/ה לדירה 16—18 רק 863365

דירת 2 + טלפון, מיידית 763816

3 חדרים בדיזנגוף, מרוהטת או ריקה, טל' 224189

דירת 3 חדרים, — + מזגן אויר בצפון 34

להשכרה דירה 2½ + ג'ודר וגן 246603

דירה 2 חדרים מרו־ חצי. 748447

2½ חדרים מול "הדר" גבעתיים. טלפון 746311

דירה חדר וחצי מרו־ דובנוב, לפנות טל־

מרכז בשכ"ח 2½ חד־ קומפלט, בערב

חדרים מרוהטים — 650 לחודש.

3 מרוהטים עם טל־ 744555

— להשכרה מיידית, מרוהטת, 2 חדרי שינה, אנגלו־סכסון, חר 930021/2

בר"ג — 2½ + רהוט ויחוד חדשים, 611653 בבית:

דירת 3 חדרים + טלפון 263781

לפנסיון 2½ חדרים בצפון ת"א 440307

חדרים מרוהטת לנקוט בצפון 229045

4 רהוט פלא + מסוף

דירת חדר רחבה, פרי נ"ר, גן פריג'ידר חוד 03'2617

דירה 2 חדרים ב מרוהטת + טלפון —

דירות להשכרה

בתים

לתקופה קצרה בשכ"ח דירת לוקסוס 3 חדרים מרוהטת + מעלית + הסקה מרכזית + טלפון + חניה צמודה טלפון 244325

להשכיר דירת 2 חדרים מרוה־ טת במרכז גבעתיים 234870

חדר ליחידה, רצוי סטודנטית בצפון תל־אביב, 241063 אחה"צ.

דירה נאה מרוהטת + טלפון לתיירים. 457081 פרט לשבת.

בראשל"צ בהזדמנות 3 יפים מרוהטים חלקית לשנה 948649

דרושה שותפה לדירת שני חדרים בצפון. מוטי 54303

ברמת־אביב בשכ"ח דירת 3 חדרים מרוהטים. טלפון 417080

דירת חדר קטנה נוזדון — דיזנגוף + טלפון 450 ל־ חודש. שנה מראש. 224262

במרכז תל־אביב בשכ"ח — 500 ל"י — 2 חדרים, רח' שטרוקנא 30 דירה 4.

בשכר הדירה 2½ ח' מרוהטים, טלפון, מעלית, גורדון 85 תל־אביב, להתקשר 244741 ,746059

דרושה שותפה לדירה בבתים 250 ל"י 854554 פרט לשבת, 12—8.

בראשל"צ דירה מרוהטת 4 חדרים, קומה ג', חניה צמודה, מתחת לעמודים. לפנות כל הי' יום לטלפונים 443459 738675

דירה 3 חדרים מרוהטת קומ־ פלט + טלפון גם למטרה, סביבת הכיכר. טל' 223480 — 613212

ברמת־גן להשכיר 3½ חדרים מרוהטת מלא, קירור, חימום. גן, טלפון. טל' 732225

ע"י הבימה 2½ מרוהט, ב־ שכ"ח. לסטודנטים/משרד 240796

3 מרוהטת בווילה במקום שקט ונקיה ברמת־השרון, רק לזוג — להתקשר 479280

בבני־ברק במרכז דירה 2 חד־ רים מרוהטת + טלפון בשכ"ת. לפנות טלפון 782080

בצפון ת"א 3 חדרים מרוהטים מדצמבר בשכ"ח. 451584

סטודנטית משותף פליישי לדירה בצפון. 456656 רק ביום ראשון מ־12—18.

בגבעתיים בשכ"ח 2 חדרים — מרוהטת. טלפון 262898 — 201162

דירת חדר + פ"א ק"א שקטה אוורירית מרוהטת לזקנה, — טלפון, בקרבת מלונות, מרצבור ת.ד. 3029 תל־אביב.

חדר בדירת סטודנטים + מטבח גורדון 26 ת"א, ויצליצקי.

ברחובות 3½ חדשה מאד — ריהוט חלקי. 241414

2½ מרוהטת קומפלט + טל־ פון בצפון ת"א. פרטים — 055—91872 מארבע אחה"צ פרט לשבת.

3½ שדרות סמאטס ק"ג 3 כיוונים, גנה. 03—458724 לפני 07.30

דירת 1½ מרוהטת יפה + טלפון דבוטינסקי, פינת דיזנ־ גוף. פרטים בטלפון 236358 18—20

סטודנטית מעונינת בשתי סמו־ דנטיות שותפות לדירה 2 חד־ רים במרכז רמת־גן. טל' 472348

להשכיר בחולון 3 חדרים נדי־ לים מטבח + פינת אוכל כדו־ המת קומה ב'. טלפון 453015 בין 3—6.

בגבעתיים רח' המרי 20 — 2½ חדרים מרוהטים קומפלט טלפון 737142

ברעננה 2 חדרים בבית קטן + גן + פריג'ידר + מזגן פרטים בטלפון 921219 720697

דרושה שותפה לדירת 2 חדרים מרוהטת ביאליק 86 רמת־גן — לפנות לדניאלה בשעות הבוקר במקום ואחה"צ 746212

בבתים 2 מרוהטת קומפלט — 450.— מיידית טל' 859637

שותף/ה או שתיים, לדירת 3 קומפלט בצפון — 230339

כאור־יהודה (בניורא) 3 חד־ רים מרוהטת, טל' 055'22534

דחוף! דרוש/ה שותף/ה לדירת 2 וחצי + טלפון, רמת־גן — קריניצי 77, הראל.

דרוש/ה שותף/ה לדירה סמו־ דנטית — 3 חדרים + סלון + טלפון במרכז פ"ת 907310

דרושה שותפה לדירה מרוהטת ע"י שרתון + טלפון 445048

בדמ"פ 2 מרוהטים ק"ב 65000 בג'רוני אליזם 11 כניסה ב' נריין 8—9 בערב בימי חול בלבד.

בנאות אפקה ת"א 2½ בשכ"ח רהוט חלקי 479828

דירה מרוהטת בת חדר ושרו־ תים ברמת גן טלפון 793037 בין 17—21

להשכיר 3 חדרים מרוהטים ברום צהלה + טלפון + מזגן כיורי 251021 — 983128

דירת 2½ חדרים, מרוהטת, — טלפון, מקור וגן ברמת־יוסף — בתים. טלפון 417712 בערב.

מיידית! דירת 4 מרוהטת או חלקי, טלפון, הסקה, חניה, בג צמוד. 246615

3 חדרים ע"ע + טלפון, אבן עזרא 3 רמת־גן 746655

שותפה לדירת 3 + טלפון — 230 ל"י. טלפון 244821

ברחובות 3 חדרים מרוהטת ע"י המכללה להשלאות 03'952829

בבבלי להשכיר בשכ"ח דירה 2 חדרים פרוחה מרוהטת לי"ס חר שים. טלפון 453381 13.00—16.00

דרושה שותפה לדירת 1½ סדר חמת בצפון + טלפון 454081 פרט לשבת 419024.

3 חדרים בחוד המלך ג'ורג' פ"א 284542 חוץ משבת.

ברחובות 3½ דו משפחתי — חימום ביהנ מקרבת הסכוי. — 03'952873 מ־19

דירת 2 חדרים לחודשים, בצרוז 46 טל' 32791.

דרושה שותפה שלישית לדירת 3 בצפון 246944 10—19.

להשכרה בבבלי דירת 3 חדרים מרוהטים + טלפון 268466

מושמות שותפה ל־2½ + בצפון ליד העיריה (—.375) 245365

(המשך בעמוד 7)

חדרים מרוהטים

חדר מרוהט לגבר. אבולעפיה, מאפה 25.

חדר נאה ונפרד בדירת קומ־ פלט, פרטיות. 260634 אחה"צ.

חדר, לבחורה שתכרת אמצעים, לכתוב לסניף מעריב רח' הים שילר 33 ת"א למס' ר/7372/3.

חדר יפה ומרוהט + שמוש במטבח לזוגות אנגלית בפרזו 52879

חדר מרוהט יפה בצפון תל־אביב לבחורה. טל' 453412

בצפון חדר מרוהט + הסקה + מעלית + טלפון. טל' 363952

חדר גדול לשביל גבר אחד או שניים. 03'922440

חדר מרוהט בשכ"ח, רצוי לי אישה, טל' 37579, יד אליהו.

לבחורה, חדר מרוהט יפה ב־ מרכז חולון. טלפון 843272

חדר יפה מרוהט ליחידה ברמה־ גן. 734061 — 7.00—9.00

חדר מרוהט ליחיד בחצר יבנה 17 תל־אביב מירסקולסקי.

חדר יפה ליחיד מרוהט, מר־ פסת נפרדת, מקום מרכזי — רמת־גן 731998

חדר מרוהט ליחיד/ה, מרכז בעלי מלאכה 26, טל' 287368

חדר נאה עם מרפסת מאחורי כבר דיזנגוף ליחידה בתנאים נוחים. 285918

חדר מרוהט להשכיר, בינה, קק"ל 48, ק"ן, ת"א.

חדר מרוהט להשכיר בצפון תל־ אביב עם הסקה וטלפון להתק־ שר בין 12—10 לפנה"צ 6—4 אחה"צ בטלפון 265068

להשכיר חדר + נוחיות ב־ פורייזון 73 רמת־גן, לרדמן.

סטודנטית בסטודנטית שותפה לדירה ברמת־גן (—1,200) לה־ קשר 741027

חדר מרוהט יפה עם שמוש במטבח ברח' מיצקין — טל' 248211 משעה 6 בערב.

חדר לבחור ברוך השלום 75 ת"א, מ־15—18, כניסה ב', קומה ב' 03—728748 10

להשכרה חדר לבחורה בצפון ת"א, טל' 266337, חיים מיפה 18.00

סטודנטית מחפשת חדר בסביבה בראשון קרית אונו חבימה 359994

אשה מבוגרת מעוניינת להש־ כיר חדר, רצוי לנשים מבוגרות דוברות אידיש. טלפון 473408

חדר מרוהט ליד בהרי־שמואל מ־6—14 225506

חדר יפה ליחיד/ה בדירת אישה בודדה. טלפון 447234

בצפון ת"א במקום שקט חדר לבחורה. 252993 ,251735

לסטודנטים! חדר לזקמים + מגניון מלא במרכז רמת־גן 789985

חדר מרוהט לבחור — הפלך ג'ורג' 455 בת.

חדר ליחד בתנאי + ארוחות קלות אצל אשה צעירה — תמורת עזרה חלקית בשעורים ובהרבה לבן 8½ לואי מרשל 46/7 תל־אביב (בית החייל).

חדר המר מרוהט עם מים חמים במרכז 280556

להשכיר חדר מרוהט + חצר + מזגן 732316 רמת־יצחק.

להשכיר חדר מרוהט ליחיד — רמת־גן, המעגל 5, גורמן.

ברמת אביב חדר מרוהט רצוי לסטודנט 419461 לפנה"צ אחה"צ 866763 418735

לבחורה חדר מרוהט טלפון — 257502 תל־אביב 14.30—16.00

חדר מרוהט ליחיד/ה במרכז בעלי מלאכה 10, שחורי.

חדר יפה מרוהט לבחורה שימוש חלקי במטבח. 412007

חדר מרוהט ליחיד, תל־אביב, בוגרשוב 12, אפשטיין, ק"ב.

(המשך המדור בעמוד 7)

ביקוש דירות

זוג + ערבויות בנקאיות מחי־ פש דירה מרוהטת / ריקה 58805

חדר מרוהט בסביבות מוגרבי, לאשה עובדת או סטודנטית — טל' 290177

דרושה דירה בקיראון או קרית אונו: הצעה עם מחיר ת.ד 26477 ת"א.

דרושה דירה בשכ"ח, קניה, דמ"פ. ערבויות מובטחות. — 861003

לדירות "הומר" דרושות דירות לקניה ושכ"ח עבור קונים ו־ שוכרים בעלי ערבויות. 299802

דרוש חדר מרוהט בתל־אביב לחודשיים בלבד 621164

(המשך המדור בעמוד 7)

דירות להחלפה

מעונין בהחלפת דירה 3 חד־ רים 85 מ"ר בקרית אונו בדי־ רה מתאימה בחיפה. טלפון — 04—221196 בשעות 16—7 עבור רלמיגי.

אולמות

אולמות באיזור התעשיה בבת־ ים למכירה ולהשכרה בגדלים 800 מ"ר — 150 מ"ר. גולדבוין בע"מ, בלפור 47 בת־ים, 865985

אולמות ומבני תעשיה לכל מטרה ובכל גודל 625629

אולם כ־100 מ"ר + טלפון וכוח ק"ב בסביבות הרצל ת"א. לטלפון 53823

אולם דרוש בשכ"ח 100—150 מ"ר 252366 גם בשבת.

אולם לתעשיה להשכרה בתל־ אביב 100 מטר + כוח + טלפון 741313

להשכרה באזור תעשייתי במ־ קום מרכזי בסביבות רמת־גן ב־ קומה ב' 100 מ"ר, עם כח + טלפון חלקי כניסה מיידית — להתקשר בשעות העבודה 756812

בחולון אולם 63 מ"ר בצפון ת"א, למשרדים, למחסן, לבית מלאכה ולכל מטרה 412918

במכירת־אורה אולמות לתעשיה בגדלים שונים, מחירים נוחים, "בריקין" 734155/6

להשכרה אולם 80 מ"ר בעיר, באזור התעשיה חולון יוזר ק"ח + חדר + חשמל וטלפון לפי נות 822360

בסביבת חולון 2,000 מ"ר מגר דר עם מכונות ומשרדים לכל מטרה, 847115

(המשך המדור בעמוד 7)

מגרשים

מגרש לבנייה בזכרון יעקב! 67,000 ל"י. הבינלאומית, אלנבי 116 ת"א.

מהר השמיה, מגרש צמוד לי בנייה! 37,000 ל"י הבינלאומית אלנבי 166 ת"א.

בצפת 5 דונם בשלמות בנוש 456252 טל' 13706

מגרש גדול בהזדמנות! — בזכרון יעקב 14,200 ל"י — הבינלאומית, אלנבי 116 ת"א.

מגרש פרטי צמוד לאזור התע־ שיה רעננה 45,000 ל"י. לטלפון 52903 תל־אביב בשעות 9—13.

הזדמנות מיוחדת! מגרש גדול בגדרה — 26,500 ל"י. הבינלאומית, אלנבי 116 ת"א.

למכירה פרטי מגרש בצהלה, רח' עיר שמש, טל' בית 416930 עבודה 253302

בין ת"א לירושלים מגרש לבי־ נית קוטג' בשכונת וילות, הדר 30485 ת"א.

אדמה דרושה לוילות ולקוטגים רמשכשתיים, בדהנאי, 757281

בהזדמנות מגרש בהדרה, גובל בשטח בניה, 249602, בבית — 419598

מגרשים דבים לבניה לתעשיה ולהשקעה בתל־אביב, ירושלים, אשקלון, הרצליה, פתח־תקוה ר עיר 625629

2½ דונם וארבע דונם מגרשים בגבעתיים. טל' 063—88102

מגרשים בהר הכרמל באזור מתפתח. נוה מרהיב!! ! 7,250 ל"י קוטאי, במאבו!! "ארמות סבטהים" אלנבי 140 613128

המגרש היפה בזכרון (עליה "במסתהים"), דונם 200,000 — 03'735693 — 03'722459

למכירה 2 דונם בבנימינה ר"ב דונם בעתלית. להשקעה. 03—418071

ליד רחובות בהזדמנות!! מקום יפה גובל באזורי בניה — 8,600 ל"י "חשקעות" אלנבי 55

ברמת־השרון — בהזדמנות!! מגרשים אחרונים במקום מקסים גובל בבניה! — 45,000 ל"י — "השקעות" — אלנבי 55 ת"א.

בזכרון־יעקב דונם אחרי פרצ לציה — 15,000 בתשלומים נוחים. 634920

למכירה מגרש 800 מ"ר ברחוב שבסמוך להתפתחות, אפשרי ה־ סורה דירות. טל' 02—389373

מעונין לקנות מגרשים בכל חלקי הארץ. ת.ד. 44575 חיפה.

למכירה מגרש לבי וילות, 750 מ"ר, אדמה פרטית קרוב לי מכללה לחקלאות, חוזה 26 מ', 190,000 ל"י. אנגלו־סכסון, הרצל 161, רחובות, טל' 950152

מגרשים זולים במכמורת, חדרה, מבריח על הים וכזכרון — בתשלומים 625949

בנתניה, להפרה, קבלנית לבנין דרוש מגרש לבניה מיידית, טל' 914248

בהרצליה פיתוח 2 דונם לבניית 4 קוטג'ים. 734152 אחרי 17.00

מגרש תעשייתי, 15 דונם באיזור תעשיה, ראשל"צ. אפשרי 10 או 5 דונם. להשכרה או למכירה מיידית. אלגבהר, עליה 1, תל־אביב, — טלפון 612288 10—12.

מגרש + בית קטן 1400 מ"ר קק"ל ברמת השבים 928170 — 862352

בהרצליה, באזור יוקרה, קרוב לחוף הים ולוילות, מגרשים טובים לבניה מיידית. 800 מ"ר 120,000 ל"י. נא לפנות לראו־ בני, 063'89066

באבן־יהודה 1 דונם אפשרי בניה שני בתים 180,000 — 053'99076

בירושלים, קרקע צמודה לבנ־ בהתנצרפתית 75,000 לרונט, טל' 02'234347

בשיכון דן 3 מגרשים 600, 700, 730 מ"ר לבנייה פרטית במקום טוב. "סנף", רמת־השרון סוקו־ לוב 44. 986680 ,474746 בערב.

בהזדמנות בהרצליה דונם לבניה מיידית (קוטג'ים) 250,000 — 625629

דרושים מגרשים לבניית וילות וקוטג'ים בכפר־סבא, רעננה, רמת־השרון, הרצליה, ר"ג וה־ סביבות. 299802 "הומר".

בתל־ברוך: מגרש שליש דונם ובית חדר אחד 04'525554

(המשך המדור בעמוד 7)

תריסים

חשוב למרכיבי תריסים, נפתח מחסן אלומיניום, מכירת פרו־ פילים, פלסטיק ואביזרים לי־ תריסי פלסטיק, זכוכית ויטרינות, גבעתיים, רח' ארלוזורוב 3.

התקנת תריסים פלסטיק וזכוכית ישר מבית החרושת "הדר", טל' 226213 ובערב 757898.

"במחירים הישנים" מגידת מר־ פכות (עם ציפוי) טלפון 907685

מתקנים תריסים בכל הסוגים — גם חדשים טלפון 907685

בוטיק תריס טל' 798348 ייצור והרכבת תריסים, חלונות אלו־ מיניום וחלונות ראווה.

תריסים וחלונות עבודה מעולה ובאחריות "דשא" בע"מ דיזנ־ גוף 38, טלפון 280706

(המשך המדור בעמוד 7)

מבני תעשיה

למכירה באזור מרכזי באזור תעשיה בפתח־תקווה, 1800 מ"ר אולם תעשיתי, קומה קרקע, 5½ מ' גובה. אנגלו־סכסון, טל' 03'342341

אולם לתעשיה 80 ממ"ר ליד הבורסה ברמת־גן. להשכרה ב־ שכ"ח, טלפון 784003

בפ"ת במרכז למכירה אולמות לתעשיה עד 600 מטר, ביג'י בע"מ, ההגנה 18 פ"ת.

בפ"ת ביתני תעשיה ומלאכה בשלוש קומות בגדלים שונים החל מ־100 מ"ר, בכביש הראשי באורליב, טל' ביום 903125, ב־ ערב 915910 את שאול.

(המשך המדור בעמוד 7)

ספרים

ספרים עבריים ולועזיים בכל ה־ תחומים, קונה "פולס", תל־אביב הפלך ג'ורג' 36, טלפון 248616 מחירים גבוהים.

למכירה אנציקלופדיה העברית כל הכרכים המופיעים. טלפון 844250

מכירות

למכירה בהזדמנות אופני ראלי ספורט. טלפון 235433 מ"ד 14.

למכירה אוסף (פרטי) תמונות מקוריות של הצייר סימון גלמן (1910—1927) — טלפון 03'230610

אקורדיאון מצוין 80 בס, סדרה "מקוניק" 8 פ"מ מצוינת. 848289

הדר מיוזע חדש + טמפון סטריו במצב טוב + 2 רמקולים — 1500 ל"י — טל' 904680

דלת הזזה 4 כנפות 2.58×4.78 — טל' 746439

מכירת כלים ומסוינגהאוז כמו עם חדש ודוד השמל. 918318

דלפק מכירה 3 מטר, פורמיקה + מגרות. טלפון 845098

אוטנר ספורט עם 10 מהלכים למכירה במצב חדש. —500 ל"י טלפון 476716 גם בשבת.

מהמהגרים 10 מסרות + אביזרים, חריטה ומרכבים ומוצקיות חדש בזול. 852175

למכירה פינת אוכל שולחן ו־ כסאות מעץ תיק ריהוט סלון תוצרת דנית — ספה, 3 כורסאות, ושולחן. להתקשר בערב 445858

למכירה כרסומת "הולמר" (מי־ טוס בדידי"טורם) לומטיב רבנו חננאל 16, ת"א, 821501

אמקור 11 1000 ל"י, מסה זר נית עץ תיק 1500 ל"י, מצב מצוין טלפון 749491

לרגל נסיעה מערכת הרמה וסופרה, בר ריפוד מכלוסה חומה 10 מ', מכונת כתיבה אנגלית "הרמס בייבי", הכל חדש ותוצרת חוץ. 03'754963

מכונת כתיבה השמלית אנגלית "ברזרר" בארזיה פרטים 721998

ציוד לפיקניק — מתרמה + שטינג + פריזר + משחר. — 419071 בבית 823679

אופניים ראלי במצב מצויין בת, ואופניים לבן 10, עזרא, מרכז מסחרי סביון.

בימנה מעולה "מרמוט" 12 מו־ תרים, לרגל נסיעה. 230057

במרתפת, מקדחה, מריויר רטורנר ומגוונים, 03'521487, ובערב 02'534791

למכירה בהזדמנות מערכת (כמי עם הרשנו לציפוי נהרשת, גיקל ופליז). 02'65568

כלל סבה מרופי חרש מבודד 6×4 טלפון 784752 פרט לשבת.

חדש — מכירות של רכבו אר־ מנת מקפיפה מרונה — ספקו. עודפי יצוא, רגמי תצוגה וסוג ב'. באולם התצוגה החדש, רחוב נוש חלב 20, כניסה מדיזנגוף 192, ת"א.

למכירה מכונה לציפוי מסמכים אוטומטים עד 42 סנטימטר תוף יבוש קורא, פלס מקצועי מגד מן אוניברסל, גומי "אריה" נתניה, הרצל 31, 053'23486

חלקי ריהוט שנשארו ממכירות פומביות במחיר הזדמנותי — שבת בין השעות 10 בבוקר עד 10 בערב. מועדון המערה, יפו העתיקה.

למכירה "בלאגנהאוזל" מקררת 16 מ"פ + קול + כסף — 954809

שטר 3½ מ' —1000, מעקה לסי־ פסת —350, מיכל פנים 3,000 —1000. 03'924039

רהיטים עתיקים, פורצלנים, קריסטלים, תמונות, כד סיני עתיק, חדר שינה פורמיקה, ספרות וכו'. 761708

שולחן יד פרסים דינימלי קורמרווייס. טל' 231614

לבנייה עצמית, רמקולים מכל־ גוחים מסוגים מעולים ומבני רי כמויאי חיי־פי, במחירים מטוכים: כולמירנ אלקטרוני־ קה — דיזנגוף 263 ת"א, — אס.ג'יו. אלקטרוניקה הביואים 11 חיפה.

לאמפליפים מקררים להספקה רה גם לפי הזמנות 824573

למכלה מקרר ארון ויטרינה לאספקה מיידית מהמלאי. 824573

למכירה ארון 4 דלתות במצב טוב 444479 — בערב.

בהזדמנות אופני ספורט 10 מהלכים במצב מצוין. 288019

מייטר־דרדר "אקאי" כמו חדש — 2,000 ל"י. טל' 03'853016

בהזדמנות מסימון פורגה וראשי אורמופון + רמקולים אלקטרוניים. 03'479825

פייפ אקאי מקצועי סטריאו סוני חדש, גלגלים + קסטות קסטות + גדולות. 958684

מחירבאן מחשב ביס למשרדי פים ומהנדסים, פונקציות מרי גונומטריות ולוגריתמים ד זכרון. 13.00—8.00 295603

שמיה פרסי נהדר 3½×2¼ ממר. טל' 456614

שולחן אוכל עגול קיפול 1.20 כסר + 6 כסאות בסגנון עתיק תוצרת חוץ וכמעט חדש — 6000.— ל"י. לפנות לשרה. חר רשנה 27 סביון או טלפון בית 753036 ,752056 בשעות אחה"צ והערב.

מטפל קונפקציה שנסגר מוכר שולחן גזירה, מערכת גהוץ ר שאר אביזרים במצב חדש. 623635

מציאה! בגדי נשים מלונדון חדשים וגם משומשים 03'233922

במסיבה כספית מיונר, אמפלי־ טייר, טמפון מגנטי, דק, המער רכת בת חודש. 762359 בערב.

תנור ביריים גדול 12 "ג'נר וורלד" —500 ל"י. פלורמהיים, קוקולוב 37 רמת־השרון.

הנוער ממונים "אלק" אלקטרו־ ביבלן, המכונאים 107 ת"א טלפון 260533

חדש! מכונות כתיבה מעולה בתשלומי שרכשר נוחים — "יזמקו" 612550 — 624185

לרגל נסיעה — מקרר "פרידמן" דרוו עם קטסות, שעון מעורר עם רדיו. הכל בחצי מחיר. — 225662

כל ציוד למלפתים! !! יבוא גיס ויצואנים מלכירות, חייבים מגבדי קול, מרכזיות דואר, — מגברי צלצול, טלפון פנים — רביקומות וחילות, מלפונים מ־ כל סוג צורה וצבע, חלקי חילוף שחורי בע"מ ביהודה 158 — 03'241644

מייקים, ציפות, ציפיות ללא ניהוג. ומגבות מאמריקה. הכל חוץ 844614

"כרומה" — כרית לכל השנה! להשיג בחנויות המעצב ולדירות.

מחירי פרסום! — 1195.— מנר סב כיס פרפי, פריג'ר־לודרמיס, — 1795.— מכונת צילום ב־ "יזמקו" 612550 — 624185

משקלות, מאונים, מוטות, סולמות מראות, ומכשירי הרזיה למכירה, גם ליחידים, 248076, 476716

רהיטים מסוכנים ואוצר אבנים, מרכז קליפה, 46 ב', סבשרת ציון ירושלים.

לנגריה קנה שליים חדש גר מני (קונה). 804218 ,261498

למכירה בהזדמנות מערכת סטריאו "סי־ ליסט" 1100 ל"י — טלפון 03'229601

מכבש (פריים) לנגרים בהזד־ מנות. טל' 904218

בספת בביתר בנויה בתוך הי קיר 650 ל"י כולל התקנה — הייג 888054 867286 וביצינגו יבואו לביתך.

למכירה מכונת אמריקני "הדר מן" ותנור אמריקני "סמן" — 937663

הזדמנות השבוע! לכל לקוחותינו הנכבדים אנו מודיעים על מכי־ רת עודפי יצוא של בגדי ילדים ונוער מרגמי חורף 1975 — "מוסון" אופנת ילדים ונוער — מחסן מכירות: יהודה הלוי 20 תל־אביב.

למכירה מכונת דפוס מרוננוס 50×70 דפוס אבן כלהיו ליד הרואל טולכוס. טל' 053'4012

מבוקשת להנהלת חשבונות דגם אוליבטי, אודים 502 למכירה או השאלה עם שרות ת.ד. 1978 תל־אביב.

למכירה רובוטר רחב 1¼ צול. טלפון 827795 לוי.

למכירה שולחן לשרטוטים ב־ מצב טוב מאוד. טלפון 235356

פייפ אקאי סטריאו מצויין. טל' 922190 שמירים.

מערכת סטריאו "דינמרון" תר צרת אנגליה בתוך רהיט על אנות. 03'938615

מכונת ריתוך צי.או.2 חדשה תוצרת פנ"ז גרמניה 160 אמפר — 7000 ל"י. מתכת להב"ב — 472832

למכירה מקרר, ארון, רהיטי סלון. טלפון 239069

לרגל סגירת חנות למכירה מד־ בני אויר, רהיט מצואר, ציור קירי, ספלים ומראות, ז'נבי מינקמי 69 רמת־גן כל יום בין השעות 9—13, טלפון 751650 — 796061

מכונת הקרנה 16 מ"מ בזול — אחה"צ 864556

הזדמנות! מכונה מערכות אר־ בד וקפה יפניות, טלפון בבית 905826 בערב ובשבת.

הזדמנות בלתי רגילה!! "דר בינים" רח' נחלת יצחק 68 ת"א מוכר את כל המכונות וה־ חליפות האלגנטיות ביותר מי עודפי הייצוא האחרון שנשלח לאוה"ב במבחר גדול מאוד. בצבעים מגוונים, ובמחירי הפ־ רעה ללא תקדים!! פתוח במשך כל היום אוטובוסים 63, 53.

למכירה עמודי ברזל זווית 2 מ' אורך. סבריה, ת.ד. 479.

מקרר אמקור 10 + מכונת כביסה "יונג" 788336 (פרט לשבת).

קולט אריה אמריקאי חדש ב־ אריזה אוריגינלית. ברוש, זכרד בכל 24 רמת־השרון 476965

רמקולים בקונצרטו ומיום מגדר־כג 310, דושים, 448312

עגלת שכיבה, גג, אדום לבן בתוספת אביזרים, טל' 769308

למכירה עגלת שכיבה לתאומים במצב מצוין, טל' 927619

משיה מכבית עבודה יד 300×2 באמיכמר, בצבע גזר, תנור גז "דוואל דוז" אמריקאי, גדול. טלפון 484606

מכירת מיטת תינוק במצב מצוין ועגלת טיול, 229662

חרש!!! תנור נפט ופאני ומכונה לניפוש שער. 452036

בהזדמנות מערכת סטריאו — "קנהוד" 60 ווט טלפון 950498

מגבר סטריאו 2004 מג'י. 2×40 + רמקולים מינוריים. 238906

בהזדמנות מחשב כיס מקסמאם אינטגרונוטם נ.ר.ת. טלפון — 451991

אופני אשה 24 אינטש חדשים טלפון 986039

לרוקה שוקים ציור יחן "לי טר" רבנתו תעו, 39442

רהיטי חנות מתאימים לעתי־ קות לתכשיטים ומתנות ת"א טל' 621164

מקרר אמקור מאה, ארנז מור מיקה למכבת תאורה, כיורים נז שולחן 70/100, טלפון 984168

אריזנות פורמאיקה למסבה למסה 220/0.85, למעלה 110/0.75 כתום וחום. 202624

קומביזציה ציוד במצב טוב 793851 בשעות הערב מטור־צ'ש.

לרגל עזיבה פלה "ורוד" למכירה: ספוחים, ריהוט ואבר זרים שונים. לפנות: בימים א—ה, 9.00—13.00, בן־יהודה 130 תל־אביב.

250 תצריסים לימונגרפיות של הרמן שטרוס ביחוד 04'89719

מערכת סטריאו, 10 מום סוני 2500 ל"י, טלפון 905737

שמאים נדירים של גדולי ה־ ציירים לרציניים בלבד 04'89719

למכירה 2 אמפליפיירים הרשים 25×25 2:×45 + 2 רמקולים 2×45 טלפון 417049

הזה נסיעה קרסים ומכשירי קוסמטיקה ויצמן 74/2 גבעתיים 2.00 ס"ם

תנור בישול ואפיה ומסינג־ האוז, גדול, ותנור גרמני ישן בזול, טל' 828945

בהזדמנות ארון ציודקה + כיסה זוגית הדים 5,000 ל"י. 872377

הזדמנות! הקודם זוכה. פונד־ רוני מיונר "אמפלייר" דואל באריזה, 4,350 במקום 5,600 ג'ג רמקולים באריזה, 2,750 גבריטת חוץ 1,000 קולט אדים גגל חדש 1,350 03—882202 וגם בשבת.

מכונה ליחיד שיש ובלטות 03—924065

כמיספות וליחידים מפרדים, מוקסנים, שואבי אבק, מכונות כביסה, טלויזיות, תנורי אפיה, מרגוצמורים, מערכות סטריאו ומייבשי שיער. יבואו מינה ברזילי 5 תל־אביב.

בהזדמנות!! טלויזיות — ספי־ סונים בקפוצים! 425, 435 כיס דרז' 395 — אמפור עליה 25 תל־אביב.

בהזדמנות סיים קבמות סטריאו כתי ס.ב. 1700 12¼ ל"י, טלפון 255640

תנור אפיה ראשלי עם כירים גז במצב מצוין. 458769

פטריונים סים שגולגנים ושחר רים הסנהר 29 טל' 38317

לתאומים עגלת שכיבה רק לי פרטי לטלפון 415330

(המשך המדור בעמוד 7)

רהיטים

למכירה ריהוט לסלון ופינת אוכל עתיקים. טלפון 943374

מזנון חדש 3×220 לבן מזאר תוצרת בלגיה —10,000. 413635

פילים הקונה רהיטים, אנטי־ קות, פריג'ידרים וירושות — 876852 ,864938 בערב.

חלקי רהיט שנשארו ממכירות פומביות במחיר הזדמנותי — שבת בין השעות 10 בבוקר עד 10 בערב מועדון המערה יפו העתיקה.

רהיטי יבוא 1975, הדרי שינה קומפלט כולל ארון קיר 3,875 ל"י. תצוגת ומכירה גם בשבת 2,355 הדר נוער קומפלט — 03'752688

רהיטי בית, הרימים עתיקים ותמונות בשיפי מ־14.00 הבשר בת 476036

בהזדמנות חדש!! רהוט כבד בסגנון סטודי מפואר הכולל ספריה, שידות, בר, מקום לי מערכת סטריאו וטלויזיה — 732404

ספה אמריקאית שנהפכת למיטה כפולה — מיטה כפולה — חדש!!! 938209

למכירה ארון 4 דלתות במצב מצוין, רוזנבום שמואל, הסבי בים 18, בנייברק.

באר ומכיר קונים רהיטים עתי־ קים משומשים וירושות 825681

"מרסל" — רהיטי מתכת בן יהודה 198 תל־אביב, טלפון: — 241306 פינות אוכל מסוגים, ספסלים, כסאות, שולחנות, — מוכן ובהזמנה.

רהיטי יבוא 1975! חדר שינה קומפלט 3,975 ל"י חדר נוער קומפלט 2,355 ל"י תצוגה ומכי־ רה, גם בשבת 03'752688

עתיקות!!! קונה רהיטים ו־ חפצים עתיקים במזומן טלפון: 31957 כל היום.

למטבח — "ארונטוס" — נחלת בנימין 122 ת"א טלפון — 823362

ספה, 2 כורסאות מוכות, 800 לירות. טל' 731801

בהזדמנות ספה ושתי כורסאות מודרניים, כמעט חדש, תוצרת קארד 260516

"שרייבר" קניה ומכירה, רהוט משומש, פריג'ידרים וכל מיני דברים עתיקים וסמיך, רח' סלו 12 פ"ת, טל' 910294

2 כורסאות + ספה במצב טוב, טל'. 864254

רהוט סלוני קומפלט, מתאים לסלון בגודל בינוני תוצרת דניש, חייבים לראותו! טל' — 859839

ספה, שלחן, כורסאות לסלון 1600 ל"י, 471588

רהוט של רהיטים מיניים מב־ חר גדול, יוהלאוד אלנבי 79, ת"א.

ריהוט, פריג'ידר, וגז, רדיום 222245 ,621288 ולך 44

למכירת רהיטי סלון במצב טוב, 784257 משעה 2.00

רהיטים לחדר אוכל בסגנון עתיק, ויצנזייל, קומפלט, במצב מצוין, מסנתר צימרמן, ורהיטי חדר אוכל לגילים במצב מצוין. 02'412398

למכירה ספה, 2 פופים, שול־ חן ומזנון, טל' 794750

למכירה רהיטי סלון ופינת אוכל קומפלט. טל' 914969

פינת ישיבה מודרנית גומאורי (כמרטבא) + שולחן, פ"ם 17,000 חולון, מוהליבר 20.

ספה סלונית כתולה + 2 כור־ סאות במצב מצוין 847389

בהזדמנות למכירה מזנון, שולחן סלוני + מיטת נער. 259066

קומפלט חדש ספה + מיטה + כיסוי 2 שולחנות — 263357

מזנון בסגנון גרמני בכר אורך 2.20 גובה 90 עומק 70. 1,250 ל"י 944142 ,763018

רהוט סלוני קומפלט, מתאים לסלון בגודל בינוני, תוצרת "דניש" חייבים לראות! טלפון 859839

(המשך המדור בעמוד 7)

קניות

לנחותך קונים כל מיני הי־ סולים במחירים גבוהים, אברהם — אבנר, טלפון 53352

סקיבא קונה רהיטים, ספוחים, חפצים שונים בבדים. 03'926736 בא הביתה. גם בשבת.

שיינר קונה הכל: רהיטים, פרי־ ג'ידרים, כלי בית 50591

מעונין לקנות בסבת 2 טיב. לצלצל 298319 בימיה —9.00 לפנה"צ. 15.00

ויברטור ריחון כל צויד למכון התעמלות. — 284323 868587

קניה של כל מיני רהיטים והב־ די עתיקים במחיר טוב טלפון 055'32908 רק בערב.

דרושה מהרמה משוכפת, — אפשרי גם לא שכיבה דופר עד 1400 פ"ם, מרחק בין העול־ צים 4 מטר. הצעה דעתה או היבת גורסה, להתקשר י"ק — 973662

דרושים ליבר 2 מכבנים אספ־ טרויים עד 5 טון במצב תקין. לכתוב לת.ד. 7671 ירושלים.

מעונין בבגד כסה מרופית לי ביה"ר ס. שור — 03—34752

(המשך המדור בעמוד 7)

הלוואות

חסר לך כסף? הלוואות כגנד ערבויות בנקאיות. 03—613946 04—663677 02—224059

הלוואות! לשכירים, לעצמאים, לעובדי מדינה קבועים. 252307 258752

לעצמאים, לעצמאים, לשכירים, הלוואה גם נגד ערבות בנק־ אית, טל' 59787

הלוואות מיידיות! לעובדי מ־ דינה בדוק מוחד! טלפון 236003

תעודות מלווה

קונים מלוות במזומן, קליפה ד הנבון הנהגה "דייר" שד' רוט־ שילד 10.

צילום

להובב צילום מעבדת צילום בכושר הגדלה 35/35 — 60/60 — 881459

למכירה מצלמה מבטח א"ג באוטומטיק חדשה עדשה 1.4 עם עין חשמלית לקריאות טל' שים. טלפון 53287

למכירה אמקור 11, כירים גז גדולה מצויינת מבגדלת, שעון הרמס איס בית 17/12 שמול, תל זר שוחר.

ספר צילום בכל 15 צילומים שחור לבן, צבעוני והגדלות ענק ב־ פריקולוה, קרקוימת 26 225146

אופניים מנורים ורגילות גבר שות אהלים סידרת תנורים — 722262

מערכת סטריאו טוסלמה, מיחר אמפליפייר מפיפון מ"ם + 2 רמקולים 3,500 03'20153

(המשך המדור בעמוד 7)

בתי מלון

מלון ופנסיה ניצן טבריה מר־ שיק על מכשר חדש של המלי פון 067'22883

מקררים

קונה!!! מקררים משומשים ב־ מחיר גבוה. ובמזומן פיד!!! — טלפון 826997

קונה!!! מקררים במחיר גבוה ביותר ובמזומן, טלפון 824535

קונה!!! מקררים משומשים!!! במחיר גבוה ובמזומן מייד! — 829554

קונים, מוכרים, מתקנים וצובעים מקררים ביתיים ומסחריים. טלפה 76 תל־אביב, 826282

קונה!!! מקררים משומשים ב־ מחיר גבוה!!! 827061 ביום, וכ־ ערב 888141

למכירה פריג'ידר אמקור ב־ מצב טוב, טל' 734068

קונה!!!! מקררים בהחיר גבוה ביום, בערב ובשבת. — 297651

"פריג'יאביב" המלך ג'ורג' 29, תל־אביב, קנית פריג'ידר שאלה של אמון, בקניית פריג'ידר — מנה אלינו. הנגות. התחיקה לי מכירה פריג'ידרים.

פריג'ידרים — הספקה מיידית. החלפת מקררים משומשים, הללה את נורדי, תל־אביב, בן־יהודה 100 טל' 223766

מרכז המקררים!! קניה, מכירה, השכרה 25—30 ל"י לחודש, תי־ קון וצביעה. צ'לנוב 13 פינת לוינסקי 74, טלפון 821864

מכור המקררים!! מ־250 כולל ביומה, מוכר, קונה, כולל ו־ מתקן, הזדמנות!! אמקור 10 ב־ 390 ל"י, "קרוונ'לוינסקי", שר־ רות הרציון 17 תל־אביב, ליד התחנה המרכזית פינת לוינסקי, טלפון: 829554

מקררים הטמלים להשכרה 25—30 לחודש. שכמר, דיזנגוף 123, 224627

אמקור 11, בהזדמנות 885245 גם בשבת ואחרי 12.00

אמקור מאר במצב טוב. בסוח לשנה וחצי 800 ל"י 848502

בהזדמנות מקרר פאר במצב מצוין. טלפון 769925 בבית.

למכירה פריג'ידר פרידמן 11, מצב טוב. טל' 452631

אמקור 11 במצב מצוין! — 1100 ל"י. טל' 782536

למכירה מקרר מכחרי 3 קוב לפנות כפר הירוק צרכניה. — 04'931277/8 טלפון

אמקור 10 כמצב מצוין, טל־ פון 239570 פרט לשבת.

מקרר פרידמן 13 קוב, הפשרה אוטומטית במצב מצוין, 2000 ל"י. טל' 476069 ,623974

למכירה מקרר מילקו במצב מצוין 350 ל"י. 451794

למכירה אמקור טומז (11), טל' 14.30 אחרי 479793

אמקור 11, במצב טוב 900, — 742023 כל היום.

בהזדמנות פריג'ידר ג'נרל אלקטריק אמריקאי 13 קוב, — מצב מצוין 731870

למכירה מקרר "וסטינגהאוז" ישן. לטלפון 52027 עד 15.30

מקרר אאר, 550, הולך ראשון לציון קרליבר 5.

למכירה מקרר מילקו 8 קוב במצב טוב, 843041

(המשך המדור בעמוד 7)

טלויזיות

ט.ב.ב. תיקון, ביומה באחריות ביום ההודעה בזול. 828945

ממכוז ת"א שרות המוסמים לי טלויזיות תיקונים ביקומים ב־ תוכנית מכוון: הלנהו־ ישן בחרש, בורוכוב 4, 324467 — 243445

קונה!!! טלויזיות במחיר גבוה, ביום, בערב ובשבת — 297651

קונה!! טלויזיה מכל הסוגים, משלם מחיר גבוה 827061

מעוניין לקנות טלויזיה צבעו־ נית גרמנית במצב חדש. — 724689

ב־880 טלויזיות משומשות + אחריות! הולך הישנה בנוים הרישה ז'בוטינסקי 52, רמת־גן.

קונה!! טלויזיות במחיר גבוה ביותר ובמזומן. טלפון 824535

קונה!!! טלויזיות במחיר ב־ בוה ביותר ובמזומן טל' 824535

בהזדמנות תדיראן אלקטרונית חדישה —1,700 ל"י, אשרוב, עמינדב 40 (ע"י הסינרמה).

הכתר בזול, תקוני טלויזיה ומערכות סטראופוניות. הרצליה ב' רח' נורדאו 13, טל' 932233

טלויזיות תדיראן פולאריס ב־ מצב טוב, 730238, לא בשבת.

למכירה טלויזיות משומשות לאחר שיפוץ עם אחריות לשנה. החל מ־850 ל"י. אלקטרון — הירקון 290 ת"א.

(המשך המדור בעמוד 7)

הלבשה

במכירי בית החרושת ולקסים לבגדי הליפות לאשה מצמר וי ז'שה, שמלות, סודרים, כות־ נות. חולצות מצמר וסינטטי גם מידות גדולות, "רוקרופ־זוג" הי־ אביב שד' רוטשילד 75, שעות 8—17.30 לוד ע"י "סלורי" (פרט ליום שישי) שעות 8—16.

למכירה עודפי יצור של מעילים וז'קטים מבקאי ועור במחירי בית חרושת. לפנות רח' הגדיות 12 סבירון.

לנשואות דגמי חורף נמועים — 50% הנחה. ההסתדרות 32 פתח תקוה.

שמלות כלה

בהזדמנות שמלת כלה חדשה במידות 38—40 908972

שמלת כלה מבד שוויצרי יקומה מידה 42—40 להשכרה, טלפון 852198

הכל חדש מהפך... בגני של דני. דיזנגוף 158 דיזנגוף 101 ת"א. מבחר שמלות כלה ומפרל פרשלם.

למכירה שמלת כלה 38, מי־ חדת במינה. 251485 ,222671

בהזדמנות שמלת תפה מפריז מעוצבת בהשאלה או מכירה — 57993

מכונות כביסה

למכירה פרידמן "פול אוטומ־ טיק" בהזדמנות למהיר החל־ פה. 053—28045

מכונות כביסה במחירים נוחים תחמים קונה "פולס", תל־אביב ורדי תל־אביב, בן־יהודה 100 טל' 223966 מול מלון דבורה.

מכונות כביסה אוטומטית רקס קריסטל במצב טוב, בורוכוב 31 רעננה, אחוד.

מכונת כביסה אוטומטית "אמ־ קור" קריניצי 106 רמת־גן — 03'734529

למכירה מכונת כביסה רובום אמקור שיפורים 1200 245293

(המשך המדור בעמוד 7)

כלי נגינה

"כאמר" המסתר המעולה, ת"א — פלגיק, דיזנגוף 125, חיפה — אבילאוה, שמריהו לוין 3.

מעוניין באורגן 2 קומות לי תקופה קצרה / ממושכת. 784660

מעוניין לקנות מסנתר משומש בהזדמנות לילד מתחיל. 456215

למכירה גיטרה חשמלית גב־ סון ג'י.אס. וגם ואמפליפייר לרגל נסיעה לחו"ל — 782288

למכירה אורגן חשמלי חדש — 2000 ל"י. טלפון 04—251148

מסנתרים חדשים ומשומשים ואורגנים, מבחר גדול ובתנאים נוחים. פלגיק דיזנגוף 125, טל' 118 220303

בהזדמנות למכירה קלרינט "בומה" חדש, טלפון 917696 פתח־תקוה.

מסנתרים חדשים ומשומשים וגופרות דרדרסי ת"א מרשי מן 37 236458

מסנתרי "קמבלי" "דינמן" "הר" ליצר "סטרייכר" "רימן" ב־ "רסימל" בן־יהודה 148.

מבכל מסנתרים — מסנתר עם סוניטון בינלאומי מומחה לי אקלים מרופי, אחריות לעשר שנים בכל גווני הפורניר, לבקש בכל החנויות המובחרות. המפעל: רמת־ישי, טל' 04'934581

מתקן מסנתרים, אורגנים וכו', מומחה 46 שנים, הזדמנות קניה, הונג הלך 888817

מסנתר משומש יפה למכירה, טלפון 913613 ובעבודה 251907

בהזדמנות אמפליפייר חדש מרשל 100 וואט, גיטרה בס — 063—28802

דרוש אקורדיון 80 בס. טלפון 927792 פרט לשבת.

מרבנק לקנות — למכור — ולכוון מסנתר היועץ במומחה 34332

בשלושה הדרשיה תלמד! — גיטרה — תופים — בס — וכו'! הכשרה ללהקה מתחת! (מז + ואז) תתנגן! צבאות! — "קמפוס" — 459143 לוארבי־ סל 13, תל־אביב.

מעונין לקנות אמפליפייר לשי רה ונגינה. טל' 853894 סוס־.

בהזדמנות אקורדיון "סולי" — סופראני 80 בס, חדש לגמרי — 796771

מערכת תופים למכירה תוצרת פרול יפן, 4 תופים רב מצי לות במצב מצוין 1200 ל"י — טלפון 03'470148

לרגל נסיעה אקורדיון במצב מצוין 410622 פרט לשבת.

בהזדמנות למכירה אקורדיאון 120 בסים "הונר", טל' 912537

למכירה מסנתר כנף גרמני — 754312 טל' 12,000 ל"י

מחסן מסנתרים מכירה — קניה, הרצל 55 רמת־גן, 745721 אחה"צ.

(המשך המדור בעמוד 7)

חיות בית

רועה גרמני לשמירה + תע־ רות, גורי פוינטר נזעים — 846250

גורי רועה גרמני לבנים 735693 בשעות אחה"צ והערב.

בהזדמנות 1 דונם למחירי הזי למה, בקריית־אונו — 02'234780 02'222197

ברמת־השרון — למכירה חנות במרכז — סוקולוב 61, פרטים אצל הקבלן, סוקולוב 73, מ־ 16.00

גורות קולי מהרבעה מופלאת, משפחת אלופים באירופה, או יבוא משויץ. 065—81628 — 14—16, ובשבת כל היום.

סוסה לעגלה ולרכיבה לפני המלטה + עגלה 2 גלגלים מברזל + רהטות בהזדמנות, רפי בהן, כפר אוריה בבבי־ כביש לירושלים.

גורי בוקסר גזעים מנופרים + תעודות. טלפון 03'756989 (03'751529)

למכירה שנאוצר בינוני, נקבה 5 חודשים, תעודות, טל' 783396

גורי דוברמן נהדרים + תעו־ דות יוצאות מהכללי טלפונים: 04—241624 04—714591

"שרשנה" — למכירה גורי קוקר ספניאל ובוקסר גזעיים. 065'88203

למכירה גורי פוינטר יפים, הלמרבן טרבב גורדיאה — 04'720541

ספר אירי גורים יפים עם תעודות טל'. 944361

סוס רכיבה, אוכף וסוס למכירה חנו טל' 053'99534

גור "רלמפי" בן 3 חדשים, — אחרון בהשגה. 419527

גורי דוברמן זכריים שחורים מובחרים עם תעודות 961005

לרגל נסיעה אפגאני בן שני תיים עם תעודות בהזדמנות — טלפון 440000

כלבה לסי, 5 חדשים ותעודה, בערב. 063'24543

למכירה גורי זאב גזעיים ללא תעודה טל'. 734883

גורי קוקר ספניאל אנגלי מי־ בימים, טל' 479784, תל־ברוך.

גורי זאב רועה גרמני. האב מגרמניה + תעודות. 972522

למכירה דוברמן בן שנה 900 ל"י ותעודות אבוז. לא בשבת 053—22378

גורי פריאל יפהפיים, 250 ל"י, 03'53226, גם בשבת.

למכירה גורי רועה גרמני + תעודות סבות גידול גלם. טלפון 39340

(המשך המדור בעמוד 7)

תנורי בשול ואפיה

תנור גז בישול ואפיה 4 לה־ בות במצב מצוין, טל' 262187 בין 1—3.

תנור אפיה ובישול שבים 2+3 חום טל' 202373

הזדמנות! תנור אפיה, גריל ופלטות הכל חשמל 250, 283276

בהזדמנות תנור גז אפיה ו־ גריל + כיריים גז לבישול — 912537

סירות

מפרשית דגם "שחף" בשיפורי חורפיים טלפון 257040

(המשך המדור בעמוד 7)

שטיחים

שני שטיחי פרסל חדשים ב־ הזדמנות, טל' 235513 ת"א.

3 שטיחים פרסים קטן מפרסי טלפון 458921

מזגני אויר

מזגני אויר בהזדמנות מ־2¼—2 כ"ס. 31113, 38487 "דאמאי", אר־ לינגר 2.

(המשך המדור בעמוד 7)

עזור מעריב

صكاني الاصل

עורף מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב
מחיר מלה: ביום חול — 2.30 ל"י בערבי־שבתות וחגים —.3 ל"י (מינימום 8 מילים)

כלי רכב

מכוניות למכירה

סוסיתא משומשת — קנה רק במקור ותקבל סוסיתא משופצת לפי מפרט ביח חרושת אוטו־קרס. מפרט ביצוע תיקונים ו־אחריות. העברת בעלות חינם! מימון 1000 מינימום 3000 חינם! ואחריות!!! מוסכי חלקים ו־בוסים לשירותך. פנה עוד ה־יום לש.ל.ם. רח' בוזגלו 10 ת"א (מימין מגשר נחלת יצ־חק) טל. 251980 כונם סוסיתא קרית אריה; אזור התעשיה פתח־תקוה רח' אריה שנקר 3, טל. 914725.

הטובנסקו! כרמל או מנדר מ־שומשים מהמפעל! עם אחריות! או רנו 1975 בתנאים לא רגי־לים ,רכב ישראלי", צומת אבר כביר יפו, מכוניות מרכזיות לרנו וסוסיתא 821473.

כרמל משומש!! או מנדר!! עם אחריות המפעל!! מעולים חינם!! העברת בעלות חינם!! פנה למרכז (החזרו מוקיים) ,רכב ישראלי", צומת אברביך יפו, (ליד תחנת הדלק) טל' לכל מומין!! 821473.

1964—1965

1963 עד

1966—1967

1968—1969

1970—1971

1972—1973

1974—1975

מכוניות להשכרה

20% הנחה בהשכרה מכונית חדישות גליקזופרם הירקון 134 טל' 226623.

ביקוש מכוניות

אופנועים וקטנועים

אביזרי רכב

(המשך המדור בעמוד 7)

המשך מכוניות למכירה בעמוד 7

עסקים

(המשך המדור בעמוד 7)

חנויות

(המשך המדור בעמוד 7)

משרדים

חקלאות

(המשך המדור בעמוד 7)

טרקטורים

(המשך המדור בעמוד 7)

מחסנים

מחסן לאיחסון מכונות וני־למשאות דרוש בסביבת אביב. בהצעות: ת.ד. 353, ת"א.

בשכ"ח מחסן 130 מ"ר קו־קרקע, בנחלת יצחק. אלנבי עלית 1, תל־אביב, טל. 2288 .12—10

דרוש מחסן להשכרה בקו קרקע 70 מ"ר באיזור תל־אביב 728441.

להשכרה מחסן 200 מ"ר חצר 300 מ"ר, על יד רמ"ח 14.00 965263.

עורף רחובות

הצעות עבודה

דרושה מטפלת בתנאים טוב ויצמן 36 דירה 11.

מטפלת לילד 3½ לפני ואחה הגן. אפשרי אם לילד. התחלת עבודה תוך חודש. סוריה, הב גולדברג 7.

מכוניות למכירה

פריגץ 1000 שנת 67 שמור היטב. 956050 רחובות.

דירות להשכרה

3 חדרים ק"א 450 רצוי לתקו־פה ארוכה. 257—462.

דירה חדשה 3½ חדרים להש־כרה מיידית בקרבת המכון. טל־פון 955236.

ברחובות ברחוב אייזנברג, 4 חדרים + טלפון לשנה תוך 03—746498.

מכירות

רהיטי סלון במצב מצוין, פי־רני 13/32.

לוח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 2.30 ל"י. בערבי־שבתות וחגים —3. ל"י (מינימום 8 מילים)

שידוכים

220868 דיזנגוף 212 ...

בת 44 אטרקטיבית, דתיה, מעוני... לנשואין. ת.ד. 8654 חיפה.

חנויות

בת זוג

בן זוג

S.E. Cohen ste. 1406. 663 Minoru Blvd. Richmond B.C. Canada.

(המשך הטור בעמוד 7)

התצאלות ומשכים

חוגים

טיולים

ריקודים

קוסמטיקה

אולמות למסיבות

הודעות רשמיות

ספורט

טיולות

לוח אשדוד

דירות למכירה

הצעות עבודה

מבני תעשיה

פרסומים

לוח נתניה

קבלני בנין

דירות מרוהטות

דירות למכירה

ביקוש דירות

עסקים

וילות ובתים

מגרשים

פרסומים

דירות להשכרה

לוח הנגב

מכוניות למכירה

דירות למכירה

מגרשים

חנויות

פרסומים

דירות להשכרה

לימודים

הצעות עבודה

לטובתך הקדם למסור מודעתך ל„לוח מעריב" — ביחוד לערב שבת

פרטי, כותב תוכניות למחשבים אלקטרוניים
לא רואה, גובה 1.71,
משכיל, אינטליגנטי ומסודר
משוגן בבחורה
למטרה רצינית
טל. 821232 תל־אביב

... דרושים ...

כימאים שרטטים מחסנאים ... מנהלים פקידים לבורנטים

לחברה ליצור בטון מוכן
דרוש בבאר־שבע
מנהל מפעל
בעל יוזמה וגישה מסחרית, בגיל 26 עד 40.
רצוי בעל רקע הנדסי/תעשייתי בענף הבניה, ונסיון בניהול צוות עובדים.
שפות עברית ואנגלית.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, ובציון תנאי השכר המבוקשים לת.ד. 3686 ירושלים

למועצה לשווק פרי הדר
דרושה
מפעילת טלקס באנגלית
שעות העבודה מ־12.00—18.00
נא להתקשר טלפון 440411
קו פנימי 272

למפעל ליצור בטון בדימונה
דרוש
סדרן עבודה
א. השכלה תיכונית.
ב. אופי נמרץ + כושר ניהול צוות עובדים.
ג. נסיון טכני רחב.
ד. רשיון נהיגה (רצוי רכב).
לפנות: טלי 91624 / 057—91647
ת.ד. 781 דימונה

למפעל חלקי חילוף
דרושים
* **עובד לחנות**
בעל נסיון של 1—2 שנים.
למכירת חלקי חילוף לרכב.
* **נער לעבודה בחנות**
להתקשר טלפונים: 33108, 32176.

דרוש נער
לעבודות משרד ושליחויות
בדבר פרטים נא לפנות לרשות הנמלים, בית מעיא, דרך פתח תקוה 74, קומה 12 חדר 1215 בין השעות 07.30—15.00.

כיתן דימונה בע"מ
עבור משרדנו בתל־אביב (הדר יוסף)
דרושות
1. **מזכירה בכירה**
בעלת נסיון קודם
2. **פקידה כתבנית**
בהצעות נא לפנות לת.ד. 2147 תל־אביב או בטלפון 473132 בשעות לפנה"צ.

הרשות לחינוך והכשרה ימיים
דרושה
ספרנית עברית אנגלית
לספריית המכון להכשרה ימית בעכו.
דרגה השכר הקבוע לפי הדירוגים הארציים.
לפנות לכר וצלר, מכון להכשרה ימית, רחוב יהושפט 7, עכו; טלפון 04—911016/7/8.

למפעל מתכת בתל־אביב
דרוש/ה פקיד/ה
למחלקת הנהלת חשבונות
סוג ג'—ד' עם נסיון
תנאים טובים למועמד/ת המתאים
*
טלפונים: 32176, 33108

כיתן דימונה בע"מ
עבור משרדנו בתל־אביב (הדר יוסף)
דרוש מנהל חשבונות
סוג ג', ד'
בעל נסיון של שנתיים
בהצעות נא לפנות לת.ד. 2147 תל־אביב או בטלפון 473132 בשעות לפנה"צ

דרוש
מכונאי קרור רציני
עם שנתיים נסיון לפחות ורשיון נהיגה
תנאים טובים למתאים.
לפנות טלפון 665531 בערב 512518 חיפה

לחברה אמריקאית בת"א
דרושה
כתבנית אנגלית
(שפת אם אנגלית)
רצוי ידע בהפעלת טלקס
לטלפן 455135

בוני הסיטי בע"מ
דרושה מזכירה
לחברה לבנין ביפו
לטלפן 52210 או לכתוב ת.ד. 8590 תל־אביב

صكنا من الاهل

לוח ירושלים

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בירושלים:
רחוב הלל 14/16. פתוח מ־8.00 בבקר עד 6.30 בערב

דירות

[illegible]

קבלני בנין

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

דירות להשכרה

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

חדרים מרוהטים

[illegible]

ביקוש דירות

[illegible]

משרדים

[illegible]

חנויות

[illegible]

עסקים

[illegible]

מגרשים

[illegible]

מחסנים

[illegible]

חקלאות

[illegible]

אולמות

[illegible]

בתי מלאכה

[illegible]

ביטוח

[illegible]

שדוכים

[illegible]

ריקודים

[illegible]

טלוויזיות

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

שעורים

[illegible]

שרותים

[illegible]

קניות

[illegible]

שרותי רכב

[illegible]

מכוניות למכירה

[illegible]

ביקוש מכוניות

[illegible]

קטנועים

[illegible]

מכונות כביסה

[illegible]

מקררים

[illegible]

שטיחים

[illegible]

הלבשה

[illegible]

תריסים

[illegible]

פרסומים

קבלת מודעות ב„מעריב" — ירושלים, רחוב הלל 14/16 — פתוח מ־8 בבקר עד 6.30 בערב.

[illegible]

מכירות

[illegible]

כלי נגינה

[illegible]

רהיטים

[illegible]

תנורי אפיה וכו'

[illegible]

המשך „לוח ירושלים" בעמוד 7

הפתעה בחיפה

לרגל חיסול המלאי
מחירים בהנחות

ללא תקדים

רהיטי מאליק
הנביאים 32 חיפה

צרכי חשמל בסיטונות

הראשון בסוגו בארץ
בהנחות גדולות עבור מזומן.
חייג למס. 30342
מתקבלות הזמנות מכל הארץ.

מגרש נהדר

דונם אחד
במרכז קרית־אונו
אפשרות בניה גם לבית דו משפחתי
טלפון: 752903—03

אולמי גל

ידאליהו — ליד בריכת „גלית"
במוצ"ש 26.10.74
ערב בידור
בהשתתפות:
בועז שרעבי
זמר הנשמה דוד יאנג
רקודים לצלילי
להקת „המראות"
הגדולות ופרסים

מעוניין להשקיע

במלון עד 3 כוכבים
במרכז בת־ים, תל־אביב או נתניה עד 6 מילי.
בהצעות רציניות לפנו
תיווך „פאר" בת־...
864718 — 866057

הכן ביתך לחורף

בידוד קירות
מפני רטיבות
ביצוע מידי
אחריות מלאה
בן ארצי יחיאל
רח' יהונתן 3, ב"ב
טלפון 786178

להשכיר בשכ"ח
משרד 3 חדרים
(אולם) קומת קרקע
המאספים 18
טל. 265179 או 458033, ת"א.

מעריב — לוח חיפה

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בחיפה: ... 32. פתוח מ־8.00 בבקר עד ...

[illegible]

לוח חיפה

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בחיפה:
רח' הנביאים 32. פתוח מ־8.00 בבקר עד 7.00 בערב

הודעות

תערוכות

דירות

בלני בנין

דירות למכירה

דירות מרוהטות

וילות ובתים

דירות להשכרה

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

דירות להחלפה

טלוויזיות

מכוניות למכירה

קטנועים

בתי ספר לנהיגה

כלי נגינה

מזגני אויר

צילום

מכירות

רהיטים

מקררים

חיות בית

תנורי אפיה ובישול

המשך „לוח חיפה" בעמוד 7

صكنا من الاهل

עמק חיפה

המשך מן העמוד הקודם

הצעות עבודה

מכונות כביסה

עסקים

תנורי חמום

שמלות כלה

שעורים

תזמורות

חקלאות

קניות

שרותים

אבידות

פרסומים

מגרשים

חנויות

משרדים

מבני תעשיה

מחסנים

בתי מלאכה

אולמות

ביקוש עבודה

פרס גדול מאוד

למחזיר
טבעת יהלום
יקרה
שאבדה לתיירת
ביום 23.10.74
בערב בין נמל
התעופה בן־גוריון
ומלון הילטון ת"א.

נא להתקשר למודיעין
במלון הילטון טל. 244222

מצלמה חינם ללא הגרלה!

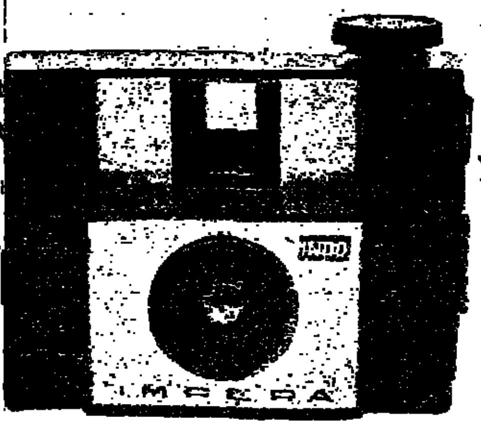

כל החותם לשנה על **מעריב לנוער**
או מחדש מנויו לשנה נוספת, יקבל חינם, ללא כל הגרלה, מצלמת „אימפרה" — מתוצרת צרפת.

מספר המצלמות מוגבל
וכל הקודם זוכה!

פרס חינם נוסף לבחירה:

3 כרכים מתוך הסדרה „מסד עם ישראל ומורשתו" על פי האנציקלופדיה העברית
- כרך ראשון: **התשמונאים**
- כרך שני: **המאבק על דמות הבית הלאומי**
- כרך שלישי: **המאבק לבטחון ולעצמאות**

סדרת ספרים אקטואלית היצוכית, הכוללת חומר־עזר רב לתוכנית הלימודים.

אולם הפרס העיקרי יגיע לביתך מדי שבוע בשבוע: עתון מתקדם אקטואלי וחינוכי לנוער המתבגר, הכולל חומר עזר רב ללימודים.

אם תפעל מייד, תהנה מן היתרונות הבאים: —
- השבועון יגיע לביתך בדואר, מדי שבוע, ללא תשלום נוסף.
- אתה זוכה בהנחה ממשית של כ־28% ממחיר הגליון הבודד.
- על־ידי תשלום מראש, אתה מבוטח מעליית־מחירים צפויה במשך השנה.
- ובנוסף לכל: פרס אישי יקר־ערך, אשר יפתח לפני בנך אופקים חדשים לתחביב מהנה.

גזור, מלא ושלח עוד היום

תלוש התימה

☐ מנוי חדש

☐ חידוש מנוי קיים — מספר המנוי במקרה של מנוי קיים

לכבוד
מעריב לנוער, מח' המנויים
ת.ד. 20020 תל־אביב

הריני מעביר לכם צ'ק/ המחאת־דואר על סך של —.95 ל"י כדמי־מנוי לשנה אחת, על „מעריב לנוער", כולל דמי משלוח הפרס לביתי.

שם המשפחה: ____
שם פרטי: ____
כתובת: ____

אני מעוניין במצלמה ☐; אני מעוניין בספרים ☐

המוסד לביטוח לאומי
בסניף תל־אביב
מפנתה משרה

התפקיד:

מפקח מחוזי על הגבייה

הדרגה: י"ג בדירוג האחיד.

תיאור התפקיד:
אחראי לגבייה תקינה של דמי הביטוח מעצמאים ומעבידים בהתאם להוראות חוק הביטוח הלאומי, תקנותיו והוראות הקבע של המוסד;
בנהול משא ומתן בכתב ובעל־פה עם גורמי חוץ ומקבל קהל במסגרת תפקידו;
מכוונה על עובדי הגביה בתחום תפקידו בסניף.

התכונות הדרושות:
השכלה אקדמית (תואר ב.א.) בכשפטים או מדעי החברה;
נסיון של 7 שנים בעבודה מינהלית;
כושר הבעה בכתב ובעל־פה;
כושר לנהל משא ומתן בדרג גבוה;
ידיעת השפה העברית על בוריה, ידיעה שפות נוספות רצויה.

הערות:
בקשות יש להפנות בצרוף 2115, יש לצרף תעודה על השכלה ונסיון בנדרש.
מגוריסים ראשים להגיש מועמדותם בכתב רגיל. את הבקשות יש להגיש למח' כח־אדם, המוסד לביטוח לאומי, שד' וייצמן 13, ירושלים עד תאריך 17.11.74.

עמידר
החברה הלאומית לשיכון עולים בישראל בע"מ
לשכת מזכיר החברה / היחידה לכח אדם

דרושים

מינהלנים

בסניפים הרצליה, גוש דן, אור יהודה, חולון, בת־ים — במסגרת מחוז ת"א

הגדרת התפקיד
טיפול ביחידות דיור בשיכונים בתחום האכלוס, הגביה והאחזקה.

דרישות התפקיד
1. השכלה תיכונית
2. ידיעת השפה העברית על בוריה, רצויה ידיעת שפה לועזית נוספת.
3. כושר קיום מגע עם קהל וגורמי חוץ.
4. כושר הבעה בכתב ובעל־פה.

הדרגה המוצעת
י"ב (עד־בית 28 נק') — י"ד (עודדלת — 32 נק') מהדירוג האחיד.

מועמד הגר מחוץ למקום העבודה המוצע יצוין כיצד הוא מציע לפתור את שאלת הדיור במקום. המועמדים עשויים להידרש להשתתף בקורסים המאורגנים ע"י החברה.

המועמדים יגישו את הצעותיהם למשרה הנ"ל בכתב יד ברור ליח' כח אדם של החברה לפי ת.ד. 7045 מיקוד 61070 תל־אביב עד לתאריך 4.11.74

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

מודיע על המשרה הפנויה הבאה: —

במרכז לחקר אוירונוטי

כדסם מבשירן

הכישורים הדרושים: בעל ידע ונסיון בעבוד שבבי ויזני, עבור נושאי מחקר ופיתוח.

✱

מועמדים מתאימים נא לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המעשי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למו"פ בע"מ, קרית הטכניון — חיפה — 32000 — עד יום ו', 1 בנובמבר 1974, בציון מספר המכרז 130/74.

דרוש מדריך

למטעים נשירים בגליל העליון

✱

המעוניינים יפנו לארגון מגדלי פירות, שד' שאול המלך 8 ת"א, טל. 266267

לחברנו היקר

משה עוזר

ברכות חמות עם הבחרך

לסגן ראש עיריית בת־ים בפועל

בתפקידים:
יו"ר מחלקת הסעד
יו"ר מחלקת שיכון ואיכלוס
ויו"ר מחלקת קשישים ופנסיונרים

עלה והצלח

מחבריך

רפי־הרשימה הממלכתית־סניף המרכז
רפי־הרשימה הממלכתית־סניף בת־ים
רפי־הרשימה הממלכתית־סניף יפו ת"א

נג.
עשה את המינמום למען אלה
העושים את המכסימום —
תן טרמפ לחייל!

הקדם למסור מודעתך ל„לוח מעריב"
— מספר ימים לפני מועד פרסומה

בקרוב ייפתח

מחסן ערובה כללי

באשדוד

מתאים לאחסון כל מוצרי ייבוא וכן אחסנה כללית
לתקופה בינונית וארוכה
קיימת אפשרות להשכרה
השטח כולו או בחלקו

טלפון: 055-31633
053-24801

תפארת

דירות תפארת בראשון־לציון

אצלנו כל דירה היא וילה

במקומות היפים ביותר בעיר

- ברח' התומר 4 חדרים 8 דיירים + מעלית, לוקסוס מלא.
- ברח' שינקין 4—3 חדרים 8 דיירים לוקסוס מלא.
- ברח' אוסישקין 3 חדרים לוקסוס מלא + חניה חינם.
- ברח' דרור 4—3 לוקסוס מלא + מעלית ל־24 חודש 3½ קומה 7 + הגג.
- ברח' אברמוביץ 4 חדרים לוקסוס מלא + מעלית
- ברח' מניה שוחט 4—3½ לוקסוס מלא
- ברח' ברניצקי 4—3½—3 לוקסוס מלא + מעלית

במחירים ובתנאים נוחים משכנתא עד 30.000

הרצל 59 - טלפון 946858

טכנאים · בימאים · שרטטים

הפניקס הישראלי

החורף־התחילה
ולבטוח
ואלמנטרי

סודיות מובטחת

פניות: בכתב — חידוש, יהודה הלוי 55, תל־אביב
טלפונית — 624515

כרמל בע"מ
למחסנאי

דרושים

דסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • **דרושים** מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

הפניקס הישראלי חברה לבטוח בע"מ

חידוש סוכנויות לבטוח בע"מ

המרכז להדרכת סוכנים

לימודי החורף-תחילת נובמבר

יועצים לבטוח חיים ואלמנטרי

אנו דורשים!!!
- בוגרי תיכון
- נשים וגברים
- חרוצים ושואפים לעצמאות
- צעירים ברוחם

אנו מציעים!!!
- הדרכה אישית מעולה
- הכנסה גבוהה מהרגיל
- הסמכה כיועצים לבטוח
- קריירה

סודיות מובטחת

פניות: בכתב — חידוש, יהודה הלוי 95, עבור אייל
טלפונית — 624815, 614379.

דרושה

פקידה

אחראית ומנוסה

עם ידיעת השפות: עברית, גרמנית ואנגלית

לתפקיד עצמאי בחברה ידועה בת"א

נסיון של לפחות 5 שנים בעבודות משרד.

שעות העבודה: 07.30 עד 15.00

נא לפנות לת.ד. 4935, תל־אביב, עבור "פקידה אחראית".

בתי זקוק לנפט בע"מ

דרושים

1. **מהנדסי פרויקט בכירים**
מהנדסי כימיה עם נסיון רב בתהליכי בית זקוק, תהליכים קטליטיים, מתקני עזר ושרותים והנדסת פרויקטים.
בעלי כשר ארגון, כושר מנהיגות ויוזמה. שליטה מלאה בעברית ובאנגלית הכרחית.

2. **מהנדסי פרויקט של מתקן בודד**
מהנדסי כימיה עם נסיון בתהליכי בית זקוק ובהנדסת פרויקטים.
בעלי יוזמה. שליטה מלאה בעברית וב־אנגלית הכרחית.

3. **מהנדס אזרחי**
מהנדס בנין מנוסה בעיקר בתכנון מבנים תעשייתיים. בעל יוזמה, שליטה בעברית ובאנגלית הכרחית.

4. **מהנדס אזרחי או מכונות**
לעבודה בעריכת חוזים ותקציבים. רצוי בעל נסיון במשא ומתן עם קבלנים. שליטה בעברית ובאנגלית הכרחית.

5. **אחראי לתחנת כיבוי אש**
בעל השכלה טכנית, כושר ניהול צוות עוב־דים. שליטה בעברית ובאנגלית הכרחית.

6. **מהנדס מכונות**
לפקוח על תכון מפורט של צנרת ומיכלי לחץ. בעל נסיון של לפחות 5 שנים.

●

מועמדים יפנו הצעותיהם אל ת.ד. 4 חיפה (מיקוד 31 000).

אלסינט

מכשור רפואי גרעיני · מכשור מדעי
מערכות עבוד נתונים · ספקי-כח

מפעלנו החדש בזכרון יעקב
נפתח
דרושים לנו לשם הרחבתו

- **חרטים**
- **פחחים**
- **מסגרים מכניים**
- **מבקרי איכות מתכת מנוסים**

מועמדים בעלי נסיון תושבי

זכרון יעקב, יקנעם, פרדס־חנה, קיסריה חדרה והסביבה

מתבקשים להתקשר טלפונית 99792—063,

תנאים טובים וסיכויי התקדמות
וכן הסעות וארוחות מסודרות

ת.ד. 5258 • חיפה • טל. 527679

ל"אמקור" בע"מ
דרוש
לעבודה באגף הרכש
צעיר
בעל הבנה טכנית ורשיון נהיגה
נא לפנות טלפונית למס' 267561, ת"א בשעות העבודה

דרושים בחיפה

ליבואני מוצרי בית חשמליים

טכנאי אלקטרוניקה
סוכני מכירות
מתלמדים (לחנות אפיה)
פקיד/ה יבוא

חיפה, ת.ד. 5170

מחפשים
פקידת משלוחים למחסן
●
לפנות
טל. 54878־065

אלביט מחשבים בע"מ
A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA

דרושים

תכנתים

לתפקידים הבאים:
- לבקורת איכות של תכנה
- לפתוח שפה עלית למכשור בדיקה אוטומטי

השכלה אקדמאית ונסיון בפתוח שפות עליות.

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

תדיראן

מפעל האלקטרוניקה באזור
דרושים

1. **טכנאי ייצור**
התכון ומעקב על ביצוע של הת־קנים מכניים וחשמליים, נסוי ובדיקה של כלי עבודה, מדידת זמנים ושיפור תהליכים וקוים.

2. **מחסנאים**
לעבודה במחסן במפעל תעשיי־תי. ידע ברכיבים אלקטרוניים ו/או מכניים. ידע בסיסי ב־אנגלית.

3. **מסגרים**
בית חלקים מכניים של התק־נים חשמליים ודגמים. בוגר בית ספר מקצועי, נסיון בעבודות פח עדינות וכרסום.

4. **שרטט/ת מכונות**
למטרות הכשרה במעגלים מוד־פסים.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב ל־מחלקת כח אדם ת.ד. 648 תל־אביב בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי. סודיות מובטחת

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

למרכז המיכון
דרושים

נקבניות

- מעל גיל 18
אין צורך בנסיון קודם
מקום מגורים תל־אביב והסביבה
העבודה הינה במשמרות

בוגרי תיכון
לבקורת קלט פלט

- לאחר שרות צבאי
תושבי תל־אביב והסביבה
המעונינים שיתקבלו יוכשרו לתפקי־דים תוך כדי עבודה.
העבודה הינה במשמרות

לשם קביעת מועד לראיון נא לפנות טלפון 62 33 12 קו פנימי 57.

ההנהלה המרכזית: רח' לינקולן 18, ת"א

"יהודה נוימן"
עמק יזרעאל 19, ת"א
טלפון 822624

דרושים:

נגרים

מכל הסוגים
לעבודה מעניינת במיוחד
תנאים טובים ואפשרויות קידום למועמדים המתאימים

לפרטים נא לפנות אישית או טלפונית.

למושב חצבה
דרושה
מטפלת לילדים
למועמדת המתאימה תנאים טובים
בדבר פרטים נא לפ־נות למזכירות מושב חצבה דואר נע ערבה.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

הפקולטה לכימיה

עמית מחקר בכימיה אורגנית

דרוש(ה) כימאי(ת)

בעל או בעלת תואר דוקטור לביצוע עבודה סינתטית אורגנית

נסיון בשטח האורגני־מתכתי רצוי אך לא הכרחי.

תחילת העבודה בהקדם האפשרי

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, שמות שלושה ממלצים ורשימת פרסו־מים לפרופ' ד. גינצבורג, הפקולטה ל־כימיה, קרית הטכניון, חיפה.

למוסד ציבורי
דרוש

מנהל חשבונות ראשי

בעל נסיון של 3 שנים לפחות בניהול מחלקת הנהלת חשבונות גדולה.

לפנות בכתב כולל תולדות חיים ת.ד. 33157 עבור מס. 850.

מוסד ממלכתי במרכז הארץ
מחפש

מנהל אחזקה בכיר

● הכישורים הדרושים:
1) הנדסאי/טכנאי במגמת חשמל ו/או מכונות.
2) שרת כקצין אפסנאות בצה"ל.
3) בעל כושר לנהל צות עובדים.
4) בעל כושר לנהול משא ומתן עם גורמי חוץ.
5) בעל נסיון של מספר שנים בתחומים הנ"ל.

למועמד המתאים ינתנו תנאים טובים

מועמדים מתאימים יפנו בצרוף קורות חיים לת.ד. 17007, ת"א.

חברה ישראלית למובילים בע"מ

למשרדנו הראשי בחיפה
דרושה:

פקידה ראשית

לניהול המשרד
בעלת ידיעות בכתבנות עברית.
●
מועמדות מתבקשות לפנות בכתב, בציון קורות־חיים אל ת.ד. 429 חיפה.

דרוש
מנהל/ת חשבונות מוכיר/ה
עברית אנגלית
שעות עבודה 3—8
לפנות ת.ד. 532 חיפה

הודעה על משרה פנויה מס' 42/74

לבנק ישראל בתל־אביב

דרושים

מפעילי ציוד מחשב

המעונינים יפנו עד יום 11.6.74 ל־בנק ישראל ברחוב ליליינבלום 37 בתל־אביב, או בטלפון מספר — (03)611801/2.

מפעל תעשייתי באזור חיפה
דרושים
- עוזר למנהל עבודה
- מסגר אחזקה מעולה
- מסגרים צעירים
לאחר שרות צבאי להפקידי אחזקה
- חשמלאי צעיר
- פנסיונרים — מסגרים
לעבודה ל־5—4 שעות ביום
- מזכירה עברית—אנגלית
למשרדנו בחיפה

נא לפנות לת.ד. 1833 חיפה

צעיר
28, הופעה נאה, כושר ארגון, עם נסיון השכלה תיכונית מקצועית, בעל רכב מעונין בעבודה מתאימה
788529 בערב.
פרט לשבת.

דרוש
שליח
למשרד
עם רשיון נהיגה
טל. 524296/7/8 חיפה

הסתדרות מדיצינית הדסה

מודיעה על משרה פנויה: — (74/47)

אפסנאי בכיר באגף האספקה

- השכלה תיכונית או מקבילה,
- ידיעה טובה של השפה העברית / אנגלית,
- ידיעה בסיסית בניהול חשבונות,
- נסיון קודם עדיף.

● הדרגה תקבע לפי כשירויותיו של המועמד.
● המועמדים העונים על הדרישות הנ"ל מתבקשים לחפנות את בקשותיהם תוך פירוט השכלה ונסיון אל אגף כח אדם, ת.ד. 499, ירושלים, 91000.

להברה מסחרית בחיפה

דרוש פקיד
לחישובי משכורות

5 ימי עבודה בשבוע

נא לפנות בכתב בצרוף פרטים ונסיון קודם לת.ד. 114 חיפה (מיקוד 31000) או טלפון 520610־04.

לרשות נאות מרפא
דרושה:
פקידה - כתבנית
ידיעת שפה גרמנית רצויה
דרגה מוצעת: ו'—י"א דרוג אחיד
להתקשר לטלפון: 02/35707

דרוש/ה
שרטט/ת
לעבודות מזוג אויר, חסקה מרכזית, ואינסטלציה סניטרית
לעבודה חלקית
או מלאה.
טלפון 213637־04

למשרד תכנון דרושים

1. **מהנדס תכנון בבישים בכיר**
2. **הנדסאי תכנון בבישים בכיר**

תנאים טובים
להתקשר טל. 230567, 245708

חישולי כרמל בע"מ

דרוש

עוזר למחסנאי

עם נסיון בעבודת מחסן

לפנות בכתב בבחינת חישולי כרמל בע"מ — אגף כח אדם ת.ד. 30 טירת כרמל, או בטלפון מס' 539202/3/4־04.

סגן ראש עירית בת...

עלה והצ...
מחבריד

צפה את ...
הפושים את ...
הן סלוף

הקדם למסור ...
— מספר ימים ...

صكنا من الاهل

صكنا من الاهل

דרושים

בנאים · טכנאים · בימאים · שרטטים · תחשבנאים · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

עתידך בביטוח מובטח

אם אתה:

* בוגר תיכון ומעל גיל 25 * נמרץ בעל יוזמה וכוח שכנוע * מעונין להיות עצמאי ובעל הכנסה גבוהה * אוהב מגע עם אנשים ומעונין לעזור להם * מוכן לעבוד קשה להבטחת עתידך.

הרשם לקורס ביטוח

קורס סוכני ביטוח חיים ואלמנטרי נובמבר 1974

אזור נתניה והשרון

פרטים והרשמה:
במשרד „הסנה"
שדרות ויצמן 3, נתניה
טלפון 053-28079, 053-23126.

למועמדים מאזור פ"ת, קיראון, גבעתיים, פרדס־כץ, בני־ברק ורמת־גן

פרטים והרשמה:
במשרד „הסנה" סניף מחוזי תיכון, רח' הראה"ה 2, רמת־גן טלפון 731191/2

קורס ביטוח אלמנטרי / דצמבר 1974

לתושבי חיפה ומחוז הצפון

פרטים והרשמה: במשרד „הסנה"
רח' הנביאים 28, חיפה, טלפון 666321/5.

הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

דרושים

* **אח מוסמך/מעשי** - למרפאה תעשייתית. נסיון של שנתיים לפחות. העבודה ללא משמרות והמועמד המתאים יעבור הסבה לתעשיה.
* **מזכירות** - למשרות שונות בהתאם לכישורים האישיים.
* **פקידות כתבניות** - למשרות שונות בהתאם לכישורים האישיים.

למועמדים/ת מתאימים/ת מובטחים ענין מקצועי, אפשרויות לקידום, יחסי עבודה ותנאי רווחה טובים.
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 2021 רמת־גן עבור חברה תעשייתית.

לחברה מדעית מבוססת באזור תל־אביב

דרושים:

★ **מהנדס מכונות**
בוגר בי"ס מקצועי עם נסיון בעבודה, בעל רקע והבנה במערכות אלקטרומכניות וגישה לכתיבה ודיווחים טכניים.

★ **מבלטן**
בוגר בי"ס תיכון מקצועי, עצמאי ובעל נסיון של מספר שנים.

★ **וקבנית אנגלית**
בעלת נסיון של שנתיים לפחות.

תנאי שכר טובים למועמדים המתאימים.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 75, יהוד, טלפונית: 757211 לכח־אדם.

חברה להנדסת חשמל בחיפה
מחפשת
מהנדס חשמל
לתפקיד מהנדס ביצוע ראשי לבניני מגורים ותעשיה
כישורים נדרשים: א. 5 שנות נסיון ב' עבודה מעשית. ב. ניהול צוות עובדים. ג. פיקוח על קבלני משנה. ד. עריכת חשבונות סופיים.
תנאים מצויינים
סודיות מובטחת
מועמדים עד גיל 40 יפנו לת.ד. 4505 חיפה עבור „מהנדס".

לדפוס חרד
דרושים
עוזר אופסט
מדפיס בלם
סדר מוב
משכורת גבוהה
★
לפנות: רח' לילינבלום 16, טל' 57531.

במושב גנתון
ע"י לוד
דרוש
עובד
במכון התערובת
רצוי מהסביבה
לפנות: טל. 962167 בשעות העבודה

לא. צום בע"מ
דרושות
1) **מרכזנית** (3x8)
2) **נערה** לעזרה במשרד ושליחויות
לקביעת ראיון להתקשר לטל. 36371/2/3 בין השעות 14—9.

אגודת הסטודנטים של אוניברסיטת בר־אילן
מקבלים הצעות עבודה עבור סטודנטים/יות לפי שעות
לפנות לאגודת הסטודנטים של בר אילן, בשעות הבוקר, טל' 752658, 750347.

לחברה לעבודות עפר
דרושים
1) **מנהל עבודה**
בעל נסיון
2) **מודד**
טל. 728802, 725788

לחברה מסחרית
דרושה פקידה
בעלת נסיון בעבודה משרדית והדפסה בשפות עברית, אנגלית.
לפנות
טלפון 824555 ת"א

דרוש
מנהל חשבונות
עצמאי
נא לפנות
ת.ד. 6163 תל־אביב

לבית אבות „משען"
רח' ברודצקי 68 רמת אביב, טל. 415213
דרוש/ה
טבח/ית
ל־400 איש. לאדם יחיד — דיור במקום

דרוש דחוף!
עובד
לשרות עצמי
רצוי בעל רשיון נהיגה
להתקשר בעבודה 04-245708; אחר שעה 19.00 04-234521.

דרושים

1. **מנהל משמרת**
   * רשיון בחשמלאות הכרחי
   * עבודה במשמרות
   * השכר על בסיס חודשי
   * תנאי השכר יקבעו לפי כישורי המועמד
2. **חשמלאי תעשיתי** מוסמך
3. **פקידה כללית**
   * נסיון של שנתיים בעבודות מזכירות
   * שליטה באנגלית ועברית ברמה של ניסוח מכתבים באופן עצמאי
   * הדפסה באנגלית ועברית.

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון למנהל כח אדם.

תעשיות מתכת אלברזליות בע"מ
כורדני ב'. ת.ד. 1682, חיפה

חברת ברום ים המלח בע"מ
להקמת פרוייקט חדש
דרושים

1. **מהנדס מכונות**
   — בעל נסיון של 5 שנים.
   — רצוי בעבודות הקמה של מתקנים כימיים.
   — ידיעת השפות עברית ואנגלית.
2. **מהנדס כימאי**
   — נסיון של כ־3 שנים בתעשיה.
   — ידיעת השפות עברית ואנגלית.
3. **פקיד רכש לקניות בארץ**
   — השכלה תיכונית או טכנית מקבילה.
   — ידיעת השפה האנגלית.
   — נסיון של כשנתיים בתעשיה בקניות בארץ.

תנאים טובים למועמדים המתאימים

נא לפנות למח' כח־אדם, ת.ד. 180 באר־שבע, 84 100.

לחברת בנין ארצית
דרושים:
מרכיבים לנגרות בנין
לאיזור חיפה
בדבר פרטים נא לפנות:
טל' 02-254014 ירושלים, למר לייבוביץ או טל' 04-668049 חיפה, למר אליעזר רוזנפלד.

דרוש מהנדס כימאי
לעבודה במתקן חצי חרושתי (פיילוט פלנט)
עדיפות לבוגר הטכניון בחיפה, בעל נסיון של 3 עד 5 שנים.
נא לפנות בכתב:
למחלקת המנגנון אביק בע"מ תעשיות כימיות ופרמצבטיות ת.ד. 2077 רמת־גן.

„החקלאית"
חיפה, רח' יפו 156, טלפון 521251
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
בעל נסיון של 5 שנים לפחות
לפנות לת.ד. 9610 חיפה
— סודיות מובטחת —

למושב יד־נתן
דרושים
1) **גזבר**
2) **מנהל חשבונות**
בדבר פרטים לפנות למושב יד־נתן ד.נ. אשקלון, טל. 051-3678.

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

לסניפנו העומד להפתח
בכפר סבא
דרושים
קופאי
* לאחר שרות צבאי
* השכלה תיכונית
* יועדף בעל נסיון קודם בעבודה כקופאי

מנהל חשבונות
* לאחר שרות צבאי
* השכלה תיכונית
* סוג ג' לפחות בהנהלת חשבונות
* נסיון של שנתיים לפחות

העבודה הינה בפיצול

לשם קביעת מועד לראיון נא לפנות טלפונית 12 33 62 קו פנימי 57.

ההנהלה המרכזית: רח' ליליינבלום 18, ת"א

מפעל בטחוני בחיפה
דרושים:

* טכנאי מכונות
* טכנאי יצור
* מחסנאי מתכות
* מחסנאי כלי עבודה
* פקיד כללי (רצוי בעל רשיון נהיגה)
* פקידה כללית (רצוי דוברת רוסית)
* פקיד טכני
* פקיד/ת חשבונות (רצוי נסיון בשכר)
* כתבנית
* פקידה (עבודה זמנית, חצי משרה 15.00—19.00 אחה"צ) (דוברת רוסית)

• נא לפנות בכתב:
מדור כח אדם, ד.צ. 2639 צה"ל.

למפעל מודרני ומבוסס באזור תל־אביב המייצר בשיטות טכנולוגיות מתקדמות ביותר
דרושים
* **כרסם מעולה**
* **חרט מעולה**
* **מסגר מבניקה עדינה**
* **מכונאי מטוסים**
* **מחסנאי טכני תעופתי**
* **פקיד טכני** לתכנון ופקוח על הייצור
* **בוגרי בתי־ספר מקצועי** במגמת המתכת

למתאימים אנו מציעים: תנאים סוציאליים ותנאי שכר גבוהים, עבודה רבת אתגר וקבועה לטווח ארוך.

נא לפנות טלפונית למספר 857113, 891651 בשעות 07.30—18.00. (סודיות מובטחת)

אלתא התעשיות אלקטרוניות בע"מ
אשדוד
דרושים

* **מתכנתים** בעלי נסיון במיני מחשבים. נדרשת ידיעת השפות: Assembler, Fortran.
* **פקיד כח־אדם** בעל השכלה אקדמאית, רצוי נסיון קודם בעבודה משרדית.
* **טכנאי קירור תעשייתי** בוגר בי"ס מקצועי בעל נסיון של 5 שנים בעבודה.
* **טכנאי ייצור** רצוי בעל נסיון של שנתיים בתעשיה.
* **טכנאי אלקטרוניקה** בעל רקע מעשי באלקטרוניקה עדינה ונסיון בניהול צוות עובדים.
* **כרסמים**
* **מסגרים**
* **פחחים**
* **חשמלאי מערכות מטוסים**
* **בוגרי בתי"ס מקצועיים בשטח המתכת**
* **מלפפי שנאים**

• על המעוניינים לפנות בכתב אל מחלקת התעסוקה של „אלתא" — אשדוד.

ט' בחשון תשל"ה — 25

טכנאים · בימאים · שרטטים

ההסתדרות לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני

דרושים:

...רסאי בימיה

...נאי בימיה

...בקרי איבות

...קידים מכניים

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

עובד אחראי לעבודה במסלקה

פקיד תביעות

דרושים

מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סובנים • • • ...דסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים

הסתדרות לאורגניה אמונית
קריה למחקר גרעיני - נגב

דרושים:

● מהנדסאי כימיה

— לעבודה במעבדת מחקר מתקדמת.
● כישורים דרושים: — בוגר קורס מוכר, בעל תעודת הנדסאי כימיה.
— רצויה ידיעה במחשבים.

● טכנאי כימיה

● כישורים דרושים: — בעל הסמכה כטכנאי כימיה.
— נסיון בעבודה של שנה לפחות.

● מבקרי איכות

● כישורים דרושים: — בוגר בי"ס מקצועי תלת שנתי לפחות.
— נסיון מקצועי של 3 שנים לפחות בענף עבוד שבבי, אחזקה מכנית, או מסגרות כללית.
— יועדפו בוגרי קורס טכנאים או הנדסאי מכונות.

● פקידים טכניים

● כישורים דרושים: — בוגרי 10 שנות לימוד.
— בעלי ידע ונסיון בעבודה במחסן.
— בעלי ידע ונסיון בעבודה בנושא רכישת וקניית ציוד.
— לאחר שירות צבאי.

[מוע]מדים שייבחרו יקבלו:
שכר בהתאם לכישורים ולנסיון המקצועי.
אפשרויות נרחבות לקידום מקצועי.
עזרה בדיור למועמדים מחוץ לאיזור.
הסעה ממקום המגורים לעבודה ובחזרה על־חשבון המוסד.
ארוחות מוזלות בשעות העבודה.
מקומות מגורים אפשריים: באר־שבע, ערד, דימו־נה, ירוחם.

*

[המ]עוניינים יפנו תוך פירוט מירבי על השכלתם ונסיונם [ה]מקצועי לת.ד. 9001 באר־שבע, מיקוד 84190; אל מדור [קב]לת עובדים.

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

דרוש

עובד אחראי
לעבודה במסלקה

* השכלה תיכונית
* לאחר שרות צבאי
* שנה נסיון לפחות

העבודה הינה בשתי משמרות

●

לשם קביעת מועד לראיון נא לפנות טלפונית 62 33 12 קו פנימי 57.

ההנהלה המרכזית: רח' לינקולן 18, ת"א

[לעב]ודה בתל־אביב

דרוש מנהל בית מלאכה

[לני]הול צוות גדול ודינמי של טכנאים [במע]בדת פיתוח מכנית

[תנ]אי העבודה:
נסיון של 5 שנים לפחות בניהול בית מלאכה מכני.
בעל כושר ארגוני עם נסיון של הפעלת צוותים.

[פר]טים לפנות לת.ד. 17021 ת"א, [מי]קוד 61170 (עבור ב.א.) בצירוף [קור]ות חיים ופרטי נסיון קודמים.
— סודיות מובטחת —

לחברה ישראלית למובילים בע"מ

דרוש למשרדנו בחיפה

פקיד תביעות

בעל רקע טכני וידיעות באנגלית, אחרי שרות צבאי. יועדף בעל נסיון בשמאות.

[מ]ועמדים מתבקשים לפנות טלפונית לחיפה 04-523206.

Agan אגן

יצרני כימיקלים בע"מ
אשדוד

דרוש
פקיד יבוא ויצוא

כישורים:
* ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין,
* נסיון בשחרור סחורות,
* ביטוח ימי,
* תעריפי הובלה ימית
* טיפול במסמכים הקשורים בנושא יבוא ויצוא.
● עדיפות תנתן לתושב אשדוד.

המעוניינים יפנו בצרוף קורות חיים בכתב לת.ד. 262, למשרד כח אדם טל. 055-21321 מיקוד 77100 אשדוד.

— סודיות מובטחת —

למחלקת המעליות

דרושים:
* מרכיבי מעליות עצמאיים
* עוזרים למרכיב מעליות
* חשמלאים
* מסגרים
* מכונאים

תנאים טובים למועמדים המתאימים

המעוניינים מתבקשים לפנות למח' המעליות, דרך יפו 7, תל־אביב, או בטל. 54438 — 55608

חרותש

לפירמה ידועה של רואי חשבון

דרושים עבור משרדיה בתל־אביב, ירושלים ובחיפה

* **בוחנים** (סניורים)
* **בוחנים** (סמי סניורים)
* **בוחנים** (ג'וניורים)

לבעלי כישורים מתאימים מובטחים תנאים טובים וסיכויי התקדמות מקצועית.

סודיות מוחלטת מובטחת!

●

נא לפנות בצרוף תולדות חיים לת.ד. 29494 תל־אביב, עבור „בוחנים".

איסמן בע"מ

דרושים:

מפעילים לעבודה בתעשיה הכימית

כולל עבודה גופנית ובמשמרות
שכר עבודה בסיסי —.60 ל"י למשמרת + פרמיה

לפרטים נא לפנות טל. 662207 חיפה בין השעות 12.00—14.00

דרושים

1. **מפעילים מנוסים למחפרוני J.C.B.**
בתנאי שכר נכבדים
2) עוזבי קיבוץ לעבודה בסיני ובארץ על מחפרוני J.C.B.

לפרטים לפנות טל. 03-944393

יבנה
תעשיות בנינים בע"מ

דרושים

לעבודה באזור המרכז

תיקונצ'יקים

תנאים טובים למתאימים.

●

המעונינים יפנו אל יבנה תעשיות בנינים בע"מ, רח' ביאליק 47 ר"ג, טל. 733638/9, 721343 כל יום בין השעות מ־6—1 אחה"צ פרט לימים ג', ו' מ־1—9.

לבנק בחיפה

דרושים:

★ **פקיד אחראי**
ליצוא ויבוא
בעל נסיון בטיפול באשראים דוקומנ־טריים וידע במטבע חוץ.

★ **פקידי קהל**
לעבודה בשעות מפוצלות.

★ **כתבניות / חניכות**

— **תנאים טובים למתאימים** —

נא לפנות ת.ד. 2926 תל־אביב, עבור עבור מס' 5729.

טכנאי מכונות
להכנת ייצור

דרישות התפקיד:
תכנון כלים ומתקנים לתהליכי ייצור.
כישורים:
1) בוגר בית־ספר לטכנאים
2) בעל נסיון בעבר (יועדף)

מפעל גדול באזור חיפה מציע עבודה מענינת ותנאי עבודה טובים

נא לפנות לת"ד 1371 חיפה מיקוד 31 000, למחלקת כח אדם.

— סודיות מובטחת —

לתזמורת הסימפונית בדורבן - דרום אפריקה

דרושים מוסיקאים

בעלי נסיון לכלים הבאים: כינור, ויולה, צ'לו ובס, לעונת הקונצרטים יוני—ספטמבר 1975 (4 חדשים). ראיון ובחינת המועמדים יתקיים בחודש פברואר 1975 בישראל. למועמדים המתאימים יינתן שכר גבוה והוצאות טיסה הלוך־חזור.

המעוניינים יפנו לפי הכתובת:
The Manager Dept. of Music and Entertainment, P.O.B. 3925, Durban South Africa.

לחברת הובלה ארצית

דרוש

מנהל חשבונות מדופלם

עם רקע מסחרי
לתפקיד עוזר למנכ"ל החברה

לפנות בכתב יד תוך ציון קורות חיים לת.ד. 14233 תל־אביב (עוזר למנכ"ל). סודיות מובטחת.

למפעל כימי בסביבות רחובות — דרוש

חשמלאי מוסמך
לעבודות אחזקה

בהצעות: ת.ד. 29322 תל־אביב, עבור חשמלאי.

מכתשים באר־שבע
מפעלים כימיים בע"מ

דרושים למחלקת אחזקה

* **טכנאי מכונות**
התפקיד: אחראי על אחזקה במיתקני ייצור, כולל אחזקה מונעת.

* **חשמלאים**
רצויים בוגרי בתי ספר מקצועיים במגמת חשמל ו/או בעלי נסיון בעבודה במיתקני ייצור.

* **חשמלאי מערכות**
בוגרי חיל אויר במקצוע הת.מ.מ. ו/או בעלי נסיון במער־כות משולבות של חשמל מיכשור פניאומטיקה.

* **צנרים**
לתפקיד: הקמת מערכות צנרת במיתקני תעשיה ואחזקתן.

* **מסגרים**
מסגרי מכונות עם נסיון במערכות תנעה.

* **מכשירנים**
בעלי ידע בסיסי במערכות מיכשור לתעשיה ו/או ידע באלקטרוניקה ובמיכשור.

תנאי תעסוקה מעולים למועמדים המתאימים

— סודיות מובטחת —

מועמדים יפנו בכתב בציון נסיון קודם ופרוט קורות חיים למחלקת כח אדם, ת.ד. 60 באר־שבע 84 100.

לעבודה מעניינת בחו"ל

דרושות:

מועמדות יוצאות צבא בגיל 24 עד 30

השכלה: תיכונית.
שפות: שליטה מלאה בשפה אירופאית אחת לפחות.
התחייבות לשרת בחו"ל תקופה של שנה אחת.

● **המעוניינות** תפנינה לת.ד. 33344 (עבור חו"ל) בצירוף קורות חיים מפורטים ותמונה. סודיות מובטחת.

דחוף
לחברה בע"מ באזור תל־אביב

דרושים:

★ **מכונאי וחשמלאי דיזל ובנזין מעולים**

לטפול בשקום רכב עבור צה"ל לתקופה של שלושה — ארבעה חודשים.

תנאים מיוחדים ינתנו לבעלי מקצוע מעולים

לקבלת פרטים נא להתקשר אל טלפון: 973126 בימים א'—ה' בין השעות: 8.00—16.00.

דרוש

בוחן פסיכוטכני
לביצוע מבחנים בחיפה

היקף העבודה 2—4 ימים בשבוע, רצוי נסיון קודם.
יועדפו בעלי נסיון בתפקידים דומים בצה"ל.

● המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ופרטים על השכלה ונסיון אל: מנהל יחידת הבחינות בציבות שרות המדינה ירושלים, ויציינו על המעטפה „בוחן פסיכוטכני".

הבנק הב[ינלאומי] הראשון ל[ישראל]

לסניפנו העומד [להיפתח] בכפר סב[א]

קופא[ים]
מנהל חשב[ונות]

מפעל בפתח[־תקוה]

דרושי[ם]

* ברסם מעולה
* חרט מעולה
* מסגר מבניקה [עדינה]
* מכונאי מטוסים
* מחסנאי טכני
* פקיד טכני
* בוגרי בתי־ספר [...]

אלה

דרושים

* פקיד
* טכנאי
* טכנאי

صكنا من الاهل

מהנדסים · טכנאים · בנאים · שרטטים · מחסנאים ••• **דרושים** מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סובנים

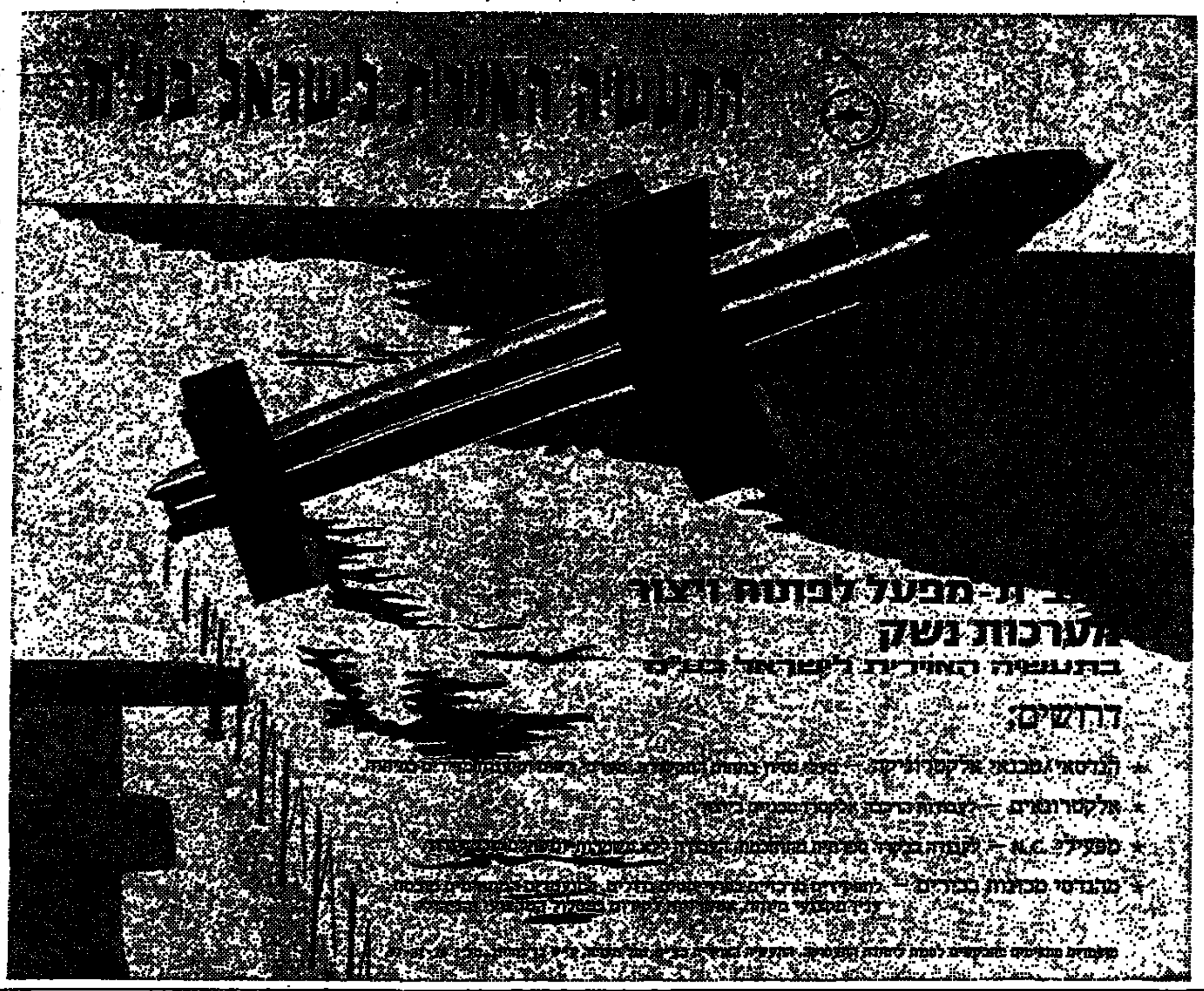

בקור שרותי מידע ישראליים בע"מ

אנו מחפשים:

- מנהל אגף (700 עובדים) — מהנדס מכונות / ייצור בכיר
- מנהל רכש וקניות — לקונצרן
- מנהל מחסנים — נסיון בתעשיה
- ס/מנהל כ"א ומשק — לקונצרן תעשייתי
- מנהל אחזקה — מהנדס בכיר
- כימאי + השתלמות — לחברה עולמית

ת"א · גורדון 65 · ת.ד. 11364 · טל. 248211

למפעל תעשייתי
גדול וחדיש
בדרום הארץ
דרושים:

* **מהנדס "ייצור בכיר"**
לתפקיד מנהל הייצור
• בעל 5 שנות נסיון לפחות בתפקיד בכיר.
• כושר מנהיגות ושליטה בעבודות בהיקף רחב.

* **מהנדס "ייצור צעיר"**
לבקורת טיב

* **מהנדס מכונות / "ייצור צעיר"**
לפקוח על מחלקות הייצור

* **מהנדס מכונות בכיר**
לתפקידים הנדסיים מעניינים

— תנאים מיוחדים —

נא לפנות בכתב לת.ד. 86 תל-אביב
— סודיות מובטחת —

לחברה תעשייתית באזור ת"א
דרוש
מנהל מסחרי
למחלקת סריגים

הכישורים הדרושים:
- נסיון בשיווק סריגים בארץ ובמיוחד ביצוא
- כושר הכנת תחשיבים מסחריים
- הבנת מבנה הסריג ותכונותיו
- זיקה לאופנה ולעיצוב סריגים
- שליטה בעברית ובאנגלית

התפקיד כרוך גם בנסיעות לחו"ל
המעונינים יפנו לת.ד. 10074 ת"א בצרוף פרוט כישוריהם ונסיונם.
סודיות מובטחת

לבנק גדול
דרושים בסניפיו שבת"א—יפו

1. **פקידי קהל**
2. **כתבניות עברית ו/או אנגלית**
3. **חניכים וחניכות**

המועמדים המתאימים יפנו בכתב יד תוך פירוט קורות חיים, השכלה ונסיון קודם, אל ת.ד. 1736 תל-אביב, עבור מספר 172.

מכרז על משרה פנויה מס' 39/74
לבנק ישראל בירושלים
דרוש
סטטיסטיקן
בעל תואר "מוסמך" בסטטיסטיקה
יועדפו מועמדים שהם גם
בעלי תואר בוגר בכלכלה.

● מועמדים יפנו בכתב עד יום 6.11.74 לבנק ישראל, ת.ד. 780 ירושלים מיקוד 91 000 או בטלפון מס' 224121 קו פנימי 25. נא לציין על גבי הבקשה את מספר המכרז.

דרושים (שטראוס)

למפעלנו בנהריה
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
עם נסיון קודם ובעל כושר אדמיניסטרטיבי.
תנאי שכר טובים.
*
נא לפנות בכתב לאגף כח אדם, ת.ד. 5 נהריה בצרוף קורות חיים ופירוט הנסיון המקצועי.

מחלבת נהריה שטראוס בע"מ
נהריה, ת.ד. 5, טלפון: 04-922131

לחברה תעשייתית צבורית
באזור התעשיה חולון
דרושים:

1. **מנהל חשבונות בכיר**
דרגה ד'—ה' של מנהלי חשבונות, בעל נסיון של 4 שנות עבודה לפחות.
2. **מנהל חשבונות**
דרגה ג' של מנהלי חשבונות, בעל נסיון של 3 שנות עבודה לפחות.
3. **מנהל חשבונות**
דרגה ג' בעל השכלה על יסודית של י"ב כתות לפחות. רצוי כולל רקע וכן נסיון בחברה תעשייתית או בחברת שווק.
4. **מזכירה כתבנית**
בעלת השכלה תיכונית עם ידיעת בסטנוגרפיה בשפה האנגלית.

בהצעות נא לפנות לת.ד. 386 חולון עבור מנהל המנגנון.

טכנאי-מסגר
להרכבת מכונות משרדיות
(תיקון ליקויים ובדיקת טיב)

כישורים:
1. בוגר בי"ס מקצועי במכניקה עדינה
2. רצוי עם נסיון במכונות משרדיות
3. ידיעת השפה האנגלית רצויה

מפעל גדול באזור חיפה מציע עבודה מעניינת ותנאים טובים
נא לפנות למחלקת כח אדם ת.ד. 1371 חיפה מיקוד 31 000.

הועדה לאנרגיה אטומית
דרושה
פקידה כתבנית
בעלת נסיון בעבודה משרדית והשולטת היטב בהדפסה בשפות עברית ואנגלית.
*
על המעונינות לפנות בכתב בצירוף קורות חיים אל ת.ד. 39068 רמת-אביב, תל-אביב.

תלם מהנדסים בע"מ
דרושים לנו לעבודה בחיפה והצפון

★ **מהנדס מים וביוב**
(לא פחות מחמש שנות נסיון)
★ **מהנדס לתכנון עבודות עפר**
(לא פחות מחמש שנות נסיון)
★ **שרטטים לעבודות עפר ומים**

תנאי שכר טובים — סודיות מובטחת
נא לפנות לקביעת פגישה לטלפון 04-86845.

למפעל לייצור חומרי חיטוי ומקו...
באיזור באר-שבע והדרום
תפקיד בעל אתגר
דרוש סוכן
להרחבת פעילות החברה

דרישות התפקיד:
א. נסיון במכירות. ב. מקום מגורים באיזור. ג. רכב פרטי תקין. ה. התקשרות בלעדית עם החברה.

למועמד המתאים מובטחת משכורת + הוצאות רכב + אחוזים

המעונינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון מקצועי לת.ד. 480 רמת-גן.

אנו מחפשים !!!
פקידת קבלה
השולטת בשפה האנגלית

העבודה כוללת:
* תפעול מרכזיה * תיוק
* עבודות משרד כלליות

— בחורות אחראיות מתבקשות לפנות לטל. 267775 — אל חנה.

לבלובנד תלמה באר-שבע
דרוש
פקיד מחסנאי
אחרי שרות צבאי
* השכלה תיכונית
* ידע בהנהלת חשבונות

תנאים טובים למועמד המתאים
בדבר פרטים נוספים יש לפנות לטל. (057)78067 או בכתב יד לת.ד. 120 באר-שבע.

בלו-בנד תלמה

לחברה גדולה
דרושים
מנופאים
למנופים ניידים וזחל

כישורים:
נסיון קודם, קורס ורשיון מע"צ, רשיון נהיגה ונסיון בנהיגת רכב כבד.

בפרטים: נא לציין מצב משפחתי, כתובת קבועה וטלפון.
לפנות ת.ד. 399 ת"א עבור מנופאי.

למפעל מתכת חניתה
דאר חניתה * טל. (04) 968271
דרושים מיד
עובדים ועובדות
מקצועיים ובלתי מקצועיים
להפעלת מכונות עיבוד שבבי

תנאים טובים במיוחד למתאימים

לקהילה היהודית המאוחדת
ביוהנסבורג
דרוש החל מדצמבר 1975
חזן ראשי
לבית הכנסת הגדול

בהצעות נא לפנות: למזכיר הכללי ת.ד. 2183, יוהנסבורג, דרום אפריקה.

למפעל מתכת "בטוב"
אזור התעשיה, רמת החיל, ת"א
דרושים:

1. **מסגר** 2. **רתך**
3. **עובד ברק-פרס וגיליוטינה**
4. **בעל רשיון נהיגה**
לקניות ושליחויות

תנאים טובים לעובד המתאים
5 ימי עבודה בשבוע
טל. 476206, 471831.

דרוש
מפעיל מנופה ל-J.C.B.
בתנאים טובים
להתקשר 04-718965
בין השעות 6.00—10.00 בערב

לאגודה חקלאית ארצית
שמשרדה בתל-אביב
דרושה
מפעילה
למכונת הנהלת חשבונות
אוליבטי
אפשרות ליום עבודה מקוצר
נא לפנות בכתב בצרוף פרטים ת"ד 461 ת"א.

לבית ספר פנימייתי לחינוך מיוחד
באיזור נתניה
דרושים מורים
מ-20.11.74 — בתנאי משרד החינוך.
לפנות 063-99653, ת.ד. 78 זכרון-יעקב

למרכז לחינוך מקצועי עמל ב'
אינטרנשיונל קרית-חיים
דרוש שרת
במשרה מלאה
לעבודות נקיון, שליחויות ותיקונים קלים.
על המעונינים לפנות להנהלת בית-הספר
טלפון 04-721003

למושב פצאל בבקעת הירדן דרושים:

1. **מכונאי/מסגר**
לטרקטורים וכלים חקלאיים
2. **מרכז כרם ופרדס**
3. **נהג משאית**

המעונינים עד גיל 30 יפנו בכתב אל מושב פצאל ד.נ. בקעת הירדן· טלפון 02-922661.

למפעל מזון בעכו
דרושים
עובדי אחזקה:

1. **מסגרים מיבנים**
2. **מכונאי אחזקה**
(עדיפות לבוגרי בתי ספר מקצועיים)

על המועמדים לפנות בכתב או טלפונית לשם קביעת ראיון אל: "פרי" שמורי מזון אזור התעשיה עכו, טלפון: 912421.

דרושים גברים
(עד גיל 55)
לשמירה ועבודות בלליות.
באים בחשבון גם סטודנטים
תנאים טובים למועמדים המתאימים
נא לפנות לת.ד. 4210 ת"א "עבור שמירה" בצירוף קורות חיים ותמונה.

בגליון היום ... · העתון הנפוץ ...
... מאת ה. בליך
ארבעה אסירים ...
... ליד האג, ביזת ...
... הפלשתיני ...
... בן 23, שהשתתף ...
... הכלא בעת ...
שבוע ... אנגליה ... יפתח ... 31-10-74 ... ברשת בתי הכלבו של ... המשביר המרכזי